This volume
Soulsby 1296

Linneana
QK91
.C1280
1749-69
v. 4, c. 1

CAROLI LINNÆI

Equit. aur. de Stella polari;
Archiatr. Reg. Med. & Botan. Profeſſ. Upſal.
Acad. Upſal. Holm. Petrop. Berol. Imper.
Lond. Monſp. Toleſ. Flor. Soc.

AMOENITATES ACADEMICÆ;

SEU

DISSERTATIONES VARIÆ

PHYSICÆ, MEDICÆ, BOTANICÆ,

ANTEHAC SEORSIM EDITÆ,

NUNC COLLECTÆ ET AUCTÆ,

CUM TABULIS ÆNÆIS.

VOLUMEN QVARTUM.

Mo. Bot. Garden.

Cum Grat. & Priv. S. R. Maj:tis Svec.

HOLMIÆ,
Sumtu & Literis Direct. LAURENTII SALVII
1759.

PERILLUSTRI & GENEROSISSIMO

DOMINO,

D:NO JOHANNI GEORGIO LILLJENBERG,

UPLANDIÆ GUBERNATORI,

DE STELLA POLARI EQUITI

ob inſucatam gratiam & ſincera beneficia

hoc

ut perennius quoddam exſtaret grati-

tudinis documentum

Sacrum voluit

Upſaliæ 1759.
Novemb. 16.

CAR. LINNÆUS.

DISSERTATIONES
IN QVARTO VOLUMINE CONTENTÆ.

LI.	Plantæ Officinales. *Nic. Gahn.* - -	1.
LII.	Cenſura Simplicium. *G. J. Carlbohm.*	26.
LIII.	Canis familiaris. *E. M. Lindecrantz.*	43.
LIV.	Stationes plantarum. *And. Hedenberg.*	64.
LV.	Flora Anglica. *J. O. Grufberg.* -	88.
LVI.	Herbarium Amboinenſe. *Ol. Stickman.*	112.
LVII.	Cervus Tarandus. *C. F. Hoffberg.*	144.
LVIII.	Ovis Aries *Iſ. Palmærus.* - -	169.
LIX.	Mus Porcellus. *J. J. Nauman.* -	190.
LX.	Horticultura Academ. *J. G. Wollrath.*	210.
LXI.	Chinenſia Lagerſtrôm. *J. L. Odhelius.*	230.
LXII.	Centuria I. plantarum. *A. D. Juſtenius.*	261.
LXIII.	Centuria II. plantarum. *Er. Torner.* -	297.
LXIV.	Somnus plantarum. *Pet. Bremer.* -	333.
LXV.	Fungus melitenſis. *Joh. Pfeiffer.* -	351.
LXVI.	Metamorphoſis plantar. *N. E. Dahlberg.* -	368.
LXVII.	Calendarium Floræ. *A. M. Berger.* -	387.
LXVIII.	Flora Alpina. *N. N. Åman.* - -	415.
LXIX.	Flora Palæſtina *B. J. Strand.* -	443.
LXX.	Flora Monſpelienſis. *T. E. Nathhorſt.*	468.
LXXI.	Fundamenta Valetud. *Pet. Engſtrôm.* -	496
LXXII.	Specifica Canadenſia. *Joh. v. Côlln.*	507.
LXXIII.	Acetaria diætetica. *Hier. von der Burg.*	536.
LXXIV.	Phalæna Bombyx. *Joh. Lyman.* -	553.
LXXV.	Aves migratoriæ. *C. D. Ekmarck.* -	565.

LI.

LI.

PLANTÆ OFFICINALES,

ſub

PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propoſitæ a

NICOL. GAHN, Henrici Fil.

Fahluna-Dalekarlo.

Upſaliæ d. 15 Decemb. 1753.

D. D.

§. I.

Medici recentiores, per totam fere qua patet Europam, ut PHARMACOPOLIA, majori, quam hucusque factum eſt, accuratione inſtruerentur atque adornarentur, ſumma ope adniſi ſunt. Hunc in finem *Diſpenſatoria* conſignarunt, in quibus non pauca veterum Simplicia, Præparata & Compoſita e foro medico exulare juſſa ſunt, prout videre eſt ex Pharmacopoeis nuperrime in lucem editis, *Würtembergenſi*, *Edinburgenſi*, *Londinenſi*, *Pariſienſi*, *Madritenſi*; quo factum eſt, ut Pharmacopolæ jam demum non opus habeant, ſegetem inutilium Medicamentorum ſibi conquirere, quæ veteres, ſiniſtris decepti obſervationibus, adoptarunt, quæque anteceſſores, priſca nixi auctoritate, civitate medica donarunt.

§. II.

Ut Nobiliſſ. Archiater D. D. *ABR. BÆCK*, a S:a R:a Majeſtate Præſes Regii Collegii Medici conſtitutus eſt, pro incomparabili ſua, qua pollet in omnibus medicinæ partibus, ſcientia, in id imprimis ſuas intendit curas, ut Pharmacopolia, etjam intra patriam noſtram, pondere inutilium medicaminum liberarentur, inque eorum loca, nova, quorum uſus, ſeculo quo vivimus, infallibili experientia exploratus eſt, ſuggererentur. Hac mente Regio Collegio Medico cogitationes ſuas aperuit, quod, probe perſpiciens, quanti momenti hæc ipſa res eſſet, omnes per Patriam Medicos & Pharmacopolas rogatos voluit, ut, ante finem hujus anni, quid optimum factu cenſerent circa officinalia, tam Simplicia, quam Compoſita & Præparata Regio Collegio ſignificarent. Hæc ipſa res, digna quæ ab omnibus perpendatur, tantum mihi arriſit, ut Speciminis academici loco, Simplicia ex Regno Vegetabili, in Pharmacopoliis noſtris vel dudum recepta, vel poſthæc recipienda, recenſere conſtituerim.

§. III.

Propoſitum vero noſtrum, ſi feliciter ſuccedat, ante omnia SPECIES PLANTARUM, ex quibus medicamenta elici ſolent, ad ungvem cognoſci debent, ne Pharmacopolæ erroneas nobis porrigant plantas, &, ut loqui ſolent, *QVID PRO QVO* obtrudant, quod triſti experientia frequenter fieri comperimus; dum apud nos e. g. *Hypochæris maculata* pro *Arnica*, *Centaurea ſcabioſa* pro vera *Scabioſa*, *Clinopodium vulgare* pro *Calamintha* ſæpius venditæ, fuerunt; *) Hinc contigit, ut multæ plantæ apud Medicos in deſuetudinem abierint, cum, quam deſiderarunt, vim non exſeruere; neſcientes culpam, quam tribuerunt plantis, Pharmacopolis unice adſcribendam

bendam

*) *Confer. it. Scan. pag.* 398.

bendam eſſe; raro enim ex decocto aut infuſo compoſito cognoſci poterit, utrum Pharmacopœus officio ſuo rite ſatisfecerit, nec ne.

Quoniam brevitatis ſimul & perſpicuitatis ratio habenda fuit, nomina *ſpecierum TRIVIALIA*, quæ plantarum genera, differentias, Synonyma & loca natalia indicant, ex *N. D. Præſidis Speciebus plantarum* mutuatus ſum.

Abelmoſchus	Hibiſcus Abelmoſchus	Sem.
Abies	Pinus Abies	Frond. Reſin.
Abrotanum	Artemiſia Abrotanum	Herba
Abſinthium vulgare	Artemiſia Abſinthium	Rad. Herba
Ponticum	Artemiſia pontica	Herba
Acacia vera	Mimoſa Senegal	Succ. Gummi
noſtras	Prunus ſpinoſa	Cort. Flor. Fruct.
Acetoſa vulgaris	Rumex Acetoſa	Rad. *Herba* (Succ.
hiſpanica	Rumex Acetoſa	*Rad.* Herba
rotundifolia	Rumex ſcutatus	*Herba*
Acetoſella	Oxalis Acetoſella	Herba
* *Acmella*	Verbeſina Acmella	Herba
Acorus verus	Acorus Calamus Verus	*Rad.*
Paluſtris	Iris Pſeud Acorus	*Rad.*
* *Actæa*	Actæa racemoſa	Rad.
Adiantum rubrum	Aſplenium Trichoman.	Herba
aureum	Polytrichum commune	*Herba*
Agaricus	Boletus	Fungus
Ageratum	Achillea Ageratum	*Herba*
Agnus caſtus	Vitex Agnus caſtus	*Sem.*
Agrimonia	Agrimonia Eupatoria	Herba
* *Alcanna vera*	Lawſonia inermis	Rad. Fol.
ſpuria	Lithoſperm tinctorium	Rad.
Alchimilla	Alchemilla vulgaris	Rad. Herba
Alkekengi	Phyſalis Alkekengi	*Herba*, Bacc. *Sem.*
Allium	Allium ſativum	Rad.
* *Alliaria*	Eryſimum Alliaria	Herba
Aloë	Aloë perfoliata	Succ. *Gummi*
	Ficus? *Rumph.* 3. *p.* 539.	Lign. (*Reſin.*
Althæa	Althæa officinalis (*t.* 90.	Rad. Herb. *Flor.*
Ammi verum	Siſon Amomum	Sem. (*Sem.*
Ammoniacum	- - - -	Gummi-Reſin

Amomum	- - -	Sem.
Amygdalus	Amygdalus communis	Nuclei dulc.
		Nuclei amar.
* *Anacard. Orient.*	Avicennia officinalis	Fruct.
Occident.	Anacardium occident.	Fruct.
Anethum	Anethum graveolens	Herb.Summ.Sem.
Angelica alpina	Angelica Archangelica	Rad. *Herba*.Sem.
ſylveſtris.	Angelica ſylveſtris	Rad.
* *Anime*	Hymenæa Courbaril	Reſin.
Aniſum vulgare	Pimpinella Aniſum	Sem.
ſtellat.	Illicium aniſatum	Fruct.
Anſerina	Potentilla Anſerina	Herba
Antirrhinum	Antirrhinum majus	*Herba*
Anthophylli	Caryophyllus aromat.	Fruct.
Anthora	Aconitum Anthora	Rad.
Apium	Apium graveolens	Herba,Sem.
Aquilegia	Aquilegia vulgaris	*Herba*,Flor.Sem.
Arabicum	Mimoſa Senegal	Gummi
Ariſtolochia fabacea	Fumaria bulboſa	*Rad.*
longa	Ariſtolochia longa	Rad.
rotunda	Ariſtolochia rotunda.	Rad.
vulgaris	Ariſtolochia clematitis	Rad.
Armoracia	Cochlearia Armoracia	Rad.
Arnica	Arnica montana	Herba,Flor.
Artemiſia	Artemiſia vulgaris	Herba
Arum	Arum maculatum	Rad. *Herba*
Aſarum	Aſarum europæum	Rad. Fol. *Sem.*
Aſpalathum		Lign.
Aſparagus	Aſparagus officinalis	Rad.Sem.
Aſphodelus	Aſphodelus ramoſus	*Rad.*
Aſſa fœtida	Ferula Aſſa fœtida	gummi-reſin.
Atriplex ſativa	Atriplex ſativa	*Herba*, Sem.
ſylveſtris	Chenopodium rubrum	*Herba*
Avena	Avena ſativa	Sem.
Aurantium	Citrus Aurantium	Cort.
Auricula judæ	Tremella Auricula	Fungus
muris	Hieracium Piloſella	Herba
Balauſtia	Punica Granatum	Flor.Cortex.Sem.
Balſamum mecha		Balſam. Lign.
Copaiva		Balſam. (Fruct.
Peruvian.		Balſam.
Balſamita	Tanacetum Balſamita	Herba
Bardana	Arctium Lappa	Rad. Herba, Sem.

Baſi-

Baſilica	Ocymum Baſilica	Herba, Sem.
Bdellium		gummi-reſin.
Beccabunga	Veronica Beccabunga	*Herba*
Behen album	Centaurea Behen	*Rad.*
rubrum	Statice Limonium?	*Rad.*
Oleum	Gvilandina Moringa	Lign.
* *Belladonna*	Atropa Belladonna	Bacc. Fol.
Bellis pratenſis	Cryſanthem. Leucanth.	Herb.
minor	Bellis perennis	Flor.
Benzoë	Laurus Benzoe?	Reſin.
Berberis	Berberis vulgaris	Cort. Bacc. Succ.
Beta	Beta vulgaris	Herba * (Sem.
Betonica	Betonica officinalis	Herba, Flor.
* *Betula*	Betula alba	oleum *per de-*
Biſtorta	Polygonum Biſtorta	Rad. (*ſcenſum*
Boletus cerv.	Lycoperdon Tuber	Fungus
Bombax	Goſſypium herbaceum	Sem.
Bonus henricus	Chenopod. Bonus henr.	Herba
Borrago	Borago officinalis	*Herba, Flor.*
Botrys	Chenopodium Botrys	Herba, Sem.
Branca urſi	Acanthus mollis	Herba
Braſſica rubr.	Braſſica oleracea	*Sem.*
Braſilia	Cæſalpina braſilienſis	Lign. luteum,
* *Britannica*	Rumex aquaticus.	Rad. (purpur. rubr
Bryonia	Bryonia alba	Rad. *Baccæ, Sem.*
Bugloſſa	Anchuſa officinalis	Rad. Herb. Flor.
Burſa paſtoris	Thlaſpi Burſa	*Herba*
Buxus	Buxus ſempervirens	Lign.
Cacao	Theobroma Cacao	Fruct.
Calamintha	Meliſſa Calamintha	Herb.
Calamus aromatic.	Acorus Calamus vulg.	Rad.
Calendula	Calendula officinalis	Herba, Flor. *Sem.*
* *Campechianum*	Hæmatoxylon Camp.	Lign.
* *Camphorata*	Camphoroſma monſp.	Herba
Camphora	Laurus Camphora	Reſin.
Canarienſe	Phalaris canarienſis	*Sem.*
Canella alba	Canella Winterana	Cort.
Cannabis	Cannabis ſativa	Sem.
Capparis	Capparis ſpinoſa	Cort.
Caprifolium	Lonicera Periclymen.	Herba
Capillus veneris	Adiantum Capillus ♀ris	Herba
Caranna		Reſin.
Cardiaca	Leonurus Cardiaca	Herba
Cardamomum	Amomum Cardamom.	Fruct. Sem.

Cardopatia	Carlina acaulis	Rad.
Carduus Mariæ	Carduus marianus	Herba * Sem.
Benedictus	Cnicus benedictus	Herba, Flor. *Semi-*
Carica	Ficus Carica	pingvis (*na*
Carpobalſamum		Balſam. Lign.
Carthamus	Carthamus tinctorius	Flor. Sem. (Fruct.
Caryophyllata	Geum urbanum	Rad.
Caryopyllus	Caryophyllus aromatic.	Fruct. anthophylli
Carvi	Carum Carvi	Sem.
Caſſia Caryophyllata	Myrtus caryophyllata	Cort.
Lignea	Laurus Caſſia	Cort.
Fiſtula	Caſſia fiſtula,	Siliqua, Pulpa.
Caſtanea	Fagus Caſtanea	*Fructus.* Cort.
Cataputia minor	Euphorbia Lathyrus	*Sem.*
— *major*	Ricinus communis	Sem.
Caſcarilla	Clutia Caſcarilla	Cort.
Catecu	Areca Cathecu	Terra *ſuccus*
* *Ceanothus*	Ceanothus americanus	Rad.
Centaurium minus	Gentiana Centaurium	Herba, Flor.
Centumnodia	Polygonum aviculare	*Herba*
Cepa	Allium Cepa	Rad. (Gummi
Ceraſus rubr. nigr.	Prunus Ceraſus	Fruct. *Nuclei*
Cerefolium	Scandix Cerefol.	Herba *Sem.*
Ceterach	Aſplenium Ceterach	Herba
Chamædrys	Teucrium Chamædrys	Herba
* *Chamæmorus*	Rubus Chamæmorus	Bacc.
Chamæpithys	Teucrium Chamæpithys	Herba
Chamomilla vulgaris	Matricaria Chamomilla	Herba, Flor.
romana	Anthemis nobilis	Herba, Flor.
Chebula		Fruct.
Cheiri	Cheiranthus Cheiri	Flor.
Chelidonium majus	Chelidonium majus	Rad. Herba
minus	Ranunculus Ficaria	Rad. *Herba*
China cortex	Cinchona officinalis	Cort.
Radix	Smilax China	Rad.
Cicer	Cicer arietinum	Sem. alba, rubra
Cichorium	Cichorium Intybus	Rad. *Herba, Flor.*
Cicuta	Cicuta viroſa	Herba (*Sem.*
Cicutaria	Chærophyllum ſylveſtre	Herba
Cinnamomum	Laurus Cinnamomum	Cort.
Cina	Artemiſia Santonicum	Sem.
Citrus	Citrus Medica	Cort Flavedo Ca-
Citrullus	Cucurbita Citrullus	Sem(ro, Sem. Succ.
Cocculi	Meniſpermum Cocculus	Fruct.

Cocco-

Coccognidium	Daphne Mezereum	Sem.
Cochlearia	Cochlearia officinalis	Herba,*Sem.*
Coffea	Coffea arabica	Sem.
* *Collinſonia*	Collinſonia canadenſ.	Rad.
Colocynthis	Cucumis Colocynt.	Pulpa. Sem. Reſin.
* *Colubrina*	Ophiorhiza Mungos	Radix
Conſolida major	Symphytum officinale	Rad. *Herba Flor.*
media	Ajuga pyramidalis	*Herba*
regalis	Delphinium Conſolida	*Flor.*
Contrajerva	Dorſtenia Contrajerva	Rad.
* *Conyza*	Inula dyſenterica	Herba
Copaiva		Balſam
Copal	Rhus copalinum	Reſin.
Coriandrum	Coriandrum ſativum	Sem.
* *Coris*	Coris monſpelienſis	Herba
Corylus	Corylus Avellana	Lign.
Coſtus	Coſtus arabicus	Rad.
* *Cotula fœtida*	Anthemis Cotula	Herba, Flor.
Crepitus lupi	Lycoperdon Boviſta	fungus
Crocus	Crocus ſativus officinal.	ſtigma
Cubebe	Piper	Fruct.
Cucumis	Cucumis ſativus	Sem.
aſininus	Momordica Elaterium	*Rad.* Reſin. alba,
Cucurbita	Cucurbita lagenaria	Sem. (Elaterium
Cupreſſus	Cupreſſus ſempervirens	*Lign.* Nuces,
Curcuma	Curcuma longa	Rad. (*Strobili potius*
Cuſcuta	Cuſcuta europæa	Herba
Cyanus	Centaurea Cyanus	*Flor.*
Cydonia	Pyrus communis	Fruct. Cort. Sem.
Cyclamen	Cyclamen europæum	Rad. (ſucc.
Cyminum	Cuminum Cyminum	Sem.
Cynogloſſum	Cynogloſſum officinale	Rad.
Cyperus longus	Cyperus longus	Rad.
rotundus	Cyperus rotundus	*Rad.*
Dactylus	Phœnix dactylifera	Fruct. oſſa, *Nuclei*
* *Datura*	Datura Stramonium	Sem. (*potius*
Daucus creticus	Athamanta	Sem.
ſativus	Daucus Carota	Sem.
ſylveſtris	Daucus Carota	*Sem.*
Dentaria	Plumbago europæa	Rad.
Dictamnus creticus	Origanum Dictamnus	Fol.
albus	Dictamnus albus	Rad.
* *Diervilla*	Lonicera Diervilla	Herba

Doronicum	Doronic pardalianch.	Rad.
Draconis ſangvis	Pterocarpus	Succ.
* *Dulcamara*	Solanum Dulcamara	Stipites
Dulcis ſiliqua	Ceratonia Siliqua	Siliqua.
Ebenus	Uvaria	*Lign.*
Ebulus	Sambucus Ebulus	Cort interior, Fol, (Flor. Bacc Sem,
Elemi		Reſin.
Endivia	Cichorium Endivia	*Herba. Sem.*
Enula	Inula Helenium	Rad. *Flor.*
Epithymum	Cuſcuta europæa Epith.	Herba
Equiſetum	Equiſetum arvenſe	Herba
Eruca	Braſſica Eruca	Sem.
Eryngium	Eryngium campeſtre	Rad. *Herba*
Eryſimum	Eryſimum officinale	Herba
Eſula	Euphorbia paluſtris	Rad. Cort. *Herba*
Eupatorium	Eupator. cannabinum	Herba
Euphraſia	Euphraſia officinalis	*Herba*
Euphorbium	Euphorbia officinarum	Gummi-Reſin.
Faba	Vicia Faba	Flor. Sem. Farina.
* *Fagopyrum*	Polygonum Fagopyrum	Sem.
Fagus	Fagus ſylvatica	*Fruct.* Cineres (clavellati,
Farfara	Tuſſilago Farfara	Rad. Herba
Fernambucum		Lign.
Filix	Polypodium F. mas	Rad.
Fœnu græcum	Trigonella Fœnu Græc.	Sem.
Fœniculum	Anethum Fœniculum	Rad. Herba, Sem.
Fragaria	Fragaria veſca	Herba
Frangula	Rhamnus Frangula	Cort.
Fraxinus	Fraxinus excelſior	Lign. Cort. *Fol.*
Fumaria	Fumaria officinalis	Herba *Sem.* (Sem.
Galanga	Kæmpferia	Rad. *Majoris,* (Minoris
Galbanum	Bubon macedonicum	Gummi Reſin.
Galega	Galega officinalis	*Herba*
Gallitrichum	Salvia Sclarea	Herba
* *Galium lut.*	Galium verum	Herba
Geniſta	Geniſta tinctoria	Herba, Flor. Sem.
Gentiana alba	Laſerpitium latifolium	Rad.
rubra	Gentiana lutea	Rad.
Gentianella	Gentiana Amarella	Herba
Geranium moſchat.	Geranium cicutar. moſch	Herba
Robertian.	Geranium robertianum	Herba

* *Geum*

* *Geum*	Geum rivale	Rad.
* *Ginſeng*	Panax quinquefolium	Rad.
Gnaphalium	Gnaphalium dioicum	Flor.
Goſſypium	Goſſypium herbaceum	Sem. Bombacis
Gramen	Triticum repens	Rad. (lana
Granatus	Punica Granatum	Flor. Cort. Sem.
Gratiola	Gratiola officinalis	Herba
Gvajacum	Gvajacum officinale	Cort. Reſin.
Gummi gutta	Cambogia gutta	Gummi-Reſin.
Hedera arborea	Hedera Helix	Lign. Fol. Reſin.
Terreſtris	Glechoma hederacea	Herba. (Bacc.
Helleborus albus	Veratrum album	Rad.
Niger	Helleborus niger?	Rad.
Hepatica alba	Parnaſſia paluſtris	*Herba, Flor.*
nobilis	Anemone Hepatica	Herba. *Flor.*
Hermodactylus	Iris tuberoſa?	*Rad.*
Herniaria	Herniaria glabra	Herba
Hirundinaria	Aſclepias Vincetoxicum	Radix, *Herba*
Horminum	Salvia Horminum	Sem.
Hordeum	Hordeum vulgare	Sem.
Hyoſcyamus	Hyoſcyamus niger	*Rad.* Herba, Sem.
Hypericum	Hypericum perforatum	Herba Flor. Sem.
* *Hypociſtis*	Aſarum Hypociſtis	Succ.
Hyſſopus	Hyſſopus officinalis	Herba, *Sem.*
Jalapa	Mirabilis Jalapa	Rad.
Jaſminum	Jaſminum officinale	◎ *florum*:
* *Ignatii*		Faba
Imperatoria	Imperatoria Oſtrutium	Rad.
Indigo	Indigofera tinctoria	Succ.
Ipecacuanha	Lonicera	Rad.
Iris Florentina	Iris Florentina	Rad.
Iris noſtras	Iris germannica	Rad.
Juglans	Juglans regia	Nuces, diſſepi-
Jujube	Rhamnus Zizyphus	Bacc. (mentum
Juniperus	Juniperus communis	Lign. Bacc. Reſin.
Lacmus	Croton tinctorum	Succ.
Lactuca	Lactuca ſativa	*Herba*, Sem.
Ladanum	Ciſtus	Reſin.
* *Lamium*	Lamium album	Herba
Lapathum acutum	Rumex acutus	Rad. *Herba*, Sem.
* *ſangvineum*	Rumex ſangvineus	Rad. Succ. Sem.
Lavendula	Lavandula Spica	Flor. *Sem.*
Laurus	Laurus nobilis	Bacc. Fol.
* *Lauro-Ceraſus*	Padus Lauroceraſus	Fol.

Lens	Ervum Lens	Sem.
Leviſticum	Liguſticum Leviſticum	Rad. Herba, Sem.
Lilium album	Lilium album	Rad. Flor. An-
Convallium	Convallaria majalis	Flor. (theræ.
Limonia	Citrus	Cort. Sem. Flave- do, Caro, Succ.
* *Linnæa*	Linnæa borealis	Herba.
Linaria	Antirrhinum Linaria	*Herba*
Linum ſativum	Linum uſitatiſſimum.	Sem.
* *cathartic.*	Linum catharticum	Herba
Liquiritia	Glycyrrhiza glabra	Rad. Succ.
Lithoſpermum	Lithoſpermum officinale	*Sem.*
* *Lupinus*	Lupinus albus	Sem.
Lupulus	Humulus Lupulus	Coni
Macis	Myriſtica	Cort.
Majorana	Origanum Majorana	Herba, *Sem.*
Malabatrum	Laurus	Folium
Malacorium	Punica Granatum	Cort.
Malva arborea	Alcea roſea	*Flor. Sem.*
Vulgaris	Malva rotundifolia	Rad. Herba, *Sem.*
Mandragora	Mandragora officinalis	Rad.
Manna	Fraxinus Ornus	Manna calabrina,
Marrubium	Marrubium vulgare	Herba (granulata
Marum verum	Teucrium Marum	Herba, Fol.
Maſtix	Piſtacia Lentiſcus	Reſina alba, granu-
Matricaria	Matricaria Parthenium	Herba, Flor. (lata
Matriſylva	Aſperula odorata	Herba
Mecha		Balſam.
Mechoacanna	Convolvulus	Rad.
Melilotus alb. citr.	Trifol. Melilot officinal.	Herb. Flor. Sem.
Meliſſa citrina	Meliſſa officinalis	Herba, *Sem.*
turcica	Dracoceph. Moldav.	*Herba, Sem.*
* *Canarienſis*	Dacoceph. canarienſe	Herba
* *Melitenſis*	Cynomorium coccin.	Fungus
Melo	Cucumis Melo	Sem.
Mentha criſpa	Mentha criſpa	Herba
ſylveſtris	Mentha ſpicata	*Herba*
* *piperita*	Mentha piperita	Herba
Mercurialis	Mercurialis annua	Herba
Meſpilus	Meſpilus germanica	*Fruct.* immat.
Meum	Athamanta Meum	Rad. (Sem.
Mezereum	Daphne Laureola	Cort.

Morus

Mentha rubra *frequentiſſima intra patriam*, *loco* Menthæ piperitis *Anglorum ſubſtitui poteſt.*

Millefolium	Achillea Millefolium	Herba.
Morſus Dioboli	Scabioſa Succiſa	*Rad. Herba*
Morus	Morus nigra	Bacc.
Muſcus arboreus	Lichen plicatus	Herba
** caninus*	Lichen caninus	Herba
** cumatilis*	Lichen aphtoſus	Herba.
clavatus	Lycopodium clavatum	Herba, Farina
erectus	Lycopodium Selago	Herba (*Poll.*
** Iſlandicus*	Lichen Iſlandicus	Herba
Pyxidatus	Lichen cocciferus	Herba.
Myriſtica	Myriſtica	Nux.
Myrabol. Bellirica		*Fructus*
Myrabol. Chebula		*Fructus*
Myrabol. Citrina		*Fructus*
Myrabol. Inda		*Fructus*
Myrabol. Emblica	Phyllanthus emblica	*Fructus*
Myrrha		Gummi-Reſin.
Myrtus	Myrtus communis	Fol. Bacc.
Brabantica	Myrica Gale	Fol.
Myrtilli	Vaccinium Myrtillus	Bacc.
Napha	Citrus aurantium	Flor.
Napus	Braſſica Napus	Sem.
Nardus	Lagurus Nardus	Rad.
Naſturtium aquatic.	Siſymbrium Naſturt.aqu.	*Herba*
hortenſe	Lepidum Naſturtium	Herba
indicum	Tropæolum majus	*Herba*
Nepeta	Nepeta Cataria	Herba
Nephriticum	Gvilandina Moringa	Lign.
Nigella	Nigella ſativa	Sem.
Ninſi	Sium Ninſi	Rad.
** Norlandicæ Baccæ*	Rubus arcticus	Baccæ conditæ.
Nummularia	Lyſimachia Nummular.	herba
Nux aquatica	Trapa natans	*Fruct.*
Nymphæa	Nymphæa lutea	Rad. Flor.
Olea	Olea europæa	Fruct.
Olibanum	Juniperus	Reſin. granulata.
Ononis	Ononis ſpinoſa	Rad. Herba.
Opium	Papaver ſomniferum	Opium *Gummi-* (*Reſ.*
Opopanax	Paſtinaca Opopanax	Gummi-Reſin.
Orchis	Orchis bifolia	Rad.
Origanum creticum	Origanum creticum	Herba, *Spica re-*
noſtras	Origanum vulgare	Herba (*ctius*
Orleana	Bixa Orellana	Fœculæ

Orobus

Orobus	Ervum Ervilia	Farina
Oryza	Oryza ſativa	Sem.
Pæonia	Pæonia Officinalis	Rad. Sem. Flor.
Papaver	Papaver ſomniferum	Sem. Capitula.
Pareira brava	Ciſſampelos Pareira	Rad.
Paradiſi grana	Amomum	Sem.
Parietaria	Parietaria officinalis	Herba.
Paſſulæ	Vitis vinifera	Paſſulæ majores, longæ
Paſtinaca	Paſtinaca ſativa	*Herba*, Sem.
Pavana	Croton Tiglium	*Lign.*
* *Pedicularis*	Pedicularis paluſtris	Herba
Pentaphyllum	Potentilla repens	*Rad. Herba*,
* *Peragua*	Caſſine Peragua	Fol.
Perfoliata	Bupleurum rotundifol.	*Herba*, *Sem.*
Perſica	Amygdalus Perſica	Flor. Nuclei,
Perſicaria	Polygonum Hydropiper	Herba
Peruvianum		Balſam.
Petaſites	Tuſſilago Petaſites	Rad. *Flor.*
Petroſelinum noſtras	Apium Petroſelinum	Rad. Herba, Sem.
Macedonicum	Bubon Macedonicum	Sem.
* *Peucedanum*	Peucedanum officinale	Rad.
Phaſeolus	Phaſeolus vulgaris	*Sem.*
Phu	Valeriana Phu	Rad. Herba.
* *Phytolacca*	Phytolacca americana	Succ.
Pimenta	Myrtus Pimenta	Fruct.
Pimpinella Italica	Sangviſorba officinalis	*Rad.*
noſtras	Poterium Sangviſorba	*Herba*, *Sem.*
ſylveſtris	Pimpinella Saxifraga	Rad.
Pinus ſativa	Pinus Pinea	Nuces, Nuclei (mundati,
ſylveſtris	Pinus ſylveſtris	Turiones, Reſin.
Piper rotundum	Piper nigrum	Fruct.
longum	Piper longum	Fruct.
Indicum	Capſicum annuum	Fruct.
Piſum	Piſum ſativum	Sem.
Piſtacia	Piſtacia vera	Nuces, Nuclei (mundati
Plantago	Plantago major	*Rad. Herba*, Sem.
Polium	Teucrium creticum	*Herba.*
Polypodium	Polypodium vulgare	Rad.
Poma Boſtorphiana	Pyrus Malus	Succ. liquidus.
Populus	Populus nigra	Oculi, *gemmæ*
Porrum	Allium Porrum	Sem. (*rectius Portu-*

Portulaca	Portulaca oleracea	*Herba*, Sem.
Primula veris	Primula veris officin.	Rad. *Herba*, Flor.
* *Profluvium*	Nerium antidyſenteric.	Cort.
Pruneola	Prunus domeſtica	Fruct.
Prunella	Prunella vulgaris	*Herba*
Prunus	Prunus domeſtica	Pulpa.
Pſyllium	Plantago Cynops	Sem. Mucilago.
Ptarmica	Achillea Ptarmica	*Herb.* Flor.
Pulegium	Mentha Pulegium	Herba
Pulmonaria maculoſ.	Pulmonaria officinalis	Herba
arborea	Lichen pulmonarius	Herba
Pulſatilla	Anemone Pulſatilla	*Herba*
Pyrethrum	Buphtalmum Pyrethrum	Rad.
Pyrola	Pyrola rotundifolia	Herba
Quercus	Quercus Robur	Cort cupulæ, (*glandes*
Ranunculus albus	Anemone nemoroſa	Flor.
Rapa	Braſſica Rapa	*Sem.*
Raphanus	Raphanus ſativus	Rad. *Sem.*
Rhabarb. verum	Rheum Rhabarbarum	Rad.
Monach.	Rumex alpinus	Rad.
Rhaponthicum	Rheum Rhaponticum	Rad.
Rhæas	Papaver Rhœas	*Herba*, Flor.
Rhodia	Rhodiola roſea	Rad.
Rhodium		Lign.
* *Ribes nigrum*	Ribes nigrum	Herba, Bacc.
rubrum	Ribes rubrum	Baccæ conditæ
Ricinus vulgaris	Ricinus communis	Sem.
major	Jatropha Curcas	*Sem.*
Roſa	Roſa	Flor rub. albi. pallidi, Fruct. Sem. Succ.
Roſmarinus	Roſmarinus officinalis	Herba. Flor. *Sem.*
ſylveſtris	Ledum paluſtre	Herba
Ros ſolis	Droſera rotundifolia	*Herba*
Rubia	Rubia tinctorum	Rad.
Rubus	Rubus idæus	*Fol.* Baccæ
Ruſcus	Ruſcus aculeatus	Rad. *Sem.*
Ruta hortenſis	Ruta graveolens	Herba, Sem.
muraria	Aſplenium Ruta muraria	Herba.
Sabina	Juniperus Sabina	Herba
Saccharum	Saccharum officinarum	Saccharum
Sagapenum		Gummi-reſin.
Sagu	Cycas circinal.	Fœces granulatæ, (granula
Salix	Salix alba	Fol.

Salvia

Salvia	Salvia officinalis	Herba, *Flor. Sem.*
Sambucus	Sambucus nigra	Cort. interior, Fol (Flor. Bacc. Sem.
Sandaraca	Juniperus	Reſin
Sangvis draconis	Pterocarpus	Gummi-Reſin.
Sanicula	Sanicula europæa	Herba
Santalum citr.	Santalum album	*Lign.*
Sanctum	Gvajacum ſanctum	Cort, Reſin.
Santolina	Santolin. Ch. Cypariſſus	Herba
Santonicum	Artemiſia Santonicum	Sem.
Saponaria	Saponaria officinalis	Rad. Herba, *Sem.*
* Saponaria	Sapindus Saponaria	Nuces
Sarcocolla	Penæa Sarcocolla	Gummi-Reſin.
Sarſaparilla	Smilax Sarſaparilla	Rad.
Saſſafras	Laurus Saſſafras	Lign. Cort.
Satureia	Satureia hortenſis	Herba, *Sem.*
Satyrium	Orchis bifolia	Rad.
Saxifraga alba	Saxifraga granulata	*Rad. Herba. Flor.*
rubra	Spiræa Filipendula	Rad. *Herba (Sem.*
Scabioſa	Scabioſa arvenſis	Rad. Herba *Flor.*
Scammonium	Convolvulus Scammo- (nia	Gummi-Reſin.
Sclaræa	Salvia Sclarea	Herba
Schœnanthus	Lagurus Schœnanthus	Herba
Scolopendra	Aſplenium Scolopendr.	Herba
* Scrophularia aquat.	Scrophularia aquatica	Fol.
fœtida	Scrophularia nodoſa	Rad.
Scordium	Teucrium Scordium	Herba
Scorzonera	Scorzonera humilis	Rad. *Sem.*
Sebeſtena	Cordia Myxa	Drupa
Sedum minus	Sedum acre	Herba
Sempervivum	Sempervivum tectorum	Herba
Senna	Caſſia Senna	Fol. *folliculli*
* Senega	Polygala Senega	Rad.
* Serpentinum lignum	Ophioriza Mungos	Lign.
Serpentaria virgin.	Ariſtolochia Serpentaria	Rad.
Serpillum	Thymus Serphyllum	Herba
Seſamum	Seſamum orientale	Sem.
Seſeli cretic.	Tordylium officinale	*Sem.*
Sigillum Salomonis	Convallaria Polygonat.	Rad.
Siler montan.	Laſerpitium Siler	*Sem.*
* Simaruba	Piſtacia Simaruba	Lign. Cort.
Siliqua dulcis	Ceratonia Siliqua	Siliqua
Sinapi	Sinapis nigra	Sem.
* Soja	Dolichos	

Sola

Solanum nigr.	Solanum nigrum	Herba
Soldanella	Convolvulus Soldanella	Herba
Sophia	Siſymbrium Sophia	Sem.
* *Sophora*	Sophora heptaphylla	Rad.
Sorbus domeſtica	Cratægus Aria	Bacc.
aucuparia	Sorbus aucuparia	Bacc.
Souda	Salicornia europæa	Sal.
Spica noſtras	Lavandula Spica	Flor.
Celtica	Valeriana celtica	Rad. *Flor.*
Indica	Lagurus Nardus	Rad.
Spinacia	Spinacia oleracea	*Sem.*
Spina cervina	Rhamnus catharticus	Bacc. ſuccus viri-
Spongia	Spongia officinalis	Cineres (dis
Squilla	Scilla maritima	Rad.
Staphiſagria	Delphinium Staphiſagr.	Sem.
Stæchas arabica	Lavandula Stœchas	Flor. *ſpica re-*
citrina	Gnaphalium arenarium	*Flor.* (*ctius*
Storax Calamita	Styrax officinale	Reſin.
liquida	Liquidambar ſtyraciflua	Reſin.
Suber	Quercus Suber	Cort.
Sumach	Rhus coriaria	Flor. Sem.
Tabacum	Nicotiana Tabacum	Herba, *Sem.*
Tacamahaca	Populus	Reſin.
Tamarindus	Tamarindus indica	Fruct. Pulpa.
Tamariſcus	Tamarix gallica	Cort. Radicis, Lign *Folia.*
Tanacetum	Tanacetum vulgare	Flor. Sem, *Herba,*
Taraxacum	Leontodon Taraxacum	Rad. *Herba*
Telephium	Sedum Telephium	Rad.
Terebinthina comm.	Pinus ſylveſtris	Reſina liquida
Cypria	Piſtacia Terebinthus	Reſina liquida
Veneta	Pinus Larix	Reſina liquida
Thlaſpi	Thlaſpi arvenſe	Sem.
Thea	Thea chinenſis	Fol.
Thus	Juniperus	Reſina, granulata
Thymiama		Cort.
Thymus creticus	Satureja capitata	*Herba*
hortenſis	Thymus vulgaris	Herba, *Sem.*
Tiglia	Croton Tiglium	*Grana*
Tilia	Tilia europæa	Cort. interior,
Tolu	Toluifera Balſamum	Balſam. (Flor.
Tormentilla	Tormentilla erecta	Rad *Herba*
Tragacantha	Aſtragalus Tragacantha	Gummi-alb. nigr.
Trichomanes	Aſplenium Trichomanes	Herba

Triſo-

Trifolium album	Trifolium repens	Flor.
quaicum v	Menyanthes trifoliata	Herba.
Tunica	Dianthus Caryophyllus	Flor, *Sem.*
Turpetum	Convolvulus Turpeth.	Rad.
Tuſſilago	Tuſſilago Farfara	*Flor.*
Valeriana minor	Valeriana officinalis	Rad.
Vanilla	Epidendron Vanilla	Siliqua
Verbaſcum	Verbaſcum Thapſus	Herba, *Flor.*
	Verbaſcum nigrum	Rad.
Verbena	Verbena officinalis	*Herba,*
Vernix	Rhus Vernix	*Reſin.*
Veronica	Veronica officinalis	Herba
Victoralis long.	Allium Victorialis	*Rad.*
Vinca pervinca	Vinca minor	Herba
Vinteranus	Laurus Vinterana	Cort.
Viola	Viola odorata	Flor. Sem.
Violaria	Viola odorata	*Herba*
Virga aurea	Solidago Virga aurea	Herba
Viſcum	Viſcum album	Lign.
Vitis idæa	Vaccinium Vitis idæa	Rob.
Vinifera	Vitis vinifera	*Folia*
Ulmus	Ulmus campeſtris	Cortex medius
Ulmaria	Spiræa Ulmaria	Rad. Herba,
Vomica	Strychnos Nux vomica	Nux
Utrica major	Urtica dioica	Rad. Herba, Sem.
romana	Urtica pilulifera	*Sem.*
Uſnea	Lichen ſaxatilis	*Herba*
* *Uva urſi*	Arbutus Uva urſi	Fol.
Uvularia	Ruſcus Hypogloſſum	Herba,
* *Vulvaria*	Chenopodium Vulvaria	Herba
Xanthium	Xanthium ſtrumarium	Sem.
Xylobalſamum		Lign.
Zedoaria		Rad.
Zingiber	Amomum Zingiber	Rad.

Cum, inſcitia Pharmacopolarum diſciplinæ Botanices, haud raro accidat, ut Pharmacopolia herbis alienis ſcateant; quæ, poſtquam exſiccatæ ſunt, ægre ſub examen revocari poſſunt, quo magna in Medicinam redundant incommoda; optandum eſſet, ut Candidati Pharmacopœorum tantam ſibi acquirerent cognitionem Botanices, qua plantas ſuas officinales vivas

vivas cognoſcant, quantam in arte præparandi medicamenta ſibi comparare laudabiliter ſolent, & ut hanc publico demonſtrarent examine, antequam ad Pharmacopoliorum Præfecturam admitterentur. Dolendum maxime eſt, haud pauca medicamenta exotica a multis retro ſeculis, in Pharmacopoliis noſtris adſervari, de quorum plantis, ne minimam quidem cognitionem habemus, qua propter nec earum Speciem determinare potui; ſint exempli loco: Balſ. *Opobalſamum*, *Copaivæ*, *Peruviane*; Gummi *Myrrhæ*, *Bdellii*, *Sagapeni*, *Elemi*, *Carannæ*, *Amoniaci*, Lignum *Aſpalathi*, *Fernambuci*, *Rhodii*; Semina *Amomi*; *Faba Ignatii*; Nux *Myriſtica*, *Myrabolani inda*, *Bellirica*, *Chebala*, *Citrina*. Et cum medicamenti notitia dari nequeat, niſi familia ejus ſit cognita, omnes eos rogatos volumus, quibus aliquam harum plantarum videre contigerit, quique in ſcientia naturali, quantum ſatis eſt, verſati ſunt, ut, in ſalutem communem, huic rei lucem quandam affundere non intermittant; ne in poſterum ejusmodi de iisdem recurrant dubia. Mirari ſane convenit, florem *Aniſi ſtellati* hucusque a nullo Botanico viſum esſe niſi forte a *Kæmpfero* ſolo, cujus tamen fructus frequentiſſime a Medicis in uſum vocatur. Nec minori culpa accidit, ut nucis *Myriſticæ* flos, cujus arborem & fructum bene perſpectum habemus, non adhuc ſatis deſcriptus ſit, ut multa alia reticeam.

In hocce Simplicium vegetabilium catalogo, eas plantarum partes, *minutioribus* notavi *characteribus*, quibus, ſine damno, nos carere poſſe cenſui; interim ea penitus exterminare tanto minus auſim, quanto lubentius, meam hac de re ſententiam, aliorum cenſuræ ſubjiciam.

§. IV.

Cum in *Collectione Simplicium*, enormes ſæpe errores committant Pharmacopolæ, utut vita & ſa-

nitas hominum agatur, ſequentia circa hanc rem, obſervanda duxerim.

RADICES, ſub veris initium, antequam folia prorumpant, eradicandæ ſunt; radiculæ adhærentes amputari debent, truncus autem deſcendens unice adhibendus eſt.

LIGNA potiſſimum, tempore hiemali abſcindantur, oportet.

STIPITES autumno, dum præſtantiſſima eis ineſt vis, deſumi debent.

CORTICES ex fruticibus vulgo tempore autumnali excoriantur; ex arboribus autem tempore vernali, dum facillime a ligno removentur; tum vero minimam vim medicam habent.

TURIONES colligendi, priusquam folia eorum ſe explicuerint.

HERBÆ decerpendæ, cum florere incipiunt, & priusquam matureſcunt, tum enim delicatiſſimæ ſunt, ſi vero ſcopus corroborandi intendatur, paulo ſerius deſumantur.

FOLIA legenda, poſtquam defloruit, ſed antequam maturuit planta.

FLORES prius legendi, quam pollen antherarum demittant; plurimi, quorum præcipua vis in corolla ſita eſt, ſedulo a calycibus & piſtillis, liberandi, e. g. *Roſa*, *Lilium*, *Cyanus*, *Viola* &c.

FRUCTUS colligendi, poſtquam maturuere, ut propediem ſeſe diſſeminent.

SEMINA, quæ in aquam demiſſa, natant, nec fundum petunt, rejicienda ſunt, inde enim perſpici poteſt, ea corrupta eſſe, ad quod pauci attendunt.

Pleræque herbæ in *umbra*, ut exſiccentur, ſuſpendi debent, &, ne putreſcant, reticulis imponantur.

Nemi-

Neminem quidem fugit, multos ſpectatæ induſtriæ Pharmacopolas, non ſine laude, quotannis plantas medicinales ſerere, ne grandem pecuniæ ſummam effundere, neve foris medicamina adquirere neceſſum habeant; Si autem errores & vitia, quæ circa hanc rem committi ſolent, reſpiciamus, optandum eſſet, ut certi quidam homines negotio huic plantandi & plantas colligendi perficerentur, quum Pharmacopolæ hanc ſpartam frequentiſſime candidatis ſuis, nulla harum rerum cognitione imbutis & imperitis tyronibus, qui plantas nec ſatis cognoſcunt, nec de genuinis & veris Speciminibus valde ſunt ſolliciti, committant; qui id ſolum intendunt, ut ingenti multitudine corraſa, deſiderio Domini ſui ſatisfaciant. Plantis tandem conquiſitis, repoſitoria nec apta, nec ſatis ampla in primariis oppidis inveniri ſolent, unde corrumpuntur & effœtæ evadunt plantæ; huc etjam & illud accedit mali, quod, cum plantationes ad ejusmodi urbes inſtituuntur, ubi operæ conductitiæ & ſolum juſto majoris conſtant, medicamenta pauperioribus haud vendibilia evadant.

§. V.

Plantæ, quæ deſiderata copia & SPONTE ſua in patria proveniunt, ab exteris emi non debent, hinc enim fit, ut non tantum pecuniæ, in hunc uſum citra neceſſitatem errogatæ, intra patriam conſerventur, ſed etjam quod magis eſt, ut Medicamenta recentiora, & majori cautione collecta, comparari poſſint, Hæ ſunt:

Abies
Abſinthium
Acacia noſtr.
Acetoſa noſtr.
hiſpan.
Acetoſella
Adiantum aur.
rubr.
Agrimonia
Alchemilla
Alliaria
Angelica ſylv.
Anſerina
Artemiſia
Auricula muris
Bardana
Beccabunga
Bonus henricus

Britannica
Burſa paſtoris
Cardiaca
Carvi
Cariophyllata
Centumnodia
Chamæmorus
Chamomilla noſtr.
Conyza
Cotula fœtida
Chelidonium maj.
minus
Cicuta
Cicutaria
Conſolida med.
regalis
Corylus
Crepitus lupi
Cuſcuta
Cyanus
Cynogloſſa
Cynosbatos
Daucus ſylveſtr.
Dulcamara
Equiſetum
Eryſimum
Eupatorium
Euphraſia
Tuſſilago
Filix
Fragaria
Fraxinus
Fumaria
Galium
Gentiana alb.
Gentianella
Geranium Robert.
Gnaphalium
Gramen
Hedera terreſtr.

Hepatica nob.
alba.
Herniaria
Hyoſcyamus
Hypericum
Juniperus
Lamium alb.
Lapathum acut.
Lilium conval.
Linaria
Linum cathartic.
Malva vulgar.
Marrubium alb.
Mentha ſylveſtr.
Millefolium
Morſus diaboli
Myrtillus
Myrtus brabant.
Muſcus arboreus
caninus
cumatilis
clavatus
erectus
Iſlandic.
pyxidat.
Nepeta
Nymphæa
Origanum
Pentaphyllum
Pedicularis
Perſicaria
Pimpinella
Pinus
Plantago
Polypodium
Primula
Prunella
Pulmonaria mac.
Pulſatilla
Pyrola

Quercus
Ranunculus alb.
Rhœas
Ribes nigr.
Roſa
Roſmarinus ſylv.
Ros ſolis
Rubus idæus
Salix
Sanicula
Satyrium
Saxifraga alb.
rubr.
Scabioſa
Scrophularia
Sedum minus
Serpillum
Sigillum Salom.
Solanum
Sophia
Sorbus aucuparia
Taraxacum
Telephium
Thlaſpi
Tilia
Tormentilla
Trichomanes
Trifolium alb.
aquat.
Tuſſilago
Valeriana minor
Verbaſcum
Veronica
Vitis idæa
Ulmus
Ulmaria
Urtica major
Uſnea
Uva urſi
Vulvaria

Angelica ſativ.
Rhodia } ex alpibus Lapponicis

Arnica

Arnica Scorzonera Spina cervina	e Weſtrogothia, Smolandia
Bellis minor Cichorium Ononis Stœchas citrina	e Scania campeſtri.
Bryonia Calamus arom. Conſolida maj. Matriſylva	e Scania.
Norlandicæ bacc. Tanacetum Linnæa Coccognidium	e Norlandia.
Ebulus Hirundinaria Eſula Sorbus ſat.	ex Oelandia.

Porro, ex iis, quæ dicta ſunt, prono, ut dicitur, fluit alveo, nec eas plantas foris adquirendas eſſe, quæ in HORTIS noſtris culinaribus, abundanter & parvo ſumtu propagari queunt; ejusmodi ſunt:

in agris	Braſſica	Abrotanum
Triticum	Rapa	Abſinthium pont.
Avena	Portulaca	Balſamita
Hordeum	Spinacia	Tanacetum criſp.
Linum	Atriplex	Salvia
Cannabis	Acetoſa rom.	Thymus
Lupulus	Naſturtium ind.	Anethum
in cultis	Petroſelinum	Matricaria
Allium	Apium	Coriandrum
Porrum	Baſilica	Daucus
Cepa	Majorana	Paſtinacia
Lactuca	Satureia	Leviſticum
Beta	Hyſſopus	Faba

Piſum	Sinapi	Aſparagus
Phaſeolus	Cerefolium	Raphanus
Pimpinella ital.	Amoracia	

Nec ſicco, ut ajunt, pede, prætereundam duco, turpem nationis noſtræ deſidiam in plantandis variis plantis officinalibus, quæ tamen non minus ſub noſtro climate creſcere & luxuriare poſſent, ac in Germania & Hollandia fieri videmus. In hiſce locis, plura hominum millia, harum plantatione, non tantum vitam ſuſtentant, ſed etjam frequenter, magnas contrahunt divitias; vendunt enim eas nobis aliisque arctois nationibus, non contemnendum inde obtinentes lucrum, licet ſæpe corruptas plantas pro recentibus tradant. In Scania, Provincia noſtra maxime auſtrali, *) ea præſertim parte, quæ juxta *mare* ſita, æque miti climati, ac unquam Hollandia, ſubjacet, omnes fere plantæ æſtate ad maturitatem pervenire, & hiemis vim ferre poſſent quas in Hollandia vigere novimus; inprimis circum Scanoram, Heleburgum & Yſtadium, ubi ſi HORTUS quidam PHARMACEUTICUS fundaretur, bene nobis conſultum foret.

Ejusmodi plantationi inſtituendæ, determinata agri area adſignanda eſt, quæ tali ſitu gaudeat, ut elevata verſus boream, depreſſa vero & aquoſa verſus auſtrum eſſet. Sic contingeret, ut plantæ, quas tam notus, quam aquilo afflat, in aridis juxta ac humidis locis ad votum creſcerent. Hortus autem hicce Pharmaceuticus, prius topiario vivo denſoque cingendus eſt, vel ex *Oxyacantha*, quæ optime flatum fert, vel ex *Sambuco*, quæ in campis feliciſſime provenit, vel denique ex *Salice viminali*, quæ commodiſſimam adfert umbram. Intra hoc topiarium, porticus ex *Ulmo* aut *Fraxino* facienda eſt, quæ emineat, ut flatum urenteſque ſolis radios arceat

*) *Iter Scanic.* 363.

ceat a tenellis plantis. In Hortum aqua limpida adducenda erit, illa enim, quæ ex puteis & fontibus hauritur, ob acrimoniam ei inſitam minus apta eſt; fluvialis autem fini huic in ſolidum reſponderet. Hunc in modum, horto noſtro munito, frigidarium ad partem borealem exſtrui deberet, in quod, ſub frigidisſimis brumæ diebus, plantæ tenellæ, ut ab hiemis injuria defendantur, inferri poſſent. Plantator perſpectum habeat, qua terra quoque ſolo quævis planta lætiſſime progerminet; ut ſciat e. gr. *Aſarum*, *Arum*, *Dictamus albus* &c. in umbroſis ſerenda eſſe; *Lilium album*, *Lavendulam*, *Thymum*, *Rutam*, in arenoſis; *Rhabarbarum* in argilloſis; *Scordium*, *Pulegium* in locis ſubhumidis &c. &c.

Plantæ, in ejusmodi Hortum introducendæ, vel perennes ſunt, vel annuæ; harum tanta copia, quanta Pharmacopolis noſtris ſufficere poſſit, ſerenda.

Arbores

Populus nigra
Morus
Berberis
Geniſta
Lauro-ceraſus
Buxus
Sabina
Caprifolium
Ceraſus
Ribes varium
Juglans

Annuæ

Ammi
Aniſum
Antirrhinum
Botrys
Canarienſe
Camphorata
Carthamus
Cataputia
Chamæphytis
Cicer
Citrullus
Coris
Cyminum
Cucurbita
Elaterium
Eruca
Ervum
Fœnum græc.
Lupinus
Lens
Meliſſa turc.
Mercurialis
Nigella
Papaver
Pſyllium
Piper ind.
Perfoliata
Calendula
Naſturtium aquat.
Xanthium
Geranium moſch.
Carduus mariæ
benedict.

Perennes

Ageratum
Alcanna ſpur.
Alkekengi
Anthora
Ariſtolochia
Arum
Aſphodelus
Bella donna
Biſtorta
Branca urſi
Chamomilla rom.
Chamædrys
Calamintha
Ceterach
Crocus
Cyclamen

Cheiri
Dentaria
Dictamnus alb.
Doronicum
Elaterium
Endivia
Enula
Fœniculum
Galega
Gratiola
Gallitricum
Helleborus alb.
Horminum
Imperatoria
Iris noſtras
Lilium alb.
Lobelia
Lapathum ſangv.
Lavendula
Liquiritia
Marum
Malva arborea
Meliſſa canarienſ.
citr.
Mentha ſpicat.
criſpa
Melilotus
Mandragora
Meum
Pœonia
Parietaria
Peucedanum
Phu
Phytolacca
Pollum
Pyrethrum
Pulegium
Roſmarinus
Roſa
Raponticum
Rhabarbara mon.
Rubia
Ruta
Ruſcus
Saponaria
Scrophularia aquat.
Siler
Soldanella
Sclarea
Seſeli
Santolina
Stœchas arab.
Tunica
Vinca
Uvularia
Betonica
Aquilegia
Ariſtolochia fab.
Aſarum
Enula
Lithoſpermum
Numularia
Petaſites
Pimpinella Ital.
Scolopendra
Scordium
Sempervivum
Verbena
Conyza
Eſula
Viola

Illæ denique reſtant plantæ, quæ, ut nulla induſtria in patria ali queunt, ita omnes ab exteris comparandæ ſunt.

Aſiaticæ.
Zingiber
Cardamomum
Paradiſi grana
Coſtus
Curcuma
Galanga
Zedoaria
Piper
Cubebe
Acmella
Caryophyllus
Cocculi
Cinnamomum
Profluv.
Caſſia lignea
cariophyllat.
Myriſtica
Aniſum ſtellat.
Malabatrum
Ignatii Fab.
Camphora
Aloë
Sangvis dracon.
Gutta
Opium
Euphorbium
Catechu
Indigo
Benzoë
Aſſa fœtida
Vomica
Anacardium
Santalum
Behen oleum
Rhabarbarum
China rad.
Thea
Sagu
Coffea
Africanæ.
Myrrha
Bdellium
Sagapenum
Ammoniacum

Opo-

Opobalſamum
Olibanum
Storax
Galbanum
Scammonium
Sarcocolla
Tamarindus
Seſamum
Cinæ ſem.
Acacia vera
Caſſia fiſtul.
Spica ind.
Schœnanthus
Alcanna
Sebeſtena

Americanæ.

Contrajerva
Ipecacuanha
Jalappa
Mechoacanna
Sarſaparilla
Ginſeng
Senega
China
Caſcarilla
Saſſafras
Winteranus
Campechia
Braſilia
Gvajacum
Copaiva
Tolu
Peruvianum balſ.
Senega
Collinſonia
Simaruba
Ceanothus
Orleana
Styrax liquid.
Tachamahaça
Animi
Elemi
Caranna
Peragua
Caſſine
Anacardium occid.
Cacao
Vanilla
Saponaria Nuc.

Europeæ.

Oliva
Capparis
Ladanum
Tragacantha
Maſtix
Terebinth. cypria
Hypociſtis
Siliqua dulcis
Piſtacia
Spica celtica
Balauſtina
Cynomorium
Camphorata
Senna
Scilla
Gentiana
Suber
Agaricus
Spongia

LII.

CENSURA SIMPLICIUM,

Sub PRÆSIDIO

D. D. Car. Linnæi,

Propoſita a

GUSTAV. JAC. CARLBOHM,

Holmenſ.

Upſaliæ d. 19 Dec. 1753.

CAPUT PRIUS.

§. I.

Si varias illas conſideremus infirmitates, quibus corpus humanum ſæpiſſime laborat, ſtatim apparet, Medicinam non ſolum ſumme utilem, verum etiam plane neceſſariam eſſe ſcientiam; hujus enim beneficio corpus noſtrum in ſtatu ſanitatis conſervatur, hujus beneficio contra morbos munitur, hujus denique beneficio reſtituitur valetudini, dum morbis laborat, atque ſic hujus ope conſervatur, quod a natura nobis cariſſimum & pretioſiſſimum eſt datum. Hac igitur arte quid dignius? quid utilius? quid magis neceſſarium cogitari poteſt?

§. II.

Sed ut nihil ſimul inventum atque perfectum eſt, ita nec almæ noſtræ Medicinæ ad debitæ perfectio-

fectionis faſtigiũm aſcendere licuit; Sed a primordiis ſat exiguis magis magisque incrementa cepit. Non itaque negamus, veteres æque ac recentiores, variis calamitatibus preſſos, egregia multa ſuaque non defraudanda laude inveniſſe Medicamenta. Hæc tamen, Seculis barbaris, qua magnam partem, oblivionis caligine ſepulta fuerunt, idque eam imprimis ob cauſam, quod vetuſtioris ævi Myſtagogi artem nondum didiciſſent, Res Naturales adeo diſtincte & complete definiendi, ut inter ſe probe diſtingui poſſent, unde poſtea factum, ut non confundenda confunderentur. Accedit, quod Medicina veterum, cognitione inprimis Empirica fundata erat, quam quidem rationem artem medendi ſtabiliendi, nos non rejicimus; Sed eandem potius tanta, quanta ſubtilem unquam theoriam dignam judicamus laude. Quidquid tamen ſit, hac ratione evitari non potuit, quin, partim ob malam morborum delineationem & claſſificationem, partim ob fidem auctoribus non ſatis habendam, partim etiam ob naturam ægroti Medicamento imputatam, interdum irrepſerint fallaciæ.

§. III.

Tenebris demum pulſis Scientiarum, ille tandem illuceſcere coepit dies, quo Auctores, *Medicamentorum Simplicium* Hiſtoriam e Scriptis veterum colligerent, ſimulque oſtenderent, quænam Plantæ, ſub hoc vel illo nomine, a veteribus indicarentur; At magna difficultas, non tam facile ſuperanda, hic ſeſe obtulit, partim inde, quod Plantæ, uti antea dictum, nec rite definitæ, nec in formam redactæ eſſent Syſtematicam, partim quoque inde, quod Græcorum plantæ auctoribus ad manus non eſſent. Hinc facilis eſt concluſio, quam incertæ tunc temporis fuerint plantarum determinationes, dum inter Auctores ipſos infinitæ de hac re interceſſerunt controverſiæ; Varias deinde Plantas, ob inſignem quendam

dam uſum Medicum in Pharmacopolia introduxerunt recentiores Medici, quarum utilitatem Theoria non ſolum, ſed & Experientia comprobavit.

§. IV.

Erroneæ & ſuperſtitioſæ illæ, quas Medici olim de influxu *Siderum* in Plantas, de *Signatura externa* & quæ ſunt reliqua, foverunt ſententiæ, certis herbis, in certis ſanandis morbis, aliam majoremque attribuerunt vim & efficaciam, quam qua revera inſtructæ fuerunt. Et has præconceptas opiniones, aliorumque data exempla, tam valida fuiſſe experti ſumus, ut nonnullæ Sectæ, Medicamenta quoque HEROICA, e.g. *Opium*, *Mandragoram*, *Chin-Chinæ corticem* aliaque proſcripſerint, horumque in locum nulla alia, quam inſipida, inodora, inertia, oleracea & effœta, e. g. *Beccabungæ*, *Bellidis* Herbam aliasque ſubſtituere ſint auſi. Annon itaque experimenta a medii ævi Medicis inſtituta, digna ſunt, quæ ſeveriſſimam ſubeant cenſuram, dum non niſi compoſita longasque remediorum formulas præſcripſerunt, cum tamen Species morborum ad Genera referre, nedum eas a ſe invicem diſtinguere noverint, licet ſpecies diverſæ unius ejusdemque generis, agnoſcant cauſas longe diverſiſſimas, ut una eademque medicina nequeat valere ſemper in eodem genere. Si itaque Medicinam ad perfectionem unquam aſcendere oportet, hoc, ut principium & lex ſancte ſervanda, aſſumendum eſt, *Species morborum inter ſe quam accuratiſſime diſtinguendæ*, *nec niſi ſimplicia præſcribenda Medicamenta.* Interim hanc metam prius forte attingere non licebit, quam uſu receptum fuerit, non niſi ſimplicibus ſolum, quantum fieri poteſt, uti Medicamentis. Quasdam etiam hac in re habemus prærogativas veteribus ignotas, plura ſcilicet experimenta & majorem de affinitatibus plantarum cognitionem, tandemque uberius percepimus, quomodo

modo ſenſus, olfactus puta & guſtus, virtutibus vegetabilium inveſtigandis, inſerviant, adeo ut, ordine cujuscunque plantæ naturali cognito & collato cum *odore* ejusdem & *ſapore*, non adeo facile nobis perſuadeamus, hanc vel illam herbam alienam ab illa exercere virtutem, quæ ſenſuum ope inveſtigata fuit.

§. V.

Hæc omnia conſiderantes non poſſumus non a REGIO COLLEGIO MEDICO petere, ut ÆSCULAPII Satellites, primo præcipueque *Species morborum cognoſcere*, ſecundo, *quantum fieri poteſt*, *Medicamentis uti ſimplicibus*, tertio denique, *juſta & ſufficienti doſi ſimplicia præſcribere jubeantur.* A Medicamentis enim heroicis, narcoticis, vomitoriis & purgantibus, ſatis ſuperque edocti, novimus, quantum periclitemur, ſi juſto major ſumatur doſis, nec non quam incaſſum foret, ea, doſi refracta, præſcribere. Non ſine ratione itaque metuimus, ne mitiora ſæpiſſime Medicamenta tam parva doſi præſcribantur, ut naturam haud immutent; ſed ſuſpendendo curam ægroti exſpectando agant. Hujus rei veritatem plurimis corroborarem argumentis, niſi a ſcopo alienum eſſet. Quantum denique præconcepta illa opinio, de omnibus excludendis VENENATIS, incrementa Medicinæ impediverit, incredibile eſt dictu, cum tamen optimum Medicamentum, majori Doſi ſumtum, in venenum ſæpius vertatur, & præſentiſſimum viciſſim venenum, juſta doſi adhibitum, præſtantiſſimam Medicinam ferat.

§. VI.

Atque pauca hæc, quæ jam allata ſunt, abuſui oſtendendo Medicamentorum ſufficiant; Si vero ad Officinas noſtras regrediamur, videbimus tabernas earum multitudine, quod dolendum eſt, Medicamentorum gravatas eſſe, quibus Medici nunquam utun-

utuntur, quid? quod multa horum Pharmacorum nomine inſigniri non debent. Multas quoque Pharmacopolæ colligunt aſſervantque partes plantarum inutiles, non conſiderantes, præſtantiſſimam virtutem in una tantum earundem parte reſidere.

EXCLUDENDA.

ACETOSÆ HISPANICÆ *Radix* ſuperflua, ratione Radicis Acetoſæ noſtratis.

ACETOSÆ ROTUNDIFOLIÆ *Herba*, Noſtrate Herba debilior, adeoque illam merito rejicimus.

ACORI VERI *Radicem* ex India accerſere opus non eſt, dum Europa Calamum vulgarem nobis copioſiſſime offert.

ADIANTHI AUREI *Herba* valde inutilis.

AGERATI *Herba* deſtitui poſſumus, cum meliores habeamus.

AGNI CASTI *Semina* nimis dubia & incerta.

ALKEKENGI *Herba*, *ſemina* ſuperflua, Baccæ vero ſufficientes.

ALTHEÆ *Semina* Radicis vi carent.

ANGELICÆ SATIVÆ *Herba* inuſitata, præcipua enim vis latet in Radice & Seminibus.

ANTIRRHINI *Herba* ſuperſtitione introducta.

ANTOPHYLLORUM vis eadem ac Cariophyllorum Officinarum adeoque ſuperflua.

AQUILEGIÆ *Herba* dubia & ſuſpecta.

ARI *Herba* valde inutilis eſt.

ASARI *Semina* ambigua ſunt.

ASPALATHI *Lignum* ſuperfluum.

ASPHODELI *Radice* carere poſſumus.

ATRIPLICIS SATIVÆ *Herba* (Sicca) uti non debemus, viridis vero *Herba* culinaris.

ATRI-

ATRIPLICIS SYLVESTRIS *Herba* dubia.

BECCABUNGÆ *Herba*. Succus ejusdem e viridi Herba, uti reliqui Succi expreſſi, ſuam præſtare poteſt utilitatem oleraceam, non videmus autem quo jure herba exſiccata uſui Medico inſervire poſſit, licet a quibusdam magnopere laudata fuerit.

BEHEN ALBI *Radix* in Arabum tantum compoſitionibus adhibita fuit.

BEHEN RUBRI *Radix* hujus ævi Medicis inuſitata; adſtringentia nobis ſufficientia proſtant.

BORRAGINIS *Herba*, *Flores*, conſpicua quadam vi Medica non gaudent.

BRASSICÆ RUBRÆ *Semina* minus neceſſaria.

BRYONIÆ *Baccæ*, *Semina* dubia.

BUGLOSSI *Radix*, *Herba*, *Flores* abeſſe poſſunt, Medica enim eorum virtus ambigua.

CALENDULÆ *Semina* inutilia.

CANARIENSE *Semen*, præſtans avium nutrimentum, Myropolis relinquendum.

CARDUI BENEDICTI *Semina* minus probata.

CARPOBALSAMI *fructus* rarus & virtute medica vix conſpicuus.

CASTANEÆ *Fructus* culinares, *Cortex* vero anceps.

CATAPUTIÆ MINORIS *Seminum* uſus haud fidus, hodie exolevit.

CENTUM NODIÆ *Herba* præcipua quadam non pollet virtute Medica.

CEREFOLII *Semina* in morbis nunquam uſurpantur.

CHELIDONII MINORIS *Herba* oleracea.

CICHOREI *Semina* nullius uſus.

COCHLEARIÆ *Semina* vix tanti momenti.

CON-

CONSOLIDÆ MAJORIS *Herba & Flores*, eadem qua Radix non pollent virtute, adeoque inutiles.

CONSOLIDÆ MEDIÆ *Herba* incerta.

CONSOLIDÆ REGALIS *Flores* inuſitati in locum Florum Violarum ſubſtitui non debent.

CUPRESSI *Lignum* nullam meretur fidem.

CYANI *Floribus* commode caremus

CYPERI ROTUNDI *Radix* abeſſe, LONGI vero Radix eadem pollens virtute, aſſervari poteſt.

DAUCI SYLVESTRIS & SATIVÆ *Semina* (diſtincta). minus neceſſarium ducitur, utriusque diſtincta ſervare ſemina, ex alterutra tantum collecta ſufficiunt, cum iisdem gaudeant viribus.

ENDIVIÆ *Semina* inutilia.

ENULÆ *Flores* vi Radicis non pollent.

ERYNGII *Herba* excludenda, *Radix* tantum aſſervanda.

ESULÆ *Herba* ſupervacanea. *Radix* una cum *Cortice* ejusdem ſufficiens.

EUPHRASIÆ *Herba* valde dubia.

FAGI *Fructus* rejiciuntur.

FUMARIÆ *Semina* obſoleta.

FUNGUS BEDEGUAR Pharmacum dubium.

GALANGÆ MAJORIS *Radix* rejici quidem poteſt, & *Minoris* tantum *Radix* aſſervari, cujus vis & major eſt & ſuaveolentior.

GALEGÆ *Herba* a Medicis magnopere quidem laudata fuit, neſcio tamen, an ſatis fida ſit?

GRANA PARADISI & Cardamomum ea inter ſe junguntur affinitate, ut a Medicis promiſcue uſurpari poſſint.

GRANA TIGLIÆ *vel* TILLI draſtica & inuſitata.

HEPA-

HEPATICÆ ALBÆ *Herbæ Florumque* vis incognita.

HEPATICÆ NOBILIS *Flores* præcipua quadam vi Medica non innotuerunt.

HERMODACTYLI *Radix* tanquam ſpecifica in Rheumatiſmo & Amauroſi laudata, vis autem ejus nondum ſatis approbata fuit.

HIRUNDINARIÆ *Herba* eradicanda & Radix tantum ſervanda.

HYOSCYAMI *Radix* Medicamentum omnino incertum.

HYSSOPI *Semina* nunquam uſurpantur.

LACTUCÆ *Herba* culinaris.

LAPATHI ACUTI *Herba* ſuperflua.

LAVANDULÆ *Semina* minus neceſſaria.

LILII *Antheris* inſtar inſignis Emmenagogi utuntur quidem Medici, nobis tamen aliis ejusdem virtutis debiliores ſunt.

LITHOSPERMI *Semina* incerta porrigunt Medicamenta.

MAJORANÆ *Semina* nunquam præſcribuntur.

MALVÆ ARBOREÆ *Flores* & *Semina* omnino abeſſe poſſunt.

MALVÆ VULGARIS *Semina* Radicis vi carent.

MELISSÆ CITRINÆ *Semina* inutilia.

MELISSÆ TURCICÆ *Herba*; *Semina* ſuperflua.

MENTHÆ SYLVESTRIS *Herba* rejicienda, quatenus ſatis Menthæ Criſpæ habemus.

MILII *Semina* tanquam inutilia in Medicina rejicienda.

MORSUS DIABOLI *Herba* & *Radix* tanta vi Medica prædita non fuerunt, quin hiſce meliora haberi poſſint Pharmaca.

MYROBALANI facile *omnes*, a nobis præſcribi non

debent, rarius enim iis utimur, & præterea corrupti plerumque ad nos mittuntur.

NASTURTII INDICI *Herba* culinis cedat.

NUCES AQUATICÆ culinares potius quam Medicæ.

PASTINACÆ *Radix*; Hac carere omnino poſſunt Pharmacopolæ.

PAVANÆ *Ligno* carere poſſumus.

PENTAPHYLLI *Herba* ſuperflua.

PERFOLIATÆ *Herba*, *Semina* ſat fida non ſunt Pharmaca.

PETASITIDIS *Flores* incerti.

PHASEOLI *Semina* culinis relinquenda.

PIMPINELLÆ ITALICÆ *Herba*, *Semina* ambigua.

PIMPINELLÆ ITALICÆ *Radix* adſtringens quidem, ſed quoniam multitudo fortius adſtringentium Pharmacopolia replet, ejusque vis in Hydrophobia nondum explorata ſatis fuit, ea quoque excludenda.

PLANTAGINIS LATIFOLIÆ *Radix*, *Herba* (ſicca) ſuperflua, Semina vero ob vim ſuam adſtringentem remanere poſſunt.

POLII CRETICI *Herba* vix locum meretur, licet a Capivaccio valde laudata fuit.

PORTVLACÆ *Herba* culinaris, *Seminum* vero vis minus explorata.

PRIMULÆ *Herba* magis oleracea quam Medica.

PRUNELLÆ *Herba* adſtringens quidem; ſuperflua tamen.

PTARMICÆ *Herba* exul fiat, qvatenus Millefolium eadem vi gaudet.

PULMONARIÆ *Maculoſæ Herbæ* vis nondum ſatis explorata.

PULSATILLÆ *Herba* ceteris periculoſior, & præterea

tterea vis ejus non adhuc ſatis diſtincte demonſtrata fuit.

QUERCI *Glandes* rejici poſſunt.

RAPÆ *Semina* ſupervacanea.

RAPHANI *Seminibus* nec utuntur.

RHOEADIS *Herbam* miſſam facimus.

RICINI MAJORIS *Semina* incerta.

RORIS MARINI binæ in Officinis aſſervantur ſpecies, Hortenſis una, Altera Hiſpanica; ſatis eſſet alteram retinere; alteram ejusque ſemina excludere, cum iisdem viribus polleant.

RORIS SOLIS *Herba* adhuc in morbis incerta, quamvis vi gaudeat ſingulari.

RUBI IDÆI *Folia* omnino abeſſe poſſunt, ad conciliandam enim nigredinem capillorum nunquam præſcribuntur.

RUSCI *Semina* incerta ſunt Medicamenta.

SALVIÆ *Flores & Semina* rejicienda, Folia tantum colligenda.

SANTALUM ALBUM ſupervacaneum, Citrino debilius.

SAPONARIÆ *Seminum* vis incognita.

SATUREJÆ *Semina* obſoleta.

SAXIFRAGÆ ALBÆ *Radix*, *Herba*, *Flores*, *Semina* incertæ virtutis.

SAXIFRAGÆ RUBRÆ *Herba* minime neceſſaria, *Radix* quoque valde incerta.

SCABIOSÆ *Flores* ſatis incerti.

SCORZONERÆ *Semina* ſupervacanea.

SENNÆ *Folliculi* commode rejiciuntur, & Folia tantum adoptantur.

SESELI CRETICI *Semina* ambigua ſimul ac ſuperflua.

SILERIS MONTANI *Semina* ſuperflua, plura namque eadem vi habemus præſtantiora.

SPINACIÆ *Semina* qua virtutem ambigua.

TABACI *Semina* ſuperflua.

TARMARISCI *Folia*, ſufficiente *Ligno* & *Radicis Cortice*, omittenda.

TARAXACI *Herba* abſit.

THYMI CRETICI *Herba* raro quidem uſurpatur, licet Thymo Vulgari fortior, qui tamen ſufficit.

THYMI VULGARIS *Semina* inuſitata.

TORMENTILLÆ *Herba* effoeta

TUNICÆ *Semina* a Medicis non uſurpantur.

TUSSILAGINIS *Flores* incerti.

URTICÆ ROMANÆ *Semina* deſtitui poſſumus.

USNEÆ *Herba* ſuperſtitioſa.

VERBASCI *Flores* Herba imbecilliores, adeoque inutiles.

VERBENÆ *Herba* ſuperſtitione Veterum introducta, ſat fidorum experimentorum expers.

VERNICIS *Reſina* pictoribus relinquenda, niſi ſervaretur pro Hæmorhoidibus.

VICTORIALIS LONGÆ *Radix* ſuperſtitione introducta.

VIOLARIÆ *Herba*, minus tutum Laxans.

VITIS *Folia* præcipua quadam virtute nondum confirmata.

CAPUT POSTERIUS.

§. VII.

Hiſce excluſis, variæ adoptari poſſunt Plantæ, quarum vis recentioribus experimentis tam nota & patefacta fuit, ut de veritate eorundem ulterius dubitare

bitare haud fas ſit, Quidam vero hanc forſitan injicerent objectionem, eas ſcilicet herbas *difficulter obtineri*, quæ in reliquis Europæ Officinis non reſervantur, forſan quoque aliorum *experimenta in dubium* trahere velint, cum ſatis experimentorum a nobis inſtitutorum deeſt. Prius obſtaculum facile ſuperatur, ſi, ſolutis pecuniis, quibus omnia veneunt, locus Plantarum natalis cognitus fuerit; poſterius vero haud approbandum eſſe exiſtimamus, quatenus plurium Nationum teſtimoniis, ut & Virorum eruditiſſimorum certiſſimis experimentis ſuperſtructum eſt: Sin minus, quæ detecta & patefacta ſunt in ſcientiis, nullius eſſent utilitatis. Præterea quoque Medicorum officium erit, omnem navare operam, ut, in morbis mortiferis, tam præſtantia ſibi acquirant Pharmaca, ut commodo generis humani ſufficiant.

Hanc ob cauſam Regii Collegii Medici cenſuræ ſequentia Medicamenta, e regno Vegetabili deprompta, ſubmittere auſus ſum, quæ antea a Pharmacopœis noſtratibus recepta non fuerunt, ut:

ACMELLA ex Inſula Zeylon, ob vim diureticam & virtutem in *Calculo* ſingularem Seculo præterlapſo ſatis cognita fuit, & ſi hæc deficeret, *Sigesbeckia* ejus in locum ſubſtitui poteſt.

ACTEÆ *Radix* in *Aſthenia* ſive Languore frigido, unicum tantum eſt Medicamentum, cujus, Americam ſeptentrionalem inhabitantes, effectum detexerunt, teſte Coldenio.

ALKANNÆ *Radix*, e Gallia Narbonenſi, a Lithoſpermo Tinctorio deſumta, minime prætereunda eſt, ob ſpecioſam illam Tincturam, nec ejusce in locum *Anchuſæ Officinalis* Radicem ab exteris acceſere opus eſt.

BACCÆ NORLANDICÆ refrigerantes & ſimul

ſimul cordiales ſine pari, in febribus putridis eximiæ, nobis propriæ.

BELLADONNÆ *Baccæ* a Geſnero dudum in *Dyſenteria* contagioſa uſurpatæ fuerunt, nec veneni metus diſſuadeat, dum moderata ſolum adhibeatur Doſis. *Folia* in Cancro nuper inclaruere opera Cl. Lambergen.

BRITANNICÆ *Radix*, juxta aquas creſcens, in ulceribus Cachoëticis ſpecifica, per totum Regnum hodie cognita & approbata, virtute ejusdem a Nobiliſſ. D:NO PRÆSIDE demonſtrata.

CHAMÆMORI *Baccæ conditæ*, quas Patria nobis offert, uti Pharmacum in Febribus ardentibus, Scorbuto aliisque humectans & refrigerans eximium, minime negligendæ ſunt, imprimis, quoniam præſtantius ejusdem virtutis medicamentum haud detectum eſt, quin magis acidum, adeoque magis debilitans ſit.

CAMPESCANUM *Lignum* a recentioris ævi Medicis in *Dyſenteria* magnopere laudatum.

CAMPHORATÆ *Herba* e Gallia Narbonenſi, in *Hydrope*, teſte Magnolio & Burleto, notiſſima, ut & in *Aſthmate* humido, ex Actis Pariſinis in *Rheumatiſmo*, *Hyſteria* aliisque, eximia vi diuretica calida & ſudorifera.

CASSINÆ *Folia*, *Variolis* optimum Medicamentum, fermentationem ſanguinis nimis vehementem cohibens, nec tamen facultatem expulſivam penitus ligans; expectorationem promovet, pulmones tutatur, & impedit, ne invadant variolæ caput aut guttur. *Marlow* apud *Dale Phamcop. p.* 348. Magnum ſane Medicamenti elogium, quod intactum non relinquant Medici.

CEANOTHI & LOBELIÆ *Radices* optimæ in *Siphilitide*, a noveboracenſibus ſylveſtribus Nationibus

nibus uſitatiſſimæ, detectæ per D:NUM Profeſſ. KALM.

COLLINSONIA e Philadelphia, Canada, tanquam ſpecifica in *Colica puerperarum*, a D:NO Coldenio laudata, a Barthramio vero confirmata.

CORIDIS *Herba* e Gallia Narbonenſi, Planta amariſſima, Arabum Catholicum in *Siphilitide*, teſte Shavio.

CONYZÆ *Herba* europæa, tanquam divinum quoddam Pharmacum in *Dyſenteria* æſtimanda, confirmata a Ruthenis in expeditione contra Turcas.

COTULÆ *Herba* in paſſione *Hyſterica*, *Hydrope*, *Aſthmate* & *Scrophulis* eximia, teſte Fullero.

DIERVILLA in *Siphilitide* ſatis proficua, quam D:NUS Prof. KALM detexit.

DULCAMARÆ *Stipites*, apud nos frequentes. Folia Solani in uſum Pharmaceuticum olim collecta fuerunt, minoris autem utilitatis: ſed per aliquot jam annos, magno cum levamine uſurpati fuerunt *Stipites*, tanquam Medicamentum Sanguinem mundificans, in *Decoctis Mundificantibus* & *Lochia pellentibus*, ut & in morbis *Arthriticis* præſcripti.

ELATERIUM ALBUM, Heroica Medicina, a veteribus uſitatiſſima, diu neglecta ob veneni ſuſpicionem, revocata per Liſterum, hodie famam & auctoritatem aſſecuta eſt.

FABA IGNATII, ex Inſulis Philippinis, in *febribus* exanthematicis, & intermittentibus, inque morbis *ſoporoſis*, *Aſthmate* & *Ecclampſia* egregium Medicamen.

FUNGUS MELITENSIS e Sicilia, Melita, Mauritiania, cujus vis in *profluviis Sangvineis* cetera magnopere ſuperat Pharmaca, laudatus a Boccone, confirmatus vero in Actis Bononienſibus.

GALIUM LUTEUM cujus *coma florifera* Anton Juſſæus quotidie in Paſſione *Hyſterica* cum fructu uſus eſt.

GEUM PALUSTRE ab incolis Americæ ſeptentrionalis in *febribus intermittentibus*, loco Chinæ, magno cum fructu uſurpatur, teſte D. Prof. KALMIO, confirmatum experimentis M. D. Bergii. In gratiam pauperum omnino colligendum eſſe exiſtimamus.

HYPOCISTIDIS *Succus* ex Europa Auſtrali & imprimis Hiſpania, in morbis *evacuatoriis* inſignis.

JUGLANDIS *Fructus* contra *vermes*; & *diſſipimenta* quoque *fructuum*, apud Hibernos olim in *Dyſenteria caſtrenſi* ſpecifica, negligenda non ſunt.

LAPATHI SANGINEI *Radix* inter omnia Lapatha maxime tonica, in *Dyſenteria* eximia, facillime in hortis noſtratibus creſcens.

LAURO-CERASI *Folia* per Belgium uſitatiſſima pro infuſo in *morbis pulmones depaſcentibus.*

LINI CATHARTICI *Herba* laxans, in *morbis Nephriticis*, *febribus intermittentibus*, ut & in *Hydrope* præſtans, Medicorum libris notiſſima.

LINNÆÆ *Herba* per Norlandiam in *doloribus Rheumaticis*, *Iſchiaticis* interne & externe uſitatiſſima, ideoque in Dania officinas, pharm. intravit.

MELISSA CANARIENSIS, ab odore ejus fragrante Camphorato, ad virtutem ejus maxime reſorbentem facile concludere poſſumus.

MENTHA PIPERITA cum in hortis noſtris facillime proveniat, & reliquis ſpeciebus ſcopo reſolvente & refrigerante antecellat, minime ſit negligenda.

MO-

MONARDÆ *Herba* ad ſedandas *Febres intermittentes* in America Boreali per totam Nationem uſurpatur teſte D. KALMIO.

MUSCUS CANINUS tanquam ſpecificus in *Hydrophobia*, a Sloaneo & aliis proclamatus.

MUSCUS CUMATILIS contra *vermes* inteſtinorum, ruſticis noſtratibus tritiſſimus & heroicus.

MYRTI BRABANTICI *Herba*, in *Scabie* Euporiſton Simonis Pauli.

PEDICULARIS *recens* imprimis & *viridis*, quondam in *fiſtulis* & *ulceribus ſinuoſis* a Schwenckfeldio demonſtrata, nuperrime vero in Act. N. C. confirmata.

PERAGUÆ *Folia*, vomitoria, purgantia & ſudorifera ratione Doſeos, a Robinſonio in *Colica Nephritica* & a Marlovio in *Diabete* tanquam ſpecifica approbata ſunt, locum ſane merentur.

PHYTOLACCÆ *Succus* ſpecificus in *Cancro*, per totam Europam nuper innotuit.

PROFLUVII *Radix* in *alvo fluente*, confirmata a Societate Edinburgenſi, ex Aſia petenda.

RIBES NIGRUM, cujus vis pellens ſingularis plane & in Medicina Boum decantatiſſima, a Pharmacopœis colligi debet.

SABADILLÆ Semina Pediculos infantum præ omni alia medicina occidunt, ideoque non rejicienda, quamvis planta e qua deſumantur lateat.

SAPONARIÆ *Nuclei* in *Chloroſi* Specifici, adoptari poſſunt.

SCROPHULARIÆ AQUATICÆ *Herba*, : Ut corrigens Sennæ, ex Actis Pariſinis, Boerhavio aliiſque laudata.

SENEGÆ *Radix*, e Virginia, contra *febres inflammatorias & morſus Serpentum* valde præſtans, ſatis ſuperque demonſtrata a Tenent. Laus ejusdem Medicamenti, a ſingulari ſuo ſapore, acidulo nempe & calidiſſimo, confirmatur.

SERPENTUM *Radix*, Ophiorhiza dicta, ligno Colubrino in Pharmacopoliis præferenda, *Amœn. acad.*

SOPHORA ex India, omnium præſtantiſſimum in *Cholera* Pharmacum, a Rumphio demonſtrata.

UVÆ URSI *Folia* tanquam Pharmacum corroborans & adſtringens validiſſimum.

VITIS IDÆÆ *Baccæ* indigenæ quoque & maxime refrigerantes.

VULVARIÆ vis in paſſione *Hyſterica* a Fullero uſitata.

LIII.

CANIS FAMILIARIS,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propoſitus ab

ERICO M. LINDECRANTZ,

O-Gothó.

Upſaliæ d. 21 *Dec.* 1753.

I. N. J.

PRÆFATIO.

Nihil in rerum natura exiſtit, quo mentes humanæ magis delectentur, animique mortalium in admirationem excitentur, quam conſideratio innumerarum illarum dotum, quibus Omnipotens Creator *Quadrupedia* inſtruxit; mirum itaque mihi videtur, quod illorum hiſtoria, fere in hunc usque diem, dum reliquæ ſcientiæ, recentiorum induſtria, veterum ſe exuerunt fabulis, Zoologia nempe Quadrupedum, adhuc coacta fuerit, in pannoſis ſuis veſtimentis ſeſe oſtendere.

Animal illud notisſimum, quod merito Martyr Medicorum dicitur, CANEM ſcilicet, cujus deſcriptionem qualemcunque cum hiſtoria, heic tradere

re conſtitui, non ineptam eſſe materiam, Speciminis Academici loco, edendam, & a nemine mihi vitio vertendam, puto; nec dubitavit illuſtrisſima Regia Scientiarum Academia Londinenſis *Canem* in ſuum inſigne eligere.

Hic idem Canis, apud omnes fere nationes, tantam invenit gratiam, ut in ædibus illarum adoptetur, & propriis earum eduliis nutriatur; immo nobiliores Domicellæ atque Matronæ illum in deliciis gentis humanæ ſæpe habent, cum Melitæi catelli, Clientum inſtar ipſis ſunt. Nec quisquam credat, hoc argumentum ſat eſſe pertractatum, quamquam *Cajus* de Canibus Britannicis, & *Paullinus* in *Cynographia* ſua prolixe de Canibus ſcripſerint, ut alios taceam, quos Benevolus Lector ſibi familiares reddat, ſi multa hac in re ſcire cupiat. Inſtituti ratio jam mihi non permittit plura hac de re proferre, quam quæ inprimis ad hiſtoriam naturalem attinet, nam ſi omnia ad hiſtoriam Litterariam, anatomiam comparatam, Medicamentorum compoſitiones &c. pertinentia, commemorare vellem, opella hæc in volumen adcreſceret, & vix finem attingerem.

§. I.

GENUS.

CANIS eſt *quadrupes* ordinis *Ferini*, cui Dentes *Molares* ſuperiores ſeni, inferiores ſepteni.

Primores ſuperiores ſex: lateralibus longioribus.

inferiores ſex: extimis, latere extimo, denticulo inſtructis.

Canini ſolitarii: ſuperiores diſtantes a primoribus: inferiores diſtantes a molaribus.

§. II.

SPECIES.

Ad hoc genus, præter *Canem* noſtrum *domeſticum*, pertinent quoque, *Lupus vulgaris*, & *aureus*, *Hyæna*, *Vulpes campeſtris* & *vulgaris* atque *alba*, quos aliis relinquo; nam primam ſpeciem mihi ſatis ſuperque ſufficiat pertractaſſe.

Canis hic, in ſyſtemate naturæ N. D. Præſidis, a reliquis ſpeciebus hujus generis diſtinguitur *Cauda ſiniſtrorſum recurva*, quæ nota characteriſtica in hac ſpecie tam ſingularis eſt, ut inter quadrupedia vix unquam unum reperiatur, quod caudam hoc modo reflectat; cum enim ſub curſu non recta incedat, ſed latus dextrum antice obvertat, neceſſe eſt, ut cauda a latere adverſo ſeu contrario reflectatur, ne aeri reſiſtat; ſin autem unus ex centum caudam dextrorſum flectat, non magis variat rem, quam homo digitis ſex, ſuam ſpeciem. Exempla ex anatomicis habemus, e quibus ſatis convinci poſſumus, quod ſtructura corporum, tam animalium quam hominum, præternaturalis & interdum plane inverſa fuerit, idque eo ordine, ut ventriculus cordis ſiniſter fuerit dextrorſum & dexter ſiniſtrorſum, & ſic per totum corpus reliquæ partes ordinem ſervarunt perverſum. Nulla mihi data fuit occaſio ejusmodi Canem aperiendi, qui caudam flectit dextrorſum, quapropter aliis obſervandum relinquo, annon ſcilicet Ren dexter, qui alias ſedem ſuam ſuperne habet, apud tales inferius collocetur.

§. III.

VARIETATES.

VARIETATES canum fere innumeræ ſunt, & prorſus plures, quam reliquorum animalium. Præcipuæ

cipuæ apud auctores & quæ communiter nominantur, ſunt ſequentes.

1. *Canis domeſticus* ſ. *villaticus*, magnitudine vulpis, Auriculis erectis, Cauda ſubtus fere lanata. Noſtratibus *Hushund.*

2. *Canis Sagax*, vulgo Veſtigator, Auriculis pendulis, Cauda minus recurvata, digito ſpurio ungviculato ad tibias poſticas, Occipite prominulo, vulgo *Venaticus* dictus. *Jagthund.*

3. *Canis Grajus* magnitudine Lupi, Roſtro attenuato, Dorſo convexo, Abdomine anguſtato, Cauda lævi, Pedibus anguſtis. Noſtratibus *Winthund.* Ob miram alacritatem in currendo, licet minus latret, in venationibus magna feſtinatione factis, uſui eſt.

4. *Canis Maſtivus* ſeu *Moloſſus*, magnitudine Lupi, undique toroſus, craſſus, Labiis inferioribus ad latera laxis & propendentibus. Ejusmodi ſæpe inveniuntur in macellis & ad pecora a Lupis ſervanda apti. Noſtratibus *Blodhund.*

5. *Canis aquaticus*, apud nos *Anglicus* dictus, notabilis Pilo nigro longo criſpo, inſtar ovis. Hic præ ceteris docilis & fidelis; faciliusque aquam intrat. Noſtratibus *Dogg.*

6. *Canis Melitæus*, eſt pygmeus, magnitudine Sciuri, Domicellarum oblectamentum, quem ſecum portant dum ambulant, in ſinum excipiunt dum quieſcunt & in lectum dum dormiunt. Noſtratibus *Knähund.* Hic parvus fit, dum catuli ſpina dorſalis ſpiritu vini & oleis acribus inungitur, & inedia premitur.

7. *Canis fricator* diſtinguitur Naſo retuſo, reſimo, brevisſimo, nigro; Corpore flavo, brevi, quadrato; Auribus pendulis. Communiter reliquis mitior

tior & hoc ævo apud nos vulgatiſſimus evaſit. Noſtratibus *Mops*.

8. *Canis Vertagus* diſtinguitur Pedibus breviſſimis, curvatis & trunco longiore, in patriam introductus non ita pridem a glorioſiſſimo Rege FRIEDERICO I; facilius cryptas & antra Vulpium, Melum, & Cuniculorum intrat. Noſtratibus *Hanſe*.

9. *Canis extrarius ſ. Hiſpanicus* nuper etjam apud nos & inprimis ad aulas procerum & magnatum gratiam invenit, diſtinctus Corpore parvo, lævi, Auriculis longis, propendentibus, lanatis. *It. Wgot.* 117.

10. *Canis avicularius*, Corpore ſæpius variegato, Cauda truncata, quæ catulo adoleſcente putredine & tabe corripitur ac decidit, ſuperſtite baſi vix palmari. Noſtratibus *Rapphönshund*.

11. *Canis ægyptius* nudus & depilatus, ſæpius absque omni pilo, Cute nigra inſtar Morionis. Noſtratibus *Nakenhund*.

§. IV.

DESCRIPTIO.

Deſcribendis quadrupedibus haud mediocris ſufficit exercitatio, nam ſæpiſſime apud auctores obſervo cetera animalia, quam accuratiſſime, Quadrupedia vero quam peſſime eſſe deſcripta.

Varietates Canum, ut nuper oſtenſum, quam plurimæ ſunt; Permulti eam foverunt opinionem, ab initio plures fuiſſe Species; alii autem per partum hybridum & generationem æquivocam cum aliis Feris, tot varietates exſtitiſſe. Si vero attentius inſpiciamus ſpeciem, unam eandemque eſſe, facile conſtabit.

Caput horizontale, ante oculos anguſtatum, pilis

lis brevioribus tectum. Cranium elevatum vertice carinato.

Dentes Primores ſuperiores ſex, recti, paralleli: lateralibus remotis.

- - *Primores* inferiores 6, paralleli: exterioribus lobulo laterali inſtructis.

- - *Canini* ubique ſolitarii; ſubulati, majores: ſuperiores utrinque remoti; inferiores tantum poſtice remoti.

- - *Molares* ſuperiores ſex utrinque; inferiores ſeptem, acuti, ſublobati.

Labium ſuperius obtuſum, fornicatum, lateribus tegens inferius, antice lacuna longitndinaliter connivente excavatum.

- - Inferius margine laterali occultato; nudo, molli, obtuſe denticulato inſtar criſtæ.

Myſtaces labii ſuperioris ex vibriſſis rigidiuſculis; antrorſum flexis, quinque vel ſex ordinum horizontalium, inſidentibus papillis verrucoſis: ſuperiore ordine remotiore. Labium inferius antice plurimis papillis ſetiferis adſperſum eſt.

Naſus prominet ultra labium, obtuſus, nudus, rugoſus, humidiuſculus. *Narium* foramina rotunda, extrorſum recurvata ſinu lunari.

Oculorum Iris griſea, *Pupilla* nigra, *Membrana Nictitans* intra canthum oculi majorem, brevis. *Supercilia* vix ulla, quamvis pili in palpebra ſuperiori, verſus canthum minorem, promineant.

Auriculæ piloſæ, oblongo-ovatæ, margine baſeos ſuperiore reflexo, margine poſtico verſus baſin duplicato: interiore bilobo.

VERRUCÆ faciei ſeptem.

α) *Unica* utrinque ſupra canthum oculi majorem.

β) *Uni-*

β) *Unica* utrinque in medio utriusque Malæ.

γ) *Unica* utrinque extra dentes molares.

δ) *Unica* impar, ſub gula.

Lingua lævis, obtuſa, planiuſcula, longitudinaliter canaliculata. *Palatum* transverſim profunde ſulcatum.

Collum teretiuſculum, longitudine fere capitis.

Truncus teretiusſculus, verſus abdomen poſtice attenuatum.

SUTURÆ *velleris* diſtinctisſimæ & ſingulares ſunt XIII.

α) *Unica* utrinque ab auricula, per latera colli, flexuoſa deſcendit ad baſin ſterni & connectitur cum oppoſita, ubi vorticem non minus format, quam in medio itinere ad latus utrinque colli.

β) *Unica* impar a baſi ſterni, ad ejusdem apicem ducta, adnexa priori.

δ) *Unica* a flexura cubiti ad palmam.

ϑ) *Unica* ad anum brevis, transverſalis.

η) *Unica* cingit anteriora aures, arcuata.

ζ) *Unica* ab umbilico, latera abdominis utrinque ambiens, ad ingvina deſinens.

ε) *Unica* ab ano ad poplites.

ξ) *Unica* brevisſima ad Canthum oculi minorem.

Suturæ & verrucæ totidem, Canem familiarem a Lupo diverſisſimam ſpeciem eſſe, & omnes varietates ejusdem ſpeciei, abſolute evicunt.

Pedes antici Digitis quinque, ſemipalmati, veſtiti: Digitis duobus intermediis æqualibus, longioribus; duobus lateralibus æqualibus, brevioribus; Pollice ad latus interius tarſi brevisſimo. *Calcaneum* ſub baſi carpi, digiti forma, muticum, apice nudum.

Pedes poſtici anticis ſimillimi, ſed absque pollice

Ungves convexi, modice compreſſi, obtuſi, in omnibus digitis fixi, quos vix retrahit, hinc obtuſiores evadunt.

Cauda cylindrica, pedum fere longitudine, ſiniſtrorſum recurvata, pilis veſtita, quam hilaris recurvat, timidus vero inter femora inflectit.

Scrotum veſtitum quoad partem. Præputium prominulum, veſtitum.

Mammæ in fœmina decem, quorum ſex in abdomine, quatuor in pectore. At in Maſculo Mammæ tantum ſex in abdomine, in pectore vero nullæ.

Tot notæ ſpeciales canis, ſatis ſuperque oſtendunt varietates datas non conſtituere diſtinctas ſpecies. Ex datis etjam colligitur *Verrucas* naturales & *Suturas* velleris, minime uti hucusque a Zoologis omnibus factum, in deſcriptione Animalium, prætereundas eſſe.

§. V.

INGESTA.

Ex dentium ſtructura facile concludere poſſumus, quod animal ſit carnivorum; non vero omnes appetit Carnes; teſtatur quotidiana experientia eum Aves viroſo odore infectas non tolerare: e. g. *Colymbus arcticus* globo perfoſſus, ex aqua non apportatur a Cane aquatico, qui quidem primo inſultu avide illum prehendit, mox tamen ob odorem adverſum demittit; ſic oſſibus anſerum non veſcitur, & multo minus *Accipitre*, *Corvo*, *Cornice*, aliisque. Naturæ Auctor, ſapientisſime hoc modo odoras has aves, & imprimis rapaces, a morſu Ferarum convivarum & rapacium liberavit, quæ alias illis ſæpisſime cibus eſſent commodus. Teſte D. D. HASSELQUIST, iter. palæſt. 232 in urbe Cajro, ſingulis annis, canibus ſtipendia dantur, quibus quoti-

de-

die caro emitur, & extra urbem in Canum & Vulturum alimentum ejicitur, quo hi ſuſtententur, qui conjunctis viribus cadavera conſumant & aërem purificent, ubi inter ſe amicisſime conſpirant Canes, & Vultures, ut non tantum in eodem nido pullos educent, ſed & ex eodem cadavere cibum aſſumant amicisſimi.

Cadavera etjam putridisſima illis tanquam deliciæ ſunt. Canis enim, etjamſi in aula educatus, invenitur nullus, qui fœtidisſimum cadaver, data occaſione non vorat. Prædam non vulneri inhiando, ſed trahendo dilacerat, & dum eſurit, ipſa oſſa integra deglutire valet, quæ tamen, mirum dictu, in ventriculo ſolvuntur, ita ut nullum animal mihi notum ſit, quod tam firma posſidet organa Chymificationis; inopia carnis, Piſces, fructus, herbæ ſucculentæ & omnia ex farina parata, cibo inſerviunt; vix ac ne vix quidem Olera cruda & pure vegetabilia illum edere obſervamus.

Si ægrotat, ut ſæpisſime evenit ingruente tempeſtate, quod ex nauſea & odore fœtido, quem ſpirat, colligitur, folia quorundam Graminum præſertim *Tritici repentis*, aut *canini*, vel *Dactylis glomerati* aſſumit, quibus *vomitus* excitatur, ſicque curatur. Satur cibis aut nauſea correptus Canis, invidus ad paſtum adigitur, ſi alius accerſetur Canis, quem ringente ore & dentibus denudatis, oculis fulgentibus & erectis pilis dorſalibus cum murmure irato repellit. Si clanculum cibum abſtulerit, quaſi facti conſcius, cauda demiſſa & incurvata in fugam ſe conjicit.

Potus ejus eſt aqua, & quidem in parva doſi, quam lingva exſerta ſolum lambendo haurit, quia naſus ejus prominens hauriendo bibere non ſinit, ne narium foramina demergantur.

 §. VI.

§. VI.
EXCRETA.

Excrementa plerumque ſunt ſcybala dura, &, quando oſſa in cibum ſibi aſſumſit, *alba*, quæ a Pharmacopœis *album Græcum* ſive Magneſia animalis, appellantur.

Natura eum docuit, ne promiſcue ſua deponat excrementa, uti cetera animalia, ſed ſupra ſtipites & lapides; vel alia ſterilia loca, idque non ſine cauſſa; nam hæc excrementa, nunquam vegetabilia alunt, ſed omni modo deſtruunt, quod inprimis apud Canes catenarios videtur, ubi omnes pereunt plantæ, exceptis POLYGONO *aviculari* & SISYMBRIO *Sophia*. Inſecta ne hæc quidem excrementa attingunt, quoniam maximam vim ſepticam posſident, quod olim perſpicaciſſimus Liſterus obſervavit, ſiquidem, dum quis calcavit excrementa nuper depoſita, calceamenta, licet recentiſſima & fortiſſima, intra octiduum in eodem loco corrupta evadunt.

Urinam quoque ad parietes, lapides vel ſtipites libenter reddit, præprimis, ſi alius Canis antea eundem locum Urina irroraverit, idque femore elevato, & ſi plures conveniant ſuperbi Canes erectis in cervice pilis, alternatim naſo anum alterius olfaciunt ac ſi inde familiam hariolarentur, & iteratis vicibus vel centies ſæpe adſpergunt ſua urina, ut mirari liceat unde tantam urinæ copiam acquirant, quod tamen Catelli imitari non poſſunt; qui caligas ex pilis Canum habent, hoc incommodum & contumeliam, ut ita dicam, pati imprimis coguntur.

§. VII.
MOTUS.

Canis expedite currit & multa veſtigia irrita facit. Dominum ſuum proficiſcentem facile ſequi poteſt,

eſt, idque per totum fere diem, & licet roridus evadat, tamen non ſudat. Sub motu vehementiori exſerit ultra os lingvam, cujus extenſione magna & repetita retractione, tantum frigidi aëris haurit, ut ſangvinem fervidum refrigerare poſſit. Aquæ facile innatat, ſæpe panem ex aqua petit natando.

§. VIII.

QUIES.

Cubitum iturus ſemel vel bis plerumque circumvadit, ut commodum ſibi eligat locum, & quam ſæpiſſime ſupra pectus capite ad latus reflexo, vel etiam Capite ſupra pedes anteriores, quaſi ſupra pulvinaria jacet.

§. IX.

SOMNUS.

Somnus admodum parvus & minime ſecurus, licet ſæpius cum ſtertore; quamvis enim dormiat, ad omnia, inprimis noctu, fere melius, quam ſi vigilaret, attendit. Ideoque cuſtodes nulli aptiores eſſe poſſunt his, qui etiam minutiſſima obſervant, *& leviſomna canum, fido tum pectore, corda. Lucret.* Singulare eſt quod oſcitet cum evigilat. *Somnia* ſeſe ſub ſomno inſinuare apud canes evincunt pedum motitatio & lævis latratus, præſertim in junioribus.

§. X.

PROPAGATIO.

Catuliens fœmina, ſtatim menſtruat, vulva intumeſcit & ſic ſequitur libido. Canes vicini gregatim congregantur & illam circumquaque ſeqvuntur; ad domum advigilant, & ſe invicem mordent, ubi parvuli Canes ſemper cedere coguntur, & quicunque ſuccumbit crudeliter, ab omnibus procis, morſibus appetitur; ſuccumbens autem ſe in dorſum

proſternit ejulatu miſerrimo, nec alii, uti reliqua animalia, opem ferunt in anguſtiis conſtituto, ſed eundem morſu magis deſtruere conantur. Sub noctibus exeunte femina, audito ſono a remotiſſimis licet canibus, mox exeunt, replent plateas ululatu miſerrimo, ut hominibus vix ſomnus concedatur. Rabidæ Libidinis Catula admodum ſollicita, hinc illinc diſcurrit, procos initio mordet, at illi eam, morſu licet maxime laceſſiti, nunquam adgrediuntur, niſi ſint caſtrati. Sub libidine ſua, quæ per novem ſolenniter dies durat, varios admittit Canes; dum mas ſemper ſub copula, per aliquot horas, fœminæ ad eo cohæret, ut vix ſeparari poſſint. Mares admodum ſalaces, more libidinoſorum hominum, in ſenectute cœcutiunt; nullam gerunt illi curam ſuæ ſobolis, quoniam fœmina eſt Polygama; quæ lex in regno naturæ fere generalis eſt.

Per ſexaginta vel ſexaginta tres dies gravida eſt fœmina, & dum connexa fuit groſſo Cane, quem præ ceteris præoptat, quaſi naturalem ac ſuæ ſpeciei debitam conſervare vellet magnitudinem, majores, quamvis magno dolore, parit catellos. Ipſa obſtetrix eſt, umbilicum dentibus abſcindit ſine metu hæmorrhagiarum, & ſecundinam comedit.

Catelli cœci naſcuntur & intra undecim dies viſum non aſſeqvuntur, quo ſub tempore & quamdiu matris ſugunt ubera, genitrix urinam & excrementa illorum haurit, ne minima impura macula nidum contaminet; ceterum de catulis ſuis valde ſollicita illos defendit & multum lingit.

Quovis partu ſæpius octo, interdum decem, edit catellos, quos, ſi disjiciantur, mater iterum perquirit, magnaque prudentia, illos in ore ad nidum portat, & quod attentionem meretur, ſemper optimum primo refert catellum, quem venatores potiſ-

ſimum

ſimum conſervant, Ex diverſa ſtructura pullorum, uno eodemque partu enixorum, qui referunt varietates patrum, facile colligitur, matrem una eademque libidine ſæpe concipere a variis maritis.

Obſervatu dignum eſt, quando Canicula Aquatica e cane Lævi fœcundata, quod illi ſolummodo catuli, criſpati evadant, qui ſexus ſunt fœminei; ita quoque, dum fœmina glabra, e cane aquatico impregnata, catuli maſculini ſolummodo criſpi fiunt. Hoc phænomenon quoque obtinet, quando gallinæ Criſpæ cum glabris nuptias celebrarunt, quæ experimenta generationi lucem aliquam adfundunt.

Dum Catelli diſcurrere incipiunt, calceos arrodunt & quidquid illis occurrit, geſtant & trahunt, ſigno eos dentitione laborare. Intra anni ſpatium debitam habent magnitudinem, quo ſub tempore alacriores & jucundiores ſunt. Sexus ſequior, ſæpe intra annum, marem admittit.

§. XI.
SONUS.

Sonus Canibus admodum ſonorus & ſingularis eſt, præſertim quem irati ebuccinant, *Latratus* dictus, qui magis ſonorus & promtus quam alius cujusdam animalis, quique e longiquo exaudiri poteſt; eo tanquam minis, peregrinos & hoſtes omnes excipiunt & proſeqvuntur, ac ſi quovis momento inhiarent. Solent autem facillime repelli, ſi quis manu expanſa ungues oſtendat, vel manu terram verſus prehendat, quo ſe in fugam conjiciunt, quamvis mox recurrant timidi & circumſpecti, ne lapidem ſumſerit homo, & ſi lapidem conjiciat, dimittit Canis hoſtem, dum morſu lapidem apprehendit. In inſula Americæ auſtralis & imprimis Juan Fernandez conſvetudinem latrandi omnino obliti erant canes, idque ita ut cum anno 1743 capti eſſent a nautis & inter illo-

illorum Canes, qui latrare poſſent, poſiti, magna cum difficultate ab illis artem diſcere potuere. *Ulloa itin. T. 2. p. 25.*

Idem etiam in Urbe Cachao obſervatum, hinc canes ab Europa ſumunt, ut horum indicio latronum inſultum avertant. *Collect. d' Hiſt. Gen. des voyages T. VIII. p. 211.*

Lappis & Dalekarlis eſt arcanum, nobis ignotum, furioſiſſimum Canem latrantem in momento in fugam conjicere, ut taciturnus caudam inter femora flectat & ſe recipiat ociſſime, quod vocant Hugſa.

Ejulante Hero, ejulat & canis fidelis, ſono miſerabili, quem etiam dum campanas pulſari & tibias inflari audiunt, exclamant, ſigno eos muſica minime delectari.

§. XII.

ÆTAS.

Ætas ad annum duodecimum vel decimum quintum communiter ſeſe extendit.

§. XIII.

MORES.

Ingenii analogo inter bruta animantia acriori pollet, quare & docilior eſt, quam aliud quodcunque animal; hinc diſcere poteſt foras ad exonerandam alvum ire; villam ab animalibus ignotis liberare; vigilantia ſua domum ſervare; domeſticis, ſi quid periculi adſit, latrando ſignum dare, ſi videlicet fures vel ignoti homines præſto ſint. Ob has ſuas virtutes a ruricolis, quam ſæpiſſime ligatur ad portam, ut latrando indigitet, quando quis accedit Trahæ vel currui adeſt & commiſſas merces in via publica, Domino abſente, quam fideliſſime defendit,

Apud

Apud exteros ſæpe in culina coquo inſervit, cum in rota verſatili, veru extremitati adfixa, ambulando efficit, ut caro rite agitata ante focum aſſetur, & peracto labore, portiuncula aſſaturæ ei porrigitur inſtar ſoſtri. Pedibus poſterioribus erectus ambulare, ſedere, choreas agere, & dum pecunia ei porrigitur, panem emere; rem deperditam Domini, quamvis longe diſtet, perquirere; literas adportare &c. addiſcit: & quis omnia enumerare queat, quæ Canes diſcere poſſunt? ſumma fidelitate proſequitur Dominum, quem ſequitur quorſum & quamdiu iter faciat, ſæpius in via conſtitutus reſpicit, num Dominus adveniat; alacris præcurrit, laſſus autem inſequitur. In bivio vero conſtitutus, ſi prior currat canis, expectat quoad Herus aderit, ut videat, quæ via ſit capeſſenda; Domino contra adverſarios quosvis auxilium ferre conatur.

Herus, cum domum redit, excipitur a Cane, qui adſiliendo lætitiam oſtendit ſummam; cum liberis colludit & domeſticis non allatrat, nedum mordet. Mendicos ſummo proſequitur odio, tanquam ſuos competitores. Cum alieni adveniunt Canes ipſe in domo vult dominari, peregrinus licet major cedit minori, qui domeſticus eſt. Canes, qui ab Indis educantur, Hiſpanos cohabitantes odio habent, & vice verſa. *Ulloa itin. T. 1. p. 465.*

Dolorem & *fidelitatem* ſuam mortuo Domino ſæpiſſime monſtrat, immemor enim alimentorum, triſtis adſidet funeri, quamdiu ei permiſſum fuerit; ad menſam quotidie ſervit, ut oſſa aliaque accipiat, & geſtibus ſuis novit mendicare, præſertim ſi caro adſit.

Canes *pecuarii* commiſſam gregem per totum ſequuntur diem, hoſtes latrando profligant & Boves vel Oves a Feris defendunt, contenti modica cibi

portione, quæ eis mane ſaltem & veſperi porrigitur. De cetero ova, pullos avium & leporum in ſylvis inveſtigant, &, ad venatorum magnam indignationem auferunt. Mirandum ſane eſt, quam prudenter natura genus gallinaceum ſylveſtre a Feris tectum eſſe voluerit, illo enim tempore quo Tetraonum ſpecies in ſylvis ova fovent ſupra ipſam terram, omni carent odore, adeo ut Canis, etiamſi ſagaciſſimus, æque ac reliquæ Feræ, Urogallum & Tetricem minorem inſcius præterire cogatur. *It. Scanic.* 358.

Apud *Gallos* aliosque, *pecora*, quæ prope agros paſcuntur, ſequi ſolent Canes, ut iſta impediant, ne ſegetem attingant, unde ſumtum & laborem ſepibus exſtruendis impendere non tenentur incolæ.

Eodem Canum beneficio utuntur *Lappones*, quorum *Tarandi* uno cœtu aliter non continerentur, ſed huc illucque currerent; canes hi, Paſtoris ſocii, inter ordinandam gregem Mures Lemmos, qui ibi ad magnam copiam inveniuntur, edunt.

§. XIII.

OLFACTUS.

Odora vi magna Canis Dominum ſuum inveſtigat, perſentiendo exhalationes ex ejus veſtigiis, ut inter multa millia hominum illum inveniat, in templo, foro, aliisque.

Venaticus Canis, naſo attento, multo facilius ſequitur veſtigia, quam alius viſu in ipſa recenti nive; & quod peculiare eſt, illa ſæpiſſime veſtigia odoratur, quæ ante diem preſſa ſunt, quo vero propius acceſſerit ad beſtiam, eo crebrius & vehementius ſignum latrando dat, ne abſcondere ſe audeat animal

Venatio vix hominibus eſſet oblectamento, niſi canes haberemus, qui incomparabili ſuo olfactu, & voce

voce ſonora nobis hac in re uſui ſunt. Mirum multis videtur, quod ingenia hominum inde delectentur, quod inſidioſe vitam timidi & inermis leporis, auxilio omni deſtituti, extingvere queant, qui cœtu canum guloſorum circumdatus eſt.

In Norlandia & Lapponia alio plane modo venari ſolent, quam noſtrates; Canis enim ibi adligatur ad Cingulum venatoris, poſtomide adpoſita, ne latret, & cum Canis taciturnus naſo elevato, perſentiſcit animalis odorem ab aëre adductum, venatorem ad feram ducit

Immo tanta odorandi vis canibus ineſt, ut Canis avicularius poſſit latrando deſignare, quod avis in hac vel illa arbore ſedeat; ſic quoque ſtando indicat, ubi Perdices in agro jaceant, eas denique ad mandatum venatoris lente pellit & tandem perterret.

Collectis viribus Urſum & Leonem tenet; Taxum e ſpeluncis expellit, & ubi ad litora repit, Anates, quæ in aquis natantes illum mirantur, propius ad ſe allicit, ut venator eas globo feriat; dum animalculo cuidam ſupervenit, venatori ſignum dat, ut alia taceam. Tubera apud exteros canum ope in ſylvis inveſtigantur, quæ levi latratu & terræ foſſione indicant.

§. XV.

Apud Siberiacos plures Canes rhedam trahunt, uti apud nos Equi & Tarandi, quibus viatores ab uno diverſorio ad alterum proficiſcuntur, & peregrinatores, qui ibi verſati ſunt, aſſeverant omnes, antequam viatores veniant, per totum diem illos ululare, ſigno tanquam infallibili incolis, quod quis iter facturus, proxime appropinquet.

In urbe Lima canes ſunt tanquam *Vaticinatores*, nam antequam terræ motus eveniat, ululando latrandoque

doque illum annunciant. *Ulloa itin. tom. I. p. 465.* Apud Nos, Matres familiarum, ex Canum multo latratu, ſe poſſe vaticinari credunt, quod peregrinus quis adventurus ſit.

Præſides Chili, in Inſula Juan Fernandez appellata, canes plantaverunt ad Capras exſtirpandas, quarum cauſſa hoſtes hanc inſulam inviſere cœperunt. *Ulloa itin, v. II. p. 21.*

§. XVI.
MORBI.

Morbi Canum varii, præcipui vero ſunt:

Alopecia & *Scabies*, dum ſe ipſum ſupra dorſum commedit; hoc inprimis fit dum permultum edit carnis, fieri quoque dicitur, ſi ſangvinem humanum hauriat; morbus frequentior in Regionibus calidis & imprimis ubi canes ſe non lavent.

Tænia raro carent, dum aquam turbidam bibunt.

Cœcitate & *Cophoſi* mares inprimis laborant.

Rabies cum *Hydrophobia* eſt morbus, qui proprie generi Canino competit, furibundi fiunt, & notiſſimos, ſive homines ſive animalia fuerint, mordent, quæ eodem inficiuntur morbo; mirum profecto phænomenon, quod ſi homo vel animalia alia, ſolummodo a dente Canis lacerentur, eodem imbuantur genio, ut mordeant, latrent, lingvam exporrigant, anhelent, &c. adeoque canis naturam imitari ſtudeant, quæ hiſtoria ex libris Medicis tritiſſima. In america meridionali canes cuidam morbo venereo, variolis haud diſſimili, ſubjecti ſunt, qui ab incolis Peſtis appellatur. *Conf. Ulloa itin. Tom. I. p. 243.*

Exulceratio dorſi a pulicibus incipit, demum in ulcera cachoetica degenerat lethalia.

Acarus Fn. Sv. 1193.

Hippoboſca Fn. Sv. 1043.

Pulex Fn. Sv. 1171. canibus magnam adferunt moleſtiam, tempore inprimis æſtivo. Sed

Sed neque Pathologiam, neque Medicinam canum heic demonſtrare animus mihi eſt, nam per ſe hæc perampla eſt ſcientia.

Meminiſſe ſaltem ſufficit experimentum ſingulare, quod ſi oleum qvoddam diſtillatum Terebinthinæ, Juniperi &c. aliquot guttis caudæ apici inſtilletur, miſere inde vexantur canes, latrando, currendo, caudam mordendo, dolorem ſummum indicant, qui per plura minuta durat.

§. XVII.

USUS.

Albo Græco Chirurgi utuntur in cataplaſmatibus, tanquam optimo Medicamento ſeptico, dum ſcopus eſt, ut tumor neceſſario aperiatur. N. D. Præſes dudum de hac vi ſua propria experientia convictus fuit, quod nihil præſtantius & huic in tali caſu anteponendum.

Adeps canina quaſi emolliens, in morbis pectoris, vulgo innotuit.

In *Colica* a quibusdam canis vivus ſupra ſtomachum imponitur, felici cum ſucceſſu.

Canes juvenes a *Podagricis* adhibentur, ut pedes illorum perpetuo lingant, & eo modo materiam podagricam auferant; varii hoc modo valetudinem recepere priſtinam. Exemplum recentiſſimum in Quæſtore Holmiæ *Aſchelin* habemus, qui ſumme podagricus a Cane Melitæo lambente pedes curatus, unde Canis podagram accepit & mortuus fuit. Hic idem *Aſchelin* per duos annos liberabatur a Podagra, iterato tamen laborabat morbo, quare alium canem ſibi acquirebat, cujus lingendi opera, iterum ſanitati reſtitutus eſt.

Tibialia e pilis canis aquatici omnium calidiſſima ſunt, hinc arthricis ſolatium.

Si quis a Cane mordente pilos deſumit, & vulneri

neri ab eodem Cane facto imponit, facilius curari vulgo creditur.

Ulcera manantia Canes lambendo curant.

Vellere Canino pro fimbriis circa mitras hyemales Ruſtici noſtrates perſæpe utuntur.

Coriarii *albo græco* utuntur, ad coria præparanda.

Sic quoque canes ſuper antra, ubi Lupi capi ſolent, ponuntur, ut latrando vel ululando Lupos illuc invitent.

§. XVIII.

Omnia illa emolumenta, quæ hi Martyres Medicorum anatomicis præſtiterunt, heic enumerare ſuperſedeo; adferam ſolummodo experimentum *Aſelli* in detegendo *vaſa lactea*; *Pecqueti* in demonſtrando *Ductum thoracicum*; *Harvæi* in *Circulationem ſangvinis*, *Loweri* aliorumque in *Transfuſionem* & *Infuſionem*, illudque experimentum, quod, ligato vel ſecto nervo recurrente, latratu omni deſtituatur; ſic quoque ex Canicidiis, *Tæniæ* natura dilucide perſpecta eſt. Qui canicidam infamem habent, miſere errant, nec perpendunt, quam exigua ſit differentia inter Canem & Lupum ſ. Vulpem, quibus quivis venator ſine ignominia corium detrahere poteſt.

§. XIX.

Olim Romani Catellos ſumma cum voluptate manducarunt, quodque Chinenſes hodie faciunt. Non exinde tamen ſequitur, neque ego contendo, illos vel alias ejusmodi feras in alimentum laudabile hominibus cedere.

§. XX.

Cuique notiſſimum, quo amore Canes ab hujus

ævi formoſiſſimis Domicellis curentur, colantur, blandeque compellantur, immo quam abſurde, baſia ſæpiſſime dentur illis, qui eadem cum ſociis nuperrime per partes corporis poſteriores commutarint, & vulvam caniculæ linxerint, ſive olida cadavera ederint; admittunt tamen venuſtiſſimæ Virgines & Matronæ, ut in omnium præſentia os illarum lingant, ad faſtidium & nauſeam ſpectatorum; ut reticeam, quod locum his fricatoribus ſecum relinquant in lectis pretioſiſſimis; a quo amore, ſi quis pudor, abſtineant & caveant, ne Rabiem & Hydrophobiam a contubernali reportent, quod triſtiſſimo eventu ſæpius factum novimus; ne dicam quod Canes ſocii, immundis pedibus & urina, pretioſiſſima aulea, ſellia & veſtimenta conſpurcent.

*** *** ***

LIV.

STATIONES PLANTARUM,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propoſita ab

ANDREA HEDENBERG,

Holmenſ.

Upſaliæ 1754. *Apr.* 3.

---

§. I.

Res herbaria, a pluribus quidem incepta, a nemine vero ad umbilicum perducta eſt, obſtat enim partium, eandem ingredientium, multitudo. At ſcientia hæc noviſſimo ævo cum excoleretur, & a ſyſtematum conditioribus luci exponeretur, factum eſt, ut variæ conſiderationes plantarum ſepoſitæ ſint, neque id mirandum, quod omnia uno temporis puncto fieri nequeunt. Uſus Herbarum multiplex, variis & innumeris rebus inſerviens, alia atque alia ratione ut conſiderentur, facit. Etenim idem Syſtematico non eſt tractandi modus, ac deſcriptori; aliter ab eo penſitari debent Plantæ, qui Medicinæ, aliter qui coloribus induendis, & aliter ab eo qui uſui œconomico eas tribuendas velit.

§. II.

Fuit, cum Botanici Plantas in methodum, fructificationi conformem & legitimam, redigere nondum didi-

didicerant. Quidam, ratione DURATIONIS, in *Arbores*, *Perennes*, *Biennes* & *Annuas*, easdem diviſere. Multi ratione TEMPORIS, ſecundum *menſes*, quibus maxime eſſent floriferæ. Nonnulli denique ratione LOCI, quo naſcuntur & habitant, in *Aquaticas*, *Paluſtres*, *Pratenſes*, *Sylvaticas* &c. diſpeſcuerunt. Omnes quidem hæ diviſiones, ſcitu neceſſariæ ſunt, ſi Plantarum uſus rite inveſtigandus erit, Syſtemati licet Botanico exinde conficiendo ſint ineptæ.

§. III.

Plantas noſtras *indigenas* pertractare, ego cogitavi, ſecundum SOLUM earundem NATALE, quo creſcunt. Quemadmodum enim animalia cujuslibet generis certis veſcuntur plantis, ſic & quævis Planta ſuo nutritur ſolo. Ergo qui ſolum Aridum & Sabuloſum requirunt, in Paludibus & Uliginibus non poſſunt perſiſtere; & quæ in Campis Rupibusque creſcunt, obſcuras, tranquillas & umbroſas Sylvas omnino averſantur, & contra. Omniſcius autem Creator, cuilibet ſpeciei, certum, quo debita capiat incrementa ac lætius vigeat, proprium ſolum deſtinavit, ne una Planta alteram excludat, neve ulla loca ſuis deſtituantur vegetabilibus. Sit Regio 500 plantas proferens; hæ facile minores ſuffocarent; ſi vero dividantur inter 20 ſtationes; ſingula ſtatio tantum ex his 25 alat; adeoque minus coacervantur; Cumque hæ plantæ extra ſuas ſtationes diſſeminatæ mox langueſcant, ſuffocantur facile a Soli iſtius propriis herbis, vel etiam languidæ ab inſectis conſumuntur, uti videre eſt in Nemorenſibus: Pulmonaria, Dentaria &c. quæ in loco aprico ſatæ mox a Chryſomela nemorum conſumuntur.

§. IV.

Etſi non dubitamus hocce argumentum a pluribus pro leviori habitum iri, ſciant, tamen adcuratiſ-

ſimam id ſibi depoſcere notitiam Rei Herbariæ, quantam e libris hauiire non licet, ſed ex longa eaque quotidiana experientia. Optandum itaque eſſet, vellent Florarum Scriptores, omnibus ſuis Plantis ſolum natale adſignare, propter commoda permagna inde ad rem publicam univerſam redundatura.

§. V.

USUS notitiæ, de plantarum ſolo natali, eſt quidem multiplex & varius, at ſequentia tantummodo nos enumerabimus.

1:o Unicum & ſolidum recte Solum hoc natale vocatur fundamentum, quo omnis nititur *Horticultura*, adeo ut non alius, quam qui ſolum vegetabilium natale perſpectum habet, idemque imitari novit, huic muneri ſit admovendus. Quod *D. D. Præſ.* pluribus expoſuit in *Actis Reg. Acad. Scient. A.* 1739. *Experim. I.* Nempe quando ſemina exotica in hortis Academicis propaganda ſunt, omnia experimenta incerta evadent, ſi plantarum earundem ſolum ignoramus: Botanici idcirco Profeſſoris eſt, de hac re erudire hortulanum, qui alias haud dubie in cæcorum experimentorum verſatur caligine; Quid? quod Horticultura talis mera emperica fiet & obſcura notitia. Hortulanum igitur, diverſas plantarum ſpecies, in Horto ſuo alere cupientem, ad hanc amuſſim hortum inſtruere oportet, nimirum varias ſoli, ut ita dicam Species & Climatum præſtabit. Horticultura ſolidum illud fundamentum agnoſcens, in cœtu eruditorum hucusque deſideratur, atque noſtro tempore, adcuratiſſimi hortulanorum libri, cujusvis plantæ hiſtoriam atque tractationem amplam exhibent. Hi libri, ad volumina, ulla alia plantarum hiſtoria majora increſcere poſſunt; quæ tamen omnia, in Compendia ſuccincta reduci, ibidemque Claſſibus nonnullis, clare & ſufficienter proponi ſecundum ſolum natale deberent.

2:do

2:do Poſtquam populares noſtri aſſidui, non ſine arduo labore, Oeconomiam inſtruere cœperunt, quid quæſo, familiarius, quam quod vel Gramina exotica arceſſant in uſum pratorum, vel etiam e repoſitoriis ſemina fœni colligant, quibus iterant campos? Hoc tamen plerumque incaſſum evadere comperimus; cauſſa eſt quod neſciant, quonam orïunda & conſequenter, quonam ſerenda ſolo. Sic ſemina, ex paluſtribus plantis deſumta, ſi campis aridis ſata fuerint, agricolam nunquam ditabunt & contra. Vidimus ſemina plantarum quarundam papilionacearum, in locis nemoroſis læte viridantium & a pecoribus maxime appetitarum, quæ ſub ſpe ejusdem fertilitatis, ſed fallaci, in pratis apricis ſata fuere. Unde tot populares meos, Rem Herbariam nondum ita propoſitam fuiſſe, ut œconomiæ quoddam emolumentum afferret, conqueſtos audivi. Eſt hoc quod etiam mihi anſam præbuit opuſculum adornandi, uti ſpero œconomis noſtris, in pratis curandis occupatis, haud ſane exiguo futurum uſui, quippe non ſolum edocebit, quid ſerendum ſit in pratis apricis & elevatis, verum etiam paludibus & ſtagnis, ſylvis & locis nemoroſis. Oeconomorum noſtrorum experimenta eo nondum, propter Botanices inſcitiam, collineavere, cum tamen poſterius aeque ac prius, ſcitu neceſſarium ſit.

Nitraria 20 circiter annos in hortis noſtratibus viguit, nec floribus familiam ſuam detexit; at vero adjecto ſale proximo anno flores protulit, quod alioquin continuo recuſaſſet.

3:o A Botanicis in lucem editæ ſunt Floræ cujuslibet ferme Europeæ Regionis, ut Botanicæ operam dantibus prodeſſent, imo aliis, unde quævis plantæ comparari poſſint, noſſe cupientibus; palmarium vero ex ejusmodi eruendum Floris, quod una provincia ab altera diverſis plantis differat, nullius fere æſtimationem mereri, multis viſa eſt, eam ob

cauſſam, quod Plantas, ratione ſoli natalis, non conſideraverint. e. gr. Comparatione inter *Monſpelienſem* & *Svecicam* inſtituta Floram, vix plures reperio communes plantas, quam *Aquaticas* & *Nemorenſes*. Verbo: hæc conſideratio plantarum ſecundum ſtationes erit menſura omnis floræ ad alteram quamcunque, ſecundum quam Flora judicari debet.

Pl. AQUATICÆ, noſtro frigidiſſimo hiemali tempore, radicibus in imo aquarum demerſis, quod a glacie intactum relinquitur, æque bene conſervantur ac in India vel in Tepidario, quo punctum congelationis nunquam extenditur quamobrem etiam Pl. aquaticæ, littori propius, ubi a glacie deſtruuntur, non accedunt, hasque aquaticas plantas Europæas, easdem cum Indicis communes deprehendimus.

Pl. NEMORENSES, quæ inter frutices naſcuntur, flores primo vere & ante vernationem ſ. frondeſcentiam arborum expandunt, autumno autem melius quam in ullo frigidario frondibus delapſis conteguntur, quæ vento removeri non poſſunt, & nive tandem cadente, arenæ inſtar volatilis, acervis ejusdem nivis frutices abſcondentibus, cumulantur, ne gelu radices earum attingat. Non ſine admiratione in hortis noſtris intuemur, primis autumni gelidis noctibus, quibus Indicæ tenerrimæ plantæ deſtruuntur, veluti *Tagetes*, *Amarantus*, *Celoſia*, *Phaſeolus*, *Tropæolum*, *Mirabilis*, *Cucumis*, *Helianthus* &c. quod iisdem etiam e noſtris indigenis, frigore urantur *Echium*, *Anagallis*, *Bryonia*, *Parietaria*, *Helxine*, *Xanthium*, *Impatiens*, imo vel lapponicus *Sonchus Alpinus* ſi loco aprico conſiſtant, ſin vero ſubter frutices creſcant, usque ad ultimum autumnum perdurant; Quod ipſum ſignificat, Nemoribus peculiarem aliquam & ignotam ineſſe virtutem frigori reſiſtendi. Imo unica Arbuſcula Svetica gemmis carens,

rens, eſt *Rhamnus Frangula*, quam nemo in regione ubi gelu hiemale dominatur, vigere poſſe crederet; hæc tamen aperto nunquam naſcitur campo, ſed nemoroſis & aquoſis. Alias igitur Europæ auſtralis plantas, quam quæ vel aquis vel nemoribus protegantur, in noſtra regione hiemem ſalvas transigere haud poſſe, hinc liquet.

4:o Botanico Herbarium ſibi paranti, vel alius cujuspiam uſus & meditationis gratia plantas ad manum habere volenti, vel cuicunque denique Medico & Pharmacopœo in Medicina adornanda vel alii neceſſitatis urgentis cauſſa, certas deſideranti plantas, haud parum proficuum erit, ubi reperiatur planta deſiderata, ſtatim cognoſcere, quæ loco natali ſibi debito quæratur & non alibi. Et idem ille Botanicus Plantam Quæſtionis ſine mora inveniet, quam ſœpe alius quis diutiſſime, licet vicinam, fruſta venatus fuerit.

5:o Cum omnes herbæ in ſolo natali optime vigeant, hinc neceſſario concludi poteſt, illas maxima ibidem gaudere virtute & qualitates veram præſtare efficaciam. Quamobrem Pharmacopœus, vires Plantarum in medicamentis præſtiturus, quantum poſſit fieri, licet ipſe easdem ex ſolo debito nequeat colligere, in ſolo tamen non alieno colat. Herbæ *Alpinæ* longe majori, ex ipſis alpibus delatæ, gaudere vulgo cenſentur virtute, quam cum extra Alpes cultæ fuerint.

Vera *Archangelica*, ſponte in alpibus juxta rivulos naſcens, quæ alias in hortis noſtris plantatur facillime, duplam quantitatem præbet reſinæ, ſi ipſis alpibus oriunda fuerit, quam ſi noſtris enata fuerit hortis, & ſummis labris deguſtata Archangelica alpina, longe præſtantiorem præ hortenſi ineſſe ſentimus vim, & ſic in cæteris.

Apium officinarum in auſtrali oritur Europa juxta paludes & aquas, ubi fœtidiſſimum eſt, tamque naribus, quam labris maxime ingratum; ſolo autem ſicciori, in noſtris viridariis ſatum, majorem partem & ſaporis & odoris perdit, quo ſtatu vocatur *Apium dulce* & inter fercula noſtra ſapida numeratur. Idcirco quicunque hanc herbam medicamini adhibere vult, locis aquoſis eam ſerere debet, quibus ſua ſponte gignitur.

Scorzonera hiſpanica, quæ communiter in Pharmacopoliis noſtris aſſervatur, ex hortis deſumta fuit, ubi evadit dulcis & mitis Tragopogonis inſtar, medicamenque fit valde debile, ſi comparetur cum ea, quæ ex auſtralibus advehitur regionibus, quibus ſponte gignitur & amarior eſt, quæque ſola uſibus medicis admoveri deberet. Hæc cum rarius comparari poſſit, in ejusdem locum ſuccedat aptius noſtra *Scorzonera humilis*, cui communis cum Hiſpanica ineſt vis, nec per culturam mitigata ſ. dulcificata eſt.

Par ratio cum *Cichorio* eſt, cujus virtus in hortis noſtris & ſolo alieno æque corrumpitur; ſed ex campis allata fortis perſiſtit.

§. VI.

Quales Solum quotidie plantas producat comperimus, quomodo nimirum pleræque plantæ in AQUOSIS ſint *acriores* & *corroſivæ*; in MARITIMIS *ſalſæ* ut Salicornia, Salſola, Glaux, Kakile, Tripolium, Triglochin; in APRICIS *ſapidæ*; in MONTOSIS *fragrantes*, in NEMOROSIS *tetræ*, ut *Stachys fœtida*, *Actæa ſpicata*, *Atropa Bella donna*, & quotidie in *fructibus boreis*, quod in aprico mitigentur, umbra vero acerbentur ſentimus: ut taceamus *Uvas*, e quibus vinum exprimitur, quæ omnino ejusdem ſunt ſpeciei, ex ſolo vero totidem exiſtunt differentiæ, quot vinis iisdem accedunt, remoto enim hoc,

ut

ut omnia vina ſive Rhenanum, ſive Gallicum, ſive Burgundicum, Hiſpanicum, Capenſe &c. fuerit, ejusdem forent ſaporis.

Artemiſia maritima, noſtris qui oritur litoribus, adeo eximia pollens fragrantia, ut vel cum ipſa Lavandula certare videatur, haud quidem ægre in Hortis plantari poteſt, tantum vero grati odoris ibi amittit, ut ne vix quidem Artemiſiam Abſinthium dictam ſuperet. Itaque, hujusce plantarum natalis ſoli notitia, haud exiguum medicinæ noſtræ præbet uſum, & digna videtur, quæ accuratius penſitetur medicis, nimium plerumque Pharmacopolis confidentibus, qui perſæpe de effectu parum ſunt ſolliciti, modo ſpeciem petitam præſtare poſſint, ideoque quod citius parari poſſit porrigunt.

§. VII.

Opus quidem perlongum foret, id quod arctis paginarum limitibus compelli nequit, ſi rationes perſcrutarer, cur certæ plantæ tractu ſpecialis ſoli circumſcribantur, at otium in his nobis fecit D. D. P:s, partim in ejus *Philoſ. Bot. p.* 265. partim in ejus *Itin. Olandico*, *Gothlandico*, *Weſtrogothico*, *Scanico*: e. g. quomodo plantæ maxime lætæ, imo amœniſſimæ, depreſſo naſcantur ſolo pratisque apertis, ad ſolum vero unius bombardæ jactum altius aſcendentes, non niſi aridiſſimas inveniamus macilentasque herbas, quæ communes ſunt Sylvarum, quam maxime ſterilium, in remotiori noſtro ſeptentrione *It. Wgoth. p.* 74.

Primo etiam intuitu mirum videtur, quod ipſe plantæ ALPINÆ, ex Alpibus Lapponicis in Hortos noſtros translatæ, raro perſiſtant, ſed hiemali frigore deſtruantur; cum tamen maximam frigoris vim in Lapponia, præſertim inter juga alpium noſtratum dominari novimus, ut jurare quis poſſet her-

bam Lapponicam apud nos ob frigus non poſſe emori. Horum vero montium ſtructuram altius penſitantibus ratio perſpectu facillima eſt: in Alpibus Lapponicis quando breve tempus vernale principio menſis Julii denudavit loca inferiora, adeo ut plantæ alpinæ ibidem naſci, flores expandere & fructum perficere potuerint, ineunte Auguſto primum nocturnum gelu adſtringit terram, quæ poſtmodum cumulis niveis cooperta ſit ingentibus, quos frigus non penetrare valet, & ſic plantæ ſervantur a gelu ad ſolſtitium usque proximum æſtivum. Maxima deinde pars nivis (inter juga montium) intervallo octo dierum, in aquas reſolvitur, plantisque gelu nocturno liberis, illico germinandi eſt Facultas. Contra apud nos Ver diuturnum frigus hiemale cum diebus ſerenis & amœnis commutat ſæpiſſime, noctibus vero ſummum graſſatur frigus, teneras plantas comburens, radicesque evellens, ut nudæ in ſuperficie terræ jaceant & inſtante die ſolis æſtu areſiant, quare etiam Pl. Alpinæ, quæ has viciſſitudines contrarias pati non valent, extra Alpes non niſi in paludibus cæſpitoſis conſpiciuntur, quæ licet alpibus repugnare videantur, arcta cognatione easdem contingunt, groſſiore enim conſtant humo, & ægre congelantur; quod noſtrates paſſim confirmant, quibus hiemali tempore tali via iter faciendum & tandem congelatæ, gelu ſuo vix deſtituuntur ante medium æſtatis, quo omne frigus aërem reliquit,

§. VIII.

Pl. SUCCULENTÆ aridiſſimis tantummodo naſcuntur rupibus, ubi ſumma cum admiratione contemplamur easdem parciſſimo, ut fere nullo, alimento pingveſieri & ab Hortulanis cultas & ſufficienter irrigatas ſtatim putreſieri. Ex aëre has maximum attrahere alimentum hinc colligi poteſt, quod e. gr. *Aloe perfoliata* libræ unius ponderis, ſi radice carens

in

in cubiculo ſubter tectum ſuſpendatur, tantum capit incrementi, ut ſæpius intra anni ſpatium, priorem amplitudinem & pondus duplicato vincat. Sic Creator Sapientiſſimus herbas maxime ſucculentas macilento conſtituit ſolo, cum demum emortuæ & corruptæ tranſeant in fertiliſſimam humum & alimentum plantarum validum, ejusmodi locis ſumme neceſſarium.

§. IX.

Hoc argumentum evidentius ut redderetur, FLORAM tantum SVECICAM pertractandam ſuscepimus & plerasque herbas noſtras Svecicas ſecundum ſolum natale diviſimus, cui operi breviorem nactus ſum viam ex *nominibus Trivialibus* in *Speciebus plantarum* traditis.

Ex hoc catalogo agricola emendationis pabulorum ſuorum cupidus, plantas tantum percurrat ſub eo collatas ſolo, quas ut fructus felicius proferat optat, viſurus quæ fini ſuo obtinendæ inſervire posſint; Et ſic, ſi easdem ſimili debitoque conſeverit ſolo, non poteſt non meſſem copioſam reportare.

STATIONES.

AQVATICÆ	1. Marinæ
	2. Maritimæ
	3. Lacuſtres
	4. Paluſtres
	5. Inundatæ
	6. Uliginoſæ
	7. Cæſpitoſæ
ALPINÆ	8. Ætherea
	9. Occluſæ
UMBROSÆ	10. Nemoroſæ
	11. Sylvaticæ

CAMPESTRES	12. Arvenſes
	13. Cultæ
	14. Ruderales
	15. Pratenſes
	16. Arenariæ
	17. Argillaceæ
	18. Cretaceæ
MONTANÆ	19. Glabretoſæ
	20. Collinæ
	21. Rupeſtres
PARASISTICÆ	22. Arboreæ
	23. Herbaceæ
	24. Radicales

---

1. MARINÆ. Maris aqua ſalſa perpetuo mota refluxu.
Plantæ continuo tectæ, motæ, absque radicibus per poros nutritæ.

2. MARITIMÆ. Littora Maris arenoſa ſalſa perflata, aqua maris interdum irrigata.
Plantæ ſalſæ, ſubſucculentæ, coarctatæ.

3. LACUSTRES. Lacuum Aqua dulcis pura, adeo profunda ut Gelu fundum non attingat.
Plantæ laxæ, læves, ſæpe foliis natantes, radicibus ſecuræ; hinc ſæpe cum indicis communes.

4. PALUSTRES. Aqua minus profunda, Luto laxo referta, gelu obnoxia.
Plantæ ſæpius acres, glabræ.

5. INUNDATÆ. Loca hyeme & ſub imbribus inundata, æſtate exſiccanda.

6. ULIGINOSÆ. Loca aqua intercute laborantia, humo grosſiore, æſtate ſiccanda.

7. CÆSPITOSA. Loca Humo grosſiori cruda tumentia, ſpongioſa, turfoſa, aquoſa, ſero regelanda.

8. ÆTHEREÆ. Alpes altiſſimæ ſylvas inter & Nivem perennem, montoſæ, duræ, apricæ, perflatæ, hyeme nive obvallatæ, ſero regelandæ.
Plantæ macres, humiles.

9. OC-

9. OCCLUSÆ. Alpium latera ſylvis denſis cooperta, humo profunda ſucculenta.
Plantæ altæ, frigoris impatientes.

10. NEMOROSÆ. Loca Nemorum ſub arboribus frondoſis, humo laxa, frondibus per hyemem tecta, æſtate foliis obumbrata.
Plantæ fragiles, florentes vere ante frondeſcentiam

11. SYLVATICÆ. Loca ſylvarum aſpera, radicibus exhauſta, ſterilia, umbroſa.
Plantæ duræ.

12. ARVENSES. Agri terra culta mota, frumento paſſim tecta, tranquilla.

13. CULTÆ. Hortorum terra exculta mota ſtercorata pinguis.

14. RUDERALES. Loca dura ab animalibus ſtercorata calcata.
Plantæ fructibus ſæpius adhærentibus.

15. PRATENSES. Loca ſubaprica, a pecoribus æſtate ſecluſa, foliis arborum irrigata.

16. ARENARIÆ. Loca Arena puriore ſiticuloſa friabili.

17. ARGILLACEÆ. Loca Argilla tenace ſemper humente.

18. CRETA. Loca Calcaria ſicciſſima aridiſſima rigida, aprica.

19. GLABRETOSÆ. Loca elevata ſicciſſima arida planiuſcula, a ſole arefacta.

20. COLLINÆ. Montium latera declivia ſicca.

21. RUPESTRES. Petrarum fiſſuræ arctæ ſiccæ.
Plantæ ſucculentæ, abſtemiæ.

22. ARBOREÆ. Inſidentes arboribus absque radicibus, tamquam inſitione prognatæ.

23. HERBACEÆ. Inſidentes Herbis radiculis illis infixis.

24. RADICALES. Inſidentes Plantarum radicibus radice dentata.
Plantæ exſiccatione nigricantes.

I. AQUA-

I. AQVATICÆ.

1. MARINÆ

Confervæ *variæ.*
Chara *tomentoſa.*
hiſpida.
flexilis.
Najas *marina.*
Ulva *inteſtinalis.*
compreſſa.
latiſſima.
Lactuca.
Linza.
Fucus *ſerratus.*
veſiculoſus.
ceranoides.
ſpiralis.
inflatus.
nodoſus.
ſiliquoſus.
ſaccharinus.
palmatus.
faſtigiatus.
Filum.
Zoſtera *marina.*
Potamogeton *marinum.*
Ruppia *marina.*

2. MARITIMÆ.

♄ Hippophæ *Rhamnoides.*
Atriplex *portulacoides.*
♃ Scirpus *maritimus.*
Rumex *maritimus.*
Aſter *Tripolium.*
Glaux *maritima.*
Eryngium *maritimum.*
Arenaria *peploides.*
Statice *Limonium.*
Artemiſia *maritima.*
Plantago *maritima.*
Coronopus.
Triglochin *maritimum.*
Crambe *maritima.*
Lotus *maritima.*
Piſum *maritimum.*
Liguſticum *ſcothicum.*
Veronica *maritima.*
☉ Salicornia *europæa.*
Salſola *Kali.*
Chenopodium *maritimum.*
Atriplex *littoralis.*
laciniata.
haſtata.
Bunias *Cakile.*
Arenaria *rubr.* marit.
Samolus *valerandi.*
Iſatis *tinctoria.*
Cochlearia *danica.*

LACUSTRES.

Spongia *lacuſtris.*
Iſoetes *lacuſtris.*
Sparganium *natans.*
Nymphæa *lutea.*
alba.
Trapa *natans.*
Potamogeton *natans.*
perfoliatum.
lucens.
Myriophyllum *ſpicatum.*
verticillatum.
Ceratophyllum *demerſum.*
Scirpus *acicularis.*
lacuſtris.
Typha *latifolia.*
anguſtifolia.
Arundo *Phragmites.*
Equiſetum *fluviatile.*
Lobelia *Dortmanna.*
Subularia *aquatica.*
Elatine *Hydropiper.*
Limoſella *aquatica.*
Plantago *monanthos.*
Ranunculus *reptans.*

3. PALUSTRES.

Potamogeton *criſpum.*
inundatum.
compreſſum.

Pota-

Potamogeton *pectinatum.*
gramineum.
puſillum.
Zannichellia *palluſtris.*
Callitriche *verna.*
autumnalis.
Lemna *triſulca.*
minor.
gibba.
polyrrhiza.
Utricularia *vulgaris.*
minor.
Stratiotes *aloides.*
Hydrocharis *Morſus.*
Ranunculus *aquatilis*
Sagittaria *ſagittifolia.*
Butomus *umbellatus.*
Aliſma *Plantag. aquat.*
natans.
Ranunculoides.
Hottonia *paluſtris.*
Hippuris *vulgaris.*
Elatine *Alſinaſtrum.*
Phellandrium *aquaticum.*
Oenante *fiſtuloſa.*
crocata.
Cicuta *viroſa.*
Sium *latifolium.*
nodiflorum.
Siſon *inundatum.*
Iris *Pſeudacorus.*
Polygonum *amphibium.*
Fontinalis *antipyretica.*
Acorus *Calamus.*
Calla *paluſtris.*
Menyanthes *trifoliata.*
Ranunculus *Lingva.*
Aira *aquatica.*
Poa *aquatica.*
Feſtuca *fluitans.*
Montia *fontana.*
Veronica *Beccabunga.*
Naſturtium *aquaticum.*
Pilularia *globulifera.*
Rumex *aquaticus.*
Phalaris *arundinacea.*
Scirpus *paluſtris.*
Othonna *paluſtris.*
Osmunda *regalis.*
Lythrum *Salicaria.*
Lycopus *europæus.*
Senecio *paludoſus.*
Arundo *Calamogroſtis.*
Lyſimachia *thyſiflora.*
vulgaris.
Eupatorium *cannabinum.*
Scutellaria *galericulata.*
haſtata.
Mentha *aquatica.*
Hydrocotyle *vulgaris.*
Coreopſis *Bidentis.*
Hieracium *paludoſum.*
Apium *graveolens.*
Teucrium *Scordium.*
Carex *Pſeudo Cyperus.*
Sparganium *erectum.*
Acroſtichum *Thelisplens.*
Siſymbrium *amphibium.*

4. INUNDATÆ.

♄ Betula *Alnus.*
Salix *pentandra.*
fragilis.
aurita.
incubacea.

Salix

Submerſæ : *Spongia, Iſoetes, Myriophyllum, Ceratophyllum, Hottonia, Stratiotes, Potamogetones, Zannichellia, Utricularia, Lemna triſulca, Pilularia.*

Natantes *Nymphæa, Hydrocharis, Potamogeton natans, Polygonum amphibium, Callitriche, Lemnæ, Sparganium natans, Sagittaria, Menyanthes, Nymphoides, Piſtia,*

Amphibiæ *Siſymbrium amphib. Polygonum amphibium.*

Salix *repens.*
♃ Juncus *articulatus.*
bulboſus.
Triglochin *paluſtre.*
Sanguiſorba *officinalis.*
Cornus *ſuecica.*
Spergula *nodoſa.*
Solanum *Dulcamara.*
Epilobium *paluſtre.*
Veronica *ſerpyllifolia.*
ſcutellata.
Agroſtis *ſtolonifera.*
Alopecorus *geniculatus.*
Feſtuca *decumbens.*
Carex *cæſpitoſa.*
acuta.
veſicaria.
vulpina.
uliginoſa.
dioica.
Caltha *paluſtris.*
Cardamine *amara.*
Ranunculus *auricomus.*
Epilobium *hirſutum.*
Gentiana *Pneumonanthe.*
Lychnis *Flos cuculi.*
Holcus *odoratus.*
Cardamine *pratenſis.*
Equiſetum *paluſtre.*
Juncus *bulboſus.*
Cochlearia *Armoracia.*
Eryſimum *Barbaræa.*
Ceraſtium *aquaticum.*
Trifolium *fragiferum.*
Lythrum *Salicaria.*
Lycopus *europæus.*
Centunculus *minimus.*
Lycopodium *Selaginoides.*
inundatum.
Thalictrum *flavum.*
Lathyrus *paluſtris.*
Chryſoſplenium *alternifol.*
Aconitum *Napellus.*
☉ Gnaphalium *uliginoſum.*
Juncus *bufonius.*
Peplis *Portula.*
Bidens *tripartita.*
Gentiana *Centaurium.*
Poa *annua.*
Tillæa *aquatica.*
Inula *pulicaria.*
Sagina *procumbens.*
Linum *Radiola.*
Veronica *Anagallis.*
Ranunculus *ſceleratus.*

5. ULIGINOSÆ.

♄ Viburnum *Opulus.*
Potentilla *fruticoſa.*
Myrica *Gale.*
Vaccinium *uliginoſum.*
♃ Aira *cærulea.*
Cynoſurus *cæruleus.*
Geum *rivale.*
Valeriana *dioica.*
Primula *farinoſa.*
Bellis *perennis.*
Anthericum *oſſifragum.*
Parnaſſia *paluſtris.*
Ophrys *Monorchis.*
Spiræa *Ulmaria.*
Valeriana *officinalis.*
Comarum *paluſtre.*
Senecio *Jacobæa.*
Galium *boreale.*
Carex *flava.*
leporina.
muricata.
globularis.
filiformis.
capillaris.
flaveſcens.
Carduus *acaulis.*
heterophyllus
paluſtris.
Inula *ſalicina.*
Euphorbia *paluſtris.*
Convallaria *bifolia.*
Angelica *ſylveſtris.*

Galium

Galium *paluſtre.*
uliginoſum.
Ranunculus *Flammula.*
Juncus *ſquarroſus.*
Nardus *ſtricta.*
Pedicularis *paluſtris.*
ſylvatica.

6. CÆSPITOSÆ.

Sphagnum *paluſtre.*
Bryum *cæſpiticium.*
Splachnum *rubrum.*
luteum.
ampullaceum.
Scirpus *cæſpitoſus.*
Eriophoron *vaginatum.*
polyſtachion.
alpinum.
Carex *pulicaris.*
limoſa.
Juncus *conglomeratus.*
effuſus.
filiformis.
Schœnus *albus.*
Rubus *Chamæmorus.*
Andromeda *polifolia.*
Erica *Tetralix.*
Empetrum *nigrum.*
Ledum *paluſtre.*
Vaccinium *Oxycoccos.*
Droſera *rotundifolia.*
longifolia.
Pingvicula *vulgaris.*
Selinum *paluſtre.*
Equiſetum *limoſum.*
Ophrys *paludoſa.*
Corallorhiza.
Pingvicula *vulgaris.*
Saxifraga *hirculus.*
Læſelii.
Schœnus *mariſcus.*
nigricans.
ferrugeneus.
Scheuchzeria *paluſtris.*

II. ALPINÆ.

ÆTHEREÆ.

♄ Betula *nana.*
Salix *lapponum.*
glauca.
myrſinites.
reticulata.
herbacea.
Azala *procumbens.*
lapponica.
Arbutus *alpina.*
Andromeda *cærulea.*
hypnoides.
tetragona.
♃ Dryas *octopetala.*
Sibbaldia *procumbens.*
Veronica *alpina.*
Alchemilla *alpina.*
Diapenſia *lapponica.*
Rhodiola *Roſea.*
Saxifraga *cernua.*
nivalis.
oppoſitifolia.
aizoides.
rivularis.
Cotyledon.
cæſpitoſa.
Cucubalus *acaulis.*
Ranunculus *glacialis.*
nivalis.
lapponicus.
aconitifolius.
Trollius *europæus V*: 1.
Arnica *montana V*: 1.
Pedicularis *lapponica.*
hirſuta.
flammea.

Scept.

Pedicularis *Scept. Carol.*
Bartſia *alpina.*
Lychnis *apetala.*
alpina.
Rumex *Acetoſa major.*
digynus.
Gnaphalium *alpinum*
Erigeron *uniflorum.*
Hieracium *alpinum.*
Draba *incana.*
Arabis *alpina.*
Cardamine *bellidifolia.*
trifolia.
Draba *alpina.*
Aſtragalus *alpinus.*
Phaca *alpina.*
Campanula *uniflora.*
Stellaria *biflora.*
Ceraſtium *alpinum.*
Thalictrum *alpinum.*
Epilobium *alpinum.*
Serratula *alpina.*
Potentilla *nivea.*
Satyrium *nigrum.*
Ophrys *alpina.*
Viola *biflora.*
montana.
Cypripedium *bulboſum.*
Pingvicula *alpina.*
villoſa.
Anthericum *calyculatum.*
☉ Saxifraga *ſtellaris.*
rivularis.
Gentiana *nivalis.*
Angelica *Archangelica.*
Lichen *nivalis.*
croceus.
† Aira *alpina.*
Poa *alpina* vivip.
Feſtuca *ovina* vivip.
Carex *atrata.*
caneſcens.
ſaxatilis.
Juncus *trifidus.*
ſpicatus.
triglumis.
biglumis.
Agroſtis *ſpicata.*

4. OCCLUSÆ.

Tuſſilago *frigida.*
Sonchus *alpinus.*
Aconitum *Lycoctonum.*

III. UMBROSÆ.

1. NEMOROSÆ.

♄ Fagus *ſylvatica.*
Fraxinus *excelſior.*
Coryllus *Avellana.*
Tilia *europæa.*
Acer *Platanoides.*
Rhamnus *catharticus.*
Prunus *Padus.*
Cornus *ſanguinea.*
Evonymus *europæus.*
Ribes *alpinum.*
rubrum.
nigrum.
Daphne *Mezereum.*
Rhamnus *Frangula.*
Roſa *eglanteria.*
Rubus *fruticoſus.*
♃ Lathræa *Anblatum.*
Ophrys *Nidus avis.*
Dentaria *bulbifera.*
Milium *effuſum.*
Poa *nemoralis.*
Bromus *giganteus.*
Circæa *lutetiana.*
alpina.
Sanicula *europæa.*
Actæa *ſpicata.*
Stachys *ſylvatica.*
Galeopſis *Galeobdolon.*
Mercurialis *perennis.*

Stella-

Stellaria *nemorum.*
Convallaria *verticillata.*
majalis.
Allium *urſinum.*
Ranunculus *Ficaria.*
Stellaria *Holoſtea.*
Ornithogalum *luteum.*
minimum.
Adoxa *Moſchatellina.*
Fumaria *bulboſa.*
Lunaria *rediviva.*
Lathyrus *latifolius.*
heterophyllus.
Vicia *ſylvatica.*
dumetorum.
ſepium.
Anemone *ranunculoides.*
Orobus *vernus.*
Pulmonaria *officinarum.*
Primula *veris.*
anguſtifolia.
Paris *quadrifolia.*
Glechoma *hederacea.*
Aſarum *europæum.*
Aſtragalus *glycyphyllos.*
Geum *urbanum.*
Campanula *latifolia.*
Trachelium.
perſicifolia.
Cnicus *oleraceus.*
Viola *hirta.*
mirabilis.
odorata.
Serratula *tinctorum.*
Geranium *lucidum.*
Hedera *Helix.*
Thalictrum *Aquilegifolium.*
Aſperula *odorata.*
Osmunda *Struthiopteris.*
Aſplenium *Scolopendrium.*
Polypodium *Dryopteris.*
Phegopteris.
(♃) (annuæ)
Impatiens *Noli tangere.*
Cardamine *Impatiens.*
Melampyrum *nemorum.*
Arenaria *trinervia.*
Veronica *hederacea.*
Draba *muralis.*

2. SYLVATICÆ.

Pinus *ſylveſtris.*
Abies.
Taxus *baccata.*
Juniperus *communis.*
Berberis *vulgaris.*
Betula *alba.*
Populus *tremula.*
Vaccinium *Myrtillus.*
♃ Pyrola *rotundifolia.*
ſecunda.
uniflora.
umbellata.
Oxalis *Acetoſella.*
Anemone *Hepatica.*
nemoroſa.
Prenanthes *muralis.*
Linnæa *borealis.*
Trientalis *europæa.*
Juncus *piloſus.*
Aira *montana.*
Carex *loliacea.*
elongata.
Hypnum *proliferum.*
Geranium *ſylvaticum.*
Lycopodium *clavatum.*
annotinum.
complanatum.
Erica *vulgaris.*
Vaccinium *Vitis Idæa.*
Ajuga *pyramidalis.*
Solidago *Virga aurea.*
Agroſtis *arundinacea.*
Veronica *officinarum.*
Pteris *aquilina.*
Orchis *bifolia.*
Stellaria *graminea.*
Polytrichum *commune.*
Equiſetum *ſylvaticum.*

Hieracium *murorum.*
Bromus *pinnatus.*
Arundo *Epigejos.*
Anemone *vernalis.*
Prunella *vulgaris.*
Orobus *tuberoſus.*
Viola *canina.*
Oſmunda *Lunaria.*
Spicant.

Polypodium *F. mas.*
F. femina.
Equiſetum *hyemale.*
Arenaria *ſerpyllifolia.*
Melampyrum *ſylvaticum.*
Tormentilla *erecta.*
Verbaſcum *Thapſus.*
Gnaphalium *ſylvaticum.* *

IV. CAMPESTRES.

1. ARVENSES.

♄ Rubus *cæſius.*
♃ Ononis *ſpinoſa.*
Triticum *repens.*
Stachys *paluſtris.*
Serratula *arvenſis.*
Allium *Scorodopraſum.*
Convolvulus *arvenſis.*
Sonchus *arvenſis.*
Centaurea *Scabioſa.*
Jacea.
Mentha *arvenſis.*
Vicia *Cracca.*
Artemiſia *vulgaris.*
Centaurea *Scabioſa.*
Scabioſa *arvenſis.*
⊙ Papaver *dubium.*
Agroſtema *Githago.*
Fumaria *officinalis.*
Vicia *ſativa.*
Melampyrum *arvenſe.*
Galeopſis *Tetrahit.*
Carduus *criſpus.*
Piſum *arvenſe.*
Centaureaa *Cyanus.*
Delphinium *Conſolida.*

Veronica *triphyllos.*
Chryſanthemum *ſegetum.*
Myagrum *ſativum.*
Sinapis *arvenſis.*
Braſſica *campeſtris.*
Raphanus *Raphaniſtrum.*
Rhinanthus *Criſta galli.* (γ)
Lapſana *communis.*
Ranunculus *arvenſis.*
Matricaria *Chamomilla.*
Anthemis *arvenſis.*
Lithoſpermum *arvenſe.*
Lycopſis *arvenſis.*
Eryſimum *cheiranthoides.*
Thlaſpi *arvenſe.*
Spergula *arvenſis.*
Anagallis *arvenſis.*
Sherardia *arvenſis.*
Ervum *hirſutum.*
tetraſpermum.
Conium *maculatum.*
Euphorbia *helioſcopia.*
Papaver *Argemone.*
Rhoeas.
Potentilla *norvegica.*
Ceraſtium *arvenſe.*

Antirr-

* Farinacco-arenoſis *Erica vulgaris, Iberis nudicaulis. Anemone vernalis, Arbutus Uva urſi.*
Glareoſis. *Verbaſcum Thapſus, Gnaphalium ſylvaticum, Ajuga pyramidalis.*

Antirrhin. *Orontium.*
Veronica *peregrina.*
Dianthus *Armeria.*
Tordylium *Anthriſcus.*
Calendula *officinalis.*
Chenopodium *album.*
Polygonum *Convolvulus.*
Avena *fatua.*
Agroſtis *Spica venti.*
Lolium *annuum.*
Bromus *ſecalinus.*
arvenſis.
Panicum *Crus galli.*

2. CULTÆ.

♃ Tulipa *ſylveſtris.*
Ægopodium *Podagraria.*
Ranunculus *repens.*
Leontodon *Taraxacum.*
☉ Galium *Aparine.*
Alſine *media.*
Æthuſa *cynapium.*
Sonchus *oleraceus.*
Chenopodium *polyſpermum.*
Vulvaria.
viride.
hybridum.
Thlaſpi *Burſa paſtoris.*
Viola *tricolor.*
Lamium *purpureum.*
amplexicaule.
Veronica *arvenſis.*
agreſtis.
Geranium *cicutarium.*
rotundifolium.
diſſectum.
columbinum.
molle.
Urtica *urens.*
Cynoſurus *paniceus.*
Euphorbia *Peplus.*
Amaranthus *Blitum.*
Verbaſcum *lychnitis.*

3. RUDERALES.

♄ Ulmus *campeſtris.*
Sambucus *nigra.*
Ebulus.
Ribes *Uva criſpa*
♃ Urtica *dioica.*
Marrubium *album.*
Ballota *nigra.*
Nepeta *Cataria.*
Chenopod. *Bonus Henric.*
Artemiſia *Abſinthium.*
Eryſimum *Alliaria.*
Chelidonium *majus.*
Scrophularia *nodoſa.*
Plantago *major.*
Rumex *criſpus.*
Galium *Mollugo.*
Bryonia *alba.*
Chærophyllum *ſylveſtre.*
Verbaſcum *nigrum.*
Dactyls *glomerata.*
Arctium *Lappa.*
Agrimonia *Eupatoria.*
Anchuſa *officinalis.*
Potentilla *argentea.*
☉ Cynogloſſum *officinale.*
Xanthium *ſtrumarium.*
Myoſotis *Lappula.*
Solanum *nigrum.*
Chenopodium *rubrum.*
urbicum.
murale.
glaucum.
Leonurus *Cardiaca.*
Cheiranthus *eryſimoides.*
Senecio *viſcoſus.*
Eryſimum *officinale.*
hieracifolium.
Datura *Stramonium.*
Hyoſcyamus *niger.*
Sinapis *nigra.*
Siſymbrium *Sophia.*

Aſperugo *procumbens.*
Anthemis *Cotula.*
Carduus *nutans.*
acanthoides.
Hordeum *murinum.*
Scandix *Anthriſcus.*
Lepidium *ruderale.*
Senecio *vulgaris.*
Cochlearia *Coronopus.*
Carduus *lanceolatus.*
Polygonum *Perſicaria.*
Hydropiper.
Onopordum *Acanthium.*
Polygonum *aviculare.*
Verbena *officinalis.*
Lamium *album.*
Atriplex *patula.*
Veronica *Chamædrys.*
Echium *vulgare.*
Reſeda *Luteola.*
Malva *ſylveſtris.*

4. PRATENSES.

♄ Pyrus *communis.*
Malus.
♃ Lolium *perenne.*
Campanula *rotundifolia.*
patula.
Geranium *pratenſe.*
Trollius *europæus V:* 11.
Hypericum *quadrangulare.*
Trifolium *pratenſe.*
Carum *Carvi.*
Heracleum *Sphondylium.*
Lathyrus *pratenſis.*
Lotus *corniculata.*
Spiræa *Filipendula.*
Dianthus *ſuperbus.*
Rubus *arcticus.*
Aira *cæſpitoſa.*
trivialis.
Cynoſurus *criſtatus.*
Poa *pratenſis.*
Avena *flaveſcens.*
Carex *panicea.*
Lychnis *dioica.*
Equiſetum *arvenſe.*
Rumex *Acetoſa.*
Chryſanthemum *Leucanth.*
Phleum *pratenſe.*
Alopecurus *pratenſis.*
Feſtuca *elatior.*
Leontodon *autumnale.*
Scorzonera *humilis.*
Ranunculus *acris.*
polyanthemos.
Rumex *acutus.*
⊙ Rhinanthus *Criſtagalli.* (β)
Briza *media.*
Linum *catharticum.*
Crepis *biennis.*
Turritis *glabra.*
hirſuta.
Tragopogon *pratenſe.*
Cardamine *hirſuta.*
Medicago *lupulina.*
Melampyrum *pratenſe.*

5. ARENARIÆ.

Salix *hirta.*
♄ Spartium *ſcoparium.*
Geniſta *tinctoria.*
piloſa.
Liguſtrum *vulgare.*

Ely-

Pratenſes pingves; *Feſtuca elatior, Trifolium pratenſe, Carum Carvi, Heracleum Sphondylium, Lychnis dioica, Briza media, Tragopogon pratenſe. Ranunc. polyanthem.*

Pratenſes ad verſuras: *Lolium perenne, Phleum pratenſe, Galium luteum, Medicago lupulina, Chryſanth. leucanth.*

Pratenſes roridæ *Trollius europæus, Scorzonera humilis, Linum catharticum Cardamine hirſuta, Lathyrus pratenſis, Alopecorus pratenſis*

Elymus	*arenarius.*
Arundo	*arenaria.*
Carex	*arenaria.*
Dianthus	*arenarius.*
Herniaria	*glabra.*
Artemiſia	*campeſtris.*
Scleranthus	*perennis.*
Aſparagus	*officinalis.*
Allium	*arenarium.*
	carinatum.
Thymus	*Serpyllum.*
Potentilla	*verna.*
Pimpinella	*ſaxifraga.*
Antirrhinum	*Linaria.*
Hieracium	*umbellatum.*
Erigeron	*acre.*
Gnaphalium	*dioicum.*
Statice	*Armeria.*
Aſtragalus	*arenarius.*
Hypochaeris	*radicata.*
Veronica	*ſpicata.*
Rumex	*Acetoſella.*
Feſtuca	*ovina.*
Poa	*anguſtifol.* media.
Lichen	*upſalienſis.*
	nivalis.
	iſlandicus.
⊙ Gnaphalium	*arenarium.*
Ceraſtium	*ſemidecandrum.*
	viſcoſum.
Myoſotis	*ſcorpioides.*
Saxifraga	*tridactylites.*
Androſace	*ſeptentrionalis.*
Lepidium	*petræum.*
Veronica	*verna.*
Antirrhinum	*minus.*
Aphanes	*arvenſis.*
Arabis	*thaliana.*
Braſſica	*Napus.*
Galeopſis	*Ladanum.*
Myagrum	*paniculatum.*
Siſymbrium	*arenoſum.*
Filago	*pyramidata.*
	montana.
	arvenſis.
Jaſione	*montana.*
Carlina	*vulgaris.*
Trifolium	*arvenſe.*
Arenaria	*purpurea.*
Draba	*verna.*
Iberis	*nudicaulis.*
Bromus	*tectorum.*
Viola	*tricolor.*
Alyſſum	*incanum.*
Gypſophila	*muralis.*
Hyoſeris	*minima.*
Thymus	*Acinos.*
Valeriana	*Locuſta.*
Myoſurus	*minimus.*
Scleranthus	*annuus.*
Phleum	*arenarium.*
Aira	*caneſcens.*
	præcox.

6. ARGILLACEÆ.

Tuſſilago	*Farfara.*
Anthyllis	*Vulneraria.*
Potentilla	*repens.*
	Anſerina alb.
Plantago	*media.*
Thlaſpi	*campeſtre.*
Cichorium	*Intybus.*
Inula	*dyſenterica.*

V. MONTANÆ.

1. GLABRETOSÆ.

♄ Salix	*caprea.*
Prunus	*ſpinoſa.*
Cratægus	*Oxyacantha.*
Lonicera	*Xyloſteum.*
Roſa	*canina.*
♃ Athamanta	*Libanotis.*
Medicago	*falcata.*
Tanacetum	*vulgare.*
Trifolium	*repens.*

Alchemilla *vulgaris.*
Allium *oleraceum.*
Campanula *glomerata.*
Cucubalus *Behen.*
Fragaria *veſca.*
Chryſocoma *Linoſyris.*
Leontodon *hiſpidum.*
Ranunculus *illyricus.*
bulboſus.
Plantago *lanceolata.*
Hieracium *Piloſella.*
auricula.
Phalaris *phleoides.*
⊙ Avena *pratenſis.*
Anthemis *tinctoria.*
Daucus *Carota.*
Thlaſpi *campeſtre.*
Echium *vulgare.*
Crepis *tectorum.*
Euphraſia *Odontites.*
Gentiana *campeſtris.*
Trifolium *agrarium.*
Holcus *lanatus.*

2. COLLINÆ.

♄ Quercus *robur.*
Cratægus *Aria.*
Sorbus *aucuparia.*
Prunus *domeſtica.*
Lonicera *Periclymenum.*
Roſa *ſpinoſiſſima.*
villoſa.
Carpinus *Betulus.*
Acer *campeſtre.*
♃ Arnica *montana.*
Hypochaeris *maculata.*
Adonis *vernalis.*
Orobus *niger.*
Trifolium *montanum.*
Lathyrus *ſylveſtris.*
Lychnis *Viſcaria.*
Hypericum *perforatum.*
Laſerpitium *latifolium.*
Cucubalus *Viſcoſus.*
Dianthus *deltoides.*
Geranium *ſangvineum.*
Scabioſa *columbina.*
Ciſtus *œlandicus.*
Anemone *Pulſatilla.*
Athamanta *Oreoſelinum.*
Juncus *campeſtris.*
Polygonum *viviparum.*
Saxifraga *granulata.*
Silene *nutans.*
Sedum *ſexangulare.*
annuum.
Polygala *vulgaris.*
Campanula *Cervicaria.*
Lithoſpermum *officinale.*
Achillea *Millefolium.*
Hieracium *præmorſum.*
dubium.
Ophiogloſſum *vulgatum.*
Melampyrum *criſtatum.*
Theſium *alpinum.*
Euphraſia *officinalis.*

3. RUPESTRES.

♄ Meſpilus *Cotoneaſter.*
Rubus *idæus.*
Coronilla *Emerus.*
♃ Sedum *Telephium.*
rupeſtre.
reflexum.
album.
acre.
Semperviv. *tectorum.*
Polypodium *vulgare.*
fragile.
Aſplenium *Trichomanes.*
Ruta muraria.
Acroſtichum *ſeptentrionale.*
ilvenſe.
Antherium *ramoſum.*
Liliago.
Allium *ſchoenopraſum.*
Convallaria *Polygonatum.*
multiflora.

Aſcle-

Aſclepias	*Vincetoxicum.*	Hypericum	*hirſutum.*
Aſperula	*tinctoria.*		*montanum.*
Origanum	*vulgare.*	Ciſtus	*Fumana.*
Clinopodium	*vulgare.*	Rubus	*ſaxatilis.*
Geranium	*robertianum.*	Aira	*flexuoſa.*
Potentilla	*rupeſtris.*	Melica	*nutans.*
Dracoceph.	*Ruyſchiana.*		*ciliata.*
Hieracium	*murorum.*	Poa	*compreſſa.*
Globularia	*vulgaris.*	Epilobium	*anguſtifolium.*
Gypſophila	*faſtigiata.*	⊙	*montanum.*
Artemiſia	*rupeſtris.*	Silene	*rupeſtris.*

VI. PARASITICÆ.

1. ARBOREÆ.
   Viſcum.
2. HERBACEÆ.
   Cuſcuta.
3. RADICALES.
   Monotropa *Hypopithys.*
   Lathræa *Squamaria.*
   Orobanche *major.*

Muſci varii.
Lichenes varii.
Fungi varii.

D. D.

LV.

FLORA ANGLICA,

Sub PRÆSIDIO

D. D. Car. Linnæi,

Propoſita ab

ISAAC Olai GRUFBERG,

Holmenſ.

Upſaliæ 1754. *Apr.* 3.

CAPUT PRIMUM.

S*Cientia Botanices* eſt illa pars Philoſophiæ Naturalis, quæ propter plantarum infinitam varietatem, odore, ſapore, colore & ſtructura omnium oculos allicit, & propter multiplicem plantarum uſum in arte Medica, Oeconomica & Vita communi, omni fere exculta fuit ævo.

Recentiori ævo ob has rationes etiam *Profeſſiones Botanicæ* cum *Hortis*, infinita facile plantarum varietate ſuperbientibus, ad præſtantiſſimas Europæ Academias ſunt ab Imperantibus inſtitutæ, ut ſcientia amœniſſima ſimulque utiliſſima late per regna diſſeminaretur, faciliusque addiſceretur in uſum & oblectamentum commune.

Succeſſit hoc inſtitutum feliciſſime, ut non modo plures eruditi in hac arte evaſerint, quam ullo antea

antea tempore, ſed etiam ut artis gnari, per pleraſque regiones Europæ, ſponte naſcentes plantas inveſtigaverint & enumeraverint in Libellis *Floris* dictis, quibus docemur de plantis cujusvis regionis propriis aut communibus; Unde etiam ingens copia plantarum rariorum hodie evaſit detecta & notiſſima.

Ejusmodi *Floræ*, ut Compendia, ita haud parvo quidem ſunt ſubſidio incolis, aliisque, qui intra ejusdem regionis plagas degunt, plantasque illius terræ ſibi familiares redere geſtiunt; deinceps in illis itidem videre licet, quasnam & quam diverſas quævis terra gignat producatque plantas, pro ratione *ſitus* atque *ſoli*, unde, uti Regionum, ita & plantarum mutua & haud parva differentia originem trahat ſui.

Circa ejusmodi *Floras* dolent plurimi, quod eædem plantæ a diverſis Auctoribus ſint indigitatæ nominibus ſæpe diverſiſſimis, cum aliis placuerit hujus Auctoris, aliis vero alterius nomina adhibere; ut hæc nomina non ab aliis, quam qui vel inſtructiſſima Bibliotheca Botanica ſunt inſtructi, vel etiam longa experientia in arte demum evaſere doctiſſimi facile intelligentur.

Mecum conſentientes hac in re certe habebo, quotquot carent rariſſimo libro PETIVERII *Herbario Britannico* dicto; quo deſtitutus plurimas plantas anglicas ſeponere debui.

Huic morbo facile mederentur artis periti, ſi omnes *Floræ* iisdem nominibus proponerentur, circa easdem plantas, tamquam communi lingua, ne opus eſſet unicuique ob novam & diverſam *Floram* evolvere Synonyma, & quaſi e novo artem addiſcere, ſed dignoſcerentur æque facile nomina ac individua ejusdem ſpeciei plantarum.

Glaciem igitur in hac parte Botanices ſoluturus,

FLORAM ANGLCAM, in ſe perquam prolixam, ſuccincte explicandam ſuſcepi, modo quo omnes exoptavi Floras propoſitas; quod enim ſi fieret cum reliquis Europæ Floris, nullus ſane dubitarem, quin longe luculentiori luce illuceſceret tandem *Botanice*.

Quod ad obtinendum inceptum, eo breviorem inveni viam, quo longe compendioſiora aptioraque nobis porrigant *Species plantarum*, nuper editæ, nomina TRIVIALIA, quæ juxta plantas non modo definitas, ſed & ſelectioribus Synonymis adornatas, offendimus; quo ipſo non tantum dubia de planta quæſtionis ſæpiſſime profligantur, ſed etiam definitiones, ob novas plantas interdum mutandæ, nullæ obicem ponunt.

Brevitatis cauſſa, etiam ad quodlibet *nomen triviale* adpoſui *numerum paginæ* & *paragraphi*; *e Raji Synopſi ſtirp. Britanniæ, edit. 3:iæ*; ut ſi quis deſideraret harum plantarum locum natalem proprium, aut aliud quid, ut e. gr. Synonyma, Obſervationes &c. facilius ipſum librum evolvat.

Plantas has anglicanas enumeravi ſecundum *Syſtema ſexuale*, ut commilitones concives facilius *Floram Anglicam* cum *Svecica* conferre queant, & inde perſpiciant diſcrimen, quod *Anglicanas* & *Svecicas* intercedit, quodque ut eo felicius obtineretur, Species illas Plantarum, quæ ſponte, noſtra hac in SVECIA, non inveniuntur, literis minuſculis, quæ communiter alioquin nominantur *literæ Curſoriæ*, exaravi; Unde mox patebit ducentas circiter ſpecies plantarum, in ANGLIA ſponte naſcentes dari, quæ per *Sveciam* nuſpiam occurrunt; totidem etiam in SVECIA, quæ in *Anglia* non ſint obviæ.

Muſcos & *Fungos* quoque prætermiſi, nimiæ prolixitatis evitandæ gratia, quippe cum plerique *Muſci Dilleniani* in Anglia reperiantur, ut &, cum *Fungi* ob

ob infinitam varietatem mutabilitatemque ſuam hoc tempore difficulter determinentur.

CEREALES plantas, quas uti ſpontaneas Floræ ſuæ inſeruit Rajus, jure omni excluſi, cum hæ omnino ſint extraneæ, uti *Hordeum*, *Triticum*, *Secale*, *Avena*, *juglans*.

CAPUT SECUNDUM.

BRITANNIÆ nomine continetur *Anglia*, *Scothia* atque *Hibernia*, quæ ſunt inſulæ, ſitæ in Oceano Atlantico, intra 50 & 61 gradus in latitudine, & intra 12 & 19 gradus in longitudine; porrigitur ergo BRITANNIA, a plaga boreali ad frigidas, & a Meridionali ad calidas Europæ regiones, quo ipſo efficitur, ut varia tamque diverſa vegetabilia in *Anglia* creſcere ſeu vigere poſſint; nimirum, tum illa, quæ communiter in Meridionalibus, tum etiam illa, quæ in Europæ Septentrionalibus naſcuntur. Præterea, cum hæc terra undique circumdetur mari, ita major inibi reperitur copia plantarum *Marinarum* atque *Maritimarum*, quam ulla in alia regione EUROPÆ.

Anglia hæc conſtat partim ſylvis & nemoribus, partim campis & apricis, & heic præcipue locorum occurrunt varii campi & monticuli CRETACEI, quos circa variæ etiam plantæ terram amantes ſiccam; humidam vero atque putridam prorſus reſpuentes, creſcunt, ut e. gr. *Hedyſarum*, *Hipocrepis*, *Reſeda*, *Rubia cynanchica*, *Verbena* &c.

De cætero, dantur etiam hiſce in Regionibus variæ altiſſimæque ALPES, quæ per altitudinem loci, & perennem nivem, plantas producunt *Alpibus* proprias, quales ſunt in WALLIA *Snowdon* & *Caderidin*, in JORCKSCHIRE *Ingleborough*, *Hardknot*, nec non in ARRONIA, WESTMORLANDIA, ut & in SCOTHIA *Betaik*, atque in HIBERNIA

NIA *Mangarton* & *Sligo*, quibus in locis diverſæ plantæ mere *Alpinæ*, ut: *Saxifragæ*, *Rhodiola*, *Papaver*, *Serratula*, *Dryas*, *Arbutus*, *Alchemilla*, *Sibbaldia* aliæque ſe ſiſtunt.

Hæc regio præſtat cuilibet alii multitudine ſpecierum *Menthæ*, plurimisque gaudet *Euphorbiæ* ſpeciebus. Nonnullæ etiam heic occurrunt plantæ, in aliis terris Europæis perquam raræ, ut: *Potentilla fruticoſa*, *Sibthorpia europæa*, *Dianthus glaucus*, *Ciſtus ſurrejanus*, *Bartſia viſcoſa*, *Erica cantabrica*, *Siſymbrium monenſe*, *Mentha piperita*, *Euphorbia portlandica*, *Smyrnium cornubienſe* *Lychnis drubenſis*, *Polypodium cambricum*, *Trichomanes tunbringenſis*.

Gnaphalium margaritaceum, & *Dactylis cynoſyroides* incola alias AMERICÆ ſeptentrionalis, in Anglia jus civitatis obtinuerunt.

CAPUT TERTIUM.

Differunt inprimis Plantæ SUECIÆ ab ANGLICANIS.

I:o Quod longe plures plantæ ALPINÆ per *Lapponiam Sveciæ* occurrant, quam in alpibus *Britannicis*. E. gr.

Saxifraga	Betula	Erigeron.
Pediculares 3.	Diapenſia	Tuſſilago.
Azaleæ 2.	Veronica	Sonchus.
Junci 2.	Lychnis	Ophrys.
Ranunculi 3.	Aſtragalus	Rubus.
Andromedæ	Phaca.	
Violæ 2.	Arabis.	

II:o, Quod plures etiam, neſcio quam ob cauſſam, plantæ NEMOROSÆ in *Svecia* ſe ſiſtant, quam per *Angliam* e. gr.

Acer *platanoides.*	Convallaria *bifolia.*
Fumaria *bulboſa.*	Anemone *Hepatica.*
Pulmonaria *officinalis.*	Orobus *vernus.*

III:o,

III:o, Quod Plantæ plures CAMPESTRES, *Arenariæ* & *Apricæ* in *Svecia* ſponte occurrant, quam in *Anglia*

Lonicera Xyloſteum
Aſclepias Vincetoxicum
Laſerpitium latifolium
Trifolium montanum
Anchuſa officinarum
Meſpilus Cotoneaſter
Arbutus Uva urſi
Orobus niger
Androſace ſeptentrion.
Alyſſon incanum

IV:o, Quod Plantæ pauciores MARINÆ & *maritimæ* in *Svecia*, quam in *Anglia* hucusque detectæ ſint.

Convolvulus *Soldanella.*
Beta *vulgaris.*
Crithmum *maritimum*
Frankenia *pulverulenta.*
Polygonum *maritimum*
Artemiſiæ *maritimæ* variæ
Inula *crithmoides.*

V:o, Plantæ in terra CRETACEA naſcentes ſæpe exulant in *Svecia*, ubi *Creta* vix occurrit, contra vero in *Anglia*, ubi colles cretacei frequentiſſimi.

CAPUT QUARTUM.

Initio proxime præcedentis Seculi putabant *Botanici* nationem *Anglicanam* minus aptam, immo prorſus alienam eſſe a *Studio Botanices*; exitus vero ejusdem ſeculi contrarium ſatis ſuperque probabat, dum plures in *Anglia*, quam alias per totam *Europam*, uno eodemque tempore exorti ſunt *Botanici*, qui tam multas, tamque varias detegebant plantas, tam per *Britanniam*, quam per *Indias* naſcentes, ut univerſus terrarum orbis literatus horum indefeſſum ſtudium & Rei herbariæ peritiam admiraretur. Quod qui *Raji*, *Moriſoni*, *Bobarti*, *Plukeneti*, *Petiveri* aliorumque ſcripta evolvit, adeo ex omni parte ſufficienter demonſtratum comperiet, ut nil ſupra.

RA-

RAJUS (*Johannes*), *Collegii trinitatis Cantabrigienſis* Socius, erat inter primos, qui Botanicen infinita induſtria heic loci excoluit, cujus rei teſtes, *Hiſtoria* ejus *plantarum* trium voluminum in folio, & *Obſervationes* ejus *Topographicæ* ſunt claræ & invincibiles.

Ille primo aggreſſus eſt, plantas circa Canthabrigiam naſcentes indagare, quas edidit in *Catalogo Plantarum circa Canthabrigiam naſcentium. Canthabr. A:o* 1660. *in* 8:*vo*. Una cum appendice *A:o* 1663, & 1685. Quo circa non dum adquieſcebat, ſed ulterius cœpit omnes in Anglia naſcentes colligere plantas, atque primam *Floram Anglicam* edidit, ſub titulo: *Catalogi plantarum Angliæ & Inſularum adjacentium. Lond. A:o* 1670 & 1677. *in* 8:*vo*. auctam.

Altera ejus *Flora*: *Synopſis methodica ſtirpium Britannicarum* dicta, adhuc magis aucta, *Lond.* 1690 & 1696 *in* 8:*vo*, 250 herbis ditata eſt.

Poſt obitum *Raji*, edita fuit hæc *Flora Britannica* tertia vice, opera *Joh. Jac. Dillenii* ſub nomine: *Synopſis methodicæ ſtirpium Britannicarum, editionis* 3:*iæ*. *Lond.* 1724. *in* 8:*vo* Tabulis 24; aucta 450 ſpeciebus.

Recentior hæc *Flora*, omnium Florarum usque ad hunc diem exiſtentium habetur perfectiſſima, quippe cum nulla alia, majori diligentia ſeu plurium unanimi ſtudio collecta & enucleata ſit; in ea enim reperiuntur, non modo quæ *Rajus* ipſe indefeſſo labore inveſtigare potuerit, verum etiam quæ *Petiverus*, *Plukenetius*, *Moriſonus*, *Bobartus*, *Sloane*, *Sherardus*, *Dillenius*, *Dale*, *Rand*, *Buddle*, *Doody*, *Lawſon*, *Lhwyd*, *Newton*, *Stoneſtreet*, *Camden*, *Brown*, *Vernon*, *Nicholſon*, *Robinſon*, *Jonſon*, *Du Bois*, *Manningham*, *Richardſon*, *Sibbald* obſervaverint; Quorum *Plukenetius*, *Sherhardus*, *Richardſon*, & *Dillenius* primum merentur locum.

CAPUT

CAPUT QUINTUM.

Ultima hæc *Flora*, ea præciſe eſt, quam mihi jam adſumſi enucleandam, etenim ut ut pleræque plantæ facile extricari poſſunt, occurrunt tamen non paucæ, quæ omni illa opera, quam Botanici Angliæ navarunt, adhuc dum obſcuriores certe mihi perſiſtunt, imprimis cum Herbario Petiveriano deſtituor, idque maxime in Graminum familia intricatiſſima, quam ob cauſſam neceſſe etiam habui, has ad finem hujus diſſertatiunculæ proponere, certa ſpe fretus, Botanicos hodiernos Angliæ, eas propius introſpectas, characteribus ſuis a congeneribus diſtinctas propoſituros, quo ipſo Botanices pomoeria extenduntur & Regionis Hiſtoria Naturalis illuſtratur. Sententiam enim de non viſis plantis ferre, nixum dubiis Auctorum teſtimoniis, nimis periculoſum eſſe ſatis ſuperque inter omnes conſtat, quippe cum perſæpe inde contingat, ut varietates loco diſtinctarum ſpecierum obtrudantur, & contra ſpecies pro varietatibus ſumantur.

CLASSIS I.

MONANDRIA.

MONOGYNIA.

Salicornia	europ. herbac.	136-1.
	fruticoſ.	-2.
Hippuris	vulgaris.	136-1.

DIGYNIA.

Callitriche	autumnalis	290-3.
	verna	289-1.

CLASSIS II.

DIANDRIA.

MONOGYNIA.

Liguſtrum	vulgare	465.-1.
Circæa	lutetiana	289.-1.
Veronica	ſpicata	279.-2.
	officinalis	281.-13.
	hybrida	279-1.
	ſerpyllifolia	279-3.
	Beccabunga	280-8.
	Anagallis ▽.	280-9.
	ſcutellata	280-10.
	Chamædrys	281-11.
	montana	281-12.
	agreſtis	279-4.
	arvenſis	279-5.
	hederifolia	280-7.
	triphyllos	276-6.
Pingvicula	vulgaris	281-1.
	villoſa	281-1.
Utricularia	vulgaris	286-1.
	minor	286-2.
Verbena	officinalis	236-1.
Lycopus	europæus	236-1.
Salvia	pratenſis	237-1.
	verbenaca	237-1.

MONO-

DIGYNIA.

Anthoxanthum odorat. 398-1.
Buſonia *tenuifolia* 346-1.

CLASSIS III.

TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

Valeriana officinalis 200 - 1.
dioica 200 - 3.
Locuſta 201 - 1.
Iris PſeudAcorus 374-1.
fœtidiſſima 375-3.
Schœnus Mariſcus 426 - 4.
nigricans 430-10.
ferrugineus 430-9.
compreſſus 425-14.
albus 427 -6.
Cyperus *longus* 425 - 1.
Scirpus paluſtris 429-7.
acicularis 429-8.
fluitans 431-12.
lacuſtris 428-.1.
Holoſcœnus 429-6.
mucronatus 429-5.
ſetaceus 430-11.
cæſpitoſus 429-9.
ſylvaticus 426-5.
maritimus 426-3.
Eriophorum polyſtach. 435-1.
vaginatum 436-2.
Nardus ſtricta 393-2.

DIGYNIA.

Panicum *glaucum* 393-1.
ſangvinale 399-2.
Crus galli 394-1.
Dactylon 399-2.
Phalaris phleoides 398-2.
arundinacea 400-1.
Phleum pratenſe 398-1.
nodoſum 398-3.
arenarium 398-4.
Alopecurus pratenſis 396-1.
geniculatus 396-2.
Milium effuſum 402-1.
Agroſtis ſpica venti 405-17.
rubra 394-4.
ſtolonifera 402-2.
Aira cærulea 404-8.
criſtata 396-3.
aquatica 402-3.
cæſpitoſa 403-5.
caneſcens 405-16.
præcox 407-10.
flexuoſa 407-9.
caryophyllea 407-7.
Melica nutans 403-6.
Poa aquatica 411-13.
pratenſis 409 - 3.
anguſtifolia 409-4.
trivialis 409-1.
annua 408-1.
compreſſa 409-5.
rigida 410-8.
Briza media 412-1.
minor 412-2.
Dactylis glomerata 400-2.
cynoſuroides 393-4.
Cynoſurus criſtatus 398-2.
echinatus 397-5.
cæruleus 399-4.
paniceus 394-3.
Feſtuca ovina 410-9, 11.
duriuſcula 413-4,
decumbens 408-11
fluitans 412-17.
marina 395-4.
amethiſtina 411-16
myurus 415-12.
bromoides 415-13.
Bromus ſecalinus 414-8.
arvenſis 413-5.
ſterilis 412-1.
tectorum. 414-7.
pinnatus 392-1.
giganteus 415 11.
Stipa *pennata* 393-3.
Avena fatua 389-7.
ſpicata 405-1.

flavel-

	ſlaveſcens	407-5.
	elatior	406-3-4.
Arundo	phragmites	401-1.
	calamagroſtis	401-2.
	arenaria	393-1.
Lolium	perenne	395-2.
	temulentum	395-1.
Elymus	arenarius	390-1.
Triticum	repens	390 1.
	caninum	390-2.
Hordeum	murinum	391-1.

TRIGYNIA.

Montia	fontana	352-1.

CLASSIS IV.

TETRANDRIA.

MONOGYNIA.

Dipſacus	*fullonum*	192-1, 2.
	piloſus	192-3.
Scabioſa	arvenſis	191-1.
	columbaria	191-2.
	Succiſa	191-3.
Sherardia	arvenſis	225-1.
Aſperula	odorata	224-1.
	cynanchica	225-1.
Galium	paluſtre	224-2.
	uliginoſum	225-3.
	verum	224-1.
	Mollugo	223-1.
	?boreale	224-3.
	Aparine	225-1.
	pariſienſe	225-4.
Rubia	tinctorum	223-1,2.
Plantago	major	314-1,2.
	media	314-3.
	lanceolata	314-5
	maritima	315-7.
	Coronopus	315-8.
	?*Lœflingii*	316-10.
	uniflora	316-11.
Sangviſorba	officinal.	203-2.
Cornus	ſangvinea	460-1.
	ſvecica	261-1.
Alchemilla	vulgaris	158-1.
	alpina	158-2.

DIGYNIA.

Aphanes	arvenſis	159-1.
Cuſcuta	europea	281-1.

TETRAGYNIA.

Ilex	*Aquifolium*	466-1.
Potamogeton	natans	148-1.
	lucens	148-2.
	perfoliatum	149-4.
	ſerratum	149-6.
	criſpum	149-7.
	compreſſum	149-8.
	marinum	150-13.
	gramin.	149-9-10.
	puſillum	150-15.
Ruppia	maritima	134-1.
Sagina	*erecta*	344-1.
	procumbens	345-2.

CLASSIS V.

PENTANDRIA.

MONOGYNIA.

Myoſotis	ſcorpioid.	229-1-4.
Lithoſperm.	officinale	228-1.
	arvenſe	227-3.
	purpurocær.	229-2.
Anchuſa	*ſempervir.*	227-2.
Cynogloſſum	officin.	226-1.
Pulmonar.	anguſtifol.	226-1.
	maritima	228-4.
Symphytum	officinale	230-1.
Borago	*officinalis*	228-1.
Aſperugo	procumb.	228-1.
Lycopſis	arvenſis	227-1.
Echium	vulgare	227-1.
	Lycopſis	227-2.
Primula	veris officin.	284-3.
	elatior	2.
	acaulis	1.
	farinoſa	285-1.
Menyanthes	trifoliata	285-1.
	Nymphoides	365-2.
Hottonia	paluſtris	285-1.
Lyſimachia	vulgaris	282-1.
	thyrſiflora	283-3.
	Nummular.	283-1

nemorum 282-5.
Anagallis arvenſis 282-1.
Convolvulus arvenſis 275-2.
ſepium 275-1.
Soldanella 275-5.
Polemonium cæruleum 288-1.
Campanula latifolia 276 1.
Trachelium 276-2.
glomerata 277-3.
patula 277-4.
rotundifolia 277-5.6.
hederacea 277-7.
Speculum ♀ 278-1.
Phyteuma *orbicularis* 278-1.
Samolus valerandi 283 1.
Lonicera Periclymen. 458-1-2.
Verbaſcum Thapſus 287-1.
phlomoides 287-2.
Lychnitis 287-3.
nigrum 288-4.
Blattaria 288-1.
Datura Stramonium 266-1.
Hyoſcyamus vulgaris 274-1.
Solanum nigrum 265-4.
Dulcamara 265-1-2.
Ramnus catharticus 466-1.
Frangula 465-1.
Evonymus europæus 468-1.
Ribes rubrum 456-1.
alpinum 456-2.
nigrum 456-4.
Hedera Helix 459-1.
Illecebrum *verticillatum* 160-1.
Glaux maritima 285-1.
Theſium Linophyllum 202-1.
Vinca minor 268-1.
major 268-2.

DIGYNIA.

Herniaria glabra 160-1.
hirſuta 160-2.
lenticulata 161-1.
Chenop. Bonus Henr. 156 15.
urbicum 155-11.
? rubrum 154-3.
murale 154-2.
album 154-1.
ſerotinum 155-9.
hybridum 154-5.
glaucum 155-7.
viride 155 12.
polyſpermum 156 18.
Vulvaria 156-13.
fruticoſum 156-16.
Beta *vulgaris* 157-1.
Salſola kali 159-1.
ſedoides 156-14.
Vlmus campeſtris 468-1.
Gentiana Pneumonant. 274-1.
amarella 275-2-3.
campeſtris 275-4.
Centaurium 286-1.
perfoliata 287-1.
Eryngium *campeſtre* 222-1.
maritimum 222-2.
Hydrocotyle vulgaris 222-1.
Sanicula europæa 221-1.
Bupleurum *rotundifol.* 221-1.
tenuiſſimum 221-2.
Echinophora *ſpinoſa* 220-1.
Tordylium *maximum* 206-1.
latifolium 219-2.
officinale 219-2.
Anthriſcus 219-4.
nodoſum 220-6.
Caucalis *leptophylla* 219-1.
Daucus Carota 218-1.
Bunium *Bulbocaſtan.* 209-1.
Conium maculatum 215-1.
Athamanta *Meum* 207-1.
Libanotis 218-1.
Peucedanum *officinale* 206-1.
Silaus 216-0.
Crithmum *maritimum* 217-1.
Heracleum Sphondyl. 205-1,2
Liguſticum ſcothicum 214-1.
cornubienſe 209-2.
Angelica Archangelic. 208-1.
ſylveſtris 208-2.

Sium

Sium latifolium 211-3.
nodiflorum 211,5.
Siſon *Amomum* 211,1.
ſegetum 211-2.
inundatum 212-6.
Oenanhe fiſtuloſa 210-1-2.
crocata 210-3.
pimpinelloides 210-4.
Phellandrium aquaticum 215-1.
Cicuta viroſa 212-7.
Æthuſa Cynapium 215-2.
Scandix Anthriſcus 220-7.
Pecten ♀ 207-1.
Chærophyllum ſylveſtre 207-1.
temulentum 207-1.
Paſtinaca ſativa 206-1-2.
Smyrnium *Oluſatrum* 208-1.
Anethum *Fœniculum* 217-1.
Carum Carvi 213-1?
Pimpinella ſaxifraga 213-1,-2.
Apium graveolans 214-1.
Ægopodium Podagraria 208-3.

TRIGYNIA.

Viburnum *Lantana* 460-1.
Opulus 460-1.
Sambucus nigra 461-1.
laciniata 3.
Ebulus 461-4.
Staphillæa *pinnata* 468-1.
Alſine media 347-6.

TETRAGYNIA.

Parnaſſia paluſtris 355-1.

PENTAGYNIA.

Statice Armeria 203-1.
Limonium 201-1.
Linum uſitatum 362-1-2.
perenne 362-3.
tenuifolium 362-5.
catharticum 362-6.
Radiola 345-1.
Droſera rotundifolia 356-1.
longifolia 356-2.
Sibbaldia procumbens 256-1.

POLYGYNIA.

Myoſur. minimus 251-1.

CLASSIS VI.
HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

Narciſſus? *poëticus* 371-2.
pſeud Narciſſus 371-1.
Bulbocodium *autumn.* 374-1
Allium urſinum 370-5.
vineale 369-1.
oleraceum 370-3.
Ampelobraſ. 370-4.
Ornithogalum luteum 372-3.
umbellatum 272-2.
pyrenaicum 372-1.
Scilla *bifolia* 373-2.
autumnalis 372-1.
Antheric. oſſifragum 375-1.
calyculatum 375-2.
Aſparagus officinalis 267-1-2.
Convallaria majalis 264-1-2.
Polygonatum 26 -1-2.
multiflora 263-3.
Hyacinthus *non ſcirpt.* 373-2.
Acorus Calamus 437-1.
Juncus *acutus* 431-1.
effuſus 432-4.
conglomerat. 432-5.
filiformis 432-6.
ſqvarroſus 432-7.
ſtygius 427-6.
articulatus 433-8.
bulboſus 434-11.
bufonius 434-12.
campeſtris 416-1-2.
piloſus 416-3.
Berberis vulgaris 465-1.
Frankenia *lævis* 338-3.
pulverulenta 352-13.
Peplis Portula 368-1.

TRIGYNIA.

Rumex aquaticus 140-1.
obtuſifolius 141-2.
criſpus 141-3.
acutus 142-7.
perſicarioides 142-9.

pulcher 142-8.
ſangvineus 142-11.
Acetoſa 143-12.
Acetoſella 143-13.
digynus 143-14.
Triglochin paluſtre 435-1.
maritimum 435-2.
Colchicum *autumnale* 373-1.

POLYGYNIA.

Aliſma Plantago ▽ 257-1.
Damaſonium 272 1.
ranunculoides 257-2.

CLASSIS VII.
HEPTANDRIA.

MONOGYNIA.

Trientalis europæa 286-1.

CLASSIS VIII.
OCTANDRIA.

MONOGYNIA.

Epilobium anguſtifolium 310-1.
hirſutum 311-2.
montanum 311-4.
tetragonum 311-5.
paluſtre 311-6.
?alpinum 311-7.
Vaccinium uliginoſum 457-1.
Myrtillus 467-2.
Vitis idæa 457-3.
Oxycoccus 467-1.
Erica vulgaris 470-1.
cinerea 471-3.
Tetralix 471-4.
multiflora 471-5.
Daphne *Laureola* 465-1.

TRIGYNIA.

Polygonum aviculare 146-1.
maritimum 147-5.
Perſicaria 145-4.
penſylvanic. 145-6.
Hydropiper 144-1.
amphibium 145-9.
Biſtorta 147-1.
vivipara 147-2-3.
Convolvulus 144-2.

DIGYNIA.

Mœhringia *muſcoſa* 345-3.

TETRAGYNIA.

Paris quadrifolia 264-1.
Adoxa Moſchatelina 267-1.
Elatine Alſinaſtrum 346-1.

CLASSIS IX.
ENNEANDRIA.

HEXAGYNIA.

Butomus umbellatus 273-1.

CLASSIS X.
DECANDRIA.

MONOGYNIA.

Monotropa Hypopytis 317-1.
Andromeda polifolia 472-1.
Arbutus *Unedo* 464-1.
alpina 457 1.
Pyrola rotundifolia 363-1.
minor 363-1.
ſecunda 363-3.

DIGYNIA.

Chryſoplen. alternifol. 158-2.
oppoſitifolium 158-1.
Saxifraga granulata 356-6.
aizoides 353-2.
ſtellaris 354-1.
nivalis 354-5.
tridactylites 354-4.
hypnoides 354-3.
autumnalis 355-2.
oppoſitifolia 353-1.
Scleranthus annuus 159-1.
perennis 160-2.
Saponaria *officinalis* 339 6-7.
Dianthus deltoides 335-1.
glaucus 336-2.
Armeria 337-4.
prolifer 337-5.

TRIGY-

TRIGYNIA.

Cucubalus *baccifer* 267-1.
Behen 337-2-1.
viſcaria 340-12.
Otites 340 15.
acaulis 341-16.
Silene *anglica* 339-10.
nutans 340-11.
noctiflora 340-13.
Armeria 341-17.
amœna 337-1.
conica 341-18.
Stellaria holoſtea 346-1.
graminea 346 2.
nemorum 347-5.
Arenaria peploides 351-12.
trinervia 349-2.
ſerpyllifolia 349-1.
ſaxatilis 350-4.
tenuifolia 350-3.
rubra 351-9-10-11.

PENTAGYNIA.

Cotyledon *Umbilicus* 271-1.
Sedum Telephium 269-1.?
rupeſtre 269-1-2.
villoſum 270-4.
acre 270-5.
album 271-7.
daſyphyllum 271-8.
Oxalis Acetoſella 281-1-2.
Agroſtema Githago 338-5.
Lychnis Flos cuculi 338-4.
dioica 339-8.
viſcoſa 340-14.
Ceraſtium *tomentoſum* 349 6.
vulgatum 349-4.
alpinum 349-5.
viſcoſum 348-3.
arvenſe 348-1.
ſemidecand. 348-2.
aquaticum 347-4.
Spergula arvenſis 351-8.
pentandra 351-8.
nodoſa 350-5

CLASSIS XI.

DODECANDRIA.

MONOGYNIA.

Aſarum europæum 158-1.
Lythrum Salicaria 367-1.
Hyſſopifolia 367-2.

DIGYNIA.

Agrimonia Eupatoria 202-1.

TRIGYNIA.

Reſeda Luteola 366-2.
lutea 366-1.
Euphorbia Peplus 313-9.
Peplis 313-10.
Helioſcopia 313-8.
platyphyllos 312-4.
verrucoſa 312-3.
ſegetalis 312-5.
exigua 313-7.
portlandica 313-6.
Paralius 312-4.
Characias 312-2.
amygdaloides 312-1.

DODECAGYNIA.

Semperviv. tectorum 269-1.

CLASSIS XII.

ICOSANDRIA.

MONOGYNIA.

Prunus Ceraſus 463-1.
Padus 463-1.
ſpinoſa 462-1.

DIGYNIA.

Cratægus Aria 453-1.
torminalis 453-2.
Oxyacantha 453-3.

TRIGYNIA.

Sorbus aucuparia 452-2.
domeſtica 452-1.

PENTAGYNIA.

Meſpilus *germanica* 453 1.
Pyrus Malus 451-1-2.
communis 452-1-2.
Spiræa Filipendula 259-1.
Ulmaria 259-1.

POLYGYNIA.

Roſa canina 454-1.
eglanteria 454-3.
ſpinoſiſſima 455-5.
Rubus fruticoſus 467-1.
cæſius 467-3.
idæus 467-4.
ſaxatilis 261-2.
?Chamæmorus 260-1.
Fragaria veſca 254-1-2.
ſterilis 254-3.
Potentilla argentea 255-2.
reptans 255-1.
opaca 255-3.
rupeſtris 255-1.
fruticoſa 256-4.
Anſerina 256-5.
Tormentilla erecta 257-1.
reptans 257-2.
Geum urbanum 253-1-2.
rivale 253-3.
Dryas octopetala 253-4.
?pentapetala 254-5.
Comarum paluſtre 256-1.

CLASSIS XIII.

POLYANDRIA.

MONOGYNIA.

Actæa ſpicata 262-1.
Chelidonium majus 309-9.
hybridum 309-8.
Glaucium 309-7.
Papaver *ſomniferum* 308-1.
Rhæas 308-2.
Argemone 308-3.
hybridum 308-4.
dubium 309-5.
cambricum 309-6.
Nymphæa lutea 368-1.
alba 368-3.
Tilia europæa 473-1-2-3.
Ciſtus Helianthemum 341-1.
ſurrejanus 341-2.
guttatus 341-1.

TRIGYNIA.

Delphinium Conſolida 273-1.

PENTAGYNIA.

Aquilegia vulgaris 273-1.

HEXAGYNIA.

Stratiotes Aloides 290-1.

POLYGYNIA.

Anemone nemoroſa 259-1.
apennina 259-2.
Pulſatilla 260-1.
Clematis *Vitalba* 258-1.
Thalictrum flavum 203-1.
minus 203-2.
alpinum 204-4.
Adonis *annua atrorub.* 251-1.
Ranunculus Flammul 250-7.
Lingva 250-8.
Ficaria 246-1.
bulboſus 247-2.
acris 248-4.
reptans 247-1.
auricomus 248-1.
ſceleratus 249-1.
parviflorus 248-5.
hederaceus 249-2.
aquatilis 249-3-4-5.
Trollius europæus 272-1.
Helleborus *viridis* 271-1.
fœtidus 271-2.
Caltha paluſtris 272-1.

CLASSIS XIV.

DIDYNAMIA.

GYMNOSPERMIA.

Teucrium *Chamæpitys* 244-1.
Scorodonia 245-1.
Scordium 246-1.
Ajuga *reptans* 245-1.
pyramidalis 245-2.
Nepeta Cataria 237-1.
Betonica officinalis 238-1.
Men-

Mentha *ſpicata* 233-1.
piperita 234-7.
aquatica 233-6.
gentilis 232-8.
exigua 232-2.
arvenſis 233-1.
Pulegium 235-1.
Glechoma hederacea 243-3-4
arvenſis 242-2.
Lamium album 240-1.
purpureum 240-2.
amplexicaule 240-4.
Galeopſis Tetrahit 240-7.
Ladanum 242-4.
Galeobdolon 240-5.
Stachys ſylvatica 237-1.
germanica 239-1.
paluſtris 232-1.
Ballota nigra 244-1.
Marrubium vulgare 239-1.
Leonurus Cardiaca 239-1.
Clinopodium vulgare 239-1.
Origanum vulgare 239-1.
onites 236-2.
Thymus Serpyllum 230-1.
Acinos 238-1.
Melittis *meliſſophyllum* 242-1.
Meliſſa *Calamintha* 243-1.
Nepeta 243-2.
Scutellaria galericulata 244-1.
Prunella vulgaris 238-1.

ANGIOSPERMA.

Bartſia alpina 285-3.
viſcoſa 285-4.
Rhinanthus Criſta galli 284-1.
Euphraſia officinalis 284-1.
Odontites 284-4.
Melampyrum criſtatum 286-1.
ſylvaticum 286-2.
pratenſe 286-*
arvenſe 286-3.
Lathræa Squamaria 288-1.
Pedicularis ſylvatica 284-3.
paluſtris 284-4.

Antirrhinum Linaria 281-1.
monſpeſſulanum 282-2.
arvenſe 282-3.
Cymbalaria 282-4.
Elatine 282-5.
hybridum 282-6.
minus 283-7.
Orontium 283-1.
Scrophularia nodoſa 283-2.
aquatica 283-1.
Scorodonia 283-3.
Digitalis purpurea 283-1.
Sibthorpia *europæa* 352-1.
Limoſella aquatica 278-2.
Orobanche major 288-1.
ramoſa 288-3.

CLASSIS. XV.

TETRADYNAMIA.

SILICULOSA.

Myagrum ſativum 302-1.
Vella *annua* 304-3.
Subularia aquatica 307-4.
Draba verna 291-1.
muralis 292-2.
incana 291-1.
Lepidium latifolium 304-1.
ruderale 303-1.
petræum 304-5.
Thlaſpi arvenſe 305-3.
campeſtre 305-1.
hirſutum 305-2.
montanum 305-4.
perfoliatum 305-6.
Burſa paſtor. 306-1.
Cochlearia officinalis 302-1.
danica 303-5-3-4.
anglica 303-3.
grœnlandica 302-2.
Coronopus 304-6.
Armoracia 301-1.
Iberis nudicaulis 303-2.
Dentaria bulbifera.

Cardamine pratenſis 299-2.
hirſuta 300-4.
amara 299-1.
impatiens 299-3.
petræa 300-6.
bellidifolia 300-5.
Siſymbrium Naſturt. ▽ 300-1.
amphibium 301-1-2.
ſylveſtre 297-1.
monenſe 297-2.
Sophia 298-3.
Irio 298-2.
Eryſimum officinale 298-4.
cheiranthoides 298-1.
Barbarea 297-2.
Alliaria 291-2.
Arabis thaliana 294-3.
Cheiranthus *Cheiri* 291-2.
ſinuatus 291-1.
Heſperis *Matronalis* 293-1.
Turritis glabra 293-1.
hirſuta 294-2.
Braſſica oleracea 293-1.
Napus 295-1.
Rapa 294-1.
orientalis 263-2.
Erucaſtrum 297-1.
Sinapis nigra 295-1.
alba 295-3.
arvenſis 295-2.
Raphanus Raphaniſtrum 296-1.
Bunias Cakile 307-1.
Iſatis tinctoria 307-1.
Crambe maritima 307-1.

CLASSIS XVI.

MONADELPHIA.

DECANDRIA.

Geranium ſanguineum 360-14.
pratenſe 360-17.
ſylvaticum 361-18.
phæum 361-21.
nodoſum 361-20.
rotundifolium 358-8.
puſillum 359-9-10.
lucidum 361-19.
columbinum 359-12.
diſſectum 360-13.
molle 359-11.
robertianum 358-6.
cicutarium 357-2-3.
moſchatum 358-4.
maritimum 356-1.

POLYANDRIA.

Althæa *officinalis* 252-1.
Malva ſylveſtris 251-1.
rotundifolia 251-2.
parviflora 251-3.
Alcea 252-1.
Lavatera ?*arborea* 252-4.

CLASSIS XVII.

DIADELPHIA.

HEXANDRIA.

Fumaria officinalis 204-1.
claviculata 335-1.

OCTANDRIA.

Polygala vulgaris 287-1-2.

DECANDRIA.

Spartium ſcoparium 474-1.
Geniſta tinctoria 475-1.
anglica 476-1.
Ulex *europæus* 475-1.
Ononis ſpinoſa 332-1-2.
repens 332-3.
Anthyllis Vulneraria 325-1.
Piſum ſativum 318-1-4-3.
maritimum 319-6.
Lathyrus latifolius 319-1.
ſylveſtris 319-2.
pratenſis 320-1.
hirſutus 320-4.
paluſtris 320-5.
Aphaca 320-1.
Niſſolia 325-1.
Vicia ſativa 320-1.
dume-

dumetorum 320-2.
anguſtifolia 327-5.
lutea 321-6.
Cracca 322-1.
ſylvatica 322-4.
Faba 323-1-2.
Ervum tetraſpermum 322-2.
hirſutum 322-1.
ſoloniense 321-7.
Orobus tuberoſus 324-2.
ſylvaticus 324-1.
Glycyrrhiza *glabra* 324-1.
Ornithopus *puſillus* 326-1.
Hippocrepis *comoſa* 325-1.
Hedyſarum *Onobrychis* 327-1.
Aſtragalus glycyphyllus 326-1.
arenarius 326-2.
Trifolium Melilot offic. 331-1.
Ornithopodiiod 331-1.
repens 327-1.
ſubterraneum 327-1.
ſquamoſum 329-8.
pratenſe 328-4.
medium 328-7.
glomeratum 329-10.
ſcabrum 329-11.
fragiferum 329-12-13.
arvenſe 330-14-15.
agrarium 330-16.
procumbens 330-17.
filiforme 330-*.
Lotus corniculata 334-1-2.
tetragonolobus 334-5.
Medicago falcata 333-1.
lupulina 331-2.
polymor. arab. 331-1.
minima 333-2.
- - - - 333-3.
- - - - 333-4.
- - - - 333-5.

CLASSIS XVIII.

POLYADELPHIA.

POLYANDRIA.

Hypericum perforat. 342-1.
quadrangulum 344-7.
elodes 344-8.
hirſutum 343-4-5.
montanum 343-5.
humifuſum 343-3.
pulchrum 342-2.
Androſæmum 343-6.

CLASSIS XIX.

SYNGENESIA.

POLYGAMIA ÆQUALIS.

Tragopogon pratenſe 171-1.
Picris *echiodes* 166-13.
hieracioides 160-15.
Sonchus olerac 162-1-2-3-4.
arvenſis 163-7.
paluſtris 163-8.
Lactuca *viroſa* 161-1.
ſeriola 161-1.
ſaligna 162-4.
Prenanthes muralis 162-5.
Leonthod Taraxacum 170-1.
autumnale 164-1.
Hieracium Piloſella 170-1.
alpinum 169-10.
paludoſum 166-11.
murorum 168-6.
umbellatum 168-3.
ſabaudum 167-1.
Crepis biennis 166-12.
tectorum 165-9.
fœtida 165-7.
Hyoſeris minima 173-1.
Hypochær. maculata 167-17.
radicata 165-6.
glabra 166-14.
Lapſana communis 173-1.
Cichorium Intybus 172-1.
Arctium Lappa 196-1.

 Serra-

Serratula	tinctoria	196-1.
	arvenſis	194-3.
	alpina	193-3.
Carduus	*marianus*	194-12.
	lanceolatus	194-8.
	eriophorus	194-11.
	diſſectus	193-1.
	helenioides	193-2.
	nutans	193-1.
	criſpus	194-2.
	acanthoides	194-3.
	paluſtris	194-4.
	acaulis	194-7.
Onopord.	Acanthium	196-14.
Carlina	vulgaris	175-1.
Bidens	tripartita	187-1.
	cernua	187-2.
Eupator.	cannabinum	179-1.
POLYGAMIA SUPERFLUA		
Tanacetum	vulgare	188-1.
Artemiſia	vulgaris	19[illegible]-1.
	campeſtris	190-1.
	maritima	188-2.
	Abſinthium	188-1.
Gnaphalium	dioicum	181-1.
	margaritaceum	182-2.
	luteo-album	182-3.
	ſylvaticum	180-2.
	uliginoſum	181-6.
Conyza	*ſquarroſa*	179-1.
Erigeron	acre	175-3.
	canadenſe	175-1.
Tuſſilago	Farfara	173-1.
	Petaſites	179-1.
	hybrida	179-2.
Senecio	vulgaris	178-1.
	viſcoſus	178-2.
	montanus	178-3.
	ſylvaticus	177-2.
	Jacobæa	177-1.
	paludoſus	176-2.
	ſarracenus	177-5.

Aſter	Tripolium	175-2.
Solidago	Virgaurea	176-1.
Inula	Helenium	176-1.
	dyſenterica	174-1.
	Pulicaria	174-2.
	Crithmoides	174-1.
Bellis	perennis	184-1.
Chryſanth.	ſegetum	182-1.
	Leucanthem.	184-1.
Matricaria	*Parthenium*	187-1.
	Chamomilla	184-1.
	inodora	186-6.
	maritima	186-7.
Anthemis	*nobilis*	185-2.
	Cotula	185-3.
	maritima	186-5.
	? arvenſis	185-4.
	tinctoria	183-1.
Achillea	Millefolium	183-1.
	Ptarmica	183-1.
POLYGAMIA FRUSTRANEA.		
Centaurea	*nigra*	198-2.
	Scabioſa	198-1.
	Cyanus	198-1.
	Solſtitialis	196-16.
	Calcitrapa	196-15.
POLYGAMIA NECESSARIA.		
Othonna	paluſtris	174-3.
	integrifolia	178-4.
Filago	*maritima*	180-1.
	pyramidata	180-3.
	montana	181-4.
	gallica	181-5.
MONOGAMIA.		
Jaſione	montana	278-2.
Lobelia	Dortmanna	287-1.
Viola	odorata	364-1.
	canina	364-3.
	paluſtris	364-6.
	hirta	364-8.
	tricolor	364-9.
Impatiens	Noli tangere	316-1.

CLAS-

CLASSIS XX.

GYNANDRIA.

DIANDRIA.

Orchis	maſcula	376-2.
	morio	376-2.
	militaris	378-10.
	uſtulata	377-5.
	pyramidalis	377-6.
	bifolia	380-18.
	conopſea	381-21.
	latifolia	380-19.
	maculata	381-20.
	abortiva	383-1.
Satyrium	*hircinum*	376-1.
	viride	381-22.
Ophrys	ovata	385-1.
	cordata	385-2.
	paludoſa	378-9. 385-3.
	lilifolia	382-1.
	Monorchis	378-7.
	ſpiralis	378-8.
	antropophora	379-12.
	inſectifera	379-13.
	arachnites	380-16.
	Nidus avis	382-1.
Serapias	Helleborine lat.	383-1.
	longifolia	384-5.
	paluſtris	384-6.
Cypriped.	Calceolus	385-1.

POLYANDRIA.

Arum	*maculatum*	266-1.
Zoſtera	marina	52-1.

CLASSIS XXI.

MONOECIA.

MONANDRIA.

Zanichellia	paluſtris	135-1.

DIANDRIA.

Lemna	minor	129-1.
	polyrhiza	129-2.
	triſulca	129-3.

TRIANDRIA.

Carex	dioica	425-15.
	capitata	425-15.
	pulicaris	424-13.
	leporina	422-2.
	vulpina	422-8.
	caneſcens	424-10.
	muricata	424-13.
	brizoides	423-6.
	pilulifera	422-20.
	flava	421-18.
	veſicaria	420-14.
	palleſcens	419-12.
	hirta	418-7.
	panicea	418-3.
	acuta	417-1.
	Pſevdo-Cyp.	419-12.
	axillaris	424-11.
	diſtans	420-16.
Typha	latifolia	436-1.
	anguſtifolia	436-2.
Sparganium	erectum	437-1.
	natans	437-3.

TETRANDRIA.

Betula	alba	443-1.
	Alnus	442-1-2.
Buxus	*ſempervirens*	445-1-2.
Urtica	dioica	139-1.
	urens	140-2.
	pilulifera	140-3.

PENTANDRIA.

Xanthium	ſtrumoſum	140-1.
Amarantus	Blitum	157-1.

POLYANDRIA.

Ceratoph.	demerſum	135-1-2.
Myriophyl.	ſpicatum	151-17.
	verticillatum	316-1.
Sagittaria	ſagittifolia	258-1.
Poterium	*Sangviſorba*	203-1.
Qvercus	Robur	440-1.
Fagus	ſylvatica	439-1.
Carpinus	Betulus	451-1.
Corylus	Avellana	439-1.

MONA-

MONADELPHIA.

Pinus Abies 441-2.
? ſylveſtris 441-2.
?*Picea* 441-1.

SYNGENESIA.

Bryonia alba 261-1-2.

CLASSIS XXII.

DIOECIA.

DIANDRIA.

Salix alba 447-1.
arenaria 447-3.
fragilis 448-8.
amygdaloides 448-9.
pentandra 449-12.
roſmarinifolia 447-2.
herbacea 448-7.
reticulata 449-13.
repens 448-6.
caprea 449-15.
viminalis 450-21.
purpurea 450-22.

TRIANDRIA.

Empetrum nigrum 444-1.

TETRANDRIA.

Viſcum album 464-1.
Hippophaæ Rhamnoides 445-1.
Myrica Gale 443-1.

PENTANDRIA.

Humulus Lupulus 137-1.

HEXANDRIA.

Tamus *communis.* 262-1.

OCTANDRIA.

Populus tremula 446-3.
nigra 446-1.
alba 446-2.
Rhodiola Roſea 269-4.

ENNEANDRIA.

Mercurialis perennis 138-1.
annua 139-2.
Hydrochar. Morſus ranæ 290-2.

MONADELPHIA.

Juniperus communis 444-1-2.
Sabina 444-1.
Taxus baccata 445-4.

SYNGENESIA.

Ruſcus *aculeatus* 262-1.

CLASSIS XXIII.

POLYGAMIA.

MONOECIA.

Holcus lanatus 404-14.
mollis 404-15.
Valantia *Cruciata* 223-1.
Aparine 225-2.
Parietaria officinarum 158-1.
Atriplex haſtata 151-1.
patula 151-2.
maritima 152-8.
pedunculata 153-10.
portulacoid. 153-11.
littoralis 153-12.
Acer *PſevdoPlatan.* 470-1.
campeſtre 470-2.

DIOECIA.

Fraxinus excelſior 469-1.

CLASSIS XXIV.

CRYPTOGAMIA.

FILICES.

Eqviſetum arvenſe 130-2.
ſylvaticum 130-4.
paluſtre 131-7-9.
fluviatile 130-1.
limoſum 131-10.
hyemale 131-11.
Ophiogloſſ. vulgatum 128-1.
Oſmunda regalis 125-4.
Lunaria 128-1.
Spicant 118-1.
Acroſticum ſeptentr. 120-1.
ilvenſe 115-1.
Thelypteris 121-6.
Pteris aquilina 124-1.
Aſplenium Scolopendr. 116-1.
Ceterach 118-1.

mari-

marinum	119-2.	Adiantum *Capillus* ♀	123-1.
Trichomanes	119-1.	Trichom. *tunbrigenſis*	123-2.
Trich. ramoſ.	119-2.	Pilularia globulifera	136-1.
Ruta muraria	122-1.	Iſoetis lacuſtris	306-1.
Adiant. nigr.	126-10.	MUSCI	
Polypodium vulgare	117-1-2.	Lycopodium Selago	106-1.
cambricum	117-3.	Selaginoides	106-1.
Lonchitis	118-2.	clavatum	107-1.
Filix mas	120-1.	annotinum	107-2.
aculeatum	121-2.	alpinum	108-3.
Phegopteris	122-8.	inundatum	108-4.
Dryopteris	125-6.	*denticulatum*	108-1.
fragile	125-7.		

OBSCURÆ.

137. Salicornia	3 myoſuroides procumbens.
	4 ramoſior procumbens.
	5 cupreſſiformis erecta.
141. Lapathum	5 minimum. *C. B. Pet. t.* 3. *f.* 4.
	6 viride. *Pet. t.* 2. *f.* 6.
	10 aureum *Pet.* 1. 2. *f.* 7. *Lob.* 286.
145. Perſicaria	2 minor *C. B. Moriſ.* 2. *ſ.* 5. *t.* 29.
	3 anguſtifolia *C. B.*
	10 ſubtus incana *Pet. t.* 13. *f.* 10.
148. Potamogeton	3. fol. pellucido gramineo.
	12 folio longiſſimo.
	14 tenuifolium *Pet. t.* 5. *f.* 12.
151. Myriophyllum.	18 minus *Moriſ.* 3. *ſ.* 15. *t.* 4. *f.* 7.
152. Atriplex.	3 maritima anguſtifolia *C. B.*
	4 anguſtifolia laciniata *Raj.*
	7 marina valerandi *J. B.*
154. Chenopodium	6 procumbes lucidum. *Moriſ.*
	8 erect. chryſanth. folio.
	9 ficus folio *Pet.* 8. *f.* 3.
	10 folio ſubrotundo. *Pet.* 8. *f.* 4.
	13 oleo folio.
	17 Sedum frutic. minus. alt. *C. B.*
162. Lactuca	3 ſylveſtris latifolia *Pet.* 15 1.
163. Sonchus	5 rotundo folio *Pluk.* 61. *f.* 5. *Pet.* 14. 1.
	6 aphyllocaulis *Pluk.* 62. *f.* 4.
165. Hieracium	16 ſaxatile *C. B. prodr.* 66. *Cel.* 1 : 243.
	2 frutic. latif. glabr. *C. B.*
	7 Pulmonaria anguſtifolia.

	13. fruticoſ. alpinum.
	14. flore ſingulari. *Pluk.* 37. *f.* 3.
171. Leontodon	4. Hierac. mont. ang. *C. B.*
186. Chamæmelum	5.
	8. marinum. *J. B.*
189. Artemiſia	5. tenuifol. narbonenſ. *J. B.*
	6. anglica maritima.
217. Peucedanum	1 minus *C. B.*
226. Cynogloſſum	2. ſempervirens.
232. Mentha	4. criſpa verticillata *C. B.*
	8. aromatica. *tab.* 10. *f.* 1.
242. Sideritis	3. hirſuta lutea. *Pet.* 33. *f.* 10.
244. Scutellaria	2. fl. purpuraſcente. *T.*
254. Caryophyllata	5. pentaphyllea. *J. B.*
255. Potentilla	3.
	4. repens aureum.
270. Sedum	6. non acre album. *t.* 12.
286. Centaurium	2. luteum minimum.
294. Turritis	4. exilis *Pluk.* 80. *f.* 2.
301. Naſturt. aquat.	2. præcocius *Pet* 47. *f.* 3.
303. Cochlearia	3. folio ſinuato *C. B.*
306. Subularia	2. repens. *Dill. muſc. t.* 81.
321. Vicia	4. ſemine rotundo nigro *C. B.*
328. Trifolium	3. ochroleucon.
	9. glomerulis mollioribus *t.* 13.
334. Lotus	2. fruticoſior.
	3. flore majore *C. B.*
336. Dianthus	3. ſylveſtris. 3. *Lob.* 443.
342. Ciſtus	3. *Dill. elth. t.* 145. *f.* 173.
	4. *Dill. elth.* 4. 145. *f.* 172.
349. Ceraſtium	4. hirſut. mag. flore *C. B.*
356. Droſera	3. 4. 5. perennis.
367. Reſeda	2. polygalæ folio.
369. Allium	2. bicorne proliferum.
377. Orchis	5. obſcure purpurea.
	23. puſilla alba.
	24. ſpecioſa.
	25. rubra *C. B.*
386. Ophrys.	3. minor *Pluk.* 247. *f.* 2.
391. Gramen	4. foliis pungent. *Pluk.* 33. *f.* 4.
	6. ſpica foliacea. *C. B.*
396. - -	4. alopecurus maximus.
397. - -	3. Myoſuroides nodoſum *t.* 26. *f.* 4.
404 - -	15. paniculat. molle.
411. - -	14. arundinac. aquatic.

15. ne-

15. nemoroſum.
413. Feſtuca 2. ſpicis erectis.
3. paniculis confertis.
9. elatior.
10. avenaceum dumetorum.
418. Carex 4. ſpadiceo viridis.
5. ſpica recurva.
9. ſpicis teretibus.
10. ſylvarum tenuinus.
13. ſpic. pend. longiore.
15. ſpic. 3. ſubrotundis.
16. ſpic. longiſſime diſtant.
17. ſpica divulſa.
19. folio molli.
422 1. paluſtre elatius.
4. ſpica multifera.
9. ſpicis compactis.
447. Salix 4. inferne lanuginoſa.
5. inferne cinerea.
11. foliis ſubcæruleis.
14. fol. longiſſimis viridibus.
17. fol. rotund. minore.
18. caprea pumila.
455. Roſa 6. pomifera, fructu ſpinoſo.
471. Erica 2.
6. cantabrica. *Pet. gaz. t.* 27. *f.* 4. *Raj. dendr. app.* 98.

LVI.

HERBARIUM AMBOINENSE,

Sub PRÆSIDIO

D. D. Car. Linnæi,

Propoſuit

OLAVUS STICKMAN,

Smolandus.

Upſaliæ 1754 *Maj.* 9.

---

§. I.

Exeunte præcedenti ſeculo, detectis plerisque in Europa plantis, ſummum faſtigium attigiſſe Rem Herbariam plurimis viſum fuit; at vero eo ipſo tempore curioſorum induſtria demum *INDIAS* penetravit, quo ipſo novus orbis plantarum, priori longe amplior, Botanicorum imperio ſubjectus fuit.

Vaſtiſſimi plantarum exercitus ex diſſitis hiſce oris in Europam allati, conſtabant maximam partem plantis exſiccatis, quibus præ reliquis *Plukenetius* famam & auctoritatem, nunquam morituram, ſibi comparavit.

Qvum vero non facile aliis, quam rudi plebeculæ nautarum, Indias adire licuit, corraſæ fuere plantæ, quæ in ora maritima ſeſe primo intuitu ſiſtebant,

bant, ſæpe absque floribus & fructu, unde factum, ut imperfecta ſpecimina *ſicca*, absque ſelectu collecta, Botanicorum pomœria auxerint.

Non cuivis enim contingit adire has terras, nec omnibus volupe eſt longinqvum iter ſuſcipere; navigatio enim inter procellas periculoſa, mutationes climatum, plurium annorum commoratio inter barbaras gentes in cauſſa fuere, quod pauci Botanici, immo pauciſſimi pulcherrimos flores tanti emere voluerint. Eo itaque majori laude & honore cumulandi ſunt *Peregrinatores* Botanici, qui ejusmodi pericula flocci habuere, quo nob[is] uberiorem reddidere rariſſimarum plantarum Indicarum notitiam, dum easdem vivas, in ſolo natali, colligere, intueri & deſcribere non grave duxerint; inter quos primo loco nominandi: HERMANNUS, qui *Caput bonæ ſpei* & *Zeylonam*; *SLOANE*, qui *Jamaicam*; *BANISTER Virginiam*; *KÆMPFERUS Japoniam*; *PLUMIERUS Galliam æquinoctialem*; *RHEEDE Malabariam*; *RUMPHIUS Amboinam*; & inter recentiores, *FEVILLEUS*, qui *Peruviam*; *KALMIUS Canadam*; *HASSELQUIST Palæſtinam*; *OSBECK Chinam*; *ADANSON Africam*; *LÖFLING Americam auſtralem*, *BROWNE jamaicam*, *ut reliquos taceam*, *adiere*.

§. II.

INDIA orientalis dividitur in Indiam veterem & aquoſam.

VETUS india eſt vel india *INTRA GANGEM*: *Indoſtana*, vel *EXTRA GANGEM* quæ complectitur Aſiæ minoris partem ab orientali Gangis parte usque ad mare: *Bengbala*, *Aracana*, *Malacca*, *Siama*, *Cambodia*, &c.

AQUOSA india comprehendit ceteros indiæ tractus, ad partem auſtralem & orientalem Malaccæ,

ex innumeris inſulis conſtantes; hæc incipit a *Sumatra* per *Javam*, inſulas *Moluccas* & *Philippinas*. In extrema hac india tria ſunt imperia: *AMBOINA*, *MALACCA*, *BANDA*. Plantas hujus Indiæ aquoſæ Rumphius collegit, examinavit & exhibuit; vide Præfation. Auctoris ad librum primum.

§. III.

RUMPHIUS (Georgius Evarhardus) *Medicinæ Doctor*, *natione Hanavenſis*, *Mercator ſenior & in Amboina Conſul*, *Naturæ curioſorum Plinius indicus*, in orbe erudito adeo celebris eſt, ut ejus hiſtoriam & vitam heic enarrare ſupervacaneum foret. Hic in Amboina vixit, ut ipſe teſtatur, per totos quadraginta duos annos, multaque paſſus non modo Rei familiaris, ſed ipſius ſanitatis diſcrimina. Amiſit enim hic non tantum cariſſimam conjugem Suſannam cum duobus liberis, ſub horrendo terræ motu, qui Amboinam quaſſabat anno 1674, die 17 Febr. ſtylo novo *); verum etiam ſub ardenti ſirio, indefeſſus plantas inquirens, cataractam contraxit, qua reliquis viginti quinque annis, quibus dein in India vixit, oculis privatus in denſiſſimis tenebris ſenectutem transigere coactus, usque dum circa annum 1706, natus 69 annos, eſſe deſiit. Nullus indefeſſo magis ſtudio atque diligentia Indiæ Gazophylacia naturæ perquiſivit, cujus rei lucentiſſimum teſtimonium exſtat *MUSEM AMBOINENSE*, quod in *Conchiliorum* hiſtoria reliquis omnibus, quæ de *Teſtaceis* prodiere, longe palmam præripuit.

Plantas itidem Indiæ aquoſæ infinita diligentia inveſtigavit, conquiſivit, deſcripſit & delineavit, cum earum Nominibus, Locis, Uſu & Viribus, tam medicis, quam œconomicis; quæcunque de plantis

*) *Procella ejusmodi horrenda 1754 menſe Decembri Indiam quaſſavit & in ſola Zeylona 150 naves diffregit.*

tis audivit, vidit, aut indagavit indefeſſus auctor, ſemper candide, modeſte, nulli gravis, ſincere notavit, & in *HERBARIO* ſuo *AMBOINENSI* expoſuit.

§. IV.

BURMANNUS (Johannes) *Medicinæ Doctor, in horto Amſtelodamenſi Botanices Profeſſor, naturæ curioſorum Socius*, Orbem Botanicum non uno documento ſibi obſtrictum reddidit. Hic vaſtiſſima quotidie per populoſiſſimam urbem Amſtelodamenſem obrutus praxi clinica, vix ullam elabi ſinit horulam, quin ſcientiam Botanices ſuis curis & laboribus ſplendide locupletet. Vir ampliſſimus ab interitu vindicavit & illuſtravit *Hermanni* plantas poſthumas *Zeylanicas* in *MUSEO ZEYLANICO*, idem plantas rariſſimas *Capitis bonæ ſpei* nitidiſſimis deſcriptionibus & figuris cum Rei herbariæ cultoribus communicavit, in *DECADIBUS PLANTARUM AFRICANARUM*; ille etiam *RUMPHII HERBARIUM AMBOINENSE* in domo ſocietatis Indiæ Orientalis Amſtelodami per 30 annos alte ſepultum, blattis tineisque certans inveſtigavit, eruit, & ſuis obſervationibus & ſynonymis illuſtravit ac publice edidit. quod alioquin vix ac ne vix quidem unquam lucem adſpexiſſet.

§. V.

Sic prodiit *RUMPHII HERBARIUM AMBOINENSE complectens plantas, quæ in Amboina & adjacentibus inſulis reperiuntur*, Amſtelodami ab anno 1741 ad annum 1750, in *folio*, *Latine* & *Belgice*: *Volum.* VI comprehenſum, præter *Auctarium*.

In hoc opere propoſuit ſemper laudandus Auctor circiter *mille plantas* Indicas, easque *Figuris* 1010 illuſtravit.

Inter has plantas, nullas obſervamus Europæas, ſed *exoticas* omnes.

Ex hiſce pleræque ſunt *Arbores* aut *Frutices*, pauciſſimæ autem *Herbaceæ*, qvum in India non hyemes plantas quotannis deſtruant, uti apud nos in Europa, ubi plures ſunt herbæ, quam arbores.

Arbores hæ facile omnes ſunt *Sempervirentes*, in cunctis Indiæ locis, circa æquatorem ſitis, excepta *Arbore rediviva* (Vol. 3. t. 104.)) quæ unica, ſub finem pluvioſorum *) menſium, folia dimittit, & poſt menſis ſpatium nova regerminat fronde; quod incolis hiſce, uti Europæis adſvetum, mirum videtur, arborem ſine foliis vivere poſſe.

Sylvæ intertextæ ſunt plurimis fruticibus ſcandentibus, qui arbores adſcendunt, & ex arbore in arborem migrant longiſſimo itinere, quibus ita connectuntur ſummitates & paniculæ arborum, ut cæſis caudicibus, non cadant; Sic numeroſiſſimi *Calami* funes hamoſos ſæpe ad longitudinem nongentorum pedum e ſingula ſua fronde emittunt, ſylvasque ſic connectunt, ut plane imperviæ evadant; ſic *Lens phaſeloides* aliæque ſcandentes irretiant.

Silvæ indicæ in æthera, nudo caudice, attollunt comas frondoſas, ut ſilva tamquam tectum irretita coma altiſſimis fulcimentis elevatum appareat, ubi nulla ſecuris vim arboribus intulit. Sub hoc tecto viridi homines obambulant in vaporoſo elemento, ne ſolis radii eorum Capita exſiccent & Herbas exhauriant. Heic ubicunque ſe vertit audit incola ſtrepitus, clamores, cantus & ſonos, ſed ſupra ſe omnia, cum Aves ſonoræ, loquacesque Pſittaci ubique reſonant; in hoc elemento ſuperterraneo incolarum vices numeroſæ *Simiæ* gerunt, quæ cum aviculis cohabitant, nec tamen ova in earum nidis deſtruunt.

Hæc

*) Pluvioſæ *menſes heic ſunt* Majus, Junius, Julius. *Rumph. amb. 165.*

Hæc arborum ſempervirentium concatenatio facit, ut ſylvæ neque exuri, neque diſſecari queant, quo campi aperiantur & Tigrides aliæque feræ expellantur, quæ incolis ſæpe ſummam cladem inferunt.

GENERA quam plurima in hoc opere occurrunt rariſſima, hodie obſcura, ſimulque ampliſſima, ſatis ſcite expreſſa; in

Vol. 1. *PALMARUM* hiſtoria egregia.

Vol. 2. *CANARII* ſpecies & Citri varietatns.

Vol. 3. *RHIZOPHORÆ* XVI & *FICUS* XIII. ſpecies.

Vol. 4. *PANDARI* plurimi.

Vol. 5. *CALAMI* numeroſi & *DIOSCOREÆ* variæ.

Vol. 6. *EPIDENDRA* & *GLOBRÆ* pulcherrimæ.

Plurima in hoc opere occurrunt digniſſima & vere ſtupenda e. gr.

DIOSCOREÆ (V. t. 122.) radix contortuplicata, ſerpenti adeo ſimilis, ut quivis facile primo intuitu exhorreſceret & extimeſceret ſerpentem vivum.

HERNANDIA (II. t. 85.) cujus truncus intus inhabitatur plerumque ea copia Formicarum, ut vix aliquis arborem propius accedere, multo minus eandem obtruncare audeat.

EPIDENDRUM (VI. p. 120.) cujus bulbus in magnitudinem rapi excreſcit, ut Formicis commodam aulam & domicilium præbeat.

SOPHORA heptaphylla ſeu *Anticholerica* (IV. 22.) cujus uſus ſpecificus in Cholera, Pleuritide, Colica, Dyſuria.

SCITAMINA quæ comprehendunt *Galangam*, *Zedoariam*, *Zingiberem*, *Zerumbet*, & affines, pul-

ehre illuſtrata reperiuntur (Tom. V:to), quamvis nondum ſufficienter explicata.

CASSIA alata tamquam infallibile ſpecificum contra *Herpetem acutam* laudatur p. 37.

FUCUS natans (VI. p. 188.) ejusque migrationes variæ, ab eo tempore quo indias adire inceperint Europæi, memoria digniſſimæ, ut cetera taceam; vide *Acoſt. arom.* 293.

Cum pretioſiſſimum opus ad oras noſtras nondum pervenerat, dum D. D. Præſes *Species* ſuas *plantarum* edidit, factum, ut hujus Synonyma, quæ maxime illuſtrarent plantas indiæ rariſſimas non potuerint aſſumi, proinde operam meam non displicituram fore Botanicis crediderim, dum *plantas Rumphii* cum D:ni Præſidis Herbario contuli, ut *Synonyma* eruerem & connecterem. Acquieſcere debui in hoc opuſculo plantis evidentiſſimis, multasque ſeponere, cum Auctor, non beneficio Seculi quo vixerat, noverat partes minutiſſimas fructificationis deſcribere & delineare, in quo ſolum cedit Horti Malabarici Auctoribus.

TOMUS I.

TAB.		
1. 2. 3	Calappa.	Cocos *nucifera.*
4	Pinanga.	Areca *Catechu.*
5. 6. 7	Pinanga *ſylveſtris.*	
8.	Saribus.	Corypha *umbraculifera.*
9.	Licuala.	
10.	Lontarus *domeſtica.*	Boraſſus *flabellifer* (a)
11.	Lontarus *ſylveſtris.*	
12.	Lontarus *altera.*	
13.	Saguerus.	
14	Sagvaſter *major.*	Caryota *urens.*
15.	Sagvaſter *minor.*	
16.	Nipa.	

19 Sa-

(a) E lacrymis conficitur Saccharum. (b) Hæc arbor eſt genuina e qua Sagu eſculentum conficitur teſte Auctore.

17. Sagus (*b*).	
19. Sagus *filaris.*	
20. 23. Olus *caloppoides.*	Cycas *circinalis.*
25. 26. Manga *domeſtica.*	Mangifera *indica.*
27. Manga *ſylveſtris.*	
28. Manga *fœtida.*	
29. Durio.	
30. Soccus *arb. major.*	*Nanca H. M.* 3. *t.* 26.
31. Soccus *arb. minor.*	*Anſjeli H. M.* 3. *t.* 32.
32. Soccus *granoſus.*	
33. Soccus *granoſus.*	
34. Soccus *ſylveſtris.*	
35. Prunum *ſtellatum.*	Averrhoa *Carambola.*
36. Blimbingum *teres.*	Averrhoa *Bilimbi.*
37. Jamboſa *domeſtica.*	Eugenia.
38. Jamboſa *nigra.*	Eugenia *malaccenſis.*
Jamboſa *aquea.*	Eugenia *racemoſa.*
39. Jamboſa *ſylv. alba.*	Eugenia *Jambos.*
40. Jamboſa *ſylv. parvifol.*	*Blatti H. M.* 3. *t.* 40.
41. Jamboſa coramica.	
42. Jambolana.	Jambolifera *pedunculata?*
43. Mangoſtana.	Garcinia *Mangoſtana.*
44. Mangoſtana *celebica.*	Garcinia *celebica.*
45. Anona.	Annona *reticulata.*
46. Anona *tuberoſa.*	Annona *ſquamoſa?*
47. Cujavus *domeſtica.*	Pſidium *Gvajava.*
48. Cujavus *agreſtis.*	Pſidium *Cujavus.*
49. Cujavillus.	Pſidium.
50. 51. Papaja.	Carica *Papaja.*
54. Lanſium.	Averrhoa *acida?*
55. 56. Lanſium *ſylveſtre.*	
57. Cuſſambium.	*Pongu H. M.* 4. *t.* 35?
58. Pomum *draconum.*	
59. Pom drac. *ſylveſtre.*	
60. Condondum.	Chryſobalanus *Icaco.*
61. Condondum *malacc.*	
62. Cynomorium.	Cynometra *cauliflora.*
63. Cynomorium *ſylveſtre.*	Cynometra *ramiflora.*
64. Sandoricum.	
65. Gajanus.	
66. Atunus.	

 67. Vi-

67. Vidoricum.	Strychnos *Nux vomica.* 37?
68. Calappa.	*Adamarum H.* M. 4. *t.* 3. 4.
69. Caſſuvium.	Anacardium *occidentale.*
70. Caſſuvium *ſylveſtre.*	
71. 72 Gnemon *domeſtica.*	*Mala-Elengi H. M.* 5. *t.* 55.
73. Gnemon *ſylveſtris.*	*Mail-Kombi H M* 5. *t.* 55.
74. Morunga.	Guilandina *Moringa.*
76. Turia.	Robina *grandiflora.*
77. I æri mera.	
78. Olus *album.*	*Bœm Mœnja H. M.* 5. *t.* 58.
79. Olus *alb. inſulare.*	
Sojar *volubilis.*	Plukenetia *volubilis.*
80. Eriophorus *javana.*	Bombax *pentandrum.*
81. Bilacus.	Cratæva *Marmelos.*
82. Bilacus *taurinus.*	Cratæva *Tapia?*

TOMUS II.

1. 2. 3. Caryophyllum.	Caryophyllus *aromaticus.*
4. Nux *Myriſtica.*	Myriſtica.
5. Nux *Myriſtica mas.*	*Panom-palka. H. M.* 4. *t.* 5?
6. Palala *ſecunda.*	
7-9. Palala *tertia.*	
Agallochum.	
10. Agalloch. *ſecundarium.*	
Agalloch. *ſpurium.*	
Lignum *moſchatum.*	
11. Sandalum.	Santalum *album.*
Sandalum *rubr.*	
12. Pſeudoſandal. *amboinenſ.*	(*Arb. mirabili umbella.*)
Lignum *papuanum.*	
13. Caju *Galedupa.*	Connarus?
Cortex *Oninius.*	
14. Cortex *caryophylloides.*	Laurus Culitlawan.
Sindoc.	
15. Lauraſter *amboinenſis.*	Laurus.
16. 17. Arbor *alba.*	Myrtus *Leucadendra.*
18. Myrtus *amboinenſis.*	
19. Pigmentaria.	Bixa *Orellana.*
20. Alliaria.	
21. Caſſia *fiſtula.*	Caſſia *fiſtula.*
22. Caſſia *fiſt. ſylveſtr.*	Caſſia.
23. Tamarindus.	Tamarindus *indica.*
24. Malum *Granatum.*	Punica *Granatum.*

24:2; 26:1, 3; 27; 28; 29; 30; 33;	Citrus *Aurantium.*
35; 25; 26:2; 34.	Citrus *Medica.*
36. Malum *indicum.*	Rhamnus *Jujuba.*
37. Vidara *litorea.*	Rhamnus *Napeca?*
38. Lignum *colubrinum.*	Strychnos.
39. Radix *deiparæ.*	Gmelina *aſiatica?*
40. Radix *deiparæ ſpuria.*	
41. Rex *amaroris.*	Ophioxylon *ſerpentinum.*
42. Aniſum *moluccanum.*	*Umbellata.*
43. Aniſifolium.	Schinus *Limonia.*
Saponaria.	
44. Pharmacum *ſagueri.*	
Capraria.	
45. 46. Songium.	Dillenia *indica.*
47. Canarium *vulgare.*	
48. Canarium *zephyrinum.*	
49. Canarium *ſylveſtre.*	
50. 51. Canarium *odoriferum.*	
52. 53. Dammara *nigra.*	
54. Canarium *minimum* (c).	
55. Canarium *decumanum.*	
56. Dammara *zelanica.*	
57. Dammara *alba.*	
Dammara *celebica.*	
58. Camirium.	
59. Pangium.	
60. Fructus *muſculiformis.*	
61. Ampacus *latifolius.*	
62. Ampacus *anguſtifolius.*	
63. Flos *cuſpidum.*	Mimuſops *Elengi.*
64. Tanionus *litorea.*	
65. Cananga.	Uvaria.
66. Cananga *ſylveſtris.*	Uvaria *zeylanica.*
67. Sampacca.	Michelia *Champaca.*
68. Sampacca *ſylveſtris.*	
69. Arbor *violaria.*	Magnolia.
70. Lingoum.	Pterocarpus. *Fl. Zeyl.* 417.
71. Bintangor *maritimum.*	Calophyllum *Inophyllum.*
72. Bintangor *ſylveſtris.*	Calophyllum *Calaba.*
73. Novella.	Hibiſcus *tiliaceus.*
74. Novella *litorea.*	Hibiſcus *populneus.*

 75. No-

(c) Canarium eſt deſtinctum genus. Cal. 2. fidus. Petala 6. Stam. 5. Stylus cylindricus capitatus. Drupa ſicca: Nucleus ſubtrigonus.

75. Novella *nigra.*	Cordia *Sebeſtena.*
76. Gelala *litorea.*	Erythrina *Corallodendr.*
77. Gelala *alba.*	Erythrina *variegata.*
78. Gelala *aquatica.*	
79. 80. Arbor *excœcans.*	Excœcaria *Agallocha.*
81. Arbor *lactaria.*	Cerbera *Manghas.*
82. Lignum *ſcholare.*	Tabernæmontana *citrifolia.*
83. Arbor *pingvis.*	
84. Lactaria *ſalubris.*	
85. Arbor *regis.*	Hernandia *ſonora*? (*ſed fructus alienus.*)
86. Arbor *vernicis.*	
87. Arbor *toxicaria.*	

TOMUS III.

1. Ebenus.	
2. Ebenus *molucca.*	
3. Ebenus *alba.*	
4. 5. Arbor *nigra.*	Uvaria *zeylanica*?
6. Hebenaſter.	Dioſpytos.
7. Metroſideros *vera.*	Myrtus.
8. Metroſider. *macaſſarenſ.*	Mimuſops *Kauki*? *Manilkara H. M. 4. t. 25.*
10. Metroſider. *amboinenſ.*	Caſſia.
11. Metroſideros *molucca.*	
12. Metroſideros.	
13. Metroſideros *ſpuria.*	Ochna *Jabotapita.*
14. Cofaſſus.	
15. Cofaſſus *citrina.*	
16. 17. Dabanus.	
18. Jatus.	*Theca H. M. 4. t. 27.*
19. Samama.	Cephalanthus? *orientalis*?
20. Tittius.	
Tittius *litorea.*	
21. 22. Sicchius.	
23. Ulaſſium.	
24. Laharus.	
25. Neſſatus.	
Morſalla.	
26. Lignum *emanum.*	
27. Corius.	
28. Lignum *murinum.*	Mimoſa.
29. Carbonaria.	
Carbonaria *altera.*	
30. Lignum *corneum.*	Garcinia?

31. Mangium *ſylveſtre.*	Mangifera.
32. Folium *acid. majus.*	
33. Folium *acidum min.*	
Lignum *ſalus minus.*	
34. Ulet.	
35. Lignum *eurinum.*	
36. 37. Sirii folia.	
38. Arupa.	
39. Surenus.	
40. 42. Machillus.	Laurus.
43. 44. Lignum *læve.*	Laurus.
45. Lignum *læve alterum.*	Laurus.
46. Lignum *equinum.*	Bignonia *Nür-pongelion. H. M. 6. t. 29*
47. 48. Arbor *rubra.*	Myrtus.
Arb. *rub. reliquæ.*	Myrtus.
49. Arb. *facum major.*	
50. Caju *Lape Lape.*	
51. Arbor *facum minor.*	
52. Perticaria *ferrea.*	Myrtus.
53. Jamboſa *litorea.*	Eugenia.
54. Arbor *noctis.*	
55. Boncalus.	Cephalanthus *orientalis.*
56. Quercus *moluccam.*	Quercus *Molucca.*
57. Caſuarina *litorea* (*d*)	
59 Arbor *nuda.*	
60. Pulaſſarius.	
61. 62. Granatum *litoreum.*	
63. Atunus *litorea.*	
64. Lignum *clavorum.*	Calophyllum *Calaba? Burm.*
65. 66. Arbor *palorum.*	
67. Vertifolia.	
68. Mangium *celſum.*	Rhizophora. *gymnorhiza.*
69 Mangium *minus.*	Rhizophora *cylindrica.*
70 Mangium *digitatum.*	
71. 72 Mangium *candelarium*	Rhizophora *Mangle.*
73. 75. Mangium *caſeolare.*	Rhizophora *caſeolaris, foliis ovatis obtuſis, floribus ſolitariis, fructibus orbiculatis depreſſis mucronatis.*
76. Mangium *album.*	Rhizophora.
77. Mangium *corniculatum.*	Rhizophora *corniculata, foliis ovatis, floribus confertis, pedunculis bifloris, fructibus arcuatis acuminatis.*

78. Man-

(*d*) Generis proprii, ſingularis arbor, Equiſeti Structura.

78. Mangium *cariophylloides.*	Rhizophora.
79. Mangium *ferreum.*	Rhizophora.
80. Arbor *verſicolor.*	
81. Mangium *montanum.*	Rhizophora.
82. Umbraculum *maris.*	Rhizophora.
83. Mangium *floridum.*	Rhizophora.
84 Varinga *latifolia.*	Ficus *racemoſa.*
85.86 Varinga *repens.*	Ficus *pumila.*
87.88. Groſſularia *domeſtica.*	Ficus *indica.*
89. Groſſularia *ſylveſtris.*	Ficus.
90. Varinga *parvifolia.*	Ficus.
91.92. Arbor *conciliorum.*	Ficus *religioſa.*
93. Caprificus *amboinenſis.*	Ficus *benghalenſis.*
Caprificus *chartaria.*	
94. Caprificus *aſpera.*	Ficus *Teregam H. M.* 3. *t.* 60?
95. Caprificus *viridis.*	Ficus *Peru Tereg. H. M.* 3. *t.* 61?
96. Ficus *ſeptica.*	Ficus *Hondir-Alou. H. M.* 3. *t.* 59
97. Arbor *glutinoſa.*	Cordia *Myxa.*
98. Bancudus *anguſtifolia.*	
99. Bancudus *latifolia.*	Morinda *citrifolia.*
100. Arbor *aluminoſa.*	
101. Ganitrus.	Elæocarpus *ſerrata.*
102. Ganitrum *oblongum.*	
103. Lignum *momentaneum.*	
104. Arbor *rediviva.*	
105. Fructus *Bobæ.*	
106. Arbor *ſpiculorum.*	
107. Clompanus *major.*	Sterculia *fœtida.*
107. Clompanus *minor.*	Sterculia *Balanghas.*
108. Folium *mappæ.*	Ricinus *Mappa, foliis peltatis integris.*
109. Corallaria *parvifolia.*	Adenanthera *pavonina, foliis utrinque glabris.*
111. 112. Clypearia *rubra.*	Adenanthera *falcata, foliis ſubtus tomentoſis.*
113. Catti-*marus.*	
114. Butonica.	Eugenia.
115. Butonica *terreſtris.*	Eugenia *acutangula.*
116. Butonica *ſylveſtris.*	Eugenia *racemoſa.*
Olus calappanicum.	
117. Malaparius.	
118. Vidoricum.	
119. Reſtiaria *alba.*	Muntingia *Bartramia*
Reſtiaria *nigra.*	

120. Pe-

120. Perticaria *tertia.*	
121. Tanarius *minor.*	Ricinus *Tanarius, foliis peltatis repandis.*
122. Tanarius *major.*	
123. Arbor *ovigera.*	Hernandia *ovigera, foliis ovatis baſi petiolatis.*
124. Lanius.	
125. Palacca.	
126. Halecus *litorea.*	Croton *aromaticum.*
127. Halecus *terreſtris.*	Croton *lacciferum*?:
Clypearia *maritima.*	
128. Solulus *arbor.*	
129. Arbor *radulifera.*	
Folium *intinctus.*	
130. Lignum *nucoſum.*	
131. Bunius.	
132. Arbor *cœli.*	
Aalius.	Tinus.
133. Folium *hircinum.*	Tinus.
134. Gumira *litorea.*	
135. Cicadaria (*e*).	
136. Caryophyllaſter.	
137. Cortex *papetarius.*	
138. Ichthyotonos *litorea.*	
139. Ichthyotonos *montana.*	
140. Timonius.	
141. Folium *urens.*	

TOMUS IV.

1. Leleba.	*Arundo arbor indica procera verticillata. Pluk. mant.* 28.
Arundarbor *cratium.*	
Arundarbor *ſpiculorum.*	
Arundarbor *vaſaria.*	Arundo *arbor.*
2. Arundarbor *aſpera.*	
3. Arundarbor *ſpinoſa.*	
4. Arundarbor *fera.*	
5. Canna *paluſtris.*	*Arundo vallatoria Pluk.*
6. Arundo *farcta.*	
7. Arundaſtrum.	
8. Flos *feſtalis.*	Hibiſcus *Roſa chinenſis.*
9. Flos *horarius.*	Hibiſcus *mutabilis.*
10. Abutilon *hirſutum.*	Sida *Abutilon* β.
11. Abutilon *læve.*	Sida *Abutilon* α.

12. Goſ-

(*e*) Folium ambulans veterum.

12.	Goſſypium *Capas.*	Goſſypium *herbaceum.*
13.	Goſſypium *latifolium.*	Goſſypium *arboreum.*
14.	Goſſypium *dæmonis.*	Hibiſcus *zeylanicus?*
15.	Granum *moſchatum.*	Hibiſcus *Abelmoſch.*
16.	Herba *crinalium.*	Hibiſcus *ſurattenſis.*
17.	Cyprus *Alcanna.*	Lawſonia *ſpinoſa.*
18.	Lagondium *vulgare.*	Vitex *trifolia.*
19.	Lagondium *litoreum.*	Vitex *Negundo.*
	Lignum *longævitatis.*	
20.	Criſta *pavonis.*	Poinciana *pulcherrima.*
21.	Lignum *Sappan.*	Cæſalpina *Sappan.*
22.	Anticholerica.	Sophora *heptaphylla* (*f*).
23.	Flos *flavus.*	Caſſia.
24.	Gajatus.	Æſchynomene *indica.*
25.	Codiæum *chryſoſtictum.*	Croton *variegatum.*
26.	Codiæum *tenioſum.*	Croton.
27.	Codiæum *ſylveſtre.*	Croton *variegatum.*
28.	Gendaruſſa *vulgaris.*	
29.	Gendaruſſa *femina.*	Juſticia *naſuta.*
	Involucrum cuſci.	
30.	Folium *bracteatum.*	*Tſiudi marcans. H. M. 6. t. 60.*
31.	Scutellaria *prima.*	
32.	Scutellaria *ſecunda.*	Aralia?
33.	Scutellaria *tertia.*	Bubon.
34.	Terminalis *alba.*	Convallaria *fruticoſa. foliis petiolatis ſparſis lanceolatis, racemis ramoſis, caule fruticoſo.*
35.	Terminalis *anguſtifol.*	
36.	Cauda *felis.*	
37.	Cauda *felis agreſtis.*	
38.	Flos *convolutus.*	Plumeria *alba.*
39.	Flos *manilhanus.*	Nyctanthes.
40.	Ligularia.	Euphorbia. *neriifolia.*
	Ricinus *albus.*	
41.	Ricinus *ruber.*	Ricinus *communis.*
42.	Granum *moluccum.*	Croton *Tiglium.*
43.	Folium *polypi.*	

44. Fru-

(*f*) Planta argento vix ſolvi poteſt ob quotidianum ejus uſum & auxilium in periculoſis quibusdam morbis; præſertim vero ſpecificum eſt remedium in omni Cholera, & fluxu Cholerico, ad enormes vomitus ſedandos, in hunc enim finem æque ejus grana ſeu ſemina quam radices conducunt. illa vero amariſſima ſunt, quorum tria vel quinque ſupra porphyritim cum aqua conteruntur ac propinantur. Radix itidem cum aqua conteritur, cujus cyathus ſimul adſumitur, conducunt etiam ad pleuritidem ſpuriam.

44. Frutex *aquoſ. mas.*	Aralia *chinenſis?*
45. Frutex *aquoſ. femina.*	
46. Flamma *ſylvarum.*	Ixora *coccinea.*
47. Flamma *ſylvar. peregr.*	Pavetta *indica.*
48. Petaſites *amboinenſis.*	
49. Petaſites *agreſtis.*	Clerodendron.
50. Caryophyllaſt. *litoreus.*	Ptelea *viſcoſa.*
51. Folium *principiſſæ.*	Muſſænda *frondoſa.*
52. Folium *Crocodili.*	Hedyſarum *umbellatum.*
53. Frutex *lintearius.*	
54. Bugloſſum *litoreum.*	Lobelia *Plumieri.*
55. Bugloſſum *lanuginoſum.*	Tournefortia *fœtidiſſima?*
56. Perlarius *primus.*	
57. Perlarius *alter.*	
58. Mamanira.	
59. Mamanira *alba.*	
60. Frutex *ceramicus.*	
61. Cortex *piſcatorum.*	Celtis.
62. Frutex *carbonarius I.*	
Frutex *carbon. aſper.*	
63. Folium *politorium.*	Ficus? *Teregam H. M. 2. t. 60*
64. Folium *calcoſum.*	
65. Frutex *excæcans.*	
66. Cortex *ſaponarius.*	Mimoſa.
67. Capſicum *ſylveſtre.*	*Contorta.*
68. Frutex *ceraſiformis.*	
69. Pharmacum *papetarium.*	Melaſtoma.
70. Lignum *aquatile.*	
71. Fragarius *ruber.*	Melaſtoma *aſpera.*
72. Fragarius *niger.*	Melaſtoma *octandra.*
73. Bumbingum *ſylveſtre.*	
74. Pandanus *verus.*	
75. Pandanus *ſpurius.*	
76. Pandanus *humilis.*	
77. Pandanus *ſylveſtris.*	
78. Pandanus *latifolius.*	
79. Pandanus *moſchatus.*	
80. Pandanus *ceramicus.*	
Folium *Baggea verum.*	
81. Folium *Baggea marit.*	
Pandanus *repens.*	

82. Pan-

(g) *Pandanus* genus eſt nondum conſtitutum Monœcia, Bromeliæ forte affine, fructu Ambroſiæ.

82.	Pandanus *funicularis.*	
	Pandanus *caricoſus.*	

TOMUS V.

1.	Folium *lingvæ.*	Bauhinia *ſcandens.*
2.	Funis *viminalis.*	Securidaca? *volubilis.*
3.	Funis *quadrifidus.*	
4.	Faba *marina*	Lens *phoſeoliodes; proprii ge-* (*neris.*
5.	Perrana *rubra.*	
6.	Lobus *litoralis.*	*Kaku-valli. H. M. 8. t. 36.*
7.	Funis *gnemoniformis.*	
8.	Gnemon *funicularis.*	*Tali. H. M. 7. t. 22.*
9.	Funis *urens.*	Tragia *ſcandens.*
10. 11.	Funis *papius.*	*Contorta.*
12.	Funis *cratium.*	*Contorta.*
13.	Lacca *Lignum.*	
14.	Spina *vaccarum.*	
15.	Cudranus.	
16.	Limonellus.	
17.	Camunium.	
18.	Camunium *ſinenſe.*	Vitex?
	Camunium *japonenſe.*	Vitex *pinnata.*
19.	Cortex *conſolidans.*	
20.	Pulaſſarium.	
21.	Lignum *ſcholare.*	*Contorta.*
22.	Tuba *baccifera.*	Meniſpermum *Cocculus.*
23.	Tuba *radicum.*	
24.	Tuba *flava.*	Meniſpermum *flavum, foliis o-* (*va-* (*tis glabris.*
25.	Folium *lunatum.*	Meniſpermum *carolinum.*
25.	Tuba *ſiliquoſa.*	
26.	Pharmacum *magnum.*	Piper.
27.	Sirium *decumanum.*	Piper *decumanum, foliis corda-* (*tis.*
28.	Sirium *arboreſcens* 3.	Piper *Malamiris.*
	Piper *caninum.*	Piper.
29.	Sirioides.	(Saururus (*fruteſcens,*
	Flos *pergulans.*	
30.	Flos *Manoræ.*	Nyctanthes *Sambac.*
31.	Flos *cæruleus.*	Clitoria *Ternatea.* (*Plum. t. 76.*
32.	Abrus *frutex.*	Glycine *Abrus.*
33.	Viſcum *amboinicum.*	
34	Funis *uncatus latif.*	
35.	Funis *unc. lanoſus.*	
	Funis *murænarum.*	

36. Funis *convolutus.*	Melaſtoma *octandra:*
Complanus *funicularis:*	
38. Quis *qualis:*	
39. Sinapiſter.	
Amara *litorea:*	Croton.
40. Olus *crudum.*	Contorta:
41. Funis *butonicus.*	
42. Funis *muſarius.*	Uvaria?
43. Rudens *ſylvaticus:*	
44. Funis *felleus.*	
45. Cruſta *arborum.*	
46. Jaſminum *litoreum.*	Volkameria *inermis.*
47. Rubus *moluccus* 1.	Rubus *parvifolius.*
Rubus *moluccus* 2.	Rubus *moluccanus:*
48. Frutex *globulorum:*	Guilandina.
49. Globuli *majores:*	Guilandina.
50. Nugæ *ſylvarum.*	Guilandina.
51. Palmijuncus *Calappar:*	Calamus.
52. *niger:*	Calamus.
53. *albus.*	Calamus.
54. *verus.*	Calamus.
55. *viminalis.*	Calamus.
56. *equeſtris.*	Calamus.
57. *Zalacca:*	Calamus.
58. *Draco.*	Calamus.
59. *lævis.*	Flagellaria *indica.*
Cantharifera:	Nepenthes *diſtillatoria.*
60. Muſa.	Muſa *paradiſiaca.*
61. Muſa *uranoſcopos.*	
ſimiarum.	
62. Folium *menſarium.*	
Folium *buccinatum.*	
63. Galanga *major & min.*	Maranta?
64. Lampurjum.	Amomum *Zerumbet.*
65. Cardamomum *minus.*	Amomum *Cardamomum.*
Bangleum.	
66. Zingiber *majus.*	Amomum *Zingiber.*
Zingiber *minus.*	
67. Curcuma.	Curcuma *longa.*
68. Zerumbed.	Curcuma *rotunda:figura tenui.*
69. Zerumbet *claviculatum:*	Kæmpferia *rotunda.*
Soncorus.	Kæmpferia *Galanga.*
Gandaſulum.	
71. Galanga *malaccenſis.*	

	Cannacorus.	Canna *anguſtifolia.*
72.	Alcorum.	Acorus *Calamus:verus.*
	Schænanthum *amboinic.*	Andropogon *Schœnanthus.*
73.	Gladiolus *odoratus.*	
74.	Arundo *ſaccharifera.*	Saccharum *officinarum.*
75.	Ova *piſcium.*	Coix *Lacryma.*
	Lacryma *Jobi.*	
74.	Sorgum.	Holcus *ſaccharatus.*
	Oryza.	Oryza *ſativa*
75.	Panicum.	Panicum *italicum.*
76.	Seſamum *indicum.*	Seſamum *indicum.*
77.	Cannabis *indica.*	Cannabis *ſativa.*
78.	Ganja *ſativa.*	Corchorus *capſularis.*
	agreſtis.	Corchorus *olitorius.*
79.	Ramium *majus.*	Urtica *nivea.*
	Cnicus *indicus.*	Carthamus *tinctorius.*
80.	Indicum.	Indigofera *tinctoria.*
	Tabacus.	Nicotiana.
81.	Anaſſa.	Bromelia *comoſa.*
82.	Blitum *indicum.*	Amaranthus *triſtis.*
83.	Blitum ſpinoſum.	Amaranthus *ſpinoſus.*
	Blitum *fruteſcens.*	Achyranthes.
84.	Amaranthus.	Celoſia *criſtata.*
85.	Trongum *hortenſe.*	Solanum *Melongena.*
86.	Trongum *agreſte.*	Solanum *indicum.*
	Trongum *album.*	
87.	Stramonia *indica.*	Datura *Metel.*
88.	Capſicum *indicum.*	Capſicum *fruticoſum.*
89.	Mirabilis.	Mirabilis *Jalappa.*
90.	Lacca *herba.*	Impatiens *Balſamina.*
91.	Matricaria *ſinenſis.*	Chryſanthem. *indicum.*
	Artemiſia *latifolia.*	Artemiſia.
92.	Baſilicum *indicum.*	Ocymum.
	Baſilicum *agreſte.*	Ocymum *gratiſſimum.*
93.	Ozymum *citratum.*	Ocymum *tenuiflorum.*
	Mentha *criſpa.*	
	Leviſticum *indicum.*	
	Carum.	*Umbellata.*
	Sempervív. *majus.*	
94.	Aloë *americana.*	Aloë *vivipara.*
95.	Planta *anatis.*	Cotyledon *laciniata.*
	Oxys *lutea ind.*	
96	Crotalaria.	Crotalaria *retuſa.*
	Laganſa 1.	Cleome *icoſandra.*
	Laganſa 2.	

Sena-

	Sinapi *ſinenſe.*	Cleome *viſcoſa.*
97.	Gallinaria 1.	Caſſia *Sophera.*
	Gallinaria 2.	Caſſia *Tora.*
98.	Amica *nocturna.*	Polianthes *tuberoſa.*
99.	Flos *ſuſannæ.*	Orchis *ſuſannæ.*
100.	Flos *impius.*	Pentapetes *phœnicea.*
	Flos *globoſus.*	Gomphrena *globoſa.*
101	Majorana *rubra.*	Ocymum *fruteſcens.*
102.	Meliſſa *lotoria.*	
	Marrubium *album.*	Nepeta *indica.*
	Majorana *aurea.*	
103.	Sonchus *amboinicus.*	Cacalia *ſonchifolia.*
	Sonchus *volubilis.*	
104.	Herba *ſentiens.*	Oxalis *ſenſitiva.*
105.	Tulipa *javana.*	Amaryllis *zeylanica.*
106.	Arum *ſativum.*	Arum *arboreſcens?*
107.	Arum *ſylveſtre.*	Arum *ſagittifolium.*
108.	Arum *aquaticum.*	Arum *ovatum.*
109.	Arum *ægypticum.*	Arum *colacaſia.*
110.	Caladium *aquatile.*	Arum *eſculentum.*
	Ariſarum *amboinic.*	Arum *trilobum.*
111.	Ariſarum *eſculentum.*	Arum *peregrinum.*
	Dracunculus *amboinic.*	Arum *divaricatum.*
112.	Tacca *ſativa.*	Dracontium *polyphyllum.*
113.	Tacca *phallifera.*	
114.	Tacca *litorea.*	Dracontium.
115.	Tacca *montana.*	
116.	Piper *longum.*	Piper *Amalago.*
	Sirii *folium.*	Piper *longum.*
117.	Siriboa.	Piper *Siriboa.*
118.	Sirium *ſylveſtre.*	Piper *Malamiris.*
119.	Sirium *terreſtre.*	Piper.
	Sirium *frigidum.*	Piper.
120.	Ubium *vulgare.*	Dioſcorea *oppoſitifolia.*
121.	Ubium *digitatum.*	Dioſcorea *oppoſitifolia.*
122.	Ubium *anguinum.*	Dioſcorea *oppoſitifolia.*
123.	Ubium *anniverſarium.*	Dioſcorea *oppoſitifolia.*
124.	Ubium *pomiferum.*	Dioſcorea *bulbifera.*
	Ubium *ovale.*	Dioſcorea *bulbifera.*
126.	Combilium.	Dioſcorea *aculeata.*
127.	Ubium *quinquefolium.*	Dioſcorea *pentaphylla.*
128.	Ubium *ſylveſtre.*	Dioſcorea *triphylla.*
129.	Ubium *polypoides.*	Atragene?
130.	Batatta.	Convolvulus *Batatas.*

131.	Batatta *mammoſa.*	Convolvulus.
132.	Glans *terreſtris.*	
	Cacara *bulboſa.*	Dolichus *eroſus.*
133.	Lobus *quadrangularis.*	Dolichus *tetragonolobus.*
134.	Dolichus *chinenſis.*	Dolichoh *ſinenſis.*
135.	Lobus *machæroides.*	Dolichus *enſiformis.*
	Phaſeolus *balinus.*	Cytiſus *Cajan.*
136.	Cacara *perennis.*	Dolichus *lignoſus.*
137.	Cacara *alba.*	
138.	Cacara *nigra.*	Dolichos *unguiculatus.*
139.	Phaſeolus *minor.*	Phaſeolus *cylindricus.*
	Phaſeolus *minimus.*	Phaſeolus *radiatus.*
140.	Cadelium.	Phaſeolus *Max.*
141.	Cacara *litorea.*	Dolichus *Lablab?*
	Phaſeolus *maritimus.*	
	Cacara *piloſa.*	
142.	Cacara *pruritus.*	Dolichus *pruriens.*
143.	Camolenga.	Cucurbita *Pepo.*
144.	Cucurbita *lagenaria.*	Cucurbita *lagenaria.*
145.	Cucurbita *vulgaris.*	
146.	Anguria *indica.*	Cucurbita *Citrullus.*
	Cucumis *ſinenſis.*	
147.	Petola.	Momordica *Luffa.*
148.	Petola *angvina.*	Cucumis *angvinus.*
149.	Petola *bengalenſis.*	Cucumis *acutangulus.*
150.	Petola *ſylveſtris.*	
151.	Amara *indica.*	Momordica *indica.*
152.	Amara *ſylveſtris.*	Momordica *Balſamina?*
	Olus *veſpertilionis.*	Momordica *trifolia,*
153.	Poppya.	
154.	Pomum *amoris.*	Solanum *Lycoperſicon.*
	Gandola.	Baſella *rubra.*
155.	Olus *vagum.*	Convolvulus *Medium.*
	Flos *cardinalis.*	Ipomœa *Quamoclit.*
156.	Seruneum *aquatile.*	Verbeſina.
	Chamæbalanus *japonica.*	Arachis *hypogæa.*
157.	Convolvulus *læv. maj.*	Convolvulus *peltatus.*
158.	Convolv. *lævis minor.*	Convolvulus.
	Convolv. *cæruleus.*	
159.	Convolvulus *marinus.*	Convolvulus *Pes capræ.*
	Convolvulus *riparius.*	
160.	Convolvulus *fœtidus.*	

161. Pſeu-

161.	Pſeudochina *amboinenſ.*	*Cortorta.*
162.	Ubium *nummularium.*	Smilax *China.*
163.	Funis *crepitans.*	Dioſcorea *villoſa?*
164.	Vitis *alba.*	Ciſſus *vitiginea.*
	Folium *cauſonis.*	Bryonia *cordifolia.*
167.	Labruſca *molucca.*	Vitis *trifolia.*
168.	Radix *veſicatoria.*	Plumbago *indica.*
169.	Pes *equinus.*	Hydrocotyle *aſiatica.*
	Empetrum *acetoſum.*	Begonia *obliqua.*
170.	Serratula *amara.*	Scutellaria *indica.*
	Cruſta *ollæ.*	Ruellia *antipoda.*
171.	Cucumis *murinus.*	
172.	Corona *ariadnes.*	*Contorta.*
173.	Suſſuela *eſculenta.*	*Contorta.*
174.	Olus *crepitans.*	*Contorta.*
175.	Nummularia *major.*	*Contorta.*
176.	Nummularia *minor.*	*Contorta.*
175.	Puſtula *arborum* 3.	*Mirabilis planta, foliis amplexicaulibus & fulcimentis adnaſcentibus.*
	Peponaſter.	
177.	Radix *pucoronila.*	Ariſtolochia *indica.*
178.	Oculus *aſtaci.*	Ciſſus.
	Olus *crepitans mas.*	*Contorta.*
179.	Funis *toaccæ.*	*Contorta.*
180.	Olus *ſangvinis.*	Dioſcorea *ſativa.*
181.	Adpendix *arborum.*	Pothos *latifolius,*
182.	Adpendix *procellanica.*	Pothos.
	Adpendix *erecta.*	
183.	Adpendix *cuſcuaria.*	
	Adpendix *laciniata.*	
184.	Adpendix *duploſolio.*	Pothos *ſcandens.*
	Caſſuta.	Caſſytha *filiformis.*

TOMUS VI.

1.	Cyperus *rotundus.*	Cyperus.
2.	Cyperus *longus.*	
3.	Cyperus *dulcis.*	
	Gramen *capitatum.*	Scirpus *glomeratus.*
4.	Gramen *vaccinum.*	Cynoſurus *ægyptius.*
	Gramen *repens.*	
	Gramen *ſupplex.*	
5.	Gramen *aciculatum.*	
	Hippogroſtis *amboinica. minor.*	Panicum *colonum.*

 6. Gra-

6. Gramen *arguens.*	
Calamagroſtis.	
7. Gramen *polytrichum.*	Eriocaulon *ſetaceum.*
Gramen *carioſum vulpinum.*	Panicum *vulpinum.*
Phœnix *montana.*	
8. Carex *amboinica.*	
Lithoſpermum *amboin.*	Coix *Lacryma job. antea V. 75.*
Arundinella.	Commelina.
10. Cratægomum *amboin.*	Spermacoce.
11. Auris *canina.*	Achyranthes *lappacea.*
12 Herba *memoriæ.*	Achyranthes *aſpera.*
13. Prunella *hortenſis.*	
14. Senecio *amboinicus.*	Conyza *chinenſis.*
Olus *ſcrofinum.*	Conyza *cinerea.*
15 Olus *ſquillarum.*	Gomphræna *ſeſſilis.*
Agrimonia *molucca.*	Bidens *bipinnata.*
16. Majorana *fœtida.*	*AlopecuroVeronica Fl. Zeyl. 411.*
17. Herba *mœroris alba.*	Phyllanthus *Niruri.*
Herba *mœroris rubra.*	Phyllanthus *Urinaria.*
18. Ecliptica	Verbeſina.
Silagurium *anguſtifol.*	Sida *ſpinoſa.*
19 Silagurium *vulgare.*	Sida *alnifolia.*
20. Urtica *mortua.*	Tragia *Mercurialis.*
Urtica *decumana.*	Urtica *interrupta.*
21. Herba *vitiliginum.*	Juſſiæa *ſuffruticoſa.*
22. Folium *tinctorum.*	Juſticia *bivalvis.*
23. Eſula *eſculenta.*	Euphorbia *hirta.*
24. Halicacabus *indicus.*	Cardioſperm. *Halicacabum.*
25. Lappago *laciniata.*	Urena *ſinuata.*
26 Halicacabus *minor.*	Phyſalis *pubeſcens.*
Halicacabus *baccifer.*	Solanum *nigrum.*
27. Palmifilix.	
28. Filix *aquatica.*	
29 Filix *eſculenta.*	
Filix *amboinica.*	
30 Lonchitis *amboin.*	
32. Dryopteris *triplex.*	Ophiogloſſum *ſcandens.*
33. Adiantum *volubile.*	Ophiogloſſum *flexuoſum.*
34. Capillus *veneris.*	Adiantum.
35. Filix *florida.*	Oſmunda.
36 Polypodium *indicum.*	Polypodium *quercifolium.*
37 Phyllitis *amboinica.*	

Sco-

	Scolopendria.	Ophioglossum *pendulum,*
38.	Filix *calamaria.*	
39.	Muſcus *fruticeſcens.*	Lycopodium *plumoſum?*
40.	Cingulum *terræ.*	Lycopodium *canaliculatum.*
	Barba *ſaturni.*	Lycopodium *cernuum.*
	Muſcus *capillaris.*	Renealmia *uſneoides.*
43.	Equiſetum *amboin.*	Lycopodium *Phlegmaria.*
	Folium *petolatum.*	
42.	Angræcum *ſcriptum.*	Epidendrum.
43.44.	Angræcum *album.*	Epidendrum *amabile.*
	Angræcum *rubrum.*	Epidendrum.
	Angræcum *quintum.*	Epidendrum.
45.	Angræcum *flavum.*	Epidendrum.
46	Angræcum *furvum.*	Epidendrum.
47.	Angræcum *caninum.*	Epidendrum.
48.	Angræcum *nervoſum.*	Epidendrum.
49.	Angræcum *ſaxatile.*	Epidendrum.
	Angræcum *purpureum.*	Epidendrum.
50.	Angræcum *purpur.*	Epidendrum.
	Angræcum *terreſtre.*	
51.	Herba *ſupplex.*	
53.	Involucrum.	
52.	Flos *triplicatus.*	Orchis.
54.	Orchis *major* 3.	Orchis *ſtrateumatica.*
	Orchis *minor* 2.	Orchis *cubitalis.*
55.	Nidus *germinans ex*	*Formicis monſtroſus bulbus.*
58.	Macuerus.	Urtica.
59.	Lomba.	Piper *peltatum.*
60.	Globba *longa* (*h*)	
61.	Globba *criſpa.*	
	Globba *uniformis.*	
	Globba *acris.*	
62.63	Globba *ſylveſtris.*	*vide Merian-ſurinam.*
64.	Herba *ſpiralis.*	
65.	Abece *daria.*	Verbeſiana *Acmella.*
66.	Phaſeolus *montanus.*	Hedyſarum *gangeticum.*
67.	Amœna *mæſta.*	Caſſia *nictitans.*
	Piloſella *amboin.*	
	Terebinthina.	
68.	Menthaſtrum *amboin.*	
	Ophiogloſſum *ſimplex.*	Ophiogloſſum *vulgatum*
	Ophiogloſſ. *laciniatum.*	Oſmunda *zeylanica.*

I 4 69. Ra-

(*h*) Globbæ genus ſingulare, Monandris trilocularibus affinis.

69. Radix *toxicaria.*	Crinum *aſiaticum.*
70. Cepa *ſylveſtris.*	Pancratium *amboinenſe.*
Lilium *javanicum.*	Pancratium *zeylanicum.*
71. Aquifolium *indicum.*	Acanthus *illicifolius.*
72. Crithmum *indicum.*	Seſuvium *Portulacaſtrum.*
73. Nymphæa *major.*	Nymphæa *Nelumbo.*
73. Nymphæa *minor.*	Menyanthes *indica.*
74. Millefolium *aquat.*	Acroſtichum *ſiliquoſum.*
Plantago *aquatica.*	Piſtia *Stratiotes.*
75. Olus *paluſtre.*	Pontederia.
76. Sargaſſum *pelagium.*	Fucus *natans.*

TOMUS VII.

1. Myrabolanus	Emblica.	Phyllanthus	*Emblica.*
2. Nagaſſarium	Nagaſſari.		
3. Boa	Maſſy		
4. Radix	Etter		
5. Morus	*indica.*		
6. Cortex	*igneus*		
Caju	panu		
7. Cortex	*fœtidus.*		
8. Camean			
Arbor	Nuſſalavica.		
9. Oleander	*ſinicus.*		
Parens	*muſcarum.*		
10. Arbor	*veſpertilion.*		
11. Pauw.			
12. Xylophyllos	ceramica.	Phyllanthus	*Epiphyllanthus*
13. Hyſtrix	*frutex.*	Barleria	*Prionitis.*
14. Mandorium		Aſclepias	*gigantea.*
Cathjopiri.		Varneria	*augusta.*
15. Luſſa	Radia.		
16. Radix	*Muſtelæ.*	Ophioxylon	*ſerpentinum.*
17. Fructus	*Regis.*	Helicteres	*Iſora.*
Cheramelo.		Averrhoa	*acida.*
18. Herpetica.		Caſſia	*alata.*
19. Spina	*ſpinarum.*		
Oxyacantha	*javana.*		
20. Terminalis	*rubra.*	Convallaria.	
21. Radix	*ſinica.*		
Tiutsjau	*javanicum.*		
22. Stœchas	*piloſa.*		
Toeboe	Ananas.		

23. Tin-

23.	Tingulong.			
	Nanium	Calapparium.		
24	Malum	*aruanum.*		
	Caju gora	*aruani.*		
	N. moſchata	*ſylveſtris.*		
25.	Carandas.			
26	Flos	*ſiamicus.*		
	Scrotum	cuſſii.		
27.	Machilus	*anguſtifolius.*		
	Verbena	*rubra.*		
28.	Tſjikin		Lageiſtrômia	*chinenſis.*
29.	Oſſifraga	*lactea.*	Euphorbia	*Tirucalli.*
30.	Smilax	*R. China.*	Smilax	*China.*

FLORA AMBOINENSIS.

MONANDRIA,

MONOGYNIA.

Canna anguſtifolia. 5-71.
Amomum Zingiber 5-66.
Zerumbeth. 5-64.
Cardamomum 5-65
Maranta? - - 5-63.
Curcuma longa 5-67.
rotunda 5-68.
Kæmpferia Galanga 5-69.

DIANDRIA.

MONOGYNIA.

Nyctanthes Sambac. 5-30.
Juſticia bivalvis. 6-22.
naſuta 4-29.

TRIGYNIA.

Piper Amalago 5-116.
Malamiris 5-118.
5-28.
longum 5-116.
Siriboa 5-117.
peltatum 6-59.
decumanum 5-27.
- - 5-28.
- - 5-119.
- - 5-119.

TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

Tamarindus indica 2-23.
Commelina - - - 6-9.
Cyperus - - - 6-12,
Scirpus glomeratus 6-3.
Caſſytha filiformis 5-184.

DIGYNIA.

Saccharum officinar. 5-74.
ſpicatum 6-7.
Panicum italicum 5-75.
vulpinum 6-7.f.2.B.
Cynoſurus ægyptiacus 6-4,
exaltatus 5-76.f.2.
Arundo vallatoria 4-5.

TRIGYNIA.

Eriocaulon ſetaceum 6-7.

TETRANDRIA.

MONOGYNIA.

Cephalanthus oriental. 3-55.
Spermacoce hiſpida? 6-10,
Ixora coccinea 4-46.
Pavella indica 4-47,
Ciſſus vitiginea 5-164.
Ptelea viſcoſa 4-50.

PENTANDRIA.

MONOGYNIA.

Tourneſortia fœtidiſſima? 4-55.
Menyanthes indica 6 72.
Plumbago indica 5-168.
Mirabilis Jalapa 5-89.
Ipomœa Quamoclit 5-155.
Convolvulus peltatus 5-157.
Pes capræ 5-159.
Batatas 5-130.
Medium 5-155.
- - - 5-158.
- - - 5-131.
Datura Metel 5-87.
Solanum nigrum 6-26.
Lycoperſicon 5-154.
Melongena 5-85.
indicum 5-86.
Phyſalis pubeſcens 6-26.
Capſicum fruteſcens 5-88.
Muſſænda frondoſa 4-51.
Morinda integrifolia 3-99.
Rhamnus Jujuba 2-36.
Mangifera indica 1-25-26.
- - - 3-31.
Cordea Myxa 3-97.
Sebeſtena 2-75.
Vitis indica 5-167.
trifolia 5-166.
Celoſia criſtata 5-84.
- - - 4-36 37.
Achyranthes aſpera 5-83.
lappacea 6-11.
Plumieria alba 4-38.
Cerbera Manghas 2 81.
Warneria augeſta 7-14.
Tabernæm. citrifolia 2-82.
Aſclepias gigantea 7-14.
Gomphrena globoſa 5-100.
ſeſſilis 6-15.
Hydrocotyle aſiatica 5-189.

TRIGYNIA.

Tinus - - 3-133.
- - 3-134.
Baſella rubra 5-154.

PENTAGYNIA.

Aralia chinenſis 4-44.
- - - 4-32.
4-33.

HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

Bromelia comoſa 5-81.
Renealmia uſneoides 6-40.
Crinum aſiaticum 6-69.
Amaryllis zeylanica 5-105.
Pancratium amboin. 6-70.
zeylanicum 6-70.
Polianthes tuberoſa 5-98.
Convallaria *fruticoſa* 4-34.
Aloe vivipara 5-94.
Acorus Calamus 5-72.

TRIGYNIA.

Flagellaria indica. 5-59.
Meniſpermum Cocculus 5-22
carolinum 5-25.
flavum 5-24.

OCTANDRIA.

MONOGYNIA.

Santalum album 2-11.
Lawſonia ſpinoſa 4-17.
Mimuſops kauki 3-18.
Elengi 3-63.

TRIGYNIA.

Cardioſperm. Halicacab. 6-24

ENNEANDRIA.

MONOGYNIA.

Laurus - - 3-40.41.
3-42.4.
3-43.
4-45.
2-11.
2-14.
2-15.

DE-

DECANDRIA.

MONOGYNIA.

Pterocarpus 2-70.
Sophora heptaphylla 4-21.
Bauhinia ſcandens 5-2.
Poinciana pulcherrima 4-20.
Cæſalpinia Sappan 4-21.
Caſſia Fiſtula 2-21.
Sophera 5-97.
Tora 5-97.
procumbens 6-67.
- - - 3-10.
alata - - 7-18.
Guilandina 5-48.
5-49.
5-50.
Moringha 4-74.75.
Adenanthera pavonina 3-109.
falcata 3-112.
Cynometra cauliflora 1-62.
ramiflora 1-63.
Anacardium occidentale 1-69.
Juſſiea fruticoſa 6-41.
Barthramia - - - - 3-119.
Melaſtoma aſpera 4-71.
octandra 4-72.
5-35:2.
malabatrica 5-35:1.
Schinus Limonia 4-43.

PENTAGYNIA.

Oxalis ſenſitica 5-104.
Cotyledon laciniata 5-95.
Averrhoa carambola 1-35.
Blimbingi 1-36.
acida 7-17.
Spondias Mombin 1-60.

DODECANDRIA.

MONOGYNIA.

Rizophora gymnorhiza 3-68.
cylindrica 3-69.
Mangle 3-71-72.
caſeolans 3-73.74 75.
Cratæva corniculatum 3-77.
Marmelos 1-81.82.
Garcinia Mangoſtana 1-43.
celebica 1-44.

TRIGYNIA.

Euphorbia neriifolia 4-40.
hirta 6-23.
Tirucalli 7-29.

ICOSANDRIA.

MONOGYNIA.

Punica Granatum 2-24.
Eugenia acutangula 3-115.
racemoſa 3-116.
- - - 3-114.
malaccenſis 1-37.38
Jambos 1-39.40.
pedunculata? 1-42.
- - - 3-53.
Leucadend. 2-16.17
Myrtus - - 3-7.
3-47.
3-48.
3-52.
Pſidium Guajava 1-47.
Cujavus 1-28.

POLYGYNIA.

Rubus parvifolius 5-47.
moluccus 5-43.

POLYANDRIA.

MONOGYNIA.

Nymphæa Nelumbo 6-73.
Lagerſtrómia chinenſ. 7-28.
Calophyllum Inophyll. 2-71.
Calaba 2-72.
Eleocarpus ſerrata 3-101.
Ochra Jabotapita 3-13.
Microcos lateriflora? 3-36.
Caryophyll. aromat. 2-1.2.3.
Corchorus olitorius 5-78.
capſularis 5-78.
Bixa Orellana 2-19.

Mimo-

Mimoſa - - 3-28.
4-66.

TRIGYNIA.

Seſuvium *Portulacaſtrum* 6-72.

POLYGYNIA.

Dillenia indica 2-45.46.
Michelia Champacam 2-67.68.
Magnolia - - - 2-69.
Uvaria - - 2-65.66.
- - - 3-4.5.
- - - 5-42.
Anona reticulata 1-45.
ſquamoſa? 1-46.
Atragene - - 5-129.

DIDYNAMIA.

ANGIOSPERMA.

Nepeta indica? 5-120.
Ocymum fruteſcens 5-101.
gratiſſimum 5-92.
tenuiflorum 5-93.
Scutellaria indica 5-170.

ANGIOSPERMIA.

Bignonia - - 3-46.
Seſamum indicum 5-76.
Ruellia - - 5-170.
Barleria antipoda 5-170.
Prionitis 7-13.
Clerodendrum - - 4-49.
- - - 3-20.
Volkameria inermis 5-46.
Vitex trifolia 4-18.
Negundo 4-19.
Acanthus ilicifolius 6-71.

TETRADYNAMIA.

SILICULOSA.

Cleome icoſandra 5-96.
viſcoſa 5-96.

MONADELPHIA.

PENTANDRIA.

Bombax pentandrum 1-80.

POLYANDRIA.

Sida - - 4-10.
4-11.
ſpinoſa 6-18.
alnifolia 6-19.
Pentapetes phœnicea 5-100.
Goſſypium herbaceum 4-12.
arboreum 4-13.
Urena ſinuata 6-25.
Hibiſcus tiliaceus 2-73.
populneus 2-74.
Roſa chinenſ. 4-8.
mutabilis 4-9.
Abelmoſch. 4-15.
ſurrattenſis 4-14.
zeylanicus? 4-14.

DIADELPHIA.

DECANDRIA.

Crotalaria retuſa 5-96.
Securidaca? volubilis 5-2.
Æſchynome indica 4-24.
Erythrina Corollod. 2-75.
variegata 2-76.
Glycine Abrus 5-32.
Clitoria ternatea 5-31.
Phaſeolus radiatus 5-139.
ungviculatus 5-138.
Max. 5-140.
Dolichos eroſus 5-132.
tetragonolob. 5-133.
enſiformis 5-138.
lignoſus 5-136.
pruriens 5-142.
Lablab? 5-141.
chinenſis 5-132.
Hedyſarum umbellat. 4-52.
gangeticum 6-65.
Indigofera tinctoria 5-80.
Arachis hypogæa 5-156.

POLY-

POLYADELPHIA.

ICOSANDRIA.

Citrus Aurantium 2-24.
2-26: 1. 3.
2-27.
2-28.
2-29.
2-38.
2-33.
2-35.
Medica 2-25.
2-26.
2-34.

SYNGENESIA.

POLYGAMIA ÆQUALIS.

Carthamus tinctorius 5-79.
Cacalia ſonchifolia 5-103.
Bidens bipinnata? 6-15.

POLYGAMIA SUPERFLUA.

Artemiſia 5-91.
Conyza cinerea 6-14 f. 1.
Conyza ſinenſis 6-14 f. 1.
Chryſanthem. indicum 5-91.
Verbeſina 5-156.
6-18.
6-65.

MONOGAMIA.

Lobelia plumierii 4-54.
Impatiens Balſamina 5-90.

GYNANDRIA.

DIANDRIA.

Orchis ſuſannæ 5-99.
cubitalis? 6-5.
ſtrateumatica 6-54.
Epidendrum amabile 6-43.
6-42.

TETRANDRIA.

Nepenthes diſtillatoria 5-59.

HEXANDRIA.

Ariſtolochia indica 5-177.
Piſtia ſtratiotes 6-74.

DECANDRIA.

Helicteres Iſora 7-17.

POLYANDRIA.

Arum arboreſcens? 5-106.
ſagittifolium 5-107.
ovatum 5-108.
Colocaſia 5-109.
eſculentum 5-110.
trilobum 5-110.
peregrinum 5-111.
divaricatum 5-111.
Dracont. polyphyllum 5-112.
113.
114.
Pothos ſcandens 5-184.
latifolius 5-181.
182.

MONOECIA.

TRIANDRIA.

Coix Lacryma job. 5-75.
Lacryma job. 6-9.
Hernandia ſonora? 2-85.
3-123.
Tragia mercurialis 6-20.
Phyllanthus Niruri 6-17.
Urinaria 6-17.
Emblemica 7-1.
Epiphyllanth. 7-12.

TETRANDRIA.

Urtica nivea 5-79.
interrupta 6-20.
Morus indica 7-5.

PENTANDRIA.

Amarantus triſtis 5-82.
ſpinoſus 5-83.

POLYANDRIA.

Quercus molucca 3-56.

MONADELPHIA.

Ricinus communis 4-41.
Mappa 3-108.
tanarius 3-121.
Sterculia fœtida 3-197.

Balang-

Balanghas 3-107.
Croton Tiglium 4-42.
5-39.
3-126.
3-127.
variegatum 4-25.
27
4-26.
Plukenetia volubilis 1-79.

SYNGENESIA.

Momordica Luffa 5-147.
Charantia 5-151
Balſamina? 5-152.
trifolia 5-152.
5-153.
Cucurbita Pepo 5 143.
lagenaria. 5-144.
Citrullus 5-146.
Cucumis anguinus 5-148.
acutangulus 5-149.
Bryonia cordifolia 5-166.

DIOECIA.

TRIANDRIA.

Excœcaria agallocha 2-79.

PENTANDRIA.

Cannabis ſativa 5-77.

HEXANDRIA.

Smilax China 5-161.
7-30.
Dioſcorea ſativa 5-180.
oppoſitifolia 5-120.
121.
122.
123.
bulbifera 5-124.
125.
aculeata 5-126.
villoſa 5-162.
pentaphylla 5-127.
triphylla 5-128.

DECANDRIA.

Carica Papaja 1-50.51.

POLYGAMIA.

MONOECIA.

Muſa paradiſiaca 5-60.
Andropogon ſchœn. 5-72.
Holcus ſaccharatus 5 75.
Celtis 4-61.
Ophioxylon ſerpentin. 2-41?
7-16.
Begonia - - 5-169.

DIOECIA.

Dioſpyros - - 3-6.

POLYOECIA.

Ficus racemoſa 3-84.
pumila 3-85.
86.
indica 3-87.
88.
religioſa 3-91.
92.
- - - 4-63.

CRYPTOGAMIA.

FILICES.

Ophiogloſſ. ſcandens 6-32.
flexuoſum 6-32.
vulgatum 6-68.
Oſmunda zeylanica 6 68.
6-35.
Polypodium quercifol. 6-36.
Adiantum - - - 6-34.
Acroſtichum ſiliquoſ. 6-74.

MUSCI

Lycopod. phlegmaria 6-41.
cernuum 6-40.
canaliculat. 6-19.
plumoſum 6-39.

ALGÆ.

Fucus natans 6-76.
- - - 6-76.

APPEN-

APPENDIX.

PALMÆ.

Cocos	nucifera	1-1.2.3.
Boraſſus	farifera	1-10.
Areca	Cathecu	1-4.
Corypha	umbraculifera	1-8.
Cycas	circinalis	1-22.23.
Caryota	urens	1-14.

SINGULARES.

Soccus	- -	1-30-34.
Durio	- -	1-29.
Canarius	- -	2-47-54.
Caſuarina	equiſetifolia	3-57.
Canarium	indicum	2-47-56.
Lens	phaſeoloides	5-4.
Alopecuro-veronica	Fl. Zeyl.	6-16.
Myriſtica	- - -	2-4.5.6.7.8.9.
Pſeudo-ſandalum	- -	2-12.

LVII.

CERVUS TARANDUS,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propoſitus a

CAROL. FRID. HOFFBERG,

Stockholmienſis

Upſaliæ 1754 Octobr. 23.

PRÆFATIO.

Pauciſſimæ per terrarum orbem regiones occurrunt, aut caloris, aut frigoris vehementia adeo infeſtatæ, ut homines eas habitare, vitamque in illis ſuſtentare nequeant. Vaſtiſſima deſerta Zonæ torridæ, propter aquæ penuriam quaſi aduſta, Pomonæ ac Cereris miniſteria quidem recuſant, ita tamen ſterilia non ſunt, quin Paſtores greges ſuos etiam in his poſſint alere. Et quamquam lætas ſegetes opimamque meſſem in horrea colligere, illis non licet, qui intenſiſſimo Zonæ Frigidæ hieme vexantur, aut in Alpibus, quæ ſub calidiſſima etiam Zona gelu rigent, ſedes & domicilia collocarunt, pecuariæ tamen rei feliciter operam dant & armentorum opibus aluntur. Operoſum nimis foret, adcurate inſtituta comparatione pronunciare, utrum felicio-

liciores cenſendi ſint, qui ardentis ſolis calori exponuntur, an qui gelu undique & altis nivibus obruuntur. Homines, qui olivas premunt & uvas calcant, infelices judicant utraſque illas Gentes; mihi vero arduum videtur & perdifficile voluptates atque otia Paſtoritiæ vitæ cum labore & ſudoribus Agricolarum ita conferre, ut ſatis pateat quodnam ex duobus vitæ generibus ſit alteri præferendum. Largior equidem Paſtorem macilentum eſſe, pinguem contra & obeſum agricolam; at eſt ille tamen liber ſui dominus, dum hic contra quotidianæ ſervitutis jugo atteritur & redeuntium quotannis laborum continua ſerie diſtinetur. Namque agros hic ſepibus muniet, proſcindet, reſulcabit, ſtercorabit, occabit, lirabit, conſeret, inarabit, complanabit, runcabit, frugum manipulos colliget, exſiccabit, inferet, flagellabit, granorum acervos ventilabit & frumentum tandem dimetietur; atque in his omnibus ſumma licet adhibita diligentia & opera, vel tota vel quod ad partem ſæpius irrita ſpes cadit, ſi intempeſtivum gelu, humiditas nimia, ſiccior tempeſtas, grando, imber, ventus, maturitas celerior, mures, aves, inſecta, aliique haud præviſi caſus ingruerint. Ut reticeam frumenta vannandi, cribrandi, ſiccandi, molendi neceſſitatem, ceterorumque laborum articulos, quibus toto anno Cereris cultores fatigantur; ut ſolum panem obtineant. Secus ſentiendum de vagante, quorſum libuerit, Paſtore, qui abſque aratro & labore vivit, cuique aliud fere agendum nihil eſt, quam ut tibiis ludat, ceteriſque, dum in opimis paſcuis ſua comitatur pecora, innocentis vitæ oblectamentis fruatur. Hinc, quoniam nullius ille rei magnopere appetens, animo tranquillo ætatem degit; dum prementibus ſub curis & moleſtiis quotidie gemit Agricola, mortalium antiquiſſimi ad ætatem argenteam, hoc eſt beatiorem, paſtoritiæ vitæ genus retulerunt.

Gentis, quæ terram ſub gelidiſſima Arcto habitat, pecuaria res omnis ab animali pendet, quod Rheno vel Rangifer vulgo appellatur, totaque illius Gentis œconomia & vivendi ratio eo nititur. Felicitatem hujus terræ & incolarum qui cognoſcere voluerit, ante omnia ſibi naturam & indolem familiarem reddat Animalis, quod auſtralibus in partibus Europæ, immo Patriæ etiam noſtræ inſolens & minus frequens ſolet occurrere. Amore igitur adductus quo feror in Hiſtoriam naturalem & præcipue Zoologiam, Animal hocce potiſſimum mihi deſcribendum elegi, qualecunque editurus ſpecimen; neque rem actam me acturum arbitratus ſum, ſi de Animali agerem, quod a Scheffero quidem & ceteris *), qui hiſtoriam Lapponiæ tradidere, non adeo ſufficienter deſcriptum eſt. Varia de natura hujus Animalis in Flora Lapponica expoſuit Nob D. Præſes, & Itinerarium Lapponicum a Se confectum in Manuſcripto adhuc latens, mecum perbenigne communicavit, ut ex illo colligerem, quæ ad hoc argumentum ſpectant. Hæc pro meo modulo in ordinem cum illis, quæ mihimet ipſi obſervare licuit, redigere conatus ſum. Si Hiſtoria ſuccincta Alcis, quam dudum Leopoldus dedit, meruit applauſum eruditi orbis, ſpero me non diſpliciturum eruditis, ſi Animal Alci proximum expoſuero.

---

§. I.
NOMEN.

RHENO ab antiquis etiam *Rangifer* & *Tarandus* nuncupari ſvevit: Synonyma ejus ſunt:

CERVUS cornibus ramoſis teretibus: ſummitatibus palmatis. *Faun. Svec.* 39.

Geſn.

---

*) Hulden *Phil. multifariæ utilitatis* Rangifer *Jen. 1696. quart. fere omnia ſua habet a Scheffero, omnesque ejus errores.*

Geſn. quadr. 130. Rangifer.
Aldr. biſulc. 859. Tarandus.
Jonſton. quadr. t. 39. Cervus palmatus.
t. 36. Cervus mirabilis.
t. 34. Tragelaphus.
t. 34. Hippelaphus.
Olear. muſ. 16. *t.* 10. *f.* 3. Rhangifer.
Raj. quadr. 88. Cervus Rangifer.
Charl. onom. 9. Rangifer & Tarandus.
Svecis Rhen.
Lappis Boëtſoi.

§. II.

GENUS.

Quod Rheno ſub genere CERVI militare debeat, adeo manifeſtum eſt & liquidum, ut ea de re dubitare nemo umquam poſſit. Abſentia enim primorum dentium in ſuperiori maxilla, ſatis ſuperque oſtendit ad *Pecora* eum pertinere. Cornua vero, quæ polyporum inſtar excreſcunt, in apicibus primum mollia & tota quanta obducta hirta cute, deciduaque ut induruerunt ipſa cornua, quæque pariter quotannis decidunt & renaſcuntur, adfinitatem proximam Rhenonis cum Cervo evidenter demonſtrant.

§. III.

SPECIES.

Species hæc a congeneribus difficillime diſtinguitur, ita ut alia haud facile occurrat differentia, qua a reliquis Cervis diſtinguatur, quam quæ cornuum a ſtructura deſumitur. Cornibus enim & mares & feminæ inter Rangiferos inſtruuntur, quum in aliis Europæis Cervis obſerventur femnæ cornibus plane carere. Præcipua autem differentia ſpecifica Rhenonis in eo conſiſtit, quod, cornua ejus ramoſa, trunco non compreſſa, ut in Damis, ſed

 ſummi-

ſummitatibus tantum palmata ſint, quodque anticus inſuper ramus, ad baſin ſupra frontem exſertus, itidem palmatus ſit & in ramulos compreſſus.

§. IV.

LOCUS.

Solum natale Rhenonis præter Aſiæ & forte Americæ boreales partes, in Europa præcipue eſt Lapponia. Dividitur autem Lapponia in Alpinam & Silvaticam. *Alpes* illæ vaſtæ, Svecis *Fjellen*, a Norvegia Sveciam diſterminant, & ad Ruſſiam usque verſus Mare album extenduntur ſæpe ultra 12. milliaria in latitudinem. Altera ſ. orientalis pars, *Silvatica* eſt & diſtinguitur a finitimis Norrlandiæ provinciis Silva (*a*) lapidoſiſſima, ſteriliſſima, arboribus antiquis acerifoliis denſe tecta, eo in primis ſingularis, quod Pinetum maxime umbroſum Lichene filamentoſo copioſiſſimo nigricat, dum terra ſubjacens nivea appareat, Lichenibus albis obducta. Inter hanc ſilvam & Alpes interjecta regio, Lapmarckia ſilvatica, L. deſerta Sv. Lapmark appellatur, quæ ad XXX vel XL milliaria in latitudinem diffuſa horret inculta ſilva, campis arenoſis, ſicciſſimis, planis, iisque variis, interſtinctis vaſtis paludibus, montibusque aſſurgentibus. Per hunc aſperrimum tractum, in primis ubi fulmine aut fortuito incendio vaſtatus fuerit, terra infœcunda candidum producit Lichenem rangiferinum, qui etiam humiliora tegit Alpium declivia. Itaque æſtivo tempore verſatur Rangifer in Alpibus, ſupremo ſub aëre, inter æternas nives & perpetuos ventus, quo non calor tantum & denſitas pellis eum ducit atque allicit, ſed & cogunt Inſecta diptera, Culices, Tabani & inprimis Oeſtri. At hieme, hoſpitium ei amplius præbere nequeunt, aërei & gelidiſſimi montes, ſed ad Deſerta iterum revertendum eſt & inter Lichenes eſca quærenda.

§. V.

(*a*) *Fl. Lapp. p. 346.*

§. V.

DESCRIPTIO.

Rheno cicur, a calce ad extremitatem dorſi plerumque eſt ulnam $1\frac{1}{2}$ altus; longitudo ejus a cornibus ad caudam ulnarum 2; ab umbilico, ad ſpinam dorſi ulnæ $\frac{3}{4}$.

Pilos, quum primum depoſuit, fuſcus eſt, quo propius autem advenerint caniculares dies, eo magis incipit caneſcere, donec colorem albo quam proximum obtineat. *Oculorum* regio ſemper nigricans. *Collum* ſubtus pilis longioribus, quam in reliquo corpore, hirtum eſt. *Os* albicat, ut & *Cauda* cum perineo & abſcondita regione ani. *Pedes* ubi inſeruntur ungulæ, albo quodam annulo cincti ſunt. Pili in corpore tam denſe ſtipantur, ut ſi ſtudioſe ſeparare annitaris, cutis nusquam nuda appareat; quapropter etiam, ut in reliquis Cervis, erecti, licet multo denſiores, exſtant; qvumque quotannis cadunt, non diffluunt ſoluta baſi, ut in aliis quadrupedibus, ſed reapſe in fragili baſi abripiuntur.

Cornua ad ulnam $1\frac{1}{4}$ in longitudinem extenduntur; in medio recurva, teretia cum brevi ramo in poſtica parte; Summitates compreſſæ & plurimis digitis palmatæ. Ante frontem ramus unus, raro duo, e baſi fere cornu, recti prominent, capitis ſæpe longitudinem æquantes, apice compreſſi & in plures ramulos diviſi. In ſummitate a ſe invicem diſtant cornua ſpatio æquali ei, quod eorundem efficit longitudo. *Feminis*, cornua ſunt ejusdem ſtructuræ cum maribus, minora tamen, tenuiora & minus ramoſa. Cornua, quum verno tempore erumpunt, mollia ſunt inſtar polypi, & eodem modo ac reliqvum corpus, cute atque pilis obducta; In apicibus creſcunt, non in baſi, ut aliis pecoribus ſolemne eſt; Intus plurimis conſtant vaſculis ſanguiferis, corum-

que apices ſenſu exquiſitiſſimo gaudent, ut ne leviſſimum quidem attactum ferant; at circa auctumnum, poſtquam induruere ipſa cornua, nondum incepto veneris æſtu, rumpitur cutis & decorticantur cornua. Mas cornua amittit mox a pruritu fine Novembris: femina ad initium.

Femina retinet cornua usque dum pariat; ſi vero ſterilis ſit, amittit ea hyeme, unde ſterilitatem judicat Lappo.

Caſtrati amittunt raro cornua ante novum annum; quo melius valent eo prius amittunt, quoque ſerius retinent, eo pejus; unde etiam judicat ſanitatem eorum Lappo.

Quod *Schefferus* & *Hulden* aſſerunt, caſtratos non amittere cornua, omnino error eſt evidentiſſimus; uti etiam id, quod dum amiſere cornua latebras ſylvarum quærant.

Nares ſunt oblique oblongæ. *Ungulæ* ratione reliquarum corporis partium ſat magnæ, interiori latere excavatæ, ut extremitates margine ſe invicem contingant. *Pedum* ungulæ veræ & ſuccenturiatæ, ut in congeneribus.

Cauda vix ad ulnæ quartam partem excreſcit.

Præputium maris propendens, cylindricum, duos pollices longum.

Mammas femina IV habet veras, II. ſpurias.

Rhenones feri, qui ſuæ ſpontis ſunt, cicuribus evadunt multo majores, quemadmodum feri boves ſeu Uri, quibus tauri multo cernuntur & manſuetiores & minores.

§. VI.

CIBUS.

Æſtivo tempore, dum in alpibus verſantur Rangiferi, variis veſcuntur vegetabilibus; intacta vero quæ ſolent relinquere, hæc ſunt:

Antho-

Anthoxanthum *odoratum.*
Dactylis *glomerata.*
Avena *pratenſis.*
Convolvulus *arvenſis.*
Chenopodium *Bonus henricus.*
Parnaſſia *paluſtris.*
Erica *vulgaris.*
Vaccinium *Myrtillus.*
Vitis idæa.
uliginoſum.
Paris *quadrifolia.*
Andromeda *cærulea.*
hypnoides.
Arbutus *alpina.*
Alſine *media.*
Filipendula *Ulmaria.*
Potentilla *Anſerina.*
verna.
erecta.
Dryas *octopetala.*
Actæa *ſpicata.*
Aconitum *lycoctonum.*
Anemone *Hepatica.*
Ranunculus *acris.*
Caltha *paluſtris.*
Trollius *europæus.*
Stachys *ſilvatica.*
Antirrhinum *Linaria.*
Pedicularis *Sceptrum carol. paluſtris.*
Linnæa *borealis.*
Thlaſpi *arvenſe.*
campeſtre.
Serratula *arvenſis.*
Tanacetum *vulgare.*
Artemiſia *Abſinthium.*
Tuſſilago *frigida.*
Erigeron *acre.*
Satyrium *viride.*
nigrum.
Serapias *Helleborine.*
Cypripedium *Calceolus.*
Carex *veſicaria.*
Pinus *ſylveſtris.*
Abies.
Myrica *Gale.*

ut obſervavit & in ſua Jemtlandia memoriæ prodidit Exp. D. D. Hagſtrôm.

Per hiemem varii quidem Lichenes nutrimento ſunt Rangifero, primarium vero pabulum ei præbet *Lichen Rangiferinus* (*a*), cujus duæ obſervantur varietates. Una quæ *ſilveſtris* appellatur, valde frequens in ſteriliſſimis Lapponiæ deſertis & præcipue in campis ejus arenoſis & glareoſis, qui nivis inſtar albi ex eo lucent, quemadmodum ſimiliter paludes ceſpitum plenæ in hac regione vaſtiſſimæ & rupes aridæ ejusdem albedine incanæ redduntur. Altera heic quoque, licet minus ubique frequens, invenienda varietas, quæ implicatis ramulis major exſiſtit, *alpinus* dicitur, propterea, quod ubi arbores exuerint Alpes, tota terra hoc Lichene contegatur, qui tamen in altiſſimis earum cacuminibus vix reperitur.

 Quan-

(*a*) *Fl. Lapp.* 333.

Quando nimis luxuriant ſilvæ, ipſe Lappo, niſi fulminis tactu comburantur arbores, eas ultro forte accendit, quippe qui probe novit, conſumtis ita ab igne vegetabilibus pinguiorique humo, in ea quæ relinquitur ſterili & exſucca terra, rangiferinum Lichenem firmas denique radices acturum & ſe multiplicaturum, etiamſi VIII. vel X. annorum moram requirat, antequam in juſtam ſtaturam adoleverit. Felicem ſe judicat Lappo, cui ampla ſunt & hujus Lichenis feracia deſerta; tum enim hæc prata ejus quaſi nivibus ubique obducta nitent; nec ingruente hieme ei opus eſt in horreis collectum habere fœnum, quod haud facile guſtant Rangiferi, niſi forte Equiſetum fuerit Fl. Lapp. 393; ſed perrumpunt hæc pecora nivem veluti ſues paſcuum mollius, & ſua induſtria optimum ſibi colligunt pabulum: nimirum quo glacialis cruſta, quæ nivem ſuperius contegit, illis impedimento non foret, cutem duram & arcte corpori adfixam, in fronte, naribus & pedibus ſapientiſſimus naturæ Auctor tribuit, unde etiam ex his partibus rangiferini corii conficiuntur tenaciſſimi illi calcei, quos in pretio habent Lappones. At ſi acciderit, quod tamen rarius ſolet evenire, ut irruat hiems (*a*) cum pluvia, quam gelu mox indurat, terra cruſta glaciali obducitur omnis, antequam nix deciderit, in ea deliteſcit Lichen hicce, ſummaque adeo calamitas oritur Rangifero & annonæ infelix caritas Lapponi; qua in neceſſitate, aliud huic reliqvum nihil eſt, quam ut vetuſtas pinus, Lichenibus filamentoſis gravidas, ſecuri ſuccidat, parum licet ſufficientibus, ſi major grex fuerit, fame maximam partem periturus.

Qvum autem, ut patet ex iis, quæ commemoravimus, ipſe ſibi eſcam quærat Rangifer, non neceſſe eſt Lapponi, ut hiemale pabulum illi colligat, ſed ut cum grege ſuo quotannis & quotidie, non æſtate

(*a*) *Fl. Lapp.* 347.

ſtate ſolum, verum hieme pariter, die noctеque, vaſtiſſimis in ſilvis, intenſiſſimo licet frigore, immo ſub ipſa bruma oberrare oporteat. Periret tantis difficultatibus vexandus Paſtor, niſi natura largiente haberet ſolatia, quibus erectus omnia vincat. Splendent longam per noctem ſidera & ipſa nix demiſſos cœlo radios reflectit. Chaſmata omni nocte mille figuris cœlum & aëra illuminant. Veſtes e pellibus hirſutis rangiferinis confectæ, manicæ item & calcei ex eadem materia facti, hique *Carice veſicaria* Fl. Lapp. 330. repleti, eum immunem ſervant contra vim omnem frigoris. In ipſis nivium acervis quieſcit Paſtor oberrans per deſerta ſilvarum, fumo tabaci ſe oblectat, dumque canibus cum ſuis ludit, æque contentus & animo tranquillo vivit, ac Tityrus olim ſub fagi tegmine, licet nos quidem horrore percutiamur, ſi vel fando alicubi audiverimus, quanta in vehementia frigoris verſetur; adeo a teneris adſveſcere, multum eſt.

§. VII.

LAPPONIA.

Dividuntur vulgo Lappones in Alpinos & Silvaticos, quibus accedunt ſic dicti Mendici, extra Lapponiam noſtris in ſilvis oberrantes, nullo licet modo confundendi cum genuinis illis Lapponibus, utpote qvum ab his non vitæ ſolum genere, ſed & mixtione ſæpenumero cum aliis nationibus ſe magnopere alienarint. *Lappones Alpini* certas ſibi tributas in Alpibus habent terras, in quibus æſtate vitam agunt, duarum ſæpe aut trium caſarum juncta ſocietate. Hi fere ſemper tranquillo hilarique ſunt animo, majores habent greges & circa auctumnum coguntur in Deſerta migrare, ut totam per hiemem verſentur inter Silvaticos, nam Menſibus Decembri, Januario & Februario, nullum in Alpibus animal ſuſtentare poteſt vitam, niſi fuerit *Tetrao Lagopus Alpinus*

pinus Fn. Sv. 169. *Mus norvegicus* Fn. Sv. 26. *Vulpes alba* Kalm. it. bahus. 236, ipſe enim *Paſſer nivalis* Fn. Svec. 194. neceſſum habet ſibi mitius clima quærere. *Silvatici* Lappones ſuas ſibi proprias in Deſertis inhabitant terras, remotis plerumque a ſe invicem caſis, ut unam juxta alteram rariſſime invenias; minorem poſſident hi Lappones copiam Rangiferorum, & æitate in magnis fluviis hujus terræ frequenti ſe piſcatu alunt, pauperes ut plurimum, animoque triſtes & melancholici, qvum ſolitariam degant vitam. Numquam fere Alpes petunt, niſi forte plures Rhenones quiſpiam habuerit, quod tamen rarius contingit. Qvum enim Alpinus trecentos vel quadringentos; immo mille interdum poſſidet, Silvatico contra ultra centum vix adſunt.

§. VIII.

CULICES.

Ceterum ſoluta in Deſertis nive, & qua partem etjam liqueſcente in Alpibus circa ſolſtitium æſtivum, calor in Deſertis vehemens incipit urgere, tumque ſimul duriſſima, qua Lappones vexantur calamitas, Culicum (*Culex pipiens*) petulantia increbeſcit. Ingentes per hiemem in Alpibus coacervatæ nives, usque a glacialibus altiſſimis jugis incipiunt liqueſcere, diffluere & congregari, unde ampliſſima, copioſiſſimaque flumina inundantur; magna ſimul pars hujus aquæ, in terram ſe inſinuat & convallibus excipitur, unde ſtagna, paludes & fontes efficiuntur plures, quam in alia, mihi quidem nota, regione. Illas igitur paludes, commodiſſimas veluti ſedes, occupant Culices, quos ova ſua ſtagnanti aquæ immittere, vitamque in ea maximam partem agere ſub forma larvarum & puparum, Natura jubet; unde etjam tam immenſam eorum multitudinem Lapponia progignit, ut major in alia parte orbis forte

nulla

nulla reperiatur; qvum æſtivo tempore transmutatæ, e ſtagnis evolant, aërem pulveris inſtar implent, adeo ut Lappo in deſertis ſub dio conſtitutus, faciem & manus, liquida pice, cui plerumque lactis aliquid admixtum eſt, inungere quotidie neceſſum habeat, ne ab hiſce Inſectis corrodantur. Vix ei ſub dio loqui licet aut hiſcere, quin nares & fauces ejus intrent, nec in caſa ſua, eorundem ab injuria tutus eſt, niſi ex putridis truncis & caudicibus perennem focum ſtruxerit, cujus fumo copioſe per caſam diſperſo, deteſtabiles ſibi Culices abigat. Neque tamen ita nocet Lapponi famelica iſta turba, ut in Naturæ univerſæ adminiſtratione non aliqua ex parte plurimum illi ſubſerviat; atque me judice fame perirent Lappones facile omnes, ſi perirent in ejus patria culices. Etenim Aves aquaticæ omnes relinqvunt circa auctumnum ſuos lacus, jam glacie tegendos, & ad loca meridionalia contendunt; at primo iterum vere, denſiſſimis agminibus, noſtrum ſupra horizontem videmus eas verſus ſeptentrionem pergere, donec ſubſiſtant maximam partem in Lapponia; ubi victum abundatiſſimum, innumeris ex larvis & pupis culicum, altrix paravit Numinis munificentia. Hæ aves ob calorem, quem plumulæ, inter pennas ubique interjectæ, generant, non ferunt æſtum regionum meridionalium, adeoque, ad boreales frigidas plagas pelluntur. Qvum ſint polygamæ, nullam feminis in excludendis ovis & alendis pullis opem ferunt mares, adeoque neceſſe illis eſt, poſtquam ova texerint plumulis, quas per æſtatem deponunt, ab ovis tantisper divagari, dum eſcam quærant, immo illis neceſſe eſt, alimentum in promtu habere, quantum ſatis non ſibi tantum fuerit, ſed & pullis ſuis recenter excluſis, iisque bene multis, quod etiam in aquis his, ex culicum pullulis ubique inveniunt. Sic etiam Tetraones, quibus heic eſt patria, quæque ad multa usque millia, ne dicam myriadas quotannis capiun-

piuntur & Stockholmiam miſſæ divenduntur, horum inquam pulli, maximam partem Culicibus nutriuntur ad auctumnum usque, ubi baccas invadunt Vaccinii, Myrtilli, Vitis idææ & Juniperi. Tum vero laqueis a Lappone ea in copia occiduntur, ut auctumnale ejus alimentum conficiant, quemadmodum ovis aquatilium avium verno tempore ſaginatur. Prætereo piſces, quos in fluviis & lacubus Lapponiæ vaſtiſſimis, copioſe capiunt Accolæ, quibusque eſcam ſuppeditant iidem illi Culices, qui Rangifero tantam exhibent moleſtiam; nempe hirſuta Rangiferi cornua, quæ verno tempore excreſcunt, continue punguntur & mordentur a Culicibus illis non minus, quam a *Tabanis Tarandi*, nec ulla ab Oeſtris ei quies relinquitur. Redeunt igitur Rhenones quotidie ad caſam Lapponis, ubi Agaricos arborum accendit, quo eorum perpetuo fumo, aliquo ſaltem momento a ſuis inſectatoribus liberetur. Dein diſcedentes a caſa Rhenones, poſtquam fumum excepere, & ubera præbuerunt, in Alpium ſumma juga contendunt, ne ab Oeſtris conficiantur. Namque in ſummis cacuminibus Alpium, ubi rigidum perennat gelu, venti continuo fere ſæviunt, dumque aër ſe comprimit ſimul ſuper altiſſima juga, difficilius verſari ibi poſſunt inſecta. Verum quidem eſt, in Alpibus etiam reperiri Culices, & ejusdem pariter generis, quo vexantur Deſerta, at majores illi ſunt, nec poros inquirunt dum pungent, ſed cutem mox ſolum perſtringunt. Obſervantur etiam minori in copia, & fere Alpium in vallibus, ubi tranquillus eſt aër inter frutices & rupes, hincque facile evitandi a Rhenone, qvum loca celſiora petit.

§. IX.

OESTRUS.

Graviſſimum incommodum Rangifero adfert *Oeſtrus*

Oeſtrus Tarandi, a Nob. D. Præſide variis in locis (*a*) deſcriptus & *Gurbma* Lapp. appellatus, quem præ alia calamitate reformidat Rheno. Ex ovo in dorſo ejus depoſito, generatur hoc Inſectum, & æſtate media, dum pilos mutat, e dorſo ejus elabitur; qvumque hoc tempore alii non reperiantur in Deſertis Rangiferi, quam quos poſſident pauperes, qui, ob paucitatem gregis, operæ pretium haud ducunt, eos in alpes ducere, patet evidenter, in Alpibus Oeſtrorum majorem, quam in Deſertis, apparere numerum oportere, quatenus ſcilicet ibi, Rangiferi ſint plures (*b*). Ut primum prodiit Oeſtrus, volitat ſupra Rhenonem, unice intentus, ut ovum deponat inter erectos pilos; Rhenones contra adeo prudenti percelluntur metu, ut ſi vel mille ſint congregati, ſinguli jactitent cornua & quatiant totum corpus, ubi unica modo debilis & inermis muſca adfuerit. Quoniam vero vituli, primo vere non mutant pilos, ſed hos decumbentes gerunt, nullum poteſt inter illos cadere ovum, & propterea ſecundo vere deſtituuntur ulceribus, quæ ad latera ſpinæ dorſi generantur a latitantibus œſtris; perſiſtentia vero in dorſo ova illa, & excluſa, cutem perforant, & Rangiferum tertio potiſſimum anno emaciant & conſumunt. Ex his quoque eſt, quod pelles Rangiferinæ in dorſo plurimis ſcateant cicatricibus.

Qvum æſtivo tempore a caſa ſua, ubi Rhenones mulſerat Lappo, in paſcua eos ducet, magna inter eos & canes, quos excitat Paſtor, oritur controverſia. Rheno enim contra ventum, altiſſima alpium perennique nive obbucta cacumina petere nititur; ibique jejunus totam peragere diem mavult, quam œſtris conflictari. Lappo vero eos in convalles cogit, ne nimium diſcurrant, nulla habita ratione Oeſtro-

(*a*) *Fl. Lapp. p. 360, Fn. Sv. 1025. Act. Upſ. 1736. p. 31. Act. Holmenſ. 1739. p. 121.*
(*b*) *Cfr. it. Weſtg. p. 202.*

ſtrorum, quos parum intelligit. Nullum gregi ſuo ſtabulum exſtruit Lappo, nullum, ut commemoravimus, illi colligit in hiemem pabulum, ſed die noctеque totum per annum cum illo oberrat, ſtatis licet ſervatis vicibus, quibus ab uno in alterum paſcendi labor tranſit. Lapponum ſinguli ſuum habent canem, qui incitanti domino paret, optimeque novit coërcere pecora, ne diſſipentur, aut a paſtore longius ſecedant. *Cornices* proſeqvuntur Rhenonem, ut Oeſtra dorſo inhærentia extrahant & deglutiant, quod quamvis Rheno non facile admittit, fatigatus tamen, ferre ſæpius coactus eſt, ut mihi narravit *Dn. Er. Fjellſtröm*, in Lapponia ipſe natus.

§. X.

LAC.

Femina parit in medio menſis Maji & lac præbet a d. 24. Junii, usque ad feſtum Michaelis vel medium Octobris. Matutino & veſpertino tempore quotidie per totam æſtatem ad caſam gregem ducit Paſtor, exeunt domeſtici, funiculum longiſſimum ita convolvunt, ut ambos ejus terminos manu teneant, eoque in Rhenonis feminæ collum injecto, ad ſeſe trahunt, tractamque mulgent. Quælibet libram circiter lactis præbet. Poſtquam Rhenones ita mulſit Lappo, excrementa in terram delapſa, ancilla colligit, hisque ubera inungit, ne lactent vituli; hæc dein ſiccantur & abſterguntur, dum proxima vice mulgetur femina. Singulari amore vitulum Mater proſequitur, ſique eum forte amiſerit, variis in locis quærit & ſæpe ad caſam percurrit, porcæ inſtar grunniens, nec quieſcit, priusquam recuperet. Rangiferinum lac, bubulo magis tenue videtur eſſe, at validius & ſaporis fere ſebacei. Lac nuper emulſum & in lebete calefactum, coagulatur ope coaguli, quod e vitulis, vel mactatis, vel caſu

per

per æſtatem mortuis ſumitur, aut ex inteſtinis piſcis *Caregoni Thymalli Fn. Sv.* 314. In parvis calathis premuntur caſei, ſiccantur ſuper ſcala quadam, quæ juxta vaporarium poſita eſt in caſa. Non heic obſervantur caſei a vermiculis corrumpi, procul dubio propterea, quod *Muſca fimetaria* ibi non reperiatur; ſaltem hæc N. D. Præſidi, in Lapponia dum verſabatur, non apparuit. Caſeus gratiſſimum & valde nutriens cibi genus, præcipuum quoque alimentum ſuppeditat per Laponiam proficiſcentibus. Quanta ſit pinguedine, facile obſervatur, dum aſſætur ante focum, tum enim copioſe exſtillat oleum, quod præſentaneum eſt adverſus Perniones medicamentum. *Serum* a confectione caſei reſiduum, recoquitur, & ſpiſſum inſtar lactis cum ovis cocti evadit; eo præcipue per æſtatem ad meridiem & cœnam aluntur Lappones; grati quidem eſt ſaporis, ſed non diu ſatiat eos, qui aſſumſerunt. *Butyrum* e rangiferino lacte, non conficitur, valde enim exigua copia inde obtinetur, album inſuper, & ſevi inſtar inſipidum.

Lac non ſervatur apud Lappones, ut aceſcat, neque ex eo varias, uti nos ſolemus, conficiunt epulas, ſi exceperis, quod *Kappatialmas* (*a*) ſuo ſermone nuncupant. Hoc paratur ex cremore, qui lacti poſt coctionem refrigerato inducitur, & detrahitur in ſufficienti copia, dein colligitur & augetur immixtis baccis Myrtilli, ſiccatur poſtea in modum caſei & aſſervatur. *Lac Hyperboreum* Juemo-melke (*b*) ſequenti modo conficiunt: Folia Rumicis *acetoſæ*, quæ in Alpibus, quadruplo majora, quam apud nos excreſcunt, recentia colligunt, ahenum illis replent, aqua ſuperinfuſa agitando coqvunt, dein ſerum lactis adfundunt, recoqvunt, coctum doliolis vel rangiferinis ventriculis immittunt in terram recondendum, ac edunt tempore hiberno aut vernali.

§. XI.

(*a*) *Flor. Lapp. p.* 108. (*b*) *Fl. Lapp.* 9[illegible]

§. XI.

PRURITUS.

A feſto Matthæi usque ad Michaelem, venere æſtuant Rangiferi, quo tempore cutem deponunt cornua & graviter ferlunt Rhenones. Sæpe usque eo procedit libido, ut hac exhauſti, macie plane extabeſcant & nonnunquam inde moriantur. Feminæ majores & fortiores mares præ ceteris admittunt, ad eos aufugiunt a junioribus agitatæ, qui hos in fugam conjiciunt. Primo anno mares haud patiuntur feminæ, raro ſecundo, poſtea vero quotannis. Neque ante hoc tempus feminis ſe jungere mares ſolent. Triceſima tertia poſt congreſſum hebdomade, id eſt circa diem Erici in Majo parit femina, duos ſæpius vitulos quolibet partu.

Mares magnam partem, dum adhuc teneriores fuerint, caſtrant Lappones hoc modo: poſtquam tremulo eos ligarunt, ſcrotum dentibus mordent, ut contundantur teſticuli, poſtea inter digitos eos magis magisque interne comminuunt, ita tamen, ut non vulneretur ſcrotum. Rangiferis ita caſtratis, qui reliquis robuſtiores evadunt, ad vecturas utuntur demigraturi Lappones cum familia a loco in locum. Pingveſcunt hi, ſi ceſſent a laboribus, alias admiſſarii plerumque ſunt pingviores.

§. XII.

ÆTAS.

Ultra annos XIV. vel XVI. raro extenditur ætas Rhenonis. Qvum circa auctumnum pingveſcere incepit mas juſtæ ætatis, aut ſterilis evaſit femina, mactantur, nam alias lege ipſius naturæ pereunt. Ex hoc tam exiguo vitæ curriculo Rhenonum facile colligi poteſt, quanto errore veteres ſtatuerint Cervum, inter omnia animantia, ſummam

ætatem

ætatem attingere, immo ad mille annorum ſpatium vitam ejus continuari. Etenim, ſi illud tempus, quo in utero vel extra illum a matre foventur ova, comparetur cum eo tempore, quo adoleſcit in juſtam ſtaturam juvenis, ætas ordinaria animalium plerumque invenitur. Huc accedit adfinitas congenerum, qua Rangifero tam propinqvus eſt Cervus vulgaris, ut facillime adducamur ad credendum, ætatem hujus XXX. annos haud ſuperare.

§. XIII.
USUS.

Rhenones antequam incipiunt prurire mactant Lappones, ne macie confecti, minorem uſum præbeant. Carnes ſuſpenſæ exponuntur aëri, ut ſiccentur; vel etiam gelu aut fumo durantur, in rhedis dein condendæ, donec Alpes relinqui oporteat; tum enim in promtuariis quæ *Staburer* Incolæ appellant, hoc eſt, caſulis fundo planis, trunco cuidam ad trium ulnarum altitudinem impoſitis, ne Urſi aut Gulones eas viſitent, conduntur & ſervantur ad feſtum Matthæi, quo tempore ab œſtris graviter vexati Rhenones commode mactari nequeunt; totam vero per *hiemen* mactantur, hac plerumque habita ratione, ut unus Rheno IV perſonis qualibet hebdomade conſumendus tribuatur. Contra ea verno *tempore*, quoad fieri poſſit, ab illis mactandis parcitur, & piſcibus recentibus ſuppletur victus. Pariter *æſtate*, Sero, poſt expreſſum caſeum relicto, contentus vivit Lappo, & *auctumno*, avibus e Tetraonum genere, quas jaculatur globulo, aut capit laqueis. In mactando Rhenone inter primas colli vertebras cultro penetrat Lappo usque in Medullam ſpinalem, qua læſa mox animal delabitur; poſtea latus thoracis in cor usque transfoditur; ſangvis colligitur in Thoracis cavitate. Pellis ſeparatur ab utraque parte abdominis. Ex corio, quo frons & pedes te-

cti fuerant, utpote firmiori & tenacioribus inſtructo pilis, optimi conficiuntur calcei hirſuti Lapponum absque calcaneis, de quibus antea diximus. Omnibus fere partibus, quæ in Rhenone comedi poſſunt, veſcitur Lappo, excepto cerebro & genitalibus. E pene, ut valde tenaci, ligamentum conficicur, quo prora rhedæ colligatur.

Cornua in acervos cumulantur juxta caſas. Sciuri & Vulpes rodunt eorum apices. Gluten hodie ex cornibus concoquitur præſtantiſſimum, & Pharmacopœi e Raſuris C. Rhenonis loco C. C. gelatinam conficiunt; ſed raſura majori labore obtinetur, & gelatina diutius coquenda.

Qui æſtate moriuntur vituli, excoriantur, eorumque e *pellibus*, quippe quæ ſentiuntur molliores, veſtes interiores mollioresque parantur, ſiquidem linteas ignorat Lappo. Immo ſingula veſtimenta, quæ ſunt toga (Lappmudd), femoralia & calcei, rangiferinis conſtant pellibus, hirſuta parte extrorſum verſa. Harum calor præcipue debetur confertæ denſitati pilorum. In caſa etiam ad utrumque latus foci, pelles Rangiferinas ſternunt Lappones, frondibus Betulæ nanæ ſubſtratis, ut, juxta ignem molliter decumbant.

Pallia e pellibus rangiferinis pulchre confecta venduntur quotannis per auſtraliores provincias Sveciæ, quibus hyeme frigus egregie pellitur & ideo etiam a nobilioribus ſæpe portantur.

Vituli, qui morbo periere, canibus objiciuntur, præter coagulum, quod ſervatur.

Sangvis e mactatis Rangiferis in doliolis reconditur, ex quo vere ineunte, juſculum cum aqua & medulla oſſium paratur. Sangvinem hunc iter facientes ſecum ducunt in veſiculis ſervatum, atque eſt ille gravi ſapore, uti ſuillus.

Lingua,

Lingua, admodum pinguis, egregie palato arridet, quare etiam exſiccatæ Linguæ rangiferinæ quotannis ad auſtraliores Sveciæ provincias deferuntur & venduntur.

Botuli ex ſangvine cum adipe ſat pingves parantur.

Hepar quod magnum eſt, deſtituitur veſica fellea, coctum editur.

Pulmones interdum ſiccantur & eduntur, plerumque tamen canibus relinqvuntur.

Inteſtina pingvia ſunt, diſcinduntur, lavantur, coqvuntur & Lapponibus ſapidum præbent cibum.

Solea Rangiferi, ſ. pars ſub *ungulis* pedes tegens, quæ cocta mollis & gelatinoſa evadit, a Lappone editur, rejecta ſuperiori duriorique parte.

Carnes in aqua ſine aliis additamentis coqvuntur, æque ac piſces, at vero, ut piſces diu coquit Lappo, ita carnes tam parum, ut ab oſſibus haud ſejungantur.

Adeps deſpumatur in vaſculis ligneis & circummittitur inter convivandum, ut ſibi quisque aſſumat unum vel alterum cochlear.

Medulla osſium grati eſt ſaporis & aphrodiſiaca.

Veſica plerumque uſurpatur loco lagenæ ad ſervandum ſpiritum frumenti.

Unico tantum cibi genere fere ſemper contentus eſt Lappo.

Tendines Rhenonum ſiccantur in ſole, in filamenta finduntur pene innumera & contorquentur radente maxillam manu. Hoc fili genere ad veſtimenta pellicea conſuenda linteis aptius eſt. Illis etiam circumvolvunt feminæ ſtannea filamenta, quibus per foramen cujusdam osſis, dentium ope ductis, veſtes venuſte ornant variis in locis. Porro ex *oſſibus* etiam Rangiferinis cochlearia faciunt.

Feminæ Lapponicæ veſtes conficiunt.

Mares mulgent pecora & caſeos quotidie premunt.

§. XIV.

Pingvedo hujus animalis, non ut in aliis pecoribus fruſtatim cohæret, ſed intime eſt admixta fibrillis carneis.

Qvum identidem pedem movet Rheno, ſemper *crepitat* uti nuces, idque ex eo provenit, quod ut primum incedet, ample diducat ungulas verſus terram preſſas, dumque eas extollet, apices earum ad ſe invicem allidantur cum crepitatione.

Ruminare Rhenonem æque ac alia Pecora, dubium non eſt, quod quotidie perſpicitur, qvum quieſcit ad caſam circa fumum, adeo ut Rajus ex analogia congenerum hoc rectius conjecerit, quam negavit Schefferus ex profeſſo de hoc agens animali, *& ejus epitomator Hulden.*

§. XV.

MORBI.

Morbi, quibus adficiuntur Rhenones, ſunt varii.

I. *Oeſtrum*, *Curbma* Lapp. cujus ſupra mentionem fecimus. Hoc maxime debilitantur & tertio vitæ anno non pauci moriuntur, qvum ſecundo anno ab illo ſint immunes.

II. *Vermiculi* in palato & ſinu frontis generantur eodem modo ac in equis & ovibus. Hi tempore hiberno, ubi vehementius ad currendum agitatur animal, ſternutatione ejiciuntur. *Trumbe* hi Lappis dicuntur, qui deponunt ova in larynge Tarandi, quæ excluſa in vermiculos verno tempore expellentur per nares, unde etiam plures moriuntur, quam a Curbma.

III. *Vertigo*, *Ringſjuka*, qua dum laborant Rheno-

nones, in gyrum aguntur. Si dextrorſum curſitent, medicabilem eſſe morbum exiſtimat Lappo; ſin contra ſiniſtrorſum, quaſi amiſſa omni ſpe ſalutis, ægri mactantur.

IV. *Anorexia* ſeu cibi faſtidium, morbus junioribus inprimis frequens, ut non comedant, ſed ſubſiſtant atque ruminent.

V. *Fiſſura mammarum*, ut ſangvinem, ſi mulgeantur, emittant. Neſciunt Lappones inungere ſucco Pingviculæ, ut diu in Alpibus exteris ſoliti fuere Paſtores ovium & vaccarum, licet copioſe in Lapponia creſcat hæc planta.

VI. *Herpes* ſeu *exanthemata* minutiſſima, quæ etjam in uberibus naſcuntur, ibique late ſerpunt, a quibus non quidem moriuntur feminæ, at ore vitulorum eas lactentium, ulceribus inficiuntur, ita ut qvum ſe non poſſint alere, intereant.

VII. *Paronychia*, *Klöf-Sjuka*. Pedes intumeſcentes circa marginem ungularum & putreſcentes, ex quo claudicat animal, ut gregem ſubſequi nequeat. Oritur hoc malum præſertim ſolis æſtu per aliquot dies vehementius ſæviente. Forte Oeſtro quoque debetur, ſecundum obſervationem, quam Itineri Weſtg. p. 202. inſeruit N. D. Præſes.

VIII. *Cacboëte*, *Peckekattja-tacka*, *Fållſjuka* eſt ulcus in muſculoſis partibus femoris oriundum, quod parvo tumore incipiens, ſicubi deinde aperitur, pus copioſe emittit. Poſtea dum nigreſcit & ſphacelo quaſi corripitur, particulæ carnis variæ ſeparantur & decidunt; quæ ſi ſanatæ ſuccreverint, animal hoc malo liberatur, alias vero moritur. Ulcus, ſi linxerint Rhenones, internis ulceribus ſæpe afficiuntur & pereunt. Morbus eſt epidemicus.

IX. *Cachexia epidemica*, *Sudda-tacka*, *) *Trånſjuka*,

*) *In Lapponia Tornoenſi* Perna-tauti *dictur* lingua fennica.

ſjuka, *Miâltſot*, eſt inter peſtifera & maxime pernicioſa mala, quibus non æſtate modo, verum & hieme vexatur Rheno, qui morbus augeri & multiplicari magis quam minui perhibetur, & ante annos XII vel XIV in Lappmarkia Lulenſi plane incognitus fuit morbus, nunc maxime contagioſus, per 5 annos ſpoliavit Lapponiam Tornenſem, & omnes fere Rhenones ſylvaticos occiderit. Ut primum hoc malo corripitur animal, incipit præter conſvetudinem gravius reſpirare. Nares quaſi dilatantur & majores evadunt. Oculos extendit & per aliquot momenta expanſos tenet. Tanta tum eſt ferocia, ut omnes cornu petat & proſternat. Comedit tamen ut ſanus, at non ruminat. Decumbit ſæpius quam ceteri. Omnes hoc infecti morbo pereunt, nec ullum ejus detectum eſt remedium; quapropter ſimulac vel minimum ejusdem morbi ſignum obſervaverit Lappo, animal mactat, ſi aliquem e pellibus uſum habebit, quæ in hac conſumtis tabe, chartæ inſtar tenues evadunt. Si aperiantur hoc morbo confecti, apud varios materia quædam ſpumoſa reperitur in Cerebro & circa Pulmones, in omnibus vero omnia viſcera ſunt laxa & flaccida, præ ceteris vero Lien quam maxime cernitur laceratus, parvus & enervatus.

His in morbis, dorſum Rhenonis liquida pice inungere ſolet Lappo, qua licet non profligentur omnia mala, impediuntur tamen œſtri, ne deponant ova, cutem animalis perforantia.

§. XVI.

NOMENCLATURA.

Nomina, quæ Rangiferis imponunt Lappones, partim propria ſunt, partim ætatum.

Nomina ſecundum annos ætatum hæc habent.

Anno 1) *Meſsi* utriusque ſexus.

2) *Orrya* mas, *Wbenial* femina.

3) *Watt-*

Anno 3) *Wattja* femina fecunda, at ſterilis *Whunial rothe. Wubbers* mas.
4) *Koddutis.*
5) *Koſſitus.*
6) *Machanis.*
7) *Nammatappatachis.* Ad plures annos vix perveniunt admiſſarii Rhenones, quippe qui poſt veneris æſtum plerumque moriuntur; caſtrati vero diutius poſſunt vivere. Ceterum haud parum mirari convenit, quod adeo facile quemlibet Rhenonem in grege inter centum & plures a ſe invicem dignoſcere & proprio nomine appellare queant Lappones, licet colorem & pilos pro varia tempeſtate anni mutent, & præcipue cornua, quæ quotannis diverſam induunt formam. Nec veroſimile eſt, quod de Cervo narravit Ariſtoteles, videlicet, ſi caſtretur eo tempore, quo deſtitutus eſt cornibus, nullis poſtea inſtructum iri, aut, ſi tum habuerit, eadem non amplius amiſſurum, quandoquidem caſtratus Rheno cornua & accipit & amittit quotannis eodem tempore ac reliqui.

Excrementa hujus animalis æſtate molliora ſunt, ut boum: hieme duriora, ut ovina vel caprina.

Hiberno tempore rhedam trahit Rangiter, fune inter pedes medio & regitur loro cornibus adnexo. Unicam tantum perſonam aut X librarum pondus ferre poteſt, gravius enim raro ſuſtinet. Si urgetur, X vel XII milliaria poteſt currendo emetiri, at tum mox mactandus eſt, quoniam fatigatus immodico curſu vivere amplius haud ſolet. Et eſt ſæpe obſervatum, eum continuo curſu per VI vel VII mill. iter carpere, licet vix ullo momento ſub itinere quieſcat. In dorſo debilis eſt, ut ephippium ſi imponeretur, non ferat. Itaque aſſerculum qualibet a parte dorſi injungunt Lappones & lævi onerant pondere, dum æſtate ab uno in alium locum promovent.

§. XVII.

FERI.

Feri Rhenones cicuribus duplo ſunt majores & duriorem habent pellem. In Alpibus, quas habitant Lappones, ita quidem illi ſunt extirpati, ut rariſſime niſi in Kemenſibus obſerventur, verum in Alpibus Dalekarlicis, quæ Incolis carent, centeni ſæpe catervatim vagantes apparent.

§. XVIII.

EPILOGUS.

Ita Rangiferino ſuo circumdatus grege, omnia habet Lappo, quæ ad vitam ſuſtentandam ei ſunt neceſſaria. Lappo qui poſſeſſor 500 ad 1000 Rhenones poſſidet, dives reſpectu ruſticum adjacentium cenſendus eſt, quum ille poſſideat totidem imperiales belgicos; & poteſt quotannis reportare fructum dimidium totius, quod nulli in Svecia. In gelida & infœcunda terra ſumma degit vitam tranquillitate animi; non extimeſcit Bellonæ furores & crudelitates, quæ florentiſſima imperia proſternunt; à perpetuo ſervitutis jugo, ſub quo noſtri gemunt Agricolæ, liber eſt; a furibus & incendiis fere nihil timet; myriadas morborum ignorat, aliis gentibus communes; non illi opus eſt innumera emere venena, quæ melle dulciora ſentiuntur, at viſcera corrodunt. Scilicet: *non qui multa poſſidet, ſed qui paucis indiget, dives eſt.*

LVIII.

OVIS,

ſub
PRÆSIDIO
D. D. CAR. LINNÆI,

Quam propoſuit
ISACUS PALMÆRUS, Nic Fil.
O-Gothus.

Upſaliæ 1754. *Octobr.* 30.

PROEMIUM.

OVium cultura, quæ priſtinîs temporibus adeo contemta fuit, ut indoctis & incultis tantum eſſet relicta; nunc temporis, dum œconomia juſtum in patria noſtra obtinuit locum, tanti eſt pretii, ut inter optimas, quæ felicitatem regni amplificent, artes, haud immerito numeretur. Quantum vero adferat utilitatis, ſuo exemplo demonſtret ſatis Anglia, cui oves plus profuiſſe, quam aurifodinas Potaſi Hiſpaniæ, contendunt varii. Antea fere omnia, quæ ad veſtimenta erant neceſſaria, ab exteris emebamus, donec obſervabamus id nobis tantum æris detrahere, quantum emolumenti inde hauriebant alii. Cordatis igitur noſtris œconomis viſum eſt, huic morbo ſanando non aptius adcommodari poſſe remedium, quam ut in patria inſtruerentur opificia, veſtitum nobis ſuppeditatura; quod quidem feliciter ſucceſſit, ſed quamdiu lana ab

 exteris

exteris invehebatur, tamdiu inſtituta faſtigium non attingerent. Itaque viri de publico bene meriti, rem paulo adcuratius introſpicientes, ſatis ſuperque deprehendebant neceſſitatem Ovium culturæ intra patriam Præ ceteris Conſiliarius Commerciorum ac Eques, per ſua in patriam univerſam merita, immortali memoria digniſſimus, Nobiliſſimus D:nus JONAS AHLSTRÖM, qui, tanto cum ſtudio, opificia pœne innumera inſtruxit, huic operi etiam manum admovit; ille enim non ſolum variis in lucem editis ſcriptis modum civibus patefecit, quo curam horum animalium gererent; ſed etiam rei neceſſitatem, vividis depictam coloribus, Ordinibus regni ſubjecit, quo res feliciter jam eo eſt perducta, ut paſtores, ovium culturam edocti, in plerisque regni provinciis ſint conſtituti. In hac arte demum noſtrates adeo profecere, ut exteris facile palmam præripiant: unde libellus, Beſkrifning om fullgoda Får, a *Friderico W. Haſtfer*, nuper editus, non tantum ſtatim in lingvam Germanicam Gœttingæ eſt translatus; verum &, illo cum elogio, in Actis illorum recenſitus, ut ne Tournefortus quidem, omnibus ſuis plantis inſtructus, cum eo conferri poſſet; utinam merito.

Scientiam hanc æquiori & juſta perpendens lance, obſervo multum certe adhuc reſtare, inprimis autem illam partem, quæ a ſcientia naturali lucem mutuatur, & ſine qua ovium cultura feliciter abſolvi nequit. Electurus idcirco argumentum ſpeciminis Academici, diu multumque mecum deliberavi, utrum quod ad medicinam proprie ſpectaret, an vero ex parte quadam ſcientiæ naturalis quid pertractandum ſumerem, unde publica res quid captura eſſet commodis; ſed prævaluit illud in pectore monitum: *Salus patriæ, Lex ſumma.*

I. DESCRIPTIO.

Caput: Roſtrum compreſſum, anterius nudum.

Dentes primores, in inferiori tantum maxilla, VIII, inciſores, prominentes, margine laterali acuti, apice ſubtransverſi, interius paulo excavati; in ſuperiori vero maxilla primores nulli.

- - *Canini* deſunt in utraque maxilla, & ſpatium edentulum inter primores & molares.

- - *Molares* in utraque maxilla, ſinuato acuti.

Os ſ. Bucca papillis albis, cartilagineis interne veſtitum.

Labium ſuperius a naribus ad os nudiuſculum, lacuna exaratum.

- - - *Inferius* ſeu Mentum ſubrotundum, convexum, molle, margine inflexo denticulato.

Vibrizæ oris ſuperiores per quatuor ordines inæquales digeſtæ.

Pilus diſtinctus ſupra nares, longus.

Narium foramina oblonga, ſinu vel margine ſuperiori medio gibbo; ſinu vero poſteriori obtuſiori.

Oculi ſubcærulei, glauci, in prominentia ſincipitis ovali. *Pupilla* de die oblonga.

Cilia ſuperiora tantum; inferiora nulla; ſed horum loco, pili rari tenuiores.

Cavitas quaſi digito impreſſa, ante canthum oculi anteriorem, profunda, gluten ſecernens; & alia minus profunda pone canthum oculi poſteriorem, quarum uſus nos fugit.

Lingva mollis nec ſcabra, ſulco longitudinali notata.

Vertex prominens, inter cavitates depreſſas pone oculos.

Aures

Aures oblongæ margine integro: ſuperiori verſus baſin inflexo; intra aures lineæ tres, elevatæ, longitudinales.

Cornua ſpiraliter retorta, rugoſa, introrſum angulata, plana, apice complanata.

Collum compreſſum, capite longius, lanatum.

Dorſum latum, teretiuſculum, circa lumbos tamen latius.

Pectus prominulum, pilis brevibus tectum.

Abdomen plano-convexum:

Mammæ ingvinales, nudæ, binæ, coalitæ, & præterea duæ Papillæ ſpuriæ ad baſin anticam.

Scrotum mamillis duabus notatum.

Cauda teres, genubus brevior, pilisque tecta.

Pedes: Femora compreſſa. *Genua* craſſiora in anticis pedibus; in poſticis vero prominentia. *Tibiæ* anticæ teretiuſculæ; poſticæ magis compreſſæ,

Ungulæ geminæ: margine exteriori convexo; interiori vero acuto, concavo.

Ungulæ ſuccenturiatæ in parte poſtica pedis circa tarſum, geminæ, minores, rugoſæ.

Liquor glutinoſus ſecernitur e foramine parvo intra ſinum ſupra ungulas anticas, fere ad earum baſin, cujus uſum etiam ignoramus.

Vellus conſtat pilis contortis ſ. criſpatis, molliſſimis: longis in dorſo, lateribus & collo; at brevioribus, rectis, imbricatis & lævibus in capite ante oculos & cornua, in auribus, pectore, ventre & pedibus.

Sutura in ingvibus ſpiralis.

II. SPECIES.

Species ovium, quæ vulgo ſunt notæ, numerantur ſequentes:

1. OVIS

1. OVIS (*Aries*) cornibus compreſſis lunatis. *Faun. Svec.* 43. *Syſt. nat.* 10. *p.* 70.

Ovis *Geſn. quadr.* 138. *Aldrov. biſulc.* 370. *Jonſton. quadr.* 60. *tab.* 22. *fig.* 1, 2, 3.

Ovis domeſtica *Raj. quadr.* 73.

2. OVIS (*gvinenſis*) auribus pendulis, palearibus laxis piloſis, occipite prominente. *Syſt. nat.* 10. *p.* 71.

Aries gvineenſis ſ. angolenſis. *Margr. braſ.* 264. *Raj. quadr.* 75.

Cornua curva deorſum usque ad oculos incurvata & quaſi torta. Juba ſub collo pendula. Pili breves hircini.

3. OVIS (*Strepſiceros*) cornibus erectis ſpiralibus. *Syſt. nat.* 10. *p.* 71.

Strepſiceros cretenſis. *Bell. itin.* 20.

Aries cretenſis *Aldrov biſulc.* 407.

Ovis Strepſiceros cretica *Raj. quadr.* 75.

Hujus magni greges aluntur in Ida Cretæ.

Cornua erecta, ambitu canaliculata, cochleæ in modum contorta. confr. Aldrov. quadr. biſulc. 406.

III. VARIETATES.

Varietates ovis *communis*, quas mihi pertractare ſatis eſt, variæ ſunt; præcipuæ autem VI, uti:

1. LATICAUDA, *Platyceros ſ. arabica.* Huic cauda crasſiſſima, triginta ſæpe librarum, a ſummis ad imum magis magisque lateſcens. Paſtores poſtella fabricant, ad quæ cauda alligata nititur & ſuſtinetur. cfr. *Aldrov. biſulc.* 496. 404.

Animal frequens eſt in Oriente, Armenia, Syria, Arabia & Ægypto.

2. AFRICANA *Raj. quadr.* 75. pro lana pilis brevibus hirta.

3. HIS-

3. HISPANICA, quæ a reliquis differt cornibus contortis, ſpira extrorſum dilatata, lana circum oculos copioſa, adeo ut oculi illa pœne ſint operti, & quaſi profunde intra cranium intruſi. (*it. W-Goth.* 59. *Scan.* 61.) Lana his mollior (*it. W-Goth.* 58.), copioſior, ſæpe novem librarum & pingvior (*it. Scan.* 156.) Semel annis ſingulis has tantum tondere licet, quippe quæ frigus minus ferunt. (*it. Scan.* 61.

4. ANGLICANA vulgo dicta. hæc cornibus caret, at gaudet cauda craſſiori, quæ una cum ſcroto ad genua usque pendet.

5. RUSTICA cornuta fere ſemper eſt, & lanam breviorem, minus criſpam & rigidiorem, quam in præcedentibus (1, 3, 4.) habet. Cauda & ſcrotum non attingunt genua.

6. POLYCERATA. Arietes cornibus quatuor, rarius vero ſex gaudent, quorum interiora erecta, lateralia vero revoluta (*it. Gott.* 248.). Habent hæc cornua analogiam quandam cum plenitudine florum, & ſunt quaſi bipartita aut tripartita cornua, quorum itaque latera exteriora rigidiora contorquentur; unde illorum divaricatio (*Aldrov. biſulc.* 408.)

IV. PHYSIOLOGIA.

Oves ſunt *Pecora* ruminantia & nullos dentes inciſores in ſuperiori maxilla habent; itaque paſtum euntes, gramina ac herbas evellunt, cibum in ventrem magnum deglutiunt, & ibi maceratum iterum regurgitant meliusque remandunt; unde pingvedo ovium, uti reliquorum hujus ordinis animalium, in ſevum convertitur. Habent enim hæc animalia in abomaſo acidum, quod oleum in ſebum transmutat.

Poſt diem Aug. 24. prurire quidem incipiunt, ſed ad copulam non debent admitti, niſi poſt tempus S. Mi-

S. Michaëlis, ut verno tempore enixi pulli non graviori adflictentur frigore. Unus mas viginti feminis ſufficit. Tempus graviditatis per 150 dies durat; quo transacto, oves ruſticæ ſæpius unum, exoticæ vero ſæpius duos pariunt fœtus; in Batavia ſæpe tres & quatuor, ubi illius reperiuntur magnitudinis oves, ut poſſeſſoribus lanam ſæpe decem ad ſedecim librarum ferant, teſte *Ablſt. p.* 2. §. 1.

Illi pulli, qui die a nativitate tertia collo pallide rufeſcente, pilis erectis longioribus inter lanam hic illic ſparſis, craſſisque artubus gaudent, præſtantiores communiter habentur. Ovis, quæ duos habet agnos, uni horum vix ubera præbet, niſi alter etiam adſit. Itaque mortuo altero, ne ſuperſtes fame pereat, alium, mortui cute, adhuc ſangvine madente & calida, per noctem circumdant, & matri offerunt, quæ, doli ignara, illum ut ſuum aſſumit & nutrit. Mater enim ex odore in innumeris fœtum cognoſcit, & pullus matrem.

Quidam paſtorum præcipiunt coloſtrum eſſe emulgendum, ne, uti noxium & validum purgans, vim ſuam in tenerrimos agnos exerceat; at fallunt & falluntur; nam hæc purgatio, lege ipſius naturæ præſcripta, ad ſanitatem illorum multum confert. Ii, quorum mos eſt oves mulgere, agnosque non materno, ſed alio lacte nutrire, de propagine bona minus ſunt ſolliciti. Novimus enim vitulum aliumque fœtum, qui ipſe e maternis mammis lac expreſſit, inque ſuum convertit ſuccum ac ſangvinem, alieno enutrito ſemper fieri robuſtiorem.

Ubi ſui ſunt juris oves, aluntur a matre usque ad tempus autumnale, cum mater pruriens illos abs ſe expellit. Ut arceantur a matrum uberibus pulli, utuntur ruricolæ capiſtris e mucrone ligneo aut pelle Erinacea. (*it. Scan.* 219.)

Anni-

Anniculæ oves pruriunt, concipiunt & pariunt; ſed proles tenella evadit, præſtantior enim ea eſt, quam adultiores utriusque ſexus procrearint. Verum ab anno ſecundo, usque ad ſeptimum, ad propagandum genus inprimis ſunt admittendæ; Excedentes autem octo annos minus aptæ (*Aldrov. biſulc.* 422.)

Quos caſtratos volunt, illorum teſtes die a nativitate nona circiter ſunt exſecandi, ubi non ſolum & majores & pingviores evadunt, ſed & lana his eſt copioſior & mollior (*it. Scan.* 268.); nam libido pilos efficit rigidiores.

A dentibus ovium ætas facillime numeratur. *Primo* enim anno, octo dentibus inciſoriis acutis inſtructæ ſunt, quos per hunc usque ad *ſecundum* retinent, dum duos intermedios amittunt, & illorum loco duos latiores & apice fere obtuſiores obtinent; alios duos primores *tertio* mutant. *Quarto* iterum alios duos, & *quinto* denique duos exteriores & ultimos, qui magis magisque fiunt obtuſi & dilatati. Hos dentes tum ſalvos conſervant usque ad annum *octavum*, dum primi abeunt, *nono* ſecundi, & ſic porro duo quotannis cadunt, adeo ut *undecimo* nulli dentes primores ſuperſint; unde tum mactandæ, quippe cum vita ſine magna moleſtia amplius ſuſtineri nequeat.

Oves præſertim ruſticanæ bis quotannis pilos emittunt, tempore ſcilicet vernali, dum educuntur, & autumnali, dum hybernacula ingrediuntur; quapropter his temporibus tondendæ ſunt. Hic tamen diſtingvendum inter illas, quarum pili ſemel, & quarum ſæpius abraduntur. Nam tonſura illarum fine menſis Maji; harum vero vere autumnoque, ſed non prius, quam frigus minuitur, celebrari debet. Lana, quæ vere reportatur, inferior eſt æſtivali; æſtate enim creſcit nobilior. Antequam autem tondentur, in aqua pura laventur, lotioneque peracta,

in

in loco quodam calido claudantur, ut ſudor optime excutiatur, dum lana tertio die ab hac lotione abſcindenda; hinc enim pingvis fit & ſuccida aptiorque manibus eam tractaturis.

Quo propius abtondentur pili, eo criſpior inde evadit lana; ſcimus enim pueros aliosque, quorum capita raduntur, vel crines ſive capilli poſt morbum ſponte decidunt, magis contortos & criſpiores dein obtinere. Quam ob rem in Heraclea, optimam lanam nobis ſubminiſtrante, manibus evellere lanam in uſu eſt: nam quemadmodum pratum, cujus gramina ac herbæ propius terram deſcindantur, gramine denſiori & teneriori repletur; ita lana hoc modo efficitur denſior & tenerior; quare a paſtoribus etiam commendatur.

De bonis ac genuinis ovibus comparandis ſollicitus, & maſculum & feminam optimæ frugis ſibi comparare debet, maxime autem de mare ſolliciti ſunt paſtores; novimus enim externa ſemper patri ſimilia evadere, & ſic ex viliori matre præſtantiores conſequi credunt ſoboles. Sunt qui aſſeverare audent præſtantiorem hanc progeniem non ultra abnepotes deſcendere, adeoque quarto quovis anno novos ex Hiſpania Arietes introduci, ut ſervetur præſtantior hæc proſapia.

Uti lana alba eſt præſtantior, ita in eligendis ovibus ſumma cura eſt adhibenda, ne diverſo colore tinctas nobis comparemus, ne proles nigra, cinerea aut variegata procreetur.

Licet hæc animalia cornibus ſint prædita, adeo tamen mites ſunt oves ac imbelles, ut vix contra alia animantia, niſi quæ ſuæ ſint ſpeciei, eis utantur, tum vero regrediuntur & horizontaliter cornibus hoſtem petunt. Et quoniam hæ fere inermes ſunt, ita currendo fuga auxilium quærunt, ut Ca-

nis melitæus totum gregem poſſit propellere & diſſipare, dum quo una, reliquæ etiam eunt; unde tritum illud: *raro una errat, raroque revertitur una.* Tandem ubi animus illis acceſſit, calcando pedibus anterioribus, & urinam reddendo, adverſario minantur, usque dum de ſe iterum agi animadvertunt. Idem faciunt, cum Lupus quandam earum rapuit; quare tanto facilius ab eo trucidantur.

Vulpes agnos ſemper, raro autem apud nos adultas oves devorat. At Lupus nemini harum parcit. Itaque ne totus grex peſſum eat, paſtores ſequantur, qui utuntur Canibus ſic inſtructis, ut feras amoveant. Aſt eundem finem ſæpius obtinemus, ſi filum, cui faſciculus pulvis pyrii ſit connexus, ad collum ovis alligemus; non enim eo procedunt audaciæ feræ, inſidias ſibi ſtructas extimeſcentes, ut illam adtingant. In Flandria inſtruuntur canes, ut oves comitentur, quo eos partim abs agris arceant, partim coëerceant, uti rangiferos canes lapponici. Si hoc in patria noſtra in uſu eſſet, ſepibus minus indigeremus, quibus magna ſilvarum pars impenditur.

V. PASCUA.

Solum ovibus aptiſſimum ſunt loca aprica, ſicca & perflata, quæque etiam ſponte ſemper eligunt, ibique egregie valent. In inſulis noſtris Carolinis, ubi optime valent oves, per totam æſtatem, altum, planum & aridum campum depaſcunt, & ne proterunt quidem, multo minus comedunt denſiſſimum illud & magnum gramen, quod in locis depreſſis ejusdem inſulæ copioſe naſcitur.

Eſt profecto ſumma admiratione dignum, quod ſapientiſſimus Creator hæc animalia, ut Hottentottos, pilis criſpis veſtiit, quippe quæ tanto calori ac æſtui ſunt expoſita, eum forſan in finem, ut, hac contortuplicatione pilorum, duplicem quaſi umbram eisdem conciliaret.

Plantæ

Plantæ in umbroſis habitantes ſemper ſunt nudæ; at maxima pars herbarum, in apertis locis & ad parietes, ubi radii ſolares fortius æſtuant & exſiccant, creſcentium tomentoſa: uti *Gnaphalium*, *Piloſella*, *Verbaſcum thapſus*, *Marrubia* & *Sideritides*. Sic videmus *Salviam canarienſem*, *Marrubium nigrum* aliaque ejuscemodi vegetabilia in Caldario, juxtaque illud latus, quod ad ſolem vergat, poſita, lana prolixa veſtita, hirſutiſſima evadere. Lana præterquam quod ab æſtu vel calore ſolis, a vehementiori quoque flatus vi conſervat & tuetur; unde plerasque plantas maritimas piloſas animadvertimus, ut: *Tomex*, *Medicago*, *Artemiſia maritima*, & quæ ſunt reliquæ in litoribus maris habitantes, ubi vis ventorum acrior adflat. In apricis illis & maceris locis, gramina quidem minora, at pingviora creſcunt; omnesque fere herbæ ſucculentæ in ſteriliſſimis locis occurrunt.

Herbæ & gramina patriæ, ovibus eſcam præbentia, numero 387. ut & 141 quæ intacta relinquunt, recenſentur a Pane Suecico in *Amœnitatibus Academicis vol. 2:do*, quas OVES NON EDUNT ſunt

Salicornia	europæa.	Elymus	arenarius.
Hippuris	vulgaris.	Montia	fontana.
Liguſtrum	vulgare.	Sherardia	arvenſis.
Veronica	maritima.	Potamogeton	natans.
	ſpicata.		perfoliatum.
	Anagallis ∇.	Myoſotis	Lappula.
	Chamædrys.	Cynogloſſum	officinale.
Pingvicula	vulgaris.	Diapenſia	lapponica.
	alpina.	Anagallis	arvenſis.
	villoſa.	Hyoſcyamus	niger.
Iris	Pſeudo-Acorus.	Datura	Stramonium.
Eriophorum	polyſtachion.	Verbaſcum	Thapſus.
Scirpus	paluſtris.		Lychnitis.
Agroſtis	lacuſtris.	Solanum	nigrum.
	ſpica venti.		Dulcamara.
Arundo	phragmties.		

Lonicera	Periclymen.
	Xyloſteum.
Aſclepias	vincetoxic.
Salſola	kali.
Sambucus	Ebulus.
Anthericum	oſſifragum.
	calyculatum.
Acorus	Calamus.
Aliſma	Plantago ▽
Vaccinium	Vitis idæa.
	Oxycoccus.
Polygonum	Hydropiper.
	Convolvulus.
Butomus	umbellatus.
Pyrola	rotundifolia.
	ſecunda.
	uniflora.
Andromeda	cærulea.
	hypnoides.
Arbutus	Uva urſi.
Ledum	paluſtre.
Saxifraga	granulata.
Chryſoplen.	alternifol.
Arenaria	ſerpyllifolia.
Ceraſtium	viſcoſum.
Sedum	Telephium.
	acre.
Potentilla	argentea.
Dryas	octopetala.
Nymphæa	lutea.
Chelidonium	majus.
Aconitum	Napellus.
Ranunculus	Flammula.
	auricomus.
	ſceleratus.
	aquatilis.
Caltha	paluſtris.
Trollius	europæus.
Ajuga	pyramidalis.
Ballota	alba.
	nigra.
Marrubium	vulgare.
Pedicularis	paluſtris.
Malampyrum	arvenſe.

Scrophularia	nodoſa.
Linnæa	borealis.
Thlaſpi	arvenſe.
	campeſtre.
Cochlearia	officinalis.
	danica.
	Armoracia.
Iſatis	tinctoria.
Eryſimum	Alliaria.
Geranium	robertian.
Malva	moſchatum.
Leontodon	autumnale.
Arctium	Lappa.
Onopordon	Acanthium.
Carduus	lanceolatus.
	nutans.
Cnicus	oleraceus.
Serratula	tinctoria.
Eupatorium	cannabinum.
Artemiſia	vulgaris.
	campeſtris.
	maritima.
Senecio	vulgaris.
Inula	Helenium.
	Dyſenteric.
Bellis	perennis.
Viola	tricolor.
Jmpatiens	noli tangere.
Satyrium	nigrum.
Sparganium	erectum.
Urtica	dioica.
	urens.
Xanthium	ſtrumarium.
Myriophyllum	ſpicatum.
Corylus	Avellana.
Pinus	Abies.
Bryonia	alba.
Myrica	Gale.
Empetrum	nigrum.
Equiſetum	hyemale.
Pteris	aquilina.
Polypodium	vulgare.
	Filix mas.
Aſplenium	Trichomanes.

Pau-

Paucis tamen agendum nobis eſt de præſtantiſſimo earum pabulo in noſtris oris. *Feſtuca ovina* primarium eſt gramen, quo delectantur oves, licet parvum, ſucculentum tamen, & copioſiſſimum in omnibus paſcuis, ovibus aptis. In auſtrali parte Gottlandiæ nihil fere gramine hoc nominato copioſius creſcit, & ibi etiam pingviſſimæ oves evadunt; hinc caro ovina Gottlandica aliis hujus carnis generibus palmam apud nos merito præripit. (*It. Gott.* 284. 256. *Oel.* 92.) Gaudet gramen hoc foliis ſucculentis, quæ præ reliquis eligunt oves; culmos vero & ſpicas inſtinctu naturæ intactas relinquunt, ne pereat & exſtirpetur. Ubi hoc gramen feliciter & copioſe creſcit, ibi etiam oves facillime ſeſe ſuſtentant: contra vero ubi deficit, ſæpius peſſum eunt.

In campis, *Erica* refertis, notum eſt oves facillime ſe alere, quapropter Ericis hoc adſcripſere nonnulli, rati Ericam alimentum eis ſubminiſtrare ſaluberrimum, aptiſſimum; ſed vereor, ne errent; in uſum enim ſuum non niſi recentes Ericæ hujus turiones vertunt; nullo autem modo antiquiores ramulos. Itaque ſolent paſtores adultiora Ericeta igne conſumere, & anno peracto, paſcua ovina inde obtinent perampla, Feſtuca ovina & Erica tenella repleta.

Arva quoque illis valde ſunt grata, adeo ut in circumjacentia prata ire nolint; quod certe tribuendum eſt *Burſæ paſtoris*, in locis hiſce copioſe apud nos obviæ, ut ipſe ſæpiſſime obſervavi; rejiciebant autem in arvis *Serratulam arvenſem & Thlaſpi arvenſe*, Burſam vero eligentes ad terram usque comedebant. Si oves ergaſtulis, in arvis collocatis, per noctes incarcerantur, agrum ſtercore ſaginant, modo mutentur & per totum agrum a loco in locum translocentur. Radicitus magis herbas graminaque carpunt oves; quam alia pecora quæcunque; unde

Batavis in proverbium, quod, ubi quatuor boves paſcua conſumſerint, ibi duo equi ſufficiens habeant alimentum, & poſt hos quatuor oves adhuc vitam ſine diſpendio ſuſtinere poſſint. Cavendum itaque eſt, ne oves una cum bobus uno alantur loco, proverbium enim noſtratibus receptum, veritati eſt congruens: *Fåret gnager ut ógat på koen.*

Ovium carnes ratione alimenti commutantur; nam in Anglia *Rapis* ſaginatæ fere inſipidæ, aliisque locis *Abſinthia* comedentium caro, tam ingrato inficitur odore & ſapore, ut edi non poſſit; ſed ab omnibus rejiciatur. In Hiſpania vero, ubi *Roſmarinus* & *Thymus* illis præbet nutrimentum, omnium ſapidisſimæ evadunt carnes.

Recenſitis ſic *Gratiſſimis* ovibus plantis, paucis herbas illis *Noxias* ſumus commemoraturi. Hæ quidem variæ ſunt, at omnibus enumerandis opella non ſufficeret; peculiares tamen ſunt:

1. *Equiſetum arvenſe*, quod ſi comedant primo vere, eas inde abortire obſervarunt Batavi *it. Oel.* 116. *W-Gotb.* 63.

2. *Ranunculum*, *Flammula* dictum, ovibus nocere, ſtatuerunt paſtores, graviſſimæ vero nobis dubitandi ſubſunt rationes, num in eſcam eam unquam convertant. Idem valet de *Droſera* & *Pingvicula* vid. Barth. act. 4. p. 162.

3. *Anthericum oſſifragum*, quod oſſa illarum emolliat, forte potius oves ipſas enervat, adeo ut ambulare non valeant. (*Barth. act.* 2. *p.* 266. 232.) Idem quoque contendunt ruſtici Smolandi (*Flor. lap.* 136 β)

4. *Kalmia latifolia* in Virginia ovibus præſentaneum eſt venenum (*Flor. virg.* 160.) & *Kalmia anguſtifolia* in Noveboraco maxime eſt ovibus peſtifera

ra (*Act. Upſ.* 1743. *n.* 100.), cum vero hæ plantæ conſangvinitatis quaſi vinculo cum *Andromedis* ſint conjunctæ, facile crederem paludes, *Andromeda polifolia* tectas, ovibus alendis minus eſſe adcommodatas: multo minus alpes noſtrates, ubi quatuor Andromedæ diverſæ ſpeciei copioſiſſime creſcunt.

5. *Myoſotis ſcorpioides arvenſis* ab ovibus quidem non eſtur (*it. Scan.* 62.), & ſi devoretur, crediderim illam minus nocere. At plantæ pleræque in aquoſis evadunt acriores. In Viſingsö fontem quendam circumſepſere ruſtici, in quo *Myoſotis ſcorpioides paluſtris* copioſe occurrebat, cum obſervarunt incolæ oves ab ea ingurgitata multoties mortuas eſſe (*it. Gott.* 335.)

6. *Anemone nemoroſa* reſpuitur ab ovibus in locis ſylvaticis natis vel educatis. Oves autem, quæ a teneris non addidicere abſtinere a planta, uti campeſtres in ſylvas delatæ, hanc *Sangvinalem* herbam devorant, ac in dyſenteriam incurrendo pereunt. (*it. Scan.* 249. 379..

7. *Mercurialis perennis* (*it. Oel.* 146. *W-Goth.* 66) & *Cicuta aquatica*, communi omnium paſtorum conſenſu, ovibus noxiæ ſunt. (*it. W-Goth.* 99.)

8. *Prunus ſpinoſa*, quæ ut noxia eſt reſpicienda, quod ovibus lana ſpinis avellatur. (*it. Scan.* 136.)

Cum ita per æſtatem horum animalium juſtam geſſit curam paſtor, cordi ei erit ſufficienti & ſalubri per hiemem eis proſpicere nutrimento. Hieme igitur nutriantur fœno, neceſſe eſt, quod in ſiccis & apricis pratis crevit, foliisque variarum arborum, ultimis diebus Julii abſciſſis, ut *Betulæ* Flor. Sv. 776. *Alni* 775. *Ulmi* 219. *Salicis* 292. *Fraxini* 830. *Populi* 819. & *Tiliæ* 432. Attamen libentius *Alni incani*, *Humuli*, *Helxinis*, *Piſi*, *Trifolii* & *Medicaginis falcatæ*. Peregrinæ præſtantiori cibo alantur, ne-

 que

que tempore vernali educantur, frigore adhuc regnante, ſed domi remaneant, ne vel ſanitatis ſuæ faciant jacturam, vel degenerent. Et hic inprimis latitat ratio, cur homines plebeji magis ſint ovibus ruſticis contenti; quod ſcilicet plus meliusque ad oves præſtantiores, Anglicanas & Hiſpanicas, alendas requiratur pabulum, quam ad oves ruſticas; quod illæ pluribus morbis ſint obnoxiæ, & proinde facilius moriantur; quod pelles earum ad veſtes minus tenaces ſint; quodque demum diutius intra ovile ſint alendæ & a frigore diutius defendendæ. Has vero rationes alii refellere ſolent, quod ab ovibus Ruſticis lanæ una, vix vero duæ libræ, ab Hiſpanicis Anglicanisque novem libræ obtineantur (*it. W-Goth.* 59. quodque lana nobilior duplo vel triplo pretio veneat.

Ovibus noſtris ruſticis per hiemem vehes una fœni datur; Hiſpanicis vero & Anglicanis hæc vix ſufficit; uti enim majoris ſunt magnitudinis, ita vehes una cum dimidia cuique harum deſtinari debet.

Oves parum bibunt, optimeque ab aqua pluvili l. fluviatili valent, ſtagnans autem peſtilentiſſimum illis eſt venenum, unde ſæpius copioſiſſime pereunt. Æſtate aquoſa innumeris fere morbis jactantur oves, quibus pabulum & cibum minus humidum deſtinavit naturæ auctor. Hieme potus eis non ſingulis, ſed alternis diebus conceditur, æſtate vero quoties ſitiunt. Præcipiunt quidam Opilionum, ut ab aqua octo vel quatuordecim dies abſtineant, & credunt ſe hoc modo pluribus morbis poſſe medelam adferre (*Ablſt. p.* 22. §. 7.)

Ut Solum illarum, quod initio capitis oſtendimus, eſt ſiccum & perflatum, ita in locis clauſis, vapore & nimio æſtu repletis, incolumes vivere nequeunt. Exemplum rei lucem adfundet obſervatio, quam adferunt Scani, quod quum conſuleret quispiam,

am, ut oves in conclavi per noctem clauderentur, ad expellendos *cimices*, clauſis feneſtris & janua, deprehendebantur omnes oves altero die mortuæ & ſuffocatæ (*it. Scan.* 136.); Male igitur rebus conſulunt ſuis, qui caulas arcte clauſas & calidiſſimas locis humidis & depreſſis exſtruunt, unde non modo ſæpius abortiunt oves, ſed & conſumuntur.

VI. MORBI.

Oves variis multisque morbis laborant, quorum vulgares & præcipui in noſtra patria hi ſunt:

Scabies, quæ etiam nomine variolarum apud nos inſigniri ſolet, & dignoſcitur facile labiis tumidis & puſtulis copioſis. Eſt hic morbus tam contagioſus, ut, dum una hoc vexatur, reliquæ ab illa immunes vivere non poſſint, eoque modo totus grex aliquantulo temporis ſpatio intereat, neceſſe eſt. Inter varia medicamina, quibus huic malo obviam eamus, primas merito tenet partes *Moſchus orientalis*, cujus gr. V. ad VI. infectæ pro doſi, idque diebus duobus, porriguntur. Sed hæc medicina pretioſior eſt, quam ut pauperiores facile emerent; itaque præſervationis ſcopo omnia fere amara commendantur, inprimis Herba *Cardui benedicti* (*it. W-Goth.* 145.)

Hepatites, eſt inflammatio hepatis ſæpe cum ictero, qui albumine oculi cuteque flava dignoſcitur, ſæpe etiam in Hydropem degenerans. Eſt hic morbus maxime fatalis, qui ovibus & frequens eſt, & unde pleræque pereunt. Cauſſam hujus morbi exiſtimant nonnulli, nimium aquæ potum eſſe, quem in locis depreſſis hauſerunt. Me vero judice, cauſſa non propie in aqua, ſed in contentis aquæ quærenda; cum enim hoc morbo emortuæ cultro anatomico ſubjiciantur, plurimi vermiculi in hepate ſæpiſſime occurrunt, qui ſunt FASCIOLA *hepatica*.

Vermes hi in omnibus fere rivulis & paludibus foliis herbarum lapidibus frequenter adhærent (*it. Gott.* 182.); In ventrem ovium ingurgitati vigent & hepar per ductum fellis ingreſſi rodunt ac deſtruunt, unde inflammationes, obſtructiones, exulcerationesque demum lethales. Omnes Opiliones Sal ovibus in deliciis eſſe, novere, quodque oves inde valeant, unde ſal gemmæ ad lingendum illis ſæpius præbent, uti medicamentum, quod orexin acuat & viſcera roboret; viderunt certe effectum, cauſſam vero vix ac ne vix attigerunt. Verum nodus hic gordius haud ita pridem a D:no *Schæffero*, in libro de *Hirudine limacis*, eſt ſolutus, qui obſervavit vermes hos in aqua muriatica confeſtim deſtrui & occidi.

Peculiaris proinde ſcopus, quem hoc meo opuſculo intendi, eſt, ut oves eriperem a fatali hocce morbo, fere quotannis, infinita ſtrage, animalia hæc vexante, quod in eo conſiſtit, ut aqua muriatica ex ſale culinari ſ. gemmæ in ſufficienti & larga copia præbeatur ovibus, quatuor aut quinque vicibus omni anno, ut hauſta deſtruat vermes, hepar ovium rodentes. Non enim ſufficit ovibus lambere tantillum aliquoties, ut inde pereant vermiculi omnes; ſed debent haurire tantum, quantum eis placet. Ponam centum & mille prædia in noſtro regno, & quodlibet horum unoquoque anno unam ovem, forte aliquando viginti, quotannis hoc morbo amittere; crediderim me, ſi hoc meo conſilio illas ſervarem, rem non minus gratam, quam utilem civibus meis præſtitiſſe.

Phthiſis & *Tuſſis*, inprimis apud oves, oritur a pulvere terreſtri, inſpiratione hauſto; Cujus ſigna ſunt lana defluens, gingivæ pallidæ & pedes calidiores, fide *Ablſt. p.* 39. §. 20.

Ver-

Vertigo, plerumque Epidemicum malum, ſæpe pro cauſſa agnoſcit hydatidem inter meninges & cerebrum, uti Joh. Jac. Scheuchzerus in Rupicapris Alpium obſervavit (*it. Alp.*), qui morbus facillime innoteſcit eo, quod circumeant ſemper ad idem latus. Cura peragitur ſæpe colapho, qui latere, ad quod eunt, impingatur ægrotis. Ut reliquos morbos taceam, qui Medicinam ovium jam tradere non conſtitui.

INSECTIS vexantur oves inſuper variis, ut:

Pediculus ovinus, qui pellitur decocto *Tabaci* & pulvere ſeminum *Apii* & *Sabadillæ*.

Hippoboſca aptera, quæ inficit lanam viridi colore (*it. W-Goth.* 59.)

Acarus, ſuetice *Fåſting* (*Faun. Sv.* 1192. *it. Oel.* 62.) minus apud nos frequens.

Oeſtrus (*Fn. Sv.* 1027.), qui ſinui frontis adhærens, mortem ovium quam ſæpiſſime efficit. (*it. Scan.* 128.)

VII. USUS.

Lana eſt, ex qua veſtimenta tam procerum quam aliorum parantur. Et ut nemo non noſtrum ejuſcemodi cultu indiget, nullo negotio intelligitur, quot pecunias huic rei impenderint majores noſtri, qui eam ab exteris emerint. Præparatio lanæ, antequam pannus perfectus inde evadat, videatur in *it. Scan.* 206.

Ruſticanæ Tunicæ, quibus contra vim frigoris ſe conſervat vulgus, ex cute piloſa ovium confectæ ſunt, ita tamen ut latus piloſum introrſum vertatur. Item *fimbriæ* femorum feminarum Scanenſium (*it. Scan.* 274.) *Tibialia* vulgi hyberna, nec non *Pilei* facile omnium ex lana fiunt.

Fimbria circum mitras Muſcovitarum & Perſarum

rum ſumitur ab embryone, quod occaſionem dedit fabulæ de agno Scythico ſ. Baromez.

Ex cute molli præparata conficiuntur *Femoralia* ruſticorum, aliæque veſtes, nec non *Chirothecæ*, præcipue tamen a lævigatis, quarum hæ apud nos in majori pretio habentur, quæ cum cortice Salicis capreæ præparatæ ſunt (*it. Scan.* 202.)

Cornua ferro ignito attrita illud ſervant, ne facile obducatur ærugine. Apud ruſticos quoque in uſu eſt ſoleas *Calceorum* laminibus horum cornuum tegere, ut diutius durent (*it. Oel.* 114.)

Caro, præſertim vervecum, ſaluberrima eſt, quippe facillime omnium tranſpirat, teſte *Sanctorio* in *ſtatica*; unde alius carnis citius nos tædet, quam ovinæ.

Aſſata caro agnina plerisque gentibus in deliciis eſt; quapropter agnus menſtruus menſe Januarii Amſtelodami venditur ſedecim florenis, cum adulta quatuor tantummodo conſtet. Agni *Piſis* concoctis lacteque mixtis optime ſaginantur, nec non *Braſſica* & *Rapa*.

Teſticuli excoriati in inciſiis & botulis rarius a plebe aſſumuntur, vulvam & ſumen veterum Romanorum tamen non admittente.

Lac rarius occurrit coctum & recens; ſed præparatum & acidulum frequentius Scanis in uſu, refrigerans & ſapidum eſt. Præparationem vid. *it. Scan.* 219.

Caſeus albus & ſapidiſſimus evadit. *Serum*, a confectione caſei reſiduum, coctum concreſcit, eſturque ab ruſticis Scaniæ (*it. Scan.* 219.)

Butyrum album inſipidumque eſſe fertur, quod non vidi.

Oeſypus eſt lana ſudore pingvi ſuccida, quæ luxatis contuſisque opitulatur.

Stercus interne a ruſticis in Ictero aſſumitur; externe vero Ambuſtis imponitur, *Aldrov. biſulc.* 598.

Fimus

Fimus ovinus pingviſſimus, optimeque in ſatis plantas lætificat. Uſurpatur præſertim ad *Nicotianæ* & *Humuli* plantationes; unde etiam in Opiliones magiſterium culturæ Nicotianæ & Humuli derivatum eſt.

Nihil itaque in ovibus invenitur, quod non utilitatis quid ſecum ferat. Hinc judicant nonnulli, ovium culturam plus prodeſſe ruricolis, quam ſaginationem boum. Etenim quinque ovibus alendis non plus impenditur pabuli, quam unico bovi, ſed tamen magis proſunt, nam ducentæ oves dant quotannis lanam præſtantiorem ſ. autumnalem 10 lb; viliorem vero ſ. vernam, (quæ *Lódia* vulgo dicitur) 10. lb. Lanam agninam quoque 10. lb. (adeoque 30 lb.) Unaquæque libra ad 24. ob. facit 450 thal. argenteos. Adde agnos ducentos, quilibet ad 2. th. facit 400. Summa 850. thal. argent. Si vero alamus Anglicanas, ex quibus & copioſior & præſtantior lana, quæſtus adhuc major redundat. *it. Scan.* 371.

Uberior quidem heic eſſet occaſio, ovium culturam pertractandi, ſed vetant id chartæ anguſtia & propoſita brevitas. Coronidis loco, commendo clauſtra illa fœni, quæ deſcripta atque delineata in *itin. W-Goth. p.* 61, reperiuntur.

LIX.

LIX.

MUS PORCELLUS,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propoſitus a

JOHANES JUST. NAUMAN,

O Gothus.

Upſaliæ 1754. *Novembr.* 20.

C. I.

Cum Animalium, præ omnibus, quæ Tellus producit, conſideratio ſit multo jucundiſſima, tum præcipue Quadrupedum hiſtoria inſigni ſe commendat amœnitate, quippe quæ naturæ Auctor fabrefecit abſolutiſſima.

Veteres dudum bifariam Animalia diſpeſcuiſſe conſtat, in *perfectiora* ſcilicet & *imperfectiora*. Hæc autem diſtinctio recentioribus ſe minus probavit, quibus omnia animalia viſa ſunt, ſaltem in ſuo genere, perfecta. Aſt ut ut horum veram largiamur eſſe ſententiam, contendimus tamen non abſonam eſſe illorum adſertionem, cum animantia conſideramus comparate; ſic jure enim meritoque optimo ea nuncupamus perfecta, quæ pluribus inſtructa ſunt ſenſoriis, quibus res diſcernant; adeo ut quæ oculis, auribus, naribus & ceteris ſenſibus, quibus cernant,

nant, audiant, olfaciant, ſunt prædita, pefectiora ſint aliis, quæ iisdem deſtituuntur facultatibus: Atque hoc reſpectu Quadrupeda nobis audiunt perfectiora.

Hæc ipſa QUADRUPEDA diverſimode ſe ſuaque curant; ſollicitudo illa, qua fœtus ſuos educant, qua alimenta comparant, vitam tutantur, hoſtes vitant vel agrediuntur, & ratio, qua hæc atque alia, quæ ad œconomiam ipſorum ſpectant, perficiunt, adeo in variis eſt varia, ut ne ſtupidiſſimus quidem, niſi ſumma cum admiratione, inſtinctus ac mores eorundem penſitare poſſit. Hinc mirabundus indignatus ſum ſcientiam hanc, quæ res tractat multo curioſiſſimas & amœniſſimas, quæ ſapientisſimam Sapientiſſimi Conditoris inſtitutionem nos condocet, eſſe adhuc in illarum numero, quas dilucide minus expoſitas eſſe, dolet genus humanum.

Hiſtoriam quidem Animalium Alexandri dudum Magni munificentia elaborari cœptam fuiſſe, idque ante jacta a Theophraſto Botanices fundamenta, non diffiteor, attamen vix digna judicata eſt, quæ in ſcientiarum numerum ab eruditis reciperetur, & jacuit fere, usque quo ſeculare illud ingenium, Gesnerus in Helvetia, ipſam in lucem proferret, & hominibus denuo exponeret.

Aſſiduus ille Italus Aldrovandus, quo hanc ſcientiam locupletaret, collegit incredibile pene labore omnia, quæ de animantibus indagare potuit commemorata, quo tamen ipſo tantum abfuit, ut integra conderetur ſcientia, ut potius plurimum ceperit detrimenti, cum fabulis veterum ac commentis tota quanta deformaretur. Hanc talem Jonstonus quidem ſuſcepit repurgandam, verum ad augeæ ſtabulum repurgandum non Pygmæus quidem, ſed Hercules requirirebatur.

RAJUS

RAJUS Angliæ illud decus, hanc etiam ventilandam ſumſit, verum enim vero, inanibus paleis diſſipatis, parum integri ſolidique remanſit.

Hodieque, quicunque hanc ſcientiam proponunt Auctores, variis ei ac conquiſitis undique veterum fabulis ornatum conciliare ſtudent, unde tam reddita eſt deformis atque inviſa, ut eruditi vel ipſum Zoologiæ nomen averſentur. Aſt cum de genere humano, ceteras hiſtoriæ naturalis abſolvendo partes, plurimum meritus ſit Nob. Dn. Præſes, tum de diſcipulis ſuis præcipue, quibus hanc privatim tradidit hiſtoriam, qua auditorum adeo cepit animos, ut nemini diſpliciturum confidam, quod carptam hanc ex legentis ore Hiſtoriæ naturalis particulam elegerim, ſpecimen eruditionis academicum editurus.

Obſervationes nuperrime inſtitutæ evincunt, poſſe utique & debere hanc ſcientiam alia prorſus methodo, quo nitorem, quem inſitum habet, & honorem, quem meretur, etiam aſſequatur proponi. Sic e. g. delineatus eſt. URSUS Lotor *Act. Stockh.* 1754. MURES *Lemmi Act. Stockh.* 1740. CANIS *familiaris* in *Cynogr. Dn. Lindekrantz* &c.

Incrementa Hiſtoriæ naturalis debemus maximam partem Medicis, qui, quod plurima medicamenta ſuppeditat regnum vegetabile, Botanicen præcipue coluerunt. Aſt cum pauciora longe ſubminiſtret regnum animale, illis non eſt ſuccenſendum, ſi hoc curioſius luſtrare tantisper neglexerint. Fateor equidem hujus notitiam non magis a Medico, quam ab aliis exigi poſſe, attamen inſimul medici indagine hanc inprimis dignam eſſe urgeo, cum anſam præbeat, animum adſuefaciendi ad inſtituendas obſervationes. Is enim dubio procul in medica arte egregia præſtabit, qui obvia quævis attentiſſime obſervare didicerit. Quod ſi perpenderimus quantum

luminis temporibus noviſſimis acceſſerit huic animalium hiſtoriæ, fateamur ultro, neceſſe eſt, eam haud minoris, quam reliquas ſcientias, eſſe faciendam, licet nondum auctoritate publica conſtitutum ſit, ut in academiis proponatur diſcentibus a propriis Docentibus.

Hiſtoriam AVIUM induſtrie a WILLUGBÆO pertractatam egregie dehinc excoluerunt RAJUS, ALBINUS, EDVARDUS, CATESBÆUS, Angli, quibus hoc nomine ſummas debemus gratias. His etjam accenſendus eſt FRISCHIUS Germanus.

Hiſtoriam PISCIUM princeps explanavit WILLUGBÆUS & ejus Epitomator RAJUS, quæ tandem ab ARTEDIO noſtrate reformata, in formam diſciplinæ redactata eſt, atque a CATESBÆO demum aucta.

Ad hiſtoriam INSECTORUM illuſtrandam pro rata contulerunt MOUFFETUS, GOEDARTUS, MERIANA, ALBINUS, RÖSLER, WILKES, SWAMERDAM, LISTER, FRISCH, ſed præprimis Galliæ illud decus REAUMURIUS, cujus laudabilia veſtigia laudabili ſtudio preſſit Nobiliſſ. DE GEER noſtras.

Hiſtoria VERMIUM ſilet adhuc, quamvis *Teſtacea*, per KIRKERUM, BONANNUM, LISTERUM, RUMPHIUM, GUALTIERUM, ARGENVILLIUM, expoſita ſit non perſunctorie.

Immo vero Principum jam Europæorum maxima eſt voluptas, ut Muſea inſtituant, atque illis ſe oblectent, præſertim cum hæc dilucidiſſime infinitam Dei optimi maximi loquantur ſapientiam ac potentiam.

Itaque, uti ex antecedentibus id patet, hiſtoria Quadrupedum minimum eſt elaborata, licet cæteris hæc longe excellant animantibus; Mihi, cum hac tempeſtate latius exſpatiari non liceat, unum omnino animalculum attentius conſiderare propoſui, cujus

jus deſcriptionem neque a ſcopo alienam eſſe, neque ſpecimine Academico indignam judico. Elegi nempe MUREM PORCELLUM, qui interdum, quamvis rarius, in noſtra Svecia cultus viſitur, & a naturæ quidem curioſis, licet voluptatis magis quam lucri ergo, diligitur, atque eam inprimis ob cauſſam, quod, quamquam ab omnibus quibuscunque obviis hic vulgo diſcernitur, a Zoologis tamen Europæis non niſi obiter forte deſcriptus ſit; quod meum propoſitum, ut æqui rerum cenſores æqui bonique conſulant, enixe rogo.

II.

Pertinet vero hoc animal ad ordinem *Quadrupedum*, qui *Glires* continet, cum utraque ejus maxilla, & ſuperior & inferior, non inſtructa ſit niſi duobus dentibus inciſoriis, nullis autem caninis, ſed pluribus molaribus.

Errant itaque, qui ad Suillum genus, in ordine jumentorum, hoc referunt, eo quod inſtar porcelli grunniat, & collum ſuperne tectum ſit ſetis rigidioribus, unde id *Porcum maritimum*, falſo nomine, appellarunt.

Porro ad genus *Murinum* ſpectat, neutiquam vero ad leporinum, ſub quo militant Cuniculi, quamvis id opinati ſint Marcgravius & Piſo. Cuniculus enim ſatis evidenter diſtinctus eſt ab adfinibus eo, quod dentes bini primores maxillæ ſuperioris duplicati ſint, ſive, quod a parte interiori ſuccenturiati ſint dentes duo minores; quod idem & in Lepore, & in Cuniculo obtinet.

Quod ſi character a dentibus molaribus deſumeretur, fateor hos proxime ad Caſtoris dentes accedere, cum molares hi ſerie duplici ſint ita locati, ut quaſi in maxilla quidem ſuperiori divaricati, in inferiori convergent. Sed dentes primores Caſtoris cum apice

apice transverſi ſunt, tum ſuperiores introrſum excavati, quod in noſtro aliter invenitur. Neque vero ad familiam Sciurorum commode reduci poteſt, quippe qui dentibus maxillæ inferioris primoribus inſtructi ſunt compreſſis, at Mus Indicus non ita. Præterea ipſe corporis habitus hoc ſatis deſcriminat, quo & Caſtor ſub aquis optime degit, & Sciurus ſaltu ſe perniciſſimo in arborum ramis exercet; quorum neutrum Muri Indico competit. Patet itaque ad Mures accedere hoc animalculum, quibus cum & facie externa & moribus, & dentibus congruit.

Latiſſime autem, poſt numeroſam Simiarum gentem, patet genus hocce murinum, & complectitur Quadrupedia minutiſſima. Mures quidem viliſſima atque abjectiſſima eſſe animalcula opinatur vulgus, ut non niſi cum faſtidio de his loquatur, & tantum non omnes mirantur ſtupendas Indiorum belluas, Elephantos, Rhinocerotas &c.; aſt equidem crediderо, minutiora non minus, quam majora, ſummi opificis ſapientiam & potentiam teſtari luculenter; Etenim, quod hæc præſtant mole, id illa multitudine; quod hæc robore, id illa incredibili velocitate perficiunt. Itaque ſi Elephas vaſto corpore & robore ſit formidabilis, utpote qui ædes hominum concutere ac proculcare poteſt; exiguus, quem ſpernimus, Mus easdem ubique perforare valet; adeo ut unicum hoc ſit animal, quod intra ligneos parietes contineri nequeat. Elephas unum omnino ſingulo triennio, ſi bene agitur, fœtum parit, aſt Mus innumerabili prole fœcundus eſt. Et ſi cui volupe fuerit hæc animalia minuta eorumque effectus computare ac majoribus illis conferre, næ dubius is hærebit, utra alteris ſint præferenda; ut taceam fibram minimam Muris eſſe æqualem fibræ Elephantis, ſi quidem fides habenda obſervationibus Leuwenhœkianis.

Præterea non minori cum admiratione excipimus hiſtorias vulgatiſſimorum Murium, quam hiſtorias rariſſimorum animalium Indorum, e. g. *Mus* ille alpinus *Marmota* dictus, tanta cum velocitate terram vel duriorem perfodit, quanta vix poſſet robuſtus inſtrumentis armatus putearius; & hic quidem per Europam circumfertur, & inſtar portenti oſtentatur ſpectandus, perinde ac ſi ab Indiis inde eſſet arceſſitus.

Mures Lemmi ex alpibus noſtris egrediuntur, adjacentesque regiones inundant tanta copia, ut numeroſa Artaxerxis ipſius agmina numero ſuperent, & majores noſtri, cum e nubibus excuti hanc turbam putarent, metu perculſi, publicos Diis ſupplicationum dies decreverint, ut averruncarent, quam nullis inquam remoris periculisve cedere ſtupebant.

Mus jaculus in Act. Upſal. A:o 1750. a D:re HASSELQUIST deſcriptus, lectoribus admirationem incutit; ſcilicet animal quadrupes, non niſi duobus incedens pedibus & pernicitate incredibili ad inſtar jaculi locum mutans.

Glires, cognata Muribus animalia, apud Romanos quondam, quando luxuria jam mores eorum corruperat, in deliciis numerabantur, ut tandem uſus eorum edicto cenſorio vetaretur. Atque hæc exempla adduxiſſe ſufficiat, ut conſtet errare illos, qui hæc animantia aliis, majoribus licet, inferiora ac viliora eſſe judicant.

III.

SPECIES Murium cum plurimæ ſint, inprimis diſtingvi & diſcerni poſſunt notis a Cauda & Pedibus deſumtis, quibus ſpecies hæ, præ aliis omnibus quadrupedibus, ab invicem mirum quantum diſcrepant.

Cauda quibusdam: 1 eſt nulla. 2. aliis brevis & quaſi truncata, ut Muri Lemmo, Citillo. 3 in nonnullis

nullis ipſum corpus longitudine ſuperat, & hæc vel nuda eſt, vel pilis tecta, extremitate floccis ornata, ut in Mure Jaculo.

Pedes anteriores plerisque ſunt tetradactyli, at *poſteriores* pentadactyli, qui tamen iidem quibusdam ſunt etjam tridactyli, uti v. g. Muri Jaculo, Muri Porcello, Muri leporino.

Auriculæ quibusdam ſunt nudæ, aliis piloſæ, nonnullis breviores, aliquibus nullæ, e. g. Criceto.

Jam, ut ad *Murem* noſtrum *Porcellum* veniam, obſervamus, 1:mo nullam ei eſſe caudam, 2:do pedes poſteriores eſſe tridactylos, 3:tio auriculas eſſe magnas, rotundas, nudas. Has notas ſi tenueris, utique ab aliis omnibus facile dignoſces hunc.

IV.

Ut Scriptorum monumenta evolventibus conſtet, quibus alias Nominibus venire ſoleat, lubet illa ipſa, ne inter legendum hæſitent, obiter adferre: Sic vocatur.

MUS cauda nulla, palmis tetradactylis, plantis tridactylis. It. W-Goth. 244. *Syſt. Nat.* 10. *p.* 59.

Cuniculus Indicus Geſn. quadr. 367.

Porcellus indicus ſ. *Cuniculus indicus. Jonſt. quadrup.* 161. *tab.* 63. *fig.* 6.

Mus ſeu *Cuniculus americanus gvineenſis porcelli pilis & voce. Raj. quadr.* 223.

Cavia Cobaija. Marcgr. braſ. 224. *fig.* 224. *Piſ. braſ.* 102. *f.* 3.

Patria hujus animalculi eſt America auſtralis, præſertim Braſilia, uti & Africa atque inprimis Gvinea. Nos vero id in ædibus noſtris alimus, cum & frigoris ſit impatiens, & felium inſultibus expoſitum, quæ & genus ejus diſcernunt ſagaciſſime & perſequuntur acerrime.

DESCRIPTIO: *Caput* ovatum, craſſiuſculum: Roſtro obtuſo, rotundato, undique pilis tecto. *Labium ſuperius* bipartitum, ſed clauſum. *Labium inferius* longe minus ſuperiori & brevius, unde os ſub roſtro apparet. *Vibrizæ* plurimæ, capite breviores, utrinque ad latera roſtri. *Setæ* circiter tres ſupra canthum oculi anteriorem, & totidem pone aut fere infra canthum oculi poſteriorem.

Nares minimæ, curvatæ, transverſæ. *Oculi* fuſci, prominentes.

Palpebræ margine nudo. *Auriculæ* pilis paullo longiores, rotundatæ, obtuſiſſimæ, repandæ, extus nudæ, ut venæ pelluceant; intus ſubpiloſæ. *Collum* breviſſimum & fere nullum. *Truncus* cylindricus, æqualis & gibbus. *Pedes* ratione magnitudinis breves. *Manus* metatarſis incedentes, quadripartitæ, digito extimo breviore, *Ungvibus* acuminatis armatæ; Subtus autem manus nudæ ſunt, cum calcaneo obtuſo. *Pedes poſteriores* paullo longiores, plantis magis oblongis, anguſtioribus, calcaneis ſive tarſis incedentes, ſubtus nudi: Digitis fere æqualibus, tribus, profundius partitis: Ungvibus longioribus, teretioribus. *Cauda* omnino nulla, & ne veſtigium quidem. *Pili* absque vellere, conferti, minus molles ſupra collum, ſeu potius a vertice capitis ad ſcapularum regionem longiores, erectiores, rigidiores.

Genitalia externe vix diſtingvunt ſexum. *Mammæ* in femina tantum duæ, in ſingulo inguine ſingula, ſubulata, extrorſum flexa.

Color in hoc genere adeo varius eſt, ut dictu ſit multo difficillimum, qui huic animanti ſit peculiaris, cum vix duos, ſibi invicem omnia ſimiles, conſpicere detur. Sunt tamen plerique variegati, miſtis ſcilicet ex albo, rubro, nigro diverſimode coloribus! Quæ res in animantibus cicuribus eſt frequentiſſima,

tiſſima, cum in feris ſit rariſſima. Aſt in hoc genere id memorabile eſt, quod, nempe, Marcgravius colorem obſervaverit in ſylveſtribus æque eſſe inconſtantem, ac in manſuefactis.

Magnitudine accedunt proxime ad Glires, Sciüris enim obeſiores ſint & Cuniculis multo minores, ita ut medium inter utrosque tenere videantur; Sed varia eſt itidem ſtatura. Viſi enim ſunt alibi terrarum duplo majores his, quos in Horto Botanico apud N. D. Præſidem deſcripſi.

Ex antecedentibus colligitur facile, non eſſe huic animanti pedes anteriores hexadactylos, & poſteriores pentadactylos, ut tradidere GESNERUS, PISO, ALDROVANDUS &c. recte enim a RAJO in Syn. quadrup. deſcripti inveniuntur.

Anatomiam hujus animalis propoſuit, teſte *Rajo*, GEORGIUS ENTIUS, apud Charletonum, in Mantiſſa anatomica, quo otium mihi hac in re fecit, aſt cum ſcripta iſta non ſint in promtu, en L. B., quæ inde excerpta adduxit RAJUS.

Pulmones utrinque in lobos diviſi erant, quorum duo admodum parvi. (D. Entius ternos tantum in utrovis latere lobos pulmonibus attribuit, quorum infimus valde exiguus; ſuperior autem bifidus cernebatur.) *Hepar* in ſeptem dividebatur, e quibus itidem duo perexigui. *Fel* ex albo luteſcebat, *Porum cholidochum* & *meatum* cyſticum habebat; *Inteſtina* longa convoluta: *Excrementa* ut in leporibus & cuniculis in pilulas coacta; (D. Entio Scybala nucleorum pineorum inſtar oblonga ſunt) qualia nempe murium, qualiaque ipſi hi cuniculi excernunt. Hujus autem rei hanc, inquit, cauſſam arbitror, quod colon, alicubi acuto angulo curvatum arcteque complicatum, dureſcenti jam ſtercori ductum longiorem non concedat; *Cæcum* ingens, etjam ventriculo majus, extrema tamen parte graciléſcens, in cel-

lulas ligamentorum validorum ope diviſum, quemadmodum colon in homine. Juxta cœcum *appendix* ſeu tuberculum parvum cernebatur; *Inteſtinorum* longitudo a ventriculo ad cœcum 65 erat digitorum (D. Entio 56); ab ano ad coli partem illam, ubi excrementa in pilulas formari incipiunt, digiti erant 26 (D. Entio 25 ½); E glandulis juxta anum alba & fœtida materia exprimitur. *Penis* ingens, deorſum caudam verſus reflecti videtur, juxta meatum, per quem genitura exit, foramen eſt, in cujus fundo glandulæ duæ, albæ, æquales, molles; inter anum & penem magna cavitas eſt, ut in lepore, e cujus lateribus alba & fœtida materia exprimitur. Moriens ejecit craſſum liquorem, amyli ſimilem. Sub veſicæ urinariæ collo Veſiculæ ſeminales extendebantur, cornibus uteri ſimiles, unciam longæ, exiles & extremitatibus ſuis intortæ.

Dentes primores in ſuperiori maxilla duo, incurvi, truncati & fere trigoni, ſed anterius ſ. exterius rotundati. Dentes primores inferiores rectiores, introrſum compreſſi, apice ſubacuminati.

Dentes Molares ſuperiores duplici phalange palatum occupant, anterius valde approximati & fere contigui, conſtat etiam ſingula ſeries ex quatuor dentibus, ad latera extrorſum vergentibus, truncatis & quaſi e duobus dentibus ſinguli compoſiti.

Dentes molares inferiores utrinque quatuor, introrſum conniventes, & horum anteriores longiores & apice fere contingentes, ſinguli quaſi ex duobus dentibus cum tertio intermedio anguſtiori conſtructi, unde non illepide dentes molares litteram W exprimere ſtatuunt Auctores. *Canini* autem omnino nulli ſunt. *Cranii* vero figura magis accedit ad Cuniculi quam ad Sciuri aut Caſtoris figuram, cum ſit oblonga, attamen oculorum orbita minus elevata eſt.

V.

V.

Inter illa, quæ in Zoologia tradi ſolent, *MORES* præcipue atque ingenia animalium delectare ſolent lectores curioſos, illos nempe, qui huic ſe ſcientiæ non totos dederunt, ſed animi tantum gratia hiſtoriam ſolum oculis pererrant, de principiis ſyſtematicis parum ſolliciti. Et fateor equidem lubentiſſime, etjam eos, qui circa illam hiſtoriæ animalium partem ſubſiſtunt, intuituros eſſe mirabiliſſimam prorſus & infinitis modis variatam ſupremi Numinis inſtitutionem. Cum occaſionem non habuerim hæc animantia in patria ipſorum conſiderandi, ſat habebo mores illorum domeſticos, in hoſpitio, quo illa excipimus, obſervatas levi penicillo adumbrare.

Cibus quidem varius eſt, ſed ex vegetabilibus tamen fere omnis deſumtus e. g. Hordei grana & Secalis, Pulticulæ, Panis vel maſticatus vel aqua aut lacte maceratus, Gramen recens vel ſiccum, Dactylis glomerata imprimis & Sonchus oleraceus, Cortices, Rami, Folia arborum, ut Betulæ, Pini & Abietis, folia Lactucæ, Braſſicæ &c. Victum autem hibernum & quidem optimum præſtant Dauci radices & Frumenta varia. Quod ſi Oleribus diu nimis alantur & inprimis Braſſica fimbriata, obſervavi diarrhœa eos colliquativa correptos periiſſe. Adeoque ut ſecunda valetudo ſuſtentetur, ita inſtituenda eſt diæta, ut iis interdum ſucculenta, interdum ſicca exhibeantur, hos enim, ut & homines varietas delectat. Hinc ſæpe, dum ſuaviſſimos Dauci guſtant radices, mox hos relinqvunt & ſicca frumenti grana comedunt appetenter, viciſſimque hæc aſpernantur & Fœnum vel aridos ſtipites eligunt, ipſa quaſi natura his monſtrante, qua ratione alia aliis temperari debeant. Quocirca dum aptiora deſunt edulia, Chartam maſticant, vel Veſtes linteas laneasve; unde, ſi in ædes recipiuntur, ſedulo vi-

dendum, ne, veſtimenta arrodendo, hoſpiti damnum inferant. Inter edendum aliquoties quidem bibunt, ſed poſtea diutius maſticant cortices, ſtipites vel culmos, atque alia ſicca, levis nutrimenti edulia. Cum Frumenti illis grana porriguntur, unum omnino granum ore recipiunt, quod dentibus primoribus incidunt, antequam molaribus conterant. Caput inter maſticandum ſurſum & deorſum motitant, & granum iſtud diligenter manſum tandem deglutiunt. Edentes autem nunquam ſtant, ſed ſedent. Sedent etjam ſemper, niſi vel ambulent vel currant; a paſtu ſæpe diutius ſedentes quieſcunt, tum vero ritu leporum ruminant, quo aſſumta in liquidiorem & ſubtiliorem chymum redigant. *Potum* illis gratiſſimum præſtat Lac recens, licet & Aqua contenti ſint. Aqua pro potu debet eſſe limpida & pura; Si vero hyeme aqua ſtagnans, ſub glacie ſæpe fœtida, e piſcinis ipſis propinetur, inde febre & diarrhœa corripiuntur & pereunt, uti jactura plurium conſtitit. Quidquid autem potulenti ſit, illud exſerta linqua inſtar felium ſorbillant, interdum frequentioribus deglutitionibus, interdum capite bis vel ter inter deglutiendum elevato.

Motus: rariſſime lento gradu incedunt, currunt vero ſatis velociter, pedes poſteriores parum elevantes, ſitu corporis horizontali. Conjugem plerumque ante ſe agit maritus. In diſcurrendo parietes potiſſimum legunt, latebras, anguſtias, ſpeluncas inquirunt. Quod ſi fœnum aut ſtramen ipſis adponitur, in ipſo cuniculos agunt, in quibus quietiſſimi deliteſcunt. Securitate ſi frui liceat, omni ſcilicet ſtrepitu remoto, ſumma cum agilitate aliquot paſſus procurrunt, mox ſubſiſtunt, arrectisque auribus auſcultant, numquid periculi ſubſit, tum vero, ſi quid vel leviſſime crepuerit, perniciſſimo ſe curſu ad latebras conferunt. Singuli ſemper fere incedunt,

dunt, ita ut unus alterius veſtigiis inſiſtat. Nonnunquam, dum fame premuntur neque ſtrepitu terrentur, in pedes poſteriores ſe erigunt, quibus tantisper inſiſtentes, huc illuc caput circumducunt, ſagaciter odorantes & indagantes, quo curſum dirigant, ut alimenta inveniant. Quod ſi frigus illos urat, curſum ultro citroque intendunt, ut intenſiori exercitio calorem ſibi concilient.

Ceterum in hoc fere unice cura eorum verſatur, ut ſemet ornent comantque. Pedes lingva labrisve contrectant, leviter morſitent, lambunt atque eluunt, pilos ordinant pectuntque; ad modum felium faciem perfricant pede uno, vel binis ut ſciurus, lepusve. Crebro corpus fricant vel pone aures, ſub ventrem & armos, vel alibi, idque pedibus & anterioribus & poſterioribus; prout ſcilicet requirit corporis ſitus atque occaſio. Aliquando ſe invicem comunt & pectunt. Sæpe alteruter alterum hujus officii commonefacit, & quidem ſequenti modo: Femina primoribus blande labris pererrat pilos maſculi, ſemel atque iterum eos contrectando, uti Mas feminam. Quod ſi hæc admonitio fruſtranea eſt, ſeveriorem adhibendam judicat; Quocirca roſtrum ori ejus admovet, voce minaci atque iram indicante. Et tum quidem Mas illam comere ſolet. Sed cum id faciat ſæpe invitus, adeo duriter villos ejus ac pellem vellicat, ut ira incandeſcat, fremat, & more equi calcitret, dentibus eum petat mordica, atque dolens recurrat. Aſt catulos ſuos patienter comit mater, præſertim ſetas colli dorſique ſtudioſe poliens. Difficulter ſcandunt; Præcipitia vix petunt, aſſerem latitudinis ſemipedalis raro ſuperant; raro quoque ſaltu ſe exercent, agili tantum inter currendum ſubſultu corpus jactant. Sepimentis arctis tamen coërceri reſpuunt, ſic enim adverſa ſubito valetudine tentantur, ſed ſpatioſas ædes deſiderant.

derant. Neque vero clauſa nimis domicilia atque anguſta inhabitant, multo minus pecorum aut jumentorum ſtabula, cum aerem purum & ventilatum ament, ſtagnantem oderint. Lectus eis ſæpius, ſaltem octava quavis die, fœno novo & ſicco eſt ſternendus, & conclave ab omni ſpurcitie & ſordibus mundandum: Frigus cum non ferant, calorem inquirunt, atque ubi ædes ſunt calidiſſimæ, ibi verſantur libenter. Maxime vero eos juvat, ante focum inſtructum recubare. Calidas, ſicubi poſſunt & molles culcitras eligunt, ſomno vel quieti indulgentes; adeoque vix alibi ſomnum capiunt, quam ubi fœnum vel ſtramen invenerint, equo cubilia forment.

Corporis autem ſitum, quem eligunt cibum capientes, ſervant etiam dormituræ, pedes tamen anteriores elevatiori loco reponere geſtiunt; Idcirco pluries ſe in gyrum vertunt, dum ad quietem membra componunt, quod ſitum nactæ ſint commodiſſimum. Aſt dormituræ primo tantisper mandunt, deinde vel ore ſe vel pedibus comunt & tandem obdormiſcunt. Et quamquam tantus ſæpe ſopor feſſos gravet, ut caput deorſum reclinetur, oculi tamen aliquantulum aperti manent, ut, ne quid periculi ingruat, circumſpiciant, quod etjam mox perſentiſcunt. Adeoque inter dormiendum lumina frequenter attollunt & circumferunt. Quod ſi tum altiori non abruantur ſomno, caput elevatum tenent, nictantes tamen & nutantes, idque tamquam convulſi agitant. Ubi vero ſomnum penitus excuſſerunt, atque oculos aperuerunt, oſcitant rictu ampliato, mandunt, pandiculantur, pedes inprimis poſteriores, quo ad poſſunt, extendentes, murmurantque pauxillum. Mas & femina nunquam fere ſimul dormiunt, ſed mare dormiente, fœmina excubias agit, cum ſilentio tamen, quiete, & facie ad dormientem adverſa. Tum vero aliquando grunnit femina, ut experiatur,

num

num iille percipiat; quem, ſi expergefactum ſenſerit, adcurrit, pilos ejus vellit, abigit, locumque occupat & ad ſomnum ſe componit, marito, uti par eſt, excubias tum agente. Quod ſi nihil quietem eorum interturbet, per ſemi horam & ultra dormiunt. Somno recreati vel cibum extemplo petunt vel paulisper ludentes quaſi curſitant, atque tum demum paſtum ſe recipiunt. Quieſcentes podici inſident & armis ſe fulciunt, parte corporis poſtica in orbem quaſi convoluta, caput erigunt, & pedibus poſterioribus nituntur, pipiunt parum vel & omnino ſilent, & in eodem loco remanentes mandunt, ruminantque.

Generatio. Sexum in junioribus præcipue diſtinguere, haud ita eſt proclive. Quinta vero a nativitate ſeptimana maſculum ſonus gravior prodit. Cavendum ne plures mares una ſint, cum major natu minoris dorſum adeo adfligere ſoleat mordicus, ut hemiplegia correptus, partem poſteriorem ægerrime trahat, & miſere tandem pereat. Mares incredibiliter laſcivi ſunt, & fœminas perſequendo, cum grunnitu atque adoratione ad venerem ſollicitant. Fœminæ ſeniores marem rariſſime admittunt, licet quædam ſatis diu fœcundæ maneant. Adultæ vero nunquam ad libidinem ſunt proniores, quam ea die, qua partum ſunt enixæ. Tum vero difficillime a maris conſuetudine arcetur, neque vero opus eſt, ut diutius contineatur, quam ut occaſio ei detur prolem lingendo a ſordibus eluendi. Hoc facto denuo concipit. Sic unum hoc animal, quantum quidem mihi conſtat, qua die parturiendi labores exantlavit, eadem novos celebrat hymenæos. Dum uterum gerit, pilos cæteris evellit & deglutit, quod facile inducor, ut credam, ei prodeſſe, cum alias id nunquam faciat. Pica quoque gravidarum more, eam tunc, laborare crederes, cum obvia quævis, ut corti-

cortices, calceos, libros, veſtes &c. arrodat crebro, niſi diligentius aſſerventur.

Cum femina peperit multis immixta ſociis, mox a reliquis ſeponenda, ne adultiores aliorum accedant pulli, qui hauriunt ubera puerperæ & lac eripiunt recent natis, cum mater non diſtinguat proprios a reliquis, ubi omnia communia ſunt. Præter lapſis quinque a conceptione hebdomadibus, parit fœtus gemellos ut plurimum, ternos non nunquam, aſt vix ſupra quatuor. Labore ingruente pipiens ſe contrahit convulſa, & primo unum ore protrahit catulum, cujus umbilicalem dentibus ocyſſime amputat funiculum, non ſine dolorifico ſenſu pulli, quem pipiendo indicat, & lambendo eum abluit. Quo facto ad reliquos eadem ratione protrahendos feſtinat. Et pilis catuli & oculis inſtructi in lucem prodeunt, & poſt 12 jam horas velocitate pedum matrem æmulantur. Cum non niſi duobus ornata uberibus ſit mater, parcam nimio erga pullos fuiſſe primo intuitu crederes naturam; attamen inde facile agnoveris eandem ſatis benignam fuiſſe, quod hos producat perfectiores, ut, licet recens nati, varia tamen alimenta adſumere & digerere valeant. Non tamen diffiteor ſæpiſſime contingere, ut, niſi lacte nutriantur, vix plures, quam duo perdurent. Quando partus inſtat, proſpiciendum eſt ſedulo, ut fœnum matri in promtu ſit idque molliusculum, in quo ſobolem reponat, nam ſi in ſordes prolabi contingat fœtus, in tantum eos averſatur, ut miſere intereant. Præterea a marito tamdiu ſeparanda femina eſt, quoad progeniem mundaverit. Hoc enim ipſi otium non concedit Mas nimis ſalax, ſi ejus habuerit conveniendæ poteſtatem. Faciendum etjam inprimis hieme eſt, ut, primo ab enixu nycthemero, in loco calido verſetur mater cum prole tenera, quæ aerem frigidiorem fert ægerrime.

Pathemata: Porro adfectibus hoc tantillum animal agitari diverſis, & primo quidem invidiæ atque iracundiæ tormento vexari obſervatur. Etenim ſi vel parum ſuppetit alimenti, quod alteruter ſexus forte arripuerit, vel alteruter ſedem occupavit commediorem, alter id fert moleſtiſſime, tumque iisdem tanguntur invidiæ ſtimulis, quos in cane taxat tritum ſermone proverbium. Neque enim unus tum alteri cedit æqua mente paſtum, neque eodem in loco, etjamſi ambo commode caperet, hic illum una conquieſcere patitur. Pleræque vero rixæ ſuboriuntur de loco calidiori, quem, utut fœmina prima occupavit, plerumque tamen, utpote debilior, cedere cogitur marito, qui eam repellit cum voce rauca, atque viam indicante. Aſt ſi annis illa ac fœtura fuerit conſpicua, vir plerumque loco cedere neceſſum habet. Fœmina enim aggreſſorem excipit aliquot ictibus, quibus pilos ei & pellem vellicat, ut, dolore coactus & ſumma cum ira calcitrans, aufugiat. Pugnæ autem hoc fere genus eſt: alter pilos alterius in collo dentibus primoribus adprehendit, & crebris vellicationibus vexat. Hoc qui patitur, agiliter partem poſteriorem vertit ad adverſarium, ac Equi inſtar crebris calcitrationibus factis, exſertisque ungvibus cutem lateris obverſi lacerat. Inprimis vero mares ſi una fuerint, in ſe invicem ſæviunt morſitando, ut alterutrum ore, auribus, &c. vulneratum conſpicias, qui & loco cedere cogitur. Iræ vero tum & pugnæ ſignum exhibet dentium ſtridor ſatis acutus, quo edito, prœlium ineunt.

Quamvis iraſcantur ſat vehementer, iidem tamen ſunt perquam meticuloſi, atque ad omnia pavidi. Arrecto capite, num quid metuendum ad ſit, auſcultant attentiſſime, perſpicaciſſimeque ſuſpicantur. Ac ſi vel leviſſimum perceperint ſtrepitum, velociſſime aufugiunt. Hinc ægre cicurantur, niſi

in

in iisdem, quibus homines, verſentur ædibus. Ei vero, qui paſtum ſubminiſtrat, ita adhærent, ut edulia de manu ejus recipiant. Fame etiam preſſi, dum eum accedentem vident, adcurrunt; querula voce ſalutantes, atque ab eo, ut porcelli, allici ſe ſinunt. Tractantur vero manibus innocue, cum neque ungvibus, neque dentibus homines infeſtent.

Sonus: Mas Cinclum gravi voce imitatur, & ille facile a fœmina dignoſcitur, qui ſtridulum magis ſonum profert. Et quando eam pruriens ſectatur, divaricatis fremebundus incedit cruribus. Cæteroquin ſemper loquaces blaterant, ut nunquam fere conticeſcant, niſi ſuperveniens ſomnus ſilentium impoſuerit. Famelici, aut a miniſtro, alimenta præbente, allecti, ſe proripiunt ultro, & gallica voce *ovi*, quam diſtincte ſatis pronuntiant, præſentiam & deſiderium ſuum indicant. Si quando gratioribus eos veſci alimentis accidit, voluptatem ſuam produnt certo Sono, diverſo ab illo, quem alias proferunt; hic enim vocem gallinæ glocientis utcumque exprimit. Fœmina ut plurimum præcedere ſolet, tanquam gallina canens, quam mas comitatur frequens, pedibus poſterioribus ſubſultans & clunes nunc huc, nunc illuc, ad cinædi inſtar verſans, ut reliquos mores taceam, quos infinita attentione una mecum obſervavit Doctiſſ. Dom. E. Ekelund.

Uſus. Excipiuntur ab Europæis paſſim hoſpitio hæc animalia, ut jucundo ſpectaculo, quod luſitando ac curſitando præbent, otii tædia fallant, oculosque domini geſticulationibus ſuis lepidis oblectent. Aſt non hac ſolum voluptate adficiunt hoſpites ſuos. Qui enim horum multos alunt, mactant atque eodem modo, quo porcos ſolent mulierculæ noſtræ, pilis nudatos, aſſant. Sic enim parati cibum

bum exhibent, ipſis pullis gallinaceis, qui vel delicatori palato tenera ſe ac ſapida carne valde probant, multo gratiorem, ſuaviorem. De hujus carnibus in cibo ita habet *Mundius* in oper. phyſico medic. p. 213. Porculus guineenſis ſ. indicus *carnes habet carne Cuniculi minus candidas, humidiores, in cibo ſuaves & pingues, ſubſlava adipe, larde Suum fere ſimili; is comeſtus Marmotæ carnium qualitates imitatur.*

*** *** ***

LX.

HORTICULTURA ACADEMICA,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

JOHAN. GUST. WOLLRATH,

Nericio.

Upſaliæ 1754 *Decemb.* 18.

CAPUT PRIMUM.

§. I.

Naturam fœtus ſuos ſponte proferentem ars in tribus Naturæ Regnis imitari ſtudet. In regno Lapideo inſtituuntur CRYPTÆ, undique veſtitæ *Marcaſitis* ſive *Pyritis*, *Cryſtallis*, *Stalactitis*, *Corallis*, *Micis*, aliisque lapidibus, ſingulari figura & ſplendore conſpicuis. In regno Animali VIVARIA inſtruuntur, quibus Animalia exotica includuntur. ORNITOTROPHIA, ſeu caveæ majores, *Avibus* peregrinis, illisque ſpecioſis & dulci ut plurimum cantu aures noſtras demulcentibus, impletæ ſunt. PISCINÆ, in quibus vivi aluntur *Piſces*. In regno autem

autem Vegetabili ſeruntur, coluntur, ac ſervantur plantæ. Ars vero, vel ſcientia, quæ circa has verſatur educandas, vocatur HORTICULTURA, quæ nihil aliud eſt, quam cultura vegetabilium.

§. II. *HORTICULTURA*, ad plantas in univerſum omnes ſe extendens, pro variis, quos intendit, finibus, varia quoque ſortitur nomina (3-11.)

§. III. *CERES* continet plerumque vegetabilia unius ejusdemque ſpeciei. Sic Ager proprie Gramina gerit, quæ dicuntur Cerealia, *Oryzam* ſcilicet, *Triticum*, *Secale*, *Hordeum*, *Avenam*. Improprie vero itidem vocantur Agri, qui *Piſum*, *Viciam*, *Rapam*, *Myagrum* &c. ferunt.

§. IV. *POMONA* varias alit arbores, Fructibus homini eſculentis conſpicuas. Tales ſunt Arbores *Pomiferæ*, *Drupiferæ* aut *Bacciferæ*, ut *Pyrus*, *Prunus*, *Ribeſia*. Huc ſpectant Horti unam fere Arborum ſpeciem continentes, ut *Palmeta*, *Oliveta*, *Vineta* &c.

§. V. *HESPERIDES* ſunt Horti, qui arboribus conſtant Sempervirentibus, quæ viriditate perpetua dominos ſuos delectant, quales plerumque ſunt *Citri* ſive *Aurantia*, *Lauri*, *Lauroceraſi*, *Tini*, *Neria* &c.

§. VI. *TANTALI* nomine veniunt Horti ambulacris & ſepibus, artificioſe in ſpeciem murorum, pyramidumve, fornicum ſeu angiportuum, formatis, qui poſſeſſores quidem ſuos grato conſpectu oblectant, ſed non locupletant.

§. VII. *ADONIS* vocatur Hortus, qui in terris frigidioribus, intra parietes & feneſtras vitreas, calore artificiali, varias fovet plantas extraneas, e calidioribus terris adductas, quæ regiones gelidas perferre nequeunt, ſed hic, velut æſtate perpetua, vel climate indico, gaudent.

§. VIII. *SEMIRAMIDES* ſeu Horti penſiles, ubi vegetabilia in urnis collocantur ad parietes, vel in ipſis tectis, ut Horti florentis faciem, jucundo ſpectaculo, domus referat.

§. IX. *MACELLA* vocantur Horti, ubi Olera, culinis inſervitura, coluntur, ut *Braſſica*, *Daucus*, *Siſarum*, *Lactuca*, *Spinacia*, Plantæ Altiles, ut *Aſparagus*, *Cynara*, *Melones*, *Cucumeres*, &c.

§. X. *ANTHOPHYLACIA* ſeu Horti floribus ſpecioſis ornati, qui, renovata quotidie florum varietate, ſpectantium blandiuntur oculis. Ejusmodi ſunt *Tulipæ*, *Fritillariæ*, *Amaryllides*, *Lilia*, aliæque bulboſæ, vel etjam *Primulæ*, *Delphinia*, *Pæoniæ*, aliæque perennes; aut etjam *Tagetes*, *Dianthi*, *Calendulæ*, *Nigellæ* & aliæ plantæ annuæ.

§. XI. *PARADISI* vocari ſolent Horti, in quibus varii generis coluntur plantæ exoticæ, quotquot ſcilicet undique conquiri poſſunt, ut plerasque Plantas ſimul, velut in compendium redactas, videre, & unam cum altera conferre liceat. Ejusmodi Horti, noſtro ævo, ad præſtantiſſimas Academias ſunt inſtructi, ut plura ſimul vegetabilia videre queat ſtudioſa Juventus, quam antea multi, qui totam ætatem, operamque omnem, Botanicæ addiſcendæ impenderunt. Ejusmodi *Hortus*, qui vulgo dicitur *Academicus* vel *Botanicus*, plurimum artis requirit, cum tot tamque varia vegetabilia hic ſervari debeant, & Horticultura hic inſtituenda, theoriam & praxin ſupponit vaſtiſſimam, quippe quæ ſingulorum, quos ſupra recenſuimus Hortorum culturam involvit, ſi quidem omnibus numeris abſoluta cenſenda eſt. Itaque in hac exponenda mea jam qualiscunque verſabitur opera.

§. XII. *LIBROS* quidem de HORTICULTURA plurimos prodiiſſe fatemur, ut iis vel enumerandis

volu-

volumen vix ſufficeret. Editi autem ſunt variis lingvis Europæis, diverſisque regionibus adcommodati. Ex his, quidam plantas tantum tractant oleraceas; eſculentas & culinares dictas (7); quidam tantum arbores fructu grato foetas (2); alii Heſperides (3) tantum & flores amabiles (8); adeo ut, in tanta copia & varietate librorum, qui ad horticulturam pertinent, eos deſideremus, qui tractent Hortos Academicos ſeu curam generalem omnium Plantarum.

§. XIII. Plerique Hortulani, qui ſua nobis ſcripta reliquerunt, rudes fuere atque indocti, & ideo partim obſervationes ſuas ſpeciales, partim circa cognitionem Empiricam hæſerunt, & plerumque alii, ſœpe non experti, aliorum veſtigia preſſerunt, inclareſcendi magis, quam publicæ inſerviendi ſtudio, ducti. Nonnulli ſecuti ſunt aliarum regionum indolem, & quæ illis convenere inepte ad ſuam regionem traduxerunt, unde quam ſœpiſſime aliena prorſus congeſſerunt. Hinc factum eſt, ut ſcientia hæc utiliſſima atque jucundiſſima omnium barbarie adhuc laboret, quaſi farrago opinionum eſſet, quæ incertis nitatur experimentis, firmisque fundamentis deſtituatur,

§. XIV. Celebris ille Hortulanus PHILIPPUS MILLER in horto Chelſeiano, juxta Londinum Anglorum, edidit Horticulturam, quæ hodie, qua rationem proponendi culturam plantarum exoticarum, cenſetur optima; unde etiam ex Anglica in Gallicam, Germanicam, aliasque lingvas eſt translata. Plurimas ille plantas exteras ſigillatim e umerat, & docet quomodo unaquæque curari debeat. Pulcrum hoc ſane opus reliquis omnibus in hac arte palmam præripiens ob eximias obſervationes & ſpecies numeroſiſſimas eſt.

§. XV. Horticulturam eo plus curæ & circumſpectionis poſtulare, quo frigidius clima fuerit, ubi

inſtituitur, manifeſtum eſt. Hinc in terris Europæ Auſtralioribus & calidioribus hortos inſtruere tam facile eſt, quam idem in Borealibus & frigidis difficile. Qui igitur hanc artem rite cupit addiſcere, in terris frigidioribus Horticulturæ ſtudeat, neceſſum eſt. Ut vero Horticulturæ inter ſcientias nobiles ſuus relinquatur locus, firmis utique principiis & fundamentis eſt ſuperſtruenda. Fundamentum autem deſumendum eſt a ſcientia Botanica, quæ cum Horticultura arctiſſime connexa eſt, cum utraque verſetur circa plantas, tanquam commune objectum. Auctores, quot in hoc argumento invenire potui, ſedulo evolvi, ut in aliquo ſaltem illorum prima quaſi veſtigia reperirem, quæ ducerent ad certa ejusmodi, de quibus loquimur, principia. Nihil autem penes hos omnes deprehendi, quod in hac re uſui mihi foret, præter unicam illam obſervationem, Actis Reg. Academiæ Scientiarum 1739. a N. D. Præſide inſertam. Et cum hæc dubio procul ſuppeditet præſtantiſſimum ſimul ac ſolidiſſimum principium, Specimine id Academico paullo copioſius explanare conſtitui, quam in brevi illa oſervatione explicari potuit.

CAPUT SECUNDUM.

§. XVI. Horticultura, non eſt niſi naturæ imitatrix in vegetabilibus producendis. Huic igitur negotio aptiſſimus eſt, qui optime perſpexit naturam vegetabilium, modumque, quo ſponte procreentur, educentur & matureſcant, intelligit. Vegetabilia in genere contemplantes obſervamus eorundem diverſa eſſe loca natalia: nam in calidis alia, alia in frigidis progignuntur terris, & utrobique omnia juxta ſe invicem non creſcunt, ſed unumquodque aptiſſimum ſibi deligit ſitum. Differunt igitur plantæ ratione Cœli & Soli. Itaque, quo feliciter quis vegetabilia colat, ante omnia ſcire debet,

debet, quid intelligitur per Cœlum & Solum, cum diverſis eorum diviſionibus, ſecundum obſervationes a Botanicis circa ſolum herbarum collectas. Plerique, qui recentiori ætate herbas adcuratiſſime deſcripſerunt in Floris ſuis, Locum præſertim & Solum, ubi reperiuntur, determinarunt. Præcipue autem hoc obſervatum invenio a N. D. Præſide in Horto Cliffortiano, Upſalienſi, & quæ inſtar omnium ſunt, in Speciebus Plantarum. Itaque, quam primum pauliſper progreſſus es, & quam culturæ rationem poſtulet quævis planta pervidiſti, firmam experiere theſin, quæ hic adſumitur, *Vegetabilia ſcilicet, quæ ſub eodem* Cœlo *& in eodem* Solo *reperiuntur, eadem ratione coli poſſe.*

§. XVII. *COELUM* diſpeſcitur in plagas, quæ climata dici ſolent, ratione plantarum ſequentia (18--25).

§. XVIII. *INDICUM*, inter tropicos Aſiæ, Americæ & Africæ eſt. Nulla ſub hoc climate hiems eſt, neque tantum unquam hic frigoris dominatur, ut aquam congelari contingat, vel halitus oris in vapores oculis manifeſtos condenſari videatur; Hic plantæ ſub gr. 28-32 caloris, bis plerumque quotannis florent, & compluribus in locis interdiu dimidio anno pluit; in hortis noſtris videmus plantas hujus climatis vere & autumno magis vegetas, media autem æſtate & hieme langueſcere & quaſi feriari, licet folia non dimittant.

§. XIX. *ÆGYPTIACUM*, quod a proxime ſuperioriori ipſa diſcriminavit natura, cum æſtu vehementiſſimo ſqualeat, adeo ut ova Struthionum in arena depoſita excludi poſſint, & homines ſub meridiem humum retorridam pedibus attingere nullo modo ſuſtineant. Hanc plagam nulla per anni dimidium pluvia humectat, idcirco pleræque hic arbores, radices bulboſas nactæ ſunt, quo diutius ſine aqua vivere poſſint.

§. XX. *AUSTRALE* ab Æthiopia usque ad Caput Bonæ Spei ſeſe extendit, atque læta æſtate gaudet, quando nos dira hiems vexat; Plantæ hujus climatis, dum apud nos coluntur, non facile a conſveto floreſcendi tempore recedunt; Flores enim circa ſolſtitium hybernum plerumque emittunt. Ceterum, nec hiemes noſtras, nec æſtates Indicas ferunt, ſed aëre admodum temperato, inter gradum ſcilicet caloris 12:mum ad gradum 18:vum, delectantur. Americæ auſtralis plantæ, *Peruvianæ* & *Braſilienſes*, cum plantis *Capitis Bonæ Spei* ſimul plerumque haberi atque educari poſſunt.

§. XXI. *MEDITERRANEUM* continet vegetabilia Europæ meridionalis: *Hungariæ*, *Galliæ Narbonenſis*, *Hiſpaniæ*, *Luſitaniæ*, *Italiæ*, *Archipelagi*, *Mediæ*, *Armeniæ*. Buxbaum. Cent. 2. p. 25. obſervavit *Mediæ* deſerta easdem ac *Hiſpaniæ* deſerta, *Armeniam* easdem ac *Georgiam* & *Italiam* alere plantas, immo etiam *Byzantium* proferre plerasque plantas *Montpelienſes* & *Pannonicas*.

§. XXII. *BOREALE* continet Europam Septenteionalem a Lapponia ad Lutetias Pariſiorum, ut *Sveciam*, *Ruſſiam*, *Poloniam*, *Boruſſiam*, *Germaniam*, *Helvetiam*, *Daniam*, *Belgium*, *Angliam*, *Flandriam*, &c. quarum plerumque Plantæ in noſtris hortis absque cura bene valent, inter gradum 30 caloris & 30 frigoris.

§. XXIII. *ORIENTALE* complectitur Aſiam Septentrionalem: *Sibiriam*, *Tartariam* &, qua partem, *Syriam*, plantasque profert majori ex parte Vernales.

§. XXIV. *OCCIDENTALE* comprehendit Americam Septentrionalem, *Canadam*, *Philadelphiam*, *Virginiam*, *Carolinam*, *Japoniam*, quarum herbæ in noſtris hortis menſibus Octobri & Novembri florere inci-

incipiunt, &, cum ſerotinæ & autumnales ſint, vix apud nos fructum ferunt.

§. XXV. *ALPINUM* comprehendit Alpes omnes totius orbis, nive per æſtatem paſſim tectas, in quibus hyemem longiſſimam æſtas breviſſima absque vere & autumno excipit, in quibus plantæ brevi enaſcuntur, florent, fructumque maturant infixæ terræ duriori, apricæ, & groſſiori humo adſperſæ.

§. XXVI. *SOLUM* ſtationes plantarum complectitur in Diſſertatione de *Stationibus Plantarum* nuper expoſitas. Duo autem hic obſervanda, TERRA nempe & Locus.

§. XXVII. *TERRÆ* ſunt *Arena*, *Argilla*, *Humus*, *Creta*, ad *Ochram* enim Horticultura non attenditur, cum vix ullam plantam proferat. Terrarum vero enumeratarum variæ ſunt mixturæ. Quam ſollicite herba quælibet propriam requirat terram vidimus proxime præterlapſo anno in Horto Academico: *Cardamine* enim *Lunaria*, Spec. plant. 656. N.' 15. in urna plantata, nulla ratione, omni licet adhibita cura, adigi potuit, ut vigeret; ſed ſimul ac a N. D. Præſide *Argilla nilotica*, *Muſ. Teſſ. pag.* 100. *N.* 5, in pulverem redacta, urnæ inſpergebatur & aqua ſtatim irrigabatur, intra paucos dies, novam adepta vitam, floruit fructumque tulit.

§. XXVIII. *ARENÆ* multæ ſunt ſpecies; hic vero maxime reſpicimus ad α) *Arenam mobilem*, *Syſt. Nat. p.* 208. *N.* 2.3.4., in quæ certæ aluntur plantæ, ut *Spartium ſcoparium*, *Elymus arenarius*, *Carex arenaria*, *Dianthus arenarius*, *Gnaphalium arenarium*, quæ ſine hac arena vix proficiunt.

β) *Arena farinacea*, *Syſt. Nat. pag.* 208. *N.* 1. paucas nutrit plantas, quæ non etiam alia in terra creſcunt, ut inprimis *Iberis nudicaulis*, *Anemone vernalis*; hanc ergo arenam ſicco pede prætereo.

γ) *Arena heterogenea* ſeu Sabulum, *Syſt. Nat. p.* 208. *N.* 7. ab aliis arenis, qua effectum, differt. Ubi enim cum alia terra miſcetur eam compingit atque duriorem reddit, in qua variæ vigent plantæ terram molliorem ſpernentes, ut *Verbaſcum Thapſus*, *Anemone Pulſatilla*, *Arabis thaliana*, *Gnaphalium dioicum*, *Ciſtus Helianthemum*, *Thymus Serpyllum.*

§. XXIX. *ARGILLA* ſuas ſæpe habet herbas in alia terra vix creſcentes, inter quas ſunt, *Potentilla reptans*, *Thlaſpi arvenſe*, *Tuſſilago Farfara*, *Anthyllis Vulneraria*, *Cichorium Intybus*, *Salvia glutinoſa.* Argillæ duæ ſunt ſpecies maxime notabiles: nimirum *Argilla cæruleſcens*, quæ quamdiu humet, tenax eſt, ſicca vero dura evadit; & *Argilla calcarea*, quæ humida tota diſſolvitur, ſiccata vero friabilis eſt, & fatiſcit. Hæc, utpote Creta vel Calce mixta, aceſcentiam a quavis terra arcet.

§. XXX. *CRETA* inter terras maxime ſicca, continet herbas aliquot alibi vix conſpiciendas, ut *Hedyſarum Onobrychyn*, *Hippocrepin comoſam*, *Reſedam luteam*, *Trifolium ſcabrum.*

§. XXXI. *HUMUS* communiſſimum plantarum eſt pabulum, quæ, dum admodum ſubtilis eſt, pleraque vegetabilia nutrit. Stercoratio igitur ope hujus terræ peragitur, cum fimus reſolvatur in humum ſubtiliſſimam, quæ tot nutrit ac ſaginat herbas.

§. XXXII. *LOCUS*, qui pars eſt Soli, aërem & aquam reſpicit, plantasque in *Aquaticas* (33-39), *Umbroſas* (40), *Campeſtres* (41-45), *Montanas* (46), & *Paraſiticas* (47) diſpeſcit.

§. XXXIII. *MARINÆ*, quæ creſcunt in aqua ſalſa, & ſine radiculis; hæ ut plurimum per poros ſub aqua nutriuntur, nec punctum congelationis ferunt, uti *Fuci*, *Ulvæ.*

§. XXXIV.

§. XXXIV. *MARITIMÆ* in litoribus maris proveniunt, ubi multis expoſitæ ſunt ventis: Harum quidem radices aquam non moleſte ferunt, aſt, poſſunt tamen hac copioſiore, ſine detrimento, carere cum ſæpe in ipſa arena mobili obſerventur. Salſa ipſis aqua eſt optima, quam aliæ fere reſpuunt.

§. XXXV. *LACUSTRES* perpetuo radicem ſub aqua recondere volunt, nec facile punctum congelationis tolerant. Aquam etiam altius exſurgentem poſcunt.

§. XXXVI. *PALUSTRES* in humida quidem, ſed molli tamen & groſſiori terra habitant.

§. XXXVII. *INUNDATÆ* radices ſuas aqua per hiemem tegi geſtiunt, ſed quæ æſtiva evaporatione evaneſcat.

§. XXXVIII. *ULIGINOSÆ* acidam & ſterilem poſcunt terram ſine humo ſubtili.

§. XXXIX. *CÆSPITOSÆ* terram requirunt acidam dictam, levi muſco tectam, ex radiculis contextam, atque hæ verno tempore tarde renaſcuntur. Plantæ in hac humo naſcentes, verno tempore probe Muſcis obtegendæ, ne gelu nocturnum earum radices extrahat, ideoque nec radices facile ante ſolſtitium aëri exponendæ.

§. XL. *UMBROSÆ* terram levem in tranquillo ſub umbra arborum incolunt, camposque apertos fugiunt & primo vere floreſcunt.

§. XLI. *CAMPESTRES* ſunt variæ, quæ ſilvarum umbram non ſuſtinent, ſed libera & aperta aura libenter veſcuntur ut (42. 43. 44. 45.)

§. XLII. *ARVENSES* optime inter ſegetes in terra pingvi & ſulcata creſcunt.

§. XLIII. *CULTÆ* pingviſſimam terram & maxime friabilem poſtulant.

§. XLIV.

§. XLIV. *RUDERALES* creſcunt ad villas, parietes, & agros, ubi pecudes ſtercorant terram, quam tamen deſiderant duram denſamque.

§. XLV. *PRATENSES* diligunt prata & quidem herbas confertim creſcentes, rore humectari optant.

§. XLVI. *MONTANÆ* elevatum, aridum & firmum poſcunt ſolum.

α) *Glabretoſæ*, quæ in clivis creſcunt durioribus.

β) *Collinæ*, quæ ad latera collium vigent, ubi pluvia minime ſtagnat.

γ) *Rupeſtres*, in rimis montium, radicibus arcto compreſſis, habitant, ne acidum admittant; aqua hæ parciori contentæ ſunt.

§. XLVII. *PARASITICÆ* non in terra, ſed in aliis arboribus & plantis ſedem eligunt, atque ab his alimenta hauriunt.

CAPUT TERTIUM.

§. XLVIII. Natalia Plantarum, quæ deſcripſimus, Hortulano ſcitu ſunt neceſſaria, ut in Horto eadem imitari poſſit, nam ceteroquin finem ſibi præfixum feliciter obtinere nequit. Hortum igitur ita inſtruat, ut omnia hæc requiſita præſtare valeat.

§. XLIV. Itaque pro parando horto eligendus eſt locus verſus ſeptentrionem elevatus, &, ſi fieri poſſit, montoſus, ſoli meridiano expoſitus, ad paludem, lacum, flumen, vel ſaltem ciſternam, declivis. Latus cingi debet porticibus ex proceris atque patulis arboribus, quæ tonſione reddantur denſiores, ut ſub illis umbram habeant plantæ umbroſæ ſufficientem. Intra eas ſerie continua plantari debent

bent frutices, inſtar ſepis, quarum latera concinne tondenda ſunt, ut denſentur ramuli, ſuperne vero in varias formas opera topiaria fingendæ, quo ornamentum ſcilicet & decorem Horto concilient. Sed inſuper hi frutices præſtant, ventorum arcendo vehementiam, ut herbæ non quaſſentur nimis. In medio autem Horti campus debet eſſe apertus, plantis campeſtribus aptus.

§. L. Horto ſic inſtructo plantisque Borealibus, Orientalibns, Occidentalibus & Mediterraneis adcommodato, arte obtinendum eſt id, quod natura ſpnote non porrigit. Neceſſaria igitur conquirantur ſubſidia, ſine quibus herbæ quædam in climate communi non vigent.

§. LI. *FIMUS* in acervum congerendus eſt, ut per annos aliquot ibi putreſcat, ſic enim plantis multa ſtercoratione egentibus, alimentum efficitur delicatiſſimum, inprimis vero herbis parvulis, quæ e ſemine producuntur.

§. LII. *ARENA MOBILIS* terræ nimis tenaci admiſcenda, ut conſiſtentiam aliqualem habeat, ſine tenacitate tamen. (28. α)

§. LIII. *SABULUM* ſiſtendum vegetabilibus, quæ firmum amant ſolum & per hiemen ſervabuntur, nam ſine hoc facile putreſcunt. (28. γ)

§. LIV. *ARGILLA*, ſi aliquantulum humi ei admixtum fuerit, humores diutius retinet, ne aqua tam cito diſſipetur. (29.)

§. LV. *CRETA*, ſi copia ejus ſufficiens haberi poteſt, vel ſaltem Argilla calcarea, adhiberi debet ad illas plantas, quæ ne minimum quidem acidi ferre poſſunt. (30.)

§. LVI. *HUMUS* e trabibus putrefactis, maxime e Quercu, Salice & Fago, utilis eſt Hortulano, ſi qui-

ſiquidem bulbos plantare viſum fuerit. Hos enim arenæ inſertos ejusmodi terra tegere conducit.

§. LVII. *AQUA* ad rigandum quærenda, quæ ſit ſalubris, quamobrem adhibenda, quæ viva dicitur. *Fontana* enim plerisque plantis nimis eſt frigida. *Putealis* durior. Aqua *ſtagnans* putredine terram inficit, quam, præter paluſtres & uliginoſas, aliæ herbæ non ferunt. Si vero plantæ in urnis hyberne tempore irrigentur aqua putrida fœtidaque e piſcinis ſtagnantibus deſumta, terra induit cruſtam muſcoſam cum deſumtione plantarum. Ex lacubus vero & fluviis deſumitur optima.

§. LVIII. *SAL* plantis maritimis (34.) aptum, ſine quo marceſcunt.

Pro plantis marinis (33) Amſtelædamenſes trabes, ad modum lintrium, excavant, quibus aqua bene ſalſa impletis plantas commiſſas alere ſtudent, ſed fruſtrato ſœpius cum ſucceſſu.

§. LIX. Plantis autem Calidis *HYBERNACULA* adſignanda ſunt, quæ æſtivo tempore calorem augeant radiis ſolaribus per feneſtras declinatas congregatis, hieme vero frigus arceant fornacibus, defectum caloris ſolaris compenſantibus. Hæc autem plantarum Hybernacula in tria ſaltem conclavia dividi debent, in *Caldarium* ſcilicet, *Tepidarium* & *Frigidarium*.

§. LX. *CALDARIUM* contineat plantas *Indicas* (18) & *Ægypticas* (19), hujus calor nunquam eum gradum caloris ſuperet, quo aves ova ſua excludunt, nec infra decimum quartum aut quintum gradum caloris deſcendat, adeo ut halitus cerni poſſit. Sic autem moderandus eſt calor, ut tepeſcat tantum hiberno tempore, & quando tempeſtas eſt nubila, ne vegetabilia turiones emittant; Jove autem ſereno augeatur calor.

§. LXI.

§. LXI. *TEPIDARIUM* hieme nec infra tertium gradum caloris refrigeretur, nec ſupra 12:mum caloris incaleſcat, ne herbæ nimis creſcant. Æſtate vero feneſtræ aperiantur, aut plantæ exponantur & ante parietes collocentur, ut calore ſolari ſatis fruantur. Hoc conſervat plantas *Succulentas* & *Auſtrales*. (20)

§. LXII. *FRIGIDARIUM*, in quo non ſinendum eſt, ut hieme frigus infra punctum congelationis increſcat, nec ſupra 6:tum gradum calor, ne vegetabilia ſine motione aëris, unde teneræ & debiles evaderent, augmentum capiant. Hybernaculum hoc ſervat *Heſperides* (5) & plantas *mediterraneas* (21), quæ hiemes noſtras ſub divo non ferent.

Præter hæc *Vaporaria* inſtitui debent, in quibus fimus equinus, vel ſi mavis, Cortices Coriariorum compinguntur, parum refert utrumvis eligatur, modo materia ſit ad calorem concipiendum idonea. In his vaporariis, tamquam in ventre equino, collocantur tenellœ plantæ vel ſemina plantarum *Indicarum*, quæ multum caloris poſcunt, in urnis quælibet ſuis; eſt vero horum ſuperficies Arena bene undique operianda, ne calor diſſipetur; ipſum autem vaporarium feneſtris tegendum. Hic amœniſſimo ſpectaculo ſemina, velut ova ſub gallina, excluduntur, & parvulæ plantæ, ſicut pulli ſub alis maternis, refocillantur. Cavendum hic ne æſtus calorem Gallinæ incubantis ſuperet, nec ſol meridianus plantas tenellas exurat. Priori in caſu urna eſt loco elevanda & feneſtræ paululum aperiendæ, in poſteriori autem feneſtræ velo vel ſtragulo circa meridiem, quando æſtus accenditur, obducendæ.

§ LXIII. *Sub Dio* perſiſtant plantæ *Boreales* (22) & *Orientales* (23) quæ abſque cura humana ferunt clima, nec non *Occidentales* (24), *Alpinæ* (25) & partem *Mediterraneæ*, quarum tamen radices obtegen-

tegendæ, ne vehementius gelu eas adurat. Monſpelienſi in Horto fovea eſt, quam minus apte Labyrintum dicunt, 40 circiter pedes profunda, ſpatioſa & ſicca, in quam ſcalis terrenis juxta quadratam foveam deſcendunt, in cujus fundo eſt ciſterna; in hac aſſervantur plantæ frigidæ, alpinæ, Filices, teſte C. Sauvageſio.

§. LXIV. *Mediterranearum* (21) & *Occidentalium* (24) plantarum, quæ hiemis noſtræ ſævitiam non facile tolerant, radices hiberno tempore muſco, frondibus Abietis, vel quod melius eſt, foliis quarumlibet arborum deciduis tegantur, ne bruma illis noceat. Hæ apud nos rarius ad frugem perveniunt, cum æſtas duobus menſibus brevior in noſtris regionibus, illis non ſufficiat.

§. LXV. *Alpinæ* (25) Plantæ, quando ver ingruit, tegantur nive copioſa & frondibus pini ſuper impoſitis, ut nix quam diutiſſime ſuper illis retineatur, ſaltem donec, vernali tempore, prætereant omnes noctes gelidæ.

Ubi ſemina germinarunt & herbæ longitudinem digiti attigerunt *transplantari* debent, ut alimentum ſufficiens habeant atque ſpatium in quo libere creſcant.

§. LXVI. Plantæ *Succulentæ* Montanæ & Rupeſtres ſunt, ubi terra ſicciſſima eſt, cum ibi aqua retineri non poſſit. Plantari igitur debent in urnis minoribus & parce admodum rigari, aqua enim nimia adfuſa putreſcunt & moriuntur, licet pluviam optime ferant. Idcirco virent hæ, per totum ſœpe annum, abſciſſæ, vel ſub tecto ſuſpenſæ.

§. LXVII. Curandum quoque ut plantæ diætam ſervent accuratam. Plantæ, quibus parum datur alimenti, parvæ fiunt & macilentæ, ſed illarum, quæ nimium accipiunt, folia quidem luxuriant, florent vero parcius, fructumque raro maturant.

§. LXVIII.

§. LXVIII. Plantæ, quarum radices vel late ſe extendunt, vel etjam multum ſerpunt, florent parcius, ſi terram ſufficientem & commodam inveniant, ſi vero anguſtiis premantur, citius fructum producunt, uti *Vinca*.

§. XLIX. Vegetabilia in urna nimis anguſta puſilla fiunt, nec naturalem ſervant faciem & ſtructuram.

Conſumta in urnis per radices ſubtiliſſima humo plantæ vix creſcunt, niſi in aliam terram fuerint transplantatæ.

§. LXX. Quando ſudat extus urna, & mucorem contrahit, indicium eſt terræ aceſcentis, morbumque plantæ imminere, quæ tamen, ſi mature translata fuerit in terram ſalubrem, ab imminenti fato eripitur.

§. LXXI. Urnæ rigari debent ſecundum naturam plantarum, quæ vel magis vel minus ſitiunt. Nam a nimia humectatione acidum, a defectu vero maraſmus exiſtit. Quod, ſi quis urnam averſo digito pulſat ſtatim pateſcit, utrum aqua indigeat, clangor enim ſitim prodit, potæ vero ſilent.

§. LXXII. Fundus urnæ perforatus ſit, ne aqua ibi collecta ſtagnet & corrumpatur, niſi plantam contineat inundatam vel cæſpitoſam (37).

§. LXXIII. Inter rigandum aqua prope ad caulem plantæ, ceu ad ipſum vitæ primordium, adfundi non debet, ſed circumcirca, ita tamen, ut terra etjam cauli proxima humectetur, quod in majoribus vaſis terebra experiri licet; plantæ vero minime perfundantur imbre artificiali, ne humus a radicibus abluatur. Aqua pluvialis pro irrigatione omnium eſt præſtantiſſima.

§. LXXIV. Commutatio aëris & lux diurna tam neceſſaria vegetabilibus ſunt, quam ipſum ali-

mentum. Si enim plantæ loco anguſto & clauſo ſervantur, altiores quidem, at imbecillæ & graciles fiunt, ſed in aëre libero, ſoli & ventis expoſitæ, virent, firmantur, & dilatantur, quamvis humiliores exiſtant. Quæ in *umbra* invitæ collocantur pallidiores fiunt, quemadmodum videre licet in iis, quæ in cellis & hypogeis ſervantur: harum enim folia albeſcunt, inſipida evadunt, inodora & tenera. Hinc olera, ut *Cichorium*, *Leontodon*, *Cynara* humo obruuntur, & *Aſparagorum* radices profundius demerguntur, ut longiores emittant turiones eosque albos & molles.

§. LXXV. Si plantæ hieme, in calore diutino, ſine uſura ſolis & aëris ſervantur, uti quando valvæ hybernaculi ob nivem diu cadentem occluſæ ſunt; folia dimittunt. Omnes enim plantæ foliis ornatæ poſcunt ſaltem lucem irruentem, unde interiores in hybernaculo receſſus pleræque aſpernantur, exceptis illis, quæ ſucculentæ ſunt, & foliis deſtituuntur, quæ radiis etjam luminis oblique incidentibus quadantenus contentæ ſunt.

§. LXXVI. Plantæ nimio frigori expoſitæ contrahunt foliorum extrema & ad caulem deflectunt, ſic *Ocymi fruticoſi* folia in ſolo frigidiori redduntur convexa, margine anguſtiore, & reflexa ad caulem. *Euphorbia Latyrus*, & *Aſclepias curaſſavica* hieme & autumno deflectunt folia ad caulem & eum quaſi operiunt. Illarum contra, quæ calore nimio laborant, folia evadunt molliora & remiſſa vel languida.

§. LXXVII. Plantæ ædibus incluſæ, adeoque atmoſphæræ mutatione & ventorum adflatu deſtitutæ, langueſcunt, phtiriaſi laborant, hoc eſt ab Aphidibus ſive Coccis adfliguntur, & marcent penitus. Sed remedio ipſis eſt apricatio, ſi æſtate aëri, ſoli, flatibus, pluviis & refrigerio exponantur.

IN-

INSECTA Hybernaculis peſſima ſunt: *Oniſci* qui tenellas plantas rodunt. *Aphides*, quæ tenellos ramulos foliaque tegunt & exhauriunt; *Cocci* qui cortici & foliis arborum infixi emaciant. *Acari Sirones* qui corcula plantarum dehiſcentibus ſeminibus rodunt, ſed peſſimum omnium *Acari telarii*, qui ramulos foliaque filis ſuis irretiant & ſuffocant.

§. LXXVII. Plantæ, aut flore pleno,aut foliis Criſpis luxuriantes terram requirunt ſubactam & ſedem a ventorum violentia remotam.

§. LXXIX. Semina hiberno & æſtivo tempore tamquam ova ſervari debent, ne vel gelu corrumpantur, vel calore exſiccentur & ranceſcant.

§. LXXX. Serantur redeunte ſole, cum terra turget & ad procreationem eſt aptiſſima, idque ante initium menſis Maji; ſemina terræ mandata cooperiantur humo teneriori ad eminentiam pollicis, duriora vero ſemina antea aqua macerentur per aliquot dies, vel etiam autumno terræ committantur. Ubi ſemina germinarunt, ſtudioſe videndum, ne inter has infelix lolium & ſteriles dominentur avenæ, quæ teneras & imbecillas cito ſuffocarent.

§. LXXII. Aëris quævis injuriæ prudenter cavendæ ſunt; hinc delicatiores campana vitrea, umbroſæ olla undique diſſecta incarcerandæ ſunt.

§. LXXXIII. *HORTULANUS* hoc ſibi datum putet negotii.

1. Ut terram *fodiendo*, *paſtinando*, *ſtercorando*, ad recipienda ſemina ſatis præparet.

2. Semina juſto tempore & in ſolo quævis ſuo & loco convenienti ſpergat; iterumque autumno nova legat, dum gelu primum ea adurere incipit.

3. Plantas runcabit, ne ſpontaneæ ſativas ſuffocent.

4. Depangat plantas in ſelecta humo, arena pura mixta, nec eas ſtatim rigabit, ſed in umbra ſervabit usque dum adſueſcant aëri, easque fulciet palo a radice remoto.

5. Vegetabilia *ſubmerſione*, *ablactatione*, *delibratione*, *inſitione*, *circumpoſitione*, *ſeparatione* propaget.

6. *Adminiculis* herbas ſcandentes erigat, debiles fulciat, luxurientes putet.

7. *Irriget* juſto tempore, non circa veſperam ubi gelidæ metuuntur noctes; nec ſtatim poſt transplantationem, aut media die.

Circa 16 auguſti ad ejusdem finem, ne *noctes ferreæ* dictæ gelu adurant plantas teneriores, ſub dio naſcentes, anteqvam ſemina maturuerint, ſedulo proſpiciat, & ceſſante vento tegat.

8. *Vaporaria* nova inſtruat, quæ calorem ſuppeditent veteribus jam frigeſcentibus.

9. *Feneſtris* meridie apertis calorem diſſipari ſinat, qui intenſus læderet plantas; claudat vero easdem veſperi, ne frigus itidem obſit. In clauſo hybernaculo promovebit fœcundationem, ſub clauſis fœneſtris, in plantis diclinis, adſpergendo piſtillis pollen, ut in Momordicis, Paſſifloris, Jatrophis.

10. Hortum etjam ornare ſciat areis pulcre ordinatis atque in agellos æquatos diviſis, Buxoque marginatis, nec non denſis ſepibus varia arte topiaria circumtonſis. Vias quoque latiores, planas & arena contectas paret, & ambulacra inſtructa ſervet æqualia & pura. Autumno ſemina, ubi maturuerunt, colligat, antequam frigore adurantur.

§. LXXXIII.

§. LXXXIII. *INSTRUMENTA maxime neceſſaria ſunt: Campana ſolaris* (Glasklocka), *Carrus* (Skott-kärra), *Crates arundinaceæ* (Mattor), *Culter* (Knif), *Forfex* (Sax), *Guturnium* (Watukanna), *Harpax* (Apelplåckare), *Ligo* (Spade), *Olla umbratilis* (Skygg-klåcka), *Raſtrum* (Råſſa), *Rutum* (Raka), *Sarculum* (Hacka), *Scala* (Stega), *Tribulus* (Fotangel), *Tridens* (Grep), *Trulla* (Keller), *Vectis* (Järnſtör), *Vehiculum* (Bår), &c.

LXI.

CHINENSIA LAGERSTRO-MIANA,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

JOHANN LAUR. ODHELIO,

W Gotho,

Upſaliæ 1754. Decembr. 23.

---

§. I.

SCIENTIÆ pro ratione ſeculorum & temporum volvuntur & mutantur, ita ut una ætate hæc, alia autem ætate alia ſcientia hominibus magis arrideat. Multorum opera ad id faſtigium adſcendunt ſcientiæ, ut ex onere tandem ſuo ſæpenumero vacillent. Cognitio NATURÆ, quæ hominibus præſcribit quicquid ipſorum in hac vita neceſſitatibus inſerviat, earum ex numero ſcientiarum eſt, quæ noviſſimis hiſce temporibus inſignia cepit incrementa. Quæ hujus pars eſt ZOOLOGIA, quæquæ antehæc omnium minime exculta fuit, præſenti ſeculo, & maxime intra viginti annorum ſpatium, caput attollere cœpit, ut ſummo in pretio habita

habita ſit. Id ipſum opera *Artedii*, *Reaumurii*, *Cateſbeji*, *Wilkes*, *Roeſelii*, *Edwardi*, *Friſchii*, abunde teſtatum eunt. Præcipue vero minimorum animalculorum indoles & natura, quando cum iisdem usque ad plantas in *Polypis*, & ad lapides in *Coralliis* itum fuerit, in cenſum venere. Hinc univerſis & honore & ingenio claris, in deliciis eſſe cœperunt rerum naturalium MUSEA, idque non immerito, quum iſthæc omnium evidentiſſime ſtupenda miracula Omnipotentis hominibus ante oculos ponant.

Hanc ſcientiam Noſtrates non minus, ac aliæ nationes, feliciter colunt, imprimis cum nuperrime ipſa R:a Majeſtas, ipſi Auctoritatem conciliaverit; Scilicet REX noſter Potentiſſimus in arce Ulrichsdahl, maximum, quod orbis unquam viderit, Muſeum inſtruendum curavit varii generis *Quadrupedibus*, *Avibus*, *Amphibiis*, *Piſcibus*; Aſt REGINA noſtra clementiſſima, tantum in arce Drottningholm adparatum inſtituit *Inſectorum*, *Conchyliorum*, *Coralliorum*, *Cryſtallorumque*, ut facile dubites, an quid ultra cogitari poſſit. Ne plures memorem, qui ſinguli in id incumbunt, ut quam plurima quisque creatoris miracula promere queant. Regis Regnique Senator, Illuſtriſſimus Comes, C. G. TESSIN, eam inſtituit *Conchyliorum*, *Lapidumque* collectionem, quacum certe pauciſſimæ comparari poſſint; cujus *Muſeum Teſſinianum* præterito anno typis mandatum, præſtantiſſimos certe lapides inſinuat. Cubicularius Regius D:n DE GEER in Leufſtadio ſuo tantum coegit numerum, tum animalium exoticorum, cum Inſectorum, indigenorum præprimis, ut nemo in his ipſi palmam præripiat; ut prætercam illi dudum in poſſeſſionem ceſſiſſe & *Icones Avium Rudbeckii* filii, & prelo olim deſtinatos *Campos Elyſſios Rudbeckii* Patris.

MUSEUM ACADEMIÆ noſtræ Upſalienſis, a N. D. Præſide adornatum, non infimum locum meretur, accedentibus *Muſeo Principis*, *Amphibiis Gyllenborgianis*, *Surinamenſibus Grillianis*, *Chinenſibus Lagerſtrômianis*, alios ut ſileam, qui huic collectioni cumulum addidere. Priora iſta oculis eruditi orbis ab aliis dudum ſubjecta ſunt, at meum propoſitum circa conſiderationem CHINENSIUM LAGERSTRÔMIANORUM, in præſenti verſabitur; mihi ſufficeret, ſi eam Benevoli Lectoris attentionem circa hæc mea experiri mihi liceat, quam illi, qui cætera ante me ediderunt, ſibi gratulati ſunt.

§. II.

D:nus MAGNUS LAGERSTRÖM, *Collegii commerciorum Conſiliarius*, *Director ſocietatis mercatoriæ indiæ orientalis*, *Reg. Acad. Scient. Stockholm Membrum*, *& R:æ Societatis ſcient. Upſ. ſocius*, qui primis inde ab annis, ſolida in omni eruditionis genere jecit fundamenta, acerrimo inſuper ingenio præditus, omnia ſua publicæ utilitati deſtinavit, quod aliis commemorandum relinquo, qui egregii viri merita vivis coloribus delineare ſuſcipiunt; mihi ſufficiat in memoriam revocare optimi viri merita in noſtram Academiam, noſtramque Scientiam.

Antequam noſtrates non ita pridem manum Rebus ad ſcientiam naturalem ſpectantibus admovere incœperunt, debuimus quæcumque nova in hiſce ſacris detegerentur, ab exteris nationibus, commerciis per Indias ſervantibus, mutuari, uti in primis ab actis Gallorum, Anglorum, aliorumque; inſtituta autem *ſocietate indiæ Orientalis* apud *Gothoburgenſes*, ne otioſi in his diutius perſiſteremus ſpectatores, animum ſubiit deſiderium experiundi, qua ratione noſtrates etiam, aliquid ad ſcientiam conferre poſſent; cum itaque Regiæ Cancellariæ ſimulque Re-

giæ

giæ tunc temporis Scientiarum Academiæ Præſes, Excellentiſſimus Comes D:nus *C. G. Teſſin*, qui ſcientias elegantiores apud nos omni ſemper favore promovere nunquam intermiſit, cum ſocietate Indica convenit, ut quotannis cum navibus liceret mittere juvenem, Naturæ ſacris initiatum, in indias, ſocietatis hujus impenſis; quod quamvis ut initio inſvetum, ita tamen facile evenit, opera & favore Ampliſſimi noſtri Lagerſtrömii, qui nunquam ſocietatis indicæ negotiis defuit, & non modo ſummo favore amplexus eſt ejusmodi naturæ curioſos, ſed & in mandatis dedit Navium Gubernatoribus, ut his inſervirent quacumque liceret ratione, ut finem obtinerent propoſitum; imo quod magis eſt, juſſit ſocietati ſubjectis ſociis, ſuis propriis impenſis emere quæcumque in china occurrerent ſingularia & portentoſa, ad locupletandam ſcientiam præſtantiſſimam. Ipſi itaque imprimis debemus, quæ *Ternſtrömius*, *Torenius*, *Bradius*, & inſtar omnium *Oſbeckius*, obſervarunt & ex indiis conquiſiverunt in Re naturali. Quæcunque obtinuit, ipſe publico conſecravit, partim ea mittendo ad muſeum Academicum, partim ad N. D. Præſidem, ad Acad. Reg. ſcientiarum, imo etiam ad ipſius Regis noſtri ſereniſſimi muſeum.

Quum autem omnia ea recenſere, quæ in augmentum muſei Academici generoſa manu contulit vir eximius, mihi nimis prolixum eſſet, acquieſcam tantum in conſideratione earum, quæ in unica Arca muſei aſſervantur, inde depromturus præcipua, ita tamen ut ſeponam, non modo quæ antea deſcripta ſunt in Amphibiis Gyllenborgianis, Muſeo Principis, Surinamenſibus Grillianis, & Muſei Regii tomo primo, ſed & ea omnia, quæ ad prelum parata & deſtinata pro Tomo 2:do Muſei Regis, ut & Muſeo Sereniſſimæ Reginæ, ne falcem in alienam meſſem injiciam; reliqua quæ in cæteris arcis muſei aſſervantur, aliis enumeranda relicturus.

PLANTAS Indicas easque plurimas & rariſſimas, quas partim *ſiccas* dudum ſpeciebus Plantarum inſeruit N. D. Præſes, partim vivas horto Academico ejusque hybernaculis intulit, quales ſunt, *Cocos*, *Phœnix*, *Cycas*, *Saccharum*, *Pentapetes*, *Hibiſci varii*, *Sanguis draconis*, *Bombu*, *Arum chinenſe*, *Conyza*, *Amaranthi*, &c. in nullo horto ſvecico antea viſas, ſicco pede tranſeo.

BOTANICON CHINENSE, lingva & typis chinenſibus impreſſum, conſtat XXXVI voluminibus in octavo, quorum duo figuras continent, inprimis plantarum, nec non nonnullas animalium & lapidum, in ſingulis paginis quatuor, iconibus Cubæ ſimillimis, reliqua vero continent naturam & uſus plantarum, quo Bibliothecam N. D. Præſidis auxit Mæcenas artis noſtræ; hoc ut lubenter explicarem, vetant characteres & lingva, mihi prorſus ignota.

CORNU itidem RHINOCEROTIS, in quo ſumma Artis veſtigia chinenſium relucet, inſculptis imaginibus Perſicæ, Meſpili, Sagittariæ, Nelumbi, Potos, Labruſcæ, cum Igvanis, tam eximiis, ut vix ſimile unquam viderim, inter ſtupenda N. D. Præſidis propria collectanea, ab optimo noſtro mæcenate miſſum.

CONCHYLIA varia, *Umbilicos veneris*, *Nautilos* pulcherrime inſcriptos, cum aliis plurimis mitto; ſed mihi ſufficiat in præſenti, adferre ea quibus ſcientiam naturalem inprimis locuplitari ſciam.

PLANTAS itidem MEDICAS omnes, quæ in officinis pharmaceuticis chinenſium aſſervantur, adferri ſuis impenſis curavit illuſtris Lagerſtrom. Erant hæ omnes decerptæ a tenellis ramulis nuper germinantibus, & absque fructu floreque exſiccatæ, quæ numero circiter mille erant diverſæ; ſingulæ pugilli quantitate & menſura. Chinenſes, qui imprimis

primis ſimplicibus delectantur medicamentis, in eo certe noſtris feliciores, norunt ſine Medici auxilio ex officinis ſuis in quocumque morbo, poſcere propriam plantam inſtar ſpecifici, cujus ſæpius ſolum infuſum hauriunt, quod ſi fruſtrari eos contigerit, fatum ſuum exſpectant. Hoc experimento illuſtris vir cordatis medicis aperuit, quantum lucri medicinæ accederet, ſi Medicus ſolida eruditione Machaonia & Botanica inſtructus, hæc medicamenta ſibi redderet familiaria, quibus Res medica, de medicamentis ſpecificis etiamnum incognitis, in ægrotantium ſalutem, tam multa acquireret, quam doleret ſe carere, ſi ignota eſſent omnia ea, qui beneficio ſeculi hodie cognita ſunt. Hinc medico omni, imprimis vero Regiis Collegiis Medicis commendamus, ut nulli parcant labori nulliſque ſumtibus, antequam hæc notitia ipſis evadat familiaris.

Ex his & aliis plurimis obſervationibus ſatis ſuperque patet, quid ad augmentum ſcientiarum videatur deeſſe: inſtitutis ſtipendiis publicis & privatis, ſtudioſi exoticas adeundi quotannis Academias, occaſionem habuere, ſibi familiares reddendi ſcientias varias, eoque eruditi evadere; quum vero pleræque ſcientiæ apud nos tam feliciter ac apud exteras floreant, in votis eſſet, ut aliquis fortunæ bonis valens, ejusmodi daret ſtipendia naturæ curioſis, qui eorum ope adire poſſent nationes extra Europam degentes, quas dicimus barbaras; unde certe longe majora, in omnibus diſciplinis practicis, redundarent Europæis augmenta, quam hic rite explicare liceat; & inſimul natio noſtra, non minus quam ipſe inſtitutor famam, nullo tempore ſuccubituram, attingeret.

CLAS.

CLASSIS I.

QVADRUPEDA.

1. MANIS pentadactyla.
Deſcripta & delineata, in *actis* Academiæ regiæ ſcientiarum *Holmenſis* 1749 *Tab. VI. Fig. III.*

CLASSIS II.

AVES.

2. PSITTACUS (alexandri) *macrourus viridis, pectore ſangvineo, gula nigra.*
E Java attulit *P. Oſbeck.*
Corpus magnitudine Turtulis, totum ſupra, una cum Abdomine, nitidiſſime viride. *Tectrices* alarum in medio flaveſcentes.
Roſtrum incarnatum. *Gula* nigra.
Pectus & *Collum* ſubtus rubra.
Remiges virides, latere interiori fuſcæ.
Cauda cuneiformis, corpore longe brevior: *Rectricibus* ſupra viridiſſimis, ſubtus flaveſcentibus.

3. PSITTACUS (Galgulus) *brachiurus viridis, pectore uropygioque coccineis, vertice cæruleo.* Edw. p. 6. tab. 6.
Corpus magnitudine paſſeris: Capite, Collo, Dorſo, Abdomine, Femoribus, Alis, Cauda *viridibus.*
Roſtrum plumbeum, figura ut in congeneribus;
Vertex capitis macula rotunda cyanæa notatus.
Pectus ante ſternum macula rotunda coccinea ſaturatiſſima ornatum.
Uropygium pennis coccineis, longitudine fere caudæ, tectum.
Remiges virides, immaculatæ, lateribus occultatis magis fuſcesſcentibus.
Cauda breviſſima, rotundata, vireſcens.
Pedes pallidi, figura ut in congeneribus.

Mira

Mira & ſingularis admodum proprietes hujus aviculæ, quod dum ſomnum capit, ſpendat ſe pendulam omnino, altero pede, ſub ramo, ne aves rapaces nocturnæ hanc facile obſervent, & ſic a natura conſervatur.

2. BUCEROS (bicornis) *fronte oſſea, plana, antice bicorni.* Calao *Petiv. gaz.* 43. t. 28. f. 6. & t. 81. f. m. *Willugb. ornith. t.* 17. *f.* 1.

Roſtrum hoc, inter maxima omnium eſt avium, ſi craſſitiem præſertim attendamus, leve tamen admodum, utraque maxilla arcuatum, dorſo cultratum ut in congeneribus, colore incarnatum, verſus apicem præſertim; mandibulæ antrorſum ſerratæ; *Nares* pone roſtrum, & non in ipſis mandibulis. Supra caput *Calvaria* nuda, oblonga, planiuſcula, in duos angulos antrorſum prominens, & hocce os mandibulæ ſuperiori tam arcte accretum, ut contiguum unum evadat, poſtice vero ad occiput valde gibbum, & rotundatum, ubi totum cranium a parte ſuperiori tegit. Roſtrum præterea ad baſin mandibulæ inferioris nigrum, & ſub prominentiis anticis calvariæ atrum. *Lingva* abeſt, ut an pennacea nec ne, dijudicare non poſſum. *Tempora* capitis, ſive regio circa oculos, pennis tecta, nigra eſt. Ex figura noſtri, ſerraturis mandibularum & levitate, hanc ſpeciem generis Ramphaſtos proximam judico, quanquam lingva mihi deficiat. *Petiver*, unum anticum & duos poſticos in ſuo pingit digitos.

5. MEROPS (viridis) *dorſo ferrugineo, pectore aliſque viridibus.* Hanc avem e *Java* attulit *P. Oſbeck.*

Roſtrum nigrum, craſſiuſculum, cultratum, parum arcuatum.

Ferruginea ſunt Caput ſupra, Dorſum inter humeros & Alæ ſubtus.

Viridia

Viridia ſunt Pectus & Alæ ſupra.
Cæruleæ ſunt Gula, Uropygium & Cauda ſupra.
Abdomen pallide vireſcens.
Remiges ſupra virides, margine anteriori & ſubtus ferrugineæ, apice nigræ; remigum omnium rachis ferruginea & omnes remiges ſubtus fuſcæ.
Rectrices XII, æquales, intermediis duabus longioribus, attenuatis, omnes apice obtuſæ, emarginatæ, præter intermedias duas; omnesque ſupra cæruleſcentes, margine interiori fuſcæ, ſed extima Rectrix utroque margine fuſca eſt.
Pedes nigri, tetradactyli, digitis tribus primoribus coadunatis ultra medium absque membrana.

6. LANIUS (jocoſus) *ano ſangvineo, palpebra inferiori purpuræa.*
Kåukai Kånn *chinenſibus*
E *China* attulit *Petrus Oſbeck.*
Roſtrum nigrum, modice cultratum, maxilla ſuperiore infra apicem utrinque emarginata.
Caput ſupra nigrum, lateribus & gula album.
Dorſum griſeo-fuſcum.
Collum ſubtus cinereum faſcia fuſca.
Pectus & *Abdomen* ſubcinerea.
Ani regio ſangvinea.
Alæ rotundatæ Remigibus fuſcis.
Rectrices ſubæquales, minus rigidæ, nigricantes: exterior apice interiori alba.
Pedes nigri, tetradactyli, poſtico craſſiore.

7. PELECANUS (Aquilus) *cauda forcipata, corpore nigro, capite abdomineque albis.*
Albitros. *Grew. muſ.* t. 6. f. 1.
Man of var, *Sloan. jam.* 1. p. 30. *Edw. av.* t. 88.
Magnitudo fere anſeris, *Dorſum* fuſco-ferrugineum.
Alæ ferrugineæ, Remigibus nigris, longiſſimis, ut inter extremitates alarum VI pedes ſint.

Cauda

Cauda forſipata: *Rectricibus* XXII, nigris.
Caput album; *Gula* unda; *Pectus* & *Abdomen* alba.
Roſtrum fuſcum, capite longius, edentulum, apice incurvo, ſuperioris maxillæ admodum arcuato & acuto.
Pedes tetradactyli, parvi, digitis omnibus communi junctis membrana.
Avis in inſula *Aſcenſionis* a *P. Oſbeck* capta, ubi homines accedentes metuere neſcit, quod commune eſt avibus, altum mare & inſulas ejus inhabitantibus.

8. PELECANUS (piſcator) *roſtro ſerrato, cauda cuneiformi.*

α Anſeri baſſano affinis fuſca avis. *Sloane jam. Raj. av.* 191. *Cateſb. carol.* 1. p. 87. t. 87.

β Anſeri baſſano congener cinereo-albus. *Sloan. jam præf.* 31. t. 6. f. 1. *Raj. aves* 191.
Bubbi *chinenſibus.*
hujus duo adſunt ſexus.
MAS (α) totus niger, abdomine caneſcente.
FEMINA (β) tota albida, remigibus nigris.
Roſtrum utrisque gibbum, in fœmina præcipue ſangvineum, margine tenuiſſime retrorſum ſerrato.
Gula nigra
Corpus magnitudine Anatis majoris.
Pedes ſangvinei, magni, tetradactyli, digitis omnibus communi membrana junctis; ungvis intermedii margo interior dilatatus & fere pectinatus.
Alæ utriusque ſexus ſubtus albicant.
Rectrices caudæ XIV, interioribus ſenſim longioribus, in fœmina etjam parum fuſceſcentibus.
Quantum ex Peregrinatoribus per chinam, eorumque diariis, conjicere licet, hæc illa ſit avis, quam chinenſes domitam in naviculis ſuis conſervant, & ad piſces capiendos quotidie emittunt, quos domino ſuo adfert, quum eos ob annulum collo impoſi-

poſitum deglutire nequeat avis; ſingulare piſcaturæ genus!

9. STERNA (ſtolida) *nigra, fronte albicante, cauda cuneiformi.*
Hirundo marina major, capite albo. *Sloan. jam.* 1. t. 6. f. 2.
Catesb. carol. 1. p. 88. t. 88.
Corpus magnitudine ſternæ marinæ, totum fuſcum;
Frons a roſtro ad verticem capitis cinereo-albicans.
Remiges nigræ.
Rectrices nigræ, quarum laterales paulum breviores.
Roſtrum ſubulatum, parvum, declive, apice compreſſum, carina vix manifeſte gibba; *Nares* oblongæ, perviæ.
Pedes tetradactyli, digitis tribus membrana palmatis.

10. PROCELLARIA (capenſis) *albo fuſcoque varia.*
Edw. t. 90.
Columba capenſis *vulgo.* Pintados *Luſitanis.*
Eſt avis gregaria pelagica, ad elevationem 30 graduum auſtralium, inter Caput bonæ ſpei & novam Hollandiam obvia, ubi naves & puppim ſequitur. Capta a *P. Oſbeck.*
Magnitudo Columbæ.
Caput totum nigrum.
Dorſum & tectrices alarum albicantia, maculis ſparſis, fuſcis. Subtus tota avis Collo, Pectore & Abdomine alba.
Remiges primores nigræ, latere interiore albæ; Remiges ſecundariæ albæ, apicibus nigris.
Cauda integra; *Rectricibus* XIV, a baſi ultra medium albis, & dein apicem verſus nigris.
Roſtrum atrum, cylindrico-depreſſum; maxilla ſuperiori apice adunca, inferiori apice compreſſa, canaliculata, obtuſa. *Nares* ſupra medium roſtri prominentes inſtar cylindri truncati.

Pedes

Pedes tridactyli, palmati: *Ungvibus* nigris; Digitus poſticus nullus, ſed ejus loco tantum ungvis. Roſtrum & Pedes, eorumque figura, evidenter docent hanc avem ad genus Procellariæ pertinere.

11. CORVUS (fauſtus) *griſeus ſubtus ferrugineus, linea alba ad latera capitis, cauda rotundata.*

Whåmmaj *chinenſibus.*

E China attulit *P. Oſbeck.*

Magnitudo Turdi vulgaris, ſupra tota griſea, ſubtus ferruginea.

Alæ rotundatæ: *Remigibus* ſubfuſcis, extrorſum griſeis, lineolis transverſis fuſcis vix manifeſtis.

Cauda rotundata, fuſceſcens, faſciis transverſis, numeroſis, obſoletis, ſaturatius fuſcis.

Ab oculis verſus occiput lineola alba, e pennis albis pluribus, pulchre notat hanc avem.

Roſtrum & *Pedes* pallidi.

12. EMBERIZA (militaris) *atra, pectore coccineo.* *Muſ. Reg.* 18. *Edw. ornith.* p. 83. t. 82.

Magnitudo & ſtatura Turdi aut Sturni.

Corpus atrum, ſubtus gula & Pectus abdomen usque ruberrima, ut & flexura alarum antica.

Roſtrum nigrum, modice convexum, fere ut in Sturno, longius & acutius quam in congeneribus, ut figura roſtri propius accedat ad Turdos, quam ad Emberizas. Roſtri maxilla ſuperior, baſi angulo acuto, capiti inſerta, & quaſi ad baſin curva, fere ut in Loxiis, ſed roſtrum magis anguſtum quam in Loxiis nobis cognitis; *Nares* juxta baſin ſuperne tectæ quaſi ſquamula convexa. *Vibriſſæ* nullæ.

Remiges nigræ, immaculatæ.

Rectrices XII, fere æquales, nigræ, immaculatæ, ſed duæ intermediæ anguſtiores & apice fere ſetaceæ.

Pedes pallide fuſci: ungvis poſticus reliquis paullo longior & validior; ungvis intermedius margine interiori latior; digiti laterales & ungves minores inter ſe æquales.

Avicula eſt ſpecioſiſſima colore atro & coccineo.

13. LOXIA (Cardinalis) *rubra, fronte nigra.*
Willugb. ornith 245. t. 44. f. 2.
Coccothrauſtes capenſis ruber, roſtro hiante, *Pet. gaz.* 16. t. 16. f. 7.
Coccothrauſtes rubra. *Catesby carol.* 1. p. 38. t. 38.
Friſch. aves I. t. 4. f. 1.
Coccothrauſtes indica criſtata. *Albin. ornith I.* t. 57.
Magnitudo Loxiæ curviroſtræ. *Corpus* fere totum ſangvineum.
Frons, roſtrum undique cingens, nigra,
Dorſum fuſco-ruſeſcens.
Remiges fuſco-rufeſcentes, margine utroque purpuraſcentes.
Caput, Pectus, Abdomen & Pennæ ſub cauda *coccinea*.
Cauda longa, integra, vel Rectrices laterales paullo breviores, omnes fuſco-purpuraſcentes.
Roſtrum incarnatum, craſſiſſimum, gibbum, fronte calva; *Nares* ad baſin roſtri patulæ; *Vibriſſæ* incumbentes, nigræ, ad baſin roſtri.
Caput non criſtatum, licet pennæ tectrices verſus occiput longiores ſint, quas avis terrefacta erigit criſtæ inſtar.

14. LOXIA (Dominicana) *nigra, capite gulaque coccineis, pectore abdomineque albis.* Guiratiriba. *Marcgr. braſ.* 211. *Edw. av. t.* 127.
Magnitudo Fringillæ. *Corpus* maximam partem nigrum, uti Dorſum, Alæ cum remigibus, & Cauda cum rectricibus.
Caput ſupra & ſubtus coccineum.

Jugu-

Jugulum ſive *Collum* ſubtus itidem coccineum.
Pectus, *Abdomen*, *Femora*, *Collum* maximam partem alba.
Remiges margine anteriori minutiſſime & vix manifeſte albi;
Rectrices æquales, quarum exteriores utrinque IV apice albo & extima margine laterali magis fuſco, quam nigro.
Roſtrum pallidum, breve & convexum, ut in congeneribus. *Nares* ante baſin patulæ, & poſtice margine gibbo cinctæ; baſis roſtri in maxilla ſuperiori, ſinu obtuſo capiti inſertum, ut caput ad baſin roſtri nonnihil calvum evadat.
Pedes pallidi; Ungvis poſticus validior & magis compreſſus.

15. LOXIA (ſangviniroſtris) *roſtro pedibusque ſangvineis, corpore ſupra griſeo, ſubtus pallido.*
Corpus magnitudine Ligurini.
Roſtrum craſſum, ſaturate ſangvineum, angulo nudo fronti inſertum. *Nares* ad baſin roſtri ſemitectæ.
Frons plumis minimis nigris tecta, ut & gula,
Caput, *Collum*, *Dorſum* & *Alæ* ſupra fuſco-griſea.
Pectus & *Abdomen* albido-flaveſcentia.
Flexura alæ albido-flaveſcens.
Remiges fuſcæ, margine exteriori vix manifeſte flaveſcente.
Rectrices ſubæquales, margine exteriore minimo flaveſcente, & interiori vix manifeſte albicante.
Pedes pallidius, quam roſtrum incarnati. Digiti laterales æquales, poſticus craſſior.

16. LOXIA (oryzivora) *fuſca, temporibus albis*,
Loxia remigibus rectricibusque nigris *Muſ. Reg.* 1. *p.* 18. *Edw.* t. 41.
Corpus magnitudine Paſſeris canarienſis, fuſcum.
Tempora alba, *Abdomen* & *Femora* griſea,

Remiges nigricantes.
Rectrices æquales, nigræ.
Roſtrum craſſiſſimum, angulo recto frontem capitis intrans, incarnatum. *Nares* ad baſin roſtri, a poſtica ejus parte, antice ruga roſtrum exarantes.
Pedes pallidi : *ungves* compeſſi.
Pennæ *tectrices* inferiores Caudæ albicantes.
Fertur hæc avis mire diſtruere agros oryza *conſitos*, *in* Java & *ad* Caput Bonæ ſpei.

17. (LOXIA (flavicans) *flava*, *dorſo vireſcente*, *capite fulvo*.
Corpus magnitudine paſſeris canarienſis.
Caput, *Collum*, *Pectus*, *Abdomen*, *Femora*, *Urrhopygium* colore ſulphureo ſive flavo.
Caput ſupra pallide fulvum.
Luteo-vireſcentia ſunt dorſum, alæ & cauda; alarumque flexura anterior margine & ſubtus flaviſſima.
Remiges fuſcæ margine externo & interno ſulphureo.
Rectrices fuſcæ utroque margine flaveſcentes.
Roſtrum breviſſimum, convexum & craſſum, maxilla ſuperiori ſinu caput intrante.
Pedes pallidi, Ungve poſteriori validiori.

18. LOXIA (cyanea) *viridi-cærulea*, *remigibus rectricibusque nigris*.
Edw. av. t. 125.
Magnitudo Pyrrhulæ, vel fere Curviroſtræ.
Corpus Capite, Dorſo, Collo, Pectore, Abdomine tectum plumis fuſcis, apice viridi-cæruleis, ita ut fuſcus color ubique occultetur a pennis incumbentibus; color autem cæruleus quaſi viridi intime mixtus, ita ut, præſertim in capite, difficile ſit determinare, utrum prævaleat color viridis aut cæruleus.

Regio

Regio inter roſtrum & oculos nigra.
Roſtrum breve, plumbeum, craſſum, fronti angulo nudo inſertum. *Nares* nudæ, ſubrotundæ.
Vibriſſæ ad latera roſtri paucæ.
Pedes pallidi.
Remiges nigræ, immaculatæ.
Rectrices longiuſculæ, ſubæquales, nigræ, immaculatæ.

19. LOXIA (fuſca) *remigibus, a tertia ad nonam, baſi omnino albis.*
Magnitudo Paſſeris canarienſis, adeoque in ſuo genere facile minima.
Corpus ſupra *fuſcum* Capite, Collo, Dorſo, Alis, Cauda; ſubtus vero *pallidum*, ſcilicet Gula, Collo ſubtus & Pectore cinereſcentibus. *Abdomen* albidum; Ani regione & tectricibus inferioribus caudæ albis.
Remiges fuſcæ vel potius nigricantes, remex primus totus nigricans, tantum margine tenuiore verſus baſin albido.
Remiges 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. nigricantes, ſed ab baſin omnes totæ albæ, reliquæ nigricantes, ſed latere tenuiori a baſi ad medium albæ.
Rectrices nigricantes, ſubæquales, apice parum obſoletæ.
Roſtrum breve, craſſiſſimum, plumbeum, baſi inſertum fronti, angulo nudo; *Nares* ſubrotundæ ad baſin roſtri & a parte roſtri poſtica; *Vibriſſæ* parvæ, vix manifeſtæ.
Flexura alarum vix manifeſte, præſertim ſubtus, albicans.
Pedes pallidi: Digitis lateralibus inter ſe æqualibus, poſticus vero ungve craſſiori armatus.

20. EMBERIZA (mixta) *griſea, pectore gulaque cæruleis, abdomine albo.*
Corpus magnitudine Ligurini.

Roſtrum pallidum, craſſiuſculum, minus tamen quam in Loxiis; Maxilla inferior ad latera baſeos valde gibba; maxilla ſuperior baſi nonnihil compreſſa, angulo acuto capiti inſerta; *Nares* ſubrotundæ, a parte poſtica maxillæ; *Vibriſſæ* nigræ, *Color* corporis ſupra in Capite, Collo, Dorſo, Alis griſeus, cum interlucentibus hinc inde ſubcæruleſcentibus pennis; ut mihi dubium ſit, numne color griſeus mutetur in cæruleum. Caput ad aures, Gula, Pectus & Flexura alarum *viridi-cærulea*; *Abdomen* album, tectum pennis ad baſin fuſcis.

Femora griſea, cum ſparſis pennis cæruleſcentibus, *Remiges* fuſcæ, omnes margine tenuiore albicantes, ſed primores margine exteriori tenuiſſimo, & vix manifeſte cæruleſcentes.

Pedes pallidi, digitis longiuſculis, lateralibus poſtico craſſiore.

CLASSIS IV.

PISCES.

21. LOPHIUS (Hiſtrio) *pinnis dorſalibus tribus*, *Muſ. reg.* 56. *It. W goth.* 137. t. 3. f. 5.

Corpus lividum, pictum maculis ſive characteribus albis fuſciſque, non modo ad latera, ſed & in ipſis pinnis.

Pinna ſupra caput mollis, ſubulata, & ante hanc pinnam ſeta parva, cum ramento terminali.

Pinna ſuprapectoralis mollis, unico radio.

Pinna Dorſalis proprie ſic dicta radiis XII mollibus, quorum duo poſteriores bifidi.

Pinnæ Pectorales, pone ventrales, brachio inſtructæ, radiis X, pedes palmatos referentes.

Pin-

Pinnæ Ventrales baſi coalitæ, radiis V.
Pinna Ani radiis VII: duobus primis indiviſis mollibus.
Pinna Caudæ rotundata: radiis IX, bifidis; extimo utrinque indiviſo.
Corpus, ſed præſertim abdomen & Gula, ramentis cutaceis adſperſum. *Denticuli* in ore aceroſi.

22. BALISTES (Vetula) *lineis nigro-cæruleis ab oculis radiantibus*. Turdus oculo radiato. *Catisb. carol.* 2. *t.* 22.
Corpus ovatum, oblongum, compreſſum, tectum ſquamis rhombeis, ſcabris, in quincuncem diſpoſitis cinereum, ſubtus albidum & magis ſcabrum.
Ab oculis lineæ nigræ undique radiant.
Linea latiuſcula, nigra, a naribus verſus pinnas pectorales deſcendens & alia ejusdem latitudinis, ab apice labii ſuperioris, verſus pinnas pectorales, cum priori parallela.
Pinna Dorſalis prior radiis III ſqvamoſis, quorum primus major & antice ſcaber.
Pinna dorſalis poſterior antice acuminata radiis XXX, mollibus.
Pinnæ Pectorales radiis XVI; ante hos aculeus antrorſum protenſus.
Pinna Ventralis longitudinalis, ad baſin muricata: radiis XVIII ſpinoſis, brevibus.
Pinna ani radiis XXVIII, mollibus.
Pinna caudæ bifurca, acuminata, radiis XII.
Verrucæ nullæ ad latera caudæ.
Plurima habet communia cum Baliſta ringente. Muſ. Reg. 58.

23. TETRAODON (hiſpidus) *ventricoſus, corpore toto muricato.*
In *amœnitatibus academicis*, vol. I. p. 330. t. 4. f. 4. piſcis huic maxime affinis deſcribitur, plane autem diſtin-

diſtincta ſpecie, hic enim corpore non levi eſt, non compreſſo, & ad nares inſuper lamellis gaudet, totaque ſtructura differt.

Corpus ovatum, ventricoſum, tectum undique, excepto ore & cauda, ſetis rigidiuſculis, breviſſimis, obtuſiuſculis, unde admodum ſcabrum; inſuper ſupra fuſcum, ſubtus pallidum.

Labia craſſa dentes tegunt.

Dentes primores duo, & totidem infra, uti in gliribus.

Oculi rotundi, palpebris craſſiuſculis.

Narium loco utrinque duo ramenta cutacea, mollia, oblonga, compreſſa, parallela.

Pinna Dorſi verſus caudam ſita, radiis VIII aut IX, mollibus, ramoſis.

Pinnæ Pectorales breviſſimæ, latæ & obtuſæ, radiis XVII vel XVIII ſitæ, pone rimam reſpirationi dicatam.

Pinnæ Ventrales nullæ.

Pinna Ani oppoſita pinnæ dorſi, ejusdemque magnitudinis, radiis. X.

Pinna Caudæ rotundata, radiis X.

Cauda brevis, pone pinnas dorſi & ani.

Piſcis hic itaque proxime convenit cum *Oſtracione ventricoſo*; *Muſ. Reg.* 1. p. 59.

24. LABRUS (opercularis) *faſciis decem*, *maculaque operculorum fuſcis.*

Corpus lividum, fere uti parallelograma extenſum, faſciis transverſis, plusquam 10 fuſcis.

Caput a tergo maculatum, & macula fuſca ad extremitatem operculorum branchialium.

Pinna Dorſalis radiis XX, quorum XIII primores breviores, ſpinoſi. Pinna hæc apice in ſetam exit.

Pinnæ Pectorales radiis XI.

Pinnæ Ventrales radiis VI, primo ſpinoſo; ſecundo in ſetam exeunte.

Pinna

Pinna Ani radiis XXVIII, primis XV ſpinoſis, brevioribus, omnibus ſimplicibus.
Pinna Caudæ radiis XVI, bifida.

25. CHÆTODON (pinnatus) *griſeus, faſcia frontali apiceque caudæ albis. Muſ. Reg.* 64. t. 33. f. 6.
In hoc piſce Pinna *dorſi, ani,* & *ventrales* longiſſimæ, & ipſa cauda longiores, ſolis pinnis *pectoralibus* parvis; in pinna dorſi radios molles vix ultra XXX in noſtro ſpecimine obſervo.

26. CHÆTODON (argenteus) *pinnis ventralibus ex ſpinis duabus.*
Corpus figura *Zei vomeris. Muſ. Reg.* 1. *p.* 67, compreſſum ut in Pleuronecta, latius quam longum, tectum ſqvamis parvis, lævibus, minime argenteis.
Oculi ſangvinei.
Maxillarum margines *dentibus* vix conſpicuis flexibilibus exaſperati. *Opercula* branchiarum argentea, lævia.
Membrana branchioſtega radiis VI.
Pinna Dorſalis ſqvamis tecta, falcata, conſtans radiis XXXII, quorum 1. 2. 3. ſpinoſi & ſenſim breviores; 4 ſimplex, mollior, longior reliquis ſenſim brevioribus, ramoſis.
Pinnæ Pectorales ovatæ, radiis XVI, mollibus, quorum 12 ſenſim breviores.
Pinnæ Ventrales nullæ, quorum loco *ſpinæ* duæ, breves, rigidæ.
Pinna Ani magnitudine & figura dorſalis, falcata, & ſquamis tecta, conſtans radiis XXXII, quorum 1. 2. 3. breves, ſenſim longiores, valide ſpinoſi; 4 longior, ſimplex, mollis; 5 inter longiſſimos cum ſequentibus brevioribus ramoſis.
Pinna caudæ bifurca, radiis XVII.

27. SCOMBER (Trachurus) *linea laterali ſqvamis latis pinnata.*

Membrana branchioſtega radiis VI.
Pinna Dorſi anterior radiis VIII, rigidis & ſpinoſis.
Pinna Dorſi poſterior radiis XXXIV.
Pinnæ Pectorales radiis XVIII, primo breviſſimo & adnato.
Pinnæ Ventrales radiis VI: primo indiviſo.
Pinna Ani radiis XXX, præter ſpinas duas primores breviſſimas, craſſiores, ſpatio remotas.
Pinna Caudæ radiis XVII.
Corpus ſupra angulo acuto carinatum,
Linea lateralis, a capite ad caudam extenſa, ſingularis omnino, ſqvamis lateralibus utrinque enſiformibus pinnata, hæc in medio deorſum curvata, & dein magis carinata, ſpinis ſubulatis, imbricatis, ut piſcis poſtice tetragonus evadat.
Os interne ſcabrum.
Opercula branchiarum lævia.
Oculi magni, a parte poſtica membrana lata nictitante inſtructi, quæ dimidium fere oculi occupat.

28. GOBIUS (eleotris) *pinna ani radiis novem.*
Membrana branchioſtega radiis V.
Lingva obtuſa, lævis. *Dentes* in utraque maxilla parvi, acuminati. *Oculi* a tergo capitis.
Pinna Dorſi anterior radiis XI, acuminatis, mollibus, ſimplicibus.
Pinna Dorſi poſterior radiis XI.
Pinnæ Pectorales oblongæ, radiis circiter XX.
Pinna Ventralis radiis X, antice membranula connexa, ut fere infundibuliformis.
Pinna Ani radiis IX.
Pinna Caudæ integra, rotundata, radiis IX.
Piſcis totus, una cum pinnis, nebuloſus.

29. GOBIUS (pectiniroſtris) *dentibus maxillæ inferioris horizontalibus. Fig. 3.*
Corpus molle, ſqvamis vix conſpicuis, & fere nudum.

Mem-

Membrana branchioſtega radiis III.
Maxilla ſuperior *Dentibus* aceroſis, minutiſſimis exaſperata, ſed nullis ad baſin; *Canini* utrinque 3, longiores; *Primores* nulli.
Maxilla inferior fere plana, margine ciliata *Dentibus* ſetaceis, horizontalibus, patentibus extra maxillam, obtuſiuſculis & fere marginatis; *Canini* duo, inflexi; *Primores* nulli.
Lingva nuda.

Pinna *Dorſalis anterior* punctis albis adſperſa, radiis V, ſimplicibus, mollibus in ſetas exeuntibus.
Pinna *Dorſalis poſterior* radiis XXVI, mollibus, ſimplicibus, ad baſin maculis albis & nigris, verſus apicem vero faſcia longitudinali alba.
Pinnæ *Pectorales*, radiis XIX, mollibus.
Pinnæ *Ventrales* ſub pectoralibus, poſtice connexæ, ut unum omnino conſtituant, conſtantes radiis XII.
Pinna *Ani* ab ano ad caudam fere extenſa, radiis XXV.
Pinna *Caudæ* acuminata, radiis XV.
Oculi in vertice capitis admodum approximati.

30. CLUPEA (Triza) *corpore ovato.*
Corpus figura Cyprini compreſſum.
Membrana branchioſtega radiis V,
Pinnæ *Dorſi* in medio dorſi, radiis XIV.
Pinnæ *Pectorales* radiis XIII.
Pinnæ *Ventrales* radiis VIII.
Pinna *Ani* radiis XXVIII, diſtincta a pinna caudæ.
Pinna *Caudæ bifurca* radiis XXI.
Abdomen a gula anum usque carinatum & ſerratum denticulis XXX.
Maxilla ſuperior apice obtuſo & breviore eſt.

Affinitate jungitur cum ſequenti, quamvis ſpecie diverſiſſimæ, uterque Clypeæ affinis eſt, licet membrana branchioſtega differat.

31. CLU-

31. CLUPEA (Myſtus) *corpore enſiformi. Fig.* 12.
Membrana branchioſtega radiis IX.
Caput læve, ſuperne inæquale, *Os* interne ſcabrum; *Maxillæ* ſuperioris ſpinæ capite longiores membranaceæ, enſiformes, antice denticulatæ.
Branchiæ IV, ſingulari modo introrſum pectinatæ.
Pinna Dorſi in anteriori parte corporis, radiis XII, mollis, lanceolata.
Pinnæ Pectorales longiſſimæ, radiis XVII, longitudine pertingentes ad apicem pinnæ dorſalis.
Pinnæ Ventrales breviſſimæ, radiis VI.
Pinna Ani ab ano ad caudam extenſa, & cum pinna caudæ coadunata, linearis, radiis LXXXIV.
Pinna Caudæ integra, radiis XI.
Corpus album, maxime compreſſum, læve; *Abdomen* a capite ad anum carinatum & ſerratum denticulis ſeu ſpinis minimis.
Piſcis malacopterygius, figura cultri.

32. CYPRINUS (auratus) *Muſ. Reg.* p. 77. *Act. Stockh.* 1740. p. 403. t. 1. f. 3. 8. *Fn. Sv.* 331. T. 2.
Hunc piſcem omnium fulgidiſſimum, a China vivum adferri curavit & diu alit Nobiliſſimus D. Lagerſtrŏm.

CLASSIS V.

INSECTA.

33. CANCER (Grapſus) *brachiurus, fronte retuſa, thorace lateribus transverſim ſtriato Fig.* 10.
Pagurus maculatus. *Catesb. car.* 2. *t.* 36.
Corpus magnitudine pomi, totum cum teſta & pedibus ruſeſcens, maculis pallidis.
Teſta rotundata, convexa, vertice dorſi transverſim quaſi rima depreſſa notato. *Latera* teſtæ lævia, ſtriis transverſis, quaſi antrorſum imbricatis. *Caput* ſupra verrucoſum, antice valde retuſum, cum duobus punctis prominulis in diſco, margine infe-

inferiori obtuſo, obſolete crenulato. Pone ſingulum oculum margo teſtæ duplici denticulo notatus, alias integer.

Antennæ breviſſimæ, vix manifeſtæ.

Brachia breviſſima, trigona, rugis imbricata, angulis inferioribus dentata.

Carpus ſupra verrucoſus, latere interiori ſpina ovato-lanceolata auctus.

Chelæ rubræ, parvæ, ſupra duobus tribusve angulis muricatis.

Digiti obtuſi, intus excavati, extus transverſim infra apicem linea punctati.

Pedes utrinque quatuor: Femoribus compreſſiusculis ad apicem ſubdentatis. *Ungves* ſimplices, ſubulati, acuti, lateribus quadrifariam aculeati.

Cauda arcte inflexa, ſimplex.

34. JULUS (fuſcus) *pedibus utrinque* CXXVIII.

Corpus craſſitie pennæ cygneæ, ſpithameum, conſtans ſegmentis lividis LXIV, margine fuſcis.

Pedes pallidi, CXXVIII parium.

Antennæ clavatæ, articulis VI.

35. JULUS (craſſus) *pedibus utrinque* XCVI.

Corpus craſſitie digiti, pallidum, coſtans ſegmentis XLVIII, margine flaveſcentibus, inſtructum Pedibus XCVI parium, pallidis ſive flaveſcentibus.

Antennæ flaveſcentes, capitatæ, articulis VI.

36. JULUS (ovalis) *pedibus utrinque* XX. Fig. 4.

Corpus fere ovale, livido fuſcens, glaberrimum, tectum ſegmentis XII, quorum primum & ultimum ſegmentum quartam globi partem refert.

Caput obtuſum, fuſcum, punctis excavatis adſperſum.

Antennæ filiformes, craſſiuſculæ, articulis VI ſubgloboſis conſtantes.

Pedes utrinque XX, compreſſi, terminati ungve incurvo, cum ſpina erecta a tergo.

CLAS-

CLASSIS VI.

VERMES.

37. HIRUDO (muricata) *Muſ. Reg.* 93. t. 8. f. 3.
Animalculum in muſeo Regio deſcriptum & delineatum, ſicco pede tranſeo.

38. NEREIS (cærulea) *Muſ. Reg.* 1. p. 93.
Color huic omnino æneus.

Corpus refert julum, pedibus innumeris utrinque notatum.

Vermes macrorynchoterus *Rondel. Aldr. inſ.* 736. *t.* 766. *f.* 1.

39. NEREIS (ſacculo induta.) *Fig.* 5.
Hoc animal maxime ſingulare, quaſi medium inter Hirudinem & Nereiden cæruleam, nitidum, altera extremitate attenuatum tubo cylindrico, brevi.

Corpus conſtat cylindro craſſiore, induto membranæ pellucidæ, laxæ nec adhærenti, decuſſatim ſtriato; Hujus membranæ altera extremitas, animali interiori longior, ventricoſa, longitudinaliter ſtriata.

40. HOLOTHURIA (Phyſalis) *Fig.* 6.
Animal hoc in altiſſimo tantum pelago occurrit & natat, Nautis, quibus notiſſimum, dictum *Byde-vind-Seglare*. Hoc quod in muſeo reſervatur, tota ſtructura ita a reliquis animalibus omnibus differt, ut vix deſcribi queat, optamus itaque ut aliquis vivum animal examinaret & delinearet; ſed cum non omnibus liceat adire Corinthum, in ſtructura externa conquieſcendum.

Corpus oblongum, inflatum, membranaceum, fuſcum dorſo carinato, crenato; altera extremitate obtuſum, & fere cavum; altera vero terminatum

Roſtro

Roſtro attenuato, recurvato; e medio ventris exit Seta longiſſima, craſſitie fili, baſin verſus craſſior & rugoſa, cæterum lævis.

41. PRIAPUS (equinus) *Muſ. Reg.* 1. *p.* 93.
Deſcriptio data eſt in Muſeo Regio.

42. PRIAPUS (humanus) *cylindricus ſtriis annularibus, glande ſtriis longitudinalibus elevatis.*
Corpus pallidum, penem quodammodo referens.
Truncus longitudine & craſſitie pollicis, cinctus ſtriis annularibus XL.
Baſis ipſa coſtat rugis CXI terminalibus, papillis ſubulatis, mollibus.
Glans ovalis exarata ſtriis XXIV, muricatis; *Os* glandis cinctum ruga ſeu ſulco profundo, in cujus centro concavitas, cincta Ungvibus XII incurvis, prominet roſtro cylindrico, radiis compoſito.

43. MEDUSA (Porpita) *orbicularis, ſupra plana, ſubtus ſulcata & villoſa. Fig.* 7. 8.
Rariſſimum animal, ex indiis allatum, gelatinoſo-cartilagineum, magnitudine ſeminis lupini majoris. *Corpus* orbiculatum, planum, integerrimum, *ſupra* (fig. 7.) ſubſtriatum ſtriis tuberculatis, ut tubercula annulos concentricos obſoletos referant; *ſubtus* (fig. 8.) convexum, centro concavo, ſulcatum a centro verſus marginem, & totum ſubtus tectum quaſi vellere molliſſimo, ex papillis laceris. Animal hoc, exceptis villis ſubtus, quoad magnitudinem, craſſitiem, figuram, ſtrias, ſulcos, reliquaque omnia, petrificato *PORPITES* (*fig.* 9.) dicto, & *in amœn. Acad.* 1. *p.* 91. *t.* 4 *f.* 5. depicto, tam ſimile, ut ectypum ſuo Protypo non melius reſponderet. Nemo igitur inficias forſan ibit, quin Porpites ſit petrificatum hujus animalis, quanquam ex india allatum ſit, & porpites apud nos vulgatiſſimus. Generationem itaque porpitarum,

cx

ex materia calcarea, ſtellas madreporæ ſimplicis implente, non opus eſt fingere, inde enim porpites, nec in latere inferiori concavitatem centralem, nec in latere ſuperiori, radios obſoletos vel puncta annularia concentrica, nactus eſſet; de quo in *muſeo Teſſiniano* p. 96. ad *Helmintholithem Porpitam: Protypus hujus eſt Meduſa parva, figura & magnitudine omnino Porpitæ. Animalculum ex india orientali inter ſargazo lectum, allatum & muſeo Horti academici upſalienſis transmiſſum a N. D. Lagerſtröm Conſiliario Commerciorum, ut de lapide hoc, dubium in poſterum, non ſit.*

44. ASTERIAS (lunata) *ſemiorbiculata Fig.* 14. *Corpus* depreſſum, referens lunam dimidiatam, cum ſuis cornibus, adſperſum undique punctis obſoletis, absque oris aut ani veſtigio.

45. ASTERIAS (pectinata) *radiata, radiis 5 geminatis: ſuperioribus pinnatis; inferioribus filiformibus.*

Stella chinenſis perelegans, dupliciter radiata. *Pet. gaz.* t. 4. f. 6.

Stella marina decacnemos fimbriata. *Barrel. icon.* t. 282. f. 1.

Corpus baſeos vix manifeſtum, exſerens *Radios* ſuperiores & inferiores X: *Radii ſuperiores* X, digitales, per paria ad baſin conjuncti; ſinguli alternatim imbricati, radiati ſecundum totam longitudinem, radiis numeroſiſſimis, ſenſim attenuatis, imbricatis; *Radii inferiores* breviores, filiformes, articulati, ſimpliciſſimi, anguſtiores.

46. CHITON (punctatus) *corpore punctato, teſtis octo.*

Corpus ovale, album, adſperſum punctis excavatis. *Teſtæ* VIII, transverſim oblongæ, lateribus rugoſæ, limbo fuſco, absque angulis.

47. PENNATULA (phoſphorea) *rachi ſummitate undique pinnata. Muſ. Reg.* 1. *p.* 96.

Corpus ſangvineum, referens pennam avis, conſtans rachi

rachi longitudine digiti, craſſitie pennæ anſerinæ, inferne cylindrica, glabra, baſi molliſſima, pallidiora; ſuperne ſcabra, pinata: radiis paralleiis, compreſſis, approximatis, numeroſiſſimis, ſecundis, latere interiori radiis minoribus, pectinatis; hi radii inferne minores ſunt, & ſurſum ſenſim majores molles.

Dubius hærerem, utrum hoc corpus vegetabile vel animale eſſet, ſi non inſequentem ſpeciem, Lophio tumido inſertam, pari modo ac Lernæa caraſſii *Fn. Sv.* 1282, & baſi ſua ad partem dimidiam corpus Lophii oblique penetraſſe vidiſſem; unde veriſimile concludere poſſum, & animal, & Sertulariis affine eſſe, quanquam non articulatum. Shavius hanc in fundo maris, circa oras barbariæ, abundanter reperiri, ibique candelæ inſtar, per noctes lucere, ut piſces ſupernatentes & videri & numerari queant, commemorat; unde, hanc pennam, campanis urinatoriis loco candelæ inſervire poſſet.

48. PENNATULA (Sagitta) *rachi apice nuda. Fig.* 3. *Corpus*, vix pollicis transverſi longitudine, refert pennam ſeu potius ſagittam pennatam, cujus Rachis cylindrica, baſeos longior, levis, teres, inſerta Lophio tumido; Sumitas vero radiata brevior, levis, anguſtior, pinnata utrinque radiis patentibus, ſimplicibus, filiformibus, pluribus. Apex nudus obtuſiuſculus.

49. PENNATULA (mirabilis). *Muſ. Reg.* 1. p. 96. t. 1. f. 4. hæc Pennatulæ phoſphoreæ admodum affinis, alba tamen:

Baſis lævis & parva; *Rachis* in dorſo ſulcata & *Radii* lunares, breves, pectinati, molliſſimi, ſubrotundi, albi, diſtantes.

50. HYDRA (conglomerata). *Fig.* 1.

Craſſities caulis pennæ tenuioris eſt, conſiſtentia fili, longitudo pollicis, quæ baſi tanquam radice adnectitur corpori ſolido, apex vero dividitur in ramos plurimos, inordinatos, breviſſimos, irregulares, minime articulatos, qui iterum ſubdividuntur in ramulos pari ratione multifidos, ſummis apicibus obtuſis, craſſiuſculis, conniventibus.

Inter Polypos hodie cognitos hic maximus eſt, nec ex aqua dulci extractus, ſed de Pelago, cujus genuinam figuram exhibere non licet, niſi ex ſpecimine vivo, quod nobis deeſt.

51. MADREPORA (polygama) *aggregata*, *ſtellis cylindricis duodecim-radiatis*, *cum intermixtis majuſculis convexis cavis. Fig.* 15.

Hæc, ingentem valvulam Matricis perlarum, a latere exteriore, craſſitie pollicum duorum, undique tegit; & conſtat ſtellulis parvis, intus diſſepementis XII, in loculamenta XII diſtinctis, inter quas aliæ ſtellæ majores, paulo magis elevatæ, in centro foramine ovali hiantes, & intus omnino cavæ, cavitate cylindrica ad teſtam usque pervia. Corallium adeo peregrinum ſe nobis ſiſtit, ut nullum autorem in memoriam revocemus, qui hujus mentionem fecerit.

Poſtquam hiſtorici naturales recentioris ævi, obſervarunt Madreporas a vermibus vel meduſis, in ſocietate viventibus, conſtrui, minus alienum foret ſi conjiceremus in hoc Corallio, prout apud formicas & apes, diverſos eſſe ſexus; & animalia ſtellas majores inhabitantia fœcunda, & in minoribus neutra eſſe, quod heic tantum monemus, ut ſi oculati ſpectatores incidant in eandem Madreporam vivam, non prætermittant in hanc rem acutius inquirere.

52. CORALLIUM (chinenſe) *alabaſtrinum polymorphon. Fig.* 11.

Lapis

Lapis hic a ſinenſibus, in vaſculis & tapeziis illorum, in petrarum rupiumque perforatarum ſpeciem, depictus ubique occurrit.

Lithologis incognitam adeo ſpeciem lapidis e china huc transferri curavit, N. D. Lagerſtröm; conſtat non rupe, ſed lapide libero, ſpithami magnitudine, craſſo & variæ ſtructuræ, ut duo vix ſimiles reperiantur; albidus eſt, ſemipellucidus ut alabaſtrum, cum aqua forti non efferueſcens, quo a reliquis differt coralliis; præterea nec poros, nec ſtellas habet, & cultro radi poteſt; ſubſtantia interna homogenæa, impalpabilis & æqualiter compacta, ut Tophus non ſit; hinc inde maculæ inæquales, fuſcæ, cum aqua forti efferveſcentes, in ſuperficie externa occurrunt: lævis plerumque eſt, interdum rugis ſubparallelis, inæqualibus notatus. Oſſi aliquantum ſimilis, notabili tamen pondere, & omnino lapideus. In littoribus a mare ejectus reperitur & cavitates illius a zoophytis exſculptas eſſe, valde probabile videtur.

APPENDIX.

ALGÆ

53. FUCUS (Tendo) *Spec. Plant.* 1162. *n.* 27.

Fucus indicus teres, ſetam piſcatoriam referens, longiſſimus. *Pluken. alm.* 16[illegible]. t. 184. f. 8.

Fucus hic craſſitie ſetæ ſuillæ, pallidus, longitudine VI vel VII pedum, teres, ſubdiaphanus, tenaciſſimus inſtar tendinis, baſi anguſtiſſimus, & fere capillaris, apice vero craſſiore terminatus granulo ſubovato mucilaginoſo.

Singulare eſt productum maris, & quaſi ab ipſa natura hominibus loco fili deſtinatum, quo & chinenſes ſumma cum utilitate utuntur, quod in fila contorqvent triplicata, tanti roboris, ut manibus

vix ac ne vix quidem, a validiſſimo queant rumpi, quorum ſpecimina ſimul miſſa, in muſeo asſervantur.

Planta hoc tempore, Botanicis minus eſt cognita.

TABULA.

1	Hydra	*glomerata*	50
2	Fucus	*Tendo*	53
3	Gobius	*pectiniroſtris*	29
4	Julus	*ovatus*	36
5	Nereis	*ſacculo induta*	39
6	Holoturia	*Phyſalis*	40
7	Meduſa	*Porpita*	43
8	eadem		43
9	Porpites	*lapis*	43
10	Cancer	*ruricola*	33
11	Corallium	*chinenſe*	52
12	Clupea	*Myſtus*	31
13	Pennatula	*Sagittata*	48
14	Aſterias	*lunata*	44
15	Madrepora	*polygama*	51

LXII.

CENTURIA I. PLANTARUM,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

ABRAH. D. JUSLENIO,

W-Gotho.

Upſaliæ 1755 *Februar.* 19.

---

§. I.

Plantas, quæ inter omnia, humano generi maxime profuerunt, non in illis tantummodo rebus, quæ ad victum & amictum pertinent, ſed &, quæ ad forum medicum ſpectant, familiaria ſibi reddere, ſapientiores hominum, a primis quoque temporibus, ſolliciti fuerunt. Medicis, præ ceteris, maximam certe debemus gratiam, quod cognitionem plantarum in formam diſciplinæ redegerint, noſtrumque eſt ſcientiam hanc magis magisque excolere. Quantum luminis, nobiliſſimæ huic arti noſtris temporibus acceſſit, omnibus notum eſt, adeo ut nullam plantam accurate deſcriptam & cognitam agnoſcamus, priusquam illam ad proprium genus referre, atque adæquata differentia ſpecifica ab aliis diſtingvere poſſumus. Nobiliſſ. Dom. PRÆSES doctrinam hanc in ſuis *Speciebus Plantarum* valde ne-

ceſſariis optime perpolivit, in quibus omnes illas plantas, quæ tunc temporis quoad fructum & reliquas partes ſatis perſpectæ fuerunt, rite delineavit. Quot vero plantæ, in hancce Floræ ſcenam, accuratis & concinnis deſcriptionibus ornatæ poſtea prodiere, in duobus Speciminibus Academicis, *Demonſtrationibus Plantarum* ſcilicet & *Herbario Amboinenſe* videre licet, ubi ſequentia ante oculum ponuntur.

Demonſtr. Plant.	Herbar. Amb.
Monarda *mollis.*	Piper *decumanum.*
Salvia *agreſtis.*	Convallaria *fruticoſa.*
Feſtuca *barbata.*	Meniſpermum *flavum.*
Avena *nuda.*	Adenanthera *falcata.*
Crucianella *patula.*	Rhizophora *caſeolaris.*
Datura *ferox.*	Rhizophora *corniculata.*
Aſclepias *exaltata.*	Garcinia *celibica.*
Eryngium *tricuſpidatum.*	Pſidium *Cajavus.*
Eryngium *trifidum.*	Myrtus *leucadendra.*
Bupleurum *ſemicompoſitum.*	Dolichos *tetragonolobus.*
Eryſimum *repandum.*	Dolichos *pruriens.*
Malva *parviflora.*	Hernandia *ovigera.*
Lathyrus *annuus.*	Ricinus *Mappa.*
Trifolium *retuſum.*	Ricinus *Tanarius.*
Micropus *erectus.*	Momordica *trifolia.*
	Ophiogloſſum *pendulum.*

§. II.

Ex Speciebus Plantarum unicuique patet, quot plantæ peregrinæ & antea incognitæ ex indefeſſo labore noſtratium, ut exteros reticeam, utpote Celeberrimi Aboenſium Profeſſoris KALM, OSBECK, LÖFLING, dudum innotuerunt. Hiſce accedunt multæ, eæque exoticæ, quæ ultimis hiſce annis ex induſtria Virorum, de re herbaria optime meritorum, LÖFLING, b. m. Doctoris HASSELQUIST, SAUVAGES, AYMEN, MONNIER, reliquorum, inventæ & accurate deſcriptæ ſunt. Unicuique igitur, qui nobiliſſimam hanc artem pretio habet, illam tam immobilibus ſuperſtructam fundamentis

mentis augere injunctum eſſe crediderim. Ego equidem, qui per aliquod temporis ſpatium ſtudiorum gratia ad hanc amœniſſimam Muſarum ſedem commoratus ſum, & qui jucundiſſimam hanc doctrinam, primis tantum, ut ajunt, labiis tetigi, illam tanto amplexus ſum amore, adeo ut plantam minus frequentem & rariſſime obviam velut gemmam quandam prætioſam æſtimaverim, mihique magis gratum fuerit, ſi illam rite explicare & accurate deſcribere valuerim, quam ſi vel difficillimum problema reſolviſſem, & quoniam mihi copia fuit, plurimas plantas exoticas atque nuperrime detectas, apud Nobiliſſimum Dominum PRÆSIDEM videndi, ipſum exoravi, ut mihi poteſtas daretur ex illis centuriam eligendi, eamque ut primum tirocinium botanicorum diſquiſitioni ſubmittendi, quam L. B. æqui bonique conſulere dignetur, qua par eſt animi veneratione humillimus oro.

1. VERONICA (*montana*) racemis lateralibus paucifloris, calycibus hirſutis, foliis ovatis rugoſis crenatis petiolatis, caule debili.

Veronica procumbens. *Hall. gœtt.* 2. *p.* 235. *deſcr.*
Chamædrys ſpuriæ adfinis rotundifolia ſcutellata. *Baub. pin.* 249.
Alyſſon dioſcoridis montanum. *Col. ecpbr. I. p.* 286. *t.* 288.

Habitat in montanis Mattheſii Italiæ & Greiſmari Germaniæ *umbroſis.*

2. ZIZIPHORA (*hiſpanica*) foliis ovatis, floribus racemoſo-ſpicatis, bracteis obovatis nervoſis acutis.

Habitat in Hiſpania. *Læſl.* 144.

Deſcr. Caulis brachiatus. *Folia* ovata, petiolata; vix crenata. *Spicæ* laxæ, racemos caulemque terminantes, oblongæ: *Bracteis* folio majoribus, obovatis, nervoſis, acutis, integerrimis, ciliatis. *Flores*

 terni

terni intra ſingulam *Bracteam*, longitudine bracteæ. *Calyces* cylindrici, inferne craſſiores, ſeſſiles, hiſpidi. *Coronæ* limbo parvæ. *Stamina* duo.

3. IRIS (*pyrenaica*) corollis barbatis? foliis repandis.

Iris humilis pyrenaica, foliis repandis, e luteo vireſcentibus. *Tournef. inſt.* 361.

Iris humilis pyrenaica, foliis repandis vireſcentibus cum lineis cœruleis. *Tournef. inſt.* 361.

Habitat in Pyrenæis.

4. SCHOENUS (*capenſis*) culmo tereti ramoſiſſimo vaginato, ſpicis ovatis nudis.

Canna capitis bonæ ſpei, ſpicis juliformibus. *Scheuchz. gram* 352.

Juncus e capite bonæ ſpei, paniculis fuſcis juliformibus. *Breyn. cent.* 1. *t.* 91.

Habitat ad Caput Bonæ Spei.

5. LYGEUM (*Spartum.*) *Lœfl.*

Spartum herba alterum. *Cluſ. hiſt.* 2. *p.* 220. *f.* 2.

Gramen ſparteum ſecundum, panicula brevi, folliculo incluſa. *Bauh. pin.* 5.

Habitat in Hiſpania. ♃

6. PHALARIS (*aquatica*) panicula ſpiciformi ovato-oblonga, glumis carinatis lanceolatis.

Gramen typhinum phalaroides majus bulboſum aquaticum. *Barr. rar.* 1200. *t.* 700. *f.* 1.

Gramen phalaroides hirſutum, ſpica longiſſima, *Buxb. cent.* 4. *p.* 32. *t.* 53.

Habitat in Ægypto *& ad* Tyberin.

Deſcr. *Culmus* arundinaceus, Foliis ſolidiuſculis. E vagina folii ſupremi ſubventricoſa *Spica* ovato-oblonga, glabra, vel potius panicula arcta. *Glumæ* lanceolatæ, glabræ, carinatæ, utrinque nervo exaratæ.

7. PHALARIS (*bulboſa*) ſpica cylindrica, glumis carinatis.

Phalaris bulboſa, albo ſemine. *Scheuchz. gram.* 53.

Habitat in oriente. ♃

Deſcr.

Deſcr. *Spica* pollices duos longa: *Glumis* carinatis, ovatis, minoribus, arcte in ſpicam congeſtis.

8. POA (*rigida*) panicula lanceolata ſubramoſa, floribus alternis ſecundis. *Royen. lugd bat.* 62. *Guett. ſtamp.* 62. *Dalibard. pariſ.* 30.

Gramen arvenſe, filicina duriori panicula. *Barrel. icon.* 49.

Gramen loliaceum murorum duriuſculum, ſpica erecta rigida. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 182. *ſ.* 8. *t.* 2. *f.* 9.

Gramen panicula multiplici. *Baub. pin.* 3. *prodr.* 6.

Gramen exile duriuſculum in muris & aridis proveniens. *Raj. angl.* 410.

Habitat in Gallia Anglia. ⊙

9. BROMUS (*madritenſis*) panicula rariore erecta, ſpiculis linearibus: intermediis geminis.

Bromus panicula ſpicata rariſſima, ſpiculis linearibus alternis: pedicellis incraſſatis. *Læſling.*

Gramen bromoides pumilum, locuſtis erectis majoribus ariſtatis. *Scheuchz. gram.* 260.

Bromos ſterilis, erecta panicula, major. *Barr. icon.* 76. n. 1.

Habitat in Hiſpania.

Deſcr. *Culmi* bipedales, læves, geniculis tumidis. *Folia* latiuſcula, mollia. *Panicula* laxa, rarior. *Spiculæ* rectæ, lineares, erectiuſculæ, ternæ, ſæpius propriis *pedunculis*, & quartus inſuper *pedunculus* ſæpius diſtachyos. *Ariſtæ* longæ, erectæ.

10. BROMUS (*rubens*) panicula faſciculata, ſpiculis ſubſeſſilibus villoſis, ariſtis erectis.

Gramen panicula molli rubente. *Baub. hiſt.* 2. *p.* 464?

Habitat in Hiſpania. *Læſling.*

Deſcr. *Spiculæ* numeroſæ, oblongæ, villoſo-ſcabræ, glumis ſubulatis, longe ariſtatis, in faſciculum ovatum congeſtæ, ſubſeſſiles. *Gluma* ſupra ariſtam acuta eſt; *gluma* exterior ciliata.

11. BROMUS (*ſcoparius*) panicula faſciculata, ſpiculis ſubſeſſibilibus glabris, ariſtis patulis.

Habitat in Hiſpania.

Deſcr. *Panicula* ovata ex *ſpiculis* ſubſeſſilibus, ovato-oblongis, glabris; *ariſtis* non erectis, ſed extrorſum verſis; *Gluma* ſupra ariſtam obtuſa eſt.

12. STIPA (*tenaciſſima*) ariſtis baſi piloſis, panicula ſpicata, foliis filiformibus. *Læſling.*

Gramen ſparteum I, panicula comoſa. *Bauh. pin.* 5.

Spartum herba Plinii. *Cluſii hiſt.* 2. *p.* 220.

Habitat in Hiſpaniæ *collibus ſabuloſis.* ♃

13. TRITICUM (*junceum*) calycibus truncatis quinque-floris, foliis involutis.

Gramen, tritici ſpica muticæ ſimili, anguſtifolium. *Bauh. pin.* 9. *theatr.* 132. *prodr.* 18. *t.* 17. *Scheuchz. gram.* 7.

Habitat in Helvetia, Oriente. ♃

14. ELYMUS (*philadelphicus*) ſpica pendula, ſpiculis ſexfloris: inferioribus ternatis, ſuperioribus binatis.

Habitat in Penſylvania. *Kalm.* ♃

Deſcr. Habitus & tota ſtructura ſimillima E canadenſi, ſed *Spica* in hac omnino apice nutat ultra baſin; at in illa ſpica parum obliqua perſiſtit. *Spiculæ* in hac ſexfloræ, in illa quadrifloræ, ſed inprimis ſpiculæ, & præcipue intermedia, in hac latus planum, uti triticum, culmo obvertit. In illa & reliquis latus angulatum ſcapo obvertit. Hæc ariſtas minus rectas, & parum flexuoſas, etjam dum floret, illa vero rectas habet; hæc ſpicas magis villoſas, quam illa gerit.

Spiculæ ſunt patulæ, villoſæ, ariſtatæ. Calyx ſpicula dimidio brevior.

15. SCABIOSA (*graminifolia*) corollulis quinquefidis, foliis lineari-lanceolatis integerrimis, caule herbaceo.
Scabioſa argentea anguſtifolia. *Baub. pin.* 270. *prodr.* 127. *f.* 127.
Scabioſa graminea argentea. *Baub. hiſt.* 3. *p.* 12.
Aſterocephalus argenteus graminifolius, flore cæruleo. *Vaill. pariſ.* 248.
Habitat in alpibus Helveticis, Tridentinis, Baldi. ♃

16. CERINTHE (*orientalis*) foliis lanceolatis hiſpidis, ſeminibus quaternis diſtinctis, fructibus pendulis.
Symphytum orientale, echii folio minori. *Tourn. cor.* 6?
Habitat in Ægypto. *b. m. D. Haſſelquiſt.*
Deſcr. Caules teretes, hiſpidi. *Folia* alterna, ſeſſilia, integerrima, hiſpida pilis viridibus aut albicantibus. *Ramus* terminatus duplici racemo: *Bracteis* lanceolatis, anguſtioribus, hiſpidis. *Flores* pedunculati; *Calycis* foliola e cordata figura in linearem transeunt. *Corolla* quinquefida ſegmentis ſubulatis, acutis, patulis; *Stamina* ſubulata, longitudine corollæ. Differt ergo a Cerinthe echioide; quod non pilis flaveſcet; quod corolla non obtuſa; quodque calyx fructus non erectus, nec foliolis lineari-lanceolatis.

17. MIRABILIS (*odorata*) caule dichotomo, floribus ſeſſilibus erectis ſolitariis axillaribus.
Admirabilis Jaſmin roſſa *Cluſ. hiſt.* 2. *p.* 90.
Jalapa officinarum. *Mart. cent.* 1. *t.* 1.
Habitat in America. ♃
Deſcr. Similis Mirabili Jalappæ, ſed *Folia* magis cordata & magis acuminata. *Caulis* & *Rami* dichotomi minores; *Floribus* e dichotomia. *Corollæ* limbo 5-fido & emarginato patente, nec erecto; *Staminibus* piſtillo ſenſim brevioribus, nec longitudine

dine æqualibus; *Corollis* odoratis, *tubo* corollæ ſubpiloſo.

18. MIRABILIS (*longiflora*) foliis ſubvilloſis, floribus confertis terminalibus longiſſimis nutantibus. *L. act. Stockh.* 1755. *p.* 176. *t.* 6.

Mirabilis caule foliisque villoſis & glutinoſis, tubo floris pedali. *Monnier.*

Alzoyath Mirabilis mexicana, *Hern. mex.* 170. *f.* 2.

Habitat in Mexico *a D. Monnier.* ♃

Deſcr. Planta tota villoſa, viſcoſa. *Folia* ſumma ſeſſilia, cordata. *Flores* terminales, ſeſſiles, faſciculati. *Corollæ tubus* filiformis, ſemipedalis, villoſus, laxus, *limbo* albo, tubo breviore. *Stamina* & *piſtilla* purpuraſcentia: Antheris flavis: *Stigma* valde muricatum. Odor gratiſſimus.

19. SOLANUM (*pimpinellifolium*) caule inermi herbaceo, foliis pinnatis integerrimis, racemis ſimplicibus.

Habitat in Peru. ☉

Deſcr. Habitus & ſtatura & omnia Solani Lycoperſici. *Fructus* ſimiles varietati β, at differt a 9. Sp. Pl. omnino, 1.) *Caule* lævi, nec ullis pilis, neque in pedunculis, adſperſis uti illa. 2.) *Foliis* glabris, integris, cordatis, nec ullo modo inciſis, aut dentatis, uti illa. Cæterum forte orta ab illa, uti tota ſtructura convenit. *Pedunculi* ſtructura ut in 8. 9. 10. Sp. Pl. *pedicellis* etjam geniculatis, *racemo* nudo, ut 8. 9. ibid., nec folioſo ut 10.

20. PHYLICA (*radiata*) foliis linearibus triquetris ſparſis, caule piloſo, bracteis apice coloratis glabrisque.

Chryſanthemum ericoides coronatum capitis bonæ ſpei. *Breyn. cent.* 165. *t.* 82. *Pluk. mant.* 47. *t.* 454. *f.* 7.

Habitat ad Caput Bonæ Spei. ♄

Deſcr.

Deſcr. Frutex ramis tenuibus, pilis longis raris adſperſis. *Folia* ſparſa, linearia, triquetra, fere canaliculata, acuta, raris pilis ſæpius adſperſa. *Flores* aggregati, ſeſſiles, ſolitarii, laterales, cincti radio albo, *bracteis* foliaceis, apice niveis, glabris. *Floſculi* ſeſſiles, radio breviores, quinquefidi, cum *ſtamine* & *ſquamula petali* intra ſingulam laciniam corollæ; *ſtylus* ſimplex.

21. HERNIARIA (*fruticoſa*) caulibus fruticoſis, floribus quadrifidis.

Herniaria fruticoſa, viticulis lignoſis. *Tourn. inſt.* 507.

Habitat in Hiſpania. ♄

Deſcr. *Calyx* tetraphyllus. *Stamina* quatuor fertilia, & quatuor ſterilia loco petalorum. *Læſling.*

22. BUPLEURUM (*fruticeſcens*) fruteſcens, foliis linearibus, involucro univerſali partialibusque. *Læſling.*

Bupleurum fruticans anguſtifolium hiſpanicum. *Barr. rar.* 623. *t.* 1255.

Bupleurum hiſpanicum arboreſcens, gramineo folio. *Tourn. inſt.* 310.

Habitat in Hiſpaniæ *collibus altis.* ♄

23. SELINUM (*Monnieri*) umbella conferta, involucro univerſali reflexo, ſeminibus quinque coſtis membranaceis.

Æthuſa ſ. Cicuta minor hirſuta, ſemine parvo. *Monnier.*

Habitat in Gallia *auſtrali.*

Deſcr. Planta Æthuſam refert, ſed folia tenerius tripinnata. *Caulis* pedalis, angulatus, lævis. *Rami* multi, alterni, ſubdiviſi, caule altiores. *Folia* tripinnata, lævia, *ſegmentis* ſublinearibus, obtuſiuſculis, planis, lævibus, non vero nitidis. *Pedunculi* univerſales membranacei, amplectentes ramos. *Umbella* conferta. *Involucrum* univerſale ſim-

ſimplex, ſetaceum, reflexum, umbella brevius; *involucra* partialia ſetacea, longitudine umbellulæ. *Flores* albi, pentapetali: *petalis* æqualibus, cordatis, acumine intermedio incurvato. *Stamina* alba. *Styli* duo, albi, filiformes, perſiſtentes. *Semina* parva, ovata, quinquecoſtata, membranacea, longitudinaliter profunde ſulcata ut fere membranaceo-alata, quemadmodum Laſerpitii.

24. HASSELQUISTIA (*ægyptiaca.*)

Paſtinaca orientalis, foliis eleganter inciſis. *Buxb. cent. 3. p. 16. t. 27. male.*

Habitat in Arabia. *b. m. Doctor Haſſelquiſt.*

Deſcr. Planta bipedalis. *Caulis* rigidiuſculus villis raris, albis. *Umbella* compoſita, nuda; *umbellulæ* multifloræ; *involucro* polyphyllo, minimo, anguſtiſſimo. *Corolla* pentapetala, emarginata; *Flores* in diſco abortiunt. *Semina* alia orbiculata, glabra, paſtinacæ majora, in medio *germine* proprio fœta, margine membranaceo pallido cincta, ut in Paſtinaca genuina. Præterea ſunt alia Semina hemiſpærica, glabra, latere hiantia, cava, margine cartilagineo coarctata, marginis baſi adfixa, nec gemina. A Buxbaumio imperfecte picta. Differt ab omnibus duplici & diverſo fructu, præſertim illo urceolato.

25. SMYRNIUM (*ægyptiacum*) foliis floralibus binis cordatis integerrimis.

Habitat in Ægypto. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. *Folia* infra *pedunculos* communes bina, oppoſita, ovata, amplexicaulia, integerrima. *Flores* lutei; *involucra* nulla; magnitudo vulgaris.

26. PASSERINA (*dodecandra*) foliis lanceolatis glabris acuminatis, floribus lateralibus, ſtaminibus quatuor incluſis.

Ha-

Habitat in Æthiopia. *D. Gronovius.*

Deſcr. Planta fere herbacea, *Caule* lævi, glabro, infra folia tereti, intra folia tetragono, rarius ramoſo: *Folia* lanceolata, glabra, acuminata, ſeſſilia, erecta, longitudine articulorum. *Bracteæ* oppoſitæ ad ſingulum florem, tanquam *ſtipulæ* duæ lineares, folio breviores. *Flos* ſeſſilis, *tubo* longitudine foliorum; *limbo* quadripartito; *Antheræ* octo, ſeſſiles, barba cinctæ, tubo impoſitæ, limbo breviores; antheræ adhuc quatuor intra faucem tubi.

27. SAXIFRAGA (*geranioides*) foliis radicalibus reniformibus quinquelobis multifidis, caulinis linearibus; caule ſubnudo ramoſo.

Habitat in Pyrenæis. *Burſ. XVI.* 86.

Deſcr. *Folia* Ranunculi, reniformia, petiolata, quinqueloba, *lobis* fiſſis. *Caulis* ſpithamæus, fere nudus, ad ramos foliolo lineari. *Rami* parum diviſi. *Flores* magnitudine Saxifragæ granulatæ, *calyce* in fructum abeunte.

28. SAXIFRAGA (*ajugifolia*) foliis radicalibus palmato-quinquepartitis, caulinis linearibus indiviſis, caulibus adſcendentibus multifloris. †

Habitat in Gallo-Provinciæ *montibus.*

Deſcr. *Folia* ad radicem palmata, quinquepartita *lobis* ovato-lanceolatis, petiolata. *Caules* adſcendentes, filiformes; foliis duobus vel tribus, linearibus, acutis, indiviſis. *Flores* in ſummo tres ad quinque, pedunculati. *Stolones*, antequam folia emittant, hirſuti.

29. GYPSOPHILA (*tomentoſa*) foliis lanceolatis ſubtrinerviis tomentoſis, caule pubeſcente.

Linum ſylveſtre latifolium, flore albicante. *Barr. rar.* 670. *t.* 1002.

Habitat in Hiſpania. *Læſling.*

Deſcr. Planta bipedalis, erecta. *Caulis* ſubvilloſus: *ramis* alternis, firmis. *Folia* lata, lanceolata, trinervia, obtuſiuſcula, tomentoſa. *Flores* parvi, albo-purpuraſcentes.

30. DIANTHUS (*ſuperbus*) floribus paniculatis, ſquamis calycinis brevibus acuminatis; corollis multifido-capillaribus, caule erecto.

Caryophyllus ſimplex alter, flore laciniato odoratiſſimo. *Baub. pin.* 210.

Caryophyllus ſylveſtris VI. *Cluſ. hiſt.* 1. *p.* 284.

Habitat in Germania, Gallia Narbonenſi, Dania. ♃

Deſcr. Hæc planta, ita ſimilis eſt Hyſſopo non florens, ut non opus habeat deſcriptione, ſed mox ideo dignoſcitur. *Caulis* ſeſquipedalis, ſtrictus, apice dichotomus, erectus. *Folia* viridia, nec glauca, latiora quam in reliquis ſpeciebus Petalis multifidis; *Calycis ſquamæ* breves, ovatæ, acutæ. *Corollæ petala* purpuraſcentia, profunde multifida, verſes *ungves* ſupra griſeo barbata, reflexa. *Calyces* obſcure purpuraſcentes. Corolla magis lacera, in capillaria ſegmenta, & fere ad baſin, quam in reliquis, pulchro ſpectaculo; noctu odoratiſſima.

Differt hæc a *Diantho arenario* Caule erecto, nec declinato; ſeſquipedali, nec digitali; Ramis floriferis marginibus ſcabris, nec teretibus lævibus; Petalorum macula barbata enervi, nec nervis 3 ſuperne conniventibus; Foliis latioribus margine ſcabris, nec lævibus.

31. ARENARIA (*montana*) foliis lanceolato-linearibus ſcabris, caulibus ſterilibus longiſſimis procumbentibus.

Alſine foliis linearibus acuminatis petalis florum integris calyce duplo longioribus. *Monn. obſ.* 127.

Habitat in Galliæ *auſtralis montibus.*

Deſcr.

Deſcr. *Caules* digitales, purpuraſcentes, florentes erecti; Steriles *rami* procumbentes longis flagellis. *Folia* lanceolata, linearia, acuminata, ſcabra, *margine* & *carina* magis ſcabra. *Pedunculi* ſolitarii, folio longiores, uniflori, ſubhirti; *Calyces* acuti. *Corollæ* magnæ. *Petala* alba, ovata, nervoſa. *Stamina* & *Piſtilla* alba.

32. SEDUM (*hiſpanicum*) foliis teretiuſculis acutis: radicalibus faſciculatis; cyma pubeſcente.

Sedum hiſpanicum, folio glauco acuto, flore albido. *Dill. elth.* 342. *t.* 256. *f.* 332.

Habitat in Hiſpania. ♃

33. SEMPERVIVUM (*hirtum*) foliis caule petalorumque apicibus hirtis.

Sedum majus montanum, foliis dentatis. *Bauh. pin.* 283.

Cotyledon altera montana. *Cluſ. hiſt.* 2. *p.* 63.

Habitat in Tauro Raſtadienſi.

Deſcr. *Folia* radicalia acuminata, ciliata. *Caulis* ſubhirſutus, foliis ciliatis villoſis. *Petala* valde longa, apice & margine ſubtus hirta.

34. PRUNUS (*inſititia*) ſpinoſa, foliis ovatis ſubtus villoſis, pedunculis geminis.

Pruna ſylveſtria præcocia. *Bauh. pin.* 444.

Prunus ſylveſtris major. *Raj. hiſt.* 1528.

Habitat in Anglia, Germania. *Tyſka Slån.*

Deſcr. Arbor magnitudine Pruni domeſticæ. *Rami* fuſco-rubri, læves; *ramuli* nonnulli *ſpina* terminati. *Stipulæ* lineares, ciliatæ, acutæ, baſi bifidæ, nec ut in P. domeſtica ſimplices & indiviſæ. *Folia* ovata, ſupra glabra, nec ut in domeſtica ſubvilloſa, ſubtus villoſa. *Gemmæ* floriferæ promunt *pedunculos* duos, ut in domeſtica. *Calyces* glabri, nec villoſi ut in domeſtica.

35. POTENTILLA (*opaca*) foliis radicalibus quinatis cuneiformibus ſerratis; caulinis ſuboppoſitis, ramis filiformibus decumbentibus.

Quinquefolio ſimilis enneaphyllos hirſuta. *Baub. pin.* 325. *prodr.* 139.

Quinquefolium minus repens lanuginoſum luteum. *Baub. pin.* 325.

Quinquefolium IV, flavo flore, 2 ſpecies. *Cluſ. hiſt.* 2. *p.* 106. *t.* 106.

Habitat in Helvetia, Baldo, Auſtria, Bohemia.

Deſcr. Radix nigra, fibroſa, e cujus capitulo fibræ nigræ foliorum rudimentis obvallatæ. *Pedunculi* plures, digitales, villoſi, *Foliis* quinatis, raro ſeptenatis, rarius novennatis: *Foliolis* cuneiformibus, retuſis, profunde ſerratis ſecundum totam fere longitudinem, exterioribus ſenſim minoribus, *villis* vagis albis præſertim ſubtus adſperſis, viridibus nec nitidis. *Caules* multi, ſpithamæi, filiformes, virides, villis raris longis, *bracteis* latis, bifidis, oppoſitis foliolis 3 ſæpe in uno, ſeſſilibus. *Petala* emarginata, flava. *Piſtilla* piloſa. Similis *P.* vernæ, ſed *Caulis* viridis, villoſior. *Folia* radicalia ſeptenata, magis villoſa, majora; *Caules* magis filiformes; *Radix* atra.

36. MIMOSA (*pigra*) foliis bipinnatis oppoſite aculeatis: ſpina erecta longiore inter ſingula partialia.

Æſchynomene ſpinoſa quinta. *Comm. hort. I. p.* 59. *t.* 30.

Æſchynomene foliis acaciæ latioribus, frondibus longiſſimos aculeos habentibus. *Breyn. cent. I.*

Habitat in America *meridionali.* ♄

Deſcr. Caulis adſperſus aculeis geminis recurvis. *Folia* ſæpius ſexjuga: pinnis multijugis. *Aculei* in *petiolis* univerſalibus recurvati, inter ſingula partialia oppoſiti ad latus. At aculeus rectus, erectus, longior, inter ſingula paria partialium loco *glandulæ.*

Capi-

Capitula globoſa. *Legumina* membranaceo-compreſſa, articulata, ſcabra.

37. CISTUS (*lævipes*) ſuffruticoſus adſcendens exſtipulatus, foliis alternis linearibus glabris, pedunculis racemoſis.

Chamæciſtus, ericæ folio, luteus elatior. *Bauh. pin.* 466.

Helianthemum tenuifolium glabrum erectum, luteo flore. *Bauh. hiſt.* 2. *p.* 18.

Habitat Monſpelii, ♄

Deſcr. Caulis lignoſus, adſcendens, nudus. *Folia* alterna, remota, linearia, glabra, etjam margine; ex ſingulis *alis* Folia conferta, primordia ramorum, ſed breviora. *Racemus* terminalis ramorum laxus, villoſo-viſcidus. *Pediceli* remoti, glaberrimi, longi. *Calyx* læviter hiſpidus.

Obſ. Adeoque hujus ſynonyma non ſunt Ciſti Fumanæ.

38. CISTUS (*arabicus*) ſuffruticoſus ſtipulatus, foliis alternis lanceolatis planis lævibus.

Habitat in Arabia. *D. Haſſelquiſt.* ♄

Deſcr. Planta pedalis, ſuffruticoſa, diffuſa. *Folia* lanceolata, plana, glabra, acuta; tenella vero ſubpubeſcentia. *Stipulæ* geminæ, minimæ. *Pedunculi*, ex alis foliorum ſuperiorum, ſolitarii, uniflori. *Calyces* foliolis tribus, ovato-cordatis, acutis, magnis; duobus inferioribus linearibus, acutis, patentibus. *Fructus* nutat craſſus.

39. CLEMATIS (*virginiana*) foliis ternatis: foliolis cordatis ſcandentibus ſerrato-angulatis.

Clematis virginiana pannonicæ ſimilis. *Pluk. mant.* 51. *t.* 389. *f.* 4.

Clematis aquatica trifoliata late ſcandens, floribus albis odoratis. *Clayt. virg.* 62. *n.* 270.

Clematis floridentis, flore albo odoratiſſimo. *Albin, anatom.* 1. *p.* 79. *t.* 7.

Habitat in Penſylvania. ♃

Deſcr. Caules ſcandentes, altiſſimi. *Folia* ternata: foliola rarius & profunde ſerrato-angulata, nuda, cordata, venoſa; Folia floralia ſimplicia, ſena, aut ſubverticillata, integerrima, triloba aut indiviſa. *Pedunculi* ſimplices & triflori, mixti. *Corolla* tetrapetala, alba, patens, ſubtus tomentoſa: *Petalis* ovato-oblongis, patulis, nec lanceolatis. *Stamina* & *Piſtilla* albo-flaveſcentia. *Petioluli* foliorum compoſitorum ſe convolvunt & ſcandunt.

40. TEUCRIUM (*pumilum*) capitulis ſeſſilibus terminalibus, foliis linearibus planis quadrifariis confertis, caule procumbente tomentoſo. *Læſling.*

Polium hiſpanicum montanum pumilum, roſmarini folio, flore rubro. *Tourn. inſt.* 207.

Polium montanum pumilum rubrum, viridi ſtœchadis folio, caule tomentoſo. *Barr. ic.* 192.

Habitat in Hiſpania.

41. OCYMUM (*americanum*) foliis ſublanceolatis acuminatis ſerratis, racemis rotundis, caule ſubherbaceo.

Habitat in America. *Miller.* ⊙

Deſcr. Caulis erectus, pedalis, ſtrictus, teretiuſculus, ſcaber, articulatus, lateribus oppoſitis canaliculatis. *Rami* oppoſiti, ſimplices, breviores. *Genicula* inter petiolos barbata. *Folia* oppoſita, petiolata, lanceolata ſeu lanceolato-ovata, acuta, nuda, argute ſed vix manifeſte ſerrata, baſi canaliculata. *Petioli* longitudine dimidii folii, pilis longis adſperſi. *Racemi* terminales, ſolitarii: *Verticillis* rotundis, ſexfloris, remotis, exceptis *bracteis* duabus, oppoſitis, caducis, ovato-lanceolatis, longitudine florum, pilis raris ciliatis. *Calyces* ante floreſcentiam reflexi: *Labio* ſuperiore ovato, baſi gibbo, piloſo: inferiore quadrifido. *Corolla* alba,

calyce

calyce duplo major; *Stamina* ocymi, alba, longitudine corollæ. *Stylus* incarnatus.

42. ANTIRRHINUM (*ſaxatile*) foliis lanceolato-linearibus ſparſis villoſis: inferioribus quaternis; caule decumbente piloſo, floribus ſpicatis.

Linaria valentina ſaxatilis & perennis villoſa, flore luteo. *Tournef. inſt.* 169.

Habitat in Hiſpania. *D. Monnier.* ♃

Deſcr. Radix perennis: *Caules* decumbentes, villoſi, ſuperne ramoſi. *Folia* ſublinearia, acuta, ſparſa, pubeſcentia: inferiora quaterna. *Spicæ* terminales. *Bracteæ* & *Calyces* villoſi. *Corollæ* flavæ.

Differt ab Antirrhino hirto caulibus non erectis; Foliis anguſtioribus & confertioribus, Radice perenni; Floribus minoribus; Calycibus æqualibus.

43. ANTIRRHINUM (*glaucum*) foliis quaternis ſubulatis, caulibus erectis.

Linaria foliis confertis linearibus carnoſis. *Hall. gœtt.* 2. *p.* 306.

Linaria maritima foliis ſucculentis. *Buxb. cent.* 4. *p.* 23. *t.* 37?

Habitat in Hiſpania. ☉

Deſcr. Radix annua. *Caules* fere pedales, erecti, uti tota planta glauco-virides, teretes; *Folia* ſubulata, ſubtus planiuſcula, ſucculenta, erecto-patula; ſuperiora alterna, ramea. *Spica* rarior, terminalis. *Calyx* patulus apicibus reflexis uti *bracteæ*. Calycis foliolum ſupremum duplo longius eſt. *Corollæ* flavæ, ad faucem fere fulvæ, glabræ, *labio* inferiori divaricato. *Calcar* longum, acutum, lineis cæruleſcentibus ſtriatum. Similis Linariæ arvenſi, ſed *calyx* glaber, & *Corollæ* quadruplo majores.

44. ANTIRRHINUM (*junceum*) foliis linearibus alternis, caule paniculato virgato, floribus racemoſis.

Habitat in Luſitania. *Lœfling.* ☉

Deſcr. *Caulis* ſeſquipedalis, ſubangulatus: *ramis* teretibus, ramoſiſſimis. *Folia* linearia, longa, ſubcarnoſa, ſupra plana, ſubtus rotunda. *Pedicelli* ſetacei. *Calyces* racemoſi, glabri, quinquefidi, æquales, acuti, margine membranacei, erecti. *Corollæ* flavæ, palato fulvo glabro; *Calcar* longum, acutum, flavum.

45. LEPIDIUM (*Cardamine*) foliis radicalibus pinnatis, caulinis lyratis. *Lœfling.*

Habitat in Hiſpania *ad margines viarum argilloſas & aridas.*

Deſcr. *Folia* radicalia omnino Cardamines, pinnata tribus ſeu quinque foliolis ovatis: extimo majori. *Caules* ſpithamæi, ramoſi, terminati *racemo.* *Folia* caulina minora, pinnata ex quinque foliolis: impari majore ovato. *Flores* albi.

46. IBERIS (*arabica*) herbacea, foliis ovatis glabris aveniis integerrimis, ſiliculis baſi apiceque bilobis.

Thlaſpi humile, ſpica purpurea. *Buxb. cent. I. p. 2. t. 2. f. 1.*

Habitat in Cappadocia, Arabia. *Haſſelquiſt.* ☉

Deſcr. *Radix* fibroſa. *Caulis* teres, lævis. *Folia* ovata, integerrima, acutiuſcula, avenia, ſucculenta, glabra. *Rami* ſimplices ex *alis* foliorum infimis & ſummis, non vero intermediis. *Flores* corymboſi, parvi, rubri; utrum vero *petala* exteriora majora in ſpecimine non vidi; ex facie huc retuli. *Siliculæ* magnæ lato margine membranaceo, apice fiſſo, baſi etiam bilobæ. *Semina* duo in ſingulo *loculo.*

47. IBERIS (*pinnata*) foliis linearibus pinnatifidis.

Thlaſpi umbellatum, naſturtii folio, monſpeliacum. *Bauh. pin.* 106.

Thlaſpi alterum minus umbellatum, naſturtii hortenſis folio, narbonenſe. *Lob. ic.* 218.

Habi-

Habitat in Europæ *maritimis.*

Deſcr. *Caulis* ſpithamæus, ſuperne ramoſus, corymboſus. *Folia* linearia, pinnatifida, glabra. *Flores* corymboſi, *petalis* duobus exterioribus duplo majoribus.

48. SISYMBRIUM (*tenuifolium*) foliis integerrimis: infimis tripinnatifidis, ſupremis integris. *Guett. ſtamp. p.* 150. *Dalibard pariſ.* 204. †

Sinapi erucæ folio. *Baub. pin.* 99.

Eruca tenuifolia perennis. *Baub. hiſt. p.* 861. *Vaill. pariſ.* 50.

Habitat in Gallia, Italia, Helvetia.

Obſ. Conferantur Planta & Synonyma cum Sinapi ſylveſtri.

49. SISYMBRIUM (*Lœſelii*) foliis pinnato-haſtatis acutis hirtis, caule retrorſum hiſpido.

Eryſimum anguſtifolium majus. *Baub. pin.* 107.

Eryſimum hirſutum, ſiliquis erucæ. *Lœſel. pruſſ.* 69. *t.* 14.

Eryſimum foliis pinnatis: extrema pinna triangula dentata, petiolis longis hirſutis. *Hall. gœtt.* 2. *p.* 248.

Rapiſtrum montanum, irionis folio, macroleptoceraton. *Colum. ecphr.* 1. *p.* 266. *t.* 268.

Habitat in Boruſſia, Gedani, *in montanis Æquicolor.* ♂

Obſ. Adeoque Synonymum Columnæ in Siſymbrio altiſſimo excludatur.

50. ERYSIMUM (*hieracifolium*) foliis lanceolatis ſerratis. *Roy. lugdb.* 342. *Dalib. pariſ.* 201.

Leucojum luteum ſylveſtre hieracifolium. *Baub. pin.* 201. *prodr.* 102.

Leucojum ſylveſtre inodorum, flore parvo pallidiore. *Raj. hiſt.* 781.

Habitat in Gallia. ♃

51. CHEIRANTHUS (*maritimus*) caule ramoſo diffuſo; foliis lanceolatis acutiuſculis, antheris eminentibus.

Heſperis maritima ſupina exigua. *Tourn. inſt.* 223.

Leucojum maritimum parvum, folio virente craſſiuſculo. *Bauh. hiſt.* 2. *p.* 877.

Habitat in Europæ *auſtralis maritimis.* ☉

Deſcr. Differt a Cheirantho chio in paucis: *Caule* diffuſo. *Foliis* lanceolatis acutis, vix utrinque unica ſerratura notatis, in Chio pluribus. *Staminibus* & *piſtillis* extra *tubum* floris prominentibus.

52. BRASSICA (*chinenſis*) foliis ovalibus ſubintegerrimis, floralibus amplexicaulibus lanceolatis, calycibus ungve petalorum longioribus.

Habitat in China. *Dn. Oſbeck attulit ſemina.* ♂

Deſcr. *Folia* oblonga ſeu ovalia, ſimillima Cynogloſſo, obtuſa ſed glabra; caulina amplexicaulia, oblonga, integerrima. *Flores*, ut in Braſſica oleracea, lutei. *Calyx ungvibus petalorum* longior, unde hians & inter petala prominens. *Stamina* longiora. *Siliquæ* parum compreſſæ.

53. SINAPIS (*orientalis*) ſiliquis retrorſum hiſpidis, apice ſubtetragonis, compreſſis.

Sinapi orientale maximum, rapi folio. *Tourn. cor.* 17.

Habitat in Oriente. ☉

Deſcr. Simillima planta Sinapi arvenſi, ſed tota planta retrorſum hiſpida; & *ſiliquæ valvulæ* trifariam retrorſum ſcabræ, cum in *S.* arvenſi glabræ.

54. SINAPIS (*incana*) ſiliquis racemo appreſſis lævibus, foliis inferioribus lyratis ſcabris: ſummis lanceolatis, caule ſcabro.

Eryſimum foliis ſubincanis, ſiliquis breviſſimis. *Herm. parad.* 115. *t.* 115. *Vaill. pariſ.* 51.

Habitat in Gallia, Luſitania, Hiſpania. ☉

Deſcr.

Deſcr. *Caules* tripedales, ramoſi, teretes, virides, ſcabri. *Folia* caneſcentia: inferiora pinnato-lyrata, repando-dentata, utrinque ſcabra: extimo ovato majori; caulina ſumma, lanceolata, ſerrata, petiolata. *Racemi* terminales. *Flores* lutei; *Calyces* colorati. *Petala* obtuſa. *Stamina* lutea. *Siliquæ* compreſſæ, breves, ſcapo arcte adpreſſæ, ut in Eryſimo officinali.

55. SINAPIS (*lævigata*) ſiliquis lævibus patulis, foliis lyratis glabris: ſummis lanceolatis, caule lævi.
Eryſimi varietas. *Herm. parad.* 155.
Habitat in Luſitania, Hiſpania. ♂, ⊙
Deſcr. Habitus & omnia antecedentis, ſed *folia* glabra. *Caulis* glaber, læviſſimus. *Siliquæ* ſcapo non adpreſſæ ſed magis diſtantes a *racemo*. Flores majores.

56. CLEOME (*arabica*) floribus hexandris, foliis ſimplicibus ſubrotundo-ovatis, ſiliquis gladiatis.
Habitat in Arabia. *D. Haſſelquiſt.*
Deſcr. Planta herbacea, erecta, hiſpido-viſcida. *Folia* ſubrotundo-ovata, petiolata, integerrima, hiſpido-viſcida. *Racemi* terminales, ſolitarii, longi. *Flores* hexandri. *Siliquæ* latiuſculæ, compreſſæ, gladii figura, ad ſuturam inferiorem magis recurvatæ, ſupra baſin *glandula* notatæ, hiſpido-glutinoſæ.

57. GERANIUM (*ſcabrum*) calycibus monophyllis, foliis palmato-laciniatis, caule fruticoſo.
Geranium africanum noctu olens, flore ruberrimo, anemones folio latiore. *Pluk. alm.* 169. *t.* 186. *f.* 5?
Habitat ad Caput bonæ ſpei. *Burmannus.* ♄
Statura Hermaniæ rigidæ. Flores rubri. Folia Anemones.

58. GERANIUM (*carnoſum*) calycibus monophyllis, caule carnoſo gibboſo, foliis pinnatifidis, petalis linearibus.

Geranium africanum carnoſum, petalis anguſtis albicantibus. *Dill. elth.* 153. *t.* 127. *f.* 154.
Habitat in Æthiopia. ♄
Deſcr. Differt a Geranio gibboſo *Caule* carnoſo etjam inter articulos, ubi magis gibbus. *Corollæ* albæ, *petalis* anguſtis.

59. GERANIUM (*ciconium*) pedunculis ſubmultifloris; calycibus pentaphyllis; floribus pentandris; foliis pinnatis pinnatifidis obtuſis.
Geranium cicutæ folio, acu longiſſima. *Bauh. pin.* 139. *prodr.* 138.
Geranium apulum coriandrifolium. *Col. ecphr. I. p.* 136. *t.* 135.
Habitat in Europa *auſtrali*, Valeſia Italiæ, Monſpelii. ☉
Deſcr. Habitus & facies omnino Geranii gruini; ſed huic *Folia* bipinnata, decurrentia, pinnatifida profunde, obtuſa, inciſa; nec ut gruini ternata, lobata, ſerrata. *Caulis* inclinatus; gruini vero cauleſcens eſt & erectus. *Petala* duo ſuperiora magis divaricata; in gruino æqualia. *Glandulæ* in utrisque inter petala.

60. GERANIUM (*ſtriatum*) pedunculis bifloris altero breviore, foliis quinquelobis: lobis medio dilatatis, petalis bilobis venoſo-reticulatis.
Geranium romanum verſicolor ſeu ſtriatum. *Park. par.* 229. *Moriſ. hiſt.* 2. *p.* 516. *ſ.* 5. *t.* 10. *f.* 24. *Raj. hiſt.* 1063.
Habitat in Italia. ♃
Deſcr. *Folia* hirſuta, quinqueloba ſ. triloba, *lobis* medio dilatatis, inciſis maculis ferrugineis ad diviſuras. *Petala* alba lineis purpureo-rubentibus, biloba. *Calyces* ariſtati, ante floreſcentiam reflexi.

61 GERANIUM (*diſſectum*) pedunculis bifloris, foliis quinquepartito-multifidis, caule petalis emarginatis longitudine calycis, capſulis villoſis.

Gera-

Geranium majus, foliis imis longis, ad usque pediculum diviſis *Moriſ. hiſt. 2. p. 511. ſ. 5. t. 3. f. 3. Vaill. pariſ. t. 15. f. 2.*

Geranium foliis ad nervum quinquefidis, pediculis brevioribus, caule erecto. *Hall. helv. 366.*

Habitat in Europa *auſtraliori.*

Folia quinquepartita laciniis lineari-lanceolatis. *Petala* emarginata, ſaturate purpurea. *Antheræ* violaceæ. *Pedunculi* erecti. *Calyces* fructiferi patentes.

62. MALVA (*tournefortiana*) foliis radicalibus quinquepartitis trilobis linearibus, pedunculis folio caulino longioribus, caule procumbente.

Alcea maritima galloprovincialis, geranii folio. *Tournef. inſt. 98.*

Alcea tenuifolia humilis maritima galloprovincialis, foliis inferioribus nonnihil ad geranium accedentibus. *Pluk. alm. 13. t. 44. f. 4.*

Alcea minor maritima tenuifolia procumbens. *Herm. par. 9. t. 9.*

Habitat in Galloprovincia, Hiſpania. *Lœfling. 509. a.*

Deſcr. *Folia* radicalia petiolata, parva, quinque-vel ſeptempartita: foliolis trilobis, obtuſis, linearibus, divaricatis. *Caules* filiformes, ſubdecumbentes, ſcabri, foliis duobus vel tribus tantum inſtructi, & ex ſingulis *pedunculus* folio longior, præter pedunculos plures ad ſummitatem plantæ omnes uniflori. *Calyx* inferior linearis, di vel triphyllus; interior quinquefidus, latus, ſcaber. *Stipulæ* lanceolatæ, villoſæ. *Corolla* albeſcens ſtriis purpureis. Differt a Malva moſchata, quod longe tenerior; pedunculis flore longioribus, foliis minimis, in caule tantum duobus vel tribus minus pinnatifidis. Figuræ Hermanni & Plukenetii ex planta culta, ubi folia nimis acuta pingunt.

63. GENISTA (*candicans*) foliis ternatis ſubtus villoſis, pedunculis lateralibus ſubquinquefloris foliatis, leguminibus hirſutis.

Cytiſus floribus lateralibus, foliis hirſutis, caule erecto ſtriato. *Sauv. monſp.* 191. *Sp. plant.* 740.

Cytiſus monſpeſſulana, medicæ folio, ſiliquis denſe congeſtis & villoſis. *Tournef. inſt.* 648.

Cytiſus ſylveſtris candicans. *Cæſalp. plant.* 113.

Habitat Monſpelii *&* *in* Italia. *D. Sauvages.* ♄

Deſcr. *Rami* angulati, villoſi. *Folia* brevibus petiolis ternata, ovalia, utrinque acuta, ſubtus multum villoſa, ſupra minus. Ex *alis* ſuperiorum foliorum *pedunculi* erecti, fere ramei, apice duobus vel tribus foliis minoribus inſtructi, intra quos *Flores* quinque vel ſeptem in faſciculum collecti. *Calyces* flaveſcunt. *Corollæ* Geniſtæ tinctoriæ. *Legumina* valde hirſuta.

65. PHASEOLUS (*nanus*) caule erectiuſculo lævi, bracteis calyce majoribus, leguminibus pendulis compreſſis rugoſis. *Hort. upſ.* 213.

Phaſeolus vulgaris Italicus humilis ſeu minor, albus cum orbita nigricante. *Bauh. hiſt.* 2. *p.* 358. *Raj. hiſt.* 885.

Smilax ſiliqua ſurſum rigente, ſeu Phaſeolus parvus italicus. *Bauh. pin.* 339.

Habitat in India.

Deſcr. Variat flore albo & purpureo; *Semine* albo fuſco maculis luteis. *Vexillum* duplo minus, quam in vulgari.

Idem e Carolina flore purpuraſcente vexilli lateribus ad baſin ſtriatis.

66. OROBUS (*ſylvaticus*) caulibus decumbentibus hirſutis ramoſis. †

Orobus ſylvaticus noſtras. *Raj. angl.* 3. *p.* 324. *ſuppl. hiſt.* 1892. *Act. Pariſ.* 1706. *p.* 87. *t.* 90.

Habitat in Anglia, Gallia. ♃

Deſcr. Caules ramoſi, ſtriati, decumbentes. *Foliola* ſex-aut ſeptemjugata. *Corollæ* extus rubentes, intus albæ lineis purpureis. *Legumina* compreſſa. *Semina* duo vel tria.

67. CORONILLA (*glauca*) fruticoſa procumbens, foliolis cuneiformibus mucronatis ſeptenis, ſtipulis lanceolatis.

Coronilla maritima, glauco folio. *Tourn. inſt.* 650.

Colutea ſcorpioides maritima, glauco folio. *Baub. pin.* 397. *prodr.* 157.

Habitat in Gallia Narbonenſi.

Foliolis tantum ſeptenis glaucis cuneatis obtuſiſſimis mucronatis; ſtipulis ſubrotundis.

Obſ. Diſtincta a Coronilla valentina Caulibus non erectis.

68. TRIFOLIUM (*ſtrictum*) capitulis globoſis, leguminibus diſpermis, caule erecto, foliis lanceolatis ſerrulatis, ſtipulis rhombeis. †

Trifolium pratenſe annuum erectum minimum, foliis longis anguſtis pulchre venatis & tenuiſſime ſerratis, floribus albis in capitulum congeſtis, ſiliquis minoribus diſpermis. *Mich. gen.* 29. *t.* 25. *f.* 7.

Habitat in Italiæ *pratis, paſcuis.* ☉

69. TRIFOLIUM (*uniflorum*) pedunculis communibus ſubtrifloris, ſtipulis foliorum brevioribus.

Trifolium vernum repens purpureum. *Buxb. cent.* 3. *p.* 17. *t.* 31. *f.* 1.

Trifolium vernum repens, flore albo exiguo. *Buxb. cent.* 3. *p.* 17. *t.* 31. *f.* 2.

Melilotus cretica humillima humi fuſa, flore albo magno. *Tournef. cor.* 28?

Spica trifolia. *Alp. exot.* 169. *t.* 168?

Habitat Conſtantinopoli, *inque* Syria, Arabia, Judæa, *Haſſelquiſt.*

Deſcr.

Deſcr. *Caules* procumbentes, terræ adpreſſi, undique veſtiti *ſtipulis* foliorum, tumidis, apice bifidis, e quibus *Folia petiolis* longis ternata, ſerrulata. *Pedunculi* ex ſingulis vaginis communes ſolitarii, breviſſimi, terminati *pedicellis* duobus vel tribus longis, ſtipulis paullo longioribus, (unde flores quaſi ſolitarii,) quibus ſingulis inſidet flos ſimplex, nec capitulum, unde pedunculi communes bi-aut triflori. *Calyces* non hirti, ſed oblongi, in quinque ſegmenta acuminata terminati.

70. TRIFOLIUM (*cherleri*) capitulis villoſis hemiſphæricis terminalibus ſolitariis, calycibus omnibus fertilibus.

Trifolium capitulis villoſis globoſis terminalibus bractea orbiculata terminatis. *Sauv. monſp.* 184.

Habitat in Hiſpania. ⊙

Deſcr. Diverſa Planta a Trifolio globoſo. *Caules* ſimplices, breves, adſcendentes, piloſi, ut tota planta. *Capitulo* in ſingulo *ramo* unico, ſeſſili, terminali, hemiſphærico, exceptum *ſtipulis* latiſſimis *orbiculum* conſtituentibus, tanquam *calyce* capitulum amplectentibus & excipientibus, quarum altera foliolis tribus ſeſſilibus, altera nullo gaudet. *Floſculi* omnes fertiles. *Calyces* ſetacei, villoſi, *corolla* longiores, adſperſi *pilis* albis nitidiſſimis, unde ſingularis calycis facies.

Obſerv. Adeoque ſynonyma *Trifolii globoſi* Sp. Pl. 768. ad hanc revocantur, & in eorum loco *Trifolium orientale capite lanuginoſo.* Tour. cor. 27. quod habitat in *Arabia & Syria.*

71. TRIFOLIUM (*alexandrinum*) capitulis pedunculatis, foliis infimis oppoſitis.

Habitat in Ægypto. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. Planta vix pedalis, erecta. *Caulis* inferne nudus, in medio *Folia* duo oppoſita, ternata: *ſtipulis*

lis lanceolatis, ſemibifidis, attenuatis. *Petioli* foliolis paullo breviores, extrorſum fere latiores. *Foliola* lato-lanceolata, vix manifeſte crenata. *Pedunculus* ex altera ala, nudus, longus. *Capitulum* oblongum, album. *Caulis* ex altera ala continuat, ſed foliis alternis, cæterum ſimilis. *Calyces* parum villoſi. Habitus Trifolii montani.

72. HYPERICUM (*ſcabrum*) floribus trigynis, caule tereti ſuffruticoſo muricato, foliis oblongis.

Hypericum orientale, caule aſpero purpureo. *Tourn. cor.* 19.

Habitat in Arabia. *D. Haſſelquiſt.* Mauritanica. ♄

Deſcr. *Caules* fruticoſi, ſeneſcentes cortice deciduo rugoſi, herbacei, rufeſcentes, adſperſi punctis elevatis, unde ſcabri evadunt. *Folia* oppoſita, ovali-lanceolata, lævia, integerrima. *Corymbi* terminales, *floribus* parvis trigynis. *Caulis* punctis eminentibus ut in balcarico, ſed longioribus, folia autem absque *glandulis* mihi manifeſtis, & flores omnino *trigyni* diſtingvunt a balearico.

73. HYPERICUM (*repens*) floribus trigynis, caule tereti repente, foliis lanceolato-linearibus obtuſis.

Hypericum orientale, polygoni folio. *Tourn. cor.* 19.

Habitat in Palæſtina *& adjacentibus.* D. *Haſſelquiſt.*

Deſcr. *Radix* perennis & lignoſa ſupra radicem. *Caules* teretes, filiformes, repentes; ad *genicula* radiculas dimittentes. *Folia* lanceolato-linearia, obtuſa, integerrima, confertim ſatis oppoſita. *Flores* terminales tres, intermedio ſeſſili. *Calyx* & *bracteæ* punctis fuſcis ad margines adſperſi, non vero ſeriati.

74. LEONTODON (*lanatum*) foliis enſiformibus integris hirſutis, calyce erecto ſimplici.

Chondrilla altera. *Rauwolf itin.* 217. *t.* 217.

Chon-

Chondrilla bulboſa ſyriaca, foliis latioribus. *Baub. pin.* 131.

Habitat in Arabia. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. Radix bulboſa. *Folia* lanceolato-linearia, plurima, digitalia, utrinque lana alba hirſuta, radicalia. *Scapi* foliis paullo longiores, aphylli, in medio ſæpe unico foliolo lineari minimo notati, hirſuti. *Flores* magnitudine Piloſellæ; *calyce* ſimplici, æquali, polyphyllo, longitudine fere corollæ, lanato. *Corolla* lutea.

75. ANDRYALA (*lanata*) foliis oblongo-ovatis lanatis ſubdentatis, pedunculis ramoſis.

Hieracium montanum tomentoſum. *Dill. elth.* 181. *t.* 150. *f.* 180.

Habitat in Europa *auſtrali.* ♃

Deſcr. Planta pedalis, tota villis incanis lana incurva villoſa hirſuta, ramoſa. *Folia* ovato-oblonga, obſolete dentata. *Rami* multiflori. *Calyces* hirſutiſſimi foliolis æqualibus.

76. EUPATORIUM (*maculatum*) foliis quinis tomentoſis lanceolatis æqualiter ſerratis petiolatis venoſis.

Eupatorium foliis lanceolato-ovatis ſerratis petiolatis, caule erecto. *Hort. cliff.* 396.

Eupatorium novæ angliæ, urticæ foliis, floribus purpuraſcentibus, caule maculato. *Herm. parad.* 158. *t.* 158. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 97. *ſ.* 7. *t.* 18. *f.* 3. *Raj. ſuppl.* 187.

Habitat in America *ſeptentrionali.* ♃

Deſcr. Folia quinque vel ſex ad genicula, lanceolata, æqualiter ſerrata. *Caulis* tenuiſſime maculatus. Varietas *Eupatorii purpurei* ad hoc, ut & ejus ſynonyma & deſcriptio ſpectant. Eupatorium enim *purpureum* foliis quaternis, lanceolato-ovatis, inæqualiter ſerratis, rugoſis eſt.

77. AR-

77. ARTEMISIA (*nilotica*) foliis bipinnatis, caule erectiuſculo, pedunculis ſolitariis unifloris nudis filiformibus.

Habitat in Ægypto. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. Radix fibroſa. *Caules* pedales, herbacei, erectiuſculi, ſubvilloſi. *Folia* pinnata, *pinnis* pinnatifidis, facie Artemiſiæ annuæ. *Flores* globoſi, magnitudine & figura A annuæ, ſed *Pedunculi* ex axillis foliorum, filiformes, aphylli, longitudine fere foliorum, uniflori.

78. GNAPHALIUM (*ſangvineum*) foliis decurrentibus lanceolatis utrinque tomentoſis planis, apiculo nudo terminatis.

Gnaphalium ægyptiacum, latiore flore, ramoſius, flore ex albicante purpureo. *Pluk. mant.* 91.

Gnaphalio montano affinis ægyptiaca. *Bauh. pin.* 264.

Chryſocoma ſyriaca, flore atro rubente. *Breyn. cent.* 146.

Baccharis dioſcoridis. *Rauwolf itin.* 285. *t.* 285.

Habitat in Palæſtina, Ægypto. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. Caulis pedalis, non ramoſus, teres, villoſus. *Folia* lanceolata, decurrentia, utrinque tomentoſa, apiculo vix conſpicuo rufo terminata, præſertim inferiora. *Corymbi* terminales, ſaturate rubri, magnitudine & colore Gnaphalii dioici; ſtatura G. arenarii.

79. BACCHARIS (*dioſcoridis*) foliis lato-lanceolatis dentatis ſeſſilibus ſtipulatis.

Conyza major altera. *Bauh. pin.* 265.

Conyza dioſcoridis. *Rauwolf itin.* 54. *t.* 54.

Habitat in Syria, Ægypto. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. Caulis erectus, purpuraſcens, ſtriatus. *Folia* alterna, lato-lanceolata, ſeſſilia, & fere ſemi-amplexicaulia, ſerrato-dentata, ſupra nuda, ſubtus vix manifeſte villoſa. *Rami* ex alis ſuperioribus, caule altiores, erecti; *Pedunculi* terminales, corymboſi;

foliolis minimis, linearibus, integerrimis, acutis, ad divaricationes. *Calyces* ſubcylindrici. *Corollæ* luteæ.

80. ERIGERON (*graveolens*) ramis lateralibus multifloris, calycibus ſquarroſis. *Sauvages.*

Virga aurea minor, foliis glutinoſis & graveolentibus. *Tournef. inſt.* 484.

Conyza femina Theophraſti, minor Dioſcoridis. *Bauh. pin.* 261.

Conyza minor vera. *Lobel. ic.* 346.

Habitat Monſpelii. ⊙

Deſcr. Eſt Erigero viſcoſo decies minor. *Folia* integerrima, *Rami* multiflori. *Flores* pallide lutei.

81. VERBESINA (*nodiflora*) foliis oppoſitis ovatis ſerratis, calycibus oblongis ſeſſilibus confertis caulinis lateralibus.

Bidens nodiflora, folio tetrahit. *Dill. elth.* 53. *t.* 45. *f.* 53.

Chryſanthemum conyzoides nodiflorum, ſemine roſtrato bidente. *Sloan. jam.* 126. *hiſt. I. pag.* 262. *t.* 154.

Habitat in Caribæis. ⊙

Obſerv. *Semina* radii marginibus lateralibus dentato-ciliata ſunt. Folia triplinervia. Floret primum ad radicem.

82. HELIANTHUS (*frondoſus*) calycibus ſquarroſis undulatis frondoſis, radiis octopetalis.

Habitat in Canada.

Deſcr. Statura Helianthi decapetali, a quo differt *Corollis* triplo majoribus, fere Helianthi multiflori; at *radii* vix ultra octo ſunt. *Flores* erecti ſunt. *Caulis* quadripedalis, ſolitarius. *Folia* argute ſerrata, lata. *Pedunculi* ſcabri. *Folia* calycina divaricata, acuta, ciliata, hiſpida, undulate flexa, & infima

ſquama

ſquama ſæpe in folium enata. Sic differt ab Helianthо giganteo *caule* duplo breviore. Ab Helianthо decapetalo *corolla* duplo majore. Ab Helianthо multifloro *radiis* paucioribus & *calyce* ſquarroſo.

83. COREOPSIS (*leucanthema*) foliis pinnatis ſerratis, radio diverſicolore.

Bidens americana trifolia, leucanthemi flore. *Tournefort. inſt.* 462.

Bidens pentaphylla, flore radiato. *Plum. ſpec.* 10.

Habitat in America. Miller. ☉

Deſcr. *Caulis* trium vel quatuor pedum, tetragonus, læviuſculus: lateribus oppoſitis canaliculatis. *Rami* oppoſiti. *Folia* oppoſita, pinnata: Foliolis quinque, rarius tribus, ovatis, indiviſis, glabris, æqualibus, argute ſerratis, lævibus, extimis tribus ſæpe confluentibus, latere exteriore fere decurrentibus, apice integerrimis. *Petioli* canaliculati, utrinque villo connexi. *Flores* terminales, alterni, duo vel tres, *pedunculis* longiuſculis. *Calyx* quinquepartitus, *involucro* ſeu exteriore calyce pentaphyllo minore. *Corollæ* radius ſæpius pentapetalus, albus: *Petalis* ovatis, apice tridentatis, intermedio productiore; ſubtus trinerviis. *Diſcus* parvus, convexus, luteus. *Semina* corona tridentata, retrorſum hiſpida; Seminum diſcus pyramidalis evadit. Planta Bidentis frondoſi. Flos Aſteris annui.

84. CENTAUREA (*calcitrapoides*) calycibus ſubduplicato-ſpinoſis, foliis amplexicaulibus lanceolatis ſerratis.

Carduus ſtellatus, foliis integris ſerratis. *Magn. monſp.* 292.

Habitat Monſpelii, *& in* Palæſtina. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. Tota planta Centaureæ Calcitrapæ, ſed *caulis* & *folia* minus hirſuta, & *folia* minime diviſa, tenuiſſime ſerrata, acuminata, lanceolata, amplexicau-

lia. *Calyces* axillares, ſeſſiles, omnino Calcitrapæ; ſed ad baſin lanuginoſi. An planta hybrida?

85. CENTAUREA (*Verutum*) calycibus ſimpliciſſime ſpinoſis: dentibus duobus oppoſitis, foliis lanceolatis integris decurrentibus.

Habitat in Palæſtina. ☉ *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. *Radix* fibroſa. *Caulis* pedalis, ſimplex, angulatus, erectus. *Rami* breviores, ſimplices, ex alis ſuperioribus. *Folia* lanceolata, integerrima, ſcabra, decurrentia. *Flores* terminales, ſolitarii. *Calyces* ſubtomentoſi: *Spinis* ſimplicibus, flavis, ſtriatis, calyce duplo longioribus; in eo ſingulares, quod quævis ſpina gerat in medio duas oppoſitiones ex ſpinis minimis, erectis nec patulis: ad baſin vero ſpinæ flaveſcentes absque ſerraturis aut aculeis. *Corollæ* flavæ.

86. CENTAUREA (*pumilis*) calycibus ſimpliciſſime ſpinoſis, foliis dentato-pinnatis villoſis, caule nullo.

Carduus orientalis acaulos incanus & tomentoſus, dentis leonis folio. *Tournef. cor.* 31.

Habitat in Ægypto. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. Simillima Centaureæ acauli, ſed calycis *ſquamæ* non ciliatæ. *Radix* dura. *Calyces* ſæpius tres, radici arcte adnati, ovato-oblongi, glabri: ſquamis margine membranaceis, integris, apice ovatis, & in *ſpinam* ſubulatam, brevem, flaveſcentem, terminatis; *Corollula* oblonga. *Flores* neutri vix reliquis longiores. *Folia* linearia, dentato-pinnata: *dentibus* ovato-lanceolatis, latioribus ſuo folio, alternis ſæpe parvis; omnia cinerea ſubvilloſa, radici incumbentia.

87. SERIPHIUM (*gnaphaloides*) floribus ſpicatis unifloris.

Habitat in Æthiopia. *A. Royen.*

Deſcr. *Rami* anguſti. *Folia* linearia, ſparſa, tomentoſa, ſupra nuda. *Flores* in *ſpicam* congeſti, flavi, triſtes, ſubtomentoſi, cylindracei, continentes *floſculum* unum, cujus *corollæ laciniæ* acute reflexæ, & quaſi uncinatæ.

88. CAL-

88. CALLITRICHE (*androgyna*) foliis ſuperioribus ovalibus.

Coriſpermum foliis oppoſitis. *Fl. Lapp.* 2. *Fl. Sv.* 3. *Hort. Cliff.* 3. *Gronov. virg.* 3. *Ray. lugdbat.* 205.

Stellaria aquatica. *Baub. pin.* 141.

Stellaria foliis omnibus ſubrotundis. *Hall. gœtt.* 2. *p.* 39.

Habitat in Europæ *foſſis, vere florens.*

89. CALLITRICHE (*hermaphroditica*) foliis omnibus linearibus, apice bifidis.

Stellaria foliis omnibus anguſtis, apice reſecto. *Hall. helvet.* 198.

Lenticula paluſtris anguſtifolia, folio in apice diſſecto. *Læſel. pruſſ.* 140. *t.* 138.

Habitat in Europæ *foſſis, autumno florens.*

Obſ. Excludatur itaque Callitriche paluſtris in Spec. plant.

90. CAREX (*brizoides*) ſpica compoſita diſticha nuda, ſpiculis androgynis oblongis contiguis patentibus, culmo nudo.

Carex ſpicis teretibus, acutis, alternis, ſe contingentibus. *Hall. helv.* 244.

Carex fibrata radice, anguſtifolia; caule exquiſite triangulari. *Mich. gen.* 70. *t.* 33. *f.* 17.

Gramen cyperoides elegans, ſpica compoſita aſperiore. *Raj. hiſt.* 1297. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 245.

Habitat in Europa.

91. CAREX (*remota*) ſpicis ovatis ſubſeſſilibus remotis androgynis, foliis caulinis culmum æquantibus. †

Carex ſpicis in foliorum alis ſeſſilibus. *Guettard. ſtamp.* I. *p.* 151. *Dalibard. pariſ.* 151.

Cyperoides anguſtifolium, ſpicis ſeſſilibus in foliorum alis. *Scheuchz. gram.* 483. *Raj. hiſt.* 1295. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 243. *ſ.* 8. *t.* 12. *f.* 17. *Pluk. alm.* 178. *t.* 34. *f.* 3.

Habitat in Europæ *umbroſis ſubhumidis.* ♃

Obſ. Spicæ valde parvæ; inferiores ſæpe *pedunculo* brevi.

92. CAREX (*paniculata*) racemo compoſito, ſpiculis androgynis.

Carex ſpica paniculata. *Hall. helv.* 246.

Cyperus longus inodorus ſylvaticus. *Bauh. pin.* 14. *theatr.* 221.

Cyperus alpinus longus inodorus, panicula ferruginea minus ſparſa. *Scheuchz. prodr.* 7. *t.* 8.

Gramen cyperoides paluſtre, ſpica longiore laxa. *Raj. hiſt.* 1296. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 244. *ſ.* 8. *t.* 12. *f.* 23. *Scheuchz. gram.* 499.

Habitat in Europæ *auſtralioribus uliginoſis.* ♃

93. AMARANTHUS (*polygamus*) ſpicis diandris ovatis ſeſſilibus axillaribus, foliis lanceolatis acutis.

Habitat in India. ☉

Deſcr. Caulis erectus, ſeſquipedalis, viridis, ſtriatus, lævis. *Folia* lanceolata, petiolata, nuda, *petiolis* ſub baſi tumidiuſculis; ex axillis *ramus* & *capitulum*, quod conitat *pedunculo* breviſſimo, multifloro, utrinque ad baſin ramo connivente in capitulum viride. *Flores* diandri. *Spica* terminalis, brevis, ovata, parva, fere uti capitula lateralia. *Fl.* hermaphroditi diandri digyni, & feminei trigyni, plures.

94. AMARANTHUS (*mangoſtanus*) ſpicis triandris glomeratis ſeſſilibus axillaribus terminalibusque, foliis rhombeis obtuſis.

Habitat in India. ☉

Deſcr. Caules pedales & ultra. *Flores* glomerati, virides, ariſtati, ad axillas & in *Spicam* interruptam, terminalem digeiti. *Folia* rhombea, obtuſiſſima, latiora quam longa, viridia, baſi cuneiformia, longis *petiolis* inſidentia, longioribus ipſo folio; folia apice ſæpe parum emarginata.

95. THUJA (*aphylla*) ſtrobilis quadrivalvibus: foliis turbinatis vaginantibus, hinc mucronatis frondibus imbricatis.

Cupreſſus fructu quadrivalvi, foliis equiſeti inſtar articulatis. *Shaw. afric.* 188. *f.* 188.

Habitat in Ægypto. ♄

Deſr. Habitus Tamariſci; *Frondes* filiformes, laxi. *Rami* articulatim cincti *vaginis* minimis, foliaceis, truncatis, altero latere *apiculo* inſtructis, quæ vaginacea folia in tenellis frondibus imbricata, ut quaſi aphylla conſpiciatur. *Fructum* non vidi.

96. CUCUMIS (*prophetarum*) foliis cordatis quinquelobis denticulatis obtuſis, pomis globoſis ſpinoſo-muricatis.

Colocynthis pumila echinata arabica, ſtriis duodecim luteis & viridibus variegata. *Shaw. afric.* 164.

Habitat in Arabia. *D. Haſſelquiſt.*

Deſcr. Planta habitu Melonis, ſed parva. *Folia* ribeſii cordata, obtuſa, profunde triloba ultra medium, ſinu obtuſo: *lobis* lateralibus minus profunde bilobis; margine dentato, ſcabro, venis ſubtus magis hiſpidis. *Caulis* repens ſeu ſcandens, quinquangularis. *Pomum* ſubgloboſum, undique *ſpinis* diſtantibus muricatum.

97. SALIX (*ægyptiaca*) foliis ſubſerratis lanceolato-ovalibus nudis venoſis, petiolis ſimplicibus exſtipulatis.

Salix ſyriaca, folio oleagineo argenteo. *Bauh. pin.* 474.

Calaf ſeu Ban. *Alp. ægypt.* 61. *t.* 62.

Habitat in Ægypto. *D. Haſſelquiſt.* ♄

Deſcr. Rami craſſi, rubri, læves. *Folia* alterna, figura S. capreæ, ovalia, acutiuſcula, utrinque nuda, ſubtus venis inæqualia, vix manifeſte & remote ſerrata, *petiolis* brevibus inſidentia. *Gemma* magnitudine fabæ, purpurea, univalvis. *Amentum* lanatum, figura Salicis capreæ, *floſculis* diandris.

98. VALANTIA (*cucullaria*) fructificationibus ſingulis bractea ovata deflexa ob tectis.

Cucullaria, *Buxb. cent. I. p.* 13. *t.* 19. *f.* 2.

Habitat in Cappadociæ & Arabiæ *montoſis*. ☉

Deſcr. Planta palmaris. *Caulis* tetragonus, erectus, ramoſus. *Folia* quaterna, lanceolata, ad flores vero oppoſita. *Pedunculi* ramoſi, multiflori, ex ſummis alis. Supra ſingulum *floſculum Bractea* ovata, membranacea, colorata, vexillum floris papilionacei referens, occultans ſemen & florem, dum pedunculus nutat.

99. ATRIPLEX (*glauca*) caule ſuffruticoſo procumbente, foliis ovatis ſeſſilibus integerrimis; inferioribus ſubdentatis.

Atriplex maritima hiſpanica fruteſcens & procumbens. *Dill. elth.* 46. *t.* 40. *f.* 46.

Polygonum incanum rotundifolium halimoides fruticans hiſpanicum *Barr. rar.* 1145. *t.* 733.

Habitat in Galliæ *auſtralis* & Hiſpaniæ *maritimis*. ♄

100. ATRIPLEX (*pedunculata*) caule herbaceo, divaricato, foliis lanceolatis obtuſis integris, calycibus femineis pedunculatis.

Atriplex maritima, ſemine lato. *Raj. angl.* 3. *p.* 153.

Atriplex maritima Halimus dicta, humilis, erecta; folliculis in latitudinem expanſis & utrinque recurvis, longo pediculo inſidentibus. *Pluk. alm.* 61. *t.* 36. *f.* 1.

Habitat in Angliæ *maritimis*, Hafniæ. *D. Tych. Holm.* ☉

Deſcr. *Rami* divaricati. *Racemi* ramos terminant, & ex *alis* exeunt *pedunculis* lateralibus, ſimplicibus, binatis ſeu aggregatis, quorum apici inſidet *Calyx* burſæ paſtoris fructui ſimilis, trilobus, intermedio minori.

LXIII.

LXIII.

CENTURIA II. PLANTARUM,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

ERIC. TORNER.

W-Goth.

Upſaliæ 1756 *Junii* 11.

Plerisque notiſſimum eſſe crediderim, Rem herbariam, ab antiquiſſimis inde ad noſtra usque tempora, Medicis aliisque doctrina conſpicuis viris, digniſſimam fuiſſe viſam, quam cura excolerent, idque ob uſum, quem præſtant Plantæ, maximum in foro Medico æque ac vita communi.

Recentiori ævo, hæc Noſtra Scientia mira emicuit luce facieque a priſtina illa toto, quod ajunt, cœlo diverſa, in formam nempe diſciplinæ redacta ſyſtematibus, vagis incertisque civitatem haud concedentibus, nec ulterius progredientibus, quam lata patet via per explicatas Plantarum partes, rite definita Genera, Speciesque nominibus ſuis Genericis & Specificis tandem determinatas.

N. D. PRÆSIDI fundamentum hocce in *Generi-*

bus Plantarum continuatum jactum, inque *Speciebus Plantarum*, acceptum eſt referendum; ut jam amœniſſimæ huic arti dicatus, in inquirendis Plantis, dilucidiſſima hac methodo determinatis, a recto tramite vix ac ne vix quidem deflectere queat.

Aſt, cum illud, Summi Creatoris Promptuarium, Globi terraquei vegetabilia fovens, innumeris fere ſuperbiat divitiis, fieri omnino nequit, ut uni vel alteri facultas ſubminiſtretur hæc omnia DEI mirabilia oculis uſurpandi, ſed hominum multa millia, unitis viribus in id incumbant neceſſe eſt, ut præcipua colligantur atque detegantur.

Ad hunc obtinendum finem, vidimus & quidem ſtupentes, multos infinita ſolertia Europæ angulos perluſtraſſe, alios, cum diſpendio opum, ſanitatis atque vitæ, æſtuanti ſe tradidiſſe Pelago, inque remotiſſimas penetraſſe Indias, unice ut Plantas quasdam indagarent ad incrementum Monarchiæ Botanicæ uſumque publicum.

Ante annum editam *Centuriam*, Botanicis ſingulari deſiderio ac voluptate ſuſceptam fuiſſe, ſæpius audivi; hoc quoque tempore, præter illas, quæ in locupletiſſimo Horto Academico quotidie occurrunt plantas, non ſine ſpeciali oculorum oblectamento mihimet contemplari licuit, ingentem ſatis Plantarum cohortem, quas varii, iique Celebratiſſimi Europæ Botanici ad N. D. Præsidem transmiſere: cumque in his repertæ ſint tot novæ, atque raræ plantæ, nondum determinatæ, quæque orbi literato ſine damno ſcientiæ ignotæ eſſe nequeant, enixe rogavi, ut mihi ſpecimen quoddam edituro, Academicum, poteſtas daretur ex his faſciculum ſ. Centuriam legendi, eamque Orbi curioſo ſiſtendi, probe ſciens ſumtus laboremque nullo modo minui, utrum jucundi an utilis quid elaborem.

Voti itaque compos factus, naturæ Conſultis iterum Centum Plantas exhibeo, collectas partim in alpe *Baldo* prope Veronam Italiæ a D. D. Seguiero, partim a D. D. Sauvagesio in agro *Monſpelienſi*; nonnullas ad *Caput B. Spei* in Africa a D. D. Burmanno communicatas: nec non a D. D. Millero undiquaque conquiſitas; quasdam denique in interioribus Indiæ Orientalis lectas a variis noſtratibus.

Harum nonnullæ vel prorſus incognitæ, ut in Scriptis Botanicorum earum ne minima quidem appareant veſtigia, vel etiam tam leviter tactæ, ut hucusque non modo circa Genera, verum etiam Species earundem ancipites hæſimus.

---

101. JUSTICIA (*pectinata*) diffuſa, ſpicis axillaribus ſeſſilibus tomentoſis ſecundis dorſo imbricatis: bracteis ſemilanceolatis.

Habitat in India.

Herba facie Juſticiæ repentis. *Rami* oppoſiti, longi, diffuſi. *Folia* oppoſita, oblonga, integerrima, lævia, petiolata. *Spicæ* axillares, ſolitariæ, ſecundæ, tomentoſæ; floſculis minimis; ſubtus longitudinaliter diſtiche imbricatæ: *Bracteis* plurimis, ſemilanceolatis, pectinatim digeſtis.

102. JUSTICIA (*gangetica*) foliis ovatis, racemis ſimplicibus longis, floribus alternis ſecundis, bracteis obſoletis.

Habitat in India. ♃

Planta herbacea. *Caulis* tetragonus, lævis, ad genicula piloſus. *Folia* oppoſita, ovata, breviſſime petiolata, integerrima, glabra aut margine baſeos ciliata: *Racemi* ex alis foliorum ſuperiorum, ſolitarii, longi, erecti, indiviſi: *Floribus* alternis, ſecundis, remotis, ſubſeſſilibus, erectis. *Bracteæ* ſubulatæ, gemi-

geminæ, minimæ. *Calyces* oblongi, hiſpidi. *Corollæ* majuſculæ.

103. IXIA (*bulbifera*) foliis lineari-enſiformibus, axillis bulbiferis, floribus alternis: ſtaminibus lateralibus.

Habitat ad C. B. S. *Miller* ♃

Radix bulboſa. *Folia* graminea ſ. anguſto-enſiformia, erecta; linea laterali elevata. *Caulis* pedalis, teres, ſimpliciſſimus: Foliis 2 ſ. 3, alternis, longitudine caulis. *Bulbus* parvus ex ſingula ala folii caulini. *Flores* ad apicem caulis 2 ſ. 3, alterni, remoti, ſeſſiles, *Spathis propriis* ſolitariis, diphyllis, laceris. *Corolla* campanulata (Hemerocallidis), ſexpartita, flaveſcenti-albida fundo flavo. *Stamina* tria, corolla dimidio breviora, patula, diſtantia. *Stylus* albus, ſtaminibus longior, ad latus ſuperius flexus. *Stigmata* tria, oblonga, filiformia.

104. IXIA (*plicata*) foliis enſiformibus plicatis villoſis.

Siſyrrhinchium ramoſum æthiopicum, foliis plicatis nervoſis & incanis, radice tuberoſa phœnicea. *Breyn. cent. t.* 37. *Raj. hiſt.* 1168.

Habitat in Æthiopia. *Burmannus* ♃

Bulbus tunicatus. *Folia* bifariam margine imbricata ut in Iridibus, enſiformia, ſecundum nervos profunde plicata & villoſa. *Scapus* ſimplex, nudus, villoſus, ſemipedalis, teres. *Bracteæ* ſub ſingulo flore ex tribus foliolis lanceolatis: infimo majore.

Flores tubo longiuſculo violacei. *Obſ.* Planta Breynii luxurians erat, a noſtra diverſa ramis.

105. IXIA (*corymboſa*) floribus corymboſis pedunculatis, caule ancipiti.

Habi-

Habitat ad C. B. Spei.

Radix bulbus? *Caulis* ſemipedalis, compreſſus, anceps, baſi vagina membranacea cinctus, in medio *Folium* unum alterumve, enſiforme, verticale, nervoſum, altero margine amplexicaule, caule brevius. *Corymbus* terminalis ex pedunculis ſæpius bifloris. *Flores* pedicellati, excepti *Spathis propriis* ovatis, diphyllis, perſiſtentibus. *Corollæ* cæruleæ. *Germen* inter corollam & ſpathas.

106. GLADIOLUS (*alopecuroides*) foliis linearibus, ſpica diſticha imbricata.

Habitat in Æthiopia. *Burmannus*. ♃

Bulbus ſimplex. *Caulis* pedalis, teres, veſtitus foliorum vaginis ancipitibus, latiuſculis, nervoſis, in folium lineare acutum terminatis. *Spica* terminalis, diſticha, imbricata *Spathis* ovatis, duplicatis: inferiore duriore. *Flores* parvi, ſeſſiles, vix Plantagine majores.

107. CYPERUS (*elatus*) culmo triquetro nudo, umbella folioſa ſupradecompoſita, ſpicis digitalibus imbricatis: ſpiculis ſubulatis.

Habitat in India.

Gramen magnum. Culmus triqueter, lævis. *Umbella* ſupradecompoſita, inæqualis.

Involucrum univerſale polyphyllum, longiſſimum; *partialia* Spicis breviora.

Spicæ ſeſſiles non modo ad umbellas univerſales, ſed & ad partiales ac proprias, longitudine digiti, ferrugineæ, imbricatæ ex *Spiculis* teneris, ſubulatis, diſtichis.

108. CYPERUS (*glomeratus*) culmo triquetro nudo, umbella triphylla ſupradecompoſita, ſpicis conglomerato-rotundatis, ſpiculis ſubulatis.

Cy-

Cyperus aquaticus italicus procerior, locuſtis tenuiſſimis in racemum denſe congeſtis. *Mub. gen* 45. *Segu. veron.* 3. *p.* 68 *t.* 2. *f.* 2.

Cyperus capitulis glomeratim congeſtis, ſeminibus ariſtatis. *Mont. gram.* 14. *t* 1. *f.* 1.

Habitat in Italiæ *paludoſis. Seguvier.* ♃

Structura *Cyperi elati*, ut forte ex eo in loco frigidiore prognatus, unde planta brevior, *Spicæ* congeſtæ, conglomeratæ nec elongatæ. Hæc, *Phalaris oryzoides*, *Andropogon alopecuroides* (Arundo facta alpium ravennæ), plantæ cum oryza creſcentes, in Indiis & Italia communes, forte cum oryzæ ſeminibus propagatæ.

109. CYPERUS (*difformis*) culmo triquetro ſubnudo, umbella diphylla ſimplici trifida, ſpicis capitatis: intermedia ſeſſili.

Gramen cyperoides elegans Vaſſumbo curry malabarum. *Pluk. amalt. t.* 317. *f.* 5.

Habitat in India.

Culmus pedalis, triqueter, verſus baſin uno alterove folio veſtitus.

Umbella ſimplex radiis tribus, terminatis capitulo e ſpiculis; quarto capitulo ſeſſili inter radios umbellæ. *Spiculæ* minutiſſimæ ex ſquamis ovatis, obtuſis, oblongiuſculæ, læves, ſeſſiles; at dum ſemina maturantur, cadunt ſenſim floſculi ſpicularum inferiores, unde rachis nuda, ſerrata infra ſpiculæ partem remanentem ovatam, pedicellum ſerratum mentiens diverſa facie

Involucrum univerſale diphyllum, longiſſimum; *partialia* nulla.

110. CYPERUS (*pumilus*) culmo triquetro nudo, umbella diphylla compoſita, ſpiculis alternis digitatis lanceolatis, glumis mucronatis.

Gramen cyperoides pumilum elegans e maderaſpatan. *Pluk. alm.* 179. *t.* 191. *f.* 8.

Habi-

Habitat in India.

Similis *Cypero compreſſo*, ſed brevior, diſtinctus *Glumis* minus imbricatis & apice mucronatis. *Involucra* umbellis longiora. *Spiculæ* vix alternæ & fere digitatæ.

111. CYPERUS (*ſquarroſus*) culmo triquetro folioſo, umbella folioſa glomerata, ſpicis ſtriatis ſquarroſis.

Gramen cyperoides maderaſp. minimum iſchæmi paniculis cum ariſtis. *Pluk. amalt.* 114. *t.* 397. *f.* 2.

Habitat in India.

Radices capillares. *Culmi* plurimi, conferti, triquetri, vix pollicares. *Folia* graminea, longitudine plantæ, inferne culmos obveſtientia. *Umbella* nulla diſtincta, ſed radii umbellæ undique veſtitæ ſpiculis confertis. *Spiculæ* ovatæ, ferrugineæ e ſquamis ſtriatis, mucronatis, recurvatis. *Involucra* diphylla.

112. SCIRPUS (*corymboſus*) culmo triquetro folioſo, corymbis lateralibus ſimplicibus; terminali prolifero, ſpicis ſubulatis.

Habitat in India.

Culmus bipedalis, triqueter. *Folia* baſi vaginantia. *Corymbus* terminalis: pedunculis intermediis longioribus proliferis. *Involucrum* univerſale corymbo longius. Seta foliacea, infra ſingulum pedicellum. *Spiculæ* ferrugineæ ex ſquamis imbricatis, quarum ſuperiores longiores convolutæ in ſpicam ſubulatam. *Corymbus* ſimplex, pedunculatus e ſingula foliorum caulinorum ala.

113. APLUDA (*ariſtata*) floſculis ſeſſilibus ariſtatis.

Schœnanthus avenaceus procumbens maderaſpatanus, bupleuri folio. *Scheuchz. gram.* 119.

Habitat in India.

Culmi longi, pedales, glabri, geniculis inflexis. *Folia* graminea, ſcabra, petiolata.

Racemi terminales & laterales, ex ſingulis axillis foliorum; foliolum interne vaginans ad ſingulum pedicellum. *Flores* terni in eodem pedicello.

Flores tribus floſculis, quorum intermedius ſeſſilis. corollæ baſi ariſta longa contorta; reliqui duo floſculi æquales, pedicello glumaceo inſidentes.

Obſ. removeatur itaque Synonymon *Scheuchzeri* ab *Apluda mutica* & ad hanc ſpeciem amandetur.

114. BROMUS (*diſtachyos*) ſpicis duabus erectis. *Flor. palæſt.* 55.

Gramen ſpica Brizæ minus, *Bauh. pin.* 9. *prodr.* 10. *Pluk. alm.* 173. *t.* 23. *f.* 1.

Habitat in Europa auſtrali, Oriente.

Gramen parvum eſt, diſtinctiſſimum a reliquis, imprimis *Spicis* ſæpius duabus, quarum inferior ſeſſilis. Spicæ ſunt circiter decemfloræ, ariſtis ex apice glumarum prodeuntibus.

115. HORDEUM (*bulboſum*) floſculis omnibus fertilibus ariſtatis, involucris ſetaceis baſi ciliatis.

Gramen bulboſum ex alepo. *Bauh. pin.* 2. *prodr.* 4. *theatr.* 21. *Bauh. hiſt.* 2. *p.* 431.

Gramen ſecalinum, bulboſa radice *Barr. ic.* 112. *f.* 2. *Scheuchz. gram.* 19.

Gramen ſecalinum chalepenſe, radice tuberoſa. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 179. *ſ.* 8. *t.* 6. *f.* 7.

Habitat in Italia, Oriente.

Radix bulboſa, globoſa. *Culmus* tripedalis. *Spica* Hordei murini. *Flores* floſculis 3, rarius 2, pedicellatis. *Involucella* propria ſunt ariſtæ 2, baſi ſubciliatæ. *Gluma* exterior, in omnibus floſculis, longa, ariſtata. *Vagina* ſummi folii ventricoſa eſt.

116. SCABIOSA (*maritima*) corollulis quinquefidis radiantibus calyce brevioribus, foliis pinnatis: ſummis linearibus integerrimis.

Sca-

Scabioſa maritima parva. *Baub. hiſt.* 3. *p.* 7.
Scabioſa maritima, rutæ caninæ folio. *Bocc. ſic.*
Habitat Monſpelii. ⊙
Caulis bipedalis, ſublævis. *Folia radicalia* lanceolata, obtuſa, obtuſe dentata, lævia, venoſa, tandem pinnatifida, Scroph. Rutæ caninæ ſimillima. *Caulina* pinnata, integerrima, glabra, canaliculata; *ſuprema* linearia, ſæpius integerrima. *Pedunculi* longiſſimi. *Calycis* infima foliola lanceolata, corolla longiora. *Corollæ* radiatæ, quinquefidæ, albo purpuraſcentes. *Antheræ* & *Stigmata* purpurea. Paleæ ſetaceæ, articulatæ & fere aculeis erectis muricatæ. Fructus Scab. atropurpureæ.

117. ELÆAGNUS (*ſpinoſa*) foliis ellipticis.
Elæagnus matthioli, incolis Seiſefun. *Rauw. it.* 112. 276.
Habitat in Ægypto. ♄
Differt ab *Elæagno anguſtifolia*: Foliis dimidio brevioribus, ſed non anguſtioribus, ellipticis ſ. oblongo ovalibus, figura & magnitudine vaccin. uliginoſi, ſupra magis nudis & viridibus. *Flores* quadruplo minores & acutiores. *Spina* valida ad ſingulum ramuli exortum. *Cortex* in herba argenteus; in caudice ruber, glaber.

118. RIVINA (*octandra*) floribus octandris.
Rivina humilis racemoſa, baccis puniceis. *Plum. gen.* 48.
β Rivina ſcandens racemoſa, amplis ſolani foliis, baccis violaceis. *Plum. gen.* 48.
Habitat in America meridionali. *Miller.* ♄
Differt a *Rivina humili*, cui ſimilis, Foliis glabris, floribus octandris; *Antheris* oblongis, incumbentibus; *Stigmate* diverſo.

119. RIVINA (*paniculata*) paniculata, racemis compoſitis.

Habitat in India ♄.
Flores tetrandri.

120. GRATIOLA (*monnieria*) foliis ovali-oblongis, pedunculis unifloris, caule repente.
Monnieria minima repens, foliis ſubrotundis, floribus ſingularibus alaribus. *Brown. jam.* 269.
Habitat in Jamaica.
Planta repens. *Caulis* ſimpliciuſculus. *Folia* oppoſita, obovato-oblonga, obtuſa, integerrima, glabra, ſeſſilia.
Pedunculi ſolitarii, ex alternis alis foliorum, foliis paulo longiores, uniflori.

121. CONVOLVULUS (*gangeticus*) foliis cordatis obtuſis mucronatis villoſis, pedunculis unifloris, caule diffuſo.
Habitat in India.
Caules procumbentes, ramoſi, bipedales. *Folia* cordata, pollice ſæpe latiora, obtuſa cum mucrone, petiolata: tenella Folia & Flores hirſutiſſimi. *Pedunculi* capillares, breves.

122. CONVOLVULUS (*linifolius*) foliis lanceolatis villoſis, pedunculis filiformibus trifloris longis, caule erecto.
Convolvulus herbaceus erectus, foliis linearibus, pedunculis longis tenuiſſimis bibracteatis alaribus. *Brown. jam.* 152. *t.* 10. *f.* 2.
Habitat in Indiis.
Caules erecti, facie lini. *Folia* lanceolata, nec ut in Convolvulo alſinoide obovata.

123. CAMPANULA (*dichotoma*) capſulis quinquelocularibus tectis calycis ſinubus reflexis, caule dichotomo.
Campanula hirſuta, ocymi folio caulem ambiente, flore pendulo. *Bocc. ſic.* 83. *t.* 45. *f.* 1. *Moriſ. hiſt.* 2. *p.* 459. *ſ.* 5. *t.* 3. *f.* 26. *Raj. hiſt.* 736.

Habi-

Habitat in Sicilia, Syria.

Caulis dichotomus. *Folia* oblonga, ſcabra. *Flores* ſolitarii, e dichotomia & apicibus ramorum, cernui, ſtructura C. Medii, ſed dimidio minores, at duplo majores quam in Sibirica.

124. VERBASCUM (*ſpinoſum*) caule fruticoſo ſpinoſo.

Verbaſcum creticum ſpinoſum fruteſcens. *Lob. illuſt.* 113.

Leucojum creticum ſpinoſum incanum luteum. *Baub. pin.* 201.

Leucojum ſpinoſum. *Alp. exot.* 36.

Glaſtivida prima e candia. *Pon. bald.* 114.

Habitat in Creta ♄.

125. ATROPA (*arboreſcens*) caule fruteſcente, pedunculis confertis, corollis limbo revolutis, foliis ovato-oblongis.

Belladonna fruteſcens, flore albo, nicotianæ foliis. *Plum. ſpec.* 1.

Habitat in America *meridionali.*

126. SOLANUM (*æthiopicum*) caule inermi herbaceo, foliis ovatis dentato-angulatis, pedunculis fertilibus unifloris.

Solanum pomiferum, fructu rotundo ſtriato duro. *Baub. pin.* 167. *Baub. hiſt.* 3. *p.* 620.

Solanum pomiferum herbariorum. *Lob. ic.* 265.

Habitat in Æthiopia. *Burſerus.*

Caulis herbaceus, inermis. *Folia* petiolata, ovata, angulata, glabra, fere Solani nigri vulgaris, ſed majora. *Pedunculus fertilis* ſimplex, uniflorus, craſſior, juxta *Pedunculum ſterilem* biflorum, teneriorem, infra folium ſingulum. Aculeos in tota planta, ne quidem in calyce ullos obſervo, quos fortuitos in averſis foliis vidit J. B. Differt a *Melongena* toto cœlo & floribus vix Solano nigro majoribus.

 127. LY-

127. LYCIUM (*capſulare*) foliis lanceolatis tenuibus glabris, pedunculis calycibusque pubeſcentibus, pericarpiis capſularibus.

Habitat in Mexico. *Miller*. ♄

Frutex ramis teretibus. *Spinæ* patentes, ſimplices, longitudine foliorum ad ramificationes & folia. *Folia* lanceolata, tenuia, glabra, ſubpetiolata. *Pedunculi* axillares, ſimplices, folio breviores, uniflori, pubeſcentes uti Calyx. *Corollæ* rotatæ. *Stigmata* duo, anguſta, erecta. *Capſula* ovata, mucronata, bilocularis.

128. RHAMNUS (*lineata*) inermis, floribus hermaphroditis, foliis ovatis lineatis repandis ſubtus reticulatis.

Habitat in Zeylona, China. *Oſbeck*. ♄

Frutex ramulis ſubpubeſcentibus. *Folia* alterna, petiolata, parva, ovata, repanda, lineata, glabra; ſubtus venis transverſis inter nervos, unde transverſim reticulata. *Calyx* quinquepartitus, albus: laciniis lanceolatis. *Petala* 5, figura calycis. *Stamina* 5, ſubulata, longitudine corollæ, intra ſingula petala ſingula, nec cum petalis alternantia. *Stylus* longitudine ſtaminum. *Stigma* ſimplex. *Bacca* calycis rudimento inſidens.

129. DIOSMA (*crenulata*) foliis lanceolato-ovalibus crenatis.

Habitat in Æthiopia. *Burmannus*. ♄.

Rami rubentes. *Folia* glabra, lanceolato-ovalia, obtuſa, petiolata, ſubtus punctis adſperſa, margine abſolete ſerrata puncto pellucido intra ſingulam ſerraturam. *Calyx* laciniis linearibus, nec, ut in D. uniflora, ovatis. *Flores* ſolitarii.

130. CHIRONIA (*caryophylloides*) fruticoſa, calycibus inflatis rotundatis.

Gen-

Centaurium foliis binis oppoſitis anguſtis linearibus, flore magno rubente. *Burm. afric.* 205. *t.* 74. *f.* 1.
Habitat ad Cap. B. Spei. *Burmannus* ♄.
Frutex Ramis teretibus, tomentoſis, duris. *Folia* oppoſita, ſeſſilia, lineari-lanceolata, craſſiuſcula, fere Rosmarini. *Rami* corymboſi, terminati floribus. *Calyces* pentaphylli, tubo longo corollæ ampliores: foliolis ovatis, concavis, tomentoſis, minime carinatis. *Corollæ* infundibiliformes limbo quinquepartito: laciniis ovatis. *Antheræ* oblongæ, funis inſtar contortæ.

131. VINCA (*lutea*) caule volubili, foliis oblongis. †.
Apocynum ſcandens, ſalicis folio, flore amplo plano. *Catesb. car. p.* 53. *t.* 53.
Habitat in Carolina.

132. NERIUM (*zeylonicum*) foliis lanceolatis oppoſitis, ramis rectis.
Apocynum arboreſcens, nerii flore, minus. *Burm. Zeyl.* 23. *t.* 12. *f.* 2.
Habitat in India. ♄
Rami ſtricti, longi, teretes, purpuraſcentes. *Folia* oppoſita, lanceolata, lævia, erecta, acuminata, ſubpetiolata, in noſtra anguſtiora, quam in figura Burmanniana.

133. CHENOPODIUM (*ſerotinum*) foliis deltoideis ſinuato-dentatis rugoſis glabris uniformibus, racemis terminalibus.
Chenopodium hiſpanicum procerius, folio deltoide. *Tournef. inſt.* 666.
Blitum ficus folio. *Raj. angl.* 3. *p.* 155.
Habitat in Hiſpania, Anglia, Monſpelii. *Sauvages* ⊙.
Caulis altitudine humana, ramoſiſſimis, ſero admodum florens. *Folia* pallide viridia, ſimilia Chenop. albo, ſed latiora.

134. SALSOLA (*Tragus*) herbacea erecta, foliis ſubulatis ſpinoſis lævibus, calycibus ovatis.
Kali ſpinoſum cochleatum. *Bauh. pin.* 289.
Kali ſpinoſum, foliis longioribus & anguſtioribus. *Tournef. inſt.* 247.
Drypis Theophraſti. *Tabern. hiſt.* 423.
Habitat in Europa *auſtrali.* Sauvages. ⊙
Planta erecta, tripedalis, lævis. *Folia* cylindrica, lævia, ſupra planiora. *Calyx* cinctus margine foliaceo ſ roſaceo; nomen C. B. excludatur itaque in *Salſola Kali* quæ decumbens parva eſt.

135. GOMPHRENA (*braſiliana*) foliis ovato-oblongis, caule erecto, capitulis pedunculatis globoſis aphyllis †.
Amarantho affinis braſiliana, glomeratis parvisque floribus. *Breyn. cent. t.* 52.
Habitat in Braſilia.

136. LASERPITIUM (*peucedanoides*) foliolis lineari-lanceolatis venoſo-ſtriatis diſtinctis.
Laſerpitium peucedanoides, foliorum ſegmentis anguſtiſſimis. *Segvier* 3. *p.* 227. *t.* 7.
Laſerpitium exoticum, lobis anguſtiſſimis integris. *Pluk. alm.* 207. *t.* 96. *f.* 2.
Habitat in Baldi *valle vaccaria. Seguier* ♃.

137. LIGUSTICUM (*cornubienſe*) foliis decompoſitis inciſis: radicalibus ternatis lanceolatis integerrimis †.
Smyrnium tenuifolium noſtras. *Raj. ſuppl.* 254. *angl.* 3. *p.* 209. *t.* 8.
Saxifraga cornubiæ. *Pet. herb. t.* 26. *f.* 9.
Habitat in Cornubia.

138. SESELI (*Turbith*) involucro univerſali monophyllo, ſeminibus ſtriatis villoſis ſtylatis.
Seſeli tertium. *Bœrh. lugdb.* 1. *p.* 50.
Thapſia fœniculi folio. *Bauh. pin.* 148?

Habi-

Habitat in Europa *auſtrali* ♃.

Radix perennis. *Caulis* ſemipedalis. *Folia* ſupradecompoſita, linearia, divaricatiſſima, fere ſetacea. *Involucrum univerſale* monophyllum. *Partialia* polyphylla, umbellulis breviora. *Flores* albi. Styli perſiſtentes. *Semina* oblonga, villoſa.

139. RHUS (*typhinum*) foliis pinnatis argute ſerratis lanceolatis; ſubtus tomentoſis.

Rhus virginianum. *Baub. pin.* 517. *Dill. elth.* 253.

Habitat in Virginia ♄.

Arbor frequens in hortis, diverſa a *Rhoë coriaria*: Foliis lanceolatis, nec ovatis, argute & æqualiter ſerratis; *Panicula* conglomerata nec racemoſa; *Petiolis* ſecundum totam longitudinem linearibus, nec apice dilatato in foliolum deſinentibus. Foliola ſæpius XIX, nec IX tantum. Differt a *Rhoë glabra*, cui foliis ſimillima, *Ramis* hirtis uti typhi Cervini; *Foliis* non ſubtus glabris; *Panicula* denſe conglomerata. *Flores* fere fœmineos tantum vidi.

140. NARCISSUS (*odorus*) ſpatha uniflora, nectario campanulato petalis dimidio breviore.

Narciſſus albus, magno odoro flore, circulo pallido. *Baub. pin.* 353. *Rudb. elyſ.* 2. *p.* 44. *f.* 3.

Narciſſus latifolius VII. *Cluſii hiſt.* 1. *p.* 157.

β. Narciſſus latifolius maximus, albo flore, calyce brevi tubo. *C. B.* 51.

γ. Narciſſus latifolius, calyce amplo & aureo, caule ſtriato. *C. B.* 51.

δ. Narciſſus latifolius pallidus, calyce amplo, alter. *C. B* 52.

ε. Narciſſus latifolius ſulphureus, brevi calyce. *C. B.* 53.

Habitat in Stiria. ♃.

Differt a *Narc. Pſeudo-Narciſſo* nectario petalis dimidio breviore.

141. ORNITHOGALUM (*comoſum*) racemo breviſſimo, bracteis lanceolatis longitudine florum, petalis obtuſis, filamentis ſubulatis.
Ornithogalum ſpicatum ſ. comoſum, flore lacteo. *Baub. pin.* 70. *Rudb. elyſ.* 2. *p.* 135. *f.* 1.
Ornithogali lactei ſpecies major. *Beſl. eyſt.*
Habitat.

142. ORNITHOGALUM (*narbonenſe*) racemo oblongo, filamentis lanceolatis membranaceis, pedunculis floribusque patentibus.
Ornithogalum majus ſpicatum, flore albo. *Baub. pin.* 70.
Ornithogalum narbonenſe. *Dod. pempt.* 222.
Habitat in Galliæ *auſtralis*, & Italiæ *agris* ♃.
Bracteæ ovato-lanceolatæ, breviſſimæ. *Petala* candida, ſubtus viridiſſima, ſoloque margine alba.

143. PASSERINA (*ſericea*) foliis ovatis tomentoſis, caule hirſuto, floribus coronatis.
Thymelæa ſericea, foliis oblongis, floribus tubuloſis anguſtiſſimis. *Burm. afr.* 135. *t.* 43. *f.* 2.
Habitat in Æthiopia. *Burmannus.* ♄
Caulis tenuis, hirſutus. *Folia* oppoſita, ſeſſilia, ovata ſ. ovalia, utrinque tomentoſa & ſericea. *Flores* terminales, ſeſſiles in capitulum, albi, extus villoſo-ſericei. *Stamina* 4 intra tubum; ori tubi inſident filamenta 4 bipartita, in quorum ſingula bifurcatura anthera.

144. PASSERINA (*levigata*) foliis ovatis glabris acutis, floribus obtuſis.
Thymelæa foliis planis acutis, coma & floribus purpureis. *Burm. afr.* 137. *t.* 49. *f.* 3.
Habitat in Æthiopia ♄.
Caules filiformes. *Folia* oppoſita, ovata, glabra, acuta. *Flores* terminales Tubo longo filiformi. Limbo quadrifido obtuſo. *Stamina* 4, intra tubum; 4 ſupra tubum corollæ.

145. SCLE-

145. SCLERANTHUS (*polycarpos*) calycibus fructus patentiſſimis ſpinoſis, caule ſubvilloſo.

Polycarpus. *Dalech. hiſt.* 444.

Polygonum montanum, vermiculatæ foliis. *Bauh. pin.* 281.

Habitat Monſpelii *& in* Italia. *Sauvages* ☉.

Differt a *Scl. annuo* planta longe minore; caule magis divaricato, ſubpubeſcente.

Calyces ſecundum totam longitudinem caulis, nec in corymbum congeſti, patentes, acutiſſimi ut fere ſpinoſi, ventre ſulcati; nec calyces habent margines membranaceos ut in *Scl. annuo*; adeoque *ſynonymon Columnæ* ad hanc ſpectat ſpeciem.

146. DIANTHUS (*monſpeſſulanus*) floribus ſolitariis, ſquamis calycinis ſubulatis tubum æquantibus, petalis multifidis.

Habitat Monſpelii. *Sauvages*; Veronæ. *Seguier*.

Radix fibroſa. *Caulis* pedalis. *Folia* omnia graminea, viridia nec glauca, laxa, longa. *Flores* ſubſolitarii. *Calycis* ſquamæ 4 lanceolato-ſubulatæ, patulæ, longitudine calycis, apice fuſceſcentes. *Petala* profunde inciſa & multifida ut in plumariis, ſed minus quam in Diantho ſuperbo, cui ſquamæ calycinæ breves.

147. POINCIANA (*elata*) caule inermi.

Habitat in India ♄.

Caulis fruticoſus, inermis. *Folia* alterna, bipinnata; foliolis numeroſis, ſextuplo minoribus quam in P. pulcherrima, magis oblongis, minime emarginatis, utrinque glabris. *Corymbi* breviores. *Calyces* coriacei. *Filamenta* longiora quam in altera, minus ſtricta, atro purpurea, baſi tomentoſa. *Antheræ* flavæ. *Germen* tomentoſum.

148. SILENE (*rigidula*) pedalis bipartitis, fructificationibus erectis ſubſeſſilibus, calycibus ſubpiloſis.

Viſcago ceraſtii foliis, vaſculis erectis ſeſſilibus. *Dill. elth.* 416. *t.* 319. *f.* 397.?

Habitat ☉

Differt a *Sil. anglica*, cui ſimillima, *Caule* rigidiore magisque divaricato, quamvis folia caulina utrinque ſubpiloſa & margine inferiore ciliata; *Floribus* pedunculis breviſſimis; *Fructibus* erectis; *Calycibus* paulo magis piloſis, & floreſcentibus ſtria angularis fuſca caduca; *Petalis* pallide incarnatis.

149. SILENE (*mutabilis*) petalis bifidis, calycibus angulati pedunculatis, foliis lanceolato-linearibus.

Lychnis flore albo minimo. *Raj. hiſt.* 996.

Habitat in Italia. ☉

Differt a *Silene nocturna*, cui ſimillima: *Foliis* linearibus, nec ovatis, etiam ad radicem; *Floribus* pedunculatis, nec ſubſeſſilibus; *Calycibus* decagonis ſ. ſulcis 10 profundis, nec obſoletis; *Petalis* poſt floreſcentiam extus purpuraſcentibus, nec virilibus.

150. SILENE (*ſtricta*) petalis emarginatis, calycibus glabris reticulato-venoſis acuminatis pedunculo longioribus, caule dichotomo ſtricto.

Silene caule ſubdichotomo, floribus erectis ſubſeſſilibus, foliis lanceolatis piloſo-viſcidis. *Amœn. acad.* 1. *p.* 158.

Habitat Toloſæ *Burſerus*; *in* Hiſpania *Lœfling*.

Caulis erectus, glaber, dichotomos, ſtrictiſſimus, viſcidus. *Folia* lineari-lanceolata; ſuperiora longitudine articulorum. *Calyces* clavati, erecti, glabri, venis reticulati, dentibus acutiſſimi: *Pedunculi* ſolitarii, breviſſimi, e dichotomia caulis. *Corollæ* parvæ petalis emarginatis, corona valde obſoleta. Differt a *Silene Behen* floribus erectis, calycibus anguſtis acuminatis, foliis anguſtis.

151. ARE-

151. ARENARIA (*bavarica*) foliis ſemicylindricis carnoſis obtuſis, petalis lanceolatis, pedunculis terminalibus ſubbinatis.

Alſine alpina, foliis teretibus obtuſis, flore albo. *Segvier.* 1. *p.* 429.

Saxitraga bavarica. *Raj. hiſt.* 1033.

Habitat in Bavaria, Baldo. *Segvier.*

Caulis ramoſus, ſubdichotomos, patulus, durus, geniculatus. *Folia* linearia, obtuſa, carnoſa, ſubtus convexa, oppoſita, articulis longiora. *Pedunculi* terminales, ſæpius bini, uniflori: altero bracteis duabus. *Petala* lanceolata, tenuia, alba. *Stamina* 10. *Styli* 3.

152. ARENARIA (*ſtriata*) foliis linearibus erectis, calycibus oblongis ſtriatis.

Auricula muris pulchro flore, folio tenuiſſimo. *Bauh. hiſt.* 3 *p.* 361.

Caryophyllus ſaxatilis, polygoni minoris folio & facie. *Burſ. XI.* 129.

Habitat in alpibus Auſtriæ & *montibus* vallis auguſtæ ♃.

Radix perennis. *Caules* plures, decumbentes, lignoſi. *Cauliculi* plures, recti, palmares, ſimplices, nudi. *Folia* oppoſita, linearia, craſſiuſcula, ſubtus convexa, nuda, acutiuſcula, erectiſſima, baſi utrinque connexa, longitudine articulorum. *Pedunculi* tres, breves, terminales: lateralibus bracteis duabus notatis. *Calyces* oblongi ut in Ceraſtiis. *Petala* 5, oblonga, integra, calyce duplo longiora. *Stamina* 10. *Styli* 3. Capſula ovata.

153. CERASTIUM (*manticum*) glabrum, caule ſtricto, foliis lanceolatis, pedunculis longiſſimis, capſulis globoſis.

Alſine caryophylloides glabra, florum pediculis longiſſimis. *Segu. ver.* 3. *p.* 178. *t.* 4. *f.* 2.

Habitat Veronæ, *Seguier* ☉.

Cau-

Caulis & Statura *Stellariæ gramineæ*, tota glabra. *Folia* lineari-lanceolata. *Caulis* erectus. *Panicula* dichotoma *bracteis* parvis, lanceolatis: marginibus lateralibus membranaceis, ut ovatæ evadant. *Petala* obtuſa. *Stamina* 10. *Styli* 3.

154. POTENTILLA (*aurea*) foliis radicalibus quinatis ſerratis acuminatis, caulinis ternatis, caule declinato.

Potentilla foliis quinatis acute ſerratis ora ſericea, petalis maculatis. *Hall. helv.* 339. *t.* 6. *f.* 4.

Quinquefolium minus repens alpinum aureum. *Bauh. pin.* 325.

Habitat in alpibus Helvetiæ.

Differt a ſimillima *Potentilla verna*: *Foliolis* apice dentibus acutiſſimis, ſæpe quinis, & quod carina foliorum & margo hirſutie ſericea ſint, ut in Alchimilla alpina. *Foliola* magis baſi approximata quam in P. verna.

155. POTENTILLA (*nitida*) foliis digitatis tomentoſis apice conniventi-tridentatis, caulibus unifloris, receptaculis lanatis.

Heptaphyllum argenteum alpinum trifoliatum ſabaudum. *Bocc. muſ.* 2. *p.* 20. *t.* 9.

Comaroides alpina argentea ſericea, perſici flore. *Segu. ver.* 1. *p.* 497.

Trifolium alpinum argenteum, perſici flore. *Bauh. pin.* 328. *Pon. bald.* 222. *Raj. hiſt.* 615.

Habitat in Baldo. *Seguier.* ♃

Affinitate jungitur *Potentillæ cauleſcenti*, planta ipſa tomentoſo villoſa, ſericea, nitida. *Folia* quinata: foliolis ovatis (lateralibus duobus minoribus) apice tridentatis. *Caulis* uniflorus, digitalis, paucis parviſque foliis inſtructus. *Flos* majuſculus, diſco ſeminum lanato.

156. PO-

156. POTENTILLA *(caulescens)* foliis digitatis apice conniventi-ſerratis, caulibus multifloris, receptaculis hirſutis.

Quinquefolium album majus. *Baub. prodr.* 139. caulescens. *Baub. pin.* 325.

β Quinquefolium album minus alterum. *Baub. pin.* 325.

Quinquefolium 2 minus, albo flore. *Cluſ. hiſt.* 2. *p.* 105.

Habitat in Alpibus Helvetiæ, Auſtriæ, Stiriæ, Tyroli, Horto Dei.

Affinitate ſumma jungitur *Potentillæ albæ*; convenit *foliorum* figura, corollis albis, receptaculis piloſis; Sed hæc *Caule* erecto, *Foliis* quinatis inſtructo, apice corymboſo, multifloro, *Foliis* minoribus, ſubtus minus villoſis viridibus. *Pot. alba* vero *Caulibus* filiformibus, decumbentibus ſub foliis ſubnudis, *Floribus* longe pedunculatis; *Foliis* ſubtus villoſis ſericeis, quod in hac non obtinet.

157. SATUREIA (*ſpinoſa*) ramis ſpinoſis, foliis hiſpidis.

Satureia cretica fruſcens ſpinoſa. *Tourn. cor.* 13.

Satureia cretica ſpinoſa. *Pon.* ital. 21.

Habitat in Creta. ♄

Caulis pedalis, fruticoſus, rigidus, ramis in ſpinam nudam terminatis. *Folia* ad apices ramulorum, oppoſita, conferta, lingulata, ſubacuta, ſeſſilia, baſi attenuata, adſperſa utrinque punctis excavatis & Pilis raris, rigidis, albidis, erectis; margine ſcabra.

158. NEPETA (*Scordotis*) foliis cordatis obtuſis, floribus verticillatis, ſpicis terminalibus ſeſſilibus, bracteis ovatis villoſis.

Scordium alterum lanuginoſius verticillatum. *Baub. pin.* 248.

Scor-

Scordotis. *Alp. exot.* 284. *t.* 283. *Cluſ. hiſp.* 2. *p.* 312.

Habitat in Creta. *Miller.* ♃

Planta pedalis. *Caulis* piloſus. *Folia* oppoſita, petiolata, cordata, obtuſa, crenata, rugoſa, tomentoſa, craſſiuſcula. *Spicæ* terminales, ſeſſiles: *Bracteis* ovatis, mucronatis, nervoſis, villoſis, longitudine calycis, quinquefloris. *Calyces* piloſi. *Corollæ* albæ: Labro concavo crenato punctis purpuraſcentibus. *Filamenta* ſubincarnata.

159. MENTHA (*exigua*) floribus verticillatis, foliis lanceolato-ovatis glabris acutis integerrimis.

Mentha aquatica exigua. *Raj. angl.* 3. *p.* 232.

Calamintha aquatica belgarum & matthioli. *Lob. ic.* 505.

Mentha hortenſis 4. *Fuchſ. hiſt.* 291.

Habitat in Anglia. *Miller.* ♃

160. DRACOCEPHALUM (*peregrinum*) floribus oppoſitis, bracteis lanceolatis integerrimis, foliis lanceolatis mucronatis dentatis.

Dracocephalon foliis ex lanceolato-linearibus rarius dentatis. *Act. Gœtt.* 3. *p.* 436.

Habitat in Sibiria. ♃

Caulis ſemipedalis, brachiatus, obtuſe tetragonus, lævis. *Folia* oppoſita, petiolata, glabra, mucronata, utrinque 3. ſ. 4. ſerraturis ſpinoſis dentata. *Flores* oppoſiti verſus apices ramulorum, breviſſime pedunculati. *Bracteæ* geminæ, parvæ, lanceolatæ, integerrimæ. *Calycis* labium ſuperius bifidum, incurvum, acutum; inferius tripartitum, æquale. *Corolla* cærulea; labio ſuperiore fornicato, emarginato; inferiore trilobo; intermedia lata retuſa. Faux inflata. *Stigma* bifidum.

161. GERARDIA (*delphinifolia*) foliis linearibus pinnatifidis, caule ſubramoſo.

Habitat in India. ☉

Cau-

Caulis pedalis, tetragono-teretiuſculus, erectus, lævis: Ramis rarioribus, alternis. *Folia* oppoſita, linearia, pinnata, glabra. *Flores* axillares a medio ad ſummitatem caulis digeſti, oppoſiti, ſecundi, breviſſime pedunculati. *Calyx* tubuloſus: dentibus 5, linearibus, longitudine calycis. *Corollæ* oblongæ, fauce hiante, Limbo quinquelobo, rotundato: lobis duobus ſuperioribus brevioribus. *Stamina* 4: *Antheræ* didymæ, quarum duæ Spina baſeos deorſum protenſa; duæ vero Spina Antheræ parallela. *Stylus* longitudine Staminum. *Stigmata* obtuſa.

162. ANTIRRHINUM (*viſcoſum*) foliis radicalibus quaternis lanceolatis, caulinis linearibus ſolitariis, calycibus villoſis cauli approximatis.

Habitat in Hiſpania.

Caulis pedalis, erectus, lævis: ramis remotis, raris. *Caules ſteriles* diffuſi, foliis quaternis, lanceolatis. *Folia* caulina vix decem, remota, linearia ſ. ſubulata. *Rami* verſus flores nudi. *Racemus* ſimplex, longus, erectus, piloſo-viſcidus: pedicellis cauli approximatis. *Calycis* foliola lanceolata, membranacea, carina viridi piloſo-viſcida. *Corollæ* fulvæ, magnitudine Linariæ.

163. LANTANA (*involucrata*) foliis oppoſitis, caule inermi, floribus capitato-umbellatis involucrato-folioſis.

Viburnum americanum odoratum, folio parvo orbiculato, floribus & baccis folio interceptis. *Pluk. alm.* 386. *t.* 114. *f.* 5. *Herm. par.* 384.

Camara arboreſcens, ſalviæ folio. *Plum. gen.* 32.

Habitat in America *meridionali*. ♄

Removeatur itaque varietes β a *Lantana annua.*

164. SELAGO (*rapunculoides*) ſpicis corymboſis, foliis dentatis.

Rapun-

Rapunculus foliis anguſtiſſimis dentatis, floribus umbellatis. *Burm. afr.* 113. *t.* 42. *f.* 1.
Habitat in Æthiopia. *Burmannus.*
Corollæ tubus filiformis; Limbus quinquefidus: lacinia ſuperiore majore; duabus vero infimis minoribus. *Stamina* 4, longitudine corollæ. *Stigma* craſſiuſculum, bifidum.

165. RUELLIA (*tentaculata*) foliis obovatis, verticillis obvallatis: ſpinis longis inermibus bifurcatis.
Euphraſia. *Pluk. phyt.* 279. *f.* 7.
Habitat in India.
Caulis herbaceus, tetragonus, lævis. *Folia* obovata, ſubacuta, tenuia. Verticilli florum cincti *ſpinis* filiformibus, mollibus nec rigidis, erectis, floribus duplo longioribus, apice in duos mucrones fiſſis.

166. BARLERIA (*longifolia*) ſpinis verticillorum ſenis, foliis enſiformibus longiſſimis ſcabris.
Anchuſa anguſtifolia, verticillis longis aculeis armata. *Pluk. alm.* 30. *t.* 133. *f.* 4.
Habitat in India.
Caulis obſolete tetragonus, erectus, hiſpidus. *Folia* oppoſita, lanceolato-enſiformia, integerrima, ſcabra, herbacea, articulis triplo longiora. *Flores* verticillati, axillares, utrinque circumſepti ſpinis tribus, rigidis, fulvis, craſſis, longitudine articulorum.

167. CLERODENDRUM (*fortunata*) foliis ſimplicibus lanceolatis integerrimis.
Habitat in India ♄
Frutex incanus. *Folia* oppoſita, lanceolata, nuda, integerrima, petiolata, per petiolos parum decurrentia. *Pedunculi* axillares, dichotomi, foliis breviores. *Calyces* patentes.

168. ACAN-

168. ACANTHUS (*dioſcoridis*) foliis lanceolatis integerrimis margine ſpinoſis. *Gronov. orient.* 192. †

Acanthus dioſcoridis verus ſativus. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 604. *Raj. ſuppl.* 636. *Rauvolf. it.* 285.

Habitat in Libano.

169. LEPIDIUM (*chalepenſe*) foliis ſagittatis ſeſſilibus dentatis.

Draba chalepenſis repens humilior, foliis minus cinereis & quaſi viridibus. *Moriſ. hiſt.* 2. *p.* 314.

Habitat in Oriente.

Facies *Thlaſpeos campeſtris*, ut vix diſtingvatur niſi ſiliculis. Removenda a *Lepidio Draba* (quæ Cochlearia eſt) ſiliculis perfecte Lepidii, nec ut in illa baſi gibbis.

170. LEPIDIUM (*alpinum*) foliis pinnatis integerrimis, ſcapo ſubradicato, ſiliculis lanceolatis mucronatis.

Naſturtium alpinum tenuiſſime diviſum. *Baub. pin.* 105. *Baub. hiſt.* 2. *p.* 918. *Raj. hiſt.* 826.

Cardamine alpina 3 minima. *Cluſ. hiſt.* 2. *p.* 128.

Thlaſpi montanum minimum. *Dalech. hiſt.* 1180.

Habitat in alpibus Sneeberg, Tyrolenſibus, Saltzburgenſibus, Helveticis, Baldi. *Seguier.*

Folia Lepidii petræi (a quo removenda), ſed caulis non paniculatus, verum *Scapus* rigidus, nec ramis filiformibus. *Siliculæ* lanceolatæ, ſtylo mucronato; Lepidii petræi vero ſiliculæ ovales absque ſtylo.

171. IBERIS (*ſaxatilis*) foliis lanceolato-linearibus carnoſis acutis integerrimis ciliatis, ramulis ſuffructicoſis.

Thlaſpi ſaxatile, vermiculato folio. *Baub. pin.* 107. *Garid. aix.* 466. *t.* 101.

Lithonthlaſpi tertium fruticoſius, vermiculato acuto folio. *Columm. ecphr.* 1. *p.* 278. *t.* 277. *f.* 1.
Habitat in Italia, Galliæque *auſtralis aridis ſabuloſis. Sauvages.* ♄
Fruticulus digiti altitudine: *Ramis* ſeneſcentibus ſæpius exaridis, erectiuſculis, ſubpubeſcentibus. *Folia* ſparſa, linearia, ſed medio latiora, ſubtus carnoſo-convexa, acuminata, margine tenuiora, ciliata. *Corymbus* terminalis, purpuraſcenti-albidus, erectus.

172. SISYMBRIUM (*burſifolium*) caule erecto folioſo, racemo flexuoſo, foliis lyratis.
Heſperis flore albo minimo, ſiliqua longa, folio profunde dentato. *Bærh. lugdb.* 2. *p.* 20.
Draba paluſtris ſiliquoſa major alpina, burſæ paſtoris folio. *Cupan. cat.* 3.
Habitat in Italiæ *montibus ſubhumidis. Miller.* ⊙
Caulis pedalis, teres, ramoſus, folioſus, lævis. *Folia* lyrato-ſinuata, omnino Burſæ paſtoris, glabra, fragilia, amplexicaulia. *Racemi* terminales, flexuoſi. *Pedicelli* breviſſimi, rigidi, erecti. *Calyces* læves, erecti, clauſi. *Petala* alba, cuneiformia, obtuſiuſcula, erecta: lamina longitudine calycis. *Stamina* 6, parva.

173. SISYMBRIUM (*orientale*) foliis pinnato-haſtatis tomentoſis, caule lævi.
Eryſimum orientale, ſonchi folio, flore ſulphureo, ſiliquis longiſſimis *Bærh. lugdb.* 1. *p.* 14.
Habitat in Oriente. *Miller.* ⊙
Similis Siſymbrio Irione, ſed folia tomentoſa.

174. SINAPIS (*erucoides*) ſiliquis lævibus æqualibus, foliis lyratis oblongis glabris, caule ſcabro.
Sinapi hiſpanicum pumilum album. *Tournef. inſt.* 227.
Eruca ſylveſtris, flore albo, italica. *Barrel. ic.* 132.
Habitat in Italia, Hiſpania, *ad vias, vineas.* ⊙

Caulis

Caulis ſcaber. Folia Erucæ, ſed magis oblonga, viridia, glabra. Petala alba Raphani, erecta, ungvibus vix diſtantibus. *Calyx* patens, exſiccatus violaceus evadens. Siliquæ glabræ: *Pedunculis* patentibus, racemoſis, ſimplicibus.

175. GERANIUM (*paluſtre*) pedunculis bifloris longiſſimis declinatis, petalis integris, foliis quinquelobis inciſis.

Geranium batrachioides paluſtre, flore ſangvineo. *Dill. elth.* 160. *t.* 134. *f.* 161.

Geranium ſangvineum majus. *Beſl. eyſt. vern.* 1. *t.* 9. *f.* 2.

Habitat in Ruſſia, Germania. ♃

Diſtingvitur a *Ger. Sylvatico*, cui foliis ſimillimum, *Pedunculis* longis, ante floreſcentiam recurvis, non erectis ſed declinatis, *Petalis* integris nec emarginatis.

176. GERANIUM (*bohemicum*) pedunculis bifloris, petalis emarginatis, arillis hirtis, cotydelonibus trifidis: medio truncato.

Geranium batrachioides bohemicum, capſulis nigris hirſutis. *Dill. elth.* 159. *t.* 133. *f.* 160.

Geranium batrachioides minus annum purpureo-cæruleum. *Moriſ. præl.* 267. *hiſt.* 2. *p.* 511. *ſ.* 5. *t.* 15. *f.* 1. *mala.*

Geranium bohemicum batrachioides annuum. *Raj. hiſt.* 1063.

Habitat in Bohemia? *Miller.* ☉

Planta ſimilis *Ger. molli*, ſed *Flores* cærulei. *Radice* annua a pluribus ſimilibus differt; ab omnibus autem *Cotyledonibus* figura foliorum Liriodendri. *Calyces* fructus magni. *Styli* deflorati ſaturate purpurei. *Villoſitas* plantæ viſcoſa eſt.

177. GERANIUM (*argenteum*) pedunculis bifloris, petalis emarginatis, foliis peltatis ſeptempartitis trifidis tomentoſo-ſericeis.

Geranium argenteum alpinum. *Bauh. pin.* 318. longius radicatum. *Pon. veron.* 341. *t.* 342. *Segu. ver.* 1. *p.* 471. *t.* 10.

Geranium argenteum montis Baldi. *Bauh. hiſt.* 3. *p.* 474.

Habitat in Baldi *ſummis præruptis rupibus. D. Seguier.* ♃

178. SIDA (*aſiatica*) foliis cordatis indiviſis, ſtipulis reflexis, pedunculis petiolo longioribus, capſulis hirſutis, calyce brevioribus.

Abutilon indicum, flore luteo minore. *Flor. zeyl.* 520.

Alceæ affinis indica Abutilon dicta, flore parvo, foliis mollibus profunde venoſis, ſiliculis lanuginoſis, *Pluk. phyt.* 126. *f.* 5.

Habitat in India. ⊙.

Planta ſimilis *Sidæ Abutilo* a qua diſtinguenda: *Caulis* villoſus, craſſus. *Folia* cordata, nervoſa, acuminata, inæqualiter ſerrata, non lobata; ſubtus valde venoſa, utrinque durius tomentoſa. *Stipulæ* craſſæ, reflexæ. *Pedunculi* folio longiores. *Fructus* cernuus, valde hirſutus, calyce brevior, Capſulis mucrone bifido.

179. SIDA (*indica*) foliis cordatis ſublobatis, ſtipulis reflexis, pedunculis petiolo longioribus, capſulis ſcabris calyce longioribus.

Abutilon indicum. *Comm. hort.* 2. *t.* 1. *Bauh. hiſt.* 2. *p.* 959. *Moriſ. hiſt.* 2. *p.* 531. *ſ.* 5. *t.* 19. *f.* 4.

Altheæ theophraſti ſimilis. *Bauh. pin.* 316.

Habitat in India. ⊙

Similis *Sidæ Abutilo* ſed tenerior. *Caulis* villoſus. *Folia* cordata, utrinque obſolete lobata, ſerrata, mollia, vix conſpicue tomentoſa. *Stipulæ* teneræ, reflexæ. *Pedunculus* petiolo longior. *Fructus* erectus: *Capſulis* carina hiſpidis, apice in angulum rectum terminatis.

180. SI-

180. SIDA (*occidentalis*) foliis cordatis ſublobatis, ſtipulis patentibus, pedunculis petiolo brevioribus, capſulis pendulis obtuſis.

Abutilon veſicarium, flore fructuque majore non criſpo. *Dill. elth.* 7. *t.* 6. *f.* 6.

Habitat in America. ⊙

Pedunculi fructus pendentes, a baſi deorſum flexi. *Capſulæ* obtuſæ apice rotundatæ.

181. MALVA (*limenſis*) caule erecto herbaceo, foliis lobatis, ſpicis ſecundis axillaribus, ſeminibus lævibus.

Habitat in America. *Miller.* ⊙

Planta ſimillima *Malvæ peruvianæ* (ſeminibus denticulatis) ut forte proles hybrida. Differt tamen *Foliis* quinquelobis nec ſeptemlobis, ſubvilloſis nec glabris, ſed marginibus in utraque ſubfuſcis. *Floribus* magis in capitulum congeſtis, quamvis fructus calyces in racemum ſecundum tranſeant, ſed pedicellati. *Corollis* cæruleis, nec purpureis. *Calycibus* punctis elevatis venoſis, quod non in altera.

182. MALVA (*ſcabroſa*) caule fruticoſo hirto, foliis lobatis hirtis, floribus rectis, pedunculis geminis.

Malva africana fruteſcens, flore rubro. *Comm. hort.* 2. *p.* 171. *t.* 86.

Malva africana fruteſcens, flore parvo carneo ungviculis atro-rubentibus. *Pluk. amalth.* 140. *t.* 431. *f.* 5.

Habitat in Æthiopia. *Burmannus, Millerus.* ♄

Frutex altitudine humana, ſolitarius, teres, viridis, hirtus. *Folia* quinqueloba, obtuſa, ſerrata, venoſa, rugoſa, hirta: *Pedunculis* teretibus longitudine foliorum. *Stipulæ* patentes, lanceolatæ, integræ. *Pedunculi* axillares, filiformes, ſæpius bini, uniflori,

flori, hirti, foliolo ſæpe ad baſin inſtructi. *Calyx exterior* triphyllus. *Corollæ* carneæ fundo purpureo.

Differt a *Malva capenſi* Pedunculis axillaribus & primis binis nec ſolitariis; iisque florentibus rectis, nec geniculo ad angulum obtuſum inflexis; Petalis latere ſe tangentibus, nec diſtantibus; Staminum columna fere glabra, nec tota hirſuta; Calycis exterioris foliolis planis, nec canaliculatis.

183. ANTHYLLIS (*Aſphaltoides*) fruticoſa, foliis ternatis æqualibus, capitulis terminalibus ſeſſilibus.

Habitat in Æthiopia. Royenus. ♄

Frutex Caule hirſuto. *Folia* absque ſtipulis, ſeſſilia, ternata, lanceolata, ſubcarnoſa, inferiora glabra, floribus proxima ſubpiloſa, conferta. *Capitula* terminalia, ſolitaria, ſeſſilia. *Bracteæ* ſub ſingulo calyce tres, lineares, molles, hirſutæ. *Calyces* hirſuti. *Facies* Loti, ſed Stamina coadunata. *Legumina* brevia, hirſuta. *Stipulæ* in planta nullæ.

184. DOLICHOS (*ſinenſis*) caule volubili, pedunculis multifloris erectis, leguminibus pendulis cylindricis toruloſis.

Dolichos ſinenſis. *Rumph. herb.* 5. *p.* 375. *t.* 134.

Habitat in India. ⊙

Legumina communiter in ſingulo pedunculo duo vel tria. *Semina* eſculenta a nautis emuntur in China pro alimento & viatico.

185. ERVUM (*ſolonienſe*) pedunculis cirrhoſis ſubbifloris, petiolis mucronatis, foliolis obtuſis.

Vicia pedunculis uni-biflorisve, petiolis diphyllis, breviſſime cirrhoſis. *Guett. Stamp.* 1. *p.* 235.

Vicia minima. *Riv. tetr.*

Vicia minima præcox pariſienſium. *Tournef. inſt.* 397.

Vicia

Vicia præcox verna minima ſolonienſis, ſemine hexaëdro. *Moriſ. bleſ.* 321. *hiſt.* 2. *p.* 63. *ſ.* 2. *t.* 4. *f.* 14. *Raj. hiſt.* 902.

Habitat in Anglia, Gallia. ☉

Caules ſpithamei, ſubtomentoſi. *Petioli* non in cirrhum, ſed in mucronem terminantur: *Foliolis* 4 ad 8, lanceolatis, obtuſis. *Stipulæ* utrinque acuminatæ. *Pedunculus* foliis longior, terminatus filo, ſub quo *Flores* duo, alterni, pedicellati.

186. CORONILLA (*minima*) procumbens, leguminibus angulatis articulatis nodoſis.

Ferrum equinum gallicum, ſiliquis in ſummitate. *Baub. pin.* 349.

Polygala Cortuſi. *Baub. hiſt.* 2. *p.* 351.

Habitat in Italia, Gallia *auſtrali.* ♃

Caulis diffuſus, vix ſpithameus, baſi lignoſus. *Folia* pinnata: Foliolis 9, pluribusve, obovatis: infimis cauli adſtantibus. *Stipula* vaginacea, a tergo emarginata denticulis duobus. *Folia* ſæpe vix Milio majora.

187. INDIGOFERA (*trifoliata*) leguminibus compreſſis pendulis, foliis ternatis lanceolatis.

Habitat in India.

Caules adſcendentes, apice ſubpubeſcentes, ſimplices. *Stipulæ* nullæ. *Folia* ternata: foliolis lanceolatis, nudis; infimis oppoſitis. *Flores* ex alis foliorum, plurimi, ſubſeſſiles. *Legumina* compreſſa, ſubſcabra, 3 ſ. 5-ſperma, ſuturis obtuſis, infra folia pendula: Folia enim inferiora cadunt quam primum flores inferiores defloruere.

188. ASTRAGALUS (*depreſſus*) acaulis, ſcapis folio brevioribus, leguminibus cernuis, foliolis ſubemarginatis.

Aſtragalus ſupinus minor, floſculis albis. *Bœrh. lugdb.* 2. *p.* 54.

Aſtragalus acaulos ferme, flore luteo. *Buxb. act.* 3. *p.* 21. *t.* 38. *f.* 2?
Habitat in alpinis Europæ ♃.
Radix fibroſa: *Ramulis* breviſſimis, arcte ad terram depreſſis. *Scapi* omnium breviſſimi, *Floribus* pluribus, ſæpe 7. *Calyces* adſperſi pilis raris, fuſcis, adpreſſis. *Corollæ* parvæ, albæ, carina apice purpuraſcente. *Legumina* cylindrica, acuminata, longitudine ſcapi, glabra, bilocularia, reflexa, pedicellis breviſſimis, rigidulis. *Folia* digitalia, pinnata: foliolis 15, ſ. 17, ovalibus, vix emarginatis, glabris, ſubtus pilis albis incanis.

189. LACTUCA (*Serriola*) foliis verticalibus carina aculeatis.
Lactuca ſylveſtris coſta ſpinoſa. *Bauh. pin.* 123.
Lactuca ſylveſtris laciniata. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 58. *ſ.* 7. *t.* 2. *f.* 17.
β. Lactuca ſylveſtris italica coſta ſpinoſa, ſangvineis maculis adſperſa. *Herm. paradiſ.* 191. *t.* 194.
γ. Lactuca ſylveſtris annua coſta ſpinoſa, folio integro colore cæſio. *Moriſ. hiſt.* 3. *p.* 58.
Habitat in Europa *auſtrali.* ⊙
Differt a *Lactuca viroſa* (a qua diſtingvenda) foliorum plano verticali nec horizontali, &c.

190. HIERACIUM (*ſanctum*) foliis lyratis obtuſis dentatis, ſcapo nudo multifloro.
Habitat in Palæſtina. *Haſſelquiſt.* ♃
Radix tenuis, fibroſa. *Folia* radicalia, plura, obovata, lyrata, dentata, obtuſa, petiolata, pubeſcentia. *Scapus* foliis duplo altior, ſubpubeſcens, apice gerens *Flores* 5, ſ. 7, parvos, luteos, *Pedunculis* villoſis, *Calycibus* imbricatis, acutis.

191. CARDUUS (*mollis*) foliis pinnatifidis linearibus ſubtus tomentoſis, caule inermi unifloro.
Carduus mollis, laciniato folio. *Bauh. pin.* 377.

Car-

Carduus mollior 1. *Cluſ. hiſt.* 2. *p.* 151.
Habitat in alpibus Auſtriæ.
Folia radicalia plura, linearia, pinnatifida, ſubinermia, ſubtus albo tomentoſa, ſupra ſubpubeſcentia. *Caulis* teres, ſimplex, ſubtomentoſus, inferne parum folioſus, ſuperne ſubnudus, inermis. *Calyx* terminalis, majuſculus, craſſiuſculus, ſqvamis mucronato-ſubulatis non pungentibus. *Corolla* purpurea. *Folia* Echinopis annui ſunt.

192. BIDENS (*atripicifolia*) caule paniculato, foliis deltoidibus alternis dentatis petiolatis ſtipulatis.
Habitat in America *meridionali. Miller.*
Caulis lævis, herbaceus, paniculatus. *Folia* deltoidea (Chenopodii), tenuia, dentata, nuda, in petiolos deſinentia, alterna. *Stipulæ* pares, reniformes inſtar auricularum. *Flores* ſolitarii, terminales, oblongo-ovati, abſque radio. *Receptaculum* ſubulatum, paleis longitudine floſculorum apice villoſis. *Floſculi* minimi. Semina oblonga, tetragona, mutica.

193. SANTOLINA (*ſquarroſa*) pedunculis unifloris lateralibus, foliis ovalibus mucronatis recurvatis.
Habitat in Æthiopia. *Burmannus.* ♄
Fruticulus determinate ramoſus, inæqualis. *Folia* alterna, ſeſſilia, ovalia, mucronata, glabra, recurvata. *Pedunculi* axillares, laterales, ſolitarii, uniflori, folio longiores. *Calyces* oblongi, imbricati, læves; ſquamis intimis linearibus, membranaceis, patulis. *Floſculi* æquales, hermaphroditi, interſtincti *Paleis* linearibus, longitudine floſculorum. *Semina* coronata Pappo breviſſimo.

194. SANTOLINA (*pubeſcens*) corymbis ſimplicibus faſtigiatis, foliis lanceolatis indiviſis villoſis.
Coma aurea africana fruticoſa omnium maxima, foliis tomentoſis & incanis. *Comm. hort.* 2. *p.* 93. *t.* 47.

Habitat in Æthiopia. *Burmannus.* ♄

195. ANTHEMIS (*alpina*) foliis dentato-pinnatis linearibus integerrimis, caule villoſo unifloro, paleis ſphacelatis, petalis ovatis.

Chamæmelum alpinum ſaxatile perenne, flore albo ſingulari, calyce nigricante. *Till. piſan.* 39. *t.* 19. *f.* 1. *Segu. ver.* 3. *p.* 282.

Habitat in alpibus Tyroli, Baldo. *Seguier.* ♃

Habitus *Anth. arvenſis* ſed minor. *Caulis* adſcendens, indiviſus, una cum tota planta villis adſperſus. *Folia* ex dentatis pinnata: pinnis rarius bifidis, integerrimis, linearibus, acutis. *Calycis* ſquamæ lato margine membranaceo nigro cinctæ. *Paleæ* maximam partem nigræ. *Radii* petala alba, rotundata, integra.

196. ANTHEMIS (*fruticoſa*) ſuffruticoſa, foliis linearibus triquetris tomentoſis indiviſis, floribus ſeſſilibus.

Bellis fruteſcens africana camphorata. *Raj. ſuppl.* 221.
Bellidiaſtrum ſubhirſutum linifolium. *Vaill. act.* 588.
Habitat in Æthiopia. *Burmannus.* ♄

Caulis fruteſcens, a foliis deciduis ſcaber. *Folia* ſubulato-linearia, triquetra, conferta, ſeſſilia, undique tomentoſa, ſupra & verſus apices ramorum magis. *Flores* ſolitarii, terminales, ſeſſiles. *Calyx* foliolis imbricatis, apice armatis membrana ſublanceolata, concava. *Radius* albus. *Paleæ* ſubſetaceæ.

197. ARCTOTIS (*paradoxa*) floſculis radiantibus ſterilibus, paleis diſco longioribus coloratis; foliis bipinnatis linearibus.

Chryſanthemum foliorum pinnis breviſſimis dentatis. *Burm. afric.* 175. *t.* 64.

Habitat in Æthiopia. D. *Aſcanius.* ☉

Folia multa, multifida, linearia laciniis & lacinulis, glabra. *Rami* interne alterni, folioſi. *Pedunculi* ter-

terminales, nudi, uniflori. *Calycis* ſquamæ interiores membranaceo apice. *Radius* luteus, ſterilis. *Paleæ* flavæ, truncatæ, radio ipſo longiores. *Semina* linearia, baſi lanata, apice Corona pentaphylla, ovata, patente, longitudine ſeminis, figura calyculi ſtatices.

198. ARCTOTIS (*ſuperba*) floſculis radiantibus quiquepartitis, foliis pinnatis dentatis: laciniis bipartitis.

Jacobæa africana, ſtœbes facie, flore ampliore, petalis radialibus trifidis. *Volk. norib.* 224. *t.* 224.?

Habitat in Æthiopia.

Folia magis pinnata quam in reliquis; ſupra viridia, ſubtus albo tomentoſa, pinnis dentatis bipartitis. *Floſculi radiales* quinquepartiti: laciniis lateralibus brevioribus profundioribus, lutei, ſubtus purpurei.

199. CAREX (*baldenſis*) ſpicis androgynis ovatis triquetris ternis congeſtis terminalibus ſeſſilibus, involucro diphyllo.

Carex alpina, capitulis albis: ſquamis triquetris & pulchre lucentibus. *Segu. ver.* 1. *p.* 125.

Gramen junceum montanum, capite ſquamoſo. *Bauh. pin.* 6. *prodr.* 13. *t.* 13.

Gramen junceum e monte baldo. *Bauh. hiſt.* 2. *p.* 509.

Habitat in Baldo. *Seguier.* ♃

Folia anguſtiora. *Culmus* ſpithameus, triqueter. *Involucrum* diphyllum, ſpicis longius. *Spicæ* tres, albæ, ſeſſiles, confertiſſimæ, terminales; *Floſculi feminei* ſtylo ſimplici inter ſquamas, ſæpius tres, inferiores ſpicæ. *Semine* magno tritici. Reliquæ ſquamæ *floſculis maſculis*: ſtaminibus, ni fallor, 4, ſ. 5.

200. ANDROPOGON (*gryllus*) paniculæ pedunculis ſimpliciſſimis trifloris: floſculo hermaphrodito ariſtato ciliato baſi barbato.

Ægilops bromoides juba purpuraſcente. *Bauh. hiſt.* 2. *p.* 436. *Scheuchz gram.* 267.

Gramen ſparteum feſtuceum ſ. Ægilops ſpartea villoſa. *Barr. ic.* 18. *f.* 2.

Habitat in Rhætia, Helvetia, Veronæ, *Sauvages. Seguier.*

Panicula verticillata. *Flores* triflori, loco calycis communis lana. *Floſculus* intermedius *hermaphroditus* ſeſſilis: Ariſta terminali, tortili: Valvula exteriore ciliata. *Maſculi* laterales, ſolitarii utrinque, æquales, oppoſiti, pedicellati, deſinentes in ariſtam tortilem. *Folia* ſubtus villis adſperſa.

LXIV.

SOMNUS PLANTARUM,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſitus a

PETRO BREMER.

Helſingo.

Upſaliæ 1755 *Decembr.* 10.

CAPUT PRIMUM.

Rem Herbariam ab antiquiſſimis temporibus Ariſtotelis diurna fere nocturnaque manu volverunt Naturæ Curioſi, tantumque in eadem nunc demum profecerunt, ut nihil fere ab iis intactum videretur. Botanici fuerunt huc usque in eo fere maxime occupati, ut plantas delinearent, deſcriberent, methodos & ſyſtemata conderent: ſine enim diſtributione plantarum in claſſes, ordines, genera & ſpecies vix ac ne vix quidem dignoſcerentur & diſtinguerentur; hac vero ad tantum faſtigium evecta eſt Scientia Naturalis, ut res varias easque novas, ne vel cogitatione quondam captas perſpicere licuerit; e. gr. ut paucis, quæ ad illuſtre hoc Lycæum fuerunt obſervata, leviter attingam. Animadver-

madvertimus 1. quod quæque ſuam *terram* planta amet, confuſe licet illæ creſcere nobis videantur. 2. *ordinem* inter arbores *folia* ſua protrudendi obſervari, 3. ordinem, quem plantæ ſequi videntur in *floribus* ſuis quovis anno explicandis. 4. quod plurimi flores ſtatis interdiu *horis* recludantur & iterum claudantur. 5. *Pecora* ſingula habere ſibi aſſignatas, quas edunt, plantas, & cæteras reliquis animantibus relinquere, ne ſe invicem alimento privent. 6. *Inſecta* ſingula in ſuis hoſpitari plantis. 7. Flores mirum in modum *nuptias* ſuas celebrare, fœcundari, per mixtionem hæterogeneam ita degenerare, ut novæ inde varietates & conſtantes exſurgunt, ſi non novæ ſpecies. Sed longe plura ſunt fortaſſe poſtero ævo reſervata, quod ulteriorem occaſionem habebit in campis Naturæ exſpatiandi.

1. Plantæ perplurimas habent qualitates cum animalibus communes, tantamque cum iis ſimilitudinem, ut neſciam ſane, an quis ſe plantam ſiccam *Confervam articulatam* ab vermiculo exſiccato, dicto *Sertularia*, poſſe arbitretur diſtingvere. Vermes hi minimi videntur per poros ſuum colligere nutrimentum, ut tenellæ Algæ aquaticæ, & pari modo ac plantæ in ramos creſcunt: Plantæ purum & a ſole modificatum *aërem*, quem parte foliorum ſuorum ſuperiore adtrahunt, poſtulant. Sufficiens requirunt a fimo aut alia terra *nutrimentum*, ſufficientemque humectatione potum. Plantis ſuus debetur *motus* & *quies*; ſi enim nimia quiete abundent, ſicuti in caldariis, torpent, inſectis infeſtantur, putreſcunt, graciles & pallidæ fiunt: cum aliæ, quæ libero aëre gaudent, omnibus ventis agitatæ, firmiores fiunt, vigent

---

1. *Stationes plantarum.* 2. *Vernatio arborum.* 3. *In Philoſophia Botanica.* 4. *Ibidem.* 5. *Pan Svecicus.* 6. *Hoſpita inſectorum Flora.* 7. *Plantæ Hybridæ.*

vigent & pulcre florent, exceptis ſolummodo quibusdam plantis paraſiticis, quæ plurimæ foliis carent, ut Lathræa, Monotropa, Hypociſtis, Cynomorium, nec non plantæ ſucculentæ, quæ in campis locisque elevatioribus aluntur. Suas habent plantæ *excretiones*, tranſpirant, per glandulas ſecernunt, eodem pene ac animalia modo *venerem* celebrant, quod licet alio in loco *) ſatis ſuperque ſit evictum; ne tamen cui circa hanc rem ullus ſcrupulus relinquatur, unum tantum, quod in noſtris caldariis quotannis videre licet, experimentum proferre lubet e.g. in MOMORDICA *Balſamita*, quæ apud nos ſero plerumque autuno floret, clauſis jam tum feneſtris & januis caldarii, flores mares eodem ac fœminæ cauli inſident, ſed tamen remoti: Pollen itaque ex defectu venti ab antheris ad ſtigmata non poteſt deferri, quam ob cauſam feminæ ſemper abortiunt; Hortulani igitur maſculum florem decerpunt, eoque ſtigma floris fœminei conſpergunt, & flores tali modo fœcundati plerumque fructum ferunt, ſed non alii. Numne hoc ſufficienter probet plantas fœcundari ex polline ſupra ſtigmata illapſo.

3. Præterea apud plantas animadvertimus tam multas mirandasque qualitates cum animalibus convenientes, ut taceam, quod ſuas *metamorphoſes*, ſicuti Inſecta, ſubeant. Flores ad aërem attrahendum ſe elevant, conduntque non aliter ac Inſecta ſua germina, ut *Valantia* ſub foliis ſuis, *Aſarina* ſub pedunculis, *Arachis Trifolium ſubterraneum* & *Latyrus ſubterraneus* in ipſa terra. Animalia vero unum habent, quod in plantis deſideratur, ſcilicet quod non ſentiant, & motu careant voluntario, qui in animantibus nervorum, ex cerebro, ad reliquas partes ſeſe diffundentium, ope peragitur. Licet enim aliquæ

*) *Sponſalia Plantarum.*

quæ *Mimoſæ* & *Oxalis ſenſitiva* a contactu ſua folia contrahant, fit hoc ſine illorum ſenſatione.

4. Quemadmodum plantæ nervis & ſenſatione ſunt deſtitutæ, ſequi quidem videtur, *ſomnum* illis & *vigilias* non proprie poſſe adſcribi; nihilo tamen ſecius, ſicuti quicquid caret alterna requie durabile non eſt, ita complacuit Creatori O. M. plurimis, ſi non omnibus plantis, ſomni analogon quoddam concedere, quodque hoc loco, licet improprie, ſomnum plantarum, qualis & primo intuitu eſſe videtur, nominare ego auſus ſum, ut novum terminum cudere evitem, qui longe obſcurior minusque acceptus fieri poſſet.

5. Animalia ſomno ac otio ſe datura, plerumque particularem ſitum obſervant. Simia inſtar hominis lateri incumbit, & integumento ſe ad caput usque obtegit. Camelus, capite inter pedes anteriores poſito, dormitat. Magnam avium partem ala videmus caput obnubere. Pſittaci quidam ſub ſomno capite nutant. *Pſittacus Galgulus* uno tantum pede ramulum arboris amplexus ex illo pendet non aliter ac penderet mortuus; & quidam Aranei, ut & Inſecta alia, pedibus poſterioribus ſuſpenſi quietem noctu capiunt; ſi ſtatuere fas ſit, quod diverſi ſtatuunt Phyſiologi, Inſecta proprie non dormire.

6. Similem fere in plantis pluribus qualitatem obſervavimus, in eo, quod noctu ſua folia contrahant & complicent, ne non tantum a ventis procelliſque lædantur, ſed &, ut, quiete tranquilla fruentes, novas quaſi vires recuperent. Plantas tali frui ſomno novum quid eſt & inauditum, & hic viam ingredior, a nemine antea calcatam, quæ tamen progreſſu temporis forſan planior evadet, dum plures illam fuerint ingreſſi veſtigia Creatoris legentes. Homo rationis particeps ſemper & ſedulo ad obvia Naturæ

turæ phœnomena adtendere debet; hæc enim ſemper ad novas res novaque inventa generi humano utilia ducunt, quamquam primo intuitu vana perſæpe videantur.

7. Omnino cavendum eſt, ne confundatur plantarum ſomnus cum ea, qua gaudent flores facultate certo ſeſe ſubdiu tempore contrahendi iterumque ſtatis horis explicandi, quod phœnomenon N. D. Pr. in Philoſophia Botanica *Vigiliis* Plantarum inſignivit. Per ſomnum vero heic intelligo eam formam faciemque, quam plantæ ſub nocte induunt maxime a diurna earum facie diverſam, nulla habita ratione partium internarum ſeu ipſius fructificationis.

8. Quicunque tempore æſtivali ſub nocte prata ſilvas aut hortos aut caldaria perluſtraverit, animadverterit procul dubio, omnes res ſub peregrina facie ſeſe offerre, ita, ut acutiſſimus præteriens Botanicus vix ac ne vix quidem agnoverit plantas notiſſimas; quam varietatem a luce & umbra provenire vulgo creditum fuit. Largimur quidem nocturnas tenebras multum eo conferre; docuit tamen accuratior obſervatio, formam nocturnam vere multumque a diurna differre, quod huc usque a Botanicis non fuit obſervatum.

9. Unicum tantum hujus rei veſtigium invenio apud Auctores, qui de TAMARINDO, uti arbore in regionibus calidioribus mirabili, tradiderunt, quod noctu ſemper ſua folia contrahat, tenellum adhuc fructum a noctis injuriis ſub illis ita defendens; quod tamen *Rajo* una cum *Syëno*, Botanicis licet acutiſſimis, fabulam redolere viſum fuit. *ACOSTA arom.* 271. de Tamarindo: „folia ſub noctem ſe contrahunt, ſuumque fructum amplecti ſolent, ſumma „vero Aurora explicare incipiunt grato ſpectaculo. *ALPINUS ægypt.* 35. „Tamarindus hoc mirabile

„habet, quod ejus folia ſolem ſemper ſequantur, ſo-
„liſque ſequia dicuntur, nam ipſo occidente, omnia
„in ſe clauduntur, eodemque aperiente aperiuntur;
„atque hæc motio tantam vim habere in iis obſerva-
„tur, ut ſiliquas dum habent, occidente ſole, eas-
„dem foliis arctiſſime in ſe claudant & retinere ſpe-
„ctentur, eodemque oriente aperiantur, ſiliquaſque
„relinquant. Hanc foliorum converſionem pluribus
„Ægyptiis aliis plantis communem animadverti,
„quippe Acaciæ, Abſus, Abrus, Seſban atque Ta-
„marindo." *RAJUS* in *hiſt. plant.* p. 1748, dum hoc recenſet, ita dicit: „Folia ſole occidente, ut
„in Acacia aliiſque, ſeſe contrahere ſolent, eoque
„oriente aperire, ut tradit Alpinus; at vero fru-
„ctum ſeu ſiliquam frigoris vitandi cauſa foliis ſe in-
„volvere, ut Alpinus & Acoſta ſcribunt, & mira-
„culi loco habent, mihi cum aliis fabulam redolere
„videtur.

10. Nocturnam foliorum mutationem, quam nos ſomnum dicimus, multi fortaſſe ſibi perſvadeant ex eo dependere, quod die calor ſolis reddat folia & petiolos plantarum molliores flaccidioreſque, unde plantæ fierent magis patentes; & contra: foliis a frigore noctis coarctatis, plantæ etjam coarctarentur, non aliter ac tempore fieri obſervamus autumnali, dum FRIGUS teneriores infeſtare plantas incipit, ubi ſuis foliis quaſi ſeſe obtegere ſolent, quod in *Euphorbia Lathyre*, *Ocymo fruticoſo*, *Aſclepiade curaſſavica*, *Solano bahamenſi* imprimis animadvertitur. *EUPHORBIA Lathyris* deflectit autumno arcte ad caulem folia, ut caulis foliis fere totus obducatur. *Ocymum fruticoſum* in frigidiore loco poſitum, marginem foliorum contrahit, & folia ad caulem reflectit. *Aſclepias curaſſavica* itidem autumno, ingruente frigore, reflectit arcte ad caulem folia inferiora. *Solanum bahamenſe*, inveteraſcente autumno, in loco frigi-

frigidiori poſitum, ad caulem arcte ſua folia deflectit, iisque caulem ab injuriis aëris defendit; quod vero in hocce notatu digniſſimum obſervatur, eſt, quod pagina folii ſuperior non ad extra vertitur, quod ex folio depreſſo proprie ſequi deberet, ſed petioli ſe ita inflectunt, ut pagina folii inferior extrorſum, & pagina ſuperior, uti tenerior, introrſus flectatur, ut ſic tegatur caulis; & quod plus adhuc admirationis movet, eſt, quod folia meridiem verſus, quæ ſoli calenti obvertuntur, ſicuti reliqua quidem dependeant, paginis vero non inferioribus, ſed ſuperioribus extrorſum flexis, ut quantum poſſint, ſole adhuc calente, reſpirent.

11. Somnum vero plantarum non unice tribuendum eſſe aëri frigidiori, ex eo clariſſime patet, quod eædem plantæ, in caldario licet calenti repoſitæ, & ubi idem diu noctuque ſit caloris gradus, ſolitis tamen horis ſomnum ſuum recuperent. h. e. veſperi ſe contrahant, & ſumma aurora rurſus aperiantur, & quod notatu dignum eſt, quod hanc viciſſitudinem obſervent, ſive operimenta feneſtræ caldarii clauſa fuerint, ſive non, quod in horto Academico quotidie licet videre. Hoc certe meam & fortaſſe multorum aliorum admirationem auget, tam artificioſe a Creatore conſtitutas eſſe plantas, ut easdem in machinis videam mutationes, quas non niſi animalibus ſenſu & voluntate gaudentibus competere videretur.

12. Circa ſomnum plantarum hoc quoque obſervatum velim, plantas illum, ſicuti animalia, dum teneræ ſunt, avidius carpere, adultiores vero minus ſomno indulgere; quare qui poſt me circa hanc rem plura experimenta inſtituere cupit, tempus obſervabit vernale, quod nos hac vice facere non potuimus, qui adulta jamtum æſtate de tali ſomno quidquam ſuſpicari cœpimus.

13. Primam hujus ſomni ſuſpicionem N. D. Pr. præbuit *Lotus ornitopodioides*, quæ ex ſeminibus ad N. D. P. a ſummo noſtri ævi Medico & Botanico conſummatiſſimo Dn. de *Sauvages*, Profeſſori Monſpelienſi miſſis prodierat: Planta binos flores edebat, quas ubi N. D. P. animadvertebat, conſtituit animo, ſtatim admonere hortulanum, ut ſpecialem horum florum curam ageret, ne quodam infortunio perirent; aliis vero intervenientibus negotiis ad veſperam usque diſtractus, hortulanum tum vocabat, plantam illi commendaturus, ſed fruſtra quærebantur flores. Die ſequenti flores iterum ſe conſpiciendos præbebant, ſed hortulanus ad veſperam uſque aberat, tum flores ſe rurſus abſcondiderant & non inveniebantur, licet a N. D. P. & Hortulano ſumma diligentia requiſiti. Tertio die flores ſicut antea comparebant, & hortulanus tunc accerſitus novos jam flores eſſe tuto ſibi perſvadebat, quum tanta diligentia præterita veſpera quæſiti fuerant. Circa veſperam hujus diei redibant iterum N. D. P. & hortulanus flores tam fugaces quæſturi, qui tertia jam vice diſparuerant, multum tamen diuque requiſiti tandem inveniebantur, ſub tribus foliis, quaſi ſub tecto quodam reconditi. Hoc idem Phœnomenon iteratis dein vicibus, veſperis horis obſervavit N. D. P. quod & illi occaſionem ſubminiſtravit tranquillo vento tum ipſum hortum, tum caldarium, candela vel lucerna nocturno tempore perluſtrandi, ubi eandem fabulam in toto fere regno vegetabile agi obſervavit. prout Caput II. infra edocebit.

14. FOLIA plantarum aut *ſimplicia* ſunt aut *compoſita*. *Compoſita* imprimis maximeque dormiunt, quatenus ad ſe contrahendum aptiſſima; unde videre licet, foliorum ſtructuram non eſſe fortuitam ſive temerariam, ſed a Creatore omniſcio ad certum deſtinatam finem. Animadvertimus vero folia SIMPLICIA

PLICIA poſitionem in ſomno plantarum quatuor modis variare; nimirum, quod ſint vel *conniventia* vel *includentia*, vel *circumſepientia*, vel demum *munientia*. 1. CONNIVENDO fit ſomnus, quando duo folia oppoſita pagina ſuperiore tam arcte ad ſeſe mutuo applicantur, quaſi eſſet unicum folium, quo tenella germina futuri ramuli foliorum & fructificationis ſub hoc involucro ab injuriis aëris nocturni conſervantur. 2. INCLUDENDO, dum folia alterna, noctu ſe cauli adproximant, ut inter caulem & folium in tutela ac præſidio lateat tenellus ramulus ſive flos. 3. CIRCUMSEPIENDO, cum folia, alias horizontaliter poſita, nocte ſurſum eriguntur, & caulem aut ramulorum apicem circumcingunt, infundibuli formam figurantia, ſub quo tenelli flores & germinantia folia, ſarta tectaque ab omnique incommodo detrimento conſervantur. 4. MUNIENDO, cum folia ſuprema cum longis ſuis, antea horizontaliter patentibus petiolis, circumcirca dependeant, formantque quaſi fornicem, quo nec flores nec folia tenella infeſtare poſſit ventus, ros, imber, nec vel alia damna exterius ipſis facile inferri.

Folia COMPOSITA ſub ſomno tenellam defendunt plantam, aut 5. ſeſe CONDUPLICANDO, quando nimirum foliola ſibi invicem, ut libri folia adproximentur, ſuperiorem ſuam tegentia paginam. 6. INVOLVENDO, quando foliola tantum apicibus conniveant, & inter ſe invicem cavitatem forment, ut ibi tenellus flos in tuto deliteat. 7. DIVERGENDO, quando foliola baſi adproximentur, apicibus vero pateant. 8. DEPENDENDO, foliolis demiſſis, ne ros aut imber plantulam gravet, nec ventus concutiat. INVERTENDO & IMBRICANDO, ut tegatur tenerior foliolorum ſuperficies, & ipſi petioli communes a vento imbribus procellisque defendantur.

CAPUT SECUNDUM.

Folia	Simplicia	1. Conniventia.	1-3.
		2. Includentia.	4-6.
		3. Circumſepientia.	7-15.
		4. Munientia.	16-21.
	Compoſita	5. Conduplicantia.	22-29.
		6. Involventia.	30-34.
		7. Divergentia.	35-36.
		8. Dependentia.	37-45.
		9. Invertentia.	46.
		10. Imbricantia	47-51.

1. CONNIVENTIA.

1. ATRIPLEX *hortenſis* connivet ſingulis noctibus ſupremis foliis, & intra paria foliorum ſuprema, nunc à ſitu horizontali ad perpendicularem erecta, includit tenellam plantam ad tempus usque floreſcentiæ.

2. ASCLEPIADES variæ ſua per noctem folia ſurſum dirigunt, ambo vero ſuprema arcte adunata tenellos flores condunt.

3. ALSINE *media* noctu foliorum paria ſupra petiolos baſi approximat, ut includant tenellum primordium ramuli; eumque per penultimam foliorum oppoſitionem longioribus petiolis gaudeat enatis, hoc ſupra ultimum connivet & includit ramuli rudimentum.

2. INCLUDENTIA.

4. SIDÆ *Abutilon* ambo ſuprema folia, quorum alterum majus eſt, nocte ſuos petiolos erigunt, ut melius adproximentur, id vero folium, die horizontaliter patens, perpendiculare dependet ex eodem petiolo, ita ut pagina ſuperior extrorſum verticalis dirigatur, pagina vero inferior ad alterum folium proxi-

proxime adplicata ſe inter & id comprimit tenellam pullulantem plantam.

5. AYENIA eandem obſervat omnino legem, quam Sidæ.

6. OENOTHERA *mollis* nocte ſurſum tollit ſua horizontaliter patentia folia, ita ut, flore adhuc non rite explicato, perpendicularia fiant, florem ſe inter & caulem arcte comprimentia, ut ibi tutus tectusque acquieſcat; poſt fœcundationem vero peractam, amplius hoc fieri non obſervatur.

3. CIRCUMSEPIENTIA.

7. MALVA *peruviana* gerit folia lobata petiolis longiuſculis inſidentia & patientia; ex alis vero foliorum ſpicam unilateralem, floribus obtegentibus latus ſuperius pedunculi erecti; ingruente autem nocte recurvat pedunculum deorſum, petiolum vero erigit & folio amplectitur, tamquam manu, reflexam ſpicam, ut flores in ſinu folii deliteſcant per totam noctem, conſervati ab injuriis aëris, ſtupenda naturæ providentia.

8. IVA *annua* ſingulis noctibus erigit antea patentia folia in infundibili formam, cujus ſub præſidio protegitur tenella planta ab externis injuriis, ne ibi lædatur, ubi partem nobiliſſimam ſit proditura.

9. PARTHENIUM *Partheniaſtrum*: tantum quantum cum priori huic intercedit diſcrimen, ratione foliorum ſuorum tam frequenter diviſorum, ſuam tamen ſub ſomno cognationem cum illo conſpiciendam præbet, erigendo eodem modo ſuprema ſua folia, iisque tenellam plantam circum ſepiendo.

10. MANDRAGORA foliis de die patet ut flores pateant; noctu vero folia erigit ut flores non conſpiciantur.

11. DATURA *Stramonium* ſurſum tollit ſub noćte patentia ſua folia, inprimis ſuprema, ut partes fructificationis undique circumcingant.

12. AMARANTHUS *tricolor*: folia ſummitatem caulis noćte circumcingunt, ut ipſo caule prominentiora & a latere & ſupra defendant.

13. AMARANTHUS *cruentus* magis folia attollit, quam alia quævis Amaranthi ſpecies.

14. CELOSIA *criſtata* eodem ac Amaranthus modo dormit, ſed non tam frequentibus ac ille ad ſupremam apicem foliis inſtructa eſt.

15. BIDENTES noctu erigunt oppoſita ſua folia.

4. MUNIENTIA.

16. HIBISCUS *Sabdariffa* ſupremas petiolorum extremitates, die erectas, nocte reflectit, ita, ut folium die horizontaliter patens, nocte perpendiculare ſcuti inſtar dependeat, ſed rigidum nec laxum. Hæc folia ſicut totidem ſcuta circumcirca tenellum caulem cingunt & defendunt.

17. ACHYRANTES *aſpera* peculiarem habet dormitandi modum, quod ſuprema ſcilicet adhuc tenella folia nocte decuſſatim ponantur pateantque, die vero iterum erigantur.

18. IMPATIEN *Noli tangere* noctu dormit foliis dependentibus, petiolis laxis.

19. SIGESBECKIA *orientalis* reflectit nocte folia rigidis petiolis & format fornicem pro tenellis germinibus.

20. MILLERIA *quinqueflora* leges Sigesbeckiæ in dormiendo obſervat.

21. MALVA *ſcarioſa* Folia adultiora noctu deorſum flectit, ut apice tangant inferius ramum.

5. CON-

5. CONDUPLICANTIA.

22. BAUHINIÆ *pleræque*; foliis adhuc teneris, ambo eorum lobi ſibi invicem applicantur, ita ut eorum pagina altera alteram contingat.

23. HYMEMÆA *Courbaril*, ambo ejus foliola, dum adhuc teneriora ſunt, tota nocte adunantur, ut quaſi unum eſſet, conſpiciatur folium, unde etiam N. D. P. in Hort. Clifort. 484. nomen ei dedit.

24. LATHYRUS *odoratus* & plerique alii noctu non ſolum ambo foliola arcte complicant, verum etiam eorum apices verſus caulem inclinant, ſitu longe alieno ab eo, quem de die gerit.

25. COLUTEA *arborea* foliola erigit ut per paria adproximentur, impari demum transverſaliter erecto.

26. COLUTEA *fruticoſa* ſub ſomno foliola oblique flectit verſus occidentem ſolem, & foliola magis canaliculata reddit, verſus caulem erecta.

27. HEDYSARUM *coronarium* erigit ſingulis noctibus petiolos communes, & foliolis lateralibus ad ſuperius latus connivet, impari vero transverſo & erecto ſeriem claudit.

28. PSORALIA *pinnata* item petiolos communes erigit cauli obverſos, & foliola per paria adproximat.

29. VICIA *Faba* ſingulis noctibus foliola elevat, ut per paria coadunentur.

6. INVOLVENTIA.

30. TRIFOLIUM *reſupinatum* ſub ſomno erigit folia, iisque capitulum florum, ex ala folii prodeuntem, undique comprimit ad caulem.

31. TRIFOLIUM *incarnatum* connivet foliolis ſurſum verſis, iisque complectitur ſpicam & pedunculum

culum prodeuntem, fere uti præcedens, & ſic tenellum florem tegit, involvit & defendit.

32. MEDICAGO *polymorpha* eodem fere modo, ut præcedentia Trifolia, conniventibus foliolis includit flores, ut in tuto ſint.

33. LOTUS *tetragonolobus* petiolos communes verſus caulem incurvat foliolis inflexis, iisque amplectitur tenellos ramulos floresque, ut undique obtegantur.

34. LOTUS *ornitopodioides* diffuſos & adſcendentes ramulos ad terram deprimit, & pedunculos die erectos, verſus terram inclinat; hæc planta ſub floribus gerit tres bracteas ſeu foliola floralia, die patentiſſima, ut flores fere iis inſideant; noctu vero primum connivet foliolis hiſce lateralibus ſupra flores, tertio ſ. impari foliolo tecti inſtar lateralibus impoſito; idque tam artificioſe, quam antea (p. 12.) monuimus; ita ut qui noctu flores plantæ quærat, ſummam adhibeat diligentiam.

7. DIVERGENTIA.

35. TRIFOLIUM *Melilotus polonica officinalis* & *cærulea*, peculiarem ſibi poſitionem habet, foliolum nimirum impar, alias horizontaliter patens, verticaliter ita conſtituit, ut margo alter cœlum alter vero terram reſpiciat, foliola vero lateralia immutata manent, quo ſit, ut hæc folia in aëre firmiora conſtent, nec tam facile a procellis agitentur.

36. TRIFOLIUM *Melilotus italica* priori ſatis convenit, eo tamen diſcrimine, quod foliola lateralia, licet quoque verticala fiant, pagina tamen eorum inferior exterior fiat; ad baſin vero arcte coarctantur, ut procul dubio ventis minus agitentur minusque rore graventur.

8. DE-

8. DEPENDENTIA.

37. LUPINUS *albus* demittit foliola, ut omnino pendeant, iiſque tenella proditura germina obtegit; cæteri vero Lupini ſua ſub ſomno folia erigunt.

38. OXALIS *incarnata* noctu omni demittit Foliola, ſed pedunculos communes ita approximat cauli, ut tenella folia obtegantur, quemadmodum in Lupino.

39. IPOMOEA *ægyptia* ſua quoque foliola ad pedunculum deflectit, ut quaſi pendeant, firmis licet eorum petiolis partialibus, unde patet folia laxitate non pendere, ſed alia cauſſa ad hoc cogi, & fieri hoc obſervatur tum in caldario calefacto, tum ſub cœlo frigidiore.

40. PHASEOLUS *ſtrumoſa radice, flore purpureo, ſiliqua anguſtiſſima Plum. ſpec.* 8. quavis nocte ſuum erigit, in calente quoque caldario, petiolum, ut propior cauli, ipſique fere fiat parallelus, ſimulque foliola demittit, ut parallela conſtituant exterius tres parietes, quartum vero latus ſupplente caule, intra quæ rudimentum ramuli floriſque arcte obteguntur, ne frigus aut ros frigidior accedat ad tenellam plantulam.

41. HEDYSARUM *canadenſe* obſervat eundem, quem præcedens dormitandi modum, erigendo ſuum petiolum, foliaque demittendo, ut omnino pendeant.

42. ROBINIA *pſeudo-acacia* demittit quavis nocte foliola ſua horizontalia, ut ſub petiolo communi per paria conniveant ſeu coadunentur, paginis inferioribus mutuo obverſis; non tamen ſunt petioli partiales foliorum laxi, ſed omnino rigidi, ita ut hoc fiat flexura quaſi voluntaria & foliolum impar ſ. terminale dependeat transverſe poſitum.

43. GLYCYRRHIZÆ dormiunt foliolis dependentibus, uti Robinia.

44. AMOR-

44. AMORPHA *fruticoſa* præcedenti convenit, ſcilicet, quod folia omnino ſub coſta ſeu petiolo communi pendeant, idemque, tum in caldario, tum in aëre libero, indormitandi & evigilandi tempus obſervat.

45. GLYZINE *Abrus*, ſicuti ambo præcedentia, ſuis quavis nocte foliolis dendet, ut per paria ſub coſta adproximentur, ita tamen, ut folioli margo poſterior ſeu cauli propior, ſemper incumbat proximo foliolo.

9. INVERTENTIA.

46. CASSIÆ fere omnes, ſibi proprium ſatisque mirabilem dormitandi modum habent, ita nimirum, ut primum paululum erigant petiolum ſuum communem, dein ſub eo foliola reflexa, per paria, inſtar foliorum libri conniveant ſub coſta; ſed quod maxime admirationem meretur eſt, quod pagina foliolorum ſuperior fiat interior & occultata; inferior vero pagina exterior evadat, flexura adeo ſingulari, ut die vix artificiali flexura peragatur absque laceratione & fractura petiolorum propriorum.

10. IMBRICANTIA.

47. TAMARINDUS *indica* foliis ſimplicibus pinnatis, petiolos ſuos arctiſſime & imbricatim complicat longitudinaliter ſecundum petiolum communem, ita ut pagina inferior noctu exterior fiat, obtegitur itaque tali modo totus petiolus, & pagina ſuperior foliorum a noctis injuriis.

48. HÆMATOXYLON eadem omnino ratione dormit qua Tamarindus.

49. MIMOSÆ *ſenſitivæ foliis pinnatis*, fere omnes, nocte aliquantulum folia ſua partialia erigunt, folia vero propria longitudinaliter imbricata ſecundum petiolos partiales coadunant, ita tamen, ut pagina interior extrorſum vergat, quo petioli proprii
&

& pagina foliorum ſuperior omnino a rore & frigore occultentur, & tota planta ſimul minus ſit ventorum agitationibus expoſita.

50. MIMOSA *virgata*, a prioribus in eo differt, quod pedunculi ejus communes dependeant, non vero partiales; foliola autem imbricatim complicat, non vero longitudinaliter ſecundum petiolos, ſed paululum ſupra eos.

51. GLEDITZIA *triacantha* mimoſam ſenſitivam imitatur, ponendo foliola ſua partialia imbricatim longitudinaliter ſecundum petiolos partiales.

COROLLARIUM.

In præcedentibus omnes a nobis obſervatas expoſui, quas plantæ ſub ſomno poſitiones obſervant, non tamen omnia exempla adhibui, ne opuſculum meum ſupra modum creſceret; Et quum meum fuerit propoſitum, tantum plantarum ſub ſomno foliorum ſitum monſtrare, non ultra progreſſus ſum; licet enim me non fugiat, ipſas quoque partes fructificationis ſuum perſæpe habere ſomnum, in campum hunc exſpatiari hac vice nolui, ſolum ſequentia nominaſſe contentus.

EUPHORBIA *germanica* nutat quavis nocte radiis dicotomis umbellæ quousque floret, ut flos reſupinatus terram verſus inclinetur, ne ros aut imber tangat antheras.

GERANIUM *ſtriatum* nutat floribus eandem ob cauſſam.

AGERATUM *conyzoides* nutat noctu floribus florentibus, quamdiu non deflorati ſunt.

RANUNCULUS *polyanthemus* itidem ſub noctem floribus nutat, nec eos claudit uti Ranunculus repens. *Fl. Suec.* 2. n. 566. *It. Scan.* 110.

DRA-

DRABA *verna*, floribus deorſum nutat, ne ab humido aëre tangantur. *Fl. Svec.* 2. *n.* 567. *Hort. cliff.* 333.

VERBASCUM *Blattaria*, itidem floribus noctu non nihil nutat eandem ob cauſſam.

Sed hæc omnia facilius patent oculis, quam calamo adumbrentur; Si itaque L. B. non diſpliceat æſtivis horis veſpertinis adire indicatas a me plantas & propriis intueri oculis miraculoſiſſima hæcce naturæ phœnomena, a nullo antea obſervata, oblectamentum hauriat, ſpondeo, quod animum paſcat & ingenium.

* * *   * * *   * * *

APPENDIX.

SOLANUM Melongena folia noctu erigit, ut minus tangat diſcum majoris folii, quemadmodum *vicia narbonenſis*.

VERBESINA *nodiflora* foliorum baſes approximat patulo diſco, ſed apicibus foliorum reflexis.

ACHYRANTHES *lappacea* nutat nocte ramulis, quemadmodum *Lantana*.

TRIUMFETTA folia demittit & caule noctu approximat.

MIMOSA chinenſis folia imbricat ſupra petiolum partialem inſtar ſerræ.

LXV.

FUNGUS MELITENSIS,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſitus a

JOHANNE PFEIFFER,

Holmenſ.

Upſaliæ 1755. *Maji.* 20.

---

§. I.

Ex tanta, quantam alma Natura liberaliter nobis conceſſit VEGETABILIUM copiam, non omnes ſimul & ſemel, ſed ſenſim, tam ratione multitudinis, quam ſpecialis earum ſtructuræ indolisque, detectas fuiſſe deprehendimus. Prius quod attinet, aliæ reperiuntur plantæ, quæ per totam Europam ſponte creſcunt, & a Tornoa Romam usque diffuſæ ſunt v. g. Alſine media; aliæ vel ſumma cacumina, vel valles retortas, vel etiam radices montium Alpicorum Riphæorumque amant: aliæ viciſſitudines frigoris & caloris, umbrasque veris nocturnas, vel ſolis flammas diurnas, nunquam patiuntur, ſic Rubus arcticus, Norlandenſibus & Canadenſibus perfamiliaris, vix ac ne vix quidem fert clima Upſalienſe, multo minus illarum regionum, quæ magis auſtrum ſpectant; aliæ nec calorem urentem

tem æſtatis, nec frigus intenſum hyemis tolerant, utpote Oliva; aliæ demum loca potiſſimum occupant paludoſa v.g. Rubus Chamæmorus, Andromeda polifolia, Helonias, Aletris, Sarracena, &c. quarum culturam hortenſem nondum rite didicerunt Botanici. Poſterius vero ſi reſpexeris, omnino fatendum eſt, minimas plerumque plantas perſpicaciſſimis Botanicorum oculis diutius ſeſe ſubduxiſſe, quales ſunt Montia fontana, Queria hiſpanica, Minuartia dichotoma, campeſtris & montana, Lœflingia hiſpanica, Centunculus minimus, Tillæa aquatica & muſcoſa, Lyſimachia Linum ſtellatum & quæ ſunt reliqua.

Quædam vero difficilius a ſe invicem internoſcuntur, propter majorem quam referant ſimilitudinem. Hinc omni oculorum acie opus eſt ad diſtingvendum Gramina, Filices, Muſcos, Algas, Fungos, quorum in numerum referre licet plantam Cynomorium dictam, quippe quæ cum ultimis allatis maximam habet conformitatem.

§. II.

Plantarum quædam PARASITICÆ dicuntur, quia vix niſi una cum aliis plantis radicant, quibus quaſi inſertæ atque inſititiæ ſuccum ſui nutrimenti ex hoc ipſarum ſtamine adſcititio aptum & præparatum hauriunt, quibus plantandis, & ad fructificationem perducendis, Botanicis omnis movendus eſt lapis. Dividuntur vero hæ in tres potiſſimum phalanges: Prima eſt earum, quæ radices ſuas corticibus aliorum fruticum infigunt, & repentes, quocunque loco id fieri poſſit, easdem habent intertextas, ſuccumque, hirudinis inſtar, totius plantæ eliciunt. Huc referuntur: *Hedera helix*, *Rhus radicans*, *Bignonia radicans*, *Cacti ſcandentes*, *Epidendrum Vanilla*, *Pothos ſcandens*, *Cuſcuta europæa*, *Caſſytha filiformis* &c. Secundi ordinis ſunt, quæ radice penitus carentes, unicum

cum tantum locum arborum occupant, & rami aut traducis inſtar, cum ipſo arbore unum totum efficiunt, veluti *Viſcum album*, *rubrum*, *purpureum*, *opuntioides*, *verticillatum*, *Tillandſiæ*, *Renealmiæ*, *Aſplenium nidus* & variæ *Filices* Indicæ, *Lichenesque* Europæi. Tertia denique claſſis Paraſiticas terreſtres comprehendit, quæ non niſi aliarum radicibus ſe inſerunt, & quamvis id habent commune cum reliquis plantis, quod e gremio terræ erumpere videantur, nihilo tamen minus non progerminant, ſed omni carent vigore, niſi in quantum cum aliarum radicibus cohæreant adunatæ ſub terra, quæ affixas ſucco quam maxime ſibi convenienti nutriunt, ut *Monotropa hypopithys* & *uniflora* e radicibus Pini creſcentes, *Aſarum Hypociſtis* e radicibus Ciſti oriunda, *Orobanche* e radicibus Piſi aut aliorum fruticum erumpens, *Cynomorium* & qua partem *Lathræa clandeſtina* & *Squamaria*. Magna harum pars, præſertim earum, quæ tertio poſuimus loco, id ſibi habent ſingulare, quod foliis omnino careant, & ſi forte rudimenta foliorum appareant, ut plurimum colorata ſunt, uti a Botanicis nuncupantur, non viridia, veluti reliquarum folia, ſine dubio a Sapientiſſimo Creatore ita inſtructæ, quod ſub umbra arborum ortum ducant, nec in aprico ſint poſitæ. Par quoque eſt ratio plantarum in cellariis eductarum, vel quæ lumine diei quavis alia ratione deſtituantur, nimirum quod nullam foliorum viriditatem præ ſe ferant. Plantæ vero foliis viridibus inſtructæ, ſi loco quodam clauſo, aut viridiario obſcuro fuerint incluſæ, folia amittunt & prorſus nudæ evadunt; hinc *Hypociſtis*, *Hypopithys*, *Orobanche*, *Squamaria*, *Anblatum*, *Cynomorium*, maximam Botanicis movent admirationem, quod non uti reliquæ plantæ, viridibus inſtruantur foliis.

§. III.

Tot inter plantas recentiori ævo detectas & ad-

miratione dignas, CYNOMORIUM unica fere fuit, cujus perſpicacior contemplatio, ad inveſtigandam & deſcribendam ſtructuram ejus ſingularem atque virtutem, attentiorem me fecit; ſtructura enim a reliquis gaudet diverſiſſima, utpote quæ imaginem Fungi potius habet expreſſam, quam herbæ, ad quam tamen omni jure referri debet. Colorem habet, quoad omnes partes, rubicundum & ſangvineum, qualem nunquam penes reliquas vidi plantas; virtutem ultimo ſi reſpiciendum, maximum efficaciſſimumque in Machaonica arte porrigit pharmacon, licet ad hunc usque diem in Pharmacopoliis noſtris nondum viſa, & quam plurimis Medicis noſtris practicis adhuc ignota ſit. Gratum itaque pariter ac operæ pretium duco, ſi tyrocynium quoddam medicum prima vice in lucem editurus, in gratiam Medicorum, maximumque ægrotantium commodum, plantæ hujus deſcriptionem memoriæ veſtræ L. B. ut ita dicam, reſuſcitaverim, præſertim cum penuria librorum Botanicorum rariorum laborent plerique, quibus tamen carere nunquam poteſt Medicus, qui completam hujus plantæ ſibi acquirere cupit notitiam. Equidem fateor librum hujus argumenti, a Michelio *) editum, mihi quoque deeſſe, Italico idiomate conſcriptum, cujus, omni licet diligentia adhibita, non compotem me fieri potuiſſe doleo, neſcius an in Patriam unquam fuerit invectus. Hujus vero defectum ſupplere conabor, exacte colligendo ea, quæ nobis reliqui Auctores hac de planta tradiderunt,

*) *P. A. MICHELII Relazione dell' erba detta dà botanici Orobanche, e volg armente ſucſiamele, ſiamma, e mal d' occhio, che da molti anni, in qua ſi é ſopramodo propagata quaſi per tutta la Toſcana; nella quale ſi dimonſtra qual ſia la vera origine di detta erba, perché dannegi i legumi, e il modo di eſtirparla. Firenſe, per li Tartini.* 1723. *in* 8:*vo.*

derunt, & cenſuræ ſiſtam ſpecimina a Præfecto Inſulæ Melitenſis cum Nob. D. PRÆSIDE, & Hujus iterum indultu mecum communicata.

§. IV.
SYNONYMA.

Ut dilucida primum gaudeamus hujus plantæ notitia, Synonyma inquirenda & colligenda ſunt, quorum ope hanc ab aliis facilius diſtingvere poſſumus.

Notantur vero imprimis ſequentia:

CYNOMORIUM coccineum. *Spec. plant. p.* 970.
Cynomorium purpureum offic. *Mich. gen.* 17. *tab.* 12.
Cynomorium erectum breve cylindraceum nudum prima æſtate ſquamatum. *Brown. jam.* 334.
Fungus mauritanicus verrucoſus ruber. *Petiv. gaz.* 60. *tab.* 39. *fig.* 8. *Shaw. afric.* 248.
Fungus typhoides coccineus tuberoſus melitenſis. *Bocc. muſ.* 2. *pag.* 69. *tab.* 56.
Fungus typhoides coccineus. *Dal. pharmac.* 64.
Fungus typhoides liburnenſis. *Till. piſ.* 64. *tab.* 25. *Bocc. phyſic.* 56. *tab.* 4.
Fungus melitenſis. *Mat. med.* 534. *Act. Bononienſ.* 1. *pag.* 158.

Melitenſibus Heeritz tal General.
Mauritianis Turtooths Bargasham.
Trapanenſibus Sanguinaria.

§. V.
GENUS.

Quo clarior plantarum evaderet cognitio, Botanicis maxima fuit cura, diſtinctam uniuscujusque plantæ notam characteriſticam ſibi acquirere, quam partium fructificationis univerſalium deſcriptione aſſecuti ſunt. Eſt vero fructificatio nihil aliud, quam planta interna ſponte ſe pandens, & papilionis in-

ſtar larvam ſive pupam, intra cujus cancellos incluſa fuit, ſeſe exuens & perfectam demum atque nudam, in ſpeciei ſui multiplicationem, ſeſe oſtendens. Interna hæc unius cujusque ſtructura eadem eſt, qua plantæ non tantum optime a ſe invicem dignoſcuntur, ſed & proximam earum formam, affinitatem, proprietatesque demonſtrat. MICHELIUS in Generibus Plantarum pag. 17. tab. 12 primus fuit, qui plantæ hujus fructificationem exactius perſcrutatus eſt, & exinde diſtinctum formavit genus. Verba Auctoris hæc ſunt: *CYNOMORION eſt plantæ ſecundariæ, aut paraſiticæ genus, quemadmodum in libello noſtro de Orobanche Florentiæ anno* 1720 *in lucem edito tradidimus, quod aliarum ſtirpium radicibus innaſcitur, & alitur, ut Anblatum, Clandeſtina, Hypopithys, Orobanche & ſimilia; initio ſquamis denſiſſimis tectum, poſtea dum incrementum acquirit, & ad magnitudinem ſuam pervenit, ſquamarum agmina inter ſe paullatim dilatantur, foliolis intra ſquamarum ſpatium creberrime veſtitum, inter quas emergunt flores monopetali, anomali, vomeris aut cunei turbinati forma, ex una parte cavi, altera vero convexi, ſtamine craſſiori, apice biventri inſtructi, ſed ſteriles, & calyce carentes. Embryo vero ab eisdem floribus vix ſejunctus, tubo donatus, & foliis plantæ, tamquam calyce obvolutus, abitque deinde in ſubrotundum ſemen.*

Nob. D. PRÆSES hac Michelii deſcriptione & figura nixus, in *Generibus Plantarum Lugd. Batav.* 1737, vel editione prima N:o 702. ſuum ſiſtit characterem, ita expoſitum: CYNOMORIUM. *Mich.* 12.

* *Maſculini* flores in amentum cum femineis digeſti

CAL. Amentum erectum, undique imbricatum, compoſitum *Squamis* unifloris, oblongis, erectis, trun-

truncatis, inferne anguſtatis, hinc gibbis, inde cavis.

COR. nulla.

STAM. Filamentum unicum, firmum, rectum, ſquama calycina longius. *Anthera* didyma.

* *Feminini* floſculi maſculinis mixti, in eadem planta, vixque ab iis remoti.

CAL. Amentum commune cum maſculis.

Floſculi ſquamula nulla excepti, præterquam a foliis plantæ, vices ſquamæ gerentibus.

COR. nulla.

PIST. *Germen* globoſum. *Stylus* unicus, erectus, firmus, patens, longitudine ſquamæ calycinæ. *Stigma* obtuſum.

PER. nullum.

SEM. unicum, ſubrotundum.

Poſtquam vero N. D. PRÆSES plantam acceperat exſiccatam, aqua tepida calefacit illam, qua emollita mollis ac ſuccoſa evaſit, & tanquam nuper nata, hinc detegit Michelium, in ea deſcribenda, ad minimas partes haud attentum fuiſſe, quare etiam N. D. PRÆSES in ultima *Generum Plantarum* editione, ſive *quinta*, ſub *N:o 922*, eundem characterem ſequenti modo emendavit.

CYNOMORIUM. *Mich.* 12. †

MASCULI flores in amentum cum femineis digeſti.

CAL. *Amentum* erectum, clavatum, undique tectum floſculis. *Perianthium proprium* tetraphyllum: Foliolis tribus clavatis; quarto inferiore majore, obtuſiſſimo, canaliculato.

COR. nulla.

STAM. *Filamentum* unicum, firmum, rectum, ſquama calycina longius. *Anthera* didyma.

* FEMINEI *floſculi* maſculis mixti, in eadem planta, vixque ab iis remoti.

CAL. *Amentum* commune cum maſculis. *Perianthia* propria foliolis quatuor, clavatis, tuberculatis, germini inſidentibus, æqualibus, perſiſtentibus.

COR. nulla.

PIST. *Germen* ovatum, ſub perianthio. *Stylus* unicus, erectus, firmus, patens, longitudine ſquamæ calycinæ. *Stigma* obtuſum.

PER. nullum.

SEM. unicum, ſubrotundum.

Obſ. Vidi etiam floſculos hermaphroditos monandros, reliquis immixtos.

Quo Auctores Botanici characteres genericos eo facilius determinarent, cuicunque generi propria impoſuerunt nomina; quam ob cauſſam Michelius hanc quoque plantam CYNOMORION dixit, ut ipſe refert a Canis genitalis ſimilitudine, quia plantæ figura penem canis qualitercunque referat.

Unica tantum ſpecies hujus generis nobis adhuc cognita eſt, vanum itaque duximus, differentiam quandam adferre ſpecificam. Equidem novi *Tillium* in horto Piſano hæſitaſſe, annon inter plantas ad inferiora Europæ & ſuperiora Africæ creſcentes, plures generis hujus ſpecies exiſterent, cujus rei aſſerti eo minus ſubſcribo, quo certius mihi perſvaſum eſt, unam eandemque plantam, ſecundum varias ætates, valde mutari, adeo ut in prima ætate caulis in totum ſquamulis tegatur, quas demum, matureſcente fructu, ad ipſam usque ſpicam coarctat & ſæpe dejicit. Epitheton illud τὸ *Coccineum* plantæ huic, ut *nomen Triviale*, in Speciebus plantarum attribuitur, certe, ob ruborem totius plantæ, præter id, quod recens adhuc violenter preſſa ſuccum reddat ſangvineum.

Fungus

Fungus Melitenſis, ut nomen ejus Pharmaceuticum forte adoptari poſſit, fungus tamen non eſt, licet a Botanicis, qui primi eam perſpexerunt, hocce nomine inſignita fuit, quod nomen ab omnibus Botanicis parum gnaris, communiter eſt receptum. Præterea in genere notandum eſt, nomina Pharmacopæorum, licet alieniſſima, valere ut nummi, ex conſenſu dantis & accipientis.

§. VI.
DESCRIPTIO.

RADIX fere nulla, ſed caulis quaſi immediate radicibus aliarum plantarum infixa, interdum juxta baſin exſerens aliquot fibrillas ſimpliciſſimas, quemadmodum bulboſæ nonnullæ ſupra bulbum.

CAULIS communiter ſemipedalis eſt, erectus, ſolidiuſculus, tenax, craſſitie digiti, & cum adhuc junior ſquamis ovatis, acutis, imbricatis, albis tectus, quas circa floreſcentiam maximam partem exuit, deponit aut contrahit, ut fere nudus ſit, rugoſus, inæqualis & totus, poſtquam exſiccatus, purpureus, quas tamen ſub terra retinet. Ceterum ſimpliciſſimus eſt caulis ſeu ſcapus & ramis omnibus deſtitutus.

SPICA caulem terminat, ſæpe longitudine ipſius caulis, ſed craſſitie dupla ex bracteis ſeu ſquamis ovatis, purpureis, denſiſſime imbricatis, in quarum ſinu floſculi ſeſſiles hærent. Structura ut in charactere dicta.

In *Actis Bononienſibus* ſat adæquatam plantæ hujus deſcriptionem habemus: *In altitudinem ſurgit palmarem, pediculus craſſitie unciam unam æquat, longitudine tres, quatuorve; capitulum vero paullo craſſius eſt, ut minoris Typhæ paluſtris clavam videatur referre. Ubi ad maturitatem venit, innumerabilibus granis, Panico ſimilibus & coccinei coloris adſperſum eſt, at ſi digitis prematur, ſangvineus fere ſuccus exſtillat.*

RAJUS deſcriptionem ſuam e BOCCONE de *plantis Siculis* deſumtam ſic profert: *Palmaris eſt altitudinis, interdum major, fungum nondum explicato capituli diſco plane referens. Pediculus uncialis eſt craſſitudinis, tres aut quatuor uncias longus, ſcaber, fungoſus; Capitulum etiam ipſum fungoſum, pediculo paulto craſſius, minoris typhæ paluſtris clauam aliquatenus repræſentans, quod dum viret, ſi digitis premas, veluti ſangvineum ſuccum ſundit. Per maturitatem granis minimis innumeris exaſperatur, undique cocci colore ſplendentibus. Æſtatis munus eſt, aliis tempeſtatibus temere & fruſtra quæſieris. Folia tenuiſſima primo naſcenti adeſſe, atque maritimis fluctibus continue irrigari dicuntur.*

FIGURAM a Michelio deſumſimus, qui optimam & ad vivam plantam delineavit.

§. VII.
LOCUS.

Locus maritimus vel Patria teſte Tillio non procul diſtat a littoribus maris mediterranei, inventa quoque eſt in oris *Mauritaniæ*, ſuper radices Lentiſci, Myrti, aliorumque fruticum, & ſuffruticum paraſitica. In *Sicilia* ut Drepani, per Lampedoſam atque *Melitenſem* inſulam, ſpeciatim in ſcopulo adjacente, vulgo *Scaglio del generale*, etjam provenit, ubi ſuper Halimum ſeu Portulacam marinam C. B.; Nunc vero circa portum Labronis, ſive Liburni, ſuper radicem Cali, ſive vermicularis marinæ arboreſcentis J. B., fuit detectum in valetudinarii veteris aggere ad meridiem, in proſpectu pontis nuncupati, *il ponte delle due Scale*, in quo ad palmarem, ſeſquipalmarem, quandoque vero ad cubitalem altitudinem, inter Novembrem, & Martium menſes creſcit, ibique decidente ſemine ſe propagat. Ceterum in Inſula Melitenſi obſervata fuit planta a Boccone, nec non in Drepani & Lampidoſæ inſulis, ac in

in regno Tunetano, eandem etiam e *Mauritania* habuit Petiverus. Anno 1719 in littore Liburnenſi, & deinde in Hetruriæ maritimis prope Piſanum, non procul a valetudinario obſervatus eſt. At vero *Bocconus* refert quod primum credebatur *Melitæ* propria planta, ſed quod poſtea fuerit lecta in inſula *Favignana*, ad ſalinas Traparii, & in inſula *Ronciglio*, ut & *Tuneti*, imprimis in locis *maritimis* aqua ſalſa irroratis, ubi *germinat* Decembri, aut Januario, *floret* Aprili, aut Majo, *matureſcit* demum Julio, *ſubſtantia* carnoſa Fungis terreſtribus duriore alba, ſed exſiccatione coccinea; Adſportatur facillime ex inſula Ronzillo ubi copioſiſſime creſcit. Nuper etjam copioſe lecta in *Jamaica* a D. D. Browne, unde ſpes emanat rariſſimam plantam etiam in aliis locis Maritimis Americæ detegendi.

Nobiliſſimus Dn. *Corvinus* noſtras, Capitaneus claſſis navalis, ante annum e Melita redux, & qui plantam ſecum adduxerat ad Nob. D. Præſidem, fidem nobis fecit, quod unico tantum loco in inſula Melitæ adhuc creſcat, & quod Præfectus hujus inſulæ eandem militibus cuſtodiendam curet, ne adeo præſtans pharmacum ibidem penitus eradicetur & exſtirpetur, quod Magnatibus muneri offerre ſolet. Nulli dubitamus, quin Medici, quibus ſalus generis humani curæ cordique eſt, hanc plantam ſint conſervaturi, non ſolum per totam Italiam, ubi ſponte creſcit, ſed etiam per alia loca radicibus aptis dilata ſerant, ut non ſolum ipſis, in uſum medicum, ejus ſat ſufficiens ſit copia, ſed etiam ut quam primum eam, ad diſſitiſſimas usque regiones transvectam gaudeamus.

§. VIII.
QUALITATES.

Planta hæcce ſuccum non ſolum continet rubi-

cundum, verum etiam quanta quanta rubra eſt, ſi exſicetur & pulveriſetur *ſaporis ſtiptici* *) eſſe ſentitur. Præterea nullum ex ea perſenſi odorem, unde concludo, eam non in nervos, ſed in fibras, maſſamque ſangvineam agere.

§. IX.
V I S.

Plantæ RUBICUNDÆ, ut *Radix Tormentillæ*, *Sangvis draconis*, *Catechu*, *Rumex ſangvineus*, *Baccæ Rhois*, acidum plerumque continent, quod terreſtri abſorptum, vertitur in auſterum, quare etiam a Medicis in variis PROFLUVIIS SANGVINIS communiter adhibentur, quarum tamen omnium nulla adhuc detectarum, ad profluvia ſedanda, majorem ſibi hae ipſa palmam arripuit. Ad confirmandam ſingularem ejus virtutem in Hæmorrhagia, Dyſenteria, variisque profluviis ſangvineis, pulveris ℈j in vino rubro aſſumto, id adferre neceſſarium duxi, quod *Bocco* de *plantis Sic. p.* 82. de ea refert, quod ſcilicet adſtringat maxime, unde ei præcipua laus in cohibendis ſangvinis profluviis, cujus gratia Melitenſes ex Gaula inſula illius in pulverem ſoluti ſcrupulum aut amplius vino vel juſculo dilutum hauriunt, ducta a majoribus hac nunquam fallente medicina. Quod ulterius idem *Bocconus* in *Muſeo pag.* 69. diffuſo dicendi genere explicat, e quo primaria libabimus.

§. X.
U S U S.

Hanc herbam refert *Bocco* in Regno Tunetano contra DYSENTERIAM expertiſſimum eſſe medicamentum, cujus mentio inter primos facta fuit a J. Fr. *Habela* de *Melita*, ſed paucis; J. *Labaſii* & J. *Ferran-*

---

*) *Saporis amaricantis ſtiptici, lingvam adſtringentis cum auſteritate mucilaginoſa.* Bocc. muſ.

Ferrantes aſſeverarunt Syrupum hujus fungi ad Uncj e melita Syracuſam allatum, aut pulveris ʒj Dyſenterias ſpecifica facultate ſuſtuliſſe, J. *Zammit* ejusque Diſcipuli Fungum ſummæ efficaciæ in Dyſenteria vix ac ne vix unquam fallente experimento deprædicarunt.

In ulceribus CACHOETICIS pulverem magnopere commendat.

In SCELOTYRBE fluentibus gingivis pulverem dentifricium ex hoc fungo cum ſaccharo, moſcho, ambra, ſummis extollit laudibus.

In VOMITU CRUENTO pulveris drachmas tres, in tres partes æquales diviſi, & in aqua aſſumti, nobiliſſimam uti Medicinam, deprædicat Bocco.

Feminæ graviſſima HÆMORRHAGIA UTERI laboranti, dedit unum fere in pulverem contritum fungum, quem munificentia Sereniſſimæ Reginæ habuit Nobiliſſimus Archiater D. D. ABR. BÆCK, Regii Collegii Med. Præſes, idque ſummo cum ſucceſſu, ut ex literis Ejus ad D. PRÆSIDEM datis, 1755 $\frac{XI}{6}$ didici.

Obſervatio STANCARII de hac planta notatu digniſſima ex *Actis Bononienſibus Tom. I. pag.* 158. deſumta, ſequentia continet: „Multa remedia ad ſup-
„primendum ſangvinem, ſi qua parte ejus profluvi-
„um fiat, a medicis, vel antiquis, vel recentioribus
„proponuntur, in quibus illuſtria ſunt opiata, alu-
„men, vitriolum. Commendabantur etiam in eun-
„dem finem, & piſcis cujusdam oſſa, quem Hiſpa-
„ni piſcem mulierem vocant, e Braſilia advecta, &
„item oſſa Hippopotami, & aqua Londinenſis neſcio
„quæ. Sed hæc quidem vel nihil poſſe adverſus
„profluvia ſangvinis, vel parum in iis Præſidio eſ-

„ſe

„ſe Renhedius animadvertit. Acceſſit ad hæc Fun-
„gus melitenſis quidam, quem, quantum ſcio, præ-
„ter Paullum Bocconem graphice deſcripſit nemo,
„is eum thyphoidem coccineum melitenſem nominat.
„Fungum hunc contra profluvia ſangvinis valere
„plurimum melitenſes putant; quare ſi quando ſan-
„gvinem ſiſtere opus habent, continuo hujus fungi
„pulverem vino, aut juſculo dilutum hauriunt, idque
„ſe a majoribus ſuis accepiſſe ferunt. Eodem hoc
„fungo non ita pridem Bononienſes medici uti cepe-
„runt, cum adhuc Academia in Marſilii ædibus ce-
„lebrabatur, cumque uſus, atque experimenta opi-
„nioni ſic reſponderent, ut facile hoc unum reme-
„dium ceteris omnibus ſangvinem ſupprimentibus
„anteponeretur, res digna Joanni Antonio Stancario
„viſa eſt, quam ſuo ſtudio, atque induſtria illuſtra-
„ret, ne homines opportuniſſimo remedio minus do-
„cte, ut adhuc faciebant, in poſterum uterentur.
„Cum ergo his, quæ ſangvinem ſupprimunt, illud
„fere commune ſit, ut intus ſumi (ſumere autem in-
„tus ſæpe oportet; quippe cauſſa, propter quam
„ſangvis profluit, ſæpe interior eſt) ſine noxa vix
„poſſint, propterea quod profluvium, niſi mutata
„ſangvinis craſi, prohibere nequeunt; habet autem
„hæc mutatio periculum; idcirco illa ex ſuppri-
„mentibus omnibus tutiſſima cenſenda ſunt, quæ
„minime omnium craſin ſangvinis mutent, & pro-
„fluvium prohibeant nihilominus. Conſtituit ergo
„Stancarius de præſtantiſſimis quibusque ſupprimen-
„tibus, vitriolo, alumine, melitenſi fungo, aliis-
„que periculum facere, ac videre quam mutatio-
„nem, alterationemque ſingula efficerent in ſangvi-
„ne e vena recens extracto; quidquid enim in hoc
„feciſſent, ſimile aliquid etiam in ſangvine per venas
„excurrente, ſi intus ſumerentur, factura eſſe exi-
„ſtimabat. Scimus Medicos ad hujusmodi conje-
„jecturas proclives eſſe. Itaque vaſa paravit quin-
„que

„que vitrea, quorum ſingula unam ſangvinis unciam „capere poſſent. In unum fungi melitenſis pulve„rem conjecit ſemidrachmam, in alterum vitriolum, „in tertium alumen, in quartum alumen & vitrio„lum ſimul, in quintum denique ſemen hyoſcyami, „& papaveris, & paullum opii. Cumque ægro ter„tiana ſimplici laboranti intermiſſionis die ſangvis „forte mitteretur, ſingula deinceps vaſcula venæ „ſectæ ſubjecit, ut labentem ſangvinem exciperent, „eoque implerentur. His repletis, reliquum extra„cti ſangvinis in ſexto quodam vaſe eſt adſervatum „eo conſilio, ut ex hujus cum ceteris comparatio„ne, quo in ſangvine minor mutatio ſecuta eſſet, „appareret; qua de cauſa vaſcula omnia ſeorſum, & „quieto in loco ſunt poſita, obſervatoque, quo ſe„roſa pars ſangvinis ab ea, quæ concreſcere ſolet, „melius, commodiusque ſeparata eſſet, in ſequen„tem diem rejecta. Quamquam res ipſa in opiatis „antevertit; nam quo in vaſculo opiata poſita erant, „in eo ſtatim magna vis ſangvinis a ſero ſecreta eſt, „cum contra in aliis conglutinari potius ſangvis, & „concreſcere viſus ſit. Verum ſequenti die Hera„clito Manfredio, & Beccario ad obſervationem ac„cerſitis, hæc Stancarius animadvertit:

„In eo vaſculo, in quo opiata incluſa fuerant, „vis ſeri apparuit a ſangvine ſecreta, non ſolum tan„ta, quantam ſupra dixi, ſed multo major; eaque „pæne tota in gelatinam concreverat inſtar Cornu „Cervi, vel etiam concreti illius, quod in ſangvine „illorum, qui pleuritide affecti ſunt, ſolet obſerva„ri, nam & color ad flavum, quamquam obſcurius „vergebat, & conſtitutio ad polypoſam fere accede„bat, & ſuperficies univerſa quadam quaſi membra„na obducta erat, quæ cultri anatomici vel acutiſſi„me aciem poſſet fugere. Quæ omnia eo diligen„tius animadvertenda ſunt, quod non ſolum opia-

„torum

„torum in ſangvine effecta demonſtrant, ſed etiam „quid de illo concreto judicandum ſit, quod in ſan„gvine pleuriticorum obſervatur. In eo vaſculo, in „quo vitriolum ſimul, & alumen ſangvini admixta „erant, is in craſſamentum concreverat non admo„dum durum, & ſine ulla ſeri ſeparatione. In to„ta ſuperiori facie colorem præ ſe fere rubrum fere„bat, præterquam ea in parte, ad quam pulveres ſe„ſe extulerant, ubi livida, duriorque concretio in„ſtar eſcharæ apparebat; idemque in fundo obſer„vabatur, ubi pulveres maximam partem conſede„rant, quo in fundo licet ſangvis non admodum du„rus eſſet, obſcurus tamen totus erat, grumoſusque. „Atque hæc quidem alumen, & vitriolum conjun„ctim effecerant; ſeparatim alia præſtiterunt; nam„que in eo vaſe, in quod alumen ſolum conjectum „fuerat, maxima ſeri vis a craſſamento ſecreta, & „craſſamentum ipſum obſcurum, & duriſſimum eſt „obſervatum. In eo vero, in quo vitriolum tantum „repoſitum fuerat, modica ſeri portio ſecreta eſt, „craſſamentum quaſi diſtractum, divulſumque, & „in quamplurimos grumos diviſum, quorum non „pauci eſcharæ, quam ſupra diximus, præ ſe con„cretionem ferebant. In eo vaſculo, in quo pulvis „Melitenſis fungi continebatur, nihil novi accidit, „quod in ſangvine e vena miſſo accidere non oportet. „Modicum erat ſerum, non nihil flaveſcens, craſſa„mentum conſiſtentiæ mediocris, color vero ab ore „vaſis usque ad imum ſit rutilus, & purpureus, ut „hoc certe nomine videretur hic ſangvis illi antepo„nendus, qui in ſexto vaſe ſine ulla pulveris admix„tione fuerat conſervatus, quique (niſi quod paul„lo minus ſeri ſecretum fuerat, quam e ſangvine ſano „ſecerni ſolet) ſic fere ſe habebat, quemadmodum „ſi ſanus fuiſſet.

„Hæc omnia profecto oſtendunt magnam in „ſangvine cum ex opiatis, tum ex alumine, vitrio-

„lo

„lo mutationem ſequi, ideoque his aſſumtis pericu-
„lum ſubeſſe aliquod; ac ſi parem afferret meliten-
„ſis fungus mutationem, par ſane metus eſſet in o-
„mnibus, ſed quando illa mutationem afferunt ma-
„ximam, hic vero vel nullam, vel ferme nullam,
„minime dubitandum eſt, quin ſit hic unus ceteris
„omnibus anteponendus. Hunc enim inter alia tu-
„tiſſimum eſſe, & exitus ipſe declarat, & ratio ab
„experimentis ducta confirmat.

Ex dictis & allatis obſervatorum teſtimoniis ſequitur, quod nulla planta, nulla Medicina, in hunc usque diem detecta magis laudabilem præſtiterit effectum, quam hic fungus in variis *Morbis evacuatoriis ſangvineis*, qua propter omni jure dignum cenſemus ſpecificum officinis noſtris medicis, ut frequentius in uſum trahatur ad conſervationem generis humani.

LXVI.

LXVI.

METAMORPHOSIS PLANTARUM,

SUB PRÆSIDIO
D. D. CAR. LINNÆI,
Propoſita a
NICOL. E. DAHLBERG,
Oſtrogotho.

Upſaliæ 1755, *Junii* 3.

CAP. I.

Omne, in hoc mundo, vivens mutationibus obnoxium eſt; a parvo enim incipit, augetur & magnum fit, faciemque totam ſæpe immutat: CERVI cornua ramoſa non acquirunt antequam ætate provectiores evadant. PAVONES verſicolorem caudam non prius adipiſcuntur, quam tribus annis præterlapſis. LARI, adhuc juvenes, incani ſunt & altero primum anno colorem album induunt; & plurimæ avium colorem, quem pulli habuerunt, in alium commutant: Ex conchyliis STROMBI: *Podagra*, *Scorpius*, *Lambis*, *Millepeda*, *Auris Dianæ*, &c. Labia, ſeu dædaleos ſuos ſinus, non antea adſequuntur, quam maximam ætatis ſuæ partem vixerunt. Ut alia exempla reticeamus.

INSE-

INSECTA vero, imprimis huic mutationis legi, obnoxia ſunt, ſi excipiuntur *Aptera*. Heic, non ſine admiratione, videmus, quam diſſimilia ſibimet ipſis fiant, adeo ut Spectatores facile decipiant & pro duabus vel tribus diſtinctis ſpeciebus agnoſcantur, quæ tamen eædem ſunt, licet non ab aliis, quam artis peritis, cognoſcantur. Immo, tam magna heic eſt differentia, ut minima ſimilitudo illorum ſit, quum adultiora fiunt: Ex *Larva* enim glabra, longa, ſpinoſa, maxillis & XIV pedibus prædita, *Papilionem* quatuor alis inſtructum, qui oris loco lingvam tantum habeat ſpiræ modo contortam, provenire, tam alienum videtur, ut nemo id ſibi facile perſvaderet, qui id non vidiſſet. Æque alienum etiam videretur, quod lævis, albus, longus, ſub cauda pellucidus, & ſub terra reconditus vermis, mutaretur in nigrum, durum, alis & elytris tectum *Scarabæum*. Quis, niſi qui id vidiſſet, crederet incertem *Hemerobium* a *Formica-leone*, *Phryganeam* a verme in cylindro ſub aqua recondito, vel *Libellulam* a larva quadam, crocodylo ſimili, in aqua provenire. Hanc autem transformationem, naturæ conſulti *METAMORPHOSIN* dixerunt.

In *Amphibiis* non paucis, eandem transformationem videmus. *Rana*, quæ ova in aqua deponit, primo fit quaſi Piſcis, ſeu Cottus capite magno, cauda compreſſa, ſine pedibus; tandem pedes adſequitur, Lacertæ ſimillima, dein caudam amittit, & aquam deſerit, & tunc propriam formam adipiſcitur.

Rana-piſcis, Surinamenſis incola, de quo *VINCENT*, *MERIANA*, *SEBA* & alii demonſtrare conati ſunt Ranam in piſcem transmutari, contrario plane modo ac in Ranis fieri aſſolet; metamorphoſis vero hujus animalis, ita ſeſe non habet, ſed eadem, quæ primo cauda ſua compreſſæ Lacertæ valde ſimilis erat, tandem, poſtquam adulta ad juſtam

ſtam magnitudinem pervenit caudam amittit, in RANAM *palmis 4 dactylis fiſſis*, *plantis 5 dactylis palmatis*, *femoribus poſtice oblique ſtriatis*, mutatur. Sic etiam plurima animalia comparata ſunt.

CAP. II.

VEGETABILIA eidem, ac animalia, mutationi, & non minori admiratione dignæ metamorphoſi, ſubjecta ſunt. Inſectorum metamorphoſis, in integumenti unius alteriusque exuitione conſiſtit, dum poſtea propria & perfecta forma, nuda proveniunt. Hanc etiam metamorphoſin in plerisque plantis videmus. Plantæ enim, (ſi partem earum præcipuam, ubi vita conſiſtit, radicem nempe, conſideramus) ex *cortice*, *libro*, *ligno* & *medulla* conſiſtunt *). *Cortex* plantarum eodem modo ſeſe habet, ac tunica larvæ quæ exuta, denudatum inſectum relinquit. Sic etiam in vegetabilibus fit, cum flores producunt & aperiunt exuuntque corticem, ex qua *Calyx* fit **), dum videmus interanea plantæ, ut ita dicam, prorumpere, florem nempe, Corolla ſua micante, Antheris farinaceis, Stigmate madido; tunc enim liber, lignum & medulla, in hiſce partibus, nuda & vita ſenſibili ſeſe produnt. Quamdiu planta, intra corticem, foliis tantum veſtita jacet, æque incognita & obſcura nobis eſt, ac papilio, cum etiamnum larva eſt, pelle & ſpinis obtegitur: Nemo enim larvam iſtam cognoſcere poteſt, niſi qui experientia edoctus eſt, quod decorticata, in talem mutetur Papilionem *Swammerdam* & *Nedham*, hanc, inter inſecta & vegetabilia, analogiam manifeſte deprehenderunt. Quod itaque flos, vel fructificatio, ipſa

---

*) Phil. Bot. §. 30.

**) Calyx oritur, cum extimus fit, e Caulis Cortice, ideoque herbacei coloris ut folia; dehiſcit una cum corolla, ſed non decidit ut ea; nutritur etiam ex cortice. *Cæſalp. plant.* 15.

ipſa & propria herba ſit, licet in illa tam multæ & diſtinctæ partes, ac in animalibus non inveniantur, nemo inficias ire poteſt. *Piſces* enim aures non habent, prout Aves & Quadrupedia: *Vermes* neque aures, nec naſum, nec oculos, nec alas, nec pedes, immo nec caput habent, omnes tamen genitalibus gaudent, quibus genus ſuum propagant. *Vegetabilibus* ut ſenſu & ſenſatione deſtitutis, neque capite, nec cerebro, nec oculis, nec auribus, nec naſo, nec guſtus vel tactus organis, nec Muſculis & geniculis pro loco motivitate, nec ventre, ut alimentum ſecumferant, quum non progrediantur ab uno loco in alterum, opus ſunt. Illis enim ſufficit *vaſa chylifera* habere, quibus alimentum, quod illis aqua ſuppeditat, capiant; & *Folia* loco muſculorum, ut ab aëre moveantur; & *organa genitalia*, quibus genus ſuum propagant & copulentur, ſub curto illo tempore, quo nuda ſunt & ova ſua producunt: Poſtea vero evaneſcunt, uti plurima inſecta, quæ transmutata id fere tantummodo curant, ut copulentur & ova deponant; hoc autem eorum fine obtento, moriuntur & evaneſcunt. Unica vero in vegetabilibus eſt circumſtantia, quæ cum inſectis non ſemper convenire videtur, nempe quod in caulem & ramos excreſcant, & multos flores, ideoque tot vitas proferant, & caulis ſæpe in ſequentem annum relinquatur & perennis continuet. Is vero, qui naturam intelligere cupit, veſtigia ejus a maximis ad minima, vel a magis compoſitis, ſeu a ſe ipſo, ad ſimpliciora, quantum ſenſus permittunt, ſequi debet; ſimpliciſſima enim non licet videre, nam creator hæc ſibi ſoli reſervavit. Non debemus itaque Vermes a Quadrupedibus explicare, ſed Inſectorum claſſem ad finem ſequi, & dein a Vermibus incipere, dum etiam inter Julum vel Scolopendram inſectorum & Nereis vermium, parum differentiæ invenimus. Oportet primum videre, quemadmodum Animalia

quadrupeda vivipara pullos ſuos generent, qui utero funiculo umbilicali & placenta alligantur, quæ in illis marceſſit, ſed in vermibus, & quidem inprimis *Tænia*, videmus matrem partum ſuum edere, eidemque adhærere, quo fit, ut pro quavis generatione, novus exoriatur articulus, qui diſtincta eſt vita, ſeu diſtinctum individuum, ut in radice *Tritici repentis.* His intellectis *Polypos* ſeu *Sertularias* inſpicere debemus, qui eodem modo ac Tænia partus ſuos, licet plures, edunt, & iis adhærent, ut ramoſæ plantæ ſimiles evadant; quam primum enim matres moriuntur, indurantur eorum corpora, & truncum vel ramum conſtituunt, adeo ut pulli viventes in ſummitatibus tantummodo ſint, conſimiliter ac in vegetabilibus, in quibus quævis gemma novam conſtituit vitam, licet cum priori cohæreat; ſed fato illi obnoxia eſt, quod, poſt ſemel peractam floreſcentiam vel exuitionem larvæ, nunquam ex eadem, planta aliqua nuda, vel flos proveniat.

Uti Animalium machina conſtat Syſtemate *cerebroſo* & *vaſculoſo* nutriente, ſic etiam vegetabilium; in his *Medulla* loco cerebri ſ. Medulla ſpinalis & *Cortex* loco vaſorum per quem ſuccus alimentaris defertur. Ex cortice deponitur quotannis Liber; ex Libro fit Lignum rigidum loco oſſium. Adeoque hæ duæ partes eſſentiales conſtituunt Larvam plantarum & hæ partes dein mutantur in Florem, tamquam in Inſectum volitans coleoptrato calyce corticali, alatis Petalis e libro licet fixis, maſculis Staminibus e ligno & femineo Piſtillo Medullari.

Quomodo hæc metamorphoſis fiat vel non fiat apertiſſime patet intuenti e. gr. Scillam aut Ornithogalum capenſe. Ubi

a. Bulbus conſtans ſquamis tunicatis, prioris anni relictis baſibus foliorum,

b. Fo-

b. Folia baſi intra bulbum vaginantia præſentis anni ſoboles & herba ſunt.

c. Gemma minima reſidet intra baſin ſinguli folii in bulbo.

d. Hæc gemma (c) dabit proximo inſequente anno folia, niſi tabeſcat.

e. Si vero hæc gemma (d) protruditur, mediante enato ſcapo, in folia, eodem anno quo priora (b) folia, fiet ſpica.

f. Bracteæ in hac ſpica (e) tum ortæ fuere ex foliorum rudimentis uno anno præcocioribus, adeoque teneræ.

g. Dum Bracteas has (f) concipio uti gemmæ (c) ſquamas, in folia enatas (d), ſequitur etiam quod concipiam in eorum alis hærere alias gemmas minores, ſi bulbus permanſiſſet; Sed ultimæ hæ flores evadunt.

h. Corolla adeoque ſe habet uti gemma tertii anni (g), quæ ideoque duobus annis præcocior exiſtit.

i. Si itidem in ipſa corolla, tamquam in bulbi gemma concipio hærere minores bulbos, videbo hos mutatos eſſe in ſtamina; adeoque Stamina quarti anni ſoboles ſint; imo & piſtillum quinti anni.

Qui naturam inſectorum ſcrutati ſunt, invenerunt, quod ſic dicta metamorphoſis in inſectis, proprie non ſit tranſubſtantiatio, qualem *OVIDIUS* ſibi repreſentavit, ſed tantummodo decorticatio: Et *SWAMMERDAM* clare obſervavit, quod in larva Papilionis Braſſicæ, cum etiamnum in terram reptat, alæ & totus Papilio, ſub ipſo cortice abſconditus eſſet; adeo ut hæc metamorphoſis, denudatio partium tantum eſſet, eodem modo ac in floribus. Si jam flores inſpiciamus, videbimus eos nihil aliud,

niſi ipſam plantam denudatam eſſe; & ſi, ſubſtantiam caudicis usque in flores, ſequamur, obſervabimus, quod hi idem ac truncus, & denudatio partium tantummodo ſint. *Cortex* enim primum rumpitur tamquam in Larva, & *PERIANTHIUM* fit, colorem ſuum viridem plerumque retinens: Huic proximus eſt mollis & pellucidus *liber*, qui ideo plus expanditur, & *COROLLAM* conſtituit, varioſque colores recipit; nempe ab acido rubrum; ab amaro luteum; a dulci album; & ſic ulterius: Intra hunc *lignum* eſt, quod facilius finditur, firmius eſt, & minus expanditur, & in *STAMINA* mutatur, producitque aridam ſuam ſubſtantiam, pollinem: Intime & in centro *medulla* jacet, quæ in floribus PISTILLUM evadit, & vitas novas, ſemina, profert. Eundem itaque ordinem, quem in radice vel trunco, etiam in floribus, ſervant plane; omnes vero hæ partes dividuntur in ſuas partes, figura, numero & proportione appropriatas, ſecundum vim inſitam, in prima creatione, a ſummo rerum ſtatore, determinatam, cujus rationem tam difficile invenimus, quam cur quatuor alæ in *Papilione*, duæ in *Muſca* fiant, & ſic porro. Id autem videmus, quod ubicumque ramus eo modo ſeſe in florem aperit, in eodem loco & puncto ulterius non creſcit, ſed protruſio ibi terminatur, & hic eſt finis ultimus, quem *CÆSALPINUS* & plurimi inter antiquos botanicos, tam multum urgere ſolebant.

Inſecta diu in larvis ſuis vivunt, ſed, poſtquam transmutata ſunt, feſtinant ut genus ſuum propagent, & dein moriuntur, uti clariſſime videri poteſt in *Bombyce*. Eodem etiam modo vegetabilia eorumque larvæ ſe habent, quæ, per totam fere æſtatem terram, virentibus foliis, operiunt, brevi autem tempore larvam ſuam exuunt, florent & fructus procreant, dein evaneſcunt in omnibus plantis transmutatis,

tatis, hæ fructificationes; quam ob cauſſam, fructificationem non inepte partem plantæ temporariam appellaverunt Botanici. Hæ ideoque transmutatæ plantæ ſunt, quæ æſtati noſtræ amœnitates ejus dant, & oculos noſtros magis paſcunt, quam ipſa folia; quemadmodum enim larvæ inſectorum oculos noſtros minus alliciunt, maxime vero micantes *Papiliones*, *Phalænæ*, & cetera transformata, ſic etiam Plantæ.

Poſtquam ſic vidimus, flores eodem modo ſeſe ad herbam, quo *Papilio* ad larvam, habere, perſpectu facile eſt, quod lubrico inædificarent fundamento, contendentes methodum plantarum ſumi debere ex foliis, caule vel radice, quæ plerumque in plantis præſentia ſunt, dum fragilis iſta corolla, pars temporaria tantummodo eſt, & in quibusdam, præcipue vero in rariſſimis exoticis plantis, raro prodit. Quod hæc eorum methodus viam, ad nonnullarum plantarum faciliorem cognitionem, panderet, ſi vel concederetur, occurrunt tamen heic longe plures difficultates, quam in fructificatione, & nos æque ignaros relinquit ac antea eramus; nam ſicut inſecta, v. g. *Papiliones*, *Muſcas*, &c. ex larvis eorum cognoſcere vix poſſibile foret, ſic etiam plantæ ex ipſa Herba cognoſci non poſſunt. Cum larvam aliquam ignotam obtinui, & eandem nutrivi quamdiu alimentum adſumere vult, proditurum ex illa Papilionem valde deſidero, & tunc primum perſpicio, quod & quale animal nutrivi. Eodem modo, cum ſemina ab exteris regionibus accepi & in horto terræ mandavi, valde plerumque incertus ſum, quam plantam colui, licet in arborem magnam accreverit, donec florem promat, dum aliter, quam antea, de hac planta ſentio. Si, v g. ſemina plantæ cujusdam ex Gallia auſtraliori accepi, & illa excreſcunt foliis gramini ſimilibus, nunquam cogitare poſſem, quod

Piſo affinis eſſet, niſi antea hoc noviſſem; cum vero flos, Lathyro ſimilis prorumpit, clariſſime video, quod ſit *Lathyrus Niſſolia*.

Ante aliquot annos, planta quædam excrevit ex ſeminibus a Cel. Dn. Prof. *Sauvageſio* ad Nobiliſſ. Dn. Præſidem miſſis; per totius anni ſpatium ſine flore creſcebat, & a Glechomate vel Hedera terreſtri vix diſtingvi poterat, anno autem proximo florem protruſit, qui *Antirrhino majori* valde ſimilis erat, licet ipſa herba toto cœlo ab illo differret; procumbens enim erat, & *foliis oppoſitis, cordatis, crenatis*: Quis mortalium, ab ipſa herba judicaret, hoc ANTIRRHINUM *Aſarina* & *Linariam* inter ſe affines eſſe, niſi fructificatio & nuda planta hoc evinceret.

NITRARIAM *Schoberi*, *Gmel. ſib. 2, t.* 98. ab externa ſtructura, quivis facile diceret eſſe aut Zygophyllum, aut Lycium; quum vero fructus neque capſula, nec bacca polyſperma, ſed Drupa ſit, neutra horum eſſe poteſt, & ſic adhuc ignotum erat, quænam planta eſſet, quæ in Horto academico læte crevit, quamdiu florem non emiſerat. Quis, ex habitu externo, ſeu Larva, me doceret cujusnam ſit generis? Tandem protruſo flore conſtitit diſtinctiſſimi generis plantam eſſe. Stamin. 15. Piſt. 1. Drupa ovata nucleo triloculari.

Eſt, de cetero, non tantum facilius, plantas ſyſtematica methodo ex fructificatione cognoſcere, ſed etiam propius ad naturæ & indolis ejus cognitionem pervenire; ſi enim *Cacaliam Kleiniam* dictam ſine fructificatione viderem, nunquam cogitare poſſem, illam propius ad Tuſſilaginem, quam Euphorbiam, Meſembryanthemum & Cactum accedere; ex fructificatione autem, ſeu ſtructura plantæ interna, id facile video.

Utrum

Utrum *Portulaca arborea* Cap. b. Spei, quæ in hortis communis eſt, ſed quantum notum, in aliquo horto europæo non adhuc floruit, Seda aut Craſſulas, an Portulacas vel Meſembryanthema cognatione contingat, nos fugit, usque dum florem videre licet.

Qua vi medica *Hydrophyllum* gaudeat, adhuc determinare non licet, & ſi id ſciſcitari vellemus, cœca facimus experimenta, quamdiu ordinem ejus naturalem neſciamus; e contrario autem, ſi v. g. *Horminum* ex Alpibus mihi oſtenderetur, & ordinem ejus naturalem ex fructificatione vidiſſem, ſtatim certus eſſe poſſem, plantam illam non eſſe venenatam, & quod non erraſſem, ſi crederem illam eandem vim, quam ceteras Verticillatas (Raji) habere. Fructificationem, nos ad notitiam de generibus & ordinibus naturalibus deducere, tam indubium eſt, ut, qui id negaret, primis, ut dicitur, labris botanicen guſtaſſe non videretur. Quis enim a ſtructura externa diceret, *Linariam*, *Cymbalariam*, *Orontium* ANTIRRHINUM *triphyllum* & *bellidifolium* ejusdem generis eſſe, niſi fructificatio vel plantarum metamorphoſis id docuiſſet? Quis alicui perſvaderet RANUNCULUM *flammulam*, *gramineum*, *Ficariam*, *aconitifolium*, *bullatum*, *acrem* & *aquatilem*, ex eodem genere eſſe, niſi metamorphoſis plantarum, ſeu fructificatio hoc evinceret. Immo, id mihi tam inopinatum eſſet, quam olim fuit C. Bauhino ejus *Pſeudocytiſum* & *Naſturtium ſylveſtre*, ex eodem genere (VELLA nempe) eſſe. Firmum itaque eſt, & erit, quod qui plantas rite cognoſcere vult, ex earum ſtructura interna, æque ac inſecta, eas cognoſcere, & metamorphoſin earum exſpectare debeat. Nam, qui adcurate perſpexit BRASSICAM *oleraceam*, & dein CRAMBEM *maritimam* vidit, plane convictus eſſet, quod Braſſica & Crambe cognatione proxima

ſeſe contingerent, & nunquam aliud cogitaret, quam quod duæ tam ſimiles plantæ, ſimilem adipiſcerentur fructificationem, contrarium autem ſentit, dum fructificatio in Crambe provenit, quæ tam multum ab illa in Braſſica differt, quam proxime ad *Rapiſtrum maximum rotundifolium monoſpermum Cornuti* venit; adeo ut hæ duæ, licet diſſimiles, propius cognatione & qualitatibus ſeſe contingant, quam ſimiles illæ, *Braſſica oleracea* nempe & *Crambe maritima*, quod ſtructura plantæ interna, in fructificatione ante oculos poſita, demonſtravit.

Urgeant nonnulli Botanophili, quamdiu cumque placeat, difficultatem examinandi, in quibusdam floribus, partes minutiſſimas; certum tamen eſt, & erit, quod, quemadmodum viſum fere fugiens Acarus dignoſci nequeat, niſi inſpectis octopedibus, duobusque ejus oculis, ita etiam nec plantæ ſine fructificatione & inſpectione nudæ earundem ſtructuræ. Verbo: cognoſcendæ ſunt plantæ non aliter ac inſecta, poſt metamorphoſin peractam, nec ab ipſa larva.

CAP. III.

VARIETATES.

Metamorphoſeos & transmutationis plantarum altera pars eſt, quæ fit cum difformantur, & partem illam Botanices comprehendit, quæ VARIETATES tractat. Hæ vero, partim in ipſa herba, partim in fructificatione conſiſtunt. Folia in plantis *montanis* ut in collibus & aridis locis immutantur, dum ſuperiora magis fiſſa fiunt, uti videri poteſt in Pimpinella; & contra in plantis *aquaticis*, folia inferiora, quæ ſub aqua latent, magis diſſecantur, ita ut parenchyma ſuum relinquant, & ramificationes vaſaque ſua tantummodo retineant, quo fit magna in plantis differentia, ut multi crediderint eas eſſe

ſe diſtinctas, quæ tamen ex eadem ſpecie ſunt, cujus dilucida exempla in *Ranunculo aquatili* & *Siſymbrio amphibio*, dantur. Immo aquæ & ſucci nimia quantitas, vegetabilium folia læviora, dum e contrario ſiccitas & caliditas magis hirſuta faciunt, uti videmus in *Polygono amphibio*, quod etiam pro duabus ſpeciebus habitum eſt, licet re ipſa una ſit. Metamorphoſis illa, quam Nob. v. *HALLER* jam pridem in *Ranunculo bulboſo*, qui communiter in collibus noſtris creſcit, obſervavit, quod in Ranunculum repentem mutetur, cum in humum magis ſolutam venit, inſignis eſt; quæ etiam in cauſſa fuit, cur omnes Botanici antea habuerint illum pro diſtinctis ſpeciebus, cum tantummodo fuerit metamorphoſis quædam a loco.

Florum metamorphoſes magis communes ſunt; ubi PLENITUDO in conſiderationem imprimis venit, quæ ſemper monſtroſa eſt, & plantam ſterilem facit. Magna vegetabilium copia plenitudinem florum adſumunt, quo factum eſt, ut antiquiores Botanici, qui plantas flore pleno, pro diſtinctis ſpeciebus habuerunt, longe plures numeraverint plantas, quam re vera habebant.

Cum videamus plantam ipſam ex cortice, libro, ligno & medulla conſtare, & florem nihil aliud eſſe, niſi has partes in calycem, corollam, ſtamina & piſtillum expanſas, obſervamus etiam in hac metamorphoſi, ſubſtantiam ligneam, quæ nihil aliud eſt, quam plures tunicæ libri obductæ & induratæ, in petala expandi, quæ in ſtamina diffindi debuiſſent; & videtur hoc fieri ex nimia ſucci alimentalis copia, quæ ſubſtantiam libri in lignum indurari impedivit, quo fit, ut ſtamina in petala mutentur, & flores, qui plurima gerunt ſtamina, facilius evadant flore pleno, quam qui pauca habent: Uti videtur in Anemone, Papavere, Pæonia, Ranunculo, Caltha,

Aqui-

Aquilegia, Delphinio, Nigella, Roſa, Rubo, Malo, Perſica, &c. & plerumque accidit ut, ſi hæ plantæ, flore pleno, in macilenta terrâ ponantur, ſicciores evadant, ſæpe ad ſimplices reducantur.

CAP. IV.

ALIENATIONES.

Præter antecedentem metamorphoſin, eſt etiam aliqua in vegetabilibus, de qua botanici adhuc non convenerunt, quæ VARIETATES CONSTANTES dictas ſub ſe comprehendit. Cum botanici vidiſſent eandem ſpeciem in diverſo climate vel ſolo, variare, primum ex illis novas ſpecies conſtituerunt; quo accidit, ut numerus plantarum nimis augeretur, nulli dum limites eſſent. Recentiores itaque botanici, varietates ad ſpecies ſuas reducere cœperunt, ne entia, præter neceſſitatem, multiplicarentur. Botanici, qui videbant ſolum & cœlum tam multas feciſſe varietates, intelligebant quoque, quod ſolum & cœlum eas reducerent, quam ob cauſſam, in hortis botanicis eas ſeminabant; at, cum viderent nonnulla in uno eodemque ſolo & climate, æque conſtantes eſſe, contendebant aliqui, quod non pro varietatibus, ſed diſtinctis ſpeciebus haberentur, licet duæ plantæ admodum ſimiles, & ceteræ ex eodem genere multum diſſimiles eſſent, ut *Fumaria bulboſa radice cava* & *non cava*, & multæ aliæ. Inde ortus eſt diſſenſus Botanicorum in ſcientia botanica, qui hoc tempore plurimum moleſtiæ adfert, quamdiu Botanici cauſſam hujus rei neſciunt.

Sexu plantarum vel fœcundatione tam dilucide ante oculos poſita, ut totus fere orbis potuiſſet eam videre, & obſervationibus hac in parte ſolerter inſtitutis, invenerunt Botanici generationem hybridam, interdum in plantis æque ac animalibus, dari; qua ex duabus diſtinctis plantis, tertia provenit, uti Mulus

lus ex Equo & Aſino. Animalia, quæ partu hybrido provenerunt, genus ſuum rarius propagant; an vero hæc lex æque conſtans ſit in plantis, adhuc incertum eſt: Ex illis enim, quæ adhuc obſervarunt botanici, interdum affirmatur, interdum negatur. Si jam ita eſt, quod admodum veriſimile videtur, plantas aliquas hybridas ſemine propagari, fundamentum aliquando accipient varietatum conſtantium, & quam ob cauſſam nova plantarum metamorphoſis profertur.

Plantæ, ſic dictæ, CRISPÆ, uti in Mentha, Tanaceto, Malva, Reſeda, &c. tam ſimiles ſunt, ut nullus dubitet, quin criſpæ, ex non criſpis proveniant; hæ vero criſpæ conſtantes fiunt, licet ex ſemine in eodem ſolo ſeminentur, ut nemo dubitet, quin varietates, licet conſtantes, fiant; adhuc vero nemo cauſſam oſtendere potuit.

Alia varietas conſtans eſt, quæ fit in plantis TENUIFOLIIS. *Heracleum* quod *Sphondylium hirſutum foliis anguſtioribus* C. B. tam prope ad *Sphondylium vulgare hirſutum* C. B. accedit, ut, qui unum novit, de altero dubitare non poſſit, nam, quum hæ duæ plantæ metamorphoſin ſubierunt, fructificationem in utraque tam ſimilem videmus, ut unam ab altera diſtingvere nemo queat: In pratis noſtris conjunctim creſcunt, & in hortis ſeminantur; quoad vero larvam vel folia admodum diſſimiles ſunt.

RUTA *tenuifolia* europæ auſtralis tam ſimilis eſt *Rutæ graveolenti*, ut qui omnes notas Rutæ ſpecies vidit, non poſſit dubitare, quin hæ duæ a principio una fuerint, licet jam conſtantes ſint, etiamſi in hortis eas ſeminamus, & *tenuifolia* folia ſua tenuia totamque ſuam ſtructuram tenuiorem retinet.

Qui CENTAUREAM *calcitrapam* novit, & ſemina *Cardui ſtellati*, *foliis integris ſerratis* MAGNO-

LII accepit, & in horto ſuo ſeminat, dum foliis integris & non ſerratis, toto cœlo a laciniatis & pinnatifidis Centaureæ calcitrapæ, differentibus, excreſcit, valde miratur, cum eas videt, poſtquam metamorphoſin ſubierunt & flores produxerunt, & quod tota planta hac fructificatione, quoad internam ſtructuram Centaureæ calcitrapæ ſimillima ſit, ut nemo, niſi præjudiciis excœcatus, dubitare poſſit, quin hæ duæ, in principio, una fuerint.

Eſt vero alia metamorphoſis, quæ non minus botanicos turbat, cum nempe larvæ ſimiles ſint, vel plantæ, quoad ſtructuram externam, haud diſtingvi poſſint; interna vero ſtructura tam multum differat, ut maxima videatur eſſe difficultas, ad unam ſpeciem eas reducere, quas Botanici BIFRONTES vocarunt: Tales ſunt *Conyza bifrons* & *raguſina*, quarum una planta flores perfecte radiatos, altera vero flores floſculoſos ſine radio, habet. Ejusdem qualitatis ſunt BIDENS *cernua* & COREOPSIS *bidens*, ANACYCLUS *valentinus* & ANTHEMIS *frondoſa*, SENECIO *Jacobæa* & *Jacobæa vulgaris flore nudo*, &c. CONYZA *bifrons* & INULA *bifrons*.

Porro, varietates quædam ſunt, quoad internam ſtructuram tantum differentes corolla majori, quas Botanici appellaverunt GRANDIFLORAS, ſatis evidentes in *Galeopſi Tetrahit*, ubi omnes varietates corollis ſemper duplo, triplo & quadruplo auctiores evadunt, quam ceteræ ejusdem ſpeciei, uti etiam videmus in *Clinopodio*, *Prunella* & multis aliis.

Hæ varietates conſtantes, (ad quas *Sedum Telephium*, *Serapias helleborine* & longe plures pertinent) quæ jam botanicos tam multum turbant, ex ſexu plantarum & generatione hybrida forte aliquando deduci poſſint. Gallina Friſlandica, ſeu criſpa, pennis recurvis, deplumata &, quoad minimas partes, cul-

tro

tro anatomico reſerata, & ab anatomico quodam perſpicaciſſimo examinata, non poteſt non eſſe unius ejusdemque ſpeciei cum Gallina communi, licet pennæ ejus recurvæ ſint, & genus ſuum non mutatum propaget, etiam apud nos. Cum Cel. *REAUMURIUS* Cuniculum gallinam comprimere, ut fertur, permiſit, ova transmutata fuerunt in pullos, gallinæ ſimillimos, licet pennas non induerint, ſed lana molli tecti eſſent; hoc experimentum huc aliquo modo quidem ſpectat, ſed ex hocce unico non audemus ad univerſalia concludere, inde enim horrenda deducerentur confectaria, & occaſio daretur credendi Mauros, inter homines, ſingularem aliquam habere originem, quam tamen eis tribuere ego nolo.

In patria noſtra arbor quædam, licet rariſſime, occurrit *), quæ eſt quaſi medium inter Pinum ſylveſtrem & Pinum abietem, ut nemo fere poſſit determinare quænam ſpecies ex hiſce ſit; habet enim ramos longos uti funes, & tota planta mutata eſt: Metamorphoſin non ſubit, vel apud nos, quantum adhuc notum eſt, unquam fructum tulit; & videtur, cum deſcriptione *Pini Mugo* dictæ, in Italia a botanicis facta, convenire. Si ex commixtione aliqua inter Pinum & Abietem, hæc non provenit, omnia nos fallunt.

LYCHNIS *apetala*, in Alpibus Lapponicis, licet inter *Lychnidem dioicam* creſcat, conſtans eſt. Cum hæc etiam in hortis plantetur, æque conſtans eſt, ac in alpibus: Facile perſpicimus hanc hodie diſtinctam eſſe plantam; quod autem ex Lychnide dioica primum orta ſit, tam indubitatum mihi videtur, & inprimis ex ſpecimine, in Siberia per Celeb. Dn. Gmelinum, lecto, ut limites eas inter non habeamus.

CAP.

*) It. Gottl. 324.

CAP. V.
MONSTROSITATES.

Major ſane & magis monſtroſa metamorphoſis in plantis fit, cum inſecta in illas agunt; cujus dilucidum exemplum habemus in *Pinu abiete*, quæ dum ſtrobilos ſuos rubros, ſeu flores femineos ponit, ſæpe quaſi ſententiam mutat & flores in truncum & nodum gibbum transformat, rubræque ſtrobili ſquamæ virides, acuminatæ & folia baſi latiori evadunt. Hoc fit, cum inſecta, ſub tempore floreſcentiæ, floſculos deſtruunt, & eo dilucide nobis monſtrant plantarum metamorphoſin, ex herba nempe in florem; cum enim rami excreſcunt, a lateribus foliis ſuis, quaſi ſquamis, teguntur, & inter quodvis folium gemmam, ſive rudimentum futuri ramuli inſequentis anni habent: Cum vero gemma, quæ inſequenti anno proveniret, anno priori rumpitur, flos fit, & ramus creſcere ceſſat, dum alimentum in fructificatione impeditur; rurſus autem, ſi hæc fructificatio deſtruitur, ramus creſcendo continuat. Sic v. g. SALIX alta, cujus rami quovis anno florent; ſi vero hi rami diſſecantur, & in terra ponantur, ut radices agant, folia protrudunt, non vero floreſcunt, ſed gemma eorum, ramulos novos producunt; quod dilucide oſtendit, florem nihil aliud eſſe, niſi metamorphoſin plantæ. Si jam *Salix* aliqua creſcit, & gemmas ſuas amentiferas ſeu floriferas, ponit, & inſecta, ſub illo tempore, floſculos deſtruunt, ſuccus nutriens abundantius ad ſquamulas fluit, ut in folia revera excreſcant ſquamæ amenti & *roſam*, ſic dictam, *ſalicinam* producant, quam veteres Botanici tam multum admirati ſunt. Et videmus perpetuo, quod plantæ pingvefactæ, folia abundantius producant, eſurientes vero magis floreſcant.

Singulares in vegetabilibus fiunt metamorphoſes, cum inſecta in illis ova ſua deponunt; tunc *Ju-*

niperus

niperus nidum inſecti, fructui in Triglochi verticali ſimilem; *Populus* quaſi baccas foliis adhærentes; *Abies* conos fragiformes; *Piſtacia* longum folliculum purpuraſcentem; *Hieracium murorum* muris formæ ſimilemgibberem; *Glechoma* & *Qvercus* gallas; *Ceraſtium* capitula imbricata, producunt: Immo nimis longum foret, eas omnes enumerare.

Metamorphoſis plantarum de cetero, tam multimoda eſt, ut hortulani *Tilias* & alias arbores inverterint, & ex trunco radicem, ex radice truncum fecerint, & quotidie radices in altiſſimis ramis faciant circumpoſitionibus & ablactationibus. Ex unica gemma, inoculationibus, arborem integram adſeqvuntur. Experimentum Mandariolæ ex unico Citri folio, deponendo illud in terra, uti folia Braſſicæ, bulbillum procreare, & ex ipſo bulbo dein totam plantam producere, ſat mirandum eſt.

Has vero omnes ſuperat metamorphoſis illa, quam nemo, niſi rerum omnium ſtator, præſtare poteſt, quam SEMEN dicimus, maximam nempe arborem ad minimam molem, ſeu plumulam ſeminis reducere, & illam duobus lobis ſucculentis interponere, ſufficienti humore, & membrana denſiſſima obducere, quæ abundantem exhalationem impedit, attractionem vero admittit. Quod eo modo, planta ſine radiculis, per totum orbem terraqueum transferri poſſit, & ſæpe per 50 ad 100 annos, ſine germinatione eſſe, maximam meretur admirationem.

Metamorphoſis vegetabilium, tam arborum, quam perennium, quæ fit in GEMMIS ſeu bulbis plantarum, non minori admiratione digna eſt;

cum futurus ramus in compendium, & ſqvamis minutiſſimis, imbricatis & conniventibus coarctetur, ut ſævitiam inſtantem hyemis eludat, & has gemmas oſtendit primo vere, non vero eas ſub æſtate aperit, quaſi ſciret dudum ſe ad procul inſtantem hyemem parare, & quomodo hæ gemmæ diſſimili modo conſtruantur; in quibusdam nempe ex petiolis, in aliis ex foliis, in aliis ex ſtipite, in aliis autem ex propriis ſqvamis.

LXVII.

CALENDARIUM FLORÆ,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſitum a

ALEXAND. MAL. BERGER,

Vermeland.

Upſaliæ 1756. *Martii*. 31.

Poma dat Autumnus, formoſa eſt meſſibus Æſtas
Ver præbet flores. *Ovid. am.*

CALENDARIUM FLORÆ,

gaudia anni ſecundum ejusdem progreſſum, e ſublunaribus petita, primum propoſiturus, idque ſecundum clima Upſalienſe 1755 *obſervatum, ſequentia præfari neceſſum duco.*

Tempus lente feſtinat; in curſu & motu ſunt omnia, *ſuumque tempus habent ſingula*, ut loquitur ſapienter ſapientiſſimus mortalium *Salomo*; cui concinne adſtipulatur *Virgilius*: *ſtat ſua cuique dies.*

Ad tempus rite determinandum omnem *Aſtronomi* moverunt lapidem, quibus accurata temporis diviſio debetur, quique infinita diligentia curſum motumve corporum cœleſtium obſervando, eo tandem

dem

dem devenerunt, ut tempora futura accurate prædicere queant, & illa in Annos, Menſes, Hebdomadas, Dieſque ita diſtribuere, ut inde vulgus habeat *Calendaria* tanquam normam, ſecundum quam æquales illius partes obſervare & numerare queat.

Quemadmodum diſſita *Aſtra* in ſublimioribus cœli regionibus radiant, lucent & ornant, ita etiam *ſublunaria*, tempore æſtivo, rutilantes & ſplendentes vario colorum genere FLORES coronant & depingunt; nam quod eſt ſuperius, eſt tamquam inferius, ſecundum effatum Alchemiſtarum.

Hiſce *ſtellulis*, *terreſtribus* quantum temporis & laboris, per plura retro ſecula, impenderint Botanices gnari, ut illarum nomina, naturam & indolem pernoſcerent, eo tamen ſcientiam perducere non potuerunt Aſtronomos imitando, ut æque attente obſervare potuerint ſingularum proprietates & phœnomena.

Cuique FLORUM ſuum eſt *Tempus*; fruſtra namque quærimus autumnali tempeſtate *vernales* & vernali *autumnales* florum ſpecies; per ſtatas enim anni partes alios propullulantes, cauleſcentes, florentes, fructificantes & evaneſcentes videmus; iterum alio tempore per vices ſic alios in aliorum loco ſucceſcere obſervamus, idque tanta celeritate, tam conſtanti ordine & lege, ſecundum naturæ ductum inter ſe, ut vix ſine ſumma admiratione & animi ſenſu ejusmodi feſtinantem ſeriem & varietatem intueri quis poterit.

Sol calore ſuo dum vitam Plantarum corde deſtitutarum excitat, producit quoque quodque vegetabile ſecundum indolem & naturam cujusque ſerius aut citius, prout hæc vel illa planta majorem vel minorem caloris gradum requirit, usquedum juſtam obtinet maturitatem. Nam veluti ſpecie diſcrepantia

tia ova, dum eodem tempore, gallinæ incubanti ſuppoſueris, non eodem die excluduntur, ſed maturius aut tardius alia; ſic nec flores ſimul & ſemel prodeunt, verum ſtatuto tempore, prout majorem caloris gradum admiſerint naturæ ſuæ convenientem.

Etſi annus in partes a Conditore univerſi dividitur diſtinctas, per ſolem æqualiter in terram radios ſuos emittentem; non inde propterea Æſtas dijudicanda & metienda, quam multitudo *glaciei*, *nivium*, *tempeſtatum borealium* & alia impediunt, ne omnibus quibuscunque annis æque cito incaleſcat aër; proinde ſecundum calorem aëris maturant anni temperatura citius vel ſerius; hoc vero optime & aptiſſime ex variis florum ſpeciebus menſuratur.

Qvum vero æſtatis tempus dependeat ab aëris calore majore vel minori, ut flores proportionaliter hinc ſeſe conſpiciendos præbeant, ita tamen, ut ſpecies *una alteram ſequatur* conſtanti lege: facile anni tempeſtates inde & æſtas menſurari poteſt, quod tantopere huc usque in deſideratis fuit, propter uſus œconomicos, & fruſtra ab aſtris petitum.

Hinc plantæ annis variis, Menſis ſæpe ſpatio citius vel tardius, floribus prodeunt & ſeſe conſpiciendos præbent, licet ſucceſſive & naturali ordine ſeſe excipiant ad *ſolſtitium* usque æſtivum, quo omnibus fere annis conveniunt; eodem prorſus modo pergunt & properant vel retardantur cunctando, quo propius autumnum fuerit perventum & hiems in procinctu tarde magis vel minus expectanda. Quo vero accurate determinetur hujuscemodi temporis acceleratio vel retardatio, obſervandi ſunt quovis in loco omnes ſpecierum flores, quo tempore *primum* in conſpectum venerint, & hoc ipſum quo melius ſervetur, quotidie annotandum & ut ſeries inde, quam ſervant, concatenata obtineatur.

 Spe-

Speciminis loco heic proponere animus eſt flores eo ordine, quo ſeſe fere omnes explicare coeperunt anno proxime prænterlapſo 1755, in horto Academico Upſalienſi. Quocirca tenendum pene omnes propoſitas plantas, ſub dio creviſſe, in eodem ſolo horti paululum depreſſo & terra humoſa, ſi modo unicam circiter excepero Decuriam, collectam in locis ſylvaticis haud procul diſſitis, quæque in hortis difficulter admodum culturam admittunt; ad Latus menſem & diem prædicti anni appoſui, non eum in finem quo quis ſibi perſvadeat Flores redituros omnibus annis eodem die & menſe, ſed tantum propterea, ut alii cernant anni iſtius Calendarium & videant qua circumſpectione ejusmodi conficiatur.

Diſcernendis cultis ab incultis, priorum nomina trivialia *litteris curſivis*, uti dicitur, typis mandari curavi & præcipuas quasdam, ut *prognoſticas*, notatu dignas aſteriſco indigitavi.

Has omnes ulterius ita diſponendas cenſui in *Menſes*, ſecundum diviſionem, quam reperire licuit, aptiſſimam; non vero e re eſſe judicavi menſes formare æquales, quum ſcopus mihi non fuerit dies determinare, ſed unice & præcipue æſtatis majorem vel minorem accelerationem.

Floribus ſic accurate annotatis addendum erit hiſce tempora, quibus regnum Animale ſuas ſubit mutationes, veluti cum *Aves migratoriæ* adveniunt & recedunt; quo tempore aves quæcunque *ova* ponunt vel excludunt, plumas mutant; *Piſces* varii generis ludos veneris ad littora celebrant; quando ſeritur Ager; quo tempore ceres *floret*, *maturat* frugem, cætera. Hac ratione eo tandem pervenire licet, ut e floreſcentia queamus dijudicare quid quotidie faciendum, quod obſervandum. At huic rei perficiendæ multum requiritur temporis & ut is, qui hæc rite

rite obſervabit, ruri degat præprimis, ubi omnia facilius oculis luſtrare convenit. Si noſtræ nationis Ruricolis in deliciis eſſent ejusmodi obſervationes, vel etiam exteris placerent, tempus quam jucundiſſime fallerent his & ſimilibus immorando; certo etjam certius mihi perſvaſum habeo, adeo tenue initium, tandem majora & majora incrementa capturum, usque quo utiliſſimum evaderet opus, ut inde multa & maxime proficua œconomiæ privatæ redundarent commoda; imprimis tempus ſeminis ſationi & meſſi aptiſſimum eo ſtabiliretur. Deinde tempus fœniſecii cuilibet ſolo convenientiſſimum; quandoque fructus horarios varii generis cibo aptiſſimos colligere liceret. Hinc hortulani diſcerent quo tempore veris plantarum Radices denudarent; quando ſpargerent Semina in hortis; Heſperides exponerent & introducerent; quo tempore autumnali plantas intra hybernacula ſervandas ollis inſererent, ut tutius a frigore defenderentur; Quomodo hortos arte topiaria & plantis coronariis inſtruerent, ut perpetua floreſcentia ridentes flores alii alios exciperent, quocunque anni tempore, jucundum ut ſemper exhiberent ſpectaculum, quemadmodum *Padi* flores excipiunt Syringæ, *Syringæ* Philadelphi, *Philadelphi Roſæ ſerotinæ*.

BULBOSARUM florendi ordo in area Buxina earumque duratio, numeratis plantis a primo die Germinationis; altero vero numero indicatur tempus floreſcentiæ.

1.	Leuçojum	vernum	26 dies
	Galanthus	nivalis	26
2.	Crocus	vernus	17
12.	Hyacinthus	orientalis	18
20.	Fumaria	bulb. ſolid.	20
23.	Fumaria	bulb. cav.	20
28.	Hyacinthus	botryoides	19

34.	Narciſſus	pſeudo-Narc.	19
	Narciſſus	odorus	19
37.	Fritillaria	imperialis	10
	Fritillaria	pyrenaica	14
38.	Fritillaria	Meleagris	10
44.	Tulipa	geſneriana	13
47.	Narciſſus	poëticus	
50.	Hyacinthus	amethyſtinus	
51.	Hyacinthus	cernuus.	
59.	Ornithogal.	umbellatum	
68.	Lilium	viviparum	16
69.	Allium	Moly	
76.	Lilium	pomponium	
79.	Ornithogal.	pyrenaicum	
80.	Gladiolus	communis	
81.	Martagon	vulgare	15
86.	Martagon	album	13
100.	Lilium	album	
111.	Hyacinthus	ſerotinus	
113.	Colchicum	autumnale	

Dum plura ejuſmodi Calendaria variis locis & regionibus uno eodemque anno conficiuntur, facile erit ex hiſce florum generibus eorumque floreſcentia, uti etiam ex *vernatione* arborum colligere, quæ differentia unius Regionis climatis ab altero; & quare plantæ ex climate meridionali allatæ apud nos, non raro, vix ad frugem perveniunt, e boreali vero facillime. Sic *Monſpelium* 31, *Londinum* 28, *Falcopia* 6 dies prius vernat quam Upſalia, & totidem ſerius hybernat autumno. Botanici & Pharmacopœi, quorum eſt plantas ſub ipſa floreſcentia legere, hoc modo præſcire queunt, quo anni tempore hanc

hanc vel illam plantam colligere datur in ſuo ornatu, ne illam fruſtra quærant tempore alieno. Ex hortorum plantis intelligere hac ratione quoque poſſunt, quænam in pratis, & campis eodem temporis articulo florent, & contra.

GELU NOCTURNUM, quod toties adurit noſtras plantas æſtate, a Lapponia deducendum puto, a floribus indicandum eſt.

Sic Frigus *Plumbeum* e Lappmarchia regelata fine frondeſcentiæ.

Frigus *Æneum* e Lapp. alpibus regelatis initio Groſſificationis.

Frigus *Ferreum* ex alpibus congelatis medio Diſſeminationis.

at non eadem nocte gelu nobis nocturnum, quo in Lapponia; ſed migrat ad nos ſæpe per octiduum ſeriusque advenit.

Paucis hiſce, & horum ſimilibus Calendariis, niti & inædificari debet ita dicta *Practica ruſtica* vulgi, quæ huc usque fundamento nimis lubrico, in deſuetudinem in tantum abiit, ut inter commenta abſurda hodie referatur, quæ nihilominus & poteſt & debet, ſecundum hæc principia, in idem faſtigium evehi, ut illa haud facile bonus œconomus deſtitui queat. Hinc agricola ſcire tandem poterit juſtum & aptiſſimum temporis articulum, quo negotia ſua feliciter peragere poteſt; ut cetera taceam.

* * *

MENSES.

I. GLACIALIS.	Ovum,	hyalina,	incipit.
II. REGELATIONIS.	Embryo,	alba,	reviviſcit.
1. VER.			
III. GERMINATIONIS.	Infantia,	pallida,	prodit.
IV. FRONDESCENTIÆ.	Pueritia,	viridis,	cauleſcit.
V. FLORESCENTIÆ.	Adoleſc.	purpur.,	floreſcit.
2. ÆSTAS			
VI. GROSSIFICATIONIS.	Juventa,	rubra,	defloreſc.
VII. MATURATIONIS.	Virilis,	fulva,	fructificat.
VIII. MESSIS	Conſiſtens,	flava,	maturat.
3. AUTUMNUS.			
IX. DISSEMINATIONIS	Effœta,	livida,	diſpergit.
X. DEFOLIATIONIS.	Senecta,	obſoleta,	tabeſcit.
XI. CONGELATIONIS.	Decrepita,	fuſca,	cadit.
4. HYEMS.			
XII. BRUMALIS.	Mors,	atra,	perit.

---

labitur occulte fallitque volatilis ætas.

XII: 13. Butyri *ſeparatio a vaſe ligneo.*

23. Populi tremulæ *gemmæ floriferæ dehiſcunt.*

I: 1. *Lacuſtris* glaciei fracturæ *longitudinales.* Råkner.

2. Fragores nocturni *parietum ligneorum.*

4. Stercorum equinorum *ſubſultus.*

8. Pluvia *trium Regum.* Trettondedags tö.

26. Pluvia *pauli.* Pålsmäßo ſlaſk.

II: 22. Dies chalybeati *ſæpe inter* 20 & 28 *Februarii.*

Poſt ubi riphæi torpentia frigora brumæ
candidus aprica Zephyrus vegetaverit aura.

Columell. 77.

2. *Tum, apud nos, ſæpius intentiſſimum* frigus, *quod ſummum obſervatum* grad. 31 ½.

II. REGE-

II. REGELATIO. KIÅLDRAGET.
a Nivis *prima* liquatione *in* Glaciei *fluviorum diſceſſum.*

Vere novo gelidus, canis cum montibus humor
liquitur & Zephyro putris ſe gleba reſolvit. *Virgil.*

III: 19 Tecta ſtillant *ad ſolem meridianum.* Dagsmedian.
Salicis capreæ *gemmæ floriferæ hiſcunt.*
20 Nix *ſolvitur ad parietes.*
Alauda *cantare incipit ſuum tirile.*
22 Aqua *ad parietes fluit.*
25 Viæ conſpurcantur & *ſpargunt aquam.*

IV: 1 Stercora equina *rodunt glaciem.* Windwakar.
Lycopodium Selago fumat.
*3 Lapides *ſeparantur a glacie.* Heta ſtenen.
6 Colles *denudantur nive ſemiſoluta.*
Colubri *prodeunt.*
Tipulæ *choreas agunt*, Muſca *prorepit.*
Tetrao Tetrix *muſitat.*
Tringa Vanellus advenit.
7 Papilio Urticarius *copioſius evolat.*
Anas Boſchas *parit*; ſylveſtris *accedit.*
10 Inundatio aquæ nivalis.
Cygnus & Crex adventu ſuo veris ſignum.
* Fluvii *ſolvuntur, glaciesque tranat.*
Eſox Lucius *parit.*
11. *Abſorptio aquæ nivalis.* Kiålen går up.
Cellæ ſubterraneæ *ſubinundantur.*
Rana prodit.

Solvitur acris hyems grata vice veris & favonii.
Horat. I. Od. IV: 1.

7 Papilionis *proventum ſunt qui certiſſimum veris indicium arbitrentur, ob infirmitatem animalis. Plin.*
10 Fluvius Upſalienſis *per ſeptuaginta annos, ultra diem 19 Aprilis glaciem nunquam retinuit, obſervante O. Celſio, ſeniore.*
10 Eſox Lucius *ceſſat parere cum* Rana temporaria *incipit.*
11 Tegmenta hyberna *e plantis hortenſibus removenda, ne turiones evadant.*
Vaporaria, *pro Melonibus parata, ſerantur.*
Favonius ſ. Zephyrus quaſi Ζωηφορος vitam ferens.

a Motacillæ albæ *adventu* *in* Hirundinis *adventum.*

a primo flore *in* vernationem *primæ* arboris.

per Leucoji vernalis *totam floreſcentiam.*

In principio veris Favonii hybernum emolliunt cœlum. *Plin. XI: 25.*

a Favonio veris initium notant. *Cicero.*

IV. 12 Corylus Avellana.
* Tuſſilago Farfara.
Crocus *ſativus.*
* Leucojum *vernale.* 26
Galanthus *nivalis.* 26
Motacilla alba advenit.
Falco Tinnunculus adv.
Cyprinus Aſp parit.
Rana temporar. coaxat.
13 Crocus ſativus. 17
15 Ranuncul. Ficaria.
Ornithogal. luteum
Draba verna
16 Pulmonar. officinalis
Anemone Hepatica 34
Daphne mezereum
Meleagris Gallop. parit.
vernat. Sambucus racemoſa.
Lonicera perfoliata
Lonicera Diervilla
17 *Nymph. luteæ, folia emerg.*
19 Popul. trem. & alba 13
Helleborus *hyemalis*
Viola mirabilis
Cynogloſſ. *Omphalodes*
vaporaria plant. hort. ſerenda

Diffugere nives redeant jam gramina campis, arboribusque comæ.

Horat. IV. od. 7.

---

12 *Florum prima ver nuntiantium Viola alba. Plin. XVI: 25.*
16 Hordei Upſalienſis ſementum cum Hepatica.
19 Vaporaria hortorum cum Populo in menſem frondeſcentiæ.

Groſſifi-

21 *Oſmerus Eperlanus parit.*
Helleborus viridis.
28 Salix caprææ.
Lathræa Squamaria.
30 Empetrum nigrum.
Populus nigra.
Tuſſilago *Petaſites.* 25
V. 1 Mercurial. perennis.
* Primula veris *hortenſ.*
Fumaria bulb. *ſolid* 20
3 Anemone Pulſatilla. 21
* Anemone nemoroſa. 21
Chryſoſplen. alternif.
Viola hirta.
Aſarum europæum.
Viola odorata. 24
Lepidium petræum.
Campi vireſcunt a pluvia.
7 Anemone Ranunculoides
Salix viminalis.
Rubus fruticoſus vernat
Sturnus accedit.
8 Adoxa Moſcatellina.
* Ulmus campeſtris.
Fumaria bulboſa *cav.*
Nix etiam in umbra ſolvitur.

---

21 Oſmerus *dum parit ſæpius procelloſa & nivoſa tempeſtas eſt Upſaliæ & febres intermittentes graſſantur.*

3 Oenanthes *poſt adventum rarius frigus adurit, hinc ruſticis Uplandis*: Sâdesârlan och Fâreſkiällan, Stenſqwätan och Sâdesſkjäppan följas ât.

8 *Semina Olerum ſerantur in hortis.*
Plantæ Meridionales hybernaculis exeant.
Campi vireſcunt *a Gramine* reviviſcente.

IV. FRON-

IV. FRONDESCENT. (*Phytane*) LÖFSPRICKNING.

Vernatio *tota arborum*: *a* Pado *in* Fraxinum.
ab adventu Hirundinis *in* Tulipam.

Nunc Herbæ rupta tellure cacumina tollunt
nunc tumido gemmas cortice palmes agit.

Ovid. faſt. IV: 126

---

		vernantes:
V. 9 Hyacinthus *botryoid.* 19*	Prunus	Padus.
Hirundo & Ciconia adv.	Corylus	Avellana.
11 *deſt. Popùlus tremula*	Sorbus	aucuparia.
12 *Cuculus cuculat*	Spiræa	*ſalicifolia.*
13 Oxalis Acetoſella.*	Betula	alba.
Hordei ſementis vera	Berberis	vulgaris.
Plant. hortenſ. ſerantur	Salix	viminalis.
14 Adonis *apennina*	Evonym.	europæus.
Primula *Auricula* 12	Meſpilus	Cotoneaſter.
Myrica Gale	Philadelph.	*coronarius.*
	Viburnum	Opulus.
	Syringa &	Liguſtrum.
	Hippophaë	Rhamnoid.
	Betula	Alnus.
	Aceris	*platan.* gemm.
15 Narciſſ. *pſeudo-Narc.* 19	Roſæ,	Robiniæ.
odorus 19	Ulmus	campeſtris.
Motacilla Luſcinia adv.	Cratægus	Oxyacanth.
	Lycium	*barbarum.*
Adonis vernalis 11	Pyrus	Malus.
Primula veris 16	Prunus	*Ceraſus.*
	Rhamnus	catharticus.
16 Potentilla verna 16	Salix	caprea.
Acer platanoides	Cratægus	Aria.
	Æſculus	Hippocaſtanum.
Viola paluſtris	Fagus	ſylvatica.
	Carpinus	Betulus.
18 Fritillaria *imperialis* 10	Populus	nigra.
pyrenaica		
20 Fritillaria *Meleagris* 10		*tremula*, *alba*.

Fron-

21 Caltha paluſtris
Hyacinthus *ſcriptus*
Libellula cum Salmone.

Tilia europæa.
Rhamnus Frangula.
Quercus Robur.
* Fraxinus excelſior.

Magnus veris honos & odoræ gratia floræ.

24 Fraxino vernante vix amplius gelu: *hinc* Heſperides *hybernaculis educendæ.*

Noctes *Plumbeæ* ante vernationem *Fraxini* adveniunt, ut dein grata æſtas.

Flores hoc menſe pauciſſimi cum pullitiei avium intenta natura parat copioſiſſimos in adventum pullorum & floreſcentiæ.

Flora vernationibus educit juventutem floridam.

a Secales *ſpica prima in ejuſdem florem.*
Lilium bulbiferum.
a Tulipa geſneriana *in* Sedum acre.

It Ver & Venus & veneris prænuncius ante
pinnatus graditur Zephyrus veſtigia propter.
Lucretius.

V. 25. Sambucus *racemoſa.*
* Prunus Padus.
Ribes nigrum.
Eryſimum Alliaria.
Chærophyll. ſylveſtre.
Ranunculus *aconitifol.*
* Tulipa *geſneriana.* 13
Dodecath. *Meadia.* 36
Epimedium *alpinum.* 10
Polygala vulgaris.
Alchimilla. vulgaris.
Cyprinus Rutilus parit.
Spica prima Secales.
26 Saxifraga granulata.
Glechoma hederacea.
Ranunculus auricom.
Pyrus communis. 14
27 Chelidonium majus.
Rubus Chamæmor.
arcticus.
Gnaphalium dioicum.
Trollius europæus.
28 Cardamine pratenſis.
Prunus ſpinoſa. 10
domeſtica. 10
Ceraſus. 10
Orobus tuberoſus.
Narciſſus *poëticus.* 15
Aquilegia *ſibirica.* 16
Pedicularis paluſtris.
Plantago media.
30 Trientalis europæa.
Pingvicula. vulgaris.
Convallaria majalis. 21
Scorzonera humilis.
Ajuga pyramidalis.
Eriophorum vaginatum
polyſtachyon.
Cornus ſvecica.
Vaccinium Vitis idæa.
Arbutus Uva urſi.
Andromeda polifolia.
* Geranium ſylvatic. 20
Lychnis viſcaria.
Veronica Chamædrys.
Cyprinus Brama parit.

Nunc frondent ſylvæ, nunc formoſiſſima æſtas.

---

25 Pado florente *Plenilunium Cornicum* (kråknædanet) *duriori tempeſtate.*

30 Brama ludit *dum ceſſat Padus & Juniperus incipit; eaque ceſſante prodit Libellula.*

28 Cardam. pratenſi *floreſcente Salmo fluvios adſcendit evolante* Libellula.

VI. 1 Primula farinoſa.
Robinia *Caragana.* 13
Abies gemmas exuit.
Carum Carvi.
2*Pæonia *fl. ſimplici.* 10
Geum rivale.
Tormentilla erecta.
*Pyrus Malus.
**Secales ſpica omnis.*
3 Juniperus communis.
Sorbus aucuparia.
Rhabarbarum *Rheum.*
Aquilegia *canadenſis.*
Menyanth. trifoliat. 18
4 Anchuſa officinalis.
Lonicera Xyloſteum.
Meſpilus Cotoneaſter.
Alopecurus pratenſis.
5 Globularia vulgaris.
Draba incana.
Plantago lanceolata.
Geranium *phæum.*
7 Orchis latifolia.
Ribes Groſſularia.
Paris quadrifolia.
Lotus corniculata.
Lychnis viſcaria.
Hieracium præmorſum.
Vaccinium uliginoſum.
Symphytum officinale.
Linum catharticum.
Aquilegia vulgaris.
Heſperis *matronalis.*
deflorat Pomona:
Pyrus, Prunus.
Pinus, Abies.
Actæa ſpicata.
Convallaria bifolia.
Melica nutans.
Turritis glabra.
Rubus ſaxatilis.
Ranunculus bulboſus.
Leontodon hiſpidum.
8 Berberis vulgaris. 16
* Syringa *vulgaris.*
9 Polemon. cæruleum.
Geranium *molle.*
Ornithog. *umbellatum*
10 Iris Pſeud-Acorus
Centaurea phrygia.
11 Geranium pratenſe.
Campanula rotundifolia
Matricaria Chamomilla
Potentilla fruticoſa.
Lonicera *tatarica.*
12 Cratægus Aria. 10
Anthyllis Vulneraria.
Hyoſcyamus niger.
13 Silene nutans.
Geum urbanum.
Valeriana *Phu.*
Thalictrum aquilegifol.
Adonis *annua rub.*

---

7 Pulcherrima Æſtas *eſt, dum niveis quaſi induta linteis nuptias celebrat* Pomona, *lucentibus per pulvilios Tulipis, Narciſſis, Pæoniis; illuminantibus ſylvas Abietis novellis turionibus, depoſitis gemmis, fumante Junipero.*

8 Ranunculis *flavent prata.*

13 Pæonia ſimplex *deſinit antequam* plena *incipit*, uti Rheum Rhabarbarum finitur, incipiente Rhapontico.

VI. GROS-

VI. 14 Nymphæa lutea.
Geranium uniflorum.
Orchis maculata.
Salvia ſylveſtris.
Geranium robertianum.
Potentilla rupeſtris.
Lychnis dioica.
Viburnum Opulus.
15 Roſa *ſpinoſiſſima.*
eglanteria.
cinnamomea.
villoſa.
Rhamnus catharticus.
Arnica montana.
Convallaria verticillata.
Orchis bifolia.
Iris *germanica.*
ſibirica.
Aconitum lycoctonum.
16 Parnaſſia paluſtris.
Potentilla Anſerina.
Rhamnus Frangula.
Rubus idæus.
Galium uliginoſum.
Nymphæa alba.
* Pæonia *plena.* 13

Dianthus *plumarius.*
Campanula patula.
Heracleum *Panaces.*
Rheum *Raponticum.*
17 Carduus heterophyll.
Trifolium montanum.
Lychnis Fl. cuculi.
Satyrium albidum.
Valeriana officinalis.
Lathyrus paluſtris.
Chryſanth. Leucanthem.
Euphraſia officinalis.
Ranunculus Flammula.
Senecio vulgaris.
Lonicera *perfoliata.*
Cratægus Oxyacantha.
18 Dictamnus *albus.*
Allium *Moly.*
Lilium *bulbiſ. viv. VII*:4
Iris *variegata.*
Pimpinella ſaxifraga.
Potentilla argentea.
Briza media
Atropa *Belladonna.*
* Secale *hybernum.*

Omnia vere vigent & veris tempore florent
& totus fervet veneris dulcedine mundus.

15 Roſæ præcoces *incipiunt.*
20 Secale hybernum *floret communiter a primo flore Sedi acris in Epilobii anguſtifolii* primum florem, cum Dictamno, Lilio bulbifero, Clemat Flamula; ſæpe 4 diebus ante ſolſtitium incipiens.

per Sedum acre *totum.*
ab Hermerocallide flava *in* fulvam.

revoluta ruebat matura jam luce dies. Virg. Æn. X: 256.

VI: 20 Malva moſchata.
✱ Sedum acre.
Satyrium viride.
Ciſtus Helianthem.
Clematis *erecta.*
Galium boreale.
* Hemerocallis *flava VII:*
Comarum paluſtre.
Hydrophyll. *virginian.*
Vicia ſylvatica.
Phlomis *ſibirica.*
22 Ophrys inſectif. *myod.*
Centaurea Cyanus.
Spiræa Filipendula.
Carduus *Helenioides.*
Lyſimachia thyrſiflora.
Orobus *ſibiricus.*
Prunella vulgaris.
Gentiana campeſtris.
Delphin. *elatum.*
Lonicera *Diervilla.*
23 Anthemis Cotula.
Lathyrus heterophyll.
Sedum *Aizoon.*
Achillea Millefolium.
24* Epilobium anguſtifol.
Veronica maritima.
longifolia.
Oſmunda Lunaria.
Aſtragalus glycyphyll.
Lathyrus pratenſis.
Aſtragalus alpinus.
Vicia Cracca.
Centaurea Scabioſa.
Serratula alpina.
Solanum Dulcamara.
* Philadelph *coronar.* 14
Solidago Virgaurea.
* Dianthus *barbatus.*
✱ Papaver *orientale.* 13
Linum *perenne.*
Chærophyll. *bulboſum.*
Sonchus *plumieri.*
Tagetes *patula.*
Crepis *ſibirica.*
Rubus cæſius.
Lemna monorhiza.
25 Stachys ſylvatica.
Anthemis *triumphetti.*
✱ Spiræa *ſalicifolia.*
Lilium Martagon.
defl. Syringa vulgaris.
26 Scutellaria galericulata.
Epilobium montanum.
Ophrys ovata.
Circæa alpina.
Lilium *pomponium.*
Scorzonera *hiſpanica.*
Bacc. Fragar. incipiunt.
27 Hypochæris maculata.
Medicago falcata.
Sonchus ſibiricus.
Inula *oculus Chriſt.*
Nepeta *ſibirica.*
Tordylium *latifolium.*

21 *Peracto ſolſtitio* Arbores *creſcere quieſcunt*, tumque opera Topiaria *hortorum tondenda ſunt.*

Calor ſummus *æſtatis apud nos vix ſupra gradum* 31.
Intra tropicos *vero Calor vix ſupra gr.* 32, *nec infr.* 26; gallinæ incumbantis *calor circa gr.* 35 *ad* 38, *ſupra gr.* 40. *perit embryo.*

Noctes æneæ ex alpium regelatione cum Cardui heterophylli primo flore aut Soncho plumieri ſ. Lino perenni.

VI.28 Anthirhinum Linaria.
Elymus arenarius.
Bryonia alba.
Phyſalis *Alkekengi.*
Clematis *integrifolia.*
Silene *armeria.*
29 Chryſanth. ſegetum.
Erica tetralix.
bructus Vacc. Myrtilli.
Lathyrus latifolius.
Rubus cæſius.
Campanula glomerata.
Matricaria *Parthenium.*
Aconitum *pyrenaicum.*
Delphinium *grandiflor.*
ajacis.
deplumatio Pavonis.
30 Anthemis tinctoria.
Achillea Ptarmica.
Herniaria glabra.
Crepis biennis.
* Dianthus deltoides.
* Scabioſa arvenſis.
* Hypericum Aſcyron.
Gladiolus *communis.*
Sambucus nigra.
Carduus *tataricus.*
Aſter *annuus.*
Ornithogal. *pyrenaicum.*
Athamanta *condenſata.*
Lychnis *coronaria.*
Trifolium *Lupinaſter.*
defl Iſatis tinctoria.
VII: 1 Lythrum Salicaria.
Heracleum Spondylium
Convolvul. arvenſis.
Gypſophila faſtigiata.
Stachys alpina.
Trifolium Melilotus.
Centaurea *nigra.*
Chryſanth. *coronarium.*
Verbaſcum *Lychnit.* alb.
* Lilium *Martagon.*
Liguſticum *Leviſticum.*
Campanula *Rapunculus.*
Sideritis romana.
defl. Dodecat. Meadia.
2 Campanula latif. *VII*:30.
Anthericum oſſifragum.
Potentilla *monſpeliaca.*
Delphin. *elatum* hybr.
3 Verbaſcum nigrum.
Thalictrum flavum.
dioicum.
ſibiricum.
Serapias *Helleb.* paluſt.
Dies calidiſſimi.
4 Convolv. ſepium.
Trifolium *Melilot.* alb.
* Lyſimachia vulgaris.
Nummularia.
atropurpurea.
Dianthus *virgineus.*
Lychnis *chalcedonica.*
* Digitalis *rubra.*
alba.
Polygon. *divaricatum.*
5 Spiræa Ulmaria.
Trifolium montanum.
Agroſtema Githago.
Veronica ſpicata.
Holcus lanatus.
Dodartia *orientalis.*
Telephium *imperati.*
Oenothera *biennis.*

VII; 6 Achillea Millefolium.
* Galium verum.
Agrimonia Eupatoria.
Campanula Trachel. 25
Hypericum perforatum.
hirſutum.
Ranunculus Lingua.
Solidago *virginiana.*
Daucus Carota.
Sedum rupeſtre.
reflexum.
Lilium *Martagon alb.*
Anthemis *valentina.*
Iris *fœtidiſſima.*
Siſyrrinch. *Bermudiana.*
Aſtragalus *galegiformis.*
Peucedan. *germanicum.*
Athamantia *Cervaria.*
7 Centaurea Jacea.
Campanula perſicifolia.
* Humulus Lupulus.
Ononis ſpinoſa.
Liguſticum ſcoticum.
* Roſa canina.
alba.
gallica.
Rubus *canadenſis.*
Sangviſorba officinalis.
Scabioſa *tatarica.*
Papaver *ſomniferum.*
Phryma *leptoſtachia.*
Achillea Ptarmica.
Corrigiola *littoralis.*
Hordei ſpica omnis.
Piſorum legumina eſcul.
Baccæ Ceraſorum.
Fœniſecium primum.
Deſl. Hemerocall. flava.
Chærophyll. ſylveſt.

8 Leonurus Cardiaca.
Dianthus *Armeria.*
Lilium *bulbif.* ovip.
Rumex *Patientia.*
deſl. Philad. coronarius.
Adonis ſibirica.
Baccæ Vacc. Myrtill.
9. Carduus nutans.
ſpinoſiſſimus.
Arctium Lappa.
Scabioſa *alpina.*
Cnicus *cernuus.*
Rudbeckia *hirta.*
Cichorium *ſpinoſum.*
Stachys *germanica.*
cretica.
Oenothera *mollis.*
Cannabis *ſativa.*
Lathyrus *tuberoſus.*
Frankenia *pulverulenta.*
Baccæ Rubi varii.
Ribeos rubri.
10 Artemiſia vulgaris.
Prenanth. muralis.
Origanum vulgare.
Ballota nigra.
Clinopod. vulgare.
Hyſſopus *officinalis.*
Teucrium *Chamæpitys.*
Scrophular. *aquatica.*
Circæa *canadenſis.*
deſl. Trifol. pratenſe.
11 Sonchus arvenſis.
* Tilia europæa.
Origanum vulgare.
Dianthus *coronarius.*
Lavatera *thuringiaca.*
Vicia *biennis.*

Feſtinat decurrere velox floſculus æſtatis.

7. Roſæ ſerotinæ *nunc florere incipiunt.*
Fœniſecium *cum* Tilia europæa *incipit, deflorato* Trifolio pratenſi, Rhinanthoque Criſta galli *quatiente ſemina.*

a Sedo albo ſ. Hemerocallide fulva *in* Scabioſam ſucciſam.

VII: 12 Centaurea phrygia.
*Cichor. Intybus.
Inula ſalicina.
Epilobium hirſutum.
Picris echioides.
Lonicera *Periclym.*ſer.
Malva Alcæa.
defl. Hyperic. Aſcyron.
Orobus niger.
13 Inula Pulicaria.
Lepidium latifolium.
Sedum *Anacampſer.*
Geran. *malacoides.*
Delphin. *elat.* aconiti.
14 Actæa racemoſa.
* Sedum album.
Veronica *tomentoſa.*
Echinops *ſtrigoſus.*
15 Eupator. cannabinum.
Tanacet. vulgare.
Erigeron *canadenſe.*
Serratula *tinct.* præalt.
Carduus *eriophorus.*
Urtica *cannabina.*
Mentha *gentilis.*
ſpicata.
defl. Sedum acre.
Martagon vulgare.
Cuculus obmuteſcit.
16 Sonchus *alpinus.*
Hieracium umbellat.
* Hemerocall. *fulva.*
Mirabiles *omnes.*
Solidago *canadenſis.*
Fœniſecium ſummum.
17 Carduus lanceolatus.
* Sambucus Ebulus.
Rudbeckia *laciniata.*
Agrimonia *orientalis.*
Glycyrrh. *echinata.*
Mentha *criſpa.*

18 Dianthus ſuperbus.
Impatiens nolitangere.
Eryngium *planum.*
Salvia *nutans.*
Gnaphal. *margaritac.*
Anemon. *virginiana.*
19 Cucubalus *tataricus.*
Helianth. *divaricatus.*
Veronica *ſpuria.*
Allium *deſcendens.*
Porrum.
defl. Martagon album.
Colchici folia cadunt.
20 Aconitum Napellus.
* Lilium *candidum.*
Dipſacus *fullonum.*
piloſus.
Salvia agreſtris.
Roſa *virginiana.*
Sonchus *paluſtris.*
21 Napæa *diocia* mas.
Verbaſcum *ſinnatum.*
Helianthus decapetalus.
Prunella luſitanica.
Aralia *canadenſis.*
Verbena *haſtata.*
30 Othonna *ſibirica.*
Datiſca *cannabina.*
Apocynum *cannabinum.*
Saponaria *officinalis.*
Cinna *arundinacea.*
Dactylis *cynoſuroides.*
Centaurea *glaſtifolia.*
23 Centaurea *Scabioſa.*
orientalis.
Serratula *centauroides.*
Scabioſa *atro-purpurea.*
Phytolacca *americana.*
Monarda *mollis.*
Conyza *ſquarroſa.*

VII:24	Inula	Helenium.
	Aſter	*Amellus.*
	Echinops	*ſphærocephalus.*
	Salvia	*canarienſis.*
	Dianthus	*monſpeliacus.*
25	Inula	dyſenterica.
	Sium	*Siſarum.*
	Verbena	*urticifolia.*
	Meliſſa	*officinalis.*
	Valeriana	*rubra.*
26	Gentiana	Pneumonanthe.
	Helianthus	*multiflor.*
27	Serratula	alpin. lapatifol.
28	Helianthus	*annuus*
	Senecio	*ſarracenicus.*
30	Napæa	*hermaphrodiata.*
31	Hyacinthus	*ſerotinus.*
VIII:1	Cucubal.	*baccatus.*
2	Aconitum	*Anthora.*
	Solidago	*altiſſima.*
3	Sedum	Telephium.
	Scutellar.	*lateriflora.*

Mirabar celerem fugitiva æſtate rapinam.
& dum naſcuntur conſenuiſſe Roſas.

a Scabioſa ſucciſa *in* Colchici *florem.*

VIII.* 4	Scabioſa	Succiſa.	*meſſis* Secales hybern.
5	Aconitum	*variegat.*	
6	Salvia	*hiſpanica.*	
7	Campanul.	*pyramidat.*	*deſl.* Roſa gallica.
8	Scabioſa	*maritima.*	
9	Eryngium	*amethyſtinum.*	
•	Phyſalis	*angulata.*	
10	Malva	*ſcarioſa.*	
11	Gentiana	*cruciata.*	
	Monarda	*didyma.*	
12	Satureja	*virginiana.*	
13	Helianthus	*frondoſus.*	
14	Artemiſia	campeſtris.	
15	Cynanch.	*acutum.*	
	Aſter	*miſer.*	
	Bidens	*frondoſus.*	
16	Eupatorium	*perfoliatum.*	*Fructus* Humul. Lupul.
17	Coreopſis	*tripteris.*	*Meſſis* Hordei vulgaris.
20	Hibiſcus	*ſyriacus.*	
22	Artemiſia	Abſinthium.	
23	Helianthus	*giganteus.*	
24	Aſter	*bellidioides.*	
	Urtica	*canadenſis.*	
25	Carpeſium	*cernuum.*	
	Polygon.	*ſcandens.*	
26	Eupator.	*purpureum.*	
	Aſter	*cærul. virg.*	*deſl.* Hemerocallis fulva.

Flaventia demetit arva.

Secale hybernum maturuit Upſaliæ per plures annos cum primo Flore Succiſæ in Horto Upſalienſi. Migratoriæ Hoſpites Aves quæ acceſſare ab exteris, poſtquam menſibus vernis nuptias celebraverunt, & æſtivis ſe fructibus maturis ſatiaverunt, nunc diſceſſum parant.

a Colchici *primo flore* in *diſceſſum* Hirundinis.

Pomifer autumnus fruges effudit, & mox Bruma recurrit iners. *Horat. IV. od. 7.*

VIII: * 28 Colchicum *autumn.* *Plantæ calidæ introducendæ.*
Conyza *cinerea.* *Plantæ Indicæ ollis inſerendæ.*
29 Cacalia *ſuaveol.*
30 Aſclepias *rubra.*
31 - - *Gelu leve vix nocuit.*
IX: 1 Cyclamen *europæum* Morus nigra *palleſcit.*
2 Adonis *annua* ſer.
3 Phyſalis *viſcoſa.*
4 Collinſon *canadenſis* Ficus Carica *palleſcit.*
6 Artemiſ. maritima.
8 Clematis *vitalba.*
9 Delpinium *peregrin.*
10 Artemiſia rupeſtris.
11 - - *Gelu deſtruxit calidas.*
12 Artemiſia *Dracunc.* *Gelu mitius.*
13 Clematis *virginian.*
14 Solidago *ſerotina.* *Semina legenda.*
15 Muſa *paradiſiac.*
Eupatorium *maculat.*
17 Inula *crithmoid.* 22 Hirundo *ſubmergitur.*
Motacilla *migrat.*

Nos quoque floruimus, ſed flos fuit ille caducus.

Colchicum *monet Hortulanos introducere intra hybernacula plantas indicas, cum Noctes ferreæ ſint in procinctu.*
Noctes Ferreæ *dictæ apud nos inter Aug.* 17--29 *ſolent communiter adurere plantas calidas.*
Procella diſſeminans *poſt ortum Colchici plerumque verrit terram.*
Pteris aquilina *flaveſcit in ſylvis a prima nocte frigida.*
Calla paluſtris *foliis flaveſcit a prima pruina.*

X. DEFO-

a caſu primæ arboris foliorum in omnium arborum ultimam defoliationem.

DEFOLIATIO.

IX:22	Atriplex maritim.	Querci *folia arida, lutea.*
24	Nicot. *Tabacum.*	Aceris *folia noctu cadere incipiunt.*
25		*Pruina.*
26		Robiniæ Caraganæ *folia cadunt.*
		Acer *foliis deplumatur.*
X. 4		Padus *deplumatur.*
5		*Procella.*
6		Fraxini *folia viridia cadunt.*
7		Ulmus *deplumatur.*
		Procella.
		Gelu.
12		Tiliæ *folia cadunt.*
		Hybernacula claudenda.
13		Populus tremula *etiamnum frondet.*
14		*Glacies.*
17		Corylus *deplumata.*
20	Aſtragal. *alopecur.*	
25		Populus alba *deplumata.*
27	Colchici *flor. ult.*	Populus nigra *deplumata.*
27		*Deſtructio æſtatis.*
28		Salices *ſolæ frondent.*

vernantesque comas triſtis ademit hyems. Petron. 109.

Arbores frondibus demum FLAVIS: 1 *Acer*, 2 *Quercus*, 3 *Robinia Caragana* 4 *Ulmus.* 5 *Tilia.* FUSCIS *Evonymus.* RUBRIS *Sorbus*, *Rhus.*

Fraxini *folia dum cecidere introducenda Flora europæ auſtralis intra hybernacula, ne gelu aduratur.*

XI. CON-

a defoliatione ultima in ultimam plantam virentem.

X: 28 Iva	*annua*	Nix cum gelu alternat.
XI: 2 Ambroſia	*maritima.*	Glacies regelat cum pluvia.
5 Milleria	*quinqueflor.*	Fluvii conſtinguntur glacie.
		Nive obducta terra.
		Fluvii glacie ſolida obducantur.
		Regelat terra cum nive.
		Nix ſolidior.
		Regelaſcit.
		Pluvia implentur foſſæ.
		Hyems glacie fundatur.

Heu quam cuncta abeunt celeri mortalia curſu.

PLANTÆ SEROTINÆ quæ flores hoc anno non producebant, antequam hiems eas ſuffocabat:

Artemiſia pontica *ſolet ſæpius flores perficere.*
Abrotanum *raro ad floreſcentiam pervenit.*
annua *quibusdam annis fructificationes optime perficit, quibusdam autem vix florem producit.*

Tanacetum Balſamita *pluribus annis floret, vix umquam apud nos ſemina maturat.*

Chryſanth. ſerotinum *inter ultimos flores ſe ſiſtit.*

Solidago ſempervirens *raro floret, niſi in hybernacula recipiatur, ſed ſemina numquam perfecit.*

Coreopſis alata *inter ultimos flores, qui non fructificant.*

Ageratum altiſſimum *ultimo floret, ut ſemina non attingat.*

Helianthus tuberoſus *bis tantum viſa cum floribus in Svecia.*

XII. BRU-

XI. 5	Muſci Lichenesque ſo-	Frigus grad. 19.
6	li lætantur.	Regelaſcit.
15		Frigus gr. 20 pulſitans parietes.
20		Tempeſtas frigida variaque.

Quælibet orta cadunt & finem cepta videbunt.

Plantas florentes *in provectum autumnum usque, dum gelu eas apud nos deſtruit, corrollarii loco adponere lubet.*

♃	Scabioſa	arvenſis.
	Lychnis	dioica.
	Polemon.	cæruleum.
	Inula	dyſenterica.
	Anethum	*Fœniculum.*
	Agroſtem.	coronaria.
	Polygonum	Biſtorta.
	Cacalia	ſvaveolens.
	Valeriana	*rubra.*
	Coreopſis	*tripteris.*
	Matricaria	*Parthenium.*
	Valantia	*cruciata.*
	Althæa	*officinalis.*
	Alcea	*roſea.*
	Colchicum	*autumnale.*
	Malva	Alcea.
	Cheiranth.	*incanus* alb.
	Aſter	*tradeſc. miſer.*
	Eryſimum	cheirantoid.
	Matricar.	chamomilla.
		inodora.
⊙	Anthemis	*tinctoria* alb.
	Æthuſa	Cynapium.
	Potentilla	norvegica.
	Agroſtema	coronaria.
	Tragopog.	pratenſe.
	Senecio	eriger, viſcoſ.
	Geranium	diſſectum.
		rotund. columb.
	Echium	vulgare.
	Euphorbia	helioſc. Peplus.
	Sideritis	*romana.*
	Lamium	purpureum.
	Calendula	officinalis.

Sonchus

Sonchus	oleraceus.
Chryſanth.	ſegetum, *coron.*
Trifolium	Melilotus alb.
Chenopod.	murale, *ambroſ.*
Reſeda	Luteola, *Phyteum*
Borrago	*officinalis.*
Silene	*Armeria.*
Aſter	*annuus.*
Mercurialis	*annua.*
Urtica	*romana.*
Vicia	*biennis.*
Plantago	*Pſyllium.*
Nigella	*damaſcena.*
Valeriana	*calcitrapa.*
Lathyrus	*odoratus.*
Helianthus	*annuus.*
Sorzonera	*picroides.*
Siſymbrium	*vim. orient. Læſ.*
Braſſica	*Eruca.*
Sinapis	*indica, Herman.*
Picris	*Echioides.*
Anthemis	*valentina.*
Malva	*maurit. glom. criſp.*
Adonis	*annua ſerot.*
Cotula	*coronopifolia.*
Oenothera	*biennis.*
Iberis	*racemoſa.*
Alcea	*roſea.*

LXVIII.

FLORA ALPINA,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

NICOL. N. ÅMANN.

Jemtio.

Upſaliæ 1756. *Martii*. 24.

Regni cujusque ſalus & potentia, certe non infima, ex civium pendet multitudine, quæ ipſa, ubi rerum ad vitam bene agendam utilium copia ei ſufficiens adeſt, ut inde, quantum ſatis, ſibi quisque facile acquirat, haud difficulter exiſtit. Hinc Nationum prudentiſſimarum fere omnium prima ſolet eſſe cura œconomiæ. Imprimis noſtra ætate, evidentiſſimum hujus rei exemplum eſt, ut alias reticeamus, natio Anglicana, quæ, per bonam Oeconomiam in Agricultura, Piſcatura, re metallica & opificiis variis obſervatam, ita profecit, ut jam dudum non imitanda modo, ſed & reformidanda fuerit ceteris.

Quæ opera ac induſtria humana coli & utilia reddi debent, ſunt tria Naturæ Regna ab optimo Creatore in uſum hominis conceſſa. In his quæ reperiuntur corpora cum fructu exculturo, ſuosque in uſus converſuro, omnino neceſſaria eſt naturæ illorum

rum & proprietatum, quanta datur, notitia, qua deſtitutus, nihil niſi cæco quodam modo experiri poteſt, id quod infeliciter fere ſuccedit.

Beneficio Scientiæ Naturalis non primum modo innumeros, quos terra ubertim edit, fœtus diſtincte cognoſcimus, ſed dein etiam indolem & proprietates eorum, juxta naturalem ſingulorum nexum, per leges fixas & conſtantes determinatum, penitius perſpicimus. Circa finem ſuperioris & initium hujus ſeculi, plures vel ſola Anglia aluit Scientiæ Naturalis cultores, quam omnes pene ceteræ Europæ partes, ſimul ſumtæ. Effecit indefeſſum, quod horum fuit ſtudium, cum magna ſolertia conjunctum, expiſcandi & explorandi quidquid in patrio eorum reperiebatur ſolo, ut integra ferme Natio illa, pari velut infecta ſit circumſpectione & ſollicitudine, quam jugiter conſecuta eſt cura capiendi ex omnibus, quæ indagari potuerant, utilitatem, quantam excogitare licuit, maximam.

Noviſſimis temporibus Noſtrates, cum fundarent Regiam Academiam Scientiarum Stockholmienſem, indeque continue gnaviter id egerunt, ut, quos in Patria noſtra benigniſſimum Numen reconditos voluit, naturæ partus ſedulo tollerentur vitæque aptarentur uſibus. Id etiam laudatiſſima Academia, quemadmodum pleraque Ejus Acta in lucem edita perſpicue teſtantur, apprime egit, ut quam plurima, quæ uſui eſſe poſſint, experimenta cogeret & exponeret œconomica; quæ ipſi quoque & amorem & auctoritatem apud exteros conciliarunt.

Inter alia ejusmodi experimenta, non ſine voluptate animadverti illud, quod N. D. Præſes A:o 1754. Academiæ Scient. ſuppeditavit, de cultura Alpium Lapponicarum, inſtituenda per plantas quasdam vel arbores, quæ ex Alpibus exoticis deſumtæ

&

& adveſtæ, cum inſigni reipublicæ emolumento, in noſtris illis ſeri & propagari queunt, quodque adeo Nationi complacuit Noſtrati, ut, eadem Academia Scient. diſtributura primum omnium, quod propoſuit, præmium, N. D. Præſidem, ob hoc ipſum experimentum, primo numiſmate Auri Symbolico donare, ſui officii eſſe duxerit.

Porrò mihi innotuit S:ram R:am M:em clementiſſima mandata Academiis Regni nuper dediſſe, de indicanda ratione, qua plantationes in patria ad communem utilitatem inſtituantur, undeque inſuper lex condatur perpetua in negotii executionem & commodum publicum.

Mihi quoniam contigit lucem primum aſpicere in ea terra, ubi quotidie meis ſe oculis conſpiciendos præbuere *Alpes Lapponicæ*, a tenera usque ætate, cum dolore vidi, tantum terræ tractum, qui tertia fere parte Patriæ continetur, adeo jacere incultum & hominibus inutilem, ac horridiſſimum quoddam deſertum, cum nemo quidquam ex eo capere potuit utilitatis, ſi paucos excepero Lappones eorumque Rhenones, nec non quod agricolæ nonnulli illic occidunt Tetraones Lagopodes & levia hujusmodi alia, quæ ne milleſimæ quidem partis rationem habent ad ea, quæ debet loci amplitudo. Satis etiam intellexi, vaſtam hanc, quaqua patet terram, non poſſe ea ratione, qua ceteræ provinciæ, hominibus reddi utilem, cum montium ejus altitudo, frigus, nudi colles, VIII ſolummodo hebdomadum æſtates & cæſpitoſa humus, neque agriculturæ exercendæ, neque pratis per hiemem tam diuturnam ſuffecturis, relinquant locum. Hinc factum eſt, ut, inde a primo meo advento in Illuſtrem hanc Academiam, ubi Scientia Naturalis quotannis docetur, non ſine ſingulari animi voluptate, undecunque ea colligere ſtuduerim, quæ terræ, mihi tam propinquæ & quoti-

die conſpicuæ, colendæ inſervirent; qua, in hac tanti momenti re, quæ hominibus quam plurimis ſuſtentandis conducere queat, Patriæ aliquando utilem præſtare poſſem operam. Huc accedit, quod vel maxime mihi ſtimulum ſubdidit, clementiſſima ſummi Magiſtratus cura de regni ſalute per plantationes procuranda. Itaque non poſſe me argumentum, hoc utilius & elaboratu dignius, eligere arbitratus ſum.

CAP. I.

ALPES ſunt terræ ſpecies in tellure noſtra ſingularis, æque propemodum ab alia terra aliena, ac mare ipſum vel ipſæ Indiæ. Ab aliis montibus Alpes has prorſus diſtingvit earum altitudo, quæ *in ſecundam aëris regionem, ſeu eousque extenditur, ut nullæ in illis erectæ creſcere poſſint arbores*: Alpes igitur eos appellabimus montes, in quibus nulla Sylva creſcere poteſt, aut ſi vel maxime arbor illic naſceretur, in altum ſeſe attollere nequiret, ſed ſine ſtipite terra adpreſſa fruticis inſtar jacere cogeretur.

Diſpeſcuntur Alpes in earum *baſes ſeu latera*; in *alpes proprie dictas*; & in *cacumina ſeu montes glaciales.*

Latera Alpium denſam usquequaque ferunt ſylvam, & profunda ac ſoluta humo, quæ illuc disjecta eſt, conteguntur.

Alpes proprie ſic dictæ, præter nudos, altos aſperos & ſabuloſos colles, præcipitia habent campeſtria & convalles groſſiori ſcatentes humo, craſſiſſimo cuique limo paluſtri non diſſimili, in qua fluunt torrentes aquæ cujusdam frigidæ, e nive provenientes. Locorum hiſce aquis proxime ſuperiorum, ſeu Alpium humillimarum, vaſtos campos conſpicere licet, tectos Lichene rangiferino, qui illic denſus & altus creſcit. Alpes adhuc illis aliquanto editiores *plantis* conſiti

conſiti ſunt *Alpinis*, quæ raræ admodum & humiles proſtant, usque ad ipſa montium cacumina, nive perenni, quam nec ſol nec pluvia reſolvunt, perpetuo contecta. Sunt itaque loca illa campeſtria, inter memoratos montes glaciales & ſylvam lateralem, conſpicua, ea ipſa, quæ *plantis alpinis* occupantur & in quæ mentis aciem intendere animus eſt.

Tales Alpes in omnibus mundi dantur partibus, ſæpe etiam a noſtra remotiſſimis, quamvis vel inter ipſos tropicos ſitis, quod tamen cum hoc capiendum eſt diſcrimine, quod quo calidiores ſunt regiones in quibus ſiti ſunt montes, eo altiores ipſi ſint neceſſe eſt, ut naturam induant alpinam, & viciſſim quo Polis illæ ſunt propiores, eo humiliores hi eſſe poſſunt, dum indolem habent eandem; adeoque maxima pars *Sibiriæ*, quemadmodum ex Plantis Sibiricis Gmelini luculenter conſtat, alpinæ eſt indolis. Sic *Grænlandia* & *Spitsberga* mere alpinas proferunt plantas. Itaque omnes alpes quantumvis inter ſe diſſitæ, pro una eademque habendæ ſunt terra, eum in finem, huc illuc per tellurem univerſam diſpertita, ut efficiat frigus, attrahat nubes & defluentibus fluviis irrigat circumjacentes regiones.

Omnes hæ Alpes nive ſunt obrutæ usque ad ſolſtitium æſtivum, circa quod demum, aër illic locorum, adeo concaleſcere ſolet, ut nix tandem ſolvatur. Quo facto, omnia repente diffluunt nive illa ſoluta, quippe quæ ſubito & intra octiduum fere liqueſcit, adeo ut campus ad nivem usque perennem denudetur. Quibus ipſis multum differunt alpes a ceteris noſtris regionibus, ubi ver diutius protrahitur, quod placido ſolis calore interdiu plantis ablanditur, ſed tenerioribus gelu nocturno damnum infert, id quod minime ſuſtinent plantæ alpinæ, quodque etiam eſt in cauſſa, cur noſtris in hortis tam ægre vigeant plantæ ipſæ Alpinæ Lapponicæ,

quæ viciſſitudines haſce frigoris & caloris vernalis non ferunt. In Alpibus igitur, nive, ut ſupra dictum diſcuſſa nudatis, ad ſtuporem usque videre licet, ut opinione citius & intra octiduum fere, campi vireſcant, & intra octiduum Plantæ illic ad juſtam propemodum magnitudinem ſuccreſcant; ut interjectis octo diebus aliis, floreant plenoque ſuperbiant vigore; ut poſt octo iterum dies, fructus matureſcant; ut hi, elapſis totidem aliis, plene maturi ſemina ſua demittant; & denique, ut octo inſuper diebus interpoſitis, gelidæ noctes & nives mox redituram hiemem prænuncient. Ita hic videas æſtatem, nullo interveniente vere, excipere hiemem, quam quinque vel ſex hebdomadum rurſus, preſſis quaſi veſtigiis, ſine prævio autumno, continuo ſequitur hiems. Quæ Plantæ tantillo temporis intervallo, non poſſunt creſcere, florere, fructum ferre & matureſcere, eæ nec poſſunt eſſe Alpinæ. Iſtæ vero Plantarum Alpinarum, quæ noſtris in hortis nutriri queunt, illic ubique locorum creſcunt tanquam plantæ vernales, quarum vere cernitur venuſtas, ſed quæ ceterum per totam æſtatem atque autumnum aut evaneſcunt aut triſtes comparent. Hinc ſequitur, plantas alpinas, ſi in hortis noſtris propagabuntur, ramulis Abiegneis aliisque hieme eſſe tegendas, quo nix in eis quam diutiſſime conſervetur, donec omnes gelidæ noctes vernæ præterierint. Deinde ſubito ſunt detegendæ & apricæ ventis exponendæ, quoad ejus fieri poteſt, omnibus, velut in ſolo ſuo natali, quod, quoniam editum eſt & patulum, continuis fere verritur ventis. Æſtatem in alpibus præterlapſam, ingruente illic gelu, proxime excipit hiems nec admodum pluvioſa, nec regelatione interrupta, ſed ſtatim magnam afferens copiam nivis, quæ ad altitudinem non vulgarem cumulatur, & terram nondum gelu alte rigentem tegens, a vehementi illo, qui in hiſce montium excelſitatibus regnat,

gnat, tuetur rigore. Itaque etiamſi hæ herbæ in frigidiſſimo naſcantur climate, eam tamen haud ſentiunt radices illarum gelu vehementiam, quæ eas vexat in noſtro, quamvis multo calidiori. Quo fit, ut herbæ Alpinæ in noſtris hortis frigore ſæpe pereant, quod eis paradoxon videtur, qui Alpium naturam ignorant.

In Geographicis diſtinctam deſidero determinationem etiam earum alpium, quæ in florentiſſima ſitæ ſunt Europa, cum condigna attentione non deſignaverint, quinam montes proprie appellandi ſint alpes. Quam plerumque alpium Europæarum acquirere potui notitiam maxime debeo Botanicis; at vero facile metuenda eſt confuſio ab Italis, qui inter alpinas referunt magnam partem Svecicarum herbarum, quarum tamen non paucæ in ipſis alpibus nunquam creſcere poſſunt. Harum igitur aliquas breviter exempli cauſſæ enarrabo, quamvis Alpium hiſtoriam texere proprie mei non ſit inſtituti.

1. LAPPONIÆ Alpes Europæis reliquis vaſtiores inde a mari albo, inter Sveciam & Norvegiam, usque ad Vermelandiam, ſe extendunt, adeo ut Alpes Lapponicæ & Norvegicæ plane ſint eædem, circiter 150 ad 209 milliaria Svec. longæ, & 10 ad 20 latæ, ita tamen, ut maxima ſit pars ab eo latere, quo Sveciam ſpectant, utpote quo lentius declives planities relinquunt majores, quam quo ad Norvegiam vergunt, ubi majora habent præcipitia.

2. POLONIAM diſtingvunt a Rusſia *Buninus* ab Hungaria *Carpatus*.

3. HUNGARIÆ ſunt montes alpini dicti *Albi*.

4. AUSTRIÆ inferiori ſunt ſummi *Sneeberg* & *Breyniana*; minores vero *Durenſtein*, *Wexel*, *Etſcher*, *Buchalpen* a *Kramero* peragratæ.

5. GERMANIÆ Brunſvicenſis Goſlariæque *Bructerus* ſ. Bloxberg.

6. PANNONICÆ alpes, ad quas præcipue pertinent *Carinthiæ*, *Taurerus* raſtadienſis, *Draunſtein* auſtriæ ſuperioris, Tyrolenſes ſive *Tridentinæ* aliæque a *Cluſio* & *Burſero* viſitatæ.

7. HELVETICÆ, quæ ſunt duæ quaſi montium catenæ, quibus tota Helvetia continetur, illa ad ſeptentrionem & occaſum, hæc ad meridiem & orientem, inque his notantur juga, *Furca*, *Neſſus*, *Gemmius*, *Stockorn*, *Havenſtein*, *Waſſerfall* atque aliæ, quæ a Nobiliſſ. *Hallero* accurate notata & viſitata ſunt.

8. RHÆTICÆ alpes, ut *Gotthardus*, *Baldus*, *Piſtorienſes*, *Loch* altiſſimus mons Valleſiæ &c.

9. ITALICÆ alpes: *Apenninæ* juga dividentia univerſam Italiam, *Apuanæ*, *Abrutius* mons vulgo Hortus Centauri, *Jura* vertice *Thuiri* prope Genevam, *Alvernia* florentina, *Muticenſes*, *Nurcinæ*, *Argentariæ*, *Æquicolorum*, *Camposlarenſes*, *Allobroges* in Subaudia verſus Delphinatum Gallorum, *Amatricenſes*, *Garganus* Apuliæ, ut taceam Apuas, Piſtorienſes, Lucenſes, Bononienſes, Muticenſes a *Michelio* viſas.

10. GALLICÆ Alpes: *Mons Pilati* ſupra Lugdunum Gallorum, mons *Calcaris* monſpelii & Hortus Dei, *de Lens*, *Bourgdoyſen* & *Criſta*, necnon *Carthuſia* major ſupra Gratianopolim, *Mont-d'or* Montes aurei. *Cattiæ* Delphinatus & *Barſilionenſes* Sabaudiæ a *Monniero* peragratæ.

11. PYRENEÆ alpes inter Galliam & Hiſpaniam.

12. BRITANNICÆ: In WALLIA *Snowdon* & *Caderidin*, in JORCKSCHIRE *Ingleborugh*, *Hardknot*,

knot, nec non in ARRONIA, WESTMORLANDIA, ut & in SCOTIA *Betaik*, atque in HIBERNIA *Mangarton*, *Sligo*.

13. EXTRANEÆ Alpes, *Olympus*, *Libanon*, *Ararat*, mons *Pico Teneriffæ*, *Peruvianas*, *Tataricas* aliasque innumeras ſciens præter eo; quas quæſituro, duces plerumque ſequendi ſunt maximi quique fluvii ad primos eorum ramos, originem ſuam ſæpiſſime repentes ex alpibus, quæ tempeſtatibus aridisſimis ex nive ſua perenni, aquam ſuppeditant fluminibus, alias exſiccandis, ſiti perituris animantibus.

CAP. II.

PLANTÆ ALPINÆ ſunt 1), qua maximam partem *exiguæ*, utpote in aperto natæ campo, & ventis expoſitæ omnibus: magnæ enim umbroſis ut plurimum reperiuntur.

2) *Duriores*, tum quod in ſabulo, & terra macra fere creſcunt, tum quod a ventis quaſſantur & duriori vexantur cœlo: ut taceam, quod fruticum alburna, per æſtatem tam brevem, minus craſſa induant, adeoque ipſi minus augeri queant.

3) Dantur etiam in alpibus plantæ nonnullæ *ſucculentæ*, qua ex aëre præcipuum ſuum attrahere posſunt alimentum.

4) Sunt pleræque *fruticoſæ*, quarum duri ramuli humi repunt quemadmodum Capenſes.

5) Si quæ hic reperiuntur *molliores* plantæ, ſunt illæ plerumque in ſolis ſcaturiginoſis & juxta rivos.

6) Inter frutices in alpibus frequentiſſimæ & præcipuæ ſunt *Salices*, quod hæ mature, uti notum eſt, florent & brevi produnt fructum ſuum.

7) Sunt plures in alpibus plantæ *viviparæ*, quam alibi, quo, ſi forte fructus non matureſcat, caulis

 ſuas

ſuas ſerat gemmas ſive bulbos, ut *Feſtuca*, *Aira*, *Poa*, *Polygonum*, *Saxifraga*.

8) *Vernales* ſunt omnes plantæ mere alpinæ in hortos introductæ.

9) Extra Alpes delatæ plantæ imprimis locis *Cæſpitoſis* gaudent.

10) A veris diebus calidis noctibusque gelidis deſtruuntur; hinc verno tempore *obtegendæ* usque dum gelu nocturnum ceſſavit.

Per alpes noſtras proficiſcenti plurimas contemplari licet plantas peregrinas, quæ alibi in Patria fruſtra quæruntur, i. e. Plantas mere alpinas. Horum ſi cognoſcere cupis nomina, deſcriptiones & figuras, in nullis ea aliis reperies auctoribus, quam iis, qui herbas collegerunt in alpibus nobis extraneis, quamvis a noſtris procul ſitis. Contra, qui herbas perluſtrat in longinquis illis creſcentes alpibus, quæ alibi in Europa non comparent, earundem magnam partem in noſtris alpibus ſpontaneam agnoſcet. Tandem etiam nonnullæ in iis ſunt, quæ in illis non deprehenduntur. Aliquæ iterum obviæ ſunt in Alpibus Helveticis, quas non invenire licet in Scoticis aut Pyrenæis & ſic porro. Cujus tamen rei ratio non videtur eſſe alia, quam quod, ſemina ſua ab his Alpibus in ceteras, per longam eorum diſtantiam non licuit illis transmittere vel ſerere. Cum igitur plurimæ plantæ Alpinæ pluribus communes ſint Alpibus, aliis vero terræ ſpeciebus non item; ſatis inde perſpicitur rationem & fundamentum ſoli illarum in ipſa alpium natura latere; hinc ita argumentamur: Quandoquidem eadem eſt natura Alpium, inque ea continetur ratio plantarum in iis creſcentium, ſequitur ut eædem in ſingulis creſcere poſſint plantæ: Ergo quæ in aliis jam creſcunt, in noſtris etiam creſcere poſſunt. Unde porro hoc re-

ſultat

ſultat conſectarium: Si plantarum quarumcunque Alpinarum ſemina advecta in noſtris ſererentur alpibus, non illic modo facile creſcerent, verum etiam ibidem velut in ipſa ſua patria, ſe propagarent & multiplicarent.

Alpes ſibi utiles reddituro & cum fructu culturo, ſi res recte ſuccedet, 1) omnes plantæ Alpinæ ſunt cognoſcendæ. 2) Quibusnam in Alpibus ſingulæ creſcant, ſciendum, ut ſemina inde, vel vivas ſibi comparet radices. 3) Cunctæ eidem ſunt examinandæ, inprimis vero indagandum quænam publicis inſerviant commodis, utpote quarum in cibis parandis & ſuppellectilibus, in medicina vel fabricis & opificiis uſus eſt; atque hæ potiſſimum plantandæ, quo modo in alpibus noſtris novæ oriri & exiſtere poterunt divitiæ, & quod inſequitur, incolæ, qui eis quiverint ſuſtentari.

Lata ad hunc finem aperietur via, ſi dignetur Regia Majestas, exiguum quendam Hortum, in ipſis alpibus inſtituendum curare, eumque cuſtodiæ & inſpectioni cujuspiam credere, qui plantas peregrinas primum allatas recte curare noverit. Id quod ab accola quodam Alpium eo facilius poſſet peragi, cum ſex ad ſummum ſeptimanæ quotannis, negotio iſti perficiendo eſſent ſuffecturæ. Tum vero e tantilla impenſa, in terra tam vaſta quam noſtræ ſunt Alpes, quæſtus merito ſperaretur multo uberrimus.

Ad ejusmodi plantas initio comparandas primum & præcipue ſcitu eſt neceſſarium, in quibusnam Europæ Alpibus unaquæque creſcat, dein ut terræ cujusque præſtantiſſimis negotium detur Botanicis. Neque enim cujusvis eſt plantas cognoviſſe alpinas; habentur quoque generatim pro rariſſimis, cum eas non ſine magna moleſtia contueri liceat, pedeſtri quippe itinere per loca maxime ardua, aſpera & ſalebroſa

lebroſa, tractusque ædificiis vacuos adeundos ſpectaturo, ventis quoque procelloſis, nivibus, nimbis, uligini, fami, fatigationi &c. continue expoſito.

Heu loca felici non adeunda viro!

Ovid.

Præterea etiam ideo raræ ſunt, quod in hortis vix reperiuntur, quippe cum cura earum non cuivis nota ſit Hortulano, quodque in calidioribus regionibus eas in hortis propagare, adeoque & illas conſequi, pene ſit impoſſibile.

Itaque cum primariorum in hoc negotio requiſitorum unum ſit, noſſe, unde ſingulæ plantæ peregre miſſis litteris ſint petendæ, labore ſatis moleſto eos evolutos perluſtravi auctores, qui raras has plantas alpinas ſtudioſe quæſitas invenerunt, & orbi Botanico deſcriptas relinquerunt.

LAPPONICAS Plantas alpinas N. D. Præses perſpicue expoſuit in ſua Flora Lapponica; easdem dein legit *Montin* & *Solander*.

HELVETICÆ Plantæ Alpinæ a *Rhellicario*, *Geſnero*, *Aretio*, *Bauhinis*, *Scheuchzeris*, præſertim vero a Nob. *Hallero* collectæ, deſcriptæ & perquiſite notatæ ſunt.

BRITANNICÆ Plantæ Alpinæ e Flor. Britannica *Raji* ſunt excerptæ.

AUSTRIÆ inferioris pl. alpinas legit *Kramerus*.

PANNONIÆ Plantas Alpinas qua maximam partem, apud *Cluſium* atque in Herbario *Burſeri* reperi.

GALLICAS Plantas Alpinas ex obſervationibus Cl. *Monnieri* fere deſumſi.

PYRE-

PYRENAICÆ Plantæ Alpinæ reperiuntur in *Tournefortii* inſtitutionibus, ubi tamen non ſatis ſunt determinatæ. Vide Raji extr. 3671.

APENNINAS varias collegit *Mentzelius*.

RHÆTICÆ Plantæ Alpinæ, maximam partem in monte Baldo prope Veronam, & a Cl. *Seguiero* ſunt deſumtæ.

ITALICAS quasdam Plantas Alpinas, paſſim apud auctores offendi, imprimis apud *Michelium*.

In Lapponicis noſtris Alpibus parum ultra Centuria Plantarum Alpinarum continetur, quibus vero ſi eas addero, quas apud Auctores, de aliis Alpibus agentes, inveni, quatuor exſurgunt centuriæ, ut in noſtris alpibus tres quartæ partes earum, quæ illic ſeri & creſcere poſſunt, deſiderentur.

SIBIRICÆ plantæ magna ex parte ſunt Alpinæ, ſed perpaucas earum huc auſus ſum inſerere, quippe de plerisque haud perſvaſus, quod in locis tam editis, quam noſtræ ſunt Alpes, creverint, ut &, quod in patentibus camporum æquoribus perduraverint. Eſt enim plantarum magna cohors, quæ Alpinarum numero ab auctoribus habetur, nec tamen patentiorem campum ſuſtinet, ſed in ſylvis & umbroſis locis ad latera alpium creſcere amat, qua propter cum plantis mere Alpinis nullo modo eſt confundenda; utut enim prope alpes creſcant, inter plantas nemoroſas, ſicut Sonchus *alpinus*, omnino ſunt referendæ.

Plantarum, quas colligere, quarumque notitiam aliquatenus diſtinctam accipere potui, omnium, nomina TRIVIALIA, quæ data ſunt in *Speciebus Plantarum*, ubi *Synonyma* requiri poſſunt, brevitatis ſtudio, adſcriptis ſimul, in quibus creſcunt, locis, in adſpectum B. Lectoris hic proferam.

DIAN-

DIANDRIA, *Monogynia.*

Circæa	*alpina*	Lapponiæ, Helvetiæ.
Veronica	*bellidioides*	Helvetiæ.
	aphylla	Helvetiæ, Juræ, Baldo, Pedemont, (Schneberg.
	Bonarota	Baldo.
	alpina	Lapponiæ, Helvetiæ, Baldo.
Pingvicula	*alpina*	Lapponiæ, Helvetiæ.
	villoſa	Lapponiæ, Britanniæ.
Salvia	*pyrenaica.*	Pyrenæis.

TRIANDRIA, *Monogynia.*

Valeriana	*tripteris*	Helvetiæ, Baldo, Pyrenæis.
	montana	Helvetiæ, Pyrenæis, Baldo.
	celtica	Helvet. Vall. Baldo. Ligur. Stiriac.
	ſaxatilis	Auſtriæ, Stiriæ, Baldo, Allobrog.
Crocus	*ſativus*	Helvetiæ, Pyrenæis, Luſit. Tracic.
	Bulbocodium	Italiæ.
Iris	*pyrenaica*	Pyrenæis.
Schœnus	*albus*	Sveciæ, Helvetiæ.
Eriophorum	*vaginatum*	Sveciæ, Helvetiæ.
	alpinum	Sveciæ, Helvetiæ.

Digynia.

Phleum	*alpinum*	Lapponiæ, Helvetiæ, Baldo.
Aira	*ſpicata*	Lapponiæ, Helvetiæ.
	montana	Lapponiæ, Helvetiæ.
	alpina	Lapponiæ, Helvetiæ.
Poa	*alpina vivip.*	Lapponiæ, Auſtriæ, Helvet. Baldo.
Feſtuca	*ovina vivip.*	Lapponiæ, Helvetiæ, Scotiæ.

TETRANDRIA, *Monogynia.*

Globularia	*cordifolia*	Helvetiæ, Auſtriæ, Baldo, Pyrenæis.
	nudicaulis	Auſtriæ, Pyrenæis.
Scabioſa	*alpina*	Helvetiæ, Italiæ, Juræ.
	graminifolia	Helvetiæ, Baldo, Tridentin. Pyren.
Galium	*rotundifolium*	Helvetiæ, Stiriæ.
Aſperula	*taurina*	Helvetiæ, Italiæ, Baldo.
	pyrenaica	Pyrenæis.
	Cruciat. vill. T.	Pyrenæis.
Plantago	*alpina.*	Helvetiæ, Juræ, Baldo.
Epimedium	*alpinum*	Italiæ, Euganæis, Ligurinis, Ponteb.
Cornus	*ſvecica*	Sveciæ frigidiſſ. *vix in ipſis alpibus.*

Alche-

Alchemilla	*alpina*	Lapp. Auſtr. Helv. Scot. Bald. Aur.
	pentaphylla	Helvet. Furca. Gotthar. Camiſ. Ped.

PENTANDRIA, *Monogynia.*

Cynogloſſum	*apenninum*	Apenninis, Campoclarenſibus.
Myoſotis	*nana Bocc. T.* 107	Italicis.
Diapenſia	*lapponica*	Lapponiæ.
	helvetica.	Helvetiæ, Gemmi, Pyntnerberg.
Aretia	*alpina*	Valleſiæ Loch.
Androſace	*ſeptentrional.*	Lapponiæ, Sveciæ, Ruſſiæ.
	villoſa	Helv. Auſtr. Pyren. Aureæ, Pedem.
	halleri	Helvetiæ.
	lactea	Auſtriæ, Helvet Baldo, Pedemont.
	carnea	Helvetiæ, Pyrenæis.
Primula	*farinoſa*	Svecia, Helvetiæ.
	Auricula	Auſtriæ, Helvet. Stiriæ, Baldo.
	minima	Auſtriæ, Tauro, Helvet Judenberg.
	Vitaliana	Helvet. Pyren. Italiæ.
	integrifolia.	Helvet. Auſtr. Stiriæ, Pyrenæis.
Cortuſa	*matthioli*	Auſtriæ, Sibiriæ.
Soldanella	*alpina*	Helvet. Auſt. Pyr. Leſſan. Jur. Bald.
Azalea	*lapponica*	Lapponiæ.
	procumbens	Lappon. Helvet. Auſtriæ, Pyren.
Campanula	*uniflora.*	Lapponiæ.
	bononienſis	Baldo, Bononiæ.
	graminifolia	Aprutii.
	rhomboidalis	Helvetiæ, Italiæ.
	thyrſoides	Harcyniæ, Auſtr. Helvetiæ.
Phyteuma	*pauciflora*	Helvet. Stiriæ.
	hemiſphærica	Helvet. Pyren. Italiæ. Pedemont.
	orbicularis	Helvet. Bald. Angliæ Italiæ, Pyren.
	ſpicata	Helvet. Auſtr. Bald. Angliæ, Pyren.
	comoſa	Baldo, Auſtr. Tyrolenſ. Helvet.
Lonicera	*pyrenaica*	Pyrenæis.
	alpigena	Helvet Pyren. Allobrogicis, Baldo
Verbaſcum	*myconi*	Pyrenæis.
Rhamnus	*alpinus*	Helvetiæ, Auſtriæ.
Theſium	*alpinum.*	Italiæ, Baldo.

Digynia.

Swertia	*perennis.*	Helvet Pyrenæis.
Gentiana	*lutea*	Lapp. Norv. Helv. Pyr. Bald. Apen.
	purpurea	Helvetiæ, Auſtriæ, Pyren. (Trid.
	punctata	Helvetiæ, Rhetiæ, Auſtriæ.

aſcle-

	aſclepiadea	Helvet. Auſtriæ, Bald. Mauritaniæ.
	acaulis	Helvet. Auſtriæ, Pyren. Juræ.
	verna	Helvetiæ.
	aurea.	Lapponiæ, Burdegalæ.
	bavarica	Helvet. Bavariæ.
	nivalis	Lappon. Helvetiæ.
	utriculoſa	Helvet Italiæ. Baldo.
	ciliata	Helvet. Auſtr Ita. Bald. Pyr. Canad
	cruciata	Helvet. Auſtriæ, Apenninis, Pyr.
Eryngium	*alpinum*	Helvet. Italiæ.
	amethyſtinum.	Stiriæ.
Aſtrantia	*major*	Helv Auſtr Bald Pyr. Aur. Hetrur.
	minor	Helvetiæ.
Bupleurum	*ſtellatum*	Helvetiæ, Pedemont.
	petræum.	Helvet. Baldo
	anguloſum	Valleſiæ, Pyrenæis.
	longifolium	Helvetiæ.
	odontites	Valleſiæ.
	ranunculoid.	Helvet. Pyrenæis.
Athamanta	*Meum*	Helvet. Auſtr. Hiſpan. Italiæ.
Laſerpitium	*Siler*	Baldo, Auſtriæ.
	peucedanoides	Baldo.
Crithmum	*pyrenaicum.*	Pyrenæis.
Heracleum	*panaces*	Sibiriæ, Apennini.
	auſtriacum	Auſtriæ, Baldo.
	alpinum	Helvetiæ.
Liguſticum	*auſtriacum.*	Auſtriæ, Baldo.
	peleponeſiac.	Rhetiæ, Baldo.
Angelica	*Archangelic.*	Lappon. Pyrenæis.
Phellandrium	*Mutellina*	Helvet Pyrenæis,
Scandix	*odorata*	Alverniæ.
Chærophyll.	*hirſutum*	Helvetiæ.
Imperatoria	*Oſtrutium*	Helvet. Auſtriæ, Alverniæ, Pyren
	tenuifolia T	Pyrenæis.
Seſeli	*pyrenaicum*	Pyrenæis.
Thapſia	*alp. lucid. Bocc.*	Italiæ.

Pentagynia.

Linum	*laricis folio T.*	Pyrenæis.
Sibbaldia	*procumbens*	Lappon. Helvet. Scotiæ.

HEXANDRIA, *Monogynia.*

Narciſſus	*pſeudo-Narc.*	Juræ, Pyrenæis.

Bulbocodium	*ſerotinum*	Helvetiæ, Angliæ.
Allium	*Victorialis*	Helvet Ital. Aureæ, Auſtriæ.
	pyrenæum C. B.	Pyrenæis.
Fritillaria	*pyrenaica*	Pyrenæis.
Erythronium	*Dens canis*	Sibir Virgin. Taur., Ligur Allobr.
Ornithogal.	*pyrenaicum*	Helvet Pyren. Genev. Baldo.
Anthericum	*calyculatum*	Lappon Helvet Sibiriæ.
Hemerocallis	*Liliaſtrum*	Helvet Allobrog Baldo.
Juncus	*trifidus*	Lappon Auſtr Helvet. Pyrenæis.
	biglumis	Lapponiæ
	triglumis	Lappon. Taurero.
	niveus	Helvetiæ, Monſpelii.

Trigynia.

Rumex	*alpinus*	Helvetiæ, Baldo.
	ſcutatus	Helvetiæ, Baldo.
	digynus	Lappon Scot. Helvet. Pyren.
	Acetoſa max.	Lapponiæ.
Scheuchzeria	*paluſtris*	Lappon. Helvetiæ.

OCTANDRIA, *Monogynia.*

Epilobium	*alpinum*	Lappon. Helvetiæ.
Daphne	*alpina*	Helvet Italiæ.
	Cneorum	Helvet. Auſtr. Pyren. Baldo.

Digynia.

Mœhringia	*muſcoſa*	Helvetiæ, Italiæ.

Trigynia.

Polygonum	*Biſtorta*	Helvet. Auſtriæ.
	viviparum	Lappon. Helvet. Sibiriæ, Spitsberg.

DECANDRIA, *Monogynia.*

Rhododendr.	*ferrugin.*	Helv. Pyren. Allobrog. Bald. Juræ.
	hirſutum	Helvet. Auſtr. Baldo, Pontebæ.
	Chamæciſtus	Baldo, Pontebæ, Schneeberg.
Andromeda	*tetragona*	Lapponiæ.
	hypnoides	Lapponiæ
	cærulea	Lappon. Sibiriæ.
Arbutus	*alpina*	Lappon. Helvet. Sibir. Britanniæ.

Digynia.

Saxifraga	*Cotyledon*	Lappon Auſtr. Helv. Bald. Pyren.
	hybrida	Helvet. Baldo. (Hort. Dei.

andro-

	androſacea	Helvet. Sibiriæ.
	cæſia	Helvet. Auſtr. Pyren. Bald.
	burſeriana	Taurero raſtadienſi, Baldo.
	bryoides	Helvet. Pyrenæis.
	ſtellaris	Spitsberg. Lapp. Helv. Stir. Brit. Pyr.
	craſſifolia	Sibiriæ.
	oppoſitifolia	Lapp. Helv. Brit. Spitsberg. Pedem.
	nivalis	Spitsberg. Lapp. Arvoniæ, Canad.
	Geum.	Helvet. Pyrenæis, Auſtriæ.
	rotundifolia	Pyren. Sibiriæ, Auſtriæ. Hort. Dei.
	aizoides	Lappon. Britanniæ, Auſtriæ, H. Dei.
	cernua	Lapponiæ.
	rivularis	Lapponiæ.
	grœnlandica	Grœnlandiæ, Pyrenæis.
	geranioides	Pyrenæis.
	tridactylites	Lappon. Pyrenæis.
	cæſpitoſa	Lappon. Auſtr. Helvet. Trident. (Bald. Spitsberg. Pedem. H. Dei.
	hypnoides	Helvet. Auſtr. Britann, Pyren.
	adſcendens	Taur. Bald. Pyren.
Gypſophila	*repens.*	Helvet. Auſtr. Sibir.
Dianthus	*flore roſeo T.*	Pyrenæis.
	alpinus	Auſtriæ.

Trigynia.

Cucubalus	*acaulis*	Lappon. Helv. Britann. Bald. Auſtr. (Hort. Dei.
Silene	*quadrifida*	Auſtriæ, Stiriæ.
Stellaria	*dichotoma*	Helvet. Sibiriæ.
	ceraſtoides	Lapponiæ.
	biflora	Lappon. Baldo.
Arenaria	*tetraquetra*	Pyrenæis.
	montana	Auræi, Bald. Monſpelii.
	mucronata	Helvetiæ.
	bavarica.	Bavar. Baldo.
	laricifolia.	Helvetia, Pedemont.
	ciliata	Helvet. Pyren. Bald.
	ſtriata	Auſtr vallis anguſtæ, Pedemont.
Cherleria	*ſedoides*	Helvet. Valleſiæ, Baldo.

Pentagynia.

Agroſtema	*flos jovis*	Helvet. Rhetiæ.
Lychnis	*alpina*	Lappon. Helvet. Pyren, Sibir.
	apetala	Lappon. Sibir.

Cera-

Ceraſtium	*alpinum*	Lappon. Helvet. Britann. Pyren.
	ſtrictum	Helvet. Auſtriæ. (Spitsberg
	latifolium	Helvetiæ.

DODECANDRIA, *Trigynia.*

Reſeda	*glauca*	Pyrenæis.
Euphorbia	*hyberna*	Auſtr. Britann. Pyren. Sibir.
		Dodecagynia.
Semperviv.	*arachnoid.*	Helvet. Pyren. Ital. Bald.
	montanum	Helvetiæ.
	hirtum	Taurero.

ICOSANDRIA, *Digynia.*

Cratægus	*Aria*	Helvetiæ.
		Pentagynia.
Meſpilus	*Amelanchier*	Helvet. Auſtriæ.
	Chamœmeſp.	Auſtriæ, Pyrenæis.
		Polygynia.
Rubus	*Chamæmorus*	Sveciæ.
Potentilla	*alba*	Auſtr Baldo, Pyrenæis.
	valderia	Valder. Vinadiens.
	cauleſcens	Helvet. Auſtr. Stir. Tyrol. Hort. Del
	nitida	Baldo.
	nivea	Lappon. Sibiriæ.
	argentea	Baldo, Saubadiæ.
	aurea	Helvetiæ.
	grandiflora	Helvet. Sibiriæ.
	opaca	Helvetiæ.
Geum	*montanum*	Helvet. Auſtr. Delphin. Baldo.
	reptans	Helvet. Baldo.
Dryas	*pentapetala*	Sibiriæ.
	octopetala	Lapp. Helv. Auſtr. Bald Jur. Brit. (Pyr. Sib.

POLYANDRIA, *Monogynia.*

Papaver	*alpinum*	Helvet. Auſtr. Baldo.
	chambricum	Britann. Pyrenæis.
Argemone	*pyrenaica.*	Pyrenæis.
Ciſtus	*ſerpillifolius*	Auſtriæ.
	apenninus	Appeninis.

Trigynia.

Aconitum	*lycoctonum*	Lappon. Helvet. Auſtr. Ital. Baldo.
	pyrenaicum	Pyren. Sibir. Baldo.
	Anthora	Helvet. Pyren. Taur. Allob. Baldo.

Pentagynia.

Aquilegia	*alpina*	Helvetiæ.

Polygynia.

Anemone	*alpina*	Helvet. Auſtriæ.
	apennina.	Britann. Apenninis.
	narciſſifol.	Helvet. Auſt. Sibiriæ.
Atragene	*alpina.*	Helvet Bald. Sibiriæ.
Thalictrum	*alpinum*	Lappon. Avorniæ.
	fœtidum	Helvet. Valleſiæ.
Ranunculus	*gramineus*	Pyrenæis.
	amplexicaul.	Pyren. Apenninis.
	Thora	Helvet. Auſtr Pyren. Bald. Jura.
	aconitifol.	Lappon. Helvet. Auſtr Pyren. Juræ, (Sneeberg.
	rutifolius	Delphinatus, Ceniſio, Auſtr.
	glacialis	Lappon. Helvet. Pedemont. Spitsb.
	nivalis	Lappon. Helvet. Bald. Spitsberg.
	alpeſtris	Helvet. Auſtr. Bald.
	lapponicus	Lapponiæ.
Trollius	*europæus.*	Lappon. Helv. Pyren. Auſtr.
Iſopyrum	*thalictroides*	Italiæ.
	aquilegiodes	Helvet. Trident. Apennin.
Helleborus	*niger*	Apennin. Bald. Jura.

DIDYNAMIA, *Monoſpermia.*

Teucrium	*pyrenaicum*	Pyrenæis.
Betonica	*alopecuros*	Auſtr. Ital. Saubadiæ, Baldo.
Sideritis	*hyſſopifolium*	Helvet. Pyren. Ital.
	minima T.	Pyrenæis.
Orvala	*garganica*	Apuliæ.
Thymus	*alpinus*	Helvet. Auſtriæ.
Marrubium	*pſeudodict. T.*	Pyrenæis.
Horminum	*pyrenaicum*	Tyrolenſibus, Pyren. Bald.
Scutellaria	*alpina*	Helvet Sibiriæ.

Angioſpermia.

Bartſia	*alpina.*	Lapp. Helv. Bald, Brit. Allobr. Pyr.

Tozzia

Tozzia	*alpina*	Helvet. Auſtr. Pyren. Ital.
Pedicularis	*roſtrata*	Helvet. Auſtr. Pyrenæis.
	ſceptrum	Lapponiæ.
	verticillata	Helvetiæ, Auſtriæ, Pedemont.
	recutita	Helvetiæ.
	flammea	Lappon. Helvetiæ.
	hirſuta	Lapponiæ.
	lapponica	Lapponiæ.
	comoſa	Helvet. Baldo.
	tuberoſa	Helvet. Ital. Pyren.
Antirrhinum	*alpinum*	Helvet. Auſtr. Bald. Jura.
	origanifol.	Pyrenæis.
Erinus	*alpinus*	Helvet. Pyren. Aureis.
	pyrenaicus	T. Pyreneæ, Pedemont.
Linnæa	*borealis*	Lapp. Svec. Helvet. Bald. Sibir. (Canad.

TETRADYNAMIA, *Siliculoſa.*

Draba	*alpina*	Lapp. Helvet. Baldo.
	pyrenaica	Pyrenæis.
	incana	Lapponiæ.
Lepidium	*naſturt. alp. J. B.*	Helvet. Italiæ.
Thlaſpi	*montanum*	Helvet. Auſtr. Bald. Pyren.
	ſaxatile	Baldo.
Cochlearia	*ſaxatilis*	Helvetiæ, Hort. Dei.
Iberis	*rotundifol.*	Helvetiæ, Pedemont.
	odorata	Allobrogicis.

Siliquoſa.

Dentaria	*pentaphyllos*	Helvet. Allobrogicis.
Cardamine	*bellidifolia*	Lapp. Helvet. Bald. Britann. Auſtr.
	aſarifolia	Italiæ, Pedemont.
	trifolia	Lapp. Helvet. Auſtriæ, Aureis.
	reſedifolia	Helvet. Pyren. Aureæ.
Braſſica	*alpin. perennis* T.	Pyrenæis.
Siſymbrium	*ſtrictiſſim.*	Helvetiæ.
Arabis	*alpina*	Lapp. Auſtr. Helvet. Baldo, H. Dei.

MONADELPHIA, *Decandria.*

Geranium	*phæum*	Helvet. Auſtr. Jura. Pyren.
	argenteum	Baldo.

DIADELPHIA, *octandria.*

Polygala	*Chamæbuxus*	Helvet. Auſtriæ.

Decandria.

Anthyllis	*montana*	Colliæ, Salevæ.
Ononis	*pumila T.*	Pyrenæis.
Orobus	*pyrenaicus*	Pyrenæis.
	luteus	Helvet Bald. Pyrenæis.
Cytiſus	*Laburnum*	Helvet. Saubadiæ.
Hedyſarum	*alpinum*	Helvet. Sibiriæ.
Phaca	*alpina*	Sibiriæ, Italiæ.
	frigida	Lappon. Helvetiæ, Italiæ, Sibiriæ.
Aſtragalus	*hedyſaroid.*	Helvet. Sibiriæ.
	alpinus	Lapp. Helvetiæ.
	montanus	Helvet. Valleſiæ.
	veſicarius	Delphinatus.
	depreſſus	Pyrenæis.
	alpin. proc.	Helvet. Bald. Pyren. Ital.

POLYADELPHIA, *Polyandra.*

Hypericum	*olympicum*	Pyren. Olympo.
	nummularium	Pyrenæis.

SYNGENESIA, *Polygamia æqualis.*

Sonchus	*alpinus*	Lappon. Helvet. Auſtr. Juræ.
Prenanthes	*tenuifolia*	Ital. Pyrenæis.
Hieracium	*incanum*	Helvet. Taur. Auſtriæ, Italiæ.
	alpinum	Lapp. Britanniæ.
	aurantiacum	Helvetiæ.
	chondrilloides	Auſtriæ.
	porrifolium	Auſtr. Italiæ.
	cerinthoides	Pyrenæis.
	amplexicaule	Pyrenæis.
	pyrenaicum	Pyrenæis.
	blattarioides	Pyrenæis.
Crepis	*alpina*	Italiæ.
Hyoſeris	*fœtida*	Auſtr. Italiæ.
Arctium	*perſonata*	Helvet. Auſtr. Ital.
Serratula	*alpina*	Lapp. Helvet. Auſtr. Britann. Sibir.
Cnicus	*ſpinoſiſſimus*	Helvet. Auſtriæ.
	centauroides	Pyrenæis.
Carlina	*pyrenaica*	Pyrenæis.
Cacalia	*alpina*	Helvet. Auſtr. Bald. Aureæ.

Polygamia ſuperflua.

Gnaphalium	*Leontopodon*	Helvet. Valleſ. Auſtr. Bald Juræ,
	alpinum	Lappon. Helvetiæ. (Sibir.
Conyza	*bifrons*	Pyren. Canada.

Erige-

Erigeron	*alpinum*	Helvetiæ.
	uniflorum	Lapp. Helvet. Auſtriæ, Aureæ,
Tuſſilago	*alpina*	Helvet. Auſtr. Bald. Jura.
	frigida	Lapp. Helvet. Sibir. Bald.
Senecio	*incanus*	Helvet. Auſtr. Pyren.
	abrotanifol.	Auſtr. Pyrenæis.
	Doronicum	Helvet. Pyrenæis, Auſtriæ, Italiæ.
Aſter	*alpinus*	Helvet. Valleſ. Auſtr. Pyren. Bald.
Solidago	*alpina*	Helvet. Auſtr. Bald. Hort. Dei.
	Doronicum	Helvet. Auſtr. Ital. Pyren
Inula	*montana*	Helvet. Valleſ. Pedemont.
Arnica	*montana*	Lapp. Auſtr. Helvet. Bald. Pyren.
	ſcorpioides	Helvet. Baldo.
Doronicum	*pardalianch.*	Helvet. Valleſ. Auſtr. Pyren.
	bellidiaſtrum	Helvet. Italiæ.
Cryſanthem.	*alpinum*	Helvetiæ.
Achillea	*macrophylla*	Helvet. Italiæ.
	clavennæ	Auſtr. Baldo.
	alpina	Sibiria.
	atrata	Helvet. Auſtr. Valleſ.
	nana	Helvet. Valleſ.
Anthemis	*alpina*	Baldo, Tyrolenſ.
Buphtalmum	*ſalicifolium*	Auſtriæ.
	grandiflorum	Auſtr. Italiæ.

Polygamia fruſtranea.

Centaurea	*Centaurium*	Bald. Gargano, Jura, Thracia.
	montana	Helvet. Bald. Pyren.
	Rhapontica	Helvet. Baldo.
	phrygia	Helvet. Auſtriæ, Pedemont.

Polygamia neceſſaria.

Othonna	*integrifolia*	Helv. Auſtr. Bald. Pyren. Sibiriæ.

Monogamia.

Viola	*pinnata*	Helvet. Auſtr. Bald. Pyren. Sibir.
	montana	Lapp. Auſtr. Bald.
	calcarata	Helvet. Pyrenæis.
	biflora	Lapp. Auſtr. Helv. Jura, Brit. Pyren. (Bald.

GYNANDRIA, *Diandria.*

Satyrium	*nigrum*	Lapp. Helvet. Bald. Auſtriæ.
Ophrys	*alpina*	Lapp. Helvetiæ.
Cypripedium	*bulboſum*	Lapp. Sibiriæ.

Polyandria.

Arum *proboſcideum* Apenninis.

MONOECIA, *Triandria.*

Carex *ſaxatilis* Lapponiae.
atrata Lapp. Helvet.
baldi Baldo.

Tetrandria.

Betula *nana* Lapp. Sibir.

Monadelphia.

Pinus *Cembra* Helv. Valleſ. Bald. Allob. Trid. Tat. (Sibir.
Cedrus Libano, Tauro, Amano.
Larix Helvet. Valleſ. Auſtr. Ital. Sibir.
Picea Helvet. Bavar. Scot. Aureae.

DIOECIA, *Diandria.*

Salix *myrſinites* Lapp. Helvet. Ital. Bald.
retuſa Helvet. Aur. Ital.
herbacea Spitsberg Lapp. Helvet. Ital.
reticulata Lapp. Helvetiæ.
glauca Lapp. Pyrenæis.
lanata Lapponiæ.
lapponum Lapp. Helvetiæ.

Octandria.

Rhodiola *roſea* Lapp. Helvet. Auſtr. Britann. Bald. (Apenn. Gorgan. Delph. Illyriæ.

CRYPTOGAMIA, *Filices.*

Polypodium *Lonchitis* Helvet. Bald Juræ, Arvorn. Virgin.
Iſoetes *lacuſtris* Lapp. Britanniæ.

Muſci.

Lycopodium *alpinum* Lapp. Helvetiæ.
helveticum Helvetiæ.
Splachnum *rubrum* Lapp. Sibiriæ.
luteum Lapp. Sibiriæ.
Polytrichum *alpinum* Helvet. Britanniæ.
Bryum *tortuoſum* Svec. Helvet. Britann. Ital.

Algæ.

Jungermannia *julacea.* Britanniæ.
alpina Britanniæ.
Lichen *croceus* Lapp. Helvet. Grœnlandiæ.
nivalis Lapponiæ.
arcticus Sveciæ.

Ex

Ex his plantarum ita allatis ſpeciebus, paucisſimas tantum exempli loco eligam, quarum in conficiendis cibis, œconomia, tinctura, Medicina &c. uſus eſt.

Cum vero ſingularum demonſtrare uſum, primum mihi foret opus nimis diffuſum, quo tenues meæ pagellæ in grande excreſcerent Volumen; deinde vires, & dicti earum uſus, ab orbe noſtræ ætatis erudito, non ſatis ſunt determinati, quin eſſent multi hujusmodi detegendi, ſi plantæ illæ vivæ haberentur ad manus, ut eas coram experiri liceret; aliquas tantum uniuscujusque ſupra dicti uſus, exempli cauſſa memorare juvabit.

ESCULENTÆ Plantæ alpinæ, quantum ſcio, parvum conſtituunt númerum: *Heracleum panaces, auſtriacum, alpinum. Angelica archangelica. Eryngium alpinum, ametyſtinum. Sonchus alpinus*; perplurimæ Species Tetradynamiæ, *Prenanthes*, *Hieracia* & nonnullæ aliæ, partim crudæ partim coctæ poſſunt comedi, ne quid nunc dicamus de nucibus Pini *Cedri*.

OECONOMICARUM plantarum recenſeri poſſent complures, & apud nos *Betula nana*, variæ *Salices* & *Gramina* varia, præcipue vero *Pini* Species plures.

Pinus PICEA, arbor admodum magna, creſcit in ſummis montibus Helvetiæ, Sveviæ & Scotiæ, ſed proxime ad illum locum, ubi Sylva patentibus terminatur campis, & in quo ipſo ingens profundi humi atræ deprehenditur copia. Arbor hæc non vulgarem præſtat uſum, ſi aſſeres aliaque inſtrumenta & utenſilia œconomica ex ea fuerint confecta. Potiſſimum vero ex illa ſumitur Terebinthina vulgaris, qua quam plurimi quotidie utuntur opifices, præter magnam ejusdem copiam, quæ in Pharmacopoliis uſurpatur.

Pinus LARIX, quæ in Alpibus Helvetiæ, montibus Tridentinis & Sibiricis creſcit, proceritate noſtras facile æquat Abietes. Lignum ejus nec multum aquæ ſorbet, nec ſub æſtu agit rimas, quare ſerius, quam ulla fere arborum generum alia, putreſcit, unde hoc vix datur aptius aliud ad perdurandum ſub dio; ut taceamus ejusdem in maximis ſuſtinendis molibus firmitatem & tenacitatem, quæ in cauſſa, cur aborem illam in ædibus conſtruendis & navibus, ſæpiſſime adhibeant Veneti. Ubi hæc in Siberia uberius creſcit, illuc magno numero ſe conferunt Muſtelæ Zibellinæ, quarumque pelles pretioſiſſimæ per univerſam magni emuntur Europam. Eadem hæc arbor *Venetam* dat *Terebinthinam*, priori præſtantiorem, & iisdem uſibus inſervientem. Creſcit denique ſuper ipſa fungus ille purgans *Agaricus*, qui in medicina eſt percelebris & in officinis pharmaceuticis multum conſumitur. Nob *Hallerus* perhibet, quod illic in alpibus creſcere incipiat, ubi cetera ſylva deſinit, quare etiam in noſtris Alpibus ibi præciſe plantari poſſet, ubi, ſylva terminata, apricæ cœperunt patere.

Pinus CEMBRA, & vulgo appellata Cedrus Sibirica, in Alpibus Helveticis, Allobrogicis, Tyrolenſibus & Tridentinis adeo excelſis eminet, ut, ubi Larix deficit, hæc demum ſilvas formare incipit. *Gmelinus* in Fl. Sib. T. I. p. 179, de ea narrat ſequentia: „Naturalis planta in omni Sibiria abun„dat, frigoris patientiſſima & locorum paluſtrium „amantiſſima, arbor aſpectu jucundiſſima, recta, in„tenſe viridis, excelſa, interdum quovis robuſto viro „craſſior. In Verchoturenſi tractu, qui ſaxoſus eſt, „tanta hujus arboris copia, ut iis annis qui promo„tioni conorum favent, incolæ, relictis agris, ſyl„vas petant, nuculas collecturi, quæ etiam menſis „ſecundis apponuntur & guſtu ſunt ſvaves. Ex „iisdem

„iiſdem divites oleum exprimunt, quod recens optimi ſaporis eſt. Lignum parum olet, a ſcrinariis Sibiricis facile ad opera ſcrinaria præfertur, propter mollitiem ſuam & reſinæ paucitatum, quæ utraque qualitas efficit, ut ferro minus reſiſtat.

Pinum CEDRUM in lateribus alpium Lapponicarum etiam creſcere poſſe probabiliter putamus. Hæc vulgo appellatur *Cedrus de Libano.* Lignum ejus maximi fuit apud veteres, quod ſero admodum putreſcens, durum, ad regulam fiſſile, ſubrubrum, Dermeſtumque hoſtis ſit. Hinc ex ea priſci capſas, ciſtas & capulos, quam diutiſſime perdurantes confecerunt. Ex quibus omnibus eximium ejus in œconomia uſum tutiſſime licet concludere.

TINCTORIÆ Plantæ Alpinæ, magno quidem numero non ſunt detectæ, enimvero ſi CROCUS unquam, cujus vera patria alpes ſunt, noſtris alpibus inſertus, Lamii inſtar, nam in ſolis alpibus ſpontaneus creſcit, ſe multiplicare poſſet, vel unicum hoc experimentum, ad Lappones alpium incolas, plus ditandum, quam cuncti quos alunt Rheno-Cervorum greges, ſufficeret. Et quandoquidem cultura ejus manum requirit diligentem non laborioſam, Lapponicæ, quam ulli fere alii, rectius conveniret genti.

MEDICINALES plantæ, in Alpibus creſcentes, ſunt variæ, eſtque vis earum per omnia major, ſi in ipſis alpibus, quam ſi extra eas creverunt. Radices *Archangelicæ* & *Rhodiæ* in noſtris alpibus adeo copioſe jam creſcunt, ut univerſæ ex iis Europæ, quantum ſatis, quotannis ſuppeditare & poſſemus & deberemus. Ratio, cur non colligantur & navigiis peregre exportentur, nulla eſt alia, quam quod radices iſtæ colligendæ eſſent mature admodum tempore vernali, priusquam germinare incipiant, ſeu eo ipſo

ipſo tempore, quo nive alpes maxime diffluunt, quoque nulli, niſi Lappones quidam incurioſi, in eis verſantur homines, nam poſtmodum virtutis ſuæ plurimum amittunt. Radices *Rhodiæ*, quæ, in Alpibus, roſaceum odorem copioſe ſpirant ſvaviſſimum, in hortis noſtris, volatilis hujus ne viceſimam quidem partem habent: & *Archangelica*, quæ in Alpibus crevit, nullo non tempore, omni hortenſi multo præſtantior eſt judicata. Inter exteras, quæ in Alpibus creſcunt, plantas, numeratur SPICA CELTICA, quæ inter odoramenta plurimum olim adhiberi ſvevit, & in Ægyptum, ubi balneis immiſcetur fœminarum nobiliorum, quotannis transportabatur. GENTIANA *rubra*, cujus in officinis pharmaceuticis quotidianus & plurimus eſt uſus, in parte alpium, qua Norvegiam ſpectant, creſcit, poſſitque adeo in noſtris facillime ſeri, ut ejus ne drachmam quidem nobis ab exteris adportare opus eſſet: Ne nunc quidquam dicamus de aliis compluribus, ſonticas quippe ob cauſſas brevitati litantes.

Primitias dedimus quas noſter agellus habet
quales ex tenui rure venire ſolent.

LXIX.

FLORA PALÆSTINA,

Sub PRÆSIDIO
D. D. CAR. LINNÆI,

Propoſita a
BENED. JOH. STRAND,

Upſaliæ 1756. *Martii.* 10.

1.

Immortalis gloriæ decus jure ſibi vindicarunt Theologi Orthodoxi & ſinceri, qui indeſeſſo ſtudio, in præcipuum Eccleſiæ bonum, *Codicem Sacrarum literarum* non modo in lingvas varias transtulerunt, ſed etiam quæ obſcuriora viſa ſunt, perquam egregie illuſtrarunt, ut ex puriori fonte, cuivis integrum eſſet, dulciſſimos haurire latices.

2. Viris autem haud minori ſtudio veris, quam doctrinæ gloria conſpicuis, inque explanatione Sacri Codicis occupatis, vix alias major objiciebatur difficultas, quam genuinam & ſenſui oraculorum convenientem rerum *Naturalium* darent, in quibus enodandis, utcunque non pauci ſe torſerint, fateri tamen habuerunt neceſſe viri cordatiſſimi, in variis plantarum generibus extricandis, plurimum ipſis defuiſſe lucis.

3. *PHYTOLOGIA* Sacra in toto ſuo ambitu opus immenſæ reperitur molis, quæ ad interiores ſuos

ſuos receſſus non alios admittit procos, quam inſtructos haud ſane mediocri, nec cuivis obvio, ſed ingenti apparatu; hic vero in paucis omnino eruditis ſperare fas erit. Quicunque enim in hoc ſtudio laudabile quidquam præſtabit, verſatus ſit, oportet, in recondita *veteris ævi eruditione*, perlectis probe auctoribus antiquis & Claſſicis; ea teneat imprimis, quæ Theophraſtus, Dioſcorides, Plinius, Athenæus & reliqui de veterum Plantis, Diæta, Medicina & moribus diſſeruere & commentati ſunt. Calleat deinde *Lingvas* pleraſque *Orientales*: Hebræam, Chaldaicam, Arabicam, Syriacam cæteraſque. Hauriat demum ex *Peregrinatorum diariis* per Palæſtinam & proximas regiones confectis, quæ huic conducunt operi. Sedulo perlegat *Arabum* ſcripta, imprimis Botanica. Ultimo non mediocriter ſit verſatus oportet in *Re Herbaria*, quandoquidem labor alias irritus ſæpiſſime evadat.

4. *O. CELSIUS Senior*, *S. S. Th. Doctor* & *Prof. Primarius Upſal.* & Polyhiſtor noſtri ævi conſumatiſſimus, edito HIEROBOTANICO *A:o* 1745 & 1752. *Oct. vol.* 2. hoc etiam in argumento reliquis palmam vere præripuit, qui deſideratis requiſitis inſtructus, ab ipſo juventutis flore, in provectam usque ſenectutem hoc opus ſedula verſavit manu, & octogenarius edidit, conſumtis in eo tot annis, quotidianis & indefeſſis curis, verſatiſſimus ſi quis alius in lingvis Eois, in eruditione antiqua, in diariis peregrinantium, inque re herbaria, unde etiam omnes alios in hoc argumento longe poſt ſe reliquerit. Doluit autem Maxime Venerandus Senex, ex Monachis Hieroſolymitanis neminem exſtitiſſe, qui in Plantis Palæſtinis colligendis & deſcribendis aliquam ſuſceperit operam, cum tamen omnibus conſtet Monachos egregium prorſus ſtudium in colligendas plantas impendiſſe, uti Camellium, Plumierum, Fevillæum,

læum, Barrelierum aliosque, ſolam vero Palæſtinam indigna fati lege prætermiſſam ab iis fuiſſe, ut ne Hyſſopi quidem prope muros Hieroſolymitanos naſcentis, ramuſculum quisquam decerpere ſuſtinuerit & ſiccum transmittere ad Europæos, cum tamen plures Botanici non tantum plantas Europæas determinaverint, ſed etiam remotiſſimas Aſiæ, Africæ & Americæ regiones, plantarum inveſtigandarum gratia adierint.

5. Nob. D. PRÆSES in prælectionibus ſuis, A:o 1748. inſtitutis, ſumma oris facundia, auditoribus ſuis inculcavit, quam deplorando fato Flora Palæſtina in hanc usque diem neglecta jacuerit, quæ tamen ita deſiderata eſſet a doctiſſimis per Europam Theologis, ut ea deſtituti in Phytologia Sacra vix pedem promoverent; demonſtravit autem Vir Celeberrimus peregregie quæ merita, quæ elogia, quam nominis immortalis gloriam a Theologis reportaturus eſſet, quicunque Terram Sanctam adiret, & Plantas Palæſtinæ collectas cum erudito orbe communicaret; Auctor itaque fuit auditoribus, ut quispiam eorum, idonea eruditione rei Botanicæ inſtructus, Herculeum hujusmodi opus in ſe ſuſciperet, cum virtuti nihil impervium eſſet, itaque operæ pretium facturus multo clariſſimum.

6. FRIED. HASSELQUIST, tum Medicinæ Studioſus, demum Med. Doctor, ſaluberrimis Magiſtri ſui ſermonibus exſtimulatur; apud animum ſuum conſtituit aleam experiri, periculi quamvis pleniſſimam. Aditurus itaque Arabiam, lingvam arabicam ſibi familiarem reddere incepit, & adquiſita debita Hiſtoriæ Naturalis cognitione, ſumtus petiit ad iter ſummæ difficultatis ac momenti ſuſcipiendum. Populares ejus Oſtrogothi pro rata parte ſuam contulerunt ſymbolam; Patres Academici ſin-

gularum

gularum Facultatum eum Stipendiis Regiis ſublevarunt. Societas item mercatoria orientalis ſuis laudabile inſtitutum promovit impenſis & iter navale in Smyrnam usque conceſſit: quo cum pervenit eum domus ſuæ hoſpitio, Filii inſtar, benigne excepit Conſul Generalis, Dominus *Andreas Rydelius*, eumque mitti deinde in Ægyptum curavit, ubi in urbe Cairi ultra ſpatium anni commoratus eſt; inde transmiſit beatus *Haſſelquiſt* pulcherrimas obſervationes ad Societatem Regiam Upſalienſem, ad Academiam Scientiarum Stockholmenſem, & ad N. D. Præſidem, quæ, ſchedulis publicis inſertæ, ita arridebant Popularibus, ut ſollicitati a Nob. Dom. ABR. BACK, Archiatro Regio, Regii Collegii Medici Præſide & Clariſſimo Dom. PETRO WARGENTIN, Acad. Scient. Secretario, pecunias pro itinere continuando ultra ſpem contulerunt liberaliſſime ditiores. Ex Ægypto per loca Arabiæ & Palæſtinæ iter ſuum continuavit, plantas non tantum omnis generis, quæ occurrebant, ſedulo legit; ſed & Animalia ac Lapides, quæ omnia pulcre deſcripſit. Ante ſuum e Patria abitum Hæmoptyſi aliquoties laboravit, quamvis in reliquo itinere optime valuerat, in æſtuantibus tamen Arabiæ arenis morbo dicto gravius tentatus, in reditque ad urbem Smyrnæ lecto affixus, phthiſi conſumtus deceſſit d. IX. Febr. 1752.

7. Dominus RYDELIUS, nuper laudatus, qui amore paterno Haſſelquiſtium noſtrum a primo adventu amplexus erat, ob amorem in Patriam, ſcientias & amicum, adverſaria poſthuma & collectanea, quæ a Turcis, ob æs alienum contractum in itinire haud mediocris impendii, ſequeſtrationis loco detinebantur, indefeſſo & heroico labore vindicavit, usque dum ſuppetiæ e Patria remotiſſima accederent.

8. Sere-

8. Sereniſſima Regina LUDOVICA ULDARICA, quæ ſcientias omnes, tanquam altera Pallas, ſuo clypeo protegit, demonſtrationibus N. D. Arch. *Bæckii* commota, redimenda a Turcis curavit poſthuma Haſſelquiſtii, pretio 14000 Thal. Cupr.; quæ cimelia, pulcherrime ſervata, huc remiſit numquam ſatis laudandus Rydelius, quæ conſtabant ex Antiquitatibus, officinalibus Pharmaceuticis, Quadrupedibus, Avibus, Serpentibus, Inſectis, Piſcibus, Conchyliis, Petris, Foſſilibus, Gemmis pretioſis, Manuſcriptis Arabicis, Herbariis vivis, &c. numero ſtupendo, quæ in Muſeis Regiis Drotningholmiæ & Ulricsdaliæ hodie aſſervantur. Deſcriptiones vero Rerum Naturalium & integrum itinerarium tradidit Sereniſſima Regina, Nob. D. Præſidi in publicum proferenda; *) plantas item exſiccatas, quas in triplo obtinuit, Nob. D. P. gratioſiſſime conceſſit.

9. Ego, dum Nob. Dom. PRÆSES in natura indaganda plantarum & enodanda occupabatur, plantas Palæſtinæ, exquiſitiſſima collectione rariſſimorum vegetabilium accenſus, veniam petii & obtinui, publicum & primum quidem ſpecimen Academicum editurus, heic proponendi; ita plantas has Palæſtinæ indigenas pleraſque enumeravi, exceptis circirer 40, quarum ſpecimina erant obſcuriora; his adjeci etiam plantas nonnullas a POCOCKIO in Palæſtina collectas & a D. *Millero* extricatas, nonnullas etjam a RAUWOLFIO olim lectas & a D. D. *Gronovio* nuper determinatas in Flora Orientali, nec non unam alteramve a SHAVIO obſervatam, & a D. *Dillenio* nominatam, ut hæc diatribe perfectior evaderet.

10. PLAN-

*) *Haſſelquiſt* iter palæſtinum. *Holmiæ* 1757. 8:vo.

10. PLANTAS PALÆSTINÆ obſervavi ſæpius communes eſſe cum Arabicis & Ægyptiacis, ea tamen differentia, ut quæ ſolum amant arenoſum, frequentiores ſint in *Arabia*, quæque paludoſo delectantur ſolo, copioſiores in *Ægypto*. Propoſui plantas ſecundum methodum *ſexualem* & ſecundum *Nomina Trivialia* data in *Speciebus Plantarum* N. D. Præſidis, & *Centuria* 1. *Plantarum*; nondum vero determinatas, literis curſivis, ut vocant, annotavi, & demum, ut Lector primo intuitu videret a quo plantæ fuerint obſervatæ, litera initiali Autores indicavi, ut H. *Haſſelquiſtius*, P. *Pocockius*, R. *Rauwolfius*, S. *Shavius*, A. *Alpinus*, G. *Gronovius* intelligantur. Hoc qualicunque meo labore ſpero faciliorem viam ingreſſuros Theologos & Philologos ad Tractationem Stirpium, quarum occurrit mentio facta in Sacra Scriptura, ſic propitio Numine & Lectore benevolo,

- - - fungar vice cotis, acutum reddere quæ ferrum valet, exſors ipſa ſecandi.

* * *   * * *   * * *

I. MONANDRIA.

MONOGYNIA.

Salicornia	1 europæa *frutic.* H. R.	*Kali* 1. *Alp.*	M. mortuum

II. DIANDRIA.

MONOGYNIA.

Nyctanthes	2 undulata H. *)	*Sambac. Alp.*	Ægypto, Paleſtina *cult.*
Jaſminum	3 fruticans H.		Hieroſolym.
	4 grandiflorum H.		Palæſtina *ſat.*
Phillyrea	5 anguſtifolia R.		Libano
Olea	6 europæa H. R.	*Elaja celſ.*	Betlehem, M. Olivarum
Veronica	7 Anagallis ▽ H.		Palæſtina
	8 agreſtis H.		Palæſtina
	9 hederifolia H.		Palæſtina
Verbena	10 officinalis H.		Palæſtina
	11 ſupina H.		Hieroſolymi.
Salvia	12 pomifera P.		Judæa
	13 ſyriaca H.		Hieroſolym.
	14 Horminum H.		Hieroſolym.
	15 verticillata H.		Hieroſolym.
	16 Verbenaca H.		Judæa
	17 *ſamia frutesc. Tour.* P.		Palæſtina
	18 *ſamia verbaſcifol. Tour.* P.		Palæſtina
Roſmarinus	19 officinalis H.		Palæſtina

III. TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

Valeriana	20 dioica H.		Judæa
Tamarindus	21 indica H.	*Derelſide Alp.*	Palæſtin. *cult.*
Crocus	21 ſativus R.	*Carcom. Celſ.*	Palæſt. Arabia
	23 Bulbocodium H.		Arabia
Gladiolus	24 communis H.		Palæſtina
Iris	25 fœtidiſſima H.		Hieroſolymi.
	26 tuberoſa H.		Arabia
	27 ſuſiana H.		*Hortis*
	florentina		Hieroſolymi.

*) *Ex allatis plurimis ſpeciminibus miratus ſum nullum fuiſſe e* N. Sambac, *ſed omnia e* Nyctanthe undulata.

Cyperus	28 Papyrus H.	*Gome Celſ.*	Nilo
	29 rotundus H. R.		Ægypt. Palæſt.
	30 eſculentus H. R.		Ægypt. Palæſt.
	DIGYNIA.		
Cornucopiæ	31 cucullatum H.		Smyrna, Palæſtinæ *rarior.*
Saccharum	32 officinale H.		Ægypto
Phalaris	33 bulboſa H.		Palæſtina
	34 aquatica H. R.		Palæſtina
Panicum	35 italicum H.	*Dochan Celſ.*	Palæſt. *cult.*
	36 alopecuroides H.		Hieroſolym.
	37 miliaceum H.	*Pannag. Celſ.*	Palæſt. *cult.*
	38 patens H.		Palæſtina
Alopecurus	39 monſpelienſis H.		Judæa
Agroſtis	40 ſpica venti H.		Judæa
Poa	41 anguſtifolia H.		Palæſtina
	42 annua H.		Palæſtina
	43 bulboſa H.		Palæſtina
	vivipara H.		Palæſtina
	44 piloſa H.		Palæſtina
	45 rigida H.		Palæſtina
Briza	46 *bipinnata* H. *)	*Herjil. Ægypt.*	Ægypt. *frequ.* Palæſt. *rar.*
Dactylis	47 glomerata H.		Palæſtina
Cynoſurus	48 echinatus H.		Hieroſolym. *plateis*
	49 aureus H.		Palæſtina
Feſtuca	50 myuros H.		Judæa
	51 *fuſca* H.		Palæſtina
	52 *reptatrix* H.		Arab. Palæſt.
Bromus	53 ſcoparius H.		Palæſtina
	madritenſis H.		Palæſtina
	54 tectorum H.		Palæſtina
	ſterilis H.		Palæſtina
	55 *diſtachyos* H. **)		Palæſtina
Avena	56 fatua *minor* H.		Palæſtina
Lagurus	57 ovatus H. R.		Palæſtina
	cylindricus H.		Palæſtina
Arundo	58 *ſcriptoria* R.		Ægypto
Hordeum	59 diſtichon R.	*Seorah. Celſ.*	Libano

60 muri-

46) Briza bipinnata *gramen eſt omnium ſpecioſiſſimum.*
55) Bromus diſtachyos. *Gramen ſpica brizæ minus. C. B.*

	60	murinum H.		Palæſtina
		bulboſum H.		Palæſtina
Triticum	61	hybernum R.	*Chittah Celſ.*	Libano
	62	Spelta P.	*Kyſſemeth Celſ.*	Palæſtina
	63	Junceum H.		Palæſtina
	64	perenne H.		Palæſtina

TRIGYNIA.

Polycarpon	65	tetraphyllum H.		Palæſtina

IV. TETRANDRIA.

MONOGYNIA.

Scabioſa	66	ſtellata H.		Hieroſolym.
	67	ſyriaca H.		Palæſtina
	68	pappoſa H.		Hieroſolym.
Knautia	69	orientalis H.		Hieroſolym.
Galium	70	pariſienſe H.		Hieroſolym.
	71	Aparine H.		Palæſtina
	72	*Apar. fl. capillam. Tour.* P.		Palæſtina
	73	*hieroſolymitanum* H. *)		Hieroſolym.
Crucianella	74	monſpeliaca H.		Hieroſolym.
	75	*fruticoſ. fl. flaveſc. Tour.* P.		Palæſtina
Rubia	76	tinctorum H.		Palæſtina
Plantago	77	major H.		Palæſtina
	78	Lagopus H.		Palæſtina
	79	Cynops H.		Hieroſolym.
Elæagnus	80	anguſtif. H. R.	*Agrielajos Celſ.*	M. Tentation.
	81	ſpinoſus H. R.	*Seiſeſun Arab.*	Ramma
Camphoroſ.	82	monſpeliaca H.		Palæſt. Arab.

DIGYNIA.

Cuſcuta	83	europ. *Epith.* H.		Palæſtina
Hypecoum	84	procumbens H.		Palæſtina

V. PENTANDRIA.

MONOGYNIA.

Heliotrop.	85	europæum H.		Hieroſolym.
Myoſotis	86	apula H.		Palæſtina
Anchuſa	87	*Bugloſſ. ſylv. maj. nigr. C. B.* H.		Palæſtina
	88	undulata H.		Palæſtina
	89	orientalis H.		Palæſtina

73) Galium hieroſolymitanum *foliis denis lanceolato-linearibus, umbellis faſtigiatis, fructibus glabris.*

Cynogloſſ.	90 officinale H.		Palæſtina
Symphytum	91 orientale P.		Palæſtina
Cerinthe	92 orientalis H.		Judæa
Echium	93 italicum H.		Hieroſolym.
	94 creticum H.		Palæſtina
	95 orientale H.		Palæſtina
Cyclamen	96 europæum H.		Palæſtina
Anagallis	97 monelli H.		Palæſtina
Convolvul.	98 Scammonia H.		Nazaret.
	99 Batatas H.		Palæſt. *ſat.*
	100 hederaceus H.		*Hortis*
	101 Cneorum H.		Hieroſolym.
	102 Dorycnium H.		Hieroſolym.
	103 althæoides H.		Hieroſolym.
	104 ſiculum H.		Palæſtina
	105 cairicum H.		Ægypto
Campanula	106 Speculum ♀ H.		Palæſtina
	107 Pentagonia P.		Palæſtina
	108 dichotoma		Palæſtina
	109 *fr. duro Tour.* R.		Palæſtina
	110 *max. fl. congleb. Tour.* P.		Libano
	111 *fl. ſurſ. ſpect. Tour.* H.		Hieroſolym.
Coffea	212 arabica H.		Ægypto *cult.*
Verbaſcum	113 ſinuatum H.		Palæſtina
	114 Blattaria H		Palæſtina
Datura	115 ferox H.		Palæſtina
Hyoſcyamus	116 albus H.		Palæſtina
	117 aureus H. P.		Jaffa
Mandragora	118 officinar. P.		Galilæa
Solanum	119 nigrum H.		Hieroſolym.
	120 incanum H.	*Chedek Celſ.*	Hieroſolym.
	121 Melongena H. R.		Hieroſolym.
Capſicum	122 annuum H.		Hieroſolym.
Cordia	123 Myxa H. R.	*Sebeſten Alp.*	Palæſtina
Lycium	124 europæum H. R.	*Athad Celſ.*	Hieroſolym.
	125 afrum P.		Palæſtina
	126 *fol. ovalibus Gr.*	*Zaroa Celſ.*	Libano
Rhamnus	127 Lotus H. S.	*Dudaim Celſ.*	Arabia
	128 Spina Chriſti H.	*Nabca Alp.*	M. tentation
	129 Paliurus H. R.	*Charul. Celſ.*	Joppe
	130 *cret. amygd. fol. Tour.* P.		Palæſtina
Hedera	131 Helix H.		Tabor.
Vitis	132 vinifera H. R.	*Ampelos Celſ.*	Bethleh. Lib.

Lagœ-

Lagœcia	133 Cuminoides H. P.		Hieroſolym.
Achyranthes	134 aſpera H.		Palæſtina
Illecebrum	135 Paronychia H. P.		Palæſtina
Nerium	136 Oleander H. R. S.	*Diſflah Arab.*	Libano

DIGYNIA.

Periploca	137 græca R.		Libano
Cynanchum	138 monſpeliac. H.		Hiericho
	139 creticum H.		Arabia
Aſclepias	140 gigantea H. R.	*Beideloſſar Alp.*	Sinai, Hierich.
Chenopod.	141 viride H.		Palæſtina
	142 maritimum H.		M. rubr.
	143 fruticoſum H.		M. rubrum
	144 ſcoparium H.		Palæſtina
Beta	145 perennis H.		M. rubrum
Anabaſis	146 aphylla R.	*Borith. Celſ.*	Alexandria
Gomphrena	147 ſeſſilis H.		Hieroſolym.
Gentiana	148 Centaurium H.		Hieroſolym.
Ulmus	149 campeſtris H.		Palæſtina
Eryngium	150 tricuſpidatum H.		Hieroſolym.
Bupleurum	151 odontites H.		Palæſtina
Tordylium	152 nodoſum H.		Palæſtina
Artedia	153 ſquamata H. R.		Hieroſolym.
Daucus	154 Viſnaga H. R. P.		Libano
Ammi	155 majus H.		Hieroſolym.
Haſſelquiſtia	156 ægyptiaca H.		Ægypt. Arab.
Laſerpitium	157 latifolium H.		Tabor.
Liguſticum	158 Leviſticum P.		Palæſtina
Cuminum	159 Cyminum H.	*Cammon. Celſ.*	Ægypt. Palæſt.
Cicuta	160 viroſa H.		Ramæ
Coriandrum	161 ſativum R.		Ægypto
Scandix	162 Pecten ♀ H.		Palæſtina
Smyrnium	163 perfoliatum H.		Palæſtina
	164 ægyptiacum H.		Ægypt. Palæſt.
Anethum	165 graveolens H.	*Anethon. Celſ.*	Ægypt. Palæſt.
Pimpinella	166 Saxifraga H.		Tabor.
	167 Aniſum H.		Ægyp. Pal. *ſat.*
Apium	168 graveolens H.		Palæſtina

TRIGYNIA.

Rhus	169 coriaria P.		Hieroſolym.
Tamarix	170 gallica H. P.		Hiericho
	171 *orientalis Tour.* R. P.		Palæſtina

PENTAGYNIA.

Statice	171 monopetala H.		Palæſtina
	172 ſinuata H. P.		Hieroſolym.
	173 flava N. S.	*El. Khadda Arab.*	Hieroſolym.
Linum	174 uſitatiſſimum H.	*Bad. Celſ.*	Ægypto *ſat.*
	175 hirſutum H.		Hieroſolym.
	176 nodiflorum H.		Palæſtina

VI. HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

Narciſſus	177 Tazetta H. R.	*Chabazzeleth Celſ.*	Palæſtina
Pancratium	178 illyricum H. P.		Palæſtina
Amaryllis	179 lutea H.		Hieroſolym.
Allium	180 ſativum H.	*Schumim Celſ.*	Palæſtin. *ſat.*
	181 Porrum H.	*Chatzir Celſ.*	Palæſtin. *ſat.*
	182 Cepa H.	*Betzalim Celſ.*	Palæſtin. *ſat.*
	183 *aſcalonicum* *) H.		palæſtina
	184 ſubhirſutum H.		Palæſtina
	185 veronenſe H.		M. Sion
	186 pallens H.		Sion
	187 paniculatum H.		Libano
Lilium	188 candidum R.	*Schoſchan Celſ.*	Joppe
Tulipa	189 geſneriana R.		Libano
Ornithogal.	190 umbellatum H.	*Chirchonim.*	Palæſtina
	arabicum		Ægypto, Arab.
Scilla	191 bifolia H.		Hieroſolym.
	192 amœna H.		Arabia
Aſphodelus	193 luteus H.		Palæſt. Arab.
	194 ramoſus R.		Palæſtina
Leontice	195 Leontopetalum H. R.		Palæſtina
	196 Chryſogonum R.		Palæſtina
Aſparagus	197 acutifolius H		Hieroſolym.
	198 aphyllus H. R. P.		Palæſtina
	199 *fol. gallii Buxb.* V: 37. P.		Bagadet
Hyacinthus	200 orientalis H.		Palæſtina
	201 comoſus H. R.		Palæſtina
	202 botryoides H.		Palæſtina
Juncus	203 effuſus H.	*Achu C.*	Palæſtina

Berberis

183) Allium aſcalonicum *ſcapo nudo tereti, foliis ſubulatis, umbella globoſa; ſtaminibus tricuſpidatis.*

190) Ornithogalum *umbellatum* anglis *Common. Star of Betlehem* dictum Raj. angl. 3. p. 372.

Berberis	204 vulgaris R.		Libano
Frankenia	205 hirſuta H.		Alexandria
	206 pulverulenta H.		Hieroſolym.

DIGYNIA.

Velezia	207 rigida H.		Palæſtina

TRIGYNIA

Rumex	208 acutus H.		Palæſtina
	209 roſeus H.		Palæſtina
	210 bucephaloph. H.		Judææ
	211 *Acetoſ. canapor. Lipp.* P.		Palæſtinæ
Triglochin	212 paluſtre H.		Palæſtinæ

POLYGYNIA.

Aliſma	213 Plantago aqv. *) H.		Ægypt. Palæſt.

VIII. OCTANDRIA.

MONOGYNIA.

Lawſonia	214 ſpinoſa H. R.	*Copher. C.*	Cairi Palæſt.
Erica	215 *orientalis Tour.* H. P.		Palæſtinæ
Daphne	216 *Thymel fol. ol. villoſo Tour.* P.		Palæſtinæ
	217 *Thymel. buxi fol. villoſ. Tour.* P.		Palæſtinæ
Paſſerina	218 hirſuta H. R.	*Maiutenan A.*	Libano

TRIGYNIA.

Polygonum	219 aviculare H.		Palæſtinæ

IX. ENNEANDRIA.

TRIGYNIA.

Rheum	220 Ribes R. P.		Libano

X. DECANDRIA

MONOGYNIA.

Anagyris	221 fœtida H.		Betlehemi
Cercis	222 Siliquaſtrum H. R. P.		Libano
Caſſia	223 fiſtula H.	*Hiarxambar A.*	Ægypto
	224 Senna		Alexandriæ
	225 Abſus H.		Ægypto *ſat.*
	226 planiſiliqua H.		Palæſtinæ

 Guilan

213) Aliſma Plantago aqv. *foliis parvis teneris ab europæa differens.*

Guilandina	227 Moringa H.	*Feſtuſc. Ban Arab.*	Sinai
Ruta.	228 graveol. *min.* H. R.	*Poganon.*	C. Tabor
Melia	229 Azederach H.	*Eleab Arab.*	Judææ
Zygophyll.	230 Fabago H.		Arabiæ
Fagonia	231 cretica P.	*Dardar. Celſ.*	Palæſtinæ
	232 arabica S.		Arabiæ
Arbutus	233 Unedo R.		Ramæ
	234 Adrachne P.		Judææ

DIGYNIA.

Saponaria	235 orientalis H.		Palæſtinæ
	236 Vaccaria H.		palæſtinæ
Dianthus	237 Cariophyllus H.		Betlehemi
	238 *Car. frutic. fl. lacin. Tourn.* P.		Palæſtinæ

TRIGYNIA.

Silene	239 Behen H.		Hieroſolym.
	240 cretica H. P.		Palæſtinæ
	241 Armeria H.		Arabia
Arenaria	242 rubra : *marit.* H. R.		M. [illegible]

PENTAGYNIA.

Oxalis	243 corniculata H.		Ægypt. Palæſt.
Cotyledon	244 Umbilicus H. R.		Romæ
Sedum	245 reflexum H.		Palæſtinæ
	246 libanoticum H.		Libano

DECAGYNIA.

Phytolacca	247 aſiatica H.		Palæſtinæ
Neurada	248 procumbens S.		Arabiæ

XI. DODECANDRIA.

MONOGYNIA.

Styrax	249 officinale H. R.	*Neçoth. Celſ.*	Libano
Peganum	250 Harmala H. R.		Judææ, Arab.
Portulaca	251 oleracea		Palæſtinæ
Lythrum	252 Salicaria H.		Hort. Salom.

TRIGYNIA.

Euphorbia	253 viminalis H. R.	*Felſel Alp.*	Ægypto
	254 Chamæſyce R.		Meſopotam.
	255 Peplus H.		Palæſtinæ
	256 *Tithym. fl. criſt. Buxb.* 11:27. P.		Palæſtinæ
	257 *Tithym. cret. charac. Tourn.* P.		Palæſtinæ

258 port-

	258 portlandica H.		Palæſtinæ
	259 ſerrata H.		Hieroſolymæ
Reſeda	260 ægyptiaca H.		Ægypto
	261 lutea H.		Palæſtina

PENTAGYNIA.

Glinus	262 lotoides H. R.		Palæſt. Euphr.

XII. ICOSANDRIA.

MONOGYNIA.

Myrtus	263 communis H.	*Hadas Celſ.*	Tabor, Hier.
Punica	264 Granatum H. R.	*Rimmon Celſ.*	Betlehemi
Amygdalus	265 communis R.	*Luz Celſ.*	Hieroſolym.
	Perſica H. R.		Jaffæ

DIGYNIA.

Cratægus	266 Oxyacantha P.		Palæſtinæ
	Azarolus H. P.		Palæſtinæ

TRIGYNIA.

Sorbus	267 aucuparia H.		Libano

PENTAGYNIA.

Pyrus	268 communis H.		Libano
	269 Malus H.		Libano
	270 Cydonia R.	*Tappnach Celſ.*	Libano
Meſembr.	271 nodiflorum	*Kali 2 Alp.*	Palæſt. Ægypt.

POLYGYNIA.

Roſa	272 alba H.		Palæſtina
	273 centifolia H.	*Barkazim Celſ.*	Palæſtina
	274 lutea H.	*Uard Arab.*	Palæſtina
	275 ſempervirens H.		Palæſtina
Rubus	276 fruticoſus H.	*Seneh. Celſ.*	Hieroſolym.
	277 *creticus Tourn.* P.		Palæſtina
Potentilla	278 ſupina H.		Palæſtina

XIII. POLYANDRIA.

MONOGYNIA.

Capparis	279 ſpinoſa H.		Hieroſolym.
	280 *arabica* S.		Sinai
Chelidon.	281 Glaucium P.		Palæſtinæ
Papaver	282 Rhœas H.		Palæſtinæ

Nymphæa	283	Lotus H.	*Nenuphar Alp.*	Ægypti
Corchorus	284	olitorius H. R.	*Melochia Alp.*	Ægypt Palæſt.
Mimoſa	285	nilotica H. R.	*Schitta Celſ.*	Pal Meſ. Æg.
	286	Senegal		Ægypto
	287	farneſiana		Ægypt. Palæſt.
	288	Lebbek		Ægypto *ſat.*
Ciſtus	289	creticus H P.	*Loth. Celſ.*	Palæſtina
	290	incana P.		Palæſtina
	291	arabicus H.		Arabiæ
		DIGYNIA.		
Calligonum	292	Polygonides P.		Palæſtinæ
		TRIGYNIA.		
Delphinium	293	peregrinum H.		Hieroſolym.
		PENTAGYNIA.		
Reaumuria	294	vermiculata H.		Alexand Hier.
Nigella	295	ſativa	*Kazach. Celſ.*	Ægypto
		damaſcena H. P.		Palæſtinæ
		POLYGYNIA.		
Anemone	296	coronaria H.		Palæſtinæ
Clematis	297	orientalis H. P.		Palæſtinæ
	298	*papp. breviſſ. Tour.* P.		Palæſtinæ
Ranunculus	299	orientalis H.		Palæſtinæ
	300	ſceleratus H.		Palæſtinæ
	301	*or. paluſtr. Tour.* H *)		Judæa
Helleborus	302	niger P.		Palæſtina
	303	fœtidus H.		Palæſtina

XIV. DIDYNAMIA.

		GYMNOSPERMA.	
Teucrium	304	creticum H.	Palæſtina
	305	Scordium *minus* H.	Bethlehem
	306	Chamædrys H.	Hieroſolym.
	307	Chamæpithys H.	Palæſtinæ
	308	Polium luteum R.	Libano
	309	- - album H R. P.	Hieroſolym.
	310	- - gnaphalodes P.	Palæſtinæ
	311	- - *ſmyrneum Tourn.* P.	Palæſtinæ
Satureja	312	capitata H. R.	Bethleh. Jopp.
	313	Maſtichina R.	M. Olivar.

Thym-

301) RANUNCULUS orientalis paluſtris, apii folio, caule [illegible]to, *Tournef. cor. 20. videtur ſola varietas antecedentis.*

Thymbra	314 juliana H.		Palæſt. Arab.
	315 ſpicata H. R.		Palæſtinæ
Nepeta	316 pannonica H.		Palæſtina
Mentha	317 ſpicat. *longif.* H.	***Hedyoſm. Celſ.***	Palæſtina
Betonica	318 officinalis H.		Sion
Sideritis	319 montana H.		Palæſtina
	320 *Tragoriganum* 2 *Cluſ.* R.		Libano
	321 lanata H.*)		Palæſtinæ
Lamium	322 album H.		Hieroſolym.
	323 purpureum H.		Palæſtinæ
Stachys	324 ſpinoſa P.		Palæſtina
Marruoium	325 peregrinum R.		Libano
Moluccella	326 ſpinoſa H.		Palæſtina
Origanum	327 creticum R.		M. Olivar.
	328 *Maru* H.		Palæſtinæ
	329 ægyptiacum H.		Ægypto
	330 indicum Veſl. R.		Ægypto
	331 Majorana H.		Ægyp. Palæſt.
Meliſſa	332 officinalis		Hortis
Phlomis	333 fruticoſa		Palæſtina
	334 Herba venti		Judææ
Ocymum	335 Baſilicum		Judææ
Prasium	336 majus		Palæſtinæ

ANGIOSPERMIA.

Bartſia	337 Trixago H.		Hieroſolym.
Scrophularia	338 ſambucifolia H.		Judæa
Antirrhin	339 chalepenſe H.		Arabiæ
Orobanche	340 lævis H.		Judæa
Seſamum	341 orientale H. R.	*Semſem Alp.*	Ægypt. Judæa
Vitex	342 Agnus H. P.		Palæſtinæ
Acanthus	343 dioſcoridis R.		Libano

XV. TETRADYNAMIA.

SILICULOSA.

Anaſtatica	344 hierocuntica R.	Sinai, Hiericho
Lepidium	345 latifolium H.	Hortis
	346 perfoliatum R.	Alexandriæ
	347 chalepenſe H.	Palæſtina
Cochlearia	348 Draba H.	Palæſtina
Thlaſpi	349 Burſa paſt. H. P.	Hieroſolym.
		Iberis

321) SIDERITIS *lanata* foliis tomentoſis, calycibus inermibus, verticillis lanatis.

Iberis	350 arabica H.	Arabia
Alyſſon	351 *græc. frutesc. Tour.* P.	Palæſtina
	352 Alyſſoides H.	Palæſtina
	353 campeſtre H. P.	Palæſtina
	354 ſaxatile H.	Palæſtina
	355 clypeatum R. P.	Liban. Palæſt.
Biſcutella	356 didyma H.	Sion.

SILIQUOSA.

Siſymbrium	357 Naſt. ▽ H. R. *Pernou-nusb. arab.*	Betlehem.
	358 *murale Barr.* 1016. H.	Palæſtina
	359 Irio H.	Palæſtina
Cheiranthus	360 eryſimoides H.	Palæſtina
Braſſica	361 erucaſtrum H.	Arabia
	362 oleracea H.	Hortis
Sinapis	363 erucoides H.	Judæa
	364 hiſpanica H.	Palæſtina
Bunias	365 Kakile H.	M. mortuum
Iſatis	366 luſitanica H. P.	Palæſtina
	367 ægyptiaca H.	Ægypto
	368 *lepidii fol. Tour.* P.	Palæſtina
Crambe	369 maritima H.	M. mortuum
	370 hiſpanica H.	Judæa
Cleome	371 gynandra H.	Palæſt. Ægyp.
	372 arabica H.	Palæſtina

XVI. MONADELPHIA.

DECANDRIA.

Geranium	373 rotundifolium H.	Palæſtinæ
	374 columbinum H.	Palæſtinæ

POLYANDRIA.

Sida	375 aſiatica P.	Judæa
Alcea	376 ficifolia H. P.	Palæſtina
Lavatera	377 thuringiaca H.	Palæſtina
Hibiſcus	378 eſculentus H. R. *Trionos Raw.*	Palæſtin. *ſat.*
Goſſypium	379 herbaceum R. P.	Palæſtin. *agr.*
Adanſonia	380 digitata H. *Baobab Alp.*	Ægypti *cult.*

XVII. DIADELPHIA.

HEXANDRIA.

Fumaria	381 capreolata H.	Betlehemi

DECAN-

Decandria.

Spartium	382 junceum R.	*Rotem Celſ.*	Joppe, Ramæ
	383 monoſpermum H. R.		Palæſtina
	384 arenoſum H.		Arabia, Judea
	385 ſpinoſum H. R.		Libano
Æſchynom.	386 Sesban H.	*Sesban Alp.*	Ægypto
Galega	387 officinalis H. P.		Ephrat.
Ononis	388 Natrix H. P.		Palæſtina
	389 viſcoſa H. P.		Palæſtina
	390 minutiſſima H. P.		Palæſtina
Anthyllis	391 hermanniæ H.		Libano
Lupinus	392 varius H.		Palæſtina
	393 anguſtifolius H.		Palæſtina
	394 hirſutus H.		Arabia
Colutea	395 arboreſcens P.		Palæſtina
Dolichos	396 Lablab H.	*Lablab. Alp.*	Ægypt. Palæſt.
Lathyrus	397 *arabicus Shaw* 359.		Palæſt. Arab.
	398 ſativus H.		Palæſtina
	399 amphicarpos H.		Judæa
	400 biflorus H.		Judæa
	401 *Clymen. fl. maxim. Tourn.* P.		Palæſtina
Vicia	402 Faba	*Pol. Celſ.*	Ægypto
	403 hybrida H.		Palæſtinæ
	404 *Niſſolia anguſtif. Tourn.* H. P.		Palæſtina
Ervum	405 Lens H. R.	*Adaſchim Celſ.*	Judæa
Cicer	406 arietinum H.	*Kali*	Betlehem.
Cytiſus	407 hirſutus P.		Palæſtina
Scorpiurus	408 ſulcata H.		Judæa
Hedyſarum	409 Alhagi H. R.		Bagadet, Arab.
	410 coronarium H. S.	*Sellah Arab.*	Judæa, Arab.
	411 Caput galli H.		Palæſtina
Glycine	412 Abrus H.	*Abrus Alp.*	Ægypto
Aſtragalus	413 chriſtianus H.		Betlehemi
	414 ſyriacus H.		Palæſtina
	415 capitatus H.		Palæſtina
	416 Tragacantha H. P.		Libano
Pſoralia	417 bituminoſ. anguſt P.		Palæſtina
	418 - - latifol. H.		Hieroſolym.
Trifolium	419 Melilot. *ind.* H.		Palæſtina
	420 alexandrinum H.		Ægyp. Palæſt.
	421 ſtellatum H.		Palæſtina
	422 anguſtifolium H.		Judæa Arabia
	423 incarnatum H.		Palæſtina

424 glo-

	424 globoſum H.	Sion
	425 procumbens H.	Palæſtina
	426 tomentoſum H.	Sion
	427 reſupinatum H.	Sion
	428 uniflorum H. P.	Judæa Arabia
Lotus	429 anguſtiſſimus H.	Palæſtina
	430 *græca Tour.* P.	Palæſtina
	431 *hæmorrhoidal. Tourn.* P.	Palæſtina
Trigonella	432 monſpeliaca H.	Judæa
	434 ſpinoſa H.	Arabia Palæſt,
	435 hamoſa H.	Palæſtina
Medicago	436 radiata H.	Palæſtina
	437 circinata H.	Palæſtina
	438 polymorph. ech. H.	Ægypt Judæa

XVIII. POLYADELPHIA.

Icosandria.

Citrus	439 Medica H. R	Hort. Salom.
	440 Aurantium H. R.	Hort. Salom.

Polyandria.

Hypericum	441 hircinum P.	Palæſtina
	442 hirſutum H.	Arab. Palæſt.
	443 repens H.	Judæa
	444 Coris H. R. P.	Palæſtina

XIX. SYNGENESIA.

Polygamia Æqualis.

Tragopogon	445 hybridum H.	Judæa
	446 aſperum H.	Hieroſolym.
	447 Picroides H.	Palæſtina
Scorzonera	448 hiſpanica H.	Palæſtina
	449 veslingii	Ægypto
Picris	450 hieracioides H.	Judæa
Sonchus	451 oleraceus H.	Palæſt. Ægypt.
Chondrilla	452 juncea H.	Palæſt. Ægypt.
Lactuca	453 Seriola H.	Hieroſolym.
Leontodon	454 lanatum H.	Palæſt. Arab.
Hieracium	455 ſanctum H.	Judæa
Crepis	456 veſicaria H.	Hieroſolym.
Scolymus	457 maculatus H.	Judæa

Cicho-

452 lecta in Pyramid. ægypti, ubi numquam vixit.

Cichorium	458	Endivia H.		Palæſtina
	459	ſpinoſum H.		Palæſt. Ægyp.
Gundelia	460	tournefortii H.		Arabia
Echinops	461	Ritro H. R.		Hieroſolym.
	462	corymbiferus R.		Libano
Serratula	463	babylonica H. R.		Hieroſolym.
Carduus	464	ſyriacus H.		Arabia
	465	mollis H.		Palæſtina
Cnicus	466	benedictus H.		Ægypto
Cynara	467	Cardunculus H.		Ramæ
Carthamus	468	tinctorius H.		Ægypt. Palæſt.
	469	lanatus H.		Hieroſolym.
	470	*caule niveo* H.		Judæa
Bidens	471	tripartita R.		Ephrat.

POLYGAMIA SUPERFLUA.

Artemiſia	472	nilotica H.		Ægypt. Pal.
	473	*judaica* H.	*Laanach Celſ.*	Judæa, Betleh.
	474	fruticoſa H.		Judæa
Gnaphalium	476	ſangvineum H. R. P.		Hieroſ. Liban.
	477	*glutinoſum Tourn.* P.		Palæſtina
	478	*candidiſſ. Grom.* R.		Palæſtina
	479	Stœchas H. R.		Hieroſolym.
	480	uliginoſum H.		Palæſtina
	481	ſaxatile H. P.		Palæſtina
Xeranthem.	482	annuum R.		Arabia
Baccharis	483	dioſcoridis H.		Palæſtina
Erigeron	484	ſiculum H.		Judæa
Senecio	485	ægyptius H.		Ægypt. Pal.
	486	triflorus H.		Ægypt. Pal.
	487	glaucus H.		Ægypt. Pal.
Inula	488	*Aſter. conyz. fol. fl. max.* P.		Palæſtina
Doronicum	489	Bellidiaſtrum H.		Arabia
Solidago	490	Virgaurea H.		Palæſtina
Bellis	491	annua H.		Palæſtina
Chryſanth.	492	coronarium H.		Palæſtina
Matricaria	493	Chamomilla H.		Palæſtina
	494	cretica P.		Judæa
Anthemis		peregrina H.		Ægypto
Achillea	496	ægyptiaca H.		Ægypt. Arab.
	497	bipinnata P.		Judæa
	498	Santolina H.		Palæſtina
Bupthalmum	499	ſpinoſum H P.		Hieroſolym.

POLY-

Polygamia Fruſtranea.

Centaurea	500 erucifolia H.	Ægypto
	501 calcitrapoides H. R.	Hiericho
	502 Verutum H.	Hiericho
	503 pumilio H.	Judæa
	504 Crocodilium H.	Judæa
	505 moſchata H.	*Hortis*
	506 Behen R.	Libano
	507 galactites H.	Palæſtina
	508 Crupina H.	Arabia
	509 *Jacea maxim.* A.	Hieroſolym.

Polygamia Necessaria.

Calendula	510 officinalis A.	Hieroſolym.

Monogamia.

Viola	511 odorata H. *Neps Arab.*	Ægypt. Palæſt.

XX. GYNANDRIA.

Diandria.

Orchis	512 *ſancta* H*)	Palæſtina

Hexandria.

Piſtia	513 Stratiotes A. *Hai-alemmaovi*	A. Ægypto
Ariſtolochia	514 maurorum R.	Hal[illegible]

Polyandria

Arum	515 *byzantin Cluſ.* P.	Palæſtina
	516 *ovidue* R.	Palæſtina
	517 Colocaſia H. R. *Culcas Alp.*	Ægypto P[illegible] [illegible]
	518 Ariſarum H.	Palæſtina
	519 tenuifolium R.	Palæſtina
	520 Dracunculus P.	Palæſtina
	521 triphyllum H.**)	Palæſtina
Calla	522 *Carſami* Y.R.	Palæſtina

XXI. MONOECIA.

Triandria.

Zea	523 Mays H.	Palæſtin. *ſata*
Carex	524 acuta, *maxim.* H.	Ægypto, [illegible]

512) ORCHIS ſancta, *radix defuit in ſpeciminibus.*
521) ARUM triphyllum *ſecundum folia, ſed flos nobis deeſt & locus differt.*

TETRANDRIA.

Betula	525 Alnus *fol. obl.* H.		Ægypto
Buxus	526 *oleæ folio* P.	*Teaſſehar Celſ.*	Palæſtina
Morus	527 alba R.	*Sycaminos Celſ.*	Palæſtina
Urtica	528 dioica *max.* H.	*Sirpad Celſ.*	Ægypt. Palæſt.
	529 romana H.	*Kimſchon Celſ.*	Hieroſolymis

POLYANDRIA.

Poterium	530 ſpinoſum H.		Libano
	531 Sangviſorba H.		Palæſtina
Quercus	532 *glande recondita* P.		Palæſtina
	533 *cupula crinata* P.	*Allon Celſ.*	Palæſtina
	534 gramuntia P.		Palæſtina
	535 *Ilex aquifolia* P.		Palæſtina
	536 coccifera R.		Palæſtina
Juglans	537 regia H.		Hieroſolym.
Platanus	538 orientalis H. R. P.	*Armon Celſ.*	Palæſtina

MONADELPHIA.

Pinus	529 ſylveſtris R.	*Æreſ. Scherbin. C.*	Libano
	540 Cedrus H. R.	*Beroſch. Celſ.*	Libano
Thuja	541 aphylla H.		Palæſtina
Cupreſſus	542 ſempervirens H.	*Gopher Celſ.*	Tyri
Ricinus	543 communis H.	*Kikajon Celſ.*	Tyro

SYNGENESIA.

Momordica	544 Balſamina H.		Ægypt. Pal.
	545 Luffa H.	*Luffa Veſl.*	Ægypto
	546 Elaterium R.		Ægypto
Cucurbita	547 Citrullus H.	*Abattichim*	Ramæ
Cucumis	548 Melo H.		Palæſtina
	549 Cate H.	*Chate Alp.*	Ægypto
	550 flexuoſus H.		Ægypto, Pal.
	551 Dudaim H.		Ægypt. Hier.
	552 Colocynthis H.	*Henſal Celſ.*	Euphrat.
	553 prophetarum H.	*Pekaim Celſ.*	Palæſt. Arab.
Bryonia	554 cordifolia H.		Palæſtina

XXII. DIOECIA.

DIANDRIA.

Salix.	555 ægyptiaca H.		Ægypt. Tyro.
	556 babylonica R.		Palæſtina

TRIANDRIA.

Oſyris	557 alba H. R.		Libano

TETRANDRIA.

Viſcum	558 album P.		Palæſtina

PENTANDRIA.

Piſtacia	559 vera R.	*Tzeri Celſ.*	Meſopotam.
	560 Terebinthus H R. P.	*Elah Celſ.*	M. Olivar.
	561 Lentiſcus R. P.		Joppe
	562 *Balſamus*	*Balaſſan Alp.*.	Ægypto *ſata.*
Ceratonia	563 Siliqua H. R. P.	*Keratonia Celſ.*	M. oliv. Ram
Cannabis	564 ſativa H.		Palæſt. Ægypt.

HEXANDRIA.

Dioſcorea	565 ſativa H.	*Arunis Græcis*	Pal. Æg. *ſata*
Smilax	566 aſpera R.		Ramæ Joppe
	267 excelſa P.		Palæſtina

ENNEANDRIA.

Mercurialis	568 annua H.		Tyri

MONADELPHIA.

Juniperus	569 phœnicea P.	*Ar. Celſ.*	Palæſtina
	570 *Sabina fol. aculeat.* P.		Palæſtina
	571 *kedros lign. odoratiſſ.* P.		Palæſtina
Ephreda	572 diſtachya H.		Sion

SYMGENESIA.

Ruſcus	573 Hypophyllum H.		Alexand. Pal.

XXIII. POLYGAMIA.

MONOECIA.

Muſa	574 paradiſiaca H.		Palæſt. Ægypt.
Andropogon	575 Nardus R.	*Nard. Celſ.*	M. Olivar.
	576 Schœnanthus H. R.		Rackæ
Holcus	577 Sorghum H.		Hieroſ. *ſatus*
Ægilops	578 ovata H.		Palæſtina
Valantia	579 muralis H.		Hieroſolym.
	580 cucullata H.		Palæſtina
	581 articulata H.		Palæſtina
Parietaria	581 officinalis H.		Jaffæ
	582 judaica H. *)		Palæſtina
	583 luſitanica H.		Palæſtina
Atriplex	584 maritima H.	*Malluah Celſ.*	M. rubrum
	585 græca P.		Palæſtina
Acer	586 *fruteſc. fol. argent.* P,		Palæſtina
	587 monſpeſſulan. H. P.		Palæſtina

POLY-

*) Parietaria Judaica *accedit ad* Parietariam officinalem, *ſed caule glabro, petiolis brevioribus, florum acervis ad ramos, vix vero nisi ad caulem.*

POLYOECIA.

Ficus	588 Carica H. R. P.	*Teenah. Celſ.*	Betlehem
	589 Sycomorus H.	*Schikmim Celſ.*	Ægypto

XXIV. CRYPTOGAMIA.

FILICES.

Oſmunda	590 Lunaria P.		Palæſtina
Aſplenium	591 Ceterac. R.		Libano
Adiantum	592 Capillus ♀ H.		Betlehem

MUSCI.

Bryum	593 truncatul H.	*Hyſſopus Salom.*	Hier. Betl.
Mnium	594 hygrometricum H.		Palæſtina

ALGÆ.

Lichen	595 *judaicus* H.		Hiericho
Fucus	596 barbatus H.		Mar. rubrum
	597 fœniculaceus H.		Mar. rubrum
Ulva	598 compreſſa H.		Mar. rubrum

XXV. APPENDIX.

Phœnix	599 dactylifera	*Tamar Celſ.*	Palæſt. in. oliv.
Ximenia	600 ægyptiaca H.	*Agihalid Alp.* *Myr. Chebulus Veſt.*	Ægypto
Chamærops	601 humilis H.	*Rotem.*	Arabia

LXX.

FLORA MONSPELIENSIS,

PRÆSIDE
D. D. CAR. LINNÆO,
Propoſita a
THEOPH. ERDM. NATHHORST,
Germano-Sileſienſi.

Upſaliæ 1756, Junio 15.

Dici haud facile poteſt, quantum laboris inſumſerint Botanici in varii generis plantas conquirendas, queis naturæ opifex terrarum orbem inſtruxerit, nulla enim ora eſt, tam longe disſita, vel tanta horrens barbarie, quin eo penetraverint Floræ Myſtæ.

Europam præcipue adeo luſtravit & excuſſit horum virorum induſtria, ut vix ullus ſuperſit angulus, unde nova ſperari poſſit meſſis; hinc eſt, quod adeo ſit grandis copia illorum librorum, qui FLORÆ ſunt dicati; ut ſi illorum tantum numerum percenſere vellemus, qui diverſarum provinciarum Plantas ſibi examinandas ſumſerint, mediocris certe magnitudinis volumen conficeretur. Uſum ex hiſce libris

libris primum decerpere poſſunt illi, qui, cujuslibet regionis vegetabilia ſibi perſpecta reddere &, ubi libuerit, reperire cupiunt; ſed palmaria tamen illinc ſperanda utilitas eſt, diverſarum regionum plantas inter ſe contendere, & inde concludere, quas quælibet provincia gignat & quas ferre recuſet.

Id ut obtineatur e re omnino erit, ut ſingulæ Floræ una eademque methodo condantur, habita ratione CLASSIUM, GENERUM, SPECIERUM, & NOMINUM, ut primo obtuitu conferri inter ſe & dignoſci queant; fiet autem id via breviſſima, ſi Plantas in ſuas claſſes conjecturus reſpexerit NOMINA TRIVIALIA, in Speciebus Plantarum ipſis adſignata, definita, ſuisque munita Synonymis.

Quod primum hujus rei tentavit Dn. Grufberg de Plantis Britannicis in Flora Anglica, adeo ſe omnibus qua brevitate, qua perſpicuitate, commendavit, ut non paucos ego audiverim, haud inferioris ſubſellii Botanicos, qui optaverint ut ejusdem ordinis opera ſuper reliquis Europæ partibus conficerentur, quare etiam me primum molientem Academicum ſpecimen ſubiit cogitatio, rem haud ingratam me facturum eſſe, ſi eadem ratione Flores circa Monspelium creſcentes, Lectorum oculis ſiſterem. MONSPESSULANUM loquor, numeroſo pretioſiſſimarum Plantarum agmine adeo præ reliquis Europæ tractibus diſtinctum, ut Europæ Hortus a Botanicis haud immerito nuncupari ſoleat, cum vix ullum inveniatur adeo arctum terræ ſpatium, quod tantum gignat & alat diverſarum ſpecierum copiam. Et quidem ob haſce divitias jam pridem innotuit hic locus, quondam Celebratiſſimi Profeſſoris GUILIELMI RONDELETII fama, qui licet ipſe nullum ediderit botanicum opus, ſic tamen fovit & nutriit permulta excellentiſſima ingenia, quæ dein, in-

ſtar fulgentiſſimorum luminum, totum colluſtraverint Botanicum orbem, LOBELIUM loquor, RAUVOLFIUM, GHINUM, CLUSIUM, J. BAUHINUM, DALECHAMPIUM &c. qui omnes Plantas circa Monſpelium creſcentes legerunt, deſcripſerunt, orbique exhibuerunt; & cum Academia Monspeſſulana omni ævo fulſerit excellentiſſimis Medicis, atque adeo præſtantiſſima fuerit, & tantum non unica Medicorum olim ſchola, factum eſt, ut facile omnes Machaoniæ artis ſtudioſi, ad hoc Æſculapii templum quondam ſe receperint, eam inde deportaturi ſcientiam, qua in ſua quisque patria adflictis mortalibus ſuccurrerent. Quid, quod horum magni nominis Botanicorum laboribus & obſervationibus excitati rariſſimas ex hoc viridario decerptas late per totam diſperſerunt Europam, quo factum eſt, ut fama hujus Paradiſi adeo omnes pervolitaverit oras, ut vix ullus Æſculapii filius ſuo prius diſcendi deſiderio ſatisfacere potuerit, quam Montem Peſſulanum ejusque alumnas Plantas ſuis uſurpaverit oculis. Quod adeo frequenter huc ventilaverint, & rariſſimas plantas collegerint, id effecit ut quibusdam forte ſpeciebus adeo ſit hic locus dudum exhauſtus & nudatus, ut in medio ejus vireto jam fruſtra quærentur variæ Plantæ, quæ quondam ibi obſervatæ erant, ut CLEMATIS *recta* aliæque.

MONSPELIUM ſitum eſt in Languedociæ meridionali parte 43 gr. 32 minut. latit. ſeptentr. qua mare Mediterraneum deſinit dividere Hiſpaniam & Italiam, adeo ut Plantæ ſub climate BOREALI natæ, e ſeptentrionali parte; a MERIDIONALI vero ex Hiſpania & ab ORIENTALI ex Italia huc convolent. Itaque in hunc locum velut in centrum & commune Theatrum Floræ confluunt Plantæ ex GALLIA, HISPANIA, LUSITANIA & ITALIA. Nec ſine jucunda quadam admiratione ex

BURSE-

BURSERI herbario colligere eſt, plurimas ſuas plantas communes habere FLORENTIAM, cum MONSPELIO & vice verſa.

Præcipue tamen debet Flora Monſpelienſis ſuas divitias, ſitui ſuo & variis ſoli ingeniis, quæ omnia forte alio in loco ſimul merito deſideraveris. Hæc enim regio noſtra 1) non procul diſtat a MARI. 2) FLUVIIS præterlabentibus inſtruitur. 3) COLLIBUS ornata e.g. Caſtro novo & altis MONTIBUS e.g. Monte Lupi, le Taval. 4) ALPINIS locis munitur, quæ ob celſitudinem ſuam nudos oſtendunt vertices e.g. Hortus Dei. 5) Amœna eſt LUCIS e.g. Gramontio & 6) Frequens SILVIS e.g. Valena &c.

α. CASTRUM NOVUM (*Caſtelnau*) ½ Leuca Monſpelio verſus ſeptentrionem, conſtans collibus aridis, quos amnis LELEZ præterfluit.

β. MONS CETUS (*Cette*) 4 Leucis Monſpelio verſus meridiem, viæ Toloſanæ, in cujus planitie hodie oppidum & portus CETE ſ. Sette.

γ. GIGNAC oppidum 5 Leucis Monſpelio, contigua Silvæ Valenæ.

δ. VALENA Silva (*Bois de Valene*), 2 Leucis Monſpelio verſus ſeptentrionem, juxta vias Montis Calcaris, conſtans ſilva cædua latiſſime expanſa, unde lignum focarium Monſpelium adportatur.

ε. CALCARIS MONS (*Eſperou*) 12 leucis Monſpelio, verſus ſeptentrionem, ad cujus pedem eſt urbs Vigan diœceſeos Alleſienſis.

ζ. LUPI MONS eſt in via qua itur ad montem Eſperou, 4 leucis diſtans Monſpelio, juxta iter, ad m. calcaris.

η. LA SERANE, Mons alpinus juxta Gangen

7 Leucis Monſpelio, ultra montem Lupi ſed citra m. calcaris in eadem directione.

ϑ. HORTUS DEI (*l'hort Dieu*) 14 Leucis Monſpelio, conſtans valle ſubrotunda, in excelſiſſimo loco Montis Calcaris, quam ſine labore & periculo nullus adit, hodie pauciſſimis plantis rarioribus ornatur.

ι. GRAMONTIUM (*Gramont*) 12 leucis Monſpelio verſus orientem, conſtans QUERCUBUS *cocciferis*; Locus mirabili plantarum varietate jucundus. *)

κ. ALLESIA (*Alais*) undecim Leucis Monspelio diſſita, urbs epiſcopalis ad pedes mont. gebennenſium.

MARE diſtat Monspelio 1½ Leuca.

Hæc loca tam varia SILVIS & LUCIS, COLLIBUS & MONTIBUS, CAMPIS & VINEIS ac OLIVETIS, FLUVIIS & MARIBUS, cum diverſis adjacentibus terris, non poſſunt non ad tam mite ſolum quaſi invitare plurimas plantas: huc accedit ipſe loci ſitus, qui efficit, ut ÆSTAS ſit duobus menſibus longior quam Upſaliæ, quemadmodum colligere ex obſervationibus, quas ſuper vernationem arborum fecit Illuſtris *Sauvageſius*, collatis cum illis quas ſuper eadem re inſtituit eodem anno 1755. N. D. Præſes. Hinc ipſe vidi omnes illas arbores, quas Monſpelium communes habet, cum Upſalia, illic 30 diebus prius quam heic *a*), ſua explicuiſſe folia, quem-

*) *Gramuntium*, ex Africa redux, D. Hebenſtreit videns dixit ſe nullibi gentium vidiſſe tantam varietatem plantarum, in tam exiguo loco.

a) 1755. *Floruit LONICERA* perfoliata *Monſpelii Maji* 18, *Upſaliæ Junii* 17.

Vernabant ACER platanoides *&* *Evonymus* europæus *Monſpelii Aprilis* 18, *Upſaliæ Maji* 15.

quemadmodum etiam credere fas eſt, utriusque hujus climatis autumnum eandem inter ſe rationem habere. Hinc conficitur æſtus montiſpeſſulani 2 menſibus longior quam Upſaliæ, quæ facit ut complures Plantæ ſuum illic ſtadium abſolvere poſſint, quæ antequam maturuere, heic occidunt.

Notitiam quidem divitiarum tam Amœnæ regionis acceptam referre debemus induſtriæ multorum Botanicorum, qui rariſſimas plantas in hoc loco primum detexerunt, ut LOBELIO, PENA, CLUSIO, J. BAUHINO, BURSERO, CLERLERO, aliisque; & recentiori ævo TOURNEFORTIO, RAJO, NISSOLIO, aliisque, ſed duo imprimis in hac palæſtra deſudarunt, ut plantas omnes Monſpelio creſcentes determinarent, recenſerent, & orbi erudito ſiſterent, MAGNOLIUS ſcilicet & SAUVAGESIUS.

MAGNOL (*Petrus*) *Profeſſor Medicinæ & Horti Monſpelienſis Præfectus* in BOTANICO MONSPELIENSI. *Monſp.* 1688. 8:*vo* edidit floram Monſpelienſem, ut illa ætate, accurate ſatis & erudite contextam, in qua recenſet plantas, earum loca natalia & ſynonyma, deſumta præcipue e Bauhinis, Lobelio, Dalechampio, Cluſio &c. & numeratur merito hodieque hoc opus inter perfectiſſimas Floras.

SAUVAGESIUS (*Franciſcus*) *Conſiliarius Regius, Medicinæ Profeſſor Monſpelienſis ab anno* 1753, *Soc. Reg. Monſp. Upſal. & Stockholm. Londin. Berolinenſis. Florentinæ Membrum*: in METHODO FOLIORUM. *Hagæ* 1755 8:*vo*, exquiſitam admodum & accuratam dedit Floram Monſpelienſem, ibique ſigno (·) notavit eas omnes Plantas, quæ circa montem peſſulanum ſponte ſurgunt, quæ ad hunc numerum excreverunt, quam heic refert animus. Hic altæ eruditionis Vir, quem noſtri ævi alterum Boer-

havium merito dixeris, qui in PHYSICIS ſummus, in PATHOLOGICIS omnium princeps, ænigmata a variis ſcientiarum academiis propoſita extricavit, queis extricandis non niſi Sauvageſianum ingenium par fuerit, ille reſcuſcitavit Monſpelii diu ſepultam Botanicen, & hujus opera obſcuras etiamnum auſtrales plantas fore dilucidatas dubitare non licet, ſi alias umquam Propheta in Patria ſalutetur. Non ſine admiratione inſpexi complures ejus literas ad N. Dn. Præſidem datas, quæ omnes refertiſſimæ ſunt maxime curioſis obſervationibus Botanicis, & in quibus etiam percenſuit plures Plantas, quas circa Monſpelium collegit, poſtquam opus ſuum vulgaverit, quasque adeo huic noſtræ opellæ inſeremus.

Perluſtratis horum duorum virorum operibus, eo conſilio ut inde determinarem plantas, earumque nomina trivialia, non nulla occurrerunt in Magnolii Botanico, quæ non adeo extricare licuit, quæque ideo ad calcem hujus operis adponam, ea ſpe fretus ut indefeſſus SAUVAGESIUS brevi ea inveſtiget & accuratius definiat, quam ſuo ævo facere potuit Magnolius.

Conferendo hanc meam Floram Monſpelienſem cum Flora Svecana; obſervavi tertiam circiter Plantarum Partem communem habere Monſpelium cum Svecia, easque, ſi ad ſtationes plantarum exigantur, eſſe vel *Aquaticas*, vel *Nemoroſas* vel denique *Ruderales*. Reliquæ, quæ ſponte illic creſcunt, ſunt quoad maximam partem tales, quæ Boreales noſtros hortos ornant, uti *Pæonia*, *Narciſſi*, *Tulipa*, *Leucojum*, *Gladiolus*, *Ornithogala*, *Roſmarinus*, *Thymus*, *Lavandula*, *Stœchas*, *Satureja*, *Salvia*, *Meliſſa*, *Ruta*, *Pulegium*. Sed nec illæ deſunt, quæ, cum noſtri ſideris frigora pati non poſſint, imminente Bruma ſeſe in hibernacula noſtra abdere coguntur: *Pi-*

ſtacia

ſtacia Lentiſcus, *Terebinthus*, *Punica*, *Viburnum Tinus*, *Alaternus*, *Zizyphus*, *Paliurus*, *Phillyrea*, *Ficus*, *Olea*, *Rhus*, *Cercis*, *Smilax*, *Santolina*. ALPINÆ etiam plantæ variæ altiſſimos Monſpelii montes inhabitare non recuſant: *Cucubalus acaulis*, *Saxifraga Cotyledon*, *rotundifolia*, *cæſpitoſa*, *aizooides*, *Cochlearia ſaxatilis*, *Arabis alpina*, *Solidago alpina* &c.

Specierum numero VASTISSIMA GENERA in hoc loco ſæpius exercitum exſtruxerunt, ut *Ciſti*, *Euphorbiæ*, *Antirrhina*, *Centaureæ*, *Trifolia*, *Coronillæ*, *Cytiſi*, *Geniſtæ*.

PROPRIÆ huic loco plurimæ hic ſunt plantæ, vel certæ hic primum lectæ & obſervatæ, quæ in aliis regionibus rariſſime habentur, unde etiam ſua nomina trivialia a loco *Monſpelienſi* mutuati ſunt ut *Acer*, *Camphoroſma*, *Dianthus*, *Aphyllanthes*, *Coris*, *Alopecurus*, *Polygala*, *Ranunculus*, *Crucianella*.

RARISSIMÆ audiunt etiam plurimæ plantæ hic vulgares, *Oſyris*, *Cneorum*, *Coriaria myrtifolia*, *Daphne Gnidium*, *Globularia Alypum*, *Centaurea conifera*, *Iberis pinnata*, *Creſſa cretica*, *Lepidium procumbens* & *nudicaule*, *Illecebrum capitatum*, *Scleranthus polycarpus*, *Lyſimachia Lin. ſtellatum*, *Gypſophila aggregata* &c.

Numeri ſpeciebus adpoſiti indicant eandem plantam in *Magnolii Botanico Monſpelienſi*, ſi numerus libro adſcribatur.

MONAN-

MONANDRIA.

MONOGYNIA.

Salicornia *europæa herb.* 652
fruticoſ. 652
Hippuris *vulgaris* 369

DIGYNIA.

Coriſpermum hyſſopifolium
Callitriche *hermaphrodita.*
androgyna 1315
Blitum virgatum.

DIANDRIA.

MONOGYNIA.

Jaſminum fruticans 622
Liguſtrum *vulgare*
Phillyrea liguſtrifolia 903
anguſtifolia 904
latifolia 902
Olea europæa 833-344
Circæa *lutetiana*
alpina
Veronica *officinalis* 1229
ſerpyllifolia
Beccabunga 66
Anagallis ▽ 67
latifolia 241
Chamædrys 240
arvenſis 41
agreſtis 40
hederifolia] 39
triphyllos 42
Gratiola officinalis 550
Pingvicula *vulgaris* 14
Utricularia *vulgaris* 1326
Verbena *officinalis* 1228
Lycopus *europæus* 761
Roſmarinus officinalis 1014
Salvia officinalis 1039
Sclarea 593
pratenſis 594
Verbenaca 594
glutinoſa

DIGYNIA,

Anthoxanth. *odoratum*

TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

Valeriana rubra 1216
Calcitrapa 1217
echinata 1218
dioica 1359
officinalis 221
tripteris
tuberoſa
pyrenaica
Locuſta
Cneorum tricoccum 243
Polycnemum arvenſe 180
Crocus ſativus 461. 1298
Gladiolus communis 460
Iris germanica 629
pyrenaica
pumila 632
Pſeud. Acorus 634
fœtidiſſima 633
Schœnus Mariſcus 506
aculeatus 1301
mucronatus
nigricans 642
Cyperus longus 341
eſculentus 340
flaveſcens
fuſcus
Scirpus *paluſtris* 645
holoſchœn. 640
lacuſtris 641
mucronatus 639
maritimus 511
ſylvaticus 513
Eriophor. *polyſtachyon* 9
Nardus gangitis
articulatus

DIGYNIA.

Phalaris canarienſis 900, 901
utriculata 488
arundinacea 479
phleoides 492
Panicum glaucum 501
Crus galli 503

ſangvi

ſangvinale 470
Dactylon 469
Alopecurus *geniculatus*
pratenſis
monſpelienſ. 497
Phleum *pratenſe* 494
nodoſum 490
Agroſtis minima 486
canina
alba
ſtolonifera
paradoxa
capillaris
Aira criſtata
cæſpitoſa
caneſcens
flexuoſa
aquatica
caryoph. 2,96,217
Melica *nutans* 543
ciliata 544
Poa *trivialis*
anguſtifolia
ſetacea
Eragroſtis
pratenſis 470
annua 477
compreſſa
bulboſa 480
Briza maxima 482
media 483
minor 484
eragroſtis 485
Dactylis *glomerata* 489
Cynoſurus *criſtatus* 497
echinatus 489
cæruleus
paniceus 502
Feſtuca *rubra*
ovina
hirſuta
fluitans 523
Bromus *ſecalinus* 535
arvenſis
ſterilis
ſquarroſus 538
nutans
tectorum

pinnatus 533
diſtachyos 534
Stipa pennata 526
juncea 549
Avena *elatior*
fragilis
nodoſa
pratenſis
fatua 539
flaveſcens]
Lagurus ovatus 495
Arundo *phragmites* 106
Calamagroſtis
Donax 107
arenaria 525
Lolium *temulum* 528
perenne 529
Hordeum *murinum* 537
Elymus *arenarius*
Triticum monococc. 1256
repens 472
junceum
tenellum

Digynia.

Polycarpon tetraphyll. 81
Montia *fontana*

TETRANDRIA.

Monogynia.

Globularia *vulgaris* 141
Alypum 1146
Dipſacus fullonum 353
piloſus 354
Scabioſa leucanthem. 1050
Succiſa 1122
integrifolia 1051
arvenſis 1046
gramuntia 1046
colum-

	columbaria	1047
	maritima	1049
	graminifolia	
	ochroleuca	
Sherardia	*arvenſis*	1019
Aſperula	arvenſis	1018
	cynanchica	1021
Galium	*uliginoſum*	1297
	verum	440
	Mollugo	441
	glaucum	1017
	Aparine	88
	puſillum	1270
Crucianella	latifolia	1022
	anguſtifolia	1023
	monſpeliaca	1024
	maritima	1025
Rubia	tinctorum	1015
Plantago	*major*	918
	media	1335
	Lagopus	920
	lanceolata	919
	albicans	590
	Coronopus	320
	maritima	321
	ſtrictiſſima	322
	Pſyllium	959
	Cynops	960
Sangviſorba	*officinalis*	912
Cornus	mas	318
	ſangv.	319
Camphoroſma	monſpel.	179
Alchemilla	*vulgaris*	
	alpina	

DIGYNIA.

Aphanes	*arvenſis*	20
Buſonia	tenuiſſima	942
Cuſcuta	*europæa*	331
	epithym.	332
Hypecoum	procumbens	602

TETRAGYNIA.

Ilex	Agrifolium	17
Potamogeton	*criſpum*	953
	denſum	1337
	ſetaceum	954
	puſillum	955
Ruppia.	*maritima*	524
Sagina	erecta	53
Tillea	muſcoſa	944
	rubra	1074

PENTANDRIA.

MONOGYNIA.

Heliotrop.	europæum	561
Myoſotis	*ſcorpioides*	359
	paluſtris	360
	apula	71
	Lappula	338
Lithoſperm.	*officinale*	713
	arvenſe	715
	purpur. cærul.	714
	tinctorium	69
	fruticoſum	70
Anchuſa	*officinalis*	154
	anguſtifolia	
Cynogloſſum	*officinale*	337
	montanum	
	cheirifolium	339
	apenninum	
Pulmonaria	*officinalis*	
Symphytum	*officinale*	1123
	tuberoſum	1124
Cerinthe	echioides	
Aſperugo	*procumbens*	156
Lycopſis	veſicaria	
	arvenſis	155
Echium	*vulgare*	361
	maculatum?	88
	italicum	363
Primula	*veris elat.*	957
	farinoſa	336
Cyclamen	europæum	
Menyanthes	Nymph.	1328
	trifoliata	
Hottonia	*paluſtris*	
Lyſimachia	*vulgaris*	750
	Linum ſtell.	711
	Nummularia	822

tenella

	tenella	823
Anagallis	*arvenſis*	64
	cærulea	94
Plumbago	europæa	682
Convolvulus	*arvenſis*	300
	ſepium	298
	althæoides	303
	lineatus	302
	Cantabrica	301
	Soldanella	1114
Polemonium	*cæruleum*	
Campanula	*rotundifolia*	178
	linifolia	291
	uniflora	
	Rapunculus	994
	Trachelium	175
	glomerata	176
	thyrſoides	
	Medium	177
	perſicifolia	995
	Erinus	997
	Speculum ♀	174
	hederacea	
Phyteuma	pauciflora	
	hemiſphærica	
	ſpicata	996
	comoſa	
Samolus	*valerandi*	68
Lonicera	Caprifolium	895
	Periclymenum	894
	Xyloſteum	1276
	cærulea	
	nigra	
Coris	monſpelienſis	317
Verbaſcum	*Thapſus*	1222
	Lychnitis	1227
	phlomoides	
	ſinuatum	1224
	nigrum	1225
	Blattaria	144
Datura	*Stramonium*	1103
Hyoſcyamus	*niger*	599
	albus	600
	aureus	601

Atropa	Belladonna	1102
Phyſalis	Alkekengi	1100
Solanum	*nigrum*	1099
	Dulcamara	1101
Lycium	europæum	1002
Rhamnus	*catharticus*	1094
	Frangula	1267
	Alaternus	905
	Paliurus	1003
	Zizyphus	1257
Evonymus	*europæus*	389
Ribes	*alpinum*	
	nigrum	
	Uva criſpa	553
Hedera	*Helix*	556
Vitis	vinifera	1249
Illecebrum	cymoſum	
	Paronychia	937
	capitatum	
Theſium	Linophyllum	701
Vinca	major	288
	DIGYNIA.	
Cynanchum	acutum	1344
	monſpeliac.	1052
Aſclepias	*Vincetoxicum*	108
	nigra	109
Herniaria	glabra	938
	fruticoſa	939
Chenopod.	*Bonus Henricus*	
	rubrum	127
	ſerotinum	
	album	125
	hybridum	128
	Botrys	147
	Vulvaria	129
	polyſpermum	146
	maritimum	650
	fruticoſum	651
	hirſutum	649
Beta	vulgaris	142
Salſola	Tragus	648
	Soda	647
Creſſa	cretica	1269
Ulmus	*campeſtris*	1250

Gentia-

Gentiana	*lutea*	
	centaurium	232
	ſpicata	232
	campeſtris	
	cruciata	
	filiformis	235
	perfoliata	234
Eryngium	*maritimum*	384
	campeſtre	383
Hydrocotyle	*vulgaris*	958
Sanicula	*europæa*	1042
Bupleurum	rotundifolium	892
	odontites	893
	tenuifolium	163
	præaltum	162
	rigidum	161
	fruticoſum	1085
Echinophora	ſpinoſa	326
Tordylium	officinale	1082
	latifolium	224
	Anthriſcus	229
	nodoſum	230
Caucalis	platycarpos	225
	leptophylla	227
	pumila	222
Daucus	*Carota*	
	Viſnaga	459
	Gingidium	882
Ammi	majus	62
Bunium	Bulbocaſtan.	157
Selinum	Cervaria	346
Athamanta	cretenſis	
	Meum	
Peucedanum	officinale	1082
	Silaus	
Crithmum	maritimum	325
Cachrys	Libanotis	687
Ferula	communis	400
	nodiflora	
Laſerpitium	*latifolium*	
	trilobum	
	gallicum	1314
	Siler	1091
	Chironium	876

Heracleum	*Sphondylium*	
Liguſticum	Leviſticum	688
	peloponeſiac.	
Angelica	*ſylveſtris*	
Sium	*latifolium*	1095
	nodiflorum	
	Falcaria	
Siſon	aromaticum	1096
	verticillatum	
Oenanthe	*fiſtuloſa*	831
	globuloſa	
	pimpinelloides	830
Phellandr.	*aquaticum*	1277
Æthuſa	*Cynapium*	
Coriandr.	teſticulatum	316
Scandix	Pecten ♀	1053
	auſtralis	1054
Chærophyllum	hirſutum	
	ſylveſtre	802
Imperatoria	Oſtruthium	T.
Seſeli	tortuoſum	1081
	longifolium	1285
	glaucum	344
	pumilum	
	annuum	345
Thapſia	villoſa	1132
Paſtinaca	*ſativa*	385
Smyrnium	Oluſatrum	1098
Anethum	Fœniculum	406
Pimpinella	*ſaxifrag.*	910. 911
	glauca	
Apium	*graveolens*	89
Ægopodium	*Podagraria*	

TRIGYNIA.

Rhus	coriaria	1005
Viburnum	Tinus	677
	Lantana	1230
Sambucus	*Ebulus*	1041
	nigra	1080
	racemoſa	
Tamarix	gallica	1175
Alſine	*media*	43
Corrigiola	litoralis	941

TETRA-

TETRAGYNIA.

Parnaſſia *paluſtris*

PENTAGYNIA.

Statice *Armeria* 220. 221
echioides 695
reticulata 691
Limonium 690. 693
monopetala 1220

Linum uſitatiſſimum 702
narbonenſe 709
tenuifol. 707. 708
trigynum 706
ſtrictum 717
campanulatum 702
maritimum 705
catharticum 710

Droſera *rotundifolia*

POLIGYNIA.

Myoſurus *minimus* 591

HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

Leucojum æſtivum 683

Narciſſus poëticus 803
PſeudoNarciſſ. 804
odorus 804
Tazetta 808
Jonquilla 813

Pancratium maritimum 814

Aphyllanthes monſpelienſ. 212

Allium roſeum 34
ſphærocephal. 33
moſchatum 35
flavum 32
vineale 950. 1266
ſeneſcens
angulofum 1265
urſinum
Moly

Lilium Martagon 689

Tulipa *ſylveſtris* 1210

Ornithogalum *minimum*
pyrenaicum
umbellatum 865
narbonenſe 866

Scilla autumnalis 598
Lilio hyacinthus

Aſphodelus ramoſus

Anthericum *ramoſum*
Liliago 899

Aſparagus *officinalis* 111. 112
acutifolius 113

Convallaria *majalis* 1319
verticillata
Polygonatum 931
multiflora
bifolia

Hyacinthus comoſus 596
botryoides 597
ſerotinus

Juncus acutus 638
glomeratus 635
effuſus 636
inflexus 637
ſquarroſus 420
articulatus 521
bufonius 517
campeſtris
niveus 319

Frankenia lævis 940
pulverulenta 82

DIGYNIA.

Velezia rigida 747

TRIGYNIA.

Rumex alpinus
acutus 660 1311
pulcher 1312
ſinuatus 661
aquaticus 12
ſcutatus 11
bucephalophor.
Acetoſella 9. 10

Triglochin *paluſtre* 532
maritimum

Colchicum autumnale 291

POLYGYNIA.

Aliſma *Plantago* ▽ 921

Damaſonium 923
Ranunculoides 922

OCTANDRIA.

Monogynia.

Oenothera biennis
Epilobium *anguſtifolium*
hirſutum 751
tetragonum 752
paluſtre
alpinum
Vaccinium *Myrtillus*
Erica *vulgaris* 371
cinerea 376
ſcoparia 374
virid. purpur. 373
arborea 372
multiflora 373
Daphne *Mezereum*
Thymelæa 1351
Laureola 675
Cneorum
Gnidium 1145
Stellera Paſſerina 716

Digynia.

Mœhringia muſcoſa 47

Trigynia.

Polygonum Biſtorta
amphibium
Hydropiper 897
Perſicaria 896
aviculare 933
maritimum 935
Convolvulus 304

Tetragynia.

Paris *quadrifolia*
Adoxa *Moſchatellina*
Elatine *Alſinaſtrum*

ENNEANDRIA.

Monogynia,

Laurus nobilis 676

Hexagynia.

Butomus *umbellatus* 644

DECANDRIA.

Monogynia.

Anagyris fœtida
Cercis ſiliquaſtrum 1192
Dictamnus albus 410
Ruta graveolens 1031
montana 1032
Tribulus terreſtris 1169
Arbutus unedo 92
Uva urſi
Pyrola *uniflora*
rotundifolia

Digynia.

Chryſoſplen. oppoſitifol.
Saxifraga *Cotyledon*
aizoides 1069
rotundifolia
granulata
adſcendens
ſtellaris
cæſia
aſpera
tridactylites 1076
cæſpitoſa 1075
hypnoides
Scleranthus *annus*
polycarpus 943
Gypſophila aggregata 216
rigida
Saponaria officinalis 1043
Vaccaria 740
Ocymoides 748
Dianthus carthuſianor. 207
Armeria 210
prolifes 211
deltoides
arenarius
ſuperbus 205
monſpeliacus
virgineus 209
ſaxi-

ſaxifragus

TRIGYNIA.

Cucubalus bacciferus 55
Behen 736
Otites 738
acaulis
reflexus 745
Silene quinquevulner. 744
gallica
nutans 737
conica
inaperta 746
Muſcipula 742
Armeria 141
rupeſtris 219
ſaxifraga 214
Stellaria *nemorum*
holoſtea
Arenaria *trinervia* 44
ſerpyllifolia 45
rubra 49. 50.
ſaxatilis
tenuifolia 46. 215
laricifolia
montana
ceraſtoides

PENTAGYNIA.

Cotyledon umbilicus ♀ 324
Sedum *Telephium* 1348
Anacampſeros
daſyphyllum 1071
Cepæa
rupeſtre 1067
album 1070
acre 1072
ſexangulare
Oxalis *Acetoſella* 1072
corniculata
Agroſtemma *Githago* 739
Lychnis *Flos cuculi* 213
dioica 735
Ceraſtium *viſcoſum* 54
ſemidecandr.
vulgatum 53
tomentoſum 218
Spergula pentandra 51

DODECANDRIA.

MONOGYNIA.

Aſarum hypociſtis
Styrax officinale 1121
Portulaca oleracea 951
Lythrum *Salicaria* 753
Hyſſopifolia 551
Thymifolia 552

DIGYNIA.

Agrimonia *Eupatoria* 380

TRIGYNIA.

Reſeda *Luteola* 734
purpuraſcens
Seſamoides
alba 1000
lutea 999
Phyteuma 1051
Euphorbia Chamæſyce 752
Peplis 889
Peplus 890
exigua 1163. 1353
Lathyris
dulcis 1354
Pithyuſa
Paralias 1156
ſegetalis 1157
Helioſcopia 1161
ſerrata 1153
verrucoſa 1155
platyphyllos 1160
Eſula
Cypariſſias 1158
amygdaloides 1150
ſylvatica
linifolia 1162
hirſuta 255
Characias 1151

POLYGYNIA.

Sempervivum *tectorum*

	arachnoideum	
	montanum	

ICOSANDRIA.

Monogynia.

Punica	Granatus	756
Prunus	Mahaleb	237
	Ceraſus	236
	domeſtica	
	ſpinoſa	958

Digynia.

Cratægus	*Aria*	37
	torminalis	775
	Oxyacantha	777
	Azarolus	776

Trigynia.

Sorbus	*aucuparia*	
	domeſtica	1114

Pentagynia.

Meſpilus	Amelanchier	38
	Chamæ-Meſpil.	
	Cotoneaſter	
Pyrus	*communis*	963
	Pyraſter	115
	Cydonia	755
Spiræa	Aruncus	
	Filipendula	403
	Ulmaria	

Polygynia

Roſa	*eglanteria*	1009
	villoſa	1010
	alba	
	canina	1008
	pimpinellifolia	1012
	moſchata	
	milleſia	1007
Rubus	*cæſius*	1029
	fruticoſus	1028
	ſaxatilis	1324
Fragaria	*veſca*	409
	ſterilis	
Potentilla	*argentea*	967
	rupeſtris	
	hirta	968
	reptans	
	repens	965
Tormentilla	erecta	
Geum	*urbanum*	205
	montanum	206

POLYANDRIA.

Monogynia.

Capparis	ſpinoſa	183
Actæa	*ſpicata*	
Chelidonium	*majus*	253
	Glaucium	880
	corniculatum	881
	hybridum	882
Papaver	hybridum	93
	Argemone	94
	Rhœas	879
	ſomniferum	878
	dubium	95
Nymphæa	*lutea*	826
	alba	825
Tilia	*europæa*	1149
Ciſtus	laurifolia	273
	ladanifera	275
	monſpelienſis	272
	albida	269
	ſalviſolia	271
	criſpa	270
	Fumana	283
	lævipes	282
	Tuberaria	1278
	guttatus	284
	ledifolius	285
	nummularius	1280
	ſerpyllifolius	1279
	thymifolius	298
	piloſus	279. 281
	Helianthemum	295

Digynia.

Pæonia	officinalis	875

Trigynia.

Delphinium	*Conſolida*	290

Staphi-

	Staphiſagria	1118
Aconitum	lycoctonum	
	Napellus	

PENTAGYNIA.

Aquilegia	*vulgaris*	91
Nigella	damaſcena	821

POLYGYNIA.

Anemone	*Hepatica*	1205
	vernalis	
	Pulſatilla	1339
	ſylveſtris	
	nemoroſa	988.1340
Clematis	Vitalba	286
	recta	
	Flammula	287
Thalictrum	fœtidum	
	flavum	
	minus	1131
	anguſtifolium	
	aquilegifol.	
Adonis	annua: phœn.	1262
	atropurpur.	15
	vernalis	
Ranunculus	gramineus	985
	amplexicaulis	1341
	Ficaria	254. 255
	Flammula	884
	ſceleratus	974
	auricomus	
	illyricus	981
	bulboſus	212
	repens	970
	acris	969
	aconitifolius	
	monſpeliacus	979
	lanuginoſus	972
	chærophyllus	982
	parviflorus	
	muricatus	977
	falcatus	
	arvenſis	976
	falcatus	983
	aquatil.	987.781.782
Trollius	*europæus*	
Helleborus	fœtidus	563
Caltha	*paluſtris*	

DIDYNAMIA.

GYMNOSPERMIA.

Ajuga	*pyramidalis*	1281
	reptans	297
Teucrium	Botrys	242
	Chamæpithys	250
	Iva	252
	Scorodonia	
	Scordium	1052
	Chamædrys	239
	flavum	1129
	montanum	924
	capitatum	926
Satureia	montana	1049
	hortenſis	1084
Nepeta	*Cataria*	772
Lavandula	Spica	674
	Stœchas	1119
Betonica	*officinalis*	143
	annua glabra	1346
	hirta	1086
Sideritis	hirſuta	1087
	Scordioides	
	romana	1088
Mentha	ſpicata	769
	longifol.	771
	aquatica	768
	Pulegium	961
	cervina	962
Glecoma	*hederacea*	557
Lamium	*album*	
	purpureum	656
	amplexicaule	659
	Galeobdolon	657
Galeopſis	*Ladanum*	1089
Stachys	*ſylvatica*	1310
	paluſtris	1117
	germanica	1116
Ballota	*nigra*	757
Marrubium	*vulgare*	759

Phlomis	lychnitis	758
	herba venti	1226
Clinopodium	*vulgare*	289
Origanum	*vulgare*	863
	creticum	864
Thymus	vulgaris	1147
	Serpyllum	1078
	Acinos	290
Meliſſa	officinalis	767
	Calamintha	172
	Nepeta	171
Melittis	Meliſſophyllum	658
Prunella	*vulgaris*	151
	laciniata	152
	hyſſopifolia	153

ANGIOSPERMIA.

Bartſia	Trixago	86
Rhinanthus	*Criſta galli*	887
Euphraſia	latifolia	393
	officinalis	
	Odontites	392
	lutea	394
	linifolia	
Melampyrum	*criſtatum*	
	arvenſe	763
	pratenſe	1325
	nemoroſum	
	ſylvaticum	
Lathræa	*Squamaria*	
Pedicularis	tuberoſa	
	roſtrata	
	paluſtris	
	flammea	
Antirrhinum	Aſarina	
	Elatine	366
	ſpurium	
	bipunctatum	699
	arvenſe	697
	origanifolium	87
	peliſſerianum	698
	ſupinum	700
	monſpelienſe	696
	Linaria	
	alpinum	
	minus	
	majus	83
	Orontium	84
	chalepenſe	
	bellidifolium	
Scrophularia	*nodoſa*	1068
	aquatica	1061
	canina	1063
	peregrina	1062
Digitalis	purpurea	
	lutea	352
Erinus	alpinus	
Linnæa	*borealis*	
Orobanche	*lævis*	
	major	
	ramoſa	872
Acanthus	mollis	5

TETRADYNAMIA.

SILICULOSA.

Myagrum	perenne	991
	monoſpermum	
	ſativum	800
	paniculatum	801
Draba	*alpina*	
	verna	168
	muralis	167
Lepidium	nudicaule	820
	procumbens	819
	petræum	818
	latifolium	684
	ruderale	
	Iberis	923. 624
	Draba	355
Thlaſpi	montanum	
	ſaxatile	1142
	perfoliatum	1135
	arvenſe	
	hirtum	1134
	campeſtre	
	montanum	1350
	Burſa paſt.	164. 165

Coch-

Cochlearia ſaxatilis 1141
Coronopus 323
Iberis cretica
amara 1349
pinnata 1136
nudicaulis 166
Alyſſum alyſſoides 1138
ſpinoſum 1140
campeſtre 1137
Clypeola Jonthlaſpi 1144
maritima 1139
Biſcutella didyma 1143

SILIQUOSÆ.

Dentaria pentaphyllos
Cardamine *impatiens*
parviflora 817
hirſuta 816
pratenſis
Siſymbrium *Naſturt.* ∇ 815
amphibium 989
polyceratium 386
ſylveſtre
murale 378
vimineum 378
aſperum 1094
altiſſimum 383
Irio 387
Eryſimum *officinale* 385
Barbaræa 380
Alliaria 28
Cheiranthus Cheiri 684
fruticuloſus 686
maritimus
ſinuatus 685
Heſperis matronalis 568
africana
verna 357
Arabis *alpina* 356
thaliana 169
Turitta
Turritis *hirſuta* 1212
Braſſica oleracea 148
Napus 803
Erucaſtrum
Sinapis *arvenſis* 990
nigra 1093
Raphanus *Raphaniſtr.* 992
Bunias Erucago 381
Kakile 382
Crambe *maritima*
Iſatis *tinctoria*

MONADELPHIA.

DECANDRIA.

Geranium *cicutarium* 457
fœtidum 458
diſſectum 450
columbinum 451
malacoides 455
molle 449
rotundifolium 448
gruinum 456
ciconium
lucidum 454
robertianum 453
nodoſum
pratenſe
ſangvineum 452

POLYANDRIA.

Althæa officinalis 59
cannabina 59
hirſuta 19
Malva *rotundifol.* 754. 1323
parviflora 1324
ſylveſtris 754
Lavatera olbia 62
thuringiaca 60
trimeſtris

DIADELPHIA.

HEXANDRIA.

Fumaria *bulboſa* 1293
officinalis 415
ſpicata
tenuifolia 418
capreolata 419

OCTANDRIA.

Polygala *vulgaris* 927

	monſpeliaca	930
	acutifolia	

DECANDRIA.

Spartium	junceum	443
	Scorpius	446
	complicatum	343
	ſcoparium	
	ſpinoſum	2
Geniſta	ſagittalis	
	tinctoria	444
	piloſa	445
	candicans	
	germanica	
	hiſpanica	447
Ononis	*ſpinoſa*	75
	minutiſſima	60
	cherieri	
	villoſa	
	Natrix	77
	viſcoſa	79
Anthyllis	tetraphylla	726
	Vulneraria	727
	montana	123
	Barba jovis	134
Lupinus	varius	730
	hirſutus	731
	luteus	732
Colutea	arboreſcens	292
Piſum	Ochrus	829
Orobus	*niger*	874
	vernus	
	tuberoſus	1333
	ſylvaticus	
	pyrenaicus	
Lathyrus	Aphaca	1242
	Niſſolia	668
	amphicarpos	1236
	Cicera	664. 695
	ſetifolius	669
	angulatus	
	annuus	
	hirſutus	
	articulatus Burſ:	
	tuberoſus	673
	pratenſis	672
	ſylveſtris	
	latifolius	670
	heterophyllus	671
Vicia	*dumetorum*	
	Cracca	1237
	onobrychioides	
	biennis	1361
	ſativa	1234
	lutea	1234
	hybrida	
	peregrina	1233
	narbonenſis	395
Ervum	Lens	678
	tetraſpermum	
	ſolonienſe	
	hirſutum	1239
	Ervilia	873
Cytiſus	nigricans	
	ſeſſilifolius	342
	hirſutus	
	Laburnum	
	argenteus	1190
Glycyrrhiza	glabra	462
Coronilla	Emerus	293
	juncea	295
	valentina	1333
	coronata	294
	glauca	
	minima	399
	Securidaca	
	varia	1165
Ornithopus	perpuſillus	
	compreſſus	867
	ſcorpioides	1058
Hippocrepis	uniſiliquoſa	
	multiſiliquoſa	397
	comoſa	398
Scorpiurus	ſulcatus	105
	ſubvilloſus	
Hedyſarum	Onobrychis	845
	humile	845
	Caput galli	846

Aſtra-

Aſtragalus	*glycyphyllus*	
	hamoſus	1066
	bæticus	
	ſeſamoides	868
	monſpeſſulan.	121
	incanus	33
Biſerrula	Pelecinus	
Pſoralea	bituminoſa	1170
Trifolium	Mel. indica	766
	officinal.	764
	repens	1172
	alpinum	
	pratenſe	1171
	ſubterraneum	1183
	cherleri	1186
	rubens	1174
	glomeratum	
	lappaceum	1187
	anguſtifolium	1175
	arvenſe	1176
	ſtellatum	1179
	ſcabrum	1185
	reſupinatum	1180
	fragiferum	1182
	tomentoſum	1181
	agrarium	1178
Lotus	*maritima*	723
	erecta	722
	peregrina	
	anguſtiſſima	720
	hirſuta	724
	recta	725
	corniculata	716
	Dorycnium	1189
Trigonella	polyceratia	408
	Fœn. græc. *ſylv.*	407
Medicago	*falcata*	1203
	lupulina	1177
	marina	1200
	polym. ſcutellata	267
	orbiculata	
	turbinata	
	arabica	
	hirſuta	
	rigidula	
	ciliaris	
	coronata	
	laciniata	

POLYADELPHIA.

POLYANDRIA.

Hypericum	*Androſæmum*	73
	quadrangul.	
	perforatum	603
	humifuſum	
	hirſutum	110
	montanum	74
	tomentoſum	

SYNGENESIA.

POLYGAMIA ÆQUALIS.

Tragopogon	*pratenſe*	1164
	crocifolium	1358
	porrifolium	1166
	dalechampi	261
	picroides	1106
	aſperum	1107
Scorzonera	*humilis*	
	hiſpanica	1167
	laciniata	
	picroides	263
Picris	echioides	
	hieracioides	
Sonchus	*arvenſis*	569
	oleraceus	1105. 1108
	tenerrimus	1110
	alpinus	
	maritimus	
Lactuca	viroſa	655
	ſcariola	654
	ſaligna	1309
	perennis	258
Chondrilla	juncea	256
Prenanthes	viminea	257
	purpurea	
	muralis	1109
Leontedon	*Taraxacum*	347
	bulboſum	262

	autumnale	571
	tuberoſum	350
	hiſpidum	580.351
Hieracium	*Piloſella*	908
	conyzoides	
	paludoſum	
	ſabaudum	
	glutinoſum	
	præmorſum	909
	hedypnoides	
	murorum	587
	umbellatum	585
Crepis	barbata	576
	pulchra	
	rubra	
	nudicaulis	581
	hirta	570
	biennis	572
	fœtida	573
Andryala	ſinuata	1112
Hyoſeris	hedypnois	574
	minima	
	fœtida	349
	radiata	1286
Hypochœris	maculata	586
	glabra	
	radicata	577
Lapſana	*communis*	1113
	ſtellata	575
	chondrilloides	
Catananche	cærulea	259.260
Scolymus	maculatus	1056
	hiſpanicus	1055
Cichorium	*Intybus*	266
Echinops	Ritro	196
	ſphærocephalus	
Arctium	*Lappa*	662
Serratula	*tinctoria*	1080
	arvenſis	185
	lanceolatus	193
Carduus	*nutans*	187
	acanthoides	192
	criſpus	190
	monſpeſſulanus	268
	eriophorus	195
	marianus	191
	tuberoſus	184
	acaulis	
Cnicus	Acarna	244
	benedictus	
Onopordum	*Acanthium*	3
	illyricum	4
Cynara	Scolymus	267
Carlina	acaulis	1274
	lanata	201
	corymboſa	202
	racemoſa	263
Carthamus	lanatus	124
	Carduncellus	200
Bidens	*tripartita*	1290
	cernua	1239
Cacalia	alpina	
Eupatorium	*cannabinum*	391
Stæhelina	dubia	1120.1303.560
Chryſocoma	Lynoſyris	702
Santolina	Cypariſſus	1260
POLYGAMIA SUPERFLUA.		
Artemiſia	*campeſtris*	103
	maritim.gall.	1.1261
	Abſinthium	
	vulgaris	102
Gnaphalium	*dioicum*	
	arenarium	
	luteo album	467
	Stæchas	558
	ſordidum	559
	uliginoſum	
	ſylvaticum	
Xeranthem.	annuum	1308
Carpeſium	cernuum	116
Conyza	ſquarroſa	311
Erigeron	viſcoſum	305
	ſiculum	307
	graveolens	306
	acre	303
	canadenſe	
	tuberoſum	309
Tuſſilago	*Farfara*	1213

Sene-

Senecio	*vulgaris*	1077
	ſylvaticus	
	viſcoſus	620
	Jacobæa	618
	Doria	1246
	ſaracenicus	
	doronicifolius	
	Doronicum	1287
Aſter	alpinus	
	Amellus	
	Tripolium	1206
	ſedifolius	120
Solidago	*Virgaurea*	1247
	alpina	619
Inula	*Dyſenterica*	309
	Pulicaria	310
	ſaucina	117
	crithmoides	327
	montana	119
Arnica	*montana*	
	ſcorpioides	
Doronicum	pardalianches	
	plantagineum	
	Bellidiaſtrum	139
Bellis	*perennis*	140
	annua	
Chryſanth.	*Leucanth.*	136. 137.
	montanum	138
	graminifolium	1271
	monſpelienſe	1362
	alpinum	
	ſegetum	
	coronarium	264
	corymbiferum	1126
Matricaria	*Chamomilla*	245
	inodora	247
	maritima	349
	arvenſis	
	Cotula	252
	Pyrethrum	
	valentina	160
	tinctoria	159
Achillea	Ageratum	16
	Millefolium	779
	nobilis	780
	alpina	
	Ptarmica	
Buphthalm.	ſpinoſum	115
	ſalicifolium	

POLYG. FRUSTRAN.

Centaurea	Crupina	335
	phrygia	607
	pectinata	
	pullata	608
	montana	1283
	ſeſſilifolia	
	Cyanus	333
	paniculata	610
	Scabioſa	1343
	Jacea	605
	ſtrepens	334
	conifera	606
	ſeridis	614
	aſpera	615
	calcitrapa	198
	calcitrapoides	1273
	ſolſtitialis	199
	melitenſis	1307
	collina	616
	ſalmantica	613
	galactites	166

POLYGAM. NECESSAR.

Calendula	*officinalis*	173
Othonna	helenites	312
	maritima	
Filago	pygmæa	
	maritima	463
	pyramidata	464
	gallica	465
	arvenſis	
	montana	466

MONOGAMIA.

Jaſione	*montana*	998
Viola	*odorata*	1243
	hirta	
	canina	1244
	montana	
	tricolor	1245

GYNAN-

GYNANDRIA.

Diandria.

Orchis	*bifolia*	849
	pyramidata	851
	coriophor.	1332. 855
	Morio	850
	uſtulata	852. 1331
	militaris	1329
	odoratiſſima	1332
	maculata	360
	conopſea	861
	abortiva	
Satyrium	hircinum	854
Ophrys	*Nidus avis*	
	ſpiralis	862
	anthropoph.	853
	inſectifera	857
Serapias	*Helleborine*	565
Damaſonium	*paluſtris*	
	Lingva	1330

Hexandria.

Ariſtolochia	Piſtolochia	101
	rotunda	97. 98
	longa	99
	clematitis	199

Polyandria.

Arum	Dracunculus	358
	maculatum	104. 105
	Ariſarum	96
	tenuifolium	
Zoſtera	*marina*	

MONOECIA.

Monandria.

Zannichelia	*paluſtris*	956

Diandria.

Lemna	*minor*	679
	triſulca	1315

Triandria.

Typha	*latifolia*	1214
	anguſtifolia	1215
Sparganium	*erectum*	1115
Carex	*leporina*	515
	vulpina	
	muricata	
	atrata	
	pſeudocyperus	
	arenaria	
	dioica	
	flava	
	acuta	507

Tetrandria.

Betula	alba	
	Alnus	36
Buxus	ſempervirens	170
Urtica	pilulifera	1251
	urens	1251
	dioica	1252
Morus	alba	785
	nigra	785

Pentandria.

Xanthium	*ſtrumarium*	663
	ſpinoſum	
Amarantus	*Blitum*	146
	albus	

Polyandria.

Ceratophyllum	*demerſum*	
Myriophyllum	*ſpicatum*	783
	verticillatum	784
Sagittaria	*ſagittifolia*	1034
Theligonum	Cynocrambe	54
Poterium	Sangviſorba	
	hybrida	
Quercus	Smilax	
	Ilex	625
	Suber	
	gramuntia	
	coccifera	627
	Robur	964
Fagus	Caſtanea	223
	ſylvatica	
Carpinus	*Betulus*	204
Corylus	*Avellana*	133

Monadelphia.

Pinus	*ſylveſtris*	
	Pinea	205

Abies

Abies
Croton tinctorium 562

SYNGENESIA.

Momordica Elaterium 329
Bryonia *alba* 149

DIOECIA.

MONANDRIA.

Najas *marina*

DIANDRIA.

Salix vitellina
amygdalina
fragilis
purpurea
caprea 1036
viminalis 1038
helix
alba 1035

TRIANDRIA.

Oſyris alba 222

TETRANDRIA.

Viſcum *album*

PENTANDRIA.

Piſtacia narbonenſis 1128
Terebinthus 1127
Lentiſcus 680
Cannabis ſativa 182
Humulus *Lupulus* 733

HEXANDRIA.

Tamus communis 150
Smilax aſpera 1097

OCTANDRIA.

Populus *alba*
nigra

ENNEANDRIA.

Mercurialis perennis 773
annua
tomentoſa 906.907
Hydroch. *Morſus ranæ* 828

DECANDRIA.

Coriaria myrtifolia 1006

MONADELPHIA.

Juniperus Oxycedrus 646
communis 645
phœnicea 231
Ephedra diſtachya 932

SYNGENESIA.

Ruſcus aculeatus 130

POLYGAMIA.

MONOECIA.

Celtis auſtralis 729
Veratrum album
Andropogon Iſchæmum
Grillus
diſtachyon
Holcus *lanatus* 474
Cenchrus capitatus 499
racemoſus 474
triuncialis
Ægilops ovatus 471
incurvus
Valantia muralis 1027
Cruciata
Aparine 89
Parietaria officinalis 883
Atriplex *Portulacoid.* 555
laciniata 132
haſtata 126
patula 129
Acer pſeudo-Platan. 6
Platanoides
campeſtre 7
monſpeſſulan. 8

DIOECIA.

Fraxinus *excelſior* 411
Ornus

TRIOECIA.

Ficus Carica 402

CRYPTOGAMIA.

FILICES.

Equiſetum *ſylvaticum*
arvenſe 368
fluviatile 367
hyemale
Ophiogloſſum *vulgatum* 848
Oſmunda *Lunaria*
regalis
Spicant
criſpa

Acroſ

Acroſticum *ſeptentrionale* 505
Thelypteris 527
pulchrum 530
Pteris *aquilina* 405 531
Aſplenium *Scolopend.* 405. 703 532
Ceterach 238 536
Trichomanes 946 476
Adiant. nigr. 14 546
Ruta murar. 1033 549
onopteris
Polypodium *vulgare* 945 578
Lonchitis 582
Filix mas 588
Filix femina 589
aculeatum 1304
rhæticum 1305
fontanum 606
fragile 611
Drypteris 617
Adiantum Capillus ♀ 13 630
Marſilea natans 1317 631

OBSCURIORES.

29 Allium mont. 3.
30 fl. obſoletiore.
31 monſpeſſulan.
48 Alſine gallica
hirſuta
57 fœtida
58 fluitans
118 Aſter auricomus
131 Atriplex Lappulis
194 Carduus ferocior
276 Ciſtus incanus
277 fl. albo
1284 Cynogloſſum virens
377 Eruca perennis
473 Gramen ſpic. maritim.
490
491 molle
493 reclinatum
496 alopecurus
500
505 plumoſum
527 ſpadiceum
530 loliac. minus
531 ſerotinum
532 phœnicoides
536 groſſ. accedens
476 Gramen panic. multiplic.
546 rubrum
549 ſupinum
lithoſium
578 Hieracium bulboſum
582 aphyllum
588 muror. lacin.
589 capillaceum
1304 dentatum
1305 lanuginoſum
606 Jacea ciliis piloſis
611
617 ſicula
630 Iris narbonenſis
631 perpuſilla
666 Lathyrus
667 humilior
719 Lotus fol. tenuiſſim.
721 candidans
1321 Lupinus purpureus
749 Lycium gallicum
1327 Myagr. monoſp. min.
812 Narciſſus alb. min.
831 Oenanthe fem. atriplicis
847
877 Panicum pan. minore
891 Peplus minor
916 Pinus maritima
973 Ranunculus pallidus
978 villoſus
980 ſaxatilis
993 Rapum ſylveſtre
1016 Rubia aſpera
1020 anguſtifolia
1133 Thlaſpi inc minus
1154 Tithymalus incanus
1352

1165 Tragopogon ten. dent.
1168 anguſtifol.
1358 alterum
1356 fol. craſſioribus
1357 hirſutum
1188 Trifolium ſpumoſum
1226 Verbaſcum blattariæ
1232 Vicia frugum
1235 ſil. latis
1238 incana
1241 ſil. longiorib.

LXXI.

FUNDAMENTA VALETUDINIS,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

PETR. ENGSTRÖM.

Dalekarl.

Upſaliæ 1756. Junii. 17.

---

§. I.

Inſolens quidem multis videtur, ejusdem ætatis vitæque rationis homines, & qua ſanitatem diverſa adeo experiri fata atque viciſſitudines, ut unus, formæ ſpecioſæ dignitate atque vegetis pollens viribus, in ipſo ætatis flore marceſcat, duræque mortis inclementia inopinato abripiatur; alter vero valetudinarius ad extremam usque ſenectutem annos perducat. Mira inquam hæc ſunt, at multo tamen magis a naturæ ordine abludere videtur, corporis robore quam maxime firmatos, prius multo quam infirmos morbis ſæpe ſuccumbere, adeo ut ſaluberrimus quisquam minimo morbi impetu valetudinis jacturam faciat, dum imbellis quidam vel graviſſima perferre poteſt vitæ diſcrimina, quaſi vita ipſa firmiori multo vinculo corpori ejus nexa eſſet. Hæc, maximis involuta difficultatibus, naturæ phænomena

nomena ut explicent; cœca regi fatorum vice unius cujusque ætatem, tempusque vivendi certum unicuique deſignatum eſſe, cujus extra circulos vagari nemini licet, quos nec intemperantia turbari, nec rigide ſervata diæta promoveri poſſe, erronee admodum credunt quam plurimi. Aliam vero melioremque ingrediuntur viam ſapientiores, qui mirandam hanc ſanitatis varietatem humani corporis naturæ tribuunt, quæ apud nonnullos firmiore, apud alios debiliore eſt indole: unde vulgus *nullum elongare propoſitum vitæ terminum, multos vero eundem abbreviore* ſtatuit, neque ſine fundamento, modo rite intelligatur. Quæ vero hæc natura ſit & unde originem ſuam ducat, haud conſiderant. Itaque mecum conſtitui, paucis allatis obſervationibus, Naturæ variam circa microcoſmi noſtri indolem, quantum per injunctam brevitatem fieri poterit, explicatam Naturæ curioſis tradere.

§. II.

NATURA illa eſt lex, quam ſummus omnium Architectus rebus creatis indidit; ſecundum quam generantur, conſervantur atque ad ſuos fines deſtinantur in mundo omnia, ut cuncta, ſecundum DEI ſapientiſſime inſtitutam ordinationem in creatione, durent atque exiſtentiam ſuam continuent. Plura hac in re inveſtigare non valemus, cum ob anguſtos perſpicientiæ noſtræ limites, tum ob abdita naturæ myſteria, etſi quædam veſtigia ordinis, creaturis inſiti, videre nobis videamur, quæ tamen æque nobis ſunt imperſcrutabilia, ac ille, quem DEus ſecutus eſt, omnes res condendi, modus.

§. III.

Humanum corpus mirifica omnino gaudet ſtructura atque ex variis fibris compoſitione, quæ connexæ quaſi & conſutæ membranas, canales, muſcu-

los, &c., quibus coagmentata eſt noſtra machina, formant; elementa vero non æque fortiter in ſingulis combinata eſſe, quilibet, qui accuratius Naturam penſitat, inveniet. Mentem noſtram clarius hac in re ut exponamus; humanam machinam cum Textura comparabimus, quam lanificas Parcas vel firmioribus vel tenuioribus contexiſſe filis fabulatur antiquitas, quamque cum annis tandem conteri videmus. Eadem eſt ratio corporis humani, quod, diſſimilibus compactum filis, haud pari modo diuturnum violentumque uſum perpeti poteſt. Ulterius corpus noſtrum haud incongrue aſſimilatur telæ, duplici filorum genere compoſitæ, Nervis nimirum, qui ipſum texturæ ſtamen conſtituunt, & Fibris, quæ intertextum, inter ſtamina implicatum, efficiunt; hoc ſi fuerit firmiſſimum, illud vero tenue, haud longo uſu ſubteritur tela. Corporis humani nervi ſunt ipſa virium ſtamina; fibræ autem ſtamina vitæ conſtituunt. Viribus exhauſtus & languidus eam ob cauſſam ætatem diu prorogare poteſt, quod ejus ſyſtema Nervoſum bene ſit conſtitutum; at ideo tamen muſculorum roboris atque ſoliditatis expers eſt quam ſæpiſſime: contra, qui compacto fibrarum ſyſtemate gaudet, virium vitalium defectu laborare atque levi quadam morbi motiuncula tentatus, haud raro opprimi atque conſumi poteſt. Hujus rei cauſſam qui invenire vult, primum texturæ corporis fundamentum atque compoſitionem adeat, cujus initium in generatione reperitur, finis vero in adoleſcentia. Perdifficilis enim quæſtio Phyſiologos adhuc torquet, an plures fibræ in adulto generentur, quam quæ in embryone ſunt. Creſcunt quidem juſtumque temporis ſpatium requirunt, ut longitudinem ſuam, & forte craſſitudinem, conſequantur; &, licet homo, poſtquam ad debitam ſtaturæ proceritatem excrevit, craſſeſcat, opinamur tamen fibrarum interſtitia potius repleri, quam eas incre-

menta

menta quodam modo capere. Eum itaque jure meritoque felicem & vere nobilem appellamus, qui integer natus eſt; quapropter cum nos tum etiam Germani nobilem per wålboren & wohlgeburen explicamus.

Duo *fundamenta* vitæ & roboris unius cujusque hominis ponimus: unum in ipſa generatione, alterum in adoleſcentia. In *generatione* imprimis ſyſtema Nervoſum, ſub *adoleſcentia* ſyſtema Fibroſum conſtituitur, quæ duo diverſam heic poſtulant conſiderationem.

§. IV.

In ipſo matris ovo prima vitæ ſtamina deliteſcunt, quæ per GENERATIONEM, inæquali vero vi, ſuſcitantur. Obſervavit quondam Bradlæus, dum polline ſtaminum floris Quercini fortiter aſpergebat fœcundabatque ejusdem arboris piſtilla, glandes poſthac non modo majores aliis ejusdem arboris fieri, ſed & ſatas multo & ſolito largius creſcere. Natura, quum unum eundemque Auctorem atque Fundatorem agnoſcat, ſui ſemper ſimilis eſt; ejus intuentes varias vias, ad unam tendere veritatem omnes, comperimus. Infantes aut ſenectute langvidis aut morbo debilitatis procreati parentibus, infirmi imbellesque evadunt plerumque. Summus *Boerhavius* ſigna futura optimæ ſanitatis in *inſtitutionibus ſuis Medicis* §. 885 tradens, palmariam hujus cauſſam ipſi generationi rectiſſime adſcribit: *Conceptus*, inquit, *ex parentibus Sanis, Vegetis, Plenæ ætatis, Rara, ſed Fervida venere utentibus, matutino tempore poſt perfectam a ſomno coctionem, tempeſtate verna, imprimis & ſalubri.* Illi, quibus a genitoribus ſanis & ætatis maturo flore vegetoque robore naſci, contigerit, robuſtiſſimi evaſere: ſic *fortes a fortibus procreantur.* Hanc ſententiam exemplo firmat Nob. *Hallerus in Comment.* ad §. ſupra citatam *Boerhavii*, *tom.* 6 *pag.* 207.

267: *In Gallia*, ait, *homines ex furtiva venere geniti (en ſans d'amour) vulgo robuſtiores habentur, præ illis qui ex officio nati ſunt; cum venus perpetuo quæſſita, ſed raro inventa, fervidior ſit.* Natura ipſa, ut ſe conſervet, anxie laborans, perſpicua hujus rei nobis monſtrat veſtigia. Ad œconomiam animalium ſi attendimus, apparet, cauſſam illius diſſimilitudinis, quam inter eorum fœtus eſſe deprehendimus, in genitorum indole totam fere latere. Hinc *Horatius*: *Eſt in juvencis, eſt in equis patrum virtus: nec imbellem feroces progenerant aquilæ columbam.* Vulgo optime notum eſt, non adeo vegetos grandesque fœtus a non adultis jumentis & pecudibus progigni, ac ab illis, quæ juſtam ætatem viriumque firmitudinem conſecutæ fuere; hinc vidimus, vitulos agnellosqne, quos matres juniores & primiparæ pariunt, debiliores fieri, ideoque, ut minus vitales, ſegregantur & mactantur ab œconomis. In unaquaque fere regione populi globum atque multitudinem conſtituunt ruricolæ, quique terram variis modis colunt. Hi, dum uxorem ducunt, ſuum ſeqvuntur genium, nec opes anxie quærunt, nec multis procis petitam Helenam, non nobiles atavorum imagines, ſed maturam robuſtamque quandam virginem ſibi poſcunt, quæ, labori adſveta, deſideratam illis opem ferre poteſt. Opulentiorum vero molles atque delicatulæ filiæ, licet morbis fere conſumtæ, a luxurioſa ambiuntur procorum, valetudinariorum forte, turba, milleque amantum ſuſpiriis precibusque expetuntur. Illi fœtus corporis firmitate cæteros præſtant, qui genitura naſcuntur conſiſtente nec debili, quæ ſæpiſſime abſorbetur atque ſecernitur; unde fervens igneaque venus redditur. Contra adoleſcens, libidinoſa juventute & pollutionibus ſiphyliticis enervis, amiſſam genituræ vim vix recuperat, &, jugali tandem thalamo junctus, intemperantius aſſidueque cultæ veneris pœnas dat, liberique ejus *miſeri pulli* fiunt

infeli-

infelicibus nati ovis. Hanc ob rem haud infrequenter evenit, ut opulentiorum familiis fatale adeo exitium immineat, ut penitus interdum exſtirpentur. Medici Angli, infantes *Rachiticos*, a parentibus, nimia venere exhauſtis naſci, exiſtimant. Id tam verum eſt, quam quod veriſſimum, multos morbos, per generationem propagatos hæreditarios fieri: Ut.

Qui viret in foliis, venit e radicibus humor;
Sic patrum in natos abeunt cum ſemine morbi.

Obſervat quoque Hoffmannus, a *Maniacis*, ipſo ſub paroxyſmo procreatos liberos, maniacos quoque fieri, non vero extra paroxyſmum; & pariter *Epilepticorum* filios vel nepotes, mox ab inſultu paroxyſmi conceptos, horrendo illo morbo immunes naſci, non autem paulo ante eundem. Virum quendam novimus a Colica ſæpiſſime vexatum, cujus paroxyſmus cum uxoris conſvetudine mitigabatur; dum vero duo ejus liberi, colicis torminibus afflicti, diem obierunt ſupremum. Alius quidam nobis ſuccurrit, a matre natus diuturno dentium vexata dolore, cujus prognati nepotesque præmatura *Odontalgia* conflictabantur. *Hectica*, *Arthritis*, *Calculus* a parentibus in liberos transmittuntur: nam,

Multa pater materque valent infundere natis,
Tranſit & in ſeri jura nepotis avus.

Et qvum ſummus rerum Conditor, homines hilares eſſe voluerit, lætam jucundamque illis venerem indidit, non vero ira ferventem, ut feris quibusdam immaniſſimis. Verbo: univerſa natura eo in puncto conſpirat, quod illi fœtus, qui maturo & fervente veneris uſu generantur, cum vitæ viribus, tum etjam generoſitate præcellentes fieri; quare equorum præfecti Equos admiſſarios includunt, ne nimia venere exhauſti reddantur, ut poſtea admiſſi, valentiorem edant progeniem. De antiquis Germanis, qui fortitudine ceteras gentes præeminebant, refert Taci-

 tus,

tus, eos *ſera & matura uſos fuiſſe venere.* Lex Ceremonialis, præter nobiliorem, quem habebat finem, in Natura quoque ipſa fundata erat, ut ex præceptis illis diæteticis, quæ in eo continentur patet, & ex primogenitorum prærogativis. Itaque prima ſtabilimenta vitæ humanæ ipſa in generatione conduntur.

§. V.

Secundum roboris fundamentum in ADOLESCENTIA ponitur. Primum vitæ humanæ ſtadium in UTERO eſt, ubi embryones ſecundum matris diætam formantur. Si mater *Cibo* utatur ſaginante nimium creſcit fœtus; gravida, quæ lacte veſcitur, grandem adeo ſæpe infantem geſtat, ut maximo cum vitæ periculo eum eniti poſſit; quam ob cauſſam Medici mulieres hortantur, ut ſub gravitatis ſtatu a nutrimentis ex lacte confectis ſeſe abſtineant, contra vero ſi amaris, auſteris ac fortibus deditæ ſunt potionibus, vel ſi morbo quodam ſunt implicitæ, infantes imbecilles atque graciles pariunt. Uterum ferens femina, quæ diuturno juſtoque corporis *Motu* utitur, robore longe valentiores edit gnatos, quam quæ vita delectatur ſedentaria; unde etiam accidit, ut liberi Nobilium debiliores plerumque ſint. Lappones, immanes barbaræque Americanæ Nationes uxoribus ſuis ſvadent, ut leni ſemper, at crebro tamen labore, futurum partum faciliorem reddant. Nimius Matris *Somnus* magnos mollesque, exiguus vero parvos ac macilentos infantes efficit. Embryonem matris ſub graviditate *Venere* debilitari, pleroſque abortus hinc originem trahere, haud incerto nixi fundamento, credimus. Eo tempore, quo fœtus utero fovent animalia, nunquam marem admittunt: Si vero hoc fieret, abortum plerumque faciunt, cujus rei Equæ exemplum præbent. Matris *Animi commotiones* fœtibus multa damna adferunt, utpote epilepſiam, diſtortiones, &

& infantes adhuc non editos necant, qua de re Medicorum obſervationes multa nobis referunt.

§. VI.

Alterum ſtadium, in quo adoleſcit homo; eſt LACTANTIA, ſeu tempus quo genetricis ubera natus ſugit. Valetudo enixi fœtus tum quoque a matris diæta pendet. Infans, qui lacte veſcitur materno, eodem ex fonte bibit, qui alimentum in utero deliteſcenti large ſubminiſtravit. Novercantium nutricum & *Animi* & corporis qualitates cum lacte ipſo ita parvulis infunduntur, ut, ſi hæ hilares & animoſæ ſint, illi læti vigoreque præditi evadant: ſi vero hæ triſtiori & in iram proclivo animo ſint, illi eandem quoque mentem conſequantur. *Iracundarum* nutricum bilis ſi forte commoveatur, convulſiones non raro ſentiunt lactantes. Si *vini combuſti* juſto plus appetentiores fuerint ubera præbentes, infans aut macie contabeſcit aut moritur. Si *Salſum* comedant cibum, Scorbuto inficitur, qui prius infantis dentes conſumit, quam radices egerint. Si mater vitæ *Sedentariæ* dedita ſit, acido ſpontaneo in primis viis cum fæcibus viridibus, torminibus, convulſionibus infeſtatur recens natus. Cum genetrix intempeſtivam *Venerem* colit, lac mutationem ſubit, & infans inde multum capit detrimenti. Ex his omnibus apparet, prolis valetudini maxime conducere, ut mater temperantiam in vivendi ratione accurate ſervet.

§. VII.

PUERITIA tertium ſtadium conſtituit. Tum maxime opus eſt, ut bene nutriatur puer. Inteſtina ejus adeo ſunt tenera, ut magnam cibi copiam, una vice deglutitam, non queant concoquere; poſcunt tamen creba nutrimenta. Homo hac in ætate conſtitutus, pulli eſt inſtar gallinacci, qui poſtquam

comedit, iterum mox cibum appetit. Hoc tempore ſi premuntur fame, lente admodum creſcunt: acriora ciborum genera illis ſunt deneganda, qvum fibræ debiles tum maxime ſint. Si acris quædam tinctura vulneri oris, tempore ſub ſanationis, inſtillatur, tenella fibrarum ſtamina contrahuntur, quo fit, ut vulnus, magna cicatrice, obducatur. Illi, quibus potus vini combuſti intempeſtive conceditur, puſilli fiunt atque macelenti. Hoc experimento, cum Caniculis inſtituto, ſatis probatur, qui ſi hoc liquore oblinantur, adeo parvi fiunt, ut in feminarum gremiis commode geſtari poſſint. Mauros olim graciles, Gallos vero proceros fuiſſe teſtantur Hiſtorici: jam qvum illis Mahometana religio vini uſum interdixerit, illic vero ſit conceſſus, Mauri Gallos, conſpicua ſtatura, multum ſuperant. Porro puerulo, ſub dio obambulandi, currendique venia non denegetur; alias enim accidit, ut colli glandulæ intumeſcant, caput totumque corpus Scabie infeſtetur; huic ſi licitum non ſit, ut calido frigidoque aëre ſe adveſcat, tempeſtatis viciſſitudines haud patitur, & febribus & morbis catarrhalibus facile fit obnoxius. Qvum *motus*, teſte Avicenna, *membrum* magnificat, haud difficile inveniri poteſt cauſſa, cur liberi ruſticorum valentioribus polleant membris, quam Nobilium opulentiorumque. Hæc a corporis crebra exercitatione tota fere dependet, quapropter ita Hoffmannus: *populi*, inquit, *ſeptentrionales, qui a teneris annis frigoris & caloris repentinas mutationes ſuſtinere coacti*, *minus in morbos prolabuntur*, *& facilius ex iis convaleſcunt*. Somnus, puerulis ad vires recreandas, ſufficiens eſſe omnino debet, etenim paſtu acquiſita, atque corporis exercitatione digeſta, alimenta, machinæ noſtræ per ſomnum applicantur. Qvum ſatis conſtet fœtum in materno utero ſemper dormientem brevi mirum in modum creſcere, infantemque mox poſt lactationem

ſopore

ſopore naturaliter capi, puero quoque ſomnus & quies concedatur, neceſſe eſt; ſi autem aliter fiat, ſtaturæ ejus incrementum impeditur, & macilentus, debilis redditur atque ſtupidus. Subito admodum animi puerulorum commoventur, qvum nervi a fibris adhuc juſtum non conſeqvuti ſunt robur atque fulcimentum; & quemadmodum eorum lætitia haud modica eſt, dolor quoque & luctus eſt acerbior. Si acciderit, ut ſubitaneus illis Terror incutiatur, ſæpiſſime ex vehementi hac animi perturbatione Polypi naſcuntur, qui ex eorum demum extiſpiciis manifeſti fiunt. Difficilioribus rebus, quæ eorum nervos juſto maturius intendunt, ſi crucientur, ingenium judiciumque præcox, ac tandem ſtupidum, evadit. Itaque illis, qui in tenero ætatis flore ſunt, debitum a curis gravioribusque ſolicitudinibus otium dandum eſt.

§. VIII.

ADOLESCENTIA eſt vitæ quartum ſtadium, in quo homo pueritiæ larvam exuit, telamque corporis ſui pertexit. Jam fugienda eſt præcox *Venus*, quæ & nervoſum ſyſtema & fibroſum debilitat; inde enim artuum tremor, anorexia, oculi debiles, vertigo, ſtupiditas. Jam maxime intereſt in vaſis conſervare olea, quæ ſenectutem ſanam vegetamque reddunt; *libidinoſa enim & intemperans adoleſcentia effœtum corpus tradit ſenectuti. Cic. de ſenect. c. 9. Et quamdiu ſera venus veteribus Germanis, tamdiu eorum juventus fuit inexhauſta*, teſte *Tacito*. Et quando euſarcos monachos in ſummo ſenio hilariter quaſi floreſcentes interrogamus, quibus potiſſimum remediis factum fuerit, ut ſanitatem in ſeros annos conſervarint, ſervavimus oleum reſpondent. Adoleſcentiæ flos ſemel amiſſus, nunquam redditur artis ope; formoſaque ſpecies, animi corporisque vigor, ex quo ingenii judiciique vires pendent, perit.

§. IX.

Eſt hoc tempus, quo *Helluationes* vecordes & licentioſos homines *omnes* delectant, quo compotationibus in ſeras usque noctes dediti ſunt quam maxime, quo intemperantiæ ſe aliquando affectum iri pœnis vix credunt; erit tamen infauſtus dies, quo hæ, in corpus injuriæ atque violentiæ, Naturæ coram tribunal vocabuntur, gravique plectuntur damno. Itaque maxima danda eſt opera, ut calidioribus ſpirituoſisque potibus, adoleſcenti imprimis ætate, abſtineamus. Non opus eſt, ut oleum igni addamus. Jam adoleſcens & labori & otio eſt aſſvefaciendus: jam animi corporisque artes exerceat, juſtaque illi concedatur quies. Jam in ſalubri verſetur aëre ac habitaculis non nimium anguſtis. Jam jucunda, lætis cum amicis, fruatur conſvetudine, quo fiet, ut iners cibus, ſine arte menſa, tenuis potus, tranquillus ſomnus, motus interruptus, caſtitas & familiarium grata converſatio, ætate ſtabiliendi roboris ultima ponant fundamenta. Et poſtquam hanc ſequens vivendi rationem feliciter adolevit, quid firmatum ejus judicium valet, demum experiatur, ingeniique ſui, quantum fieri poteſt, intendat nervos; & acquiſita corporis juſta ſtatura, majora nobilioraque animi meditamenta ſedulo ſectetur noſter adoleſcens, aut tum, aut nunquam.

§. X.

Diæta, ſic firmis nixa experimentis, ad duo valetudinis ducit principia, quorum prius nervis, Vitales poſterius, ſolidis cum fluidis, Naturales efficientibus functiones, continetur. Hæ per diætam ſuſtentantur functiones: quarum Vitales ægre corriguntur; facile vero, vita nimia, vigiliis, animi paſſionibus, lucubrationibus, compotationibus ſpirituoſis, debilitantur. Naturales, ut motu & alimento corroborantur, ita quiete labefactantur & inedia. Hæ ut ſartæ, apud nobiliora animalia, ſerventur atque integræ, duos cuſtodes, odorem nimirum & ſaporem, præſertim circa ingerenda, Naturæ poſuit. *LXXII.*

LXXII.

SPECIFICA CANADENSIUM,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

JOHANN. VON COELLN,

Veſtro-Goth.

Upſaliæ 1756, *Junii* 19.

Caput I,

§. I.

Quemadmodum vita eſt omnium poſſeſſionum humanarum longe cariſſima, omnique opum vi facile major cenſenda; ita illa quoque ſcientia, quæ vitæ excubias agit eſt omnino, ſaltim eſſe deberet, reliquis eo potiori jure anteferenda, quo verius olim dixerit inſuper Plinius *quod Medicina etjam Imperantibus imperet*.

Hinc divinum Machaonium munus, maximi habitum eſt inde ab antiquiſſimis retro ſeculis, interque gentes ſapientiſſimas ſummo ſtudio, curaque ſumma exercitum, immo hoc quoque ſollicitius cultum frequentatumque, quo intimius ipſi neceſſitati mortalium

talium innitatur, & ſola duntaxat indigentia, caſuque ſæpius fortuito, pateſcat atque miſeriæ noſtræ opitulando ſibi conſtet.

Quamprimum enim homines, pro ſolenni more ſuo, morborum violentia in diſcrimen vitæ ſeſe adductos viderunt, certe nihil non moliti, innumera pro recuperanda ſalute tentarunt remedia, & licet perplurimis ceciderint experimentis, ſaltem aliqua eorum ſucceſſu ſuo non caruere; Quibus cognitis, rata tenuerunt, illaque aliis, cum iisdem morbis conflictantibus in conſilium dederunt; unde Græcis quondam in religione fuit, præſidia, quibus periclitanti ſanitati feliciter opem tulerant, tabulis inſcribere, easque in templo *Æſculapii* ſuſpenſas ſervare. Quid? quod nulli genti inſolens, immo vero ruſticolis usque adeo familiaris fuit ejuſcemodi medicina, ut medicamenta iſthæc euporiſtica, tanquam cimelia pretioſiſſima, inter bona hæreditaria coeperint numerari, & veluti res, a parentibus liberis legandæ, reputari, auro gemmisque facile æquipollentes. Sic empirica hæc medendi ratio reliquæ medicinæ viam ſtravit.

§. II.

Hi vero, qui talium medicaminum aliquali penu gaudebant, poſtmodum Medici ſalutari ſveverunt, quorum quidem opera primum in eo fuit occupata, ut pharmaca ſua in claſſes rite diſpeſcerent, artemque in formam ſcientiæ quodammodo redigerent, quamobrem obſervationes ex diſſectione demortuorum petitas inſtituendo, *Anatomen* invexerunt. Tum corporum vivorum functiones examinando, *Phyſiologiæ* natales dederunt; animumque ad harum functionum viciſſitudinem advertentes, earundem ſigna diagnoſtica computando, *Semeioticam* prodiderunt; Ad hæc naturæ veſtigia prementes, rerumque naturalium qualitates & vires indagando, *Scientiam Naturæ* condi-

condiderunt & *Materiam Medicam* digeſſerunt; denique probando corpora per ignem & menſtrua, *Chemiam* ſtiterunt; tandemque illorum mixtura & præparatione *Pharmaciam* exædificarunt; quibus omnibus, multaque alia induſtria factum eſt, ut provincia Medicorum, e tenellis initiis orta, diuque arctiſſimis circumſcripta limitibus, mirifice dilatari atque nobilitari cœperit.

§. III.

Poſtquam Medici tantum ſtudii & indefeſſi laboris in rem ſuam contulere, committere noluerunt, ut principia deſiderarentur, quibus ſcientia, quo fieri poſſet, facillime addiſceretur, penitiorque cognitio, veluti per compendia, Podalirii filiis contingeret; itaque fuere, qui & huic negotio navarunt operam, *Dogmaticorum* nomine inſigniti. Verum enim vero, quum nimia laterent ſenſibus humanis, ſuppetiæ eorum non tam inutiles, quam incertæ dubiisque gravioribus obnoxiæ, viſæ ſunt, unde Sectæ perplurimæ propullularunt, quarum quibusdam aſſeclis perſvaſum fuit *Laxum* & *Strictum*; aliis *Acidum* & *Alcali*; aliis vero *Bilem* & *Pituitam*; nonnullis autem *Signaturam externam*; næ aliis alia, prima & decretoria principia fore; nulla vero nec temere laudanda, neque acriter vituperanda.

§. IV.

Fuerunt interea tantum non omnes, qui Medicinam Empiricam amplexantes experti ſunt, haud raro evenire, ut idem Medicamentum in uno eodemque morbo non omne punctum ferre valeret, quamobrem, ignoratis adhuc plerisque morborum ſpeciebus, ſingula illa Medicamenta combinare cœperunt, quæ in parili morborum genere, antea ſalutaria eſſe noverant, videlicet rati: ubi unum dato caſui non ſufficeret, ſaltim alterum ſucceſſu non caſ-

ſum

ſum eſſe futurum; ſed opinamur, compoſitionem ejusmodi Medicamentorum tantum inverti, & a natura ſua ſimplici alienari, quantum guſtui aut odori diſcriminis præberet forma eorundem mixta. Fuit hoc tum error popularis, & eſt etiamnum inſignis, quantum eicunque ſeſe demum oppoſuerint Medici præſtantiſſimi, nec brevi forſan continget, ut radicitus exſtirpetur.

§. V.

Neque vero defuere Medici, qui à Symptomatibus ad Therapiam morborum concludentes, fere in hunc modum argumentati ſunt; ut quemadmodum nullus effectus morbi daretur ſine ratione ſufficienti vel cauſſa ſua, ita fieri nequiret, quin tantum ipſi cauſſæ decederet, quantum ſymptomati cuique compeſcendo operæ adferret Medicus; itaque, quo quis majorem Symptomatum exercitum profligare valeret, hoc is quoque callentior exiſtimaretur; & eſt hæc, qua maximam partem, facies hodiernæ Medicinæ noſtræ tantopere floreſcentis. Verum tamen, ſi rem proprius intueamur, invenerimus facile Medicinam iſthanc, ſæpius palliativam eſſe, & non raro neutiquam genuinam. Sic e. g. ſi quis Febrem intermittentem adoriretur, medicamento adverſus hunc morbum ſpecifico plane deſtitutus, & ſub ipſo frigore cordialia ſubminiſtraret ad ſublevandas vires vitales; acida vero & refrigerantia ſub calore, ad arcendam diatheſin phlogiſticam; & paregorica denique ſub ipſo ſudore propinaret medicamina, annon ille fideliter peccaſſe diceretur? Sic is quoque crimine difficulter liberaretur, qui in Dyſenteria uteretur opio ad tollendos ſpaſmos, dein obſtipantibus remediis ad ſiſtendam evacuationem, vel conſolidantibus ad exulcerationes internas reſarciendas; & hæc de aliis ſimilibus dicta ſunto.

§. VI.

§. VI.

Sed Empirica Medicina, quam Medici prioris ſeculi, per eruditum faſtum, usque adeo contemnebant, ut Empiricum & Agyrtam pari lapillo notarent, ſimpliciori methodo contenta, in Febri intermittente præſcriberet corticem amariſſimum Chinæ, utpote totam iſtam rem certo certius confecturum, ac in Dyſenteria Rhabarbarum rotunde ordinaret, licet non noſſet rhabarbarum hoc officio fungi aut evacuando cauſſam morbificam; aut etiam Acaros occidendo, uti in Scabie; aut amaritiâ acidum frangendo; aut denique præſervando a putredine amaritie ſua, ſimilibusque.

§. VII.

Tandem convenit inter Medicos hodiernos, quod, quo propius Medicina acceſſerit ad nativam ſimplicitatem, eo altius illa evecta putetur; nam in id conſenſerunt dudum Viri maximi nominis, ut ars ſalutaris, haud aliter ac Phyſicorum ſcientia crevit, comite experientia, ſola rerum magiſtra, mactetur. Scilicet intellexerunt Medicorum acutiſſimi, quam parum in uſus communes contulerint caſus medicinales practici, e libris Doctorum depromti; ne dicam quam abnormes fuerint quorundam magiſtellorum formæ ſeſquipedales, ut eorum argumentationes taceam, qui, per indicationes nimis videndo, nova indies excogitarunt medicamenta; hi, inquam, quam moleſte ſeduli extiterint, neminem Medicorum fugere poteſt, qui ingentem medicaminum molem, Pharmacopoliis noſtris illatam, oculo, quod ajunt, fugitivo ſolummodo introſpexerit.

Reſtat igitur nobis, quos copia inopes fecit, ut rem quaſi de novo ordiamur, & medicamenta ſæpe a gentibus, alias rudiſſimis, petamus, quorum tamen intelligentia, quod, neſcio an ſat cuſtodite dixerim, vel in eo totam eruditionem noſtram vincit,

quod

quod non ſolum medicina ſimpliciſſima contenti fuerint, ſed eas etjam medelas per multas generationes ſartas tectasque ſervarint, quas labaſcenti valetudini admoverunt, uſuque felici comprobarunt; incertas vero contemſerint, aut etjam oblivioni tradiderint.

§. VIII.

Ceterum, quæ vulgo per Europam frequentari ſolet ſimplicior Medicina, diligentia Medicorum fere omnibus dudum innotuit; inprimis autem Botanicis adcurantibus, factum eſt, ut, dum ad ſingulas cujusque Provinciæ plantas uſus earum apud incolas regionis receptos notarunt, nos jam fere nihil lateat; quamobrem ſicubi incrementa hujus medicinæ ampliora exſpectentur, e re omnino erit, extra Europam tendere, immo feriſſimas adire gentes, ut, quod illis proficuum vel ſalutare judicatur, ſedulo cognoſcamus, nimirum hac ratione medicinam olim ſummopere locupletatam eſſe conſtat. Nam poſtquam Scientia Naturæ, cum incredibili emolumento ſuo, in *America ſeptentrionali* adamari cœpit, naturæ myſtæ ibidem commorantes, otio ſuo non indignum judicarunt ſtudium conquirendi vires & uſus variarum herbarum, etjam ab Americanis barbaris receptarum; gratulabundi accepimus bene multa, illaque incomparabilia medicamenta, quæ bono publico partim dicarunt Viri Clariſſimi *Coldenus* & *Kalmius*, partimque *Bartramus*.

§. IX.

Eſt hic BARTRAMUS colonus Penſylvaniæ, Philadelphiæ accola, Botanices cultor indefeſſus, qui varias plantas pulcherrimas non ſolum detexit, ſed eas etjam ad *Coldenum*, *Collinſonium* & *Gronovium*, aliosque transmiſit, & præterea ſeminum plantarum Americæ ſeptentrionalis annua collectione Angliæ hortos ditavit. Ille nuper nobis dedit obſervatio-

nes

nes nonnullas circa virtutem quorundam Βοτάνων Americæ ſeptentrionalis, anglice conſignatas ſub titulo *Bartam's Appendix containing deſcriptions, Virtues, and uſes, of ſundry Plants of theſe Northern Parts of America; and particulary of the newly diſcovered Indian Cure for the veneral Diſeaſe.* At vero, quum hoc Meletema, paginis tantummodo 7. in 8:vo incluſum, cuivis Medico forte non obvium ſit, & idiomate peregrino conſcriptum, inoffenſe forſitan non legatur; me operam Lectori haud injucundam navaſſe crediderim, ſi idem illud Romana veſte indutum, publicæ luci dedero, pariterque nonnullarum aliarum vires plantarum, recens in America ſeptentrionali detectarum, adjunxero.

Caput. II.

BARTRAMI APPENDIX.

„*Continens deſcriptiones, vires & uſus variarum „Americæ ſeptentrionalis plantarum, inprimis autem In„dorum therapiam Luis Venereæ, nuper detectam ſiſtens.*

1. ARALIA (*racemoſa*), aliis Spikenard, aliis vero Liquiritia pratenſis adpellata, racemos baccarum fert grandes, menſe ſeptembri matureſcentes, eſu dulces & perſalubres victu. Radix balſamica indole ſua commendatur, & ab incolis ad ſananda ulcera recentia adplicatur, ſcilicet, coquunt illam, ſenſim affundendo aquam fontanam, cujus maſſa fit Extractum quoddam mucilaginoſum, uſibus eorum feliciter inſerviens. Præterea radice maſticata, ſuccus deglutitus dolores lumborum tollere dicitur. *vid. N.* 24.

2. ARALIA (*nudicaulis*) vulgo Sarſaparilla nuncupata, radicem longam habet repentem, hiſpanicæ haud abſimilem, etiamſi planta eſt ab illa diverſa, inſignisque uſus. Hujus enim decoctum pro

potu ordinario quotidie propinatum, ad depurandum ſangvinem, & hydropem medendum, præcipue virtutis eſt & efficaciæ, laudaturque uſus ejus externus in curanda Eryſipelate, itemque in ſanandis ulceribus perplurimis. *vid. N.* 23.

3. ERIGERON a nonnullis contra Morſus ſerpentum uſitata eſt planta. Effloreſcit tempore verno ad inſtar Bellidis, altitudinem pedis circiter attingens. Radix ſub ipſa ſuperficie terræ ſerpit, tenuibus fibris ſeu filamentis interſtincta; eſtque guſtu calida. Indi radicem hanc inciſam, contuſam, tumoribus duris frigidis diſſolvendis admovent. (*An Erigeron Philadelphicum?*)

4. SAURURUS (*cernuus*), apud Germanos nonnullos nomine Ariſtolochiæ venit, vel ideo forte, quod figura foliorum utriusque conſimilis videatur. Locus ejus natalis eſt humidus, & ſpicam longam gerit floris albi. Radix ſpongioſa, inſtar junci, in ſuperficie terræ ſubſiſtit. Hæc, ſi in modum cataplaſmatis Bubonibus mammarum adplicatur, vim ſuam maturandi & ſanandi mirifice probabit. Folia ejus ſiccata & in infuſo aſſumta, in doloribus pectoris & dorſi valde proficua erunt. *Radices molliunt, digerunt, maturant, diſcutiunt; paregoricæ ſunt. Clayt. virg.* 153.

5. COLLINSONIA (*canadenſis*), Planta eſt quinque pedes alta, quæ quum decidere coeperit, aut poſt meſſem, odorem ſpargit a fragrantia lupuli non multum alienum. Semina *Salviæ* (ſageſaed) perquam ſimilia habet. Adpellatur præterea a quibusdam incolis *Horſeweed*, vel ideo forte, quod equi illa avide veſcantur, vel etjam, quod ulcera dorſi excoriati probe medeatur. Radix ſolida eſt & nodoſa, multumque commendatur in ſecundinis retentis, ſi inciſa coquatur decoctumque bibatur. *vid. N.* 22.

6. SAN-

6. SANGVINARIA (*canadenſis*) ab Indigenis *Reedroot*, ſeu *Turmerick* vocatur. Folia contuſa ſuccum præbent flavum inſtar Chelidonii majoris. Flores albi primo vere germinant. Radix ſiccata & in pulverem redacta in Ictero commendatur a Domino Coldeno. Doſis erit ℈j in cereviſia ſecunda. Alias etjam adverſus morſum Crotalophori adhibetur.

7. *Virga aurea* ſeu ſpecies illa virgæ aureæ (Golden-Rod) in morſibus Colubri tantopere celebrata, eſt ſpecies elegantiſſima, habetque caulem tenuem, purpureum, pedem unum altum, ſpica floribus flaviſſimis, tertiam circiter plantæ altitudinis partem æquantibus ornatum. Hi flores ex alis foliorum excreſcunt, numero tres vel quatuor, in formam parvarum criſtarum abeuntes. Laudatur hæc ipſa tanquam efficaciſſima in morſibus Crotalophori; nempe herba infuſa ejusque decocto hauſto, ipſaque planta calida vulneri admota. Adhibetur quoque cum emolumento in intumeſcentia colli & cervicis, itemque in doloribus pectoris, ob virtutem ſuam humores viſcidos potenter ſolvendi. (*An* SOLIDAGO *altiſſima*, *ſeu Virga aurea americana hirſuta*, *radice odorata*. *Dill. elth.* 410. *t.* 304. *f.* 391.?)

8. (SERRATULA *ſpicata*), a nonnullis Throat-Wort, ob vires medendi collum exulceratum, adpellata. Radix craſſitiem habet nucis *Heccory* tenuibus quibusdam filamentis intertexta. Caulis quatuor aut quinque pedes altus eſt, absque ullis ramis; foliis vero longis, arctis, alternatim ex ipſo trunco progerminantibus. Flores verſus apicem prominent, longa purpurea ſpica caulem circumdantes. Radix contuſa & infuſa decoctum præbet, vi ſua calida diſcutiente cum emolumento in læſionibus colli laudandum, vel forma gargariſmatis, vel etiam epithematis collo ſuperinducatur.

9. UVULARIA (*perfoliata*) pro ſpecie quadam Sigilli Salomonis pridem venditata, forte ob planorum foliorum mutuam ſimilitudinem; ſed caulis folia perforat, floresque pauciores flaveſcentes lilium quadantenus referre videntur. Pedem circiter unum alta eſt. Radix alba eſt, ſeſeque in formam pedis corvi explicat, quamobrem etjam eodem nomine apud quosdam venire ſolet. Præſtans eſt Radix, forma cataplaſmatis, ad maturanda aperiandaque apoſtemata, præſcripta. *vide N.* 26.

10. TRIOSTEUM (*perfoliatum*) in coloniis noſtris ſeptentrionalibus herba Doctoris *Tinkeri*; in Penſylvania vero *Gentiana*, & regionibus auſtralibus, ubi in febribus acutis & intermittentibus uſurpatur, *Radix febrilis* vocari ſolet. Nobis autem in pleuritide commendanda; ſed apud incolas novæ Angliæ pro emetico adhibetur, operatur potenter, ideoque robuſtioribus, uti ruſticis fortaſſe, præſcribenda; tametſi nobile medicamen poterit eſſe, ſi ab artifice ſcienter commodatum fuerit etjam aliis. *Radicis pulvis, doſi mediocri exhibitus, adverſus febres omnes* intermittentes, *tutum, certum & minime fallax remedium. Clayt. virg.* 142.

11. ALETRIS (*farinoſa*) *Blazing-ſtar* uti ab incolis inferioribus nominatur, ab aliis vero *morſus Diaboli* (Devil'sbit) utrinque ficta denominatione. Folia quatuor ſupra ipſa cæſpite expanſa ſurgunt e radice, quælibet tres aut quatuor pollices (inches) longa & circiter unum lata. Menſe Junii caulem exſerit octo pollices altum cum ſpica floribus decorata ſex pollices longa. Uber eſt proventus ejus in partibus regionis noſtræ inferioribus, e ſolo pingui & ſicciori ſcatens. Radix alba eſt, craſſitiei fere fiſtulæ fumatoriæ, guſtusque amariſſimi. Pretioſa hæc radix venenoſæ fermentationi mirifice reſiſtit, tormentaque illorum ſedat, ſi pulvis ejus ſumatur; vel

vel etjam ſi ipſa radix contuſa & ſpiritu vini (Rum) ſaturata propinatur. Doſis erit cochlear unum, quavis vice, donec dolores remiſerint. *Radix antifebrilis & leniter catbartica morſumque Caudiſonæ ſanat. Clayt. virg.* 151.

12. HELONIAS (*bullata*) *Star-graſſ*, non multum a ſupra dicta abludere videtur, ſed folja geſtat arctiora, acutioraque & hieme præcipue magis flava. Locus natalis eſt humidus, & inter Vaccinia (Hurtle berries), creſcitque abundanter in *J'erſey*, & in quibusdam *Penſylvaniæ* ac *Marylandiæ* locis depreſſioribus. Decoctum ex radice paratum alvi tormina levare fertur.

13. LIRIODENDRUM (*Tulipifera*) communiter Populus dicitur. Hujus corticis Tinctura ſ. Eſſentia interne commendatur in febri ardenti, itemque in intermittenti. Inter boreales incolas vero celebratur ob uſum in podagra & rheumatiſmo.

14. ASCLEPIAS (*tuberoſa*) e radice, quæ altas radices agere ſolet, exſurgunt varii caules piloſi, circiter duos pedes alti, foliis arctis longis circumdati; In ſummitate eorum creſcunt criſtæ latiores, floribus Aurantiorum colore nitentes, quibus ſuccedunt ſiliquæ longæ, ſeminibus planiuſculis refertæ; Semina dum maturuerint, cumque ſiliquæ dehiſcere cœperint, Pappo coronata, ventoque afflata, avolant. Eſt autem hæc planta inſignis in ſiſtendis hæmorrhagiis. Radix in pulverem redacta propinetur in cochleari uno ſpiritus Saccharini; vel potius, uti Indi illa utuntur, Radix inciſa contuſa coquatur in aqua & hauriatur decoctum. *Petrus Kalmius* illam perutilem in paſſione hyſterica prædicat.

15. ORCHIS radicem habet cepæ magnitudini æqualem, uno vel binis foliis ſtipatam, per to-

tam hyemem vireſcentibus, ſex vel ſeptem pollices longis, duosque latis, lineolis albis ab una ad alterum extremitatem ſtriatis. Hæc radix contuſa & auribus admota otalgiam compeſcit & ad apoſtemata aperienda mirifice confert. (*An Arethuſa bulboſa?*)

16. SAROTHRA (*Gentionoides*) vulgo Ground-pine, Cupreſſus ſylveſtris vocatur. Creſcit ut plurimum ad altitudinem palmi. Hujus tenues ramuli undique ſparguntur ex unica parvula radice fibroſa prodeuntes, haud aliter ac noſtrates (Penny-Royal), ſed tenues ſunt inſtar fili vel foliorum pini, unde etjam nomen ſortita eſt hæc ipſa planta. Minuti flores ejus flavi ſunt, abeuntque in parvas ſiliquas rubras ſummitatibus ramulorum inhærentes. Odor ejus graveolens eſt, uti folia pini olere ſolent. Locus natalis eſt Solum vetuſtum argillaceum macrum. Excellenti virtute prædita eſt hæc herba in unguentum redacta cum *Penny Royal*, *Hemlock* & *Henbane*, vel etjam ſola in contuſionibus & contracturis, præſertim ſi adhuc viridis adplicitur; Virium enim ſuarum magnam jacturam facit quamprimum flacceſcere cœperit, vel penitus emarcuerit.

17. GNAPHALIUM (*margaritaceum*) item Cotton-Weed aut *Sempervivum*. Frequentatur in balneis & fovendis tumoribus frigidis, contuſionibus & contracturis; miſceri quoque *Sarothra* aſſolet.

18. LOBELIA (*ſiphilitica*) memorabilis hæc planta e radice fibroſa aſcendit ad altitudinem trium vel quatuor pedum, cum ſpica longitudinis fere pedis unius, floribus cæruleis, caulem undiqueque cingentibus, veſtita. Creſcit in locis pinguibus & umbroſis. Præterea rarior eſt planta in multis partibus regionis. Doctiſſimus *Petrus Kalmius* (qui de hac Planta informatus eſt a Chiliarcha *Jonſſon*, hic vero ab Indis, larga præmiorum meſſe, ad revelandum

dum ſecretum allectis, condocefactus) auctor eſt, radicem hujus herbæ multo perfectius commodiusque mederi Siphylitidem, quam vel ulla præparata mercurialia. Quamobrem etjam Indiani, in univerſum omnes Canadenſes, hac ipſa radice utuntur non ſolum pro ſe ipſis, ſed etiam pro Gallis, inter eos mercantibus, quantumcunque demum lue fuerint infecti. Recipiunt radicis Mp. I, coquunt in aquæ Miij, decoctumque bibunt, incipiendo a Mſs, ſi æger tenuioris fuerit conſtitutionis; hinc doſin augent quotidie, usque quo ægrotus vim decocti laxantem ferre poterit, ſique acciderit, ut purgationi ſuccumbat, ab uſu decocti deſiſtunt per unum vel alterum diem, tum redintegrant potionem, pro re nata, & prout tempus id popoſcerit, donec ægrotus tandem reconvaluerit. Quæ dum aguntur, ipſo decocto lavant ulcera, ſi qua fuerint; ſed, ſi profunda & putrida deprehenduntur, conſpergunt eadem pulvere interioris corticis *Ceanothi americani* (Spruce-tree) quo citius exſiccentur; at, ſi malum fuerit inveteratum, ſumunt decoctum *Ranunculi abortivi*. Veteranus quidam *Sachem* certiorem fecit Chiliarcham Johnſon etjam de alio quodam vegetabili, radice rubra, ramis variis tenuibus octo pollices, ſ. duos pedes longis; ſpica florum alborum, in ſiliquas ſeminum nigras, quadratas abit. Hujus folia noſtratium nonnulli, inquit *Sachem*, in infuſo bibunt, nonnulli autem tabaco mixta fumant; hujusque radicis decoctum *Lobeliæ* anteponendum eſſe contendit idem ille. Interim tamen certum eſt, *Lobeliam* potiſſimum frequentari, eamque porro ita felici ſucceſſu ſuo probatam eſſe, quam quæ maxime.

Sequitur ſpecialius quoddam regimen, obſervandum circa uſum Lobeliæ, in Siphilitide, Chiliarchæ Johnſon *ab Indis communicatum.*

„*Decoctum Lobeliæ* ægroto propinantur circiter „(giils ij) quovis mane, ventre vacuo, ante prandi„um, ut & veſpertino tempore cubitum eundi, doſi „aucta vel imminuta pro ratione virium ægrotantis. „Die tertio balnea inſtituenda ſunt, bis in die repe„tenda, usque dum ulcera probe depurata fuerint, „& quadantenus ſanata, tum lotio iſta ſuſcipi poteſt „ſemel tantummodo in die, donec ſymptomata pe„nitus exſulent. Præterea victus ſemper debet eſſe „tenuis e vegetabilibus, potusque tenuiſſimus, uti „fere in quovis alio ægrorum regimine, excepto „Ptyaliſmo. Sunt hæ obſervationes ſ. cautelæ mi„hi ab eodem ipſo communicatæ, qui mihi totam „hanc reconditam rem adaperuit. *vid. N.* 38.

19. VERONICA (*virginica*) e radice fibroſa producit duos vel tres caules, a tribus ad quinque pedes altos, foliis tribus vel quatuor in uno articulo verticillatim coëuntibus ſtipatos; in apice cujusque caulis ſpica longa florum alborum eminet. Hujus radicis Mp. I coctus in lactis LB. j (Pinte I.) illaque potata pro valido Emetico ab incolis inferioribus habetur.

20. EUPATORIUM (*perfoliatum*). Locus natalis eſt ſolum humidum. Caulis ipſa folia, quæ ſcabra ſunt & acuta, permeat, & altitudinem fere duorum ſ. trium pedum attingit, ſeſeque verſus ſummitatem in ramos explicat, prolixum faſciculum florum alborum progignens, quibus ſuccedunt ſemina papposa a ventis diſpergenda. Hæc herba cocta in aqua, ejusque decoctum hauſtum, pro Emetico in febribus intermittentibus commendatur, uſuque celebris eſt in fovendis membris dolore correptis.

Caput

Caput III.

COLDEN (*Convallader*) Vir magnæ auctoritatis apud Noveboracenſes Americæ ſeptentrionalis, *plantas Coldinghamias in provincia Noveboracenſi Americes ſponte creſcentes deſcripſit in Act. Upſ.* 1743, 1744; quarum nonnullæ mihi videntur eſſe memoratu dignæ reſpectu earum virtutis therapeuticæ.

21. VERONICA (*virginica*) 3. Decocto radicum hujus plantæ frequentius utuntur Americani ad purgandam alvum.

22. COLLINSONIA (*canadenſis*) 8. Radix ad dolores poſt partum valere dicitur, quod in antecedentibus apud Bartramum confirmatur. *vid. N. 5.*

23. ARALIA (*nudicaulis*) 66. Radix odore & guſtu balſamico ab incolis frequenter uſurpatur pro Sarſaparilla, & in omnibus, quibus vulgo Sarſaparillâ uſurpatur, efficacior eſt (ut ſæpius expertus ſum) morbis. Corticem radicis contuſum indigenæ vulneribus adplicant. *vid. N.* 2.

24. ARALIA (*racemoſa*) 67. Radix tuberoſa, craſſa ſucco lacteo, balſamica grato odore; in morbis ſtomachi & pectoris potiſſimum a noſtratibus uſurpatur. *vid. N.* 1.

25. ARALIA (*ſpinoſa*) 68. Cortex hujus guſtu fervidus eſt, & decoctum ejus ab Indis ad hydropem & morbos Rheumaticos uſu venit, & eorum exemplo ab incolis; Eſt inſigne ſudoriferum.

26. UVULARIA (*perfoliata*) 74. Radix cum aqua contuſa & ad vulnus morſus Crotalophori adplicata, in uſu eſt apud noſtrates. *vid. N.* 9.

27. VERATRUM (*luteum*) 80. Radix in uſu eſt apud noſtrates ad colicam.

28. RUMEX (*britannica*) 83. Hæc planta eſt ſecretum magnum noſtris indigenis, ad ulcera phagedænica, ad quod Chriſtianis revelandum quocunque pretio allici non potuerint; ſed felici caſu detectum. Eo etiam vidi *ulcus palati phagedænicum*, in quo os palati pereſum erat, cum ſucceſſu inopinato curatum, lavando ſolummddo ulcus decocto radicis & hauſtu ejus quotidie exhibito.

29. ACTEA (*racemoſa*) 125. Dixit mihi Practicus Medicus ſe ſæpius uti hujus radicibus ad disſolvendos tumores ſcirrhoſos forma cataplaſmatis adplicatis. Quidam vicinus tincturam radicis hujus (pro radice Araliæ, foliis cordatis errore aſſumtæ) exhibuit famulo ſuo, querenti de languore & laſſitudine ſpontanea; agitatus erat præterea ægritudine maxima cum ſudoribus frigidis, tamen valetudinem priſtinam ſtatim recuperavit.

30. GERANIUM (*noveboracenſe*) 171. Decoctum radicis hujus plantæ ad dyſenteriam noſtratibus in uſu eſt.

31. EUPATORIU (*purpureum*) 180. Audivi indigenas uti decocto radicum hujus plantæ in curanda lue venerea.

32. ANTHEMIS (*noveboracenſis*) (*an Anthemis Cotulæ?*) 199. Herba hac noſtrates feliciter utuntur in cataplaſmate vel ſuffimento ad diſcutiendas contuſiones & ſuffuſiones.

33. LIQVIDAMBAR (*peregrinum*) 224. Indigenas uti radice hujus Plantæ in ore maſticata ad ſiſtendum ſangvinis fluxum in vulneribus recentibus, mihi narratum eſt.

Caput IV.

Ex his tantum non omnes in America percelebrari cœperunt, tanquam ſpecificæ adverſus varies morbos.

34. SPIGELIA (*anthelmintica*) Auctore Brounio, decantatiſſimum exiſtit medicamen contra vermes, ſcilicet infuſum herbæ propinatum Cyathis duobus quavis 3 a hora, & deinde Cyathus unus pro doſi. *Hanc medicinam nuper Holmiæ verminantibus pueris felici cum ſucceſſu præſcripſit experient. D. D. Bergius.*

35. SPIRÆA (*trifoliata*) Radicis in pulverem redacti ſcrupuli duo blande per vomitum expurgant. *Clayt. virg.* 163; & æque tuto operantur ac unquam Ipecaçuanha.

36. PHYTOLACCA (*americana*) cujus vires innotuere inde ab Italia univerſæ Europæ usque ad noſtras terras, tanquam facile unicum adhucdum cognitum medicamentum efficax in cancro, ſi ſuccus ejus expreſſus inſtilletur ulceri cancroſo; id, quod crebris experimentis notum eſt teſtatumque. Monendum tamen eſt, quod ſi ſuccus vernus expreſſus fuerit, fruſtra adplicatur: mitis enim tum eſt omnisque acrimoniæ expers, adeo ut teſte Celeb. *Kalmio* ab Americanis tum temporis inter olera recipiatur & aſſumatur; Quod tamen absque diſcrimine vitæ non auſint incolæ, poſtquam rite adoleverit; quamobrem etiam providendum eſt, ſi ſuccus vernus neceſſe habebitur, ut potius ab radice, quam ab herba exprimatur, *vid. Kalm. relat.* 95.

37. POLYGALA (*Senega*) eſt illa radix, qua feri Americani veluti arcano ſe ſuosque curant a morſu Crotalophori, ſi alia bene non ſuccedat. Hanc etjam poſtmodum *Tennentius* inſigni cum emolumento in febribus inflammatoriis adplicavit, quapropter lauto præmio a Parlamento Penſylvaniæ mactatus eſt, quippe, qui vix jactura 3 a 4, centum ſervavit a pleuritide; dum alias 50 ex 100 deceſſerint, uſum hujus radicis negligentes. Fuſius de his actum in

in diſſ. de Radice Senega, in amœn. Acad. quas adeas, Vol. 2. p. 126.

Caput V.

KALMIUS (*Petrus*) Celebris Profeſſor Aboënſium, qui A:o 1747 iter fecit in Americam ſeptentrion. ſatis ſibi non duxit explorare latebras naturæ ejusque dotes pandere, floramque Americanam incomparabili auctu ditare; ſed in eo juxta occupatus fuit, ut, quoad fieri potuit, exploratis herbarum viribus, rei Oeconomicæ itemque Medicæ conſultum eſſet.

38. LOBELIA (*ſiiphilitica*) ejusque afficacia in lue venerea extirpanda ab eo graphice deſcripta legitur in Act. Acad. Scient. Holmenſ. in hunc modum:

„*Lobelia, ut efficax remedium contra luem veneream*
„*a Petro Kalmio deſcripta.*

Fera gens americanorum borealium jam diu experta eſt luem veneream apud ſe identidem graſſantem, parum certa utrum ab Europæis id mali in ſe translatum, an etiam ſupra eorum adventum inveteratum ſit. Quicquid interea id rei ſit, tamen certior factus ſum a fero quodam & immanſveto horum hominum viro, Luem hanc, multo ante, civitates eorum fœdaſſe, quam Europæi adventarant, quippe qua juvenes eorum bellatum euntes contra Americanos auſtraliores, utpote qua latius ſerpſerat malum, hoc morbo infecti rediere. Unde jam hinc multo ingraveſcere cœpit.

Interim tamen obſervare convenit, quod, quemadmodum incolæ horum locorum ſubito hac peſte corripiantur, ita illam quoque extemplo profligare poſſunt; Immo vero, ſi usque adeo prævaluiſſet morbus,

morbus, ut ægrotus inde velut ſemiputris fœtorem ſpargeret, qui alios longe arceret; tamen brevi ſanaretur eo ſucceſſu, ut nuquam in morbum recideret, niſi voluntario auſu eundem ſibi denuo contraxerit. Et hanc quidem medendi rationem incunt medicamentorum mercurialium ignari, eundemque hunc morbum facillimum curatu reputant.

Quum ſuperiori anno in Canadam perveneram, fere nemo, qui feros Americanos adierat, non celebrabat eorum ſolertiam hunc morbum meris herbis propulſandi, ſed querebatur curioſiſſimus quisque, quam difficiles ſint incolæ in communicanda ſua medendi ratione; quippe quæ arcana ſtudioſe ſervant, dum credunt remedia ſua perdere virtutem viresque, ſi forte Europæis innotuerint, ſeſeque deinceps ſpe cadere ulterioris uſus.

Fuere Galli haud pauci, qui auro aliisque incitamentis ſategerunt feros flectere ad aperiendam ſibi hanc medendi rationem, ſed irrito conatu; quin immo miſera experientia didicerunt hac lue fœdati, demum reconvaleſcere ope & liberalitate humaniſſima ferorum horum hominum.

Dum proxima æſtate Chiliarcham W. Johnſon adire mihi licebat, varios de variis horum hominum & locorum rebus ſermones ſciſcitando ferebam. Habitat idem ille medius inter hos feros, quos nullis non officiis ſibi devincire ſtuduit, unde illum quoque veluti patrem ſuum, ad ſuſtentationem eorum mirifice conferentem, adamant; immo familiæ incolarum perplurimæ, quippe dum norint ſe benigne ab eo exceptum iri, omnique re neceſſaria ſibi gratis proviſum, veluti agmine, ad eum duntaxat videndum, ex diſſitis terris confluunt, dum ille in lucro ponit uſus eorum ultro deſervire. Præterea, quod pari cum honore de eo etiam dicendum erit,

ſcien-

ſcientias maximi facit, eisque amplificandis ornandisque omni niſu invigilat. Hunc itaque, quum jam diu inter feros vixit, mores eorum, ſi quis alius, perdidiciſſe, veriſimile eſt. Ergo itaque præter alia aſſeverabat mihi, feros ſcire contagium venereum meris herbis facillimo negotio profligare, cujus rei multa ipſe teſtis mihi narrabat experimenta, in multis adhuc ſuperſtitibus, facta, quorum quosdam usque adeo occupaſſet lues, ut cadaverum more fœtebant aliis ſuper alia ulceribus utrinque depaſti. Nigritarum par, maritus uxorque, æquato morbo fere ad internecionem correpti, intra decem dierum ſpatium ita vires recuperarunt, ut muneribus ſuis ambo fungi poſſent, ſenſimque extra diſcrimen poſiti, ſobolem vegetam procrearunt, ut miſſas faciam alias, hujusmodi narrationes perplurimas:

Jam hinc percontabar, an cuiquam notæ hæ herbæ antivenereæ eſſent, cumque nulli affimarent, rogabam Chiliarcham Johnſon, experiretur, annon ipſe eas explorare poſſet, utpote unus, qui apud feros meritorum vi valebat, indeque totum orbem litterarium in aere ſuo fore ajebam; a quo non abnuit, ſed omnem operam in expiſcanda medicina iſta ſemet locaturum ſpoſpondit.

Hoc animo, ut incepta proſpera eſſent futura, Chiliarcham ſubmonebam, (enim vero curatio morbi mulieribus præcipue commiſſa erat) vellet unam poſt alteram ſingulatim accerſere, unique, nulla alterius conſcia, injungere, ut monſtraret ſibi herbas, quibus adverſus memoratam Luem uti ſueſſent, nec contentus eſſet, hortabar, inſpectione foliorum aut radicis, verum integram herbam panderent.

Ne autem multus ſim in prædicanda Illuſtris hujus viri in extricando arcano indefeſſa opera, feroſque illiciendi ſtudio, ſufficiat dixiſſe, tres harum mulie-

mulierum tandem protuliſſe eandem herbam, cum eadem narratione de medendi methodo. Erat præterea vir quoque inter feros, curatione dicti morbi percelebris, qui, quamquam radices ejusdem herbæ producebat commendabatque, aliam tamen radicum magis laudabat, cujus uſum ac vires ab avo ſuo didicerat, eandemque ſe multo malle, affirmabat.

Interea vero, quænam potiſſimum erant hæ herbæ paucis expediam:

Sunt in America ſeptentrionali quinque ſpecies Lobeliæ, quarum Princeps adverſus Luem veneream una eſt.

Mihi autem, dum denſas ſilvas aſperasque vias peragro, ſarcinam librorum botanicorum mecum portare non licet, quin oportet ita res meas componere; ut, dum ſuppetat papyrus ad inſternendas herbas, tantillumque chartæ, atramenti & inſtrumentorum ſcriptionis mihi ſatis eſſe patiar; nempe memor molis eundo indies creſcentis. Itaque deſcriptane jam ante hæc herba ſit, nec ſatis ſcio, nec, ſi deſcripta eſt, quo nomine veniat, facile dixero. En igitur illam deſcriptam, idque ita jam, ut in bibliotheca botanica appareat, utrum dudum delineata ſit, nec ne. Cumque pleroſque, Botanices gnaros, Latinis terminis aſſveſſe norim, herbam hanc latiali ſermone ſiſtere placuit.

RADIX perennis, fibroſa: fibras plurias albas, lineæ craſſitie, duorum digitorum longitudine plus minus, glabras tanquam e centro emittens.

CAULIS ſimplex (interdum tamen ramos emittens), erectus, diverſæ longitudinis, ab 1 ad 4 pedum longitudinem, communiter tamen 1 ad 2 pedum longitudinem, teres, glaberrimus, lævis, ſubnitidus, pallide viridis aut interdum rubeſcens, præci-

præcipue verſus inferiorem partem, foliatus; folia usque ad ſpicam florum gerens.

FOLIA duplicis generis: Radicalia ſcilicet primo anno, Caulina vero anno ſecundo primum prodeuntia.

Folia Radicalia ovato-lanceolata, ſubacuta, crenato-plicata, glaberrima, utrinque ſubnitida, obſcure viridia cum tinctura purpurei, in petiolos deſinentia.

Folia Caulina per totum caulem ſparſa, ovato-lanceolata, ſubacuminata, inæqualiter dentata, patentia, plura, glaberrima, ſubnitida, in petiolos deſinentia; ad margines puncta albida tantillum elevata ſunt; quid, quod ipſi denticuli ejusmodi puncta albida elevata gerant; nervi in inferna folii ſuperficie longitudinales elevati.

Rudimentum florum ad alas inferiores.

FLORES ſuperiorem partem caulis occupant; pedunculis 2 vel 2½ linearum longitudine inſidentes; quivis flos ſedet ad alam folioli lanceolati, acuti, ſerrati; ſerraturis ſubulatis.

Flores fere erecti, magni, cærulei, magnitudine vix floribus Lobeliæ, flos cardinalis alias dictæ, cedentes.

Calycis laciniæ lineares, acutæ, longæ, ſcilicet 5 ad 8 linearum longitudine, marginibus prope baſin retrorſum flexis.

Reliqua floris ſunt Lobeliæ; vide Characterem in *Linnæi Gen. Plantarum.*

Si fregeris herbam, ſuccus lacteus undique deſtillat. Nonnulli caulium grandiorum farragine radicum gaudent, inſtar radicum cæſpitis.

Folia caulina majora haud raro 4 ſeu 5 pollices longa ſunt, unumque cum dimidio lata. Inferiora caulina folia lanceolato-ovata ſunt ut plurimum.

Folia

Folia inferiora primum e caule decedunt. Interdum plures caules ex una radice enaſcuntur. Plantæque major caulis ſæpe diametri pollicis dimidii eſt.

Sero autumno folia maculis fuſcis plena conſpiciuntur.

Efflorescit herba circa d. 21 Julii, ſeminaque matura ad initium Septembris colliguntur.

Locus natalis humidus ſubmadidus, ad ripas amnium & fluviorum; habetque in vicinis *Eupatorium ſpeciei omnis*, *Lycopum*, *Bidentem*, *Mimulum*, *Chelonem acadienſem*, *Helxinen caule tetragono aculeato*, *Perſicariam urentem &c.*

Guſtum radicis parum abhorrentem a Tabaco ſenſi, quippe qui diutius ori adhæret & vomitum ciet.

Et hæc quidem illa LOBELIA eſt, qua feri communiter ac præcipue utuntur adverſus Tabem Veneream. Curaque perquam ſimplex eſt, uti horum hominum omnis, & peragitur in hunc modum:

Sumunt radices herbarum quatuor, ſex vel plurium, prout violentia morbi id exegerit, easque lavant. Alii recentes radices commendabant, alii vero ſiccatas malebant, ſcilicet quibus ſupra tres annos ſiccatis uſi ſunt multi cum inſigni emolumento ſuo. Coquuntur deinceps radices in vaſe quocunque, parum enim refert horum hominum ubi coquantur, quippe quibus, præter cacabas ex orichalco & æneas, ſuppetant nulli ad elaboranda medicamenta ſua.

Matutinis horis propinatur ægroto, decocti quantum unquam placuerit, aut ipſe potare poſſit, eodemque, per reliquum diei pro potu ordinario, utetur; inde dum alvum ad hypercatharſin ciere cœperit, ut ſæpe fit, extenuandum eſt decoctum, donec id recte ferre potuerit; quæ dum aguntur, ab ebrietate omnino abſtinendum eſt. Potiſſimum autem tenui-

ori victu veſcatur, ac ipſo quidem ex regno vegetabili deſumto, tametſi carne quoque ægrotantem interdum ali liceat: Altero die, itemque tertio, pergit æger eadem via decoctum non ſolum bibens, ſed quotidie eodem etjam ſe totum, & præcipue partes læſas, lavans; continuabit diætam iſthanc per quatuordecim dies, at ſeptimanas tres, ex quibus morbum haud raro ſuperatum experiri contingit.

Si ægrotus ulcerum plenus eſt, ſub curatione ad eadem verrenda adhibetur Geum floribus nutantibus fructu oblongo, ſeminum cauda molli plumoſa. *Linn. flor. Svec.* 424. apud eos creſcens locis humidis. Hujus radix exſiccata, pulveriſata, inſpergitur ulceribus depurandis. Et ſicubi acciderit, ut, dum morbus altius ægrotum obſederit, parum proficiat uſu decocti Lobeliæ, ſumantur radices Ranunculi foliis radicalibus reniformibus crenatis, caulinis digitatis petiolatis. Gronov. fl. virgin. mundatas miſces Lobeliæ, coquas, decoctumque ægro propinas. In his tamen cavendum eſt, ne nimium hujus Ranunculi ſumatur, quippe quo inflammatio inteſtinorum facile oriri poſſet. Decoctum hoc mirifice purgat vomitumque ciet & ſpem omnem ſucceſſus æquat. Sin autem fortius fuerit, veneni naturam induit, haud aliter ac Radix Angelicæ canadenſis purpureæ, quæ acerbum illud toxicum eſt, quo uxores ferorum, a viris ſuis rejectæ, ſe ipſas internecioni dare ſolent, ac cui veneno, ne ulla quidem medicina; quin ipſa præſidia adverſus Caudiſoni morſus, antidotum non eſt.

Erat inſuper alius virorum ferorum, curatione morbi venerei inclitus, ac cujus fidei in revelandis arcanis ſuis multum tribuebat Chiliarcha Johnſon, is, inquam, etiamſi Lobeliæ uſum tantundem collaudabat, tamen majoris faciebat Radices CEANOTHI *Linnæi*, ſeu CELASTRI *inermis, foliis ovatis ſerratis,*

ratis trinerviis. Linn. Hort. Cliff. 73. *Gronov. flor. virgin.* 25. Decocto hujus, in modum Lobeliæ parato, totam peragebat curationem ſuam. Decoctum iſthoc coloris rubri eſt, inſtar ſangvinis. Sin autem morbus nimis invaluerit, ſumantur RADICES *Rubi caule aculeato, foliis ternatis. Linn. flor. Svec.* 410. illæque prioribus miſceantur.

Præterea contingebat mihi noſſe hominem, qui ante aliquot annos laboraverat hoc morbo haud procul ab diſcrimine vitæ, at ope feræ cujusdam mulieris perfecte reſtitutus. Is adhucdum ſervaverat manipulum radicum, cum foliis radicalibus, ſibi tam ſalutarium, quas, dum inſpexeram, omnes memoratæ Lobeliæ eſſe apparebat. Atque his herbis æque inſignes ſtupendæque curationes inſtitutæ ſunt, ac unquam Mercurio, ſaltim cum eo diſcrimine, ut ferorum medendi ratio nunquam in periculum vitæ ægrotum vocet. Sic enim nullum Americanum ferum hac Lue obiiſſe unquam audies, nec ſuppetit ullum exemplum ægroti, quantumlibet hoc morbo depaſti, ſub curatione vita defuncti, neque ullum incuratum abiiſſe meminit quisquam. Tandem ex illis, qui dolenda vice, utramque ſanandi viam, nempe Mercurio, aut hiſcemet herbis reconvaleſcendi, experti ſunt, affirmant curationem per herbas, alteri multo præſtare.

Ego vero, quamquam ſincere optavero, nunquam nobis Svecis opus eſſet Mercurio aut his herbis in propulſanda fœdiſſima Lue; tamen mearum partium, quippe hiſtorici naturalis eſſe duxi, has herbas cum uſu ſuo vulgare, qua in re, ſi quid mitius aut lenius protraxerim, quam hi forte vellent, qui pro nefando morbo, ad terrorem aliorum, omne remedium exeſſe juberent, juvabit tamen & in medium conſuluiſſe, &, ſi, qui nulla culpa ſua peſtem hanc ſibi contraxerint, vitæ miſerorum hominum

 adſe-

adſerendæ, tollendoque malo, meliori mitiorive adminiculo providiſſe.

Porro Medicorum cura erit altius naturam & vires harum herbarum indagandi, emendandique uſum earum & alia, quæ inconditos Americanos adhuc forte lateant, utpote quorum theoria Medica nec dum commendari poſſit, ſufficiat autem mihi, ex ratione muneris Hiſtorici naturalis, viſa auditaque in medium vocaſſe.

Et ſic tandem uſum quarundam herbarum ſiſtere licuit, primum quidem, ut fit, mihi nullius momenti, præter delectationem Botanici curioſi, viſum; Dein vero dum in mentem revoco eorum exprobationem, qui quondam me viderunt herbas colligentem, qua vires & uſum, me & alias latentes, quæſiverunt: Cui bono? cumque coram recordor, qui Naturæ curioſos ludificantes ajebant, ſatis eſſe aliis negotiis impari, muſcos & muſcas legere; ſuppuduit mei homines, quippe qui in itineribus meis, auctaque experientia, meliora edoctus, intellexi, eam demum herbam, quam forte ut viliſſimam ſæpe numero ſpreui, utiliſſimam pretioſiſſimamque fore. Quin didici, illam utplurimum rem, herbam, puta, inſectum &c. vilipendi, flocci naucique primum factam eſſe, quæ, dum uſum & virtutem ſuam probavit, fere omnem æſtimationem longiſſime ſuperaverit. *Conf. anteced. N.* 18.

39. LONICERA (*Diervilla*) eodem auctore commendatur, ut efficax in Gonorrhæa & ſuppreſſione urinæ, frequentaturque in America Boreali *vid. Kalm. Relat.* 40.

40. CHENOPODIUM (*anthelminticum*) ſemina communiter uſurpantur adverſus vermes apud Americanos Boreales, qui inde omni alio anthelmintico ultro carent. *Semina lumbricos e corporibus infantium expellunt. Clayt. virg.* 145.

41. AGRI

41. AGRIMONIA (*eupatoria*) Radix infuſa apud Canadenſes in uſu eſt pro febribus calidis curandis.

42. GEUM (*rivale*) Radix æque frequentatur in febribus intermittentibus, apud Americanos ſeptentrionales, ac apud nos *cortex Chinæ*, adeo ut parum de China ſolliciti, voti haud dubie compotes ſint. *Ceterum D. D. Bergius fidem mihi fecit, raditem hanc pulveriſatam in Tertiana, tantundum a ſe tentatam, ſucceſſu non caruiſſe.*

43. MONARDA (*mollis*) pari quoque modo ſubminiſtratur febribus intermittentibus in America ſeptentrionali, eodem auctore. Adhibetur quoque pro ſtomachico in morbis epidemicis contagioſis quibuslibet. *vid. Kalm. Relation p.* 87.

44. HAMAMELIS (*virginiana*) Decoctum corticis validum uſum præſtat in morbis Ophtalmicis. Auctor ſe vidiſſe ait, ſerum quendam hac medela ſanaſſe virum juvenem, cui lumen per ſemeſtre plane ademtum erat. *Kalm. Relat. p.* 52.

45. IRIS (*verſicolor*) Radix mirifice valet in ulceribus tibialibus, ut & in vulneribus recentibus. *Kalm. Relat, p.* 61.

46. MYRICA, (*cerifera*) Radix in dolore dentium uſum ſuum probatum apud Americanos boreales. *Kalm. Relat. p.* 90.

Præterco hujusmodi alia, ne falcem in alienam meſſem intuliſſe videar, certo certius confidens, Auctorem noſtrum Cel. D. Kalmium nihil omiſſurum, quo hæc omnia niteant in Itinerario ſuo, quod fructuoſiſſimis obſervationibus colluſtratum, propediem gratulabundi erimus viſuri.

§. X.

Hinc jam facile apparere putaverim, quam eximiis

miis medicamentis America ſeptentrionalis ſcateat, quantoque cum damno generis humani nos eadem ignoremus; quin incitemur ad eadem in Pharmacopœas noſtras invehenda, aut etiam in hortis noſtris colenda, ut dum miſeria id exegerit, habeamus, quo ſalvi ſimus. Quid? Quod condoceſimus nihil impedire, quo minus eadem obtineantur in aliis terris exoticis, quæ in America uſu venerunt, quippe, dum ibi locorum inquiſiverimus, quibus incolæ nitantur remediis, ſimulque vegetabilia eorum, tantundem frequentata, innotuerint, abundabit genus humanum multo pluribus eximiisque remediis ingenti cum emolumento ſuo.

§. XI.

Ex allatis, præcipuæ hæ commendandæ erunt, quæ in hortis noſtris facillime coluntur, multoque efficaciores ſunt recentes, quam quæ ex peregrino ſolo diutius exſiccatæ invehuntur; quarum quidem ARALIA *nudicaulis & racemoſa*, utpote ſuccedaneum ſarſaparillæ, ſemet mirifice probat. COLLINSONIA *canadenſis*, quæ ſe guſtui tam ſingularis præbet, quæque tantopere commendatur in *Colica lochiali*, aliquando a Medicis noſtratibus uſu recepta, virium erit procul dubio haud ſpernandarum. LOBELIA *ſiphilitica*, quæ tam ſtupendos edidit effectus in tenaciſſimo morbo illo, qui alias non niſi mercurialibus, eisque haud ſine tormento, cedit, forte non negligetur a Medicis, ſi modo nomen Medici miſericordis mitisve tutare cupiunt. Hæc autem, ubi apud nos coletur, ſeminanda erit in ſolo ſabuloſo minus ſicco. RUMEX *britannica* uti fere unica ad ſananda ulcera antiqua cachectica ſcorbuticorum ſine periculo vitæ, nunquam ſatis æſtimanda erit, ex cujus affini vidimus effectum memorandum, videlicet *Rumice aquatico*, qui pari modo frequentari debet. SPIGELIA *anthelmintica* eo dignior eſt quæ

ex

ex Pharmacopœis noſtris depromatur, quo plures hi ſint, qui vermibus ſæpe numero torquentur. Et licet Pharmacopœæ noſtræ abundent medicamentis Anthelminticis, ſpe tamen hucdum in eisdem poſita, fere ſinguli cadimus ut plurimum. POLYGALA *ſenega* tanquam ſpecificum remedium in morſibus viperarum itemque in morbis inflammatoriis, haud quaquam omittenda eſt, dum tantæ myriades hominum, anno quovis, apud nos pleuritide & peripnevmonia plectuntur. Anno MDCCLIII dum forte N. D. Præſes ex refrigeratione Peripneumoniam ſibi cotraxerat, ſumebat hujus Radicis ℥j pro doſi, ter in die, qua, intra biduum perfecte liberatus evaſit. Singularis hujus radicis ſapor, qui acidus eſt & ſimul calidus, monere videtur, huic aliquid ineſſe, quod fruſtra in aliis medicamentis ſimplicibus quæſiverimus. ACTEA *racemoſa* exhibet nobis medicamentum repellens, unde facile commonefacti ſimus *actæam ſpicatam* noſtratem, in lucis noſtris ubivis creſcentem, defectui hujus ſubſtitui poſſe. PHYTOLACCA *americana* plantanda eſſet in omni horto Pharmacopolarum, ut ingraveſcente morbo mortales tantundem vexante, ſaltim aliquis e miſeria eriperetur. GEUM *rivale* nobis tam familiare & domeſticum plus ultra tentandum eſſet, ut inopes emendæ Chinæ impares, haberent aliquid ſibi ſalutare: Ne dicam alia haud temere contemnenda.

*** *** ***

LXXIII.

ACETARIA,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

HIERON. VON DER BURG.

Oſtro-Gotho.

Upſaliæ 1756. Junii. 29.

Expedita res eſt & parata ſemper, neque egent igne, qui hortos habent, crudis enim cibis facile veſcuntur & coctu facilibus. *Plin. XIX.*

---

§. I.

Machina corporis humani, fibroſis ſtaminibus contexta, Sacris in Litteris veſtimento congruenter ſatis aſſimilatur. Ut enim hoc ſenſim teritur ac veteraſcit; ſic, aſſiduo ſuo labore ac motu, cor, ſangvinem ceteroſque in corpore humores circumvehens, ſenſim obrigeſcit: indies quoque, & magna ſæpe cum vehementia, motu muſculorum voluntario, vitæ conſumuntur ſtamina. Hæc itaque conſtanter ſuſtineri, quotidie oblini, ſolliciteque curari debent, ſi corpori ſano & vegeto firmitatem & robur addant. Inter primaria itaque vitæ feliciter ſuſtentandæ fundamenta, nil

nil potius, præſtantius nihil, quam quod ad victum pertinet. Eluceſcit etiam in eo Summi Numinis clementia, quod in Globo hocce terraqueo, locupletiſſimum nobis conceſſerit penum, ex quo omnia uſui inſervientia depromi poſſint. Maximo tamen hocce quamquam fruimur beneficio, ſaluti noſtræ minus ſufficeret, niſi debito accurationis modo, ſelectionem faceremus, ſecundum propriam cujusvis vivendi rationem, optime inſtitutam & variam. Cibus, partim ex Animali, partim Vegetabili ex Regno, ſumitur; Lapideum vero Regnum, inſtar veneni corporibus, nil alimenti præbet, niſi elementa illius a Vegetabili vel Animali prius ſint adornata. Qvum itaque Animalia non minus, quam Vegetabilia nobis ſint alimento, nullus ideo dubitet, quin hæc inter magna exiſtat diſcrepantia: Nec ſemper in ſumma nutriendi vi, optima virtus latet. Primi in aurea naſcentium rerum ætate homines, Vegetabilia pro cibo potiſſimum & unice adhibuerunt: Adventitius vero ille uſus, animalium carnes devorandi, recentior eſt; aſt, ſuis utrumque alimentorum genus gaudet prærogativis. Meum, B. L. jam ferit propoſitum, de molliori mitiorique illo corporis nutrimento, quod ex Vegetabilibus tantummodo deſumitur, breviter agere, illamque Phytophagiæ partem, quæ menſam, *Acetariis* ſic dictis, inſtruit, levi adumbrare penicillo.

§. II.

Diximus ſupra, animalia æque ac vegetabilia alimentum corpori adfere; modum tamen & gradum hæc inter maxime eiſe diverſum. Carnes nempe, ventriculi beneficio ſolutæ & viribus vitæ ſubactæ, in gelatinam abeunt; dum porro Vegetabilia, eodem negotio, Emulſionis inſtar, elaborantur. Illa etiam, pauca ac conſiſtentia dant excrementa; hæc vero, multa ac ſolutiora: quod optimum eſt

viſu, dum pecora cum feris, e. g. Bovem cum fele, comparamus. Vegetabilia mitiorem generant urinam; carnes vero, acriorem & magis fœtentem illam reddunt: eſt enim urina, ſalſilago illa a ſangvine excreta, monſtrans qualia evaſerint, quæ maſſæ ſangvineæ ſunt admixta. Vegetabilia ſangvinem ſolutiorem, Carnes vero denſiorem & rubicundiorem reddunt; unde etiam animalia carnivora ſunt ferociora; Phytivora autem mitiora. Angli, multum comedentes aſſatas craſſasque carnes, plethorici, rubicundi & ardentes ſunt; contra Itali pallidi ſunt, atque molliori mitiorique corporis habitu gaudent. Vegetabilia corporis augent molem, idque ponderoſius ac ad motum tardius efficiunt; Carnes vero, incrementum minus promovent, leviusque illud reddunt & agilius: conferamus nempe ruſticos Scaniæ campeſtris, quorum alimenti partem pultes conſtituunt maximam, cum Lapponiæ incolis, carnibus plurimum pro cibo utentibus, dum noſtræ aſſertioni quisque ſtatim lubens ſubſcripſerit. Cibus, ex Vegetabilibus paratus, Sangvinem refrigerat; ex Carnibus vero aſſumtis, humores fortius agitantur, & putridi fiunt: unde & auſtrales gentes, æſtuante ſub ſole viventes, plurima ex Vegetabilibus promunt alimenta; dum Septentrionales plerumque omnes Carnium eſu magis delectantur, per longiores, quas traducunt, hyemes: En! rationem, cur nos, tempore æſtivo, carnium haud bene ſufferimus eſum, hyemali vero, optime ex his convaleſcimus. Immo, ipſa etiam Natura, fervente ſub Sirio, crebriorem & quotidianum carnis faſtidit eſum, qui mortalibus incautis febres adferret ardentes. Hac etiam Speciali Naturæ lege, plurima nobis hyeme circumſcripta quaſi & abſcondita ſunt Vegetabilia; quippe quæ tunc, corpus nimis refrigerando, vires facile debilitarent: æſtate vero, Natura e ſinu ſuo hæc profert, & e novo quaſi copiæ

piæ cornu remittit. Ex frequenti carnium eſu, Alcali in ſangvine generatur ſpontaneum, ac juxta hoc, motus ſi corporis negligatur, pectoris labes infauſto augurio erit exſpectanda. Quare etiam *Hippocrates Epidem Lib.* 7. pulmonis obſervavit inflammationem, ex nimio carnium eſu, nec aliunde, ortam: quod etiam *Sponius* poſtea confirmavit, de hodiernis Pariſienſium incolis: confirmat etiam *Redlinus*, Tuſſes, a nimio & pertinaci harum eſu, ortas fuiſſe graves: ut taceam, morbum Anglorum Endemium, vere eſſe Phthiſin, quam, ſuperfluo carnium eſui, quoad originem & progreſſum, præcipue imputandam eſſe, multi hujus temporis Medici firmis comprobarunt argumentis. Huic etiam ſententiæ lucem affert notabilis illa obſervatio, de Agyrta quodam Angliæ, qui nihil aliud præſcripſit ægrotis, præter carnis eſum, iisque omnibus hac ratione Hecticam induxit. Ab antiquis vero temporibus, Medicis non ſolum ipſis, verum & plebejis, optime innotuit, in principio Hecticæ carnium eſum prorſus eſſe proſcribendum, ægrumque pultibus tantum alendum. Nec unquam illi Medico praxis ex voto ſuccedat, cui non curæ ſit, ut Hectica Pulmonali laborans carnibus abſtineat. Id vero obſervationibus ſtabilitum, in Septentronalibus Regionibus & hyemali tempore, præſertim ſi motus corporis frequentior celebretur, minus corpori imminere periculi, ſi carnibus veſcantur incolæ, quam in Auſtralibus & æſtiva ætate, cumque quietum fuerit corpus: Hinc Lappones, quibus carnes in deliciis ſunt, Hectica pulmonali rariſſime, Angli vero frequentiſſime, moriuntur. Carnes uberrimum corpori præbent nutrimentum; Vegetabilia non item; ut vero ſanitas corporis vigeat, juſta erit proportio ingeſta inter & egeſta. Si enim parce nimis nutritionis perficitur opus, extabeſcit corpus viresque langveſcunt, & immedicabilis ſæpe

pe marcor finem impoſiturus erit vitæ: ubi vero juſto uberiora alimenta adhibentur, crudus & indigeſtus evadit chylus, qui vel naturæ beneficio violenter evacuandus, vel in celluloſis tunicis accumulandus, vel etiam, putridam poſt corruptionem, graviora corpori illaturus erit mala: quare etiam cibo luxuriantes, obeſi corporis gravitate, debilitate, laſſitudine, ſomni inquietudine, immo, ad quæcunque officia peragenda inhabili prorſus indole, affliĉtantur; quod ad ventriculi ſtatum pertinet, lingva viſcida & impura, Anorexia & ciborum faſtidium, peſſimæ digeſtionis indicia, cernuntur: quaſi natura eo ipſo indicare voluiſſet, plura in corpus non eſſe ingurgitanda, priusquam ante ſumta bene fuerint digeſta. Corpus autem ſufficienti cibo deſtitutum, appetitu & pervigilio excitatur, ut victum quærat. Motus, per quem aſſumta melius conſumuntur & diſperguntur, appetitum quoque conciliat; Quies autem & inertia, hunc e contrario ſopiunt quaſi & ſufflaminant. Carnes, quo pingviores, eo plus nutrimenti præbent: ex Vegetabilibus vero Olera, omnium minime corpus noſtrum alunt. Qui continuo & forti labore corpus agitant, ut ſervi operarii & ruſtici, haud majori difficultate pinguia larda, quam aulici & ſedentarii Olera, conſumunt atque digerunt. Ambo optime hoc conſervantur modo: ſi vero victum mutamus, & laborioſo olera, otioſo vero ſuccidia, propinamus, nemini vita perſiſtet ſalva, ſed emacerantur; alter, ex defectu alimenti ſufficientis; alter, ex corrupta cibi digeſtione.

§. III.

Vegetabilia Diæteticis duorum ſunt generum, *Sicca* nimirum vel *farinoſa*, & *Viridia* vel *ſucculenta*. Ad *Farinoſa* referuntur *Cerealia* & *Legumina*; ad *Succulenta* vero, *Radices*, *Bulbi*, *Olera*, *Caules* & *fructus*

ctus recentes. Omnia hæc nutriunt, differenti tamen modo, quod in pecoribus optime conſpicitur, quæ ſucculentas æſtate plantas, hyeme vero, ſiccum fœnum conſumunt: alvus enim boum hyeme, a ſicco fœno, dura; æſtate vero, laxa, a gramine recenti. Urina horum, per hyemem, uberioris eſt ſedimenti; æſtate vero, fere nullius. Primis diebus dum tenera carpunt gramina, alvus blande ducitur; autumno autem, cum fœno pro pabulo ſint uſura, in principio plerumque alvi obſtructio ſequitur. Hiberno tempore, obſtructiones in viſceribus boum, ex ſicco hoc pabulo, generantur; quæ tamen æſtivo ſole, per Vegetabilium ſuccos ſolvuntur; diu enim a laniis eſt obſervatum, pecorum hyeme cæſorum viſcera, paulo ante veris acceſſum, concretionibus tartareis atque tuberculis hinc inde eſſe adſperſa; cum vero æſtate herbis recentibus paſta fuerint, raro hæc inveniuntur vitia: quod olim *Sylvius*, *Ettmüllerus*, *Boerhavius*, & plures obſervarunt. Hincque Medici chronicos morbos, eosdemque pertinaciſſimos, ſuccis plantarum, menſtruo quaſi catholico, ſolvere didicerunt. Dalekarli, qui omni fere veſpere pulte veſcuntur farinacea, alvo laborant obſtipata, quare etiam quacunque fere ſeptimana, pani butyro illito aquam affundunt, & hoc juſculum deinde ſorbent. Pecora, quæ hyeme pilis inconditis & denſioribus hiſpida videntur, æſtivo tempore, vegetabilium quaſi plaſtica vi, nitida & quaſi reviviſcentia evadunt. Sequitur itaque ſelectionem etiam vegetabilium eſſe neceſſariam.

OLERA apud Diæteticos nuncupantur, quæ cruda & viridia comedimus Vegetabilia, quæque radicum, ſtipitum, foliorum, aliarumve plantæ partium nomine inſigniri adſolent: præcipue vero per hæc intelligi volumus, 1.) Folia, ex plantis fragilibus, non tenacibus. 2.) Ex inſipidis vel dulcibus,

bus, interdum etiam ex aceſcentibus; amaræ vero, acres & ſtipticæ, omni jure excludantur. 3.) Ex iis, quæ fere ſunt odoris expertes, & minime nauſeoſæ. Hæc denique vegetabilia, vel cruda eduntur, vel cocta; majus, dum cocta ſunt, præbent nutrimentum, quam a crudis ſit exſpectandum; hæc vero ventriculum melius reficiunt, atque ſucco ſuo naturali & viridi, concretiones tartareas feliciter ſolvente, ſalinas quoque & acres, ſangvini inhærentes particulas, abſtergunt; eoque reſpectu, Mundificantium nomine indicantur.

§. IV.

OLERA CRUDA, per ſe plerumque inſipida, oleo & aceto parantur; quare a poſteriori horum condimento, *Acetaria* vocantur: quamquam ſunt, qui ad Acetaria, Robos etiam fructusque acidos conditos referant. Acetaria itaque noſtro ſenſu dicuntur, quæ a plantis viridibus, aceto irroratis parantur, accedunt etiam interdum alia, variique generis condimenta, ſaporis tantum, vel ornamenti, gratia. Folia ſapore, odore, tenacitate, vel vi medica alterante deſtituta, huic optime conveniunt ſcopo; atque ex his præcipue teneriora, quæque adhuc non perfecte evaſerint virentia, ne tenacia admodum & digeſtu ſint difficilia. Ad præparationem vero ejusmodi *Acetarii*, requiritur. 1.) Ut plantas huic aptas diſtincte noſcamus, ne ulla, corpori nocituram adferre valens vim, ſumatur. 2.) Ut teneræ, non maturæ, colligantur plantæ. 3.) Ut, quoad conſiſtentiam, ſint ſucculentæ, vel ſaltem non nimis ſiccæ. 4.) Ut glabræ, non villoſæ, ſint; hæ enim ingrato plerumque ſapore lingvam adficiunt. Harum folia ſollicite a ſe invicem ſeparentur, & dein ſumma cum diligentia, a radicibus, ſtipitibus, ſordibus, vermibus, præſertim a limacibus, hinc atque illinc foliis qui inſident, purificentur: aqua denique

nique frigida terreſtres particulæ abluantur, qua tandem expreſſa, folia majora incidantur. Poſtea, qvum hæc eadem per ſe, magna ſaltem quantitate, conſumi nequeant, mos eſt, oleo copioſiori, atque etiam aliquanto aceti & ſalis, illa perfundere. Horum nempe beneficio, multo meliora evadunt Acetaria.

ACIDUM artificiale, vel naturale, ut ſuccus Citri, &c. putredini & nauſeoſæ corruptioni, a pingvibus ortæ, reſiſtit; quod, æſtivo tempore, dum carnes in alcaleſcentiam abeunt ſpontaneam, optime conſpicitur. Acetum, e cereviſia & præcipue e vino, quæ ſecundam paſſa fuerunt fermentationem, obtinetur; & quo præſtantius fuerit vinum, eo etjam præſtantius inde exiſtit acetum. Nervos ſtimulando adficit acetum, ſpirituoſo ſuo non privatum, viresque vitæ reficit; quare etiam hoc Syncopticorum naribus admotum, illos e medio mortis diſcrimine in meliorem ſtatum reducunt. Acetum & acida vegetabilia, ſangvinem reſolvunt eumque attenuant: hinc acida, in febribus ardentibus, inflamatoriis, ubi ſangvis ſpiſſus ad fines arteriarum ſtagnat, motuque per reliqua vaſa aperta eo celeriori agitatus, calorem efficit vix tolerabilem, præclaram ſubminiſtrant medicinam. Haud diſſimili etiam modo, Acetaria æſtate comeſta, corpus reficiunt ac refrigerant, præſertim poſt carnium eſum, quem ventriculus tandem averſatur; calorem enim, quem hæ efficiunt, illa exſtingvunt, & concoctionem ciborum ſublevando, appetitum quaſi renovant. Ut vero acetum per ſe, ſæpius ſaltem uſitatum, primarum viarum acidum & ſtranguriam gignit, & mucum, qui inteſtinalem oblinit tubum, abrodit; corrigatur neceſſe eſt, oleo, ſaccharo, vel ejusdem generis alio quodam, vi obtundente vel edulcorante prædito. Qui tenuioris ſunt conditionis, & quibus oleum

um recens non ſemper ad manus eſt, acetum, Saccharo tantum admixtum, dulce quodammodo faciunt: ex baccis etiam, quam maxime acidis, ope ſacchari, gratiſſimi fiunt Syrupi & Robi.

OLEUM ex Drupis Oleæ exprimitur, quæ iis habitant regionibus, ubi nec frigus, nec æſtus, ſed mitior cœli temperies, regnat; quod clima Olea habebit, ſi creſcere poterit. Eſtque *oleum*, liquor fluidus, pingvis, inflammabilis, aquæ innatans, ita tamen, ut aquæ per ſe non miſceatur; cujus virtus, fibras emolliendi, alvum lubricam reddendi, expepectorationem promovendi, acriaque involvendi, eximia ſane eſt: ut vero oleum per ſe aceto non miſcetur, ſalia, aliaque corpora, adduntur; etenim vel manna, ſaccharum, fel, vitellus ovi, &c. mixtionem oleoſorum cum aquoſis ſimul adjuvant; quare recentiorum coctricum inventum eſt, ex ovo, igne admodum indurato, vitellum eximere, quem in patina conquaſſant, & ſubinde acetum infundentes cum pauxillo ſale, bene hæc & ſæpius agitant, ut oleum ſpiſſius evadat, quod denique foliis ſuperfunditur. Præterea nutriendi pollet oleum vi, dum probe a liquoribus corporis humani fuerit ſolutum, v. g. Amygdalæ, quantum quidem ad oleum, quod ſatis notum eſt, optime nutriunt; &, ſi cum aqua diu terantur amygdalæ, emulſio fit, quæ chylo ſat congruens, ſtatim vaſa lactea intrat, & immutata fere, ſincerum & integrum dat ſangvinem: ſi autem prelo ſubmittantur hæc ſemina, oleum exſudat, quod omnium optime monſtrat emulſionem ex oleo, aqua intime mixto & ſoluto, exiſtere: porro, ſi emulſionem aliquamdiu in loco quieto conſtituamus, cremorem induit, qui ad butyri ſimilitudinem crebra agitatione tranſit; hoc vero, oleum animale de lacte, (juſto dicatur,) & bibulo mixtum pane, ſalivam abſorbet, unde maſticatione diu peracta, lactis

ſpeciem

ſpeciem præbet, quod chylus ore paratus haud immerito nominatur. Illud vero oleum, quod Acetariis adjiciatur, recens & optimæ indolis erit; vetus enim & vitiatum maxime eſt nocivum, &, quoad internam conſtitutionem ac vim, plane mutatum; adeo ut ab oleo craſſo, fiat tenue; a blando, acre; a dulci, amareſcens; ab inſipido, rancidum; a hyalino, flaveſcens; ab anodyno erodens; a laxante inflammans.

SAL Acetariis commixtum, Salivam movet & quaſi allicit; ſaporem quoque auget, cum firma ſtet regula: *nullus ſapor ſine ſale.* Præterea ſecretionem promovet urinæ, ita ut ſuccus Olerum, faciliori modo, vitioſum a ſangvine, per ductus hos excretorios, abluat. Hinc miſcentur Acetaria cum oleo, aceto, & ſale optime pulveriſato; vel etiam cum Encraſicolo (Anjouvis) piſce illo, qui ſale bene ſaturatus, in culinam, ciborum inter condimenta, infertur.

Præter jam allata, elegantiores menſæ interdum etiam addunt vegetabilium quasdam ſpecies, quæ grato ſuo ſapore delicias augent; ſuntque potiſſimum ſequentes: *Artemiſiæ Dracunculi* folia, vel folia *Poterii Sangviſorbæ*, *Cerefolii*, *Fœniculi*, vel flores *Tropæoli*, *Bugloſſi* & *Primulæ*; non folia Tropæoli adjiciantur, nam palato licet ſapore placeant, faſtidioſa tamen, ob villoſitatem ſuam, lingvæ ſunt: Acetariis quoque admiſcent quidam *Meliſſæ* & *Ocymi* folia, quæ, licet fragrantia, minus tamen, niſi parciſſime ſumta, arrident. Hæc omnia intime miſcentur, dum ex his, Acetaria ſic dicta parantur, quæ æſtivo tempore nos maximopere reficiunt, præſertim, ſi cum Sarcophagia oppletum fuerit corpus: Vegetabilia, pro Acetariis uſurpata, varia ſunt; & ſi ad Indorum uſus obſervationes ſe extenderent, longe plurima eſſent: hinc illa tantummodo conſi-

derare, quæ apud nos & in Europa frequenter obveniunt, e re eſſe duxi.

1. LACTUCA *ſativa*, omnibus aliis præſtantior, gratior, atque uſitatior, pro Acetario eſt; hæc enim inde ab initio temporum maxime eſt frequentata: quare etiam a Galeno, *Herba veterum ſapientum* vocatur. Ex hac Planta, culturæ mangonium ſequentes protulit varietates:

Lactuca intybacea. *Tabern. icon.* 423.
Lactuca maculoſa. *Baub. pir.* 123.
Lactuca romana longa dulcis. *Baub. hiſt.* 2. *p.* 998.
Lactuca criſpa. *Baub. pin.* 193.
Lactuca capitata præcox rubra. *Boerb. lugdb.* 1. *p.* 82.
Lactuca capitata e rubro variegata. *Boerb. ibid.*
Lactuca ſvecica oblonga. *Boerb. lugdb.* 1. *p.* 83.
Lactuca ſvecica vireſcens. *Boerb. ibid.*
Lactuca ſvecica hypocrateriformis. *Boerb. ibid.*

variasque alias, de quibus evolvatur Bœrhavius loco citato. Inter has vero varietates ſeu ſpecies Lactucæ, omnes capitatæ pro optimis habentur: interiora enim illarum folia molliora ſunt, qvum ab aëris vi fuerint ſervata. Omnes Lactucæ ſuccum ferunt lacteum, qui alias ſuſpectam & malignam ut plurimum indicat indolem; ſi forſan Campanulæ plurimas ſpecies excipiamus; eſt tamen hic ſuccus, noſtra in Lactuca, tam iners, ut nullum ex illo metuatur periculum. Non tamen ideo promiſcue quis capiat has ſpecies; nam *Lactuca viroſa*, æque ac *Lactuca Serriola*, ſucco gaudet veneni pleno ac ſoporifero; & Auſtralibus in regionibus, ubi locus harum natalis eſt, narcoticam illam & valde noxiam vim exercuerunt, cum ab ignorantibus, olerum manipulis forte fuerunt immiſtæ. Uſus Lactucæ noſtræ ſativæ eſt, ut mundificans, ſangvinem abluere; quar

quare etiam, qui impuram habent maſſam ſangvineam, & mane lingvam ſiccam, viſcidam, & immundam obſervant, per diligentem eſum Acetariorum, hæc incommoda evaneſcere deprehenſuri erunt: ſublata enim cauſſa, tollatur etiam effectus, neceſſe eſt. Purificat etiam pariter ac refrigerat ſangvinem, diatheſin alcalinam ſolvendo & abluendo, ac Orexin non minus hoc modo excitat; ut enim impura lingva cibum non appetit, ſic & ventriculus cruditatibus impletus, cibum averſatur. Nimius autem Lactucæ eſus Veneri tantum reſiſtit, quantum alcaleſcentia eam excitat. Hiſtoria enim Lobelii ſat nota eſt: ad præcellentem ſummæque dignationis Virum Angliæ, prole carentem, acceſſit hic ipſe, &, dum Lactucam omni veſpere eum conſumere animadvertit, hunc victum prohibuit, ſi unquam nepotes exſpectaret: conſilium quoque hoc exſecutus poſtmodo; intra unius anni ſpatium, uxorem deſideratiſſimo fœtu gravidam vidit. Hæc Lactucæ vis, Venerem enervandi, olim etiam Romanis nota fuit; quare tantam in deſvetudinem venit, ut a nemine unquam ederetur, & Eubolus Comicus *mortuorum cibum* illam appellitaret. Poſtquam autem *Cæſar Auguſtus* deſperata Hypochondriaſi fuit vexatus, (quem morbum ex obſtructione viſcerum oriri, ſæpius obſervarunt varii,) & Antonius Muſa, Lactuca cum aqua mixta, victu vere tenui, immo tenuiſſimo, Auguſtum curavit, eoque ipſo ſtatuam ſibi Romæ erectam meruit, Lactuca priſtinum ſuum pretium recepit. Hæc veſperi conſumta, tranquillum facit ſomnum, non tantum ob humectantem & refrigerantem vim, verum etiam ob ſuccum lacteſcentem, qui, quamquam parum Narcoticus, aliquid tamen ejusmodi *eſt* virtutis, quæ in Lactuca viroſa adeo eſt ſaturata; ut Romanorum experientia conſtat: & hinc illam veſperi ad cœnæ finem ederunt; de quo Poëta:

Gratia nobilium, requies, Lactuca ciborum.

Et *Galenus* de ſemetipſo narrat, quod, ingraveſcente ætate, dum ſomnus evaneſceret, omni veſpere Lactucam comederet. Qvum vero Lactuca parum nutriat, a ſedentariis præſertim, apud nos æſtimatur; a ruſticis iterum & bajulis, prorſus contemnitur; quare & ruſticus, ut hiſtoria eſt, a Domino ſuo ad cœnam invitatus, dum Acetaria offerebantur, regerebat; gratias Tibi ago, gramina non edo. Et, ut Orexin excitat Lactuca; eo, quod tubum inteſtinalem purificet, hæc, quæ Auguſti tempore ad finem cœnæ, circa principium hujus, Domitiano regnante, edebatur. Hinc Martialis cecinit: Epig. L. XIII. xi.

Claudere quæ cœnas Lactuca ſolebat averum;
Dic mihi, cur noſtras incheat illa dapes?

Germanus etiam ruſticus, dum a quopiam invitabatur ad menſam, & patina Lactuca oppleta, ei offerebatur, interrogabat: cui bono hæc eſſent? Reſp. appetitum excitandi gratia; regerebat vero ille: adeoque in re præſenti non opus eſt, detur poſtquam appetitum explevi.

2. SCORZONERA *Picroïdes*: Terracrepola Monſpelienſibus in Acetariis frequens eſt teſte Clariſſ. Sauvageſio; nobis non dum uſu recepta, cum etiamnum Hortis tantum Botanicorum apud noſtrates innotuerit.

§. V.

3. LEONTODON *Taraxacum*. Folia illius primo vere colliguntur, priusquam de terra plane ſint exorta, & viridatem acceperint; exſtirpetur & abjiciatur radix, foliis vero lavatis, oleum, acetum, & pauxillum ſalis, ut antea dictum, ſuperinfundantur. Hæc, quæ diu in Auſtralibus uſurpata ſunt regionibus, nuper etiam in noſtras culinas ſunt introducta; ineunte præſertim vere, & priusquam

Lactucæ

Lactucæ tempus adfuerit. Hoc inſipidum fere juſculum, pro Acetario etiam propinari poteſt; ſed guſtu & tenacitate magis ingratum, Lactucæ cedit: ſangvineam tamen maſſam optime purificat *Taraxacum*; urinam quoque fortius, quam ullum apud nos uſitatum Acetarium, impellit; quare etiam infantes, veſperi hoc conſumentes, lectum permingunt: hinc *Lectimingæ* & *Urinariæ* nomen apud Lobelium ſortitur, Gallis *Piſſenlit*, Holland. *Piſſe bedde.*

4. CICHORIUM *Endivia.* Folia primo vere germinantia, ad apices filo nectuntur, arena vel terra teguntur, ne violentia aëris lædantur; quo beneficio interiora folia albeſcunt, mollia & ſucculenta evadunt, & deinde in Acetariis, ſimiliter ac Lactuca, uſurpantur. Hæcce folia, longo temporis intervallo, ab Italis ſunt adamata; rarius vero adhuc in nobiliorum noſtratum menſis obveniunt, quorum hortulani per Meridionales regiones iter non fecerunt. Hoc Acetarium acres humores per urinam diluit; & præcipue ob vim laxantem, commendatur.

5. VALERIANA *Locuſta*, ab hortulanis noſtris Winter-*Rapuncel* dicta, in hortis noſtris colitur, creſcit etiam vulgariter in Scania, juxta Holmiam, & alibi rarius, ubi noſtro ævo, aniculæ eam colligere, & cum reliquis ad Acetaria paratis oleribus venditare, cœperunt. Hæc planta annua, ſponte ſeritur autumno, & foliis ſuis radicalibus ſub nive per totam hyemem vireſcit; vere autem incipiente colligitur, & modo antea dicto uſurpatur; eandem quoque ac Lactuca, pollet virtutem, humores nempe acres corrigendi & demulcendi.

6. SEDUM *reflexum* & *rupeſtre* coluntur in Germania & Belgio pro acetariis; ſapor nitroſus illi, ideoque miſcetur Lactucis, nec per ſe facile asſumitur.

7. CYNARA *Carduncelus* nuper apud nos in magnatum hortos, ab Auſtralibus regionibus introducta eſt; quæ bene etiam hyeme ſervetur, ne vis frigoris illam adurat. Caules autumno humentur, ut albi evadant, teneri, & ſuccoſi, donec in Acetariis edantur.

8. ERYNGIUM *maritimum*, ad littora noſtra maritima creſcit, idque in arena, ſub qua longos; altos & ſucculentos turiones, vel caules & pedunculos effert; qui etiam non ſine voluptate, in Acetariis edi poſſunt, quamquam noſtratibus adhuc in uſum haud venerint; virtus illorum, præter communem cum antecedentibus, aphrodiſiaca eſt, Auctoribus omnibus familiariſſima.

9. BRASSICA *Rapa*: Si radices illius hyeme in arena vel cella collocantur, albos turiones cum foliis flaveſcentibus per totam hyemem ſupra arenam emittunt, quæ folia inter Acetaria uſurpantur, cum dulcia ſint & guſtum ſatis jucundum præbeant, utque ſuccedanea ſumuntur, dum alia olera non inveniantur.

10. BRASSICA *oleracea rubrâ*, hiberno etiam tempore, quamvis in caſu neceſſitatis, pro Acetario inſervit, dum exteriora folia extirpantur, & interiora transverſim inciduntur, vel etiam ſubtiliſſime runcinantur, & cum oleo, aceto, & ſale, ut relinqua, parantur.

11. APIUM *graveolens dulce* ſive *Cellerie* Italorum: Radix per hyemem ſervatur, ſuperinjecta arena, in cella, quæ in ſubtiles ſecatur lamellas, & in mixturam ex oleo, aceto & ſale immittitur, atque in menſis lautioribus editur; minus tamen aliis, quam qui gulam habent doctam & ingenioſam, (ut Petronii locutione utar, vel Martialis,) hoc Acetarium eſt gratum: interim vero probe notandum, quod omni-

omnibus, morbis nervorum laborantibus, maxime ſit noxium.

12. CAUCALIS *major* in Oriente, ut Acetarium, editur; teſte *Bellon. Itinerar.* 201.

13. LAPSANA *communis* Conſtantinopoli fere eodem modo conſumitur; etenim antequam floreat, cruda Raphanum ſapit, cocta vero amareſcit *Bellon. itin.* 303.

14. ERYSIMUM *Barbaræa*, (noſtratibus Winter-Sallade,) vulgariter apud nos, quemadmodum etiam in hortis, creſcit; per totam hyemem viridis, ſuisque conſpicua foliis, quæ communiter ad Acetaria colliguntur; ſcorbuticis præcipue commendatur, cum ſangvinem perpurget, & ſalinum acre per urinam evacuet.

15. COCHLEARIA *officinalis* viridis etiam omni hyeme in hortis noſtris perſiſtit; cujus folia, quamvis aliquantum acria, ſcorbuticis tamen digna, quæ optime commendentur.

16. CUCUMIS *ſativus*, cujus fructus immaturi in menſas hybernas conſervantur, & pari modo in Acetariis eduntur, quæ bene ventriculum reficiunt atque diatheſin alcalinam prohibent: ſed ſi copioſe nimis eduntur, corpus enervant & tranſpirationem minuunt. Præcipue itaque his abſtineant omnes, qui febribus obnoxii ſunt intermittentibus: præterquam enim quod plures extant obſervationes, unam in Secretario quodam Holmiæ habemus, qui cucumeribus optime delectabatur, & ſupra viginti annos febre intermittente quovis vexabatur anno; nec ab ejusmodi deliciis, quamquam æger, unquam deſiſtens, morbo nominato vitam perdere coactus eſt.

17. BETA *vulgaris rubra*: cujus radix coquitur & conditur, atque ad hyemale tempus ſic conſervatur; quæ, rubro ſuo & refrigerante ſucco, bonum & ſapore gratiſſimum evadit Acetarium.

18. PORTULACA *oleracea*: cujus ſtipites etjam conditi, ad hibernas menſas ſervantur: in Acetariis grati ſunt, qvum ſucco uberiori, quam ſolido, ſcateant. Eſt illa *Portulacæ* vis, quod concretiones calcareas ſolvat, ita ut pavimenta lapidea, in quibus per autumnum adſervatur, ſucco illius conſpiciantur quaſi eroſa.

Acetaria hæcce omnia Orexin excitant, diatheſin alcalinam impediunt, lingvam & inteſtina ſordibus liberant atque mundificant, ſangvinem refrigerant, concretiones tartareas & obſtructiones ſolvunt: Sedentariis, hypochondriacis, ſcorbuticis, & reliquis morbo quodam chronico afflictis, maxime ſunt utilia: præcipue vero illis placent, qui ſangvine fervido, inquietudine ſomni, faſtidio ciborum; climate nimis calido, & ingenti calore æſtivo, corporis labem contraxerunt.

LXXIV.

PHALÆNA BOMBYX,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propoſita a

JOHANNE LYMAN, LAUR. FIL.
Fierdhundrenſ.

Upſaliæ 1756, *Decemb.* 4.

VESTES primum ab hominibus uſitatæ fuere, ut tegerent corpus, & injurias ab illo repellerent externas, dein ut illud ornarent. Veſtimenta, quæ naturæ maxime apta ex *pellibus* Quadrupedum conficiuntur; puriſſima vero Lintea ſunt & ſimilia, quæ ex cortice plantarum, inprimis *Lini* parantur. Illa inſerviunt præcipue contra frigus, hæc inprimis contra æſtum. Ambo hæc veſtimentorum genera abſolvunt plerorumque gentium indutus. Sed cum luxus non adquieſcat in utiliſſimo, in id totus quantus nititur, ut adquirat id, quod pretioſum eſt, & ornat; emit itaque æque care pretioſum, ac illud, quod ſumma utilitate ſeſe commendat. Indi exiſtimarunt ſe inveniſſe gratam quandam materiem in fructu *Bombacis* & *Goſſypii*, idque eo magis, qvum ipſa natura hanc producat absque eorum induſtria. Hæc etiam materia ceteris adhuc cognitis mollior erat.

Aliam iterum veſtimentorum materiem, eamque leviſſimam atque ſplendidiſſimam detexerunt incolæ Aſiæ borealis, nimirum ex *Serico*.

Hac de re in præſenti negotio uberius agere conſtitui, cum cultus hic luxui perdilectus ſit, quo honoratiores, cortice quaſi nobiliori, a plebejis diſtingvuntur. Si omnes & ſinguli in eo conſpirarent, utiliſſima eſſe quærenda & retinenda, Serico quidem carere poſſemus; Sed qvum ritus & conſvetudo (*la mode*) nullas ferat demonſtrationes, conſultius eſt concedere, quam opinioni ſuæ, licet veræ, præfracte inhærere.

Oeconomi hujus ævi calculum fecerunt, quantum pro ſerico aſportando in Sveciam quotannis impendatur, inque his b. m. M. Trievald *a)* demonſtravit illud longe lateque ſuperare pretium ferri, quod quovis anno in patria conficitur. Et Clariſſ. E. G. Lijdbeck, Lundenſ. Prof. Celeberrimus, in oratione coram Acad. Sc. R. S. computavit ſerici crudi 20000 libr. in Sveciam quotannis inferri, quod ad minimum facit 240000 thal. arg. ſi quævis libra 12 th. arg. æſtimetur *).

Hanc itaque rem intactam relinquere diutius, eo minus convenit, cum in Patria artes manuariæ & œconomia tanta hodie coli cœperint induſtria. Haud itaque dubito, me opus ſuſcepiſſe gratum, licet vires meas tenerrimas ſuperans, ſi paucis verbis, quod alii diffuſo dicendi genere, conatus fuerim adumbrare BOMBYCEM, ejusque culturam in patria etiam poſſibilem.

Heic tamen obſervaſſe juvabit, me tantum ea expoſiturum, quæ ad forum Hiſtoriæ naturalis pertinent

---

a) Act. S. R. S. 1745.

*) *Vide ejus orat. die XVIII. Oct.* 1755 *habit.*

tinent, cetera enim relinquo œconomis noſtris de patria optime meritis, qui penſum ſuum hac in re fere abſolverunt. Nec me fugit, nominatum Triewald ex profeſſo, ut dici ſolet, propoſuiſſe Hiſtoriam horum inſectorum in *Actis Holmenſ.* pro anno 1745, adeo ut Optimis Auctoribus hac in re jure omni adnumeretur; ſed cum omnibus ad manus non ſit liber pretioſus plurium voluminum, vulgus vero deſideret breviſſimam viam hoc in negotio, ſolum in id operam collocabo, ut ex auctoribus optimis & obſervatione propria, proponam compendium hiſtoriæ hujus inſecti perbreve, ſed forte ſufficiens.

Manebo itaque præcipue in illis, quæ maxime neceſſaria ſunt, nimirum in Bombycis hiſtoria ejusque cibo, ſcilicet Moro.

Anatomiam Bombycis ſicco pede prætereo, qvum optime delineata ſit a *Malpighio* aliisque. Præterea exiſtimamus vulgum æque poſſe carere hac cognitione, ac agricolæ, ignorant Boum atque Cerealium Anatomiam.

CAP. I.

Vero ſimile eſt Chinenſes primum inveniſſe ſericum, cum in hac orbis parte Bombyces ſolum reperiantur ſpontanei, & natio hæc, inter gentes, naturam omnium maxime imitari ſtudeat. *a*) Poëtæ priſci exiſtimarunt gentem quandam, nomine Ser vel

a) *In Aſia & copioſe in China reperitur etiam alia Phalænæ larva quæ necit folliculos ſerici, magnitudine inſignes ex quibus fila interdum plurium orgyarum extricari poſſunt, hæc firmiora & tenaciora ſunt, ſed difficile ad ſinem perducuntur, ideoque etiam communiter carminantur; hæc ſpecies quæ nominatur Phalæna Atlas, conſumit ſolia citri, delineata eſt in Pet.* gaz. t. 8. f. 7. & Merian. ſurin. t. 52 & *forte 65, quæ etiam Americæ eſt alumna.*

vel Seres primum detexiſſe & coluiſſe hoc lanuginis genus, unde forte nomen agnoſceret. Sed cum dicant ſericum latere in fructu arboris cujusdam, fieri potuit ut confuderint Goſſypium cum ſerico; hanc tamen quæſtionem noſtram non facimus, ſiquidem noſtrum non tangat propoſitum. Deinde cultura ſerici e regno Chinenſi per varias regiones ad Perſas pervenit, hinc vero poſtea ad Græcos Alexandro Magno bella adverſus Perſas gerente. Græci tum primum obtinuerunt Bombycis cognitionem, ſed non didicerunt artem manuariam atque œconomicam ſericum præparandi. Dum vero ceteræ artes atque ſcientiæ, hinc ad Romanos pervenerunt, hæc etiam, licet imperfecta, acceſſit. *Juſtinianus* prudentiſſimus regni occidentalis Imperator, perſpiciens quantum lucri Perſæ, per ſericum ex ejus regno ceperunt, A. 533 duos miſit nuncios, qui apud eos hanc perdiſcerent artem & ſecum domum portarent Phalænas Bombyces, ſed cum hæ in itinere perierint, opera hac vice irrita fuit. Propterea iterum alii profecti ſunt, qui ova earum adſportarent, & tum primum limites occuparunt Europæ. Initio tamen inſtitutum impediebatur, adeo ut cultura ſerici non prius, quam Anno 1130 ad Siciliam, ſub Rege *Rugero*, pervenit, qui poſtea hanc artem propagandam curavit in nuperrime adepto regno Neapolitano, unde poſtea in Italiam, Hiſpaniam, Galliam & Boruſſiam migravit.

CAP. II.

MORUS Bombycis proprius, ſapidiſſimus & ſaluberrimus eſt cibus, & ubi illa creſcit ibi etiam coli poteſt ſericum. Satis ſuperque nobis conſtat Bombycem veſci poſſe foliis Lactucæ, Cichorii, Leontodontis, Ulmi & Urticæ, teſte quoque *Bellonio* in Æthiopia, foliis Ficus. At vero ex hoc victu magis

magis fragile Bombyx net ſericum, ipſe languidus, minus nitidus evadit, ſæpeque emoritur. Qui itaque ſericum obtinere vult nobilius, neceſſario ſibi adquirat Moros, quibus Bombyces ſuos alat.

Morus eſt arbor affinitate quadam conjuncta cum Urtica, floribus maſculinis diſtinctis a femininis, quatuor ſtaminibus atque duobus piſtillis *a*). Quædam Mori ſpecies marem & feminam in una eademque gerunt arbore, quædam in diverſis. Arbores veræ feminæ baccas ferunt, maſculis licet deſtitutæ, quo in caſu calyx evadit ſucculentus, baccamque mentitur, non vero producit pericarpium pulpoſum. In *Spec. Plantar.* enumerantur variæ quidem Mori ſpecies, ut *Alba*, *Nigra*, *Rubra*, *Tartarica*, *Indica*, *Papyrifera*, *Tinctoria*, an vero duarum poſtremarum folia arrideant Bombyci, adhuc nos fugit.

Morus alba in China ſponte creſcit, quæ habetur pro ſolo natali Bombycis. Hinc credere fas eſt, hanc Bombycum naturæ maxime convenire. Apud nos vero in Hybernacula per hiemem introducitur, at in Scania ſub dio creſcit non infrequens in hortis; ſed quamdiu noſtrates in Bombycum cultura operam minus collocarunt, hæc ſpecies ſusque deque habita fuit, propterea quod baccæ ejus fatui ſint ſaporis. Ex Obſervationibus meteorologicis conſtat: hyemes apud Chinenſis juxta Peckin, ubi etiam hæc ſponte provenit, æque gelidas eſſe ac apud nos; unde etjam facile concludimus, illam etiam noſtrum ferre clima. Idem teſtatur N. D. PRÆS. in Itin. Scanico, *b*) obſervans, Mori hanc ſpeciem, ne quidem ſub dio, in Scaniæ hortis periiſſe per intenſiſſimum gelu Anno 1739 & 1740. Folia Mori Albæ teneriora

---

a) *Cfr. N. D. PRÆS. Gen. Plant. edit. Vta N:o 936.*
b) *Cfr. Ejusd. It. Scan. pag* 83.

riora ſunt ceteris, facilius itaque Bombycum recens natorum dentibus conteruntur. Ex allatis negari nequit hanc arborem ferre poſſe clima Scaniæ meridionalis, Blekingiæ & Hallandiæ; quæ regiones utique ſufficerent ad ſuſtentandos tot Bombyces, quot ſerico producendo opus eſt in Svecia.

Morus nigra, quæ eſculentas ſapidiſſimasque fert baccas, etiam Bombyci eſt victui, licet paululum duriora & craſſiora ſint ejus folia. Frequens eſt hæc in hybernaculis Sveciæ ſuperioris, ſed præcipue hortulani arbores feminas eligunt, cum mares baccis careant. In Scaniæ hortis ſub dio modicam fert hyemem. Sed cum ſæpius in Svecia intra quindecim aut novendecim annos atroces inſurgant hyemes, gelu aduruntur, quemadmodum intra Annos 1739 & 1741 accidebat. Tunc omnes fere arbores Scanicæ, præter unam in foro Yſtadenſi conſitam, ita lædebantur, ut ſubſequente æſtate nulla promerent folia. Hinc maxima pars incolarum, Moros ſuas ut deperditas amputarunt. Alii hoc negligentes cum fructu reperibant, has ſubſequente æſtate 1742 regerminare & foliis veſtiri c). Sic etiam hæc Mori ſpecies cum lucro ſeri poteſt in meridionalibus Sveciæ provinciis; ſed obſervaſſe juvabit, hanc magis ſucculenta delectari terra quam ceteras, littoraque amare ventis expoſita.

Morus rubra Americam ſeptentrionalem, ut ſolum natale, agnoſcit. Hæc majora quam præcedentes exhibet folia, molliora vero quam Morus nigra, ſed duriora quam Morus alba. Unde etiam quando harum trium Mororum folia Bombycibus apponuntur, primum devorant folia Mori albæ, dein eligunt rubræ, ultimo nigræ. Ex Botanicis conſtat Morum rubram ad Quebecum usque ſponte creſcere, ubi hyemes

c) *N. D. PRÆS. It. Scan. p.* 261.

hyemes æque gelidæ ſunt ac in Svecia. Hoc impulit N. D. PRÆSIDEM una cum L. B. S. C. BJELKE præter CETEROS ex Ac. Scient. Holmenſ. ad proponendum, ut aliquis rerum naturalium cognitione imbutus, ad Americam Septentrionalem mitteretur, qui inter alia detegeret, num hæc in Svecia cum fructu ſeri poſſit, & quale inde ſericum neat Bombyx. Hoc iter periculi & laboris plenum in ſe ſuſcepit Cl. D. KALM, hodie Aboënſium Profeſſor Celeberrimus, & ita abſolvit, ut jam, ſub dio, in variis noſtris hortis egregie adoleſcat Morus hæc. Sed cum ab eo tempore intenſa adhuc nulla apud nos exſtiterit hyems, certi quid hoc in negotio ſtatuere non valemus. Interim nobis conſtat, hanc exhibere Bombyci ſvaviſſimum cibum, nobisque ſericum haud vilis pretii.

Mori tartaricæ ſpecimem ſiccum ad N. D. PRÆSIDEM miſſum fuit ab expeditionis Aſiaticæ Adſeſſore Heinzellman, quod juxta Emporium Tanais (Azow) in ſilvis creſcens obſervavit. Ex Geographicis & obſervationibus Meteorologicis ſcimus, ibidem rigidiores eſſe hyemes quam apud nos; Quamdiu vero non intraverit Europæorum hortos, nec affirmare, neque negare poſſumus, num hoc in negotio nobis noſtroque uſui ſatisfaciat.

Morus indica, deſcripta eſt in horto Malabarico & nuper in Actuario Rumpfii p. 8. t. 5. Illa eo minus nobis prodeſt, qvum imperfectas quaſi habeat gemmas, adeo ut hyemes noſtras ferre nequeat. Sic licet Bombyx hiſce duabus poſtremis veſci poſſit, eas tamen ut ſuperfluas ſeponimus.

CAP. III.

Ova Bombycum per literas & commercia facile e regionibus Europæ meridionalibus obtinere poſſumus

ſumus illæſa, graviſſima licet hyeme. Servari tamen debent in loco frigidiori, ne calore excludantur cito nimis, vel quando nulla inveniuntur folia Mori. Hinc incluſa lagenis vitreis in cella deponi debent ne mucorem contrahant, vel ab inſectis devorentur. Et cum ſero vernet Morus, excluſioni ova non ſunt tradenda prius, quam vernavit Morus. Tum ponenda ſunt in loco tepido, & ibi intra quatuor vel octo dies excluduntur. Larvis parvis, atris, nuper editis folia Lactucæ porrigi ſolent, usque dum firmiores evadant dentes, præſertim ſi folia Mori ſint adultiora. Poſtea foliis Mori aluntur; circa quod probe cavendum, ne ſicca & arida, neque rore aut imbre humida ſint folia; ex his enim hydropem contrahunt. Recentia illis dantur folia, quando areſiunt propoſita, vel illa devorarunt. Quando ſicca evadunt folia, una cum excrementis ejicienda ſunt, ne Larvæ quotidie ex illorum fœtore inquinatæ, morbis graventur & emoriantur; adeoque methodus Chinenſium egregia eſt capſulas ſcilicet ſubtus tegere rete, ut conſumtis in priori foliis, ex ea ſponte ſe recipiant in novum ſuper impoſitum vas, recentibus foliis impletum, qvum facile percipiant nova folia, neque hoc pacto manibus aut inſtrumentis transponenda lædantur. Ab ovo usque dum pupæ evadunt Bombyces & nere incipiunt quinque fere præterfluunt hebdomades, quo tempore in domibus aſſervandi ſunt, ne pereant rigore aëris, rore, noctibus frigidis, nec a Paſſeribus aliisque devorentur avibus; nec ab Ichnevmonibus lædantur. Cavere etiam debemus ne vapore pereant.

Sub ipſa Bombycum ſcena quinque occurrunt ſtadia, quæ quatuor diſtingvuntur SOMNIS, qui nihil aliud important, quam tempus illud quadripartitum, quod vitam eorum demetitur, antequam Phalænæ evadunt. Ex horum temporum cognitione dignoſcere licet eorum ætatem & morbos infeſtantes.

Primum

Primum ſtadium ab ovo, durat per ſeptem dies ad depoſitionem veſtis fuſcæ, quo primus ſomnus *Niger* eſſe dicitur, tunc duobus poſtremis diebus vix edit.

Secundum, numeratur ſpatium temporis abhinc octo dierum, dum veſtimenta induens alba, iterum edere deſinit, ſub ſomno ſecundo ſc. *Albo*.

Pro *Tertio* habentur octo illi dies a præcedentibus, dum iterum tertia vice nova ornatur cute, quod tertio ſomno *Deſquamationes* comprehenditur.

Quartum abſolvunt dies octo ſequentes, quibus exactis ultimum corium deponunt, ſub ſomno dicto quarto *Excoriationis*.

Quinto ſtadio iterum edere continuant per ſeptiduum, abſtinent dein ab omni cibo & nere incipiunt.

Hæc quinque ſtadia inter quatuor ſomnos, iis, qui Bombyces colunt, regulæ inſtar erunt, ſecundum quam pabulum illis porrigant. *Primo* ſtadio aliquoties de die illis tradenda ſunt folia. *Secundo* ſemper bis, mane & veſperi. *Tertio* ad minimum ter de die appetunt recentia folia. *Quarto* pluries de die nova exſpectant, tam enim avide edunt, ut dentium crepitus audiatur. *Quinto* ſtadio minime eſurire debent, quoniam inde minus nent. Sub ſomno nulla folia afferantur, ſed in quiete relinquantur, ideoque neceſſe eſt ut Larvæ ſint ætate æquales, nec aliæ teneriores, aliæ adultiores ſimul mixtæ, ſed in diſtinctis vaſculis aſſervatæ; minime autem oportet mutare vaſa ſub ſomno earum, qvum ſub hoc actu in quiete degant neceſſe ſit; ceterum obſervandum ut ſufficiens ſemper illis locus concedatur, plures enim ſi arcte coacerventur, ſæpius ægrotant & morbis contagioſis inficiuntur, quibus facile plurimi pereunt.

Sub primo ſtadio cavendum a frigore, ne lædantur, adeoque ſi frigidior inſurgat tempeſtas calore foci mitiganda eſt. Adultiores facti facilius ferunt tempeſtatem, ideoque in quacunque domo facile conſervantur, modo non feneſtræ æſtui meridiano nimis expoſitæ ſunt. Obſervandum etiam ne ex calore fornacum ædis, vel fœtore loci moleſtiam patiantur. Cavendum ſemper a Muribus, Avibus, Ichnevmonibus ſimilibusque hoſpitibus. Solet autem domus inſtat Bibliothecæ inſtrui, quibus vaſa imponuntur, Larvis apta. Inprimis proſpiciendum eſt, ut cibus e recentibus foliis non deficiat; ut locus a ſordibus purus; ut aër ſiccus, non ſuffocans aut fœtidus; ut calor non nimius adſit; ut ægri juſto tempore removeantur, qui facile triſti colore dignoſcuntur. Poſtea dum per duos dies cibo abſtinuerint, glabritie nitentes pellucidique nere incipiunt, & ad ſubeundam aliam mutationem apti evadunt. Tunc inſtrumento quodam ſub ore, duobus poris inſtructo, præditi ſunt, quo ſecernunt liquorem quendam viſcidum & in aëre indureſcentem ad formam duorum filorum. Huic fundamento innititur folliculus Bombycis, conſtans ſæpe filo 100 orgyiarum, juxta magnitudinem ultimi articuli pollicis. *)

Hoc opus uno vel duobus perficit diebus, quo abſoluto, intra folliculum, in pupam transformatur. Hic jacet fere immobilis, ſine ore pedibusque quatuordecim circiter dies. Dein pupæ exuit veſtem, dum evomit liquorem, menſtruum verum ſerici, quod aperit folliculum, & inde exit vibrans alas, ut ſiccetur.

In

---

*) *Color ſerici albus & flavus differt tantum varietate.*

In Scenam itaque prodit jam PHALÆNA (Bombyx) *pectinicornis elinguis, alis reverſis albidis: faſciis obſoletis fuſcis; macula lunari.*

Aldrov. inſ. 280-282. 246 f. 2. 3.
Jonſt. inſ. t. 22. Papilio Bombyx.
Mouff. lat. 181. Bombyx.
Mer. eur. 1. p. t. 1.
Gœd. belg. 1. p. 93. t. 42.
Liſt. Gœd. 84. f. 32.
Blank. belg. 60. t. 9. f. D. E. F.
Charl. onom. 40. Papilio Bombyx.
Alb. angl. t. 12. f. 16.
Bradl. nat. t. 27. f. 1. E. 1.
Trievald. Act. Stockh. R. S. 1745.
Fn. Sw. 258. 833.
Vulgo *Bombyx.* Svet. *Silkesmatk.*
Gall. *ver a ſoye.*

PHALÆNA eſt mediæ magnitudinis, pallida, albicans. Oculi nigri. Antennæ albæ, pectinatæ radiis nigris. *Alæ ſuperiores* albidæ: faſciis obſoletis, fuſceſcentibus, anguſtioribus, longioribus poſticis, juxta apicem excavatæ, macula lunari in medio diſci. *Alæ inferiores* latiores, poſtice verſus anum etjamnum latiores, margine exteriori prominentes ante ſuperiorem alam, macula obſcuriori ad marginem teneriorem verſus abdomen.

Poſtquam Phalænæ evadunt, nihil niſi venerem ſpirant, vertunt ſeſe undiquaque, usque dum abdomine feminas tangant, tunc coeuntes retrorſum, canum inſtar hamo penis cohærent. Jam immobilis fere eſt mas, niſi aliquoties tremeret alis. Separatus vero poſtea exſuccus & torpeſcens, poſt

duos dies moritur. Femina vero hiſce peractis nuptiis evacuat materiam quandam fluidam, fuſco-luteam, inquinantem locum cui immittitur, ibidemque ova ſua deponit. Ova hæc primo ſunt flava, dein griſea & opaca, præ ceteris rotunda & compreſſa. Poſtea etiam femina, ut mas, langvida e vita decedit.

Sic ætas Bombycum octo circumſcribitur hebdomadibus. Cum apud nos æſtas duos per menſes æque jucunda ſit ac alibi, licet non tam calida, ad colendos tamen Bombyces ſufficit, & Morus alba noſtrum ferat clima, per legitimam conſequentiam ſequitur, Bombyces in patria coli & poſſe & debere.

Raptim.

LXXV.

MIGRATIONES AVIUM,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propoſitæ a

CAROL. DAN. EKMARCK,

Oſtro-Gotho.

Upſaliæ 1757. Martii 2.

Internuncii Deorum Aves.

PRÆFATIO.

Ex omnibus illis bonis, quæ in globo noſtro Terraqueo, hominum tam utilitatis, qvam jucunditatis, promovendæ gratia, a Creatore omnipotente condita ſunt, *Aves* animum meum cum maxima demulcerunt delectatione, qvarum tanta formæ ſpecies eſt, ut, me qvidem judice, in voluptatem humani generis nihil ſit excellentius. Qvid enim cum Trochili ſplendida pulchritudine æquari poteſt? quid caudam pictam Pavonis vincit? Hæc tamen Naturæ artificia ſola non ſunt, quæ noſtram merentur attentionem: unamquamque Avium ſi debita accuratione intueri placuerit, admirationis noſtræ materiem facillime reperire licebit am-

pliſſimam; tantis enim omnes colorum varietatibus fulgere videmus, qui aptiſſima gaudentes proportione, ſe invicem affabre excipiunt, ut pictorem, etiam artificioſiſſimum, colores ita permiſcere noſſe, ut naturam hac in re perfecte imitari queat, vix crediderim.

Avium Pennas earumque ſtructuram ſingularem inſpicientes, omnium earum nullam omnino eſſe, quæ tanta Artificis ſupremi non prodat ſe compoſitam ſapientia, ut ad mechaniſmum illius exquirendum & rite explanandum, quemadmodum etiam ipſam ſatis contemplandam, exiguum non ſufficiat vitæ curriculum, luculenter invenimus; quæ, tanta licet arte fabricatæ, ſingulis tamen annis deciduæ, plantarum inſtar pereuntes, quotannis quoque recreſcunt.

Uti piſces, in aquis degentes, mare immane & rapaces innatant fluvios, ita Avibus alarum quaſi remigio uti, & aërem volando findere, conceſſum eſt. Levitatem itaque, quo legi huic naturæ eo facilius morem gerere poſſint, perneceſſariam habent. Quare etiam quam compendioſiſſimas, ne quid, quo carere quidem poſſint, gravitatem illis addendo, curſum ipſarum celerem impediret, Aves videmus creatas. Hanc eandem ob cauſſam *Cauda*, *Scroto*, *Veſica urinaria*, *Utero*, *Labiis*, *Manibus*; *Corpore calloſo*, *Fornice*, *Epiglottide* &c. orbatas eas invenimus. *Maxillas* in roſtrum nudas protraxit Magiſter Naturæ; brachiis *Remiges* loco infixit digitorum, quibus, ad iter per aërem agendum, eodem modo, quo nos remis cymbam propellimus, utuntur: uropygium *Rectricibus* inſtruxit, quibus, gubernaculi inſtar, quemadmodum piſces cauda ſua, viam flectere norunt: *auriculas*, animalibus, illis donatis, auditum promovendo inſervientes, eis neceſſarias non duxit, quare etiam illis privatæ, utpote in altis ut plurimum

mum degentes, hoſtem appropinquantem viſu facile obſervare poſſunt. *Uterus*, quod attulimus, Avibus intra corpus non eſt; cum vero ad generationem neceſſarius requiratur, hac ſingulari gaudent prærogativa, quod ſcilicet artificiale ſibi conſtruere poſſint, quo ova earum, æque ac naturali, excluduntur: *nidi* ſunt, quos indigitaſſe volo. Tantas, nidos hos fingendi modus, ova incubandi, nuptias celebrandi & pullos denique paſcendi, reliqua ut taceam, agnoſcit varietates, quantas fere Avium novimus ſpecies, tantamque manifeſtat excellentiam, ut, hæc omnia ſi quis rite deſcribere conaretur, idem eſſet, ac æquori procelloſo vaſtiſſimo lembo ſe conderet remis orbatum, teſtante Reaumurio.

Hæc & alia curioſitatem allexere meam, flagrantique me affecere deſiderio in Aves, quarum contemplatio, quoad *ſtructuram*, *veſtimenta*, *mores*, *oeconomiam*, *nomina*, & denique *notas*, quibus una ab altera dignoſcitur, omnium, quæ hominum in commodum Natura protulit fœcunda, jucundiſſima mihi viſa eſt, ulterius inquirendi.

Cum vero, ut pulcherrimæ, ita etiam animalium omnium apprehenſu, & quarum nobis familiaritatem conciliemus, difficillimæ ſint; cautiſſimæ enim, utrinque circumſpectantes, hominemque ut hoſtem timentes, cum eo conſvetudinem jungere non ſuſtinent. Hinc ſequitur, ut eos, qui, huic Zoologiæ parti operam navantes, in ea progreſſus facere cupiunt, quomodo ſclopeto recte utantur, quo e longinquo eos proſternere queant, ſcire oporteat. Ejusmodi ipſe Avibus innocuis, ad dies laboris vacuas, ſummo cum oblectamine me præbui inimicum, dum ſilvas intrans lucosque quietos, ubi animalia hæcce plumigera refugium potiſſimum habent, ea ſagaciter exquiſivi, & exquiſita fixi. Quo denique eo perveni, ut Aves noſtras in-

digenas, quo ad plurimam partem, videre & examinare licuerit. Obſervationes itaque qualescunque heic Tibi B. L. communicare conſtitui, quarum benigniorem ut agas interpretem, eſt, quod abs Te expeto.

§. II.

MIGRATIONES.

Multas & varias illas, quæ contemplatione Avium ſe delectantibus, earum perpendendæ obviam veniunt, proprietates mittens, in unius ſolummodo, quam Aves plurimæ præ animalibus cæteris peculiarem fere habent, adumbratione, *Migrationem* ſcilicet earum, occupari, in animo mihi propoſui.

Oeconomia, ita dicta, Divina, quam Naturam perluſtrando a Conditore ſummo ita inſtitutam, in leviſſimis etiam invenimus, ut cuique rei naturali, ad certos fines producendos, certas præſcripſerit leges, inter res certe maximi momenti eſt, ad quas mortalis unquam attendere queat. In illa enim, ſpeculo quaſi maxime limpido, excellentiam perſpicimus omniſcientiæ Divinæ, quæ, quo omnia, uſui inſervientia publico, eo majori peragantur dexteritate, ita ſancitum voluit, ut cum lucro & utilitate ſemper conjuncta ſint agentis: *Piſces*, maria innantes vaſtiſſima, littorum aquas tepidas, ova exponendi gratia, ibi poſtea ut excludantur, inſtinctu naturæ quotannis petere coguntur; qua vero occaſione in prædam tam piſcatorum, quam animalium, quales ſunt Accipitres, Anſeres & alia, multi cedunt: *Scarabæus* terram ſub ſimo ſorat, eum in finem, ut ovum profunde, quod deſiderat, ponere poſſit, ibique excluſo, Scarabæo recenti eſca non deſit; hinc vero, in fœnus ruricolæ, terra ſtercoratur macra: *Lumbricus* vermis ille ſubterraneus, cui & domicilio & nutrimento humo uti jucundum eſt, venerem per

res

noctes ſupra terram exerciturus, ſuperficiem vel cruſtam ejus perforat; quo eodem aquam per eam meabilem reddit, ut ſcilicet a terra, illa ne putrefiat, abſorbeatur: *Gordius* argillam vario meatu perterebrans, venas, per quas humores ad rivos & fontes ſe penetrare poſſunt, eo efficit: *Picus* vermibus intra arbores deciſas & putredine correptas degentibus victitans, eos quærendo in feſtucas truncos hos demortuos conſcindit minimas, ne diu inutiles & triſtia exſtent ſpectacula. Et ſic, ad certos uſus producendos, ſingula a Creatore ſummo diſpoſita ſunt, & ita quidem, ut ex labore, ſalutem promovente publicam, quid lucrifaciat eum perficiens. Huc etjam Avium, ita dictæ, Migrationes pertinent: per quas hanc earum intelligimus proprietatem plurimis competentem, quod *terras ſibi familiares quotannis linquentes, in alias, quædam magis, quædam minus remotas migrent.*

Singulis annis, ſumma cum admiratione, integros quaſi exercitus Avium in phalanges aut aciem inſtructos, hibernis deſertis, regiones intelligo calidiores, ubi hiemem, magnum terrarum noſtrarum borealium frigus ad evitandum egerunt, nos iterum tempore verno inviſuros videmus; quorum quibusdam hic ſervatur ordo, ut, latera ſua invicem tegentes, recta linea volando incedant; aliæ angulum conſtituunt, ita ut media ætherem prima perſtringat, poſtea ei proxima, & ſic porro; aliæ in cuneum more pugnantium ſtructæ aërem perrumpunt *a*); aliæ, una alteram inſequente, longo procedunt agmine. Quis vero omnes his a natura præſcriptas recitare valet leges?

Nn 5 Autumno

a) *Hanc Grues migranteo efficere figuram, obſervavit Cicero, ideo etjam dicens:* Grues cum loca calidiora petentes maria tranſmittunt, Trianguli efficiunt formam. Nat. Deor. 2: 49.

Autumno autem, ut, contabeſcentibus herbis, frigore accreſcente, quo ad plurimam partem evaneſcunt Inſecta, ſic etiam Aves, his abſconditis, calidiores ad provincias, nos relinquentes, iter pergunt veloces.

N. D. Præſes in Itinere Lapponico mſſ. commemorat, quod A. 1732. totum Calicem fluvium, qui omnium e Lapponia in fretum currentium maximus quidem non eſt, Anatibus, numero exercitum ſuperantibus Artaxerxis, per octiduum fere, dies noctesque contectum videret, ut tantam Avium copiam unquam exiſtere, vix ſibi perſvadere potuisſet, quæ omnes mare primum petebant, iter dein meridiem verſus continuantes. Si vero omnia Lapponiæ addamus flumina, tanta, ſine dubio, ſingula Avium multitudine abundantia, quantus non inde reſurgit numerus, e Lapponia tamen ſola, migrantium?

Ubi vero hæ & reliquæ omnes migratoriæ, itinere verſentur confecto, quaque abeuntes ingrediantur via, plerumque adhuc latet, & arcanum eſt, quod ad explorandum requiritur, ut multum laboris, induſtriæ & temporis impendant poſteri; & implicatiſſimus hic, ſi penitus ſolvendus ſit nodus, ut multis terræ locis, huic rei attendant variæ gentes, & orbi poſtea erudito obſervata communicent, neceſſum eſt. Certe ſi aliquis Naturæ conſultus in maxime auſtrali *Hiſpania* aut *Italia* in Aves obſervaret, quando accedant aut recedant auſtrum & ſeptentrionem verſus, notatis ſcilicet *diebus menſis* & *Speciebus avium*, res hæc adeo obſcura brevi maxime illuſtraretur; nec minus ſi alius ad idem attenderet *Conſtantinopoli*.

§. III.

AUCTORES.

Has Avium Migrationes, aut ignorarunt, aut non

non tanti habuerunt antiqui naturæ curioſi plurimi, ut eas annotatu dignas judicaverint, quare non niſi diſperſa quædam hujus rei in ſcriptis eorum invenimus veſtigia; recentiores vero paulo majori induſtria hocce excolere argumentum auſpicati ſunt. Quatuor inprimis reperi, qui haſce Avium fugas debita ſua dignati ſunt attentione: *Petrus Bellonius* in Obſervationibus ſuis, multis commemorat paginis, ſe, in itinere ſuo Orientali, ante jam annos ducentos, Aves Migratorias, vel verſus meridiem, vel retro, aquilonem verſus has ſuas accelerantes peregrinationes, vidiſſe, plurimas ultra Europam progredi putans: *Marcus Catesbæus* Migrationes haſce Avium, regiones vel auſtrales, vel boreales petentium, in America ſeptentrionali perſpexit, quas etjam Tom. I. Hiſt. Nat. Carol. attigit: *J. T. Kleinius* in Prodromo Hiſt. Avium hanc proprietatem ſolide & maſcule tractandam aggreſſus eſt, & annotata M. Catesbæi ſcrutatus, quæ ipſe, hanc rem ad illuſtrandam, quæ pulcherrima ſunt, invenerit, nobis reliquit. *Frid. Haſſelquiſt* in itinerario ſuo plurima de Avibus Ægyptum hieme petentibus annotavit. Lubens *ego* fateor, quod, quamvis omni animi impetu in id incubuerim, ut naturam & indolem Avium indagarem, non niſi exiguam tamen earum in migrationes mihi conciliare valuerim notitiam, cum illis anni temporibus, quibus ad eas attendi & poteſt & debet, aliis negotiis vacuus ruri verſari vix unquam licuerit, quam tamen, quoniam multorum obſervationes requirantur & induſtria, publico proponere non dubitavi: quo ipſo, ſi non plus ſecumferat utilitatis, Populares tamen meos ad huic Ornithologiæ parti operam navandam inſtigare voluerim; hæ cum Avium fugæ necubi æque dilucide, ac in regionibus noſtris hyperboreis, perſpici poſſint.

§. IV.

§. IV.
CAUSSÆ.

Cauſæ Migrationum harum variæ quidem ſunt, potiſſimas vero Frigus exiſtimo & Calorem. Avolantium omnium Aves *aquaticæ* maximam conſtituunt cohortem, partim ANSERES, utpote qui in aquis verſantur, & hieme, fluviis & lacubus noſtris glacie obductis, hocce vivendi genere uti vetantur; nos itaque, antequam congelantur aquæ, deſerere coguntur. Partim GRALLÆ, quæ, in paludibus vadantes, ex illis alimenta ſumunt. Ab hoc autem ipſo eorum penu, rigore hiemis, omnia loca paluſtria glacie conducentis, excluſæ, æſtiva ſua, urgente penuria, relinqvunt. Migrantium quoque turbam PASSERES augent *tenuiroſtres*, qui, inſectis, quibus victitant, inſtante hieme, quo ad plurimam partem abditis, inter nos vitam ulterius tenere non valentes, ut aliter ſibi conſulant, neceſſum habent.

Videmus itaque, cauſarum emigrationum infimam non eſſe eorum, quæ ad uſum vitæ pertinent, alimenti ſcilicet, in quibusdam locis inopiam, quæ deſerunt, in aliis vero copiam, quæ petunt aves.

Hujus etiam in æſtiva eligendo rationem habent. *Ciconiæ*, quæ ſerpentibus potiſſimum veſcuntur, nos, earum multitudine liberatos, vix unquam viſitant, ſed in Scania plerumque æſtivant, ubi *Coluber Natrix*, in provinciis Sveciæ borealibus ſat rarus, frequentiſſimus invenitur. Calamitas Lapponiæ maxima in multitudine *Culicum pipientium Fn.* 1116. infinita conſiſtit, qui tantis circumquaque volitant catervis, ut vix evitare poſſint incolæ, quin, dum loqvuntur, reſpirant, vel, quocunque modo, ad minimum os aperiunt, eorum integra in buccam irruant examina. Hi omnes antequam excluſi fuerint, in multis illis, quibus inundatur Lapponia, aquis

quis larvæ jacent, & *Anatibus* eſui ſunt. Hanc itaque regionem *Anates* plurimas, & numerum provincias auſtraliores inhabitantium longe ſuperantes, ibi ut nidulentur, elegiſſe invenimus, idque eam ob cauſam, quod facile, & ſine longa inquiſitione, dum ova fovent, ea ne frigore lædantur, ex larvis dictis eſculenta ſibi procurare poſſint: inter illas enim obtinet polygamia, ubi in feminas ſolas omnem curam conjiciunt mares; tam ovis incubandi, quam fœtus excluſos nutriendi. *Larus paraſiticus*, piſces ipſe capere non valens, ſed Laros alios, maxime edaces, proſequendo victum ſibi procurans, luſus Clupearum, in ſinu Bothnico frequentiſſimos, inviſit, ibique copioſiſſimus cum aliorum lucratur damno.

RALLÆ plurimæ Lumbricis victitant; hinc *æſtate* coguntur ob calorem intenſum aridamque inde terram quam non ferunt lumbrici, deſerere auſtrales regiones, uti etiam *hyeme* boreales, dum gelu ad lumbricos aditum ipſis denegat.

Hæ emigrationes, vel fugæ, in quam autumno, eminente frigore, ſe conferunt Aves, cauſæ ſunt præcipuæ: poſſunt etiam plures eſſe, nobis ignotæ, ut ſtructura ipſa corporis ratione tranſpirationis & alia. Reditus vero earum in regiones noſtras hyperboreas, quem vere primo, ineunte æſtate videmus, rationem reddere, opus majoris eſt difficultatis. *Paludes* & fluvios plurimos, quos, quæ terris noſtris borealibus, alpibus præſertim Lapponiæ altiſſimis, tempore brumali cadit, & vere, admiſto calore ſolis, liqueſcit, procreat nivium copia magna, culicum, quibus victitant plurimæ, multitudine abundantes, reditus cauſam non habeo minimam. *Dies longiores* & noctes lucidæ, de quibus tempore æſtivo lætamur, tam ſibimetipſis, quam pullis ſuis guloſis, penum commode comparandi, occaſionem præbent.

Silvæ

Silvæ noſtræ vaſtæ denſeque Avibus, homines ſtrepitumque omnem timentibus, refugia & domicilia ſunt aptiſſima. *Calor* regnorum Europæ auſtralium magnus, plumis ad minimum pellitas, quales ſunt Anſeres, ad plagam ſibi frigidiorem quærendam compellit. *Patria* præterea & Conſvetudo nec minima conferunt; ad loca enim, quibus, tam in victum ſibi pullisque ſuis acquirendo facili, quam aliis prærogativis gaudente, vita antea fruiti ſunt, iisdem iterum ut utantur commodis, revertuntur. Unam eandemque itaque *Ciconiam* eodem quotannis nidulari camino, quem per antea plures inhabitaverit, haud raro obſervamus. Per octennium integrum una eademque Alno cavernoſa *Sturnum* claudum, hieme licet ſemper abeſſet, unaquaque æſtate, nidificaſſe vidi. Anni præterfluxere, ad minimum ſex, per quos *Tinnunculum* uno eodemque foramine turris cujusdam pullos excluſiſſe, obſervavi. In Lauris Horti Academici Upſalienſis per ſexennium, quovis vere, *Motacillæ* duæ *albæ* nidulos conſtruxerunt, quæ jam manſvetæ, Gallinarum inſtar, homines non fugiunt, & eo ipſo ab aliis ſui generis timidis evidenter diſtinctæ.

§. V.

EXOTICÆ.

***   ***   ***

* CATESBÆUS qui Aves *Americæ ſeptentrionalis* earumque migrationes ſedulo obſervavit, ſequentes præcipue commemorat migratorias.

1. FALCO *forficatus pag.* 4. autumno decedit, nec unquam per hiemem in Carolina conſpicitur.

2. PSITTACUS *carolinenſis p.* 11. circa initium hiemis e Carolina auſtrum verſus aufugit.

3. CUCULUS *americanus p.* 9. hieme non apparet, ſed autumno, quemadmodum *canorus* noſter, abit.

4. TRO-

4. TROCHILUS *Colubris p. 63.* in Carolina nidificat, inſtante vero hieme in Americam meridionalem migrat.

5. ANAS *canadenſis p. 92.* &

6. ANAS *bucephala p. 95.* e regionibus Americæ ſeptentrionalis in Carolinam, vel ultra, hieme fugiunt.

7. ARDEA *cærulea p. 76.* tempore vernali in Carolina copioſiſſima conſpicitur, ceterum infrequens. Quo indicatur, ſeptentrionem verſus eam reverti, oris auſtralioribus, in quas eam frigora hiberna fugaverant, relictis.

8. ARDEA *alba p. 77.* in Carolina nidulatur, autumno diſcedens.

9. ARDEA *vireſcens p. 80.* in Carolina nidificat, & hieme nunquam repertam, meridiem autumno petere, putat Cl. Catesbæus.

10. TANTALUS *Loculator p. 81.* exeunte æſtate Carolinam turmatim frequentiſſimus advolat; menſe autem Novembri omnes decedunt. Ex quo concluditur, in plagis magis borealibus eos nidos ſuos æſtate fixiſſe, & Carolinam, in auſtrum tendentes, præmittere.

SCOLOPAX *alba p. 82.* æſtate præcipite Carolinam, dum ingens ibi ſemper pluvia cadit, frequens adit, in locis humidis degens.

12. TRINGA *fuſca p. 83.* medio Septembri Carolinam quotannis adveniens, ad paludes & prata uliginoſa verſatur, ultra vero hebdomadas ſex non commoratur, ſed in Americam meridionalem deſcendit, & ante idem tempus anni ſequentis non videnda eſt *b*).

COLUM-

b) *Illam ob rationem Americam meridionalem has petere, exiſtimat* D:n Catesby, *ut ibi nidificent & ova exclu-*

* 13. COLUMBA *macroura p.* 23. Tempore brumali, præſertim dum frigora intenſiſſima ſunt, e Canada in Carolinam & Virginiam copioſiſſimæ deſcendunt hæ, nec ibi ſubſiſtentes, auſtrum verſus ulterius procedunt. Hiemes Americæ dum leniores ſunt, earum pauciſſimæ conſpiciuntur. Notandum eſt, quod redeuntes nunquam Carolinam pervolent: nec, qua ingrediantur via, novit quis. De peregrinationibus PALUMBI *hujus migratorii* vide plura apud Auct. p. 23.

ALAUDA *alpeſtris*, *p.* 32. Americæ Septentrionalis avis, in Virginia & Carolina hibernat, mature, ſub finem hiemis, decedens.

15. FRINGILLA *hiemalis p.* 36. hiemem in Carolina & Virginia conſumit, æſtate vero nunquam reperitur, ſed vere diſcedit, regiones, exinde quod ſequitur, adiens ſeptentrionales, ubi nidulos ſuos conſtruit.

16. FRINGILLA *Oryzivora*, *p.* 14. Initio menſis Septembris, Oryza in Virginia & Carolina adhuc molli, eadem in Cuba & adjacentibus inſulis, ubi prius matureſcit, horreis repoſita, harum turmæ, ex *feminis* ſolis compoſitæ, quod peculiare & probandum eſt, adveniunt maximæ: hebdomadas circiter tres, usque dum exdureſcat Oryza, commorantur, & circa finem menſis diſcedunt: quo autem tendunt, non novimus. Maribus poſtea conveniunt, quibus conjunctæ, initio veris per Carolinam regreſſum habent.

17. FRINGILLA *purpurea p.* 41. per hiemem abeſt.

18. MO-

---

dant, Carolinam enim valde frigidam habet. Analogiæ vero magis conveniens videtur, quod in regionibus borealibus multiplicatæ, autumno, ad frigora vitanda, meridiem petant.

18. MOTACILLA *Sialis p.* 47. æſtivo tempore in Carolina reperitur.

19. LANIUS *tyrannus p.* 55.

20. MOTACILLA *rubra p.* 56.

21. MOTACILLA - - *p.* 66. &

22. MOTACILLA - - *p.* 53. inſtante hieme, in Americam Meridionalem avolant, & vere novo redeunt.

23. HIRUNDO *purpurea p.* 51. &

24. CAPRIMULGUS *europæus*, abſconditis inſectis, diſparent.

Cæteræ; quarum attingit migrationes, quod autumno abeant, verbo denunciat.

*** *** ***

* KLEINIUS, qui Gedani ex profeſſo & indefeſſa diligentia in Migrationes Avium inquiſivit, ſequentia præſertim adfert.

25. ANATES, *Anſeres* in ſpecie, verno tempore quotannis trans Mare Balthicum tendunt; idem iter autumno repetunt. pag. 194.

26. COLYMBUS *arcticus* ex Lapponia; ſive verno ſive autumnali tempore hoſpes.

27. LARI partim in Cherſoneſo Helenſi nidulantur, ubi fruticeta ſunt interjectis lapidibus & gurgitibus, partim in altis littoribus inſulæ Nehringæ;

28. STERNA *Hirundo* autem in arundinetis Caſubiæ nidulatur: ingruente hieme omnes revertuntur, unde venerint, Sundam Maris Balthici verſus. p. 195.

29. ARDEA ad Boriſthenem & plus ultra in imperio Ottomannico portionis Europææ commode ſtabulare poſſunt. p. 193.

30. GRUES per integrum annum ad paludes Lithuanicas, in Podolia, ad Boriſthenem & Helleſpontum usque reperiuntur, quo & noſtrates commode pervolant, in itinere ſpicas ſegetesque novas legentes. p. 92.

31. RALLUS *Crex* Angliam hieme petit, ut ſtatuit Schvenckfeldius.

32. TETRAO *Coturnix* forte Sendomiriam, Ukrainam vel Podoliam & Valachiam petit. p. 190.

33. TRINGÆ - incredibilibus multitudinibus verno tempore in Polonia & Boruſſia nidulantur, appropinquante autumno turmatim avolant; in Anglia autem per totam æſtatem non conſpiciuntur, ſed autumno frequentiſſimæ adveniunt, tota hieme permanentes, demum verſus ver decedunt. p. 187.

34. TRINGA *Arquata* quotannis ad Hypocæcia medio Aprili ad primos dies Maji accedit, quam plagam iterum exeunte autumno abiens ſequitur. p. 187.

35. CERTHIA *familiaris* paria fata ſubit. p. 187.

36. EMBERIZA *nivalis* hieme advenit e Lapponia gregatim, per majorem Podoliam tandem ad alpes usque Carpaticas pergens; menſibus Februario & Martio redux. p. 186.

37. CAPRIMULGUS *europæus* hieme non amplius apparet, Scarabæis ſimilibusque inſectis conditis. p. 185.

38. LUSCINIA & CURRUCA evaneſcunt. p. 283.

39. TURDI *muſici*, *iliaci*, *pilares* per Livoniam, Curlandiam & Boruſſiam ex Sibiria aut Lapponia per quatuordecim dies poſt Michaëlem incredibili copia abeunt in alpes usque: exinde *Turdi minores* vineta Italorum permeant. p. 179.

40. STUR-

40. STURNI in majorem Poloniam abeunt, inde juxta montes Carpaticos ſemicirculum Crima tenus deſcribunt, ſeque in Ukrainam conferunt, ſive eadem via ſive per Lithuaniam quaſi mendicantes loco alio in alium, tandem redeuntes, p. 177. at Willugbæus Ornith. 145. per totam hiemem in Angliam permanere obſervat.

41. TRINGA *Vanellus*, CHARADRIUS *Pluvialis* & *Hiaticula* in paludibus Lithuanicis hibernant. p. 175.

HIRUNDINES & CICONIAS inter aquam ſe demergere per hiemem, pulcherrimis obſervationibus demonſtrat, p. 193 & ſeq.

*** *** ***

* *HASSELQUIST* p. m. in itinere ſuo Orientali pulcherrima obſervavit, e quibus excerpta nonnulla, hanc ipſam tangentia rem, pagellas ad illuſtrandas has, adferre haud ineptum exiſtimaverim, quæ ſequentia ſunt.

43. TRINGA *Charadrius* & SCOLOPACES variæ menſibus Decembri & Januario Natoliam ingrediuntur, ad *Ægyptum* vero, ubi hiberna ſumunt, ex Græcia & Turcia, quemadmodum ex Europa *Natoliam* proficiſcuntur, initio Octobris accedunt.

44. STURNUS e Gallia, Italia & Europa auſtrali *Ægyptum* menſibus hiemalibus adit.

45. EMBERIZA *Hortulanus*, ſive Ficedula menſe Septembri *Ægyptum* advenit.

46. CHARADRIUS *Pluvialis* menſe Novembri ad *Ægyptum* accedit, ibique per totam hiemem & maximam veris partem commoratur. Numne itaque, inter nos æſtivantes Pluviales, qui etiam inter ultimas vere reduces ſunt, tam longum expediiſſe iter credamus?

47. TRINGA *Vanellus* menſe Septembri ad *Ægyptum* pervenit, ubi per totum hiemale tempus manet. Verum quidem eſt, quod noſtrates mature abeant, an vero Ægyptum petant, non facile dixerim.

48. ANAS *Boſchas* & *Penelope* menſe Novembri ad *Ægyptum*, poſt inundationem Nili, frequentiſſimæ veniunt. Noſtrates vero hucusque procedere, non crediderim.

49. TETRAO *Coturnix* ineunte Martio agros *Ægyptiorum* inviſit, meſſe autem peracta evaneſcunt omnes.

50. ARDEA *Grus*, de Turcia profecta, menſe Octobri *Ægyptum* copioſa adit.

51. PELECANI *Onocratali*, medio Septembri, in phalanges ad angulum obtuſum, Anatum Anſerum inſtar, inſtructi, *Ægyptum* adveniunt, æſtate vero ad mare Nigrum & littora Græciæ commorantur.

52. MONEDULA *Pyrrhocorax* exeunte Septembri, vel initio Novembris, ſub finem inundationis, multitudine incredibili ad *Ægyptum* accedit, Ranas & amphibia alia, quæ tum totam illam obtegunt terram, cum *Ciconiis* & *Falconibus* legens. In Gallia & Anglia æſtivans, nunquam in Svecia noſtra reperta eſt.

§. VI.

INDIGENÆ.

Ut vero *Aves* paulullum attingam *indigenas*, eas ſolummodo enumerando occupabor, quæ tempore autumnali, inſtante hieme emigrantes, per æſtatem ſolam inter nos habitant; quo dum regiones auſtraliores harum quasdam advenire, obſervaverint exteri, unde venerint conjicere poſſint; me enim, ubi, limiti-

limitibus patriæ transgreſſis, verſentur, monſtrare non valere, ut confiteatur, neceſſum habeo. Eas quoque, quas per integrum brumale tempus manentes, frigora noſtra ſuſtinere invenerim, percenſendas e re duxi.

* ACCIPITRUM ex Ordine plurimæ permanent, utpote quæ, venatione victum procurantes, per hiemem vitam inter nos ſuſtinere poſſunt.

53. FALCONES quo ad plurimam partem perennes nobis ſunt, ut *Aquila*, *Æruginoſus*, *Moſchetus* & alii, qui hieme *c)* haud raro, Gallinarum & Columbarum maximam in conſternationem, pagos viſitant. Qui vero emigrant, ut *Haliætus*, Fn. Svec. 57. *Lanarius*, Fn. 61. *Milvus*, Fn. 59. *d)* *Buteo*, Fn.

Oo 3

c) *Opinio eſt vulgo familiaris, nullum ruricolis Accipitres a Feriis Purificationis Mariæ ad feſtum usque Michaëlis, aves eorum domeſticas eripiendo, damnum dare: quod etiam ita ſeſe plerumque habere, obſervatum eſt. Ex quo luculenter patet providentia & bonitas ſummi Moderatoris, qui avium harum, contra impetus hoſtis hujus truculentiſſimi nihil valentium, tantam gerit curam, ut immunitatem illis tempore, quo ova ponendo, eaque fovendo, ut & pullos nutriendo occupatæ ſunt, invaſionis inimici hujus dare placuerit; eodem modo, quo gallinas ſilveſtres, humo aperta nidulantes, odore orbavit tempore, quo ovis incubant, ne ſagacitate Vulpum ferarumque aliarum inveſtigatæ, perirent*

d) Milvi nidulantur Cairi eo tempore, quo a nobis abſunt, æſtate autem in Europam avolant, ut immenſum ſolis ardorem fugiant. Bell. Obſ. II. XXXVI. cfr. II. XXVIII. *Cui addit Cluſius*, vix majorem in Cairo Milvorum frequentiam conſpici, quam Londini, ubi eos interficere vetitum eſt, ut ſpurcitiem in plateas, vel etiam ipſum Thameſin flumen, quod urbem alluit, ejectam legant & devorent. Maxima quantitate eo confluunt.

Fn. 64. *Tinnunculus*, Fn. 67. Amphibiis, Inſectis & aliis ejusmodi, quæ abdidit hiems, veſcuntur *e*).

52. Falco *Albicilla* Fn. 58. aſperrima tantum hyeme viſitur in Auſtria. *Kramer*.

53. Falco *Tinnunculus* eodem fere die cum *Motacilla alba* redit, dum primi prodeunt flores, qui ſunt *Tuſſilago Farfara*, *Crocus ſativus*, *Leucojum vernale*, *Galanthus nivalis* &c. Migrantem quoque fine *menſis exſoliationis* concomitatur *Motacillam*.

Falcones reliqui migratorii primo redeunt vere, autumno autem, *ad deſtructionem æſtatis*, catervatim decedunt.

STRIGES omnes per integrum hiemale tempus inter nos verſari, crediderim: frequenter enim *Bubonem*, Fn. 45. *Ululam*, Fn. 48. & *Strigem albidam* Fn. 54. hieme conſpexi.

54. LANIOS, tam *Excubitorem*, Fn. 181. quam *Collarionem*, Fn. 180. non niſi æſtate quidem unquam vidi; an vero inter aves migratorias ſint, nec ne, dijudicare neſcio.

* PICARUM ex Ordine aliæ permanent, emigrant aliæ.

55. CORVI per hiemem totam apud nos habitantes ſunt.

56. Corvus *Corax*; Fn. 69. &

57. Corvus *Pica*, Fn. 76. quæ omnibus anni temporibus, æque hieme, ac æſtate, ad pagos deambulat;

58. Corvus *infauſtus*, Fn. 187. per totum annum ſilvas Norlandiæ inhabitans;

59. Corvus *glandarius* Fn. 74. *f*) & quem medio hiemis inveni ſæpe & confixi.

60. Cor-

---

e) *Hinc concluditur, Accipitres hos migratorios non, niſi caſu, quid nobis afferre damni; cum præterea per totam hiemem abſint.*

f) *Hæc cum pagos tempore hiemali advolat, maximi & inſoliti frigoris indicium ruricolis eſt.*

60. Corvus *Caryocatactes* Fn. 75. ex Helvetia, Stiria, Auſtria ſuperiore initiante autumno volitat in Auſtriam inferiorem teſte *Kramero*.

Emigrant vero ſequentes.

61. Corvus *frugilegus*. Fn. 70. vergente *menſe regelationis g)* ad nidos ſuos in ſalicibus, quæ medio fluvii Norcopiæ, ubi in Oſtrogothia unice habitantes vidi, breviis creſcunt, conſtructos redeunt, ibique in autumnum, usque dum a frigoribus fugantur, frequentiſſimæ æſtivant.

Corvus *Cornix* Fn. 71. Uplandiæ, ut & Tornoæ, quod narravit, beatæ memoriæ, Dn. Arch. Rudbeck, totum brumale tempus terunt *Cornices:* in *Oſtrogothia* vero quo ad plurimam partem degunt, e *Smolandia* aliisque provinciis auſtralioribus initio hiemis emigrant, ineunte *menſe regelationis* redeuntes. Tempore, quo abſunt, ad littora maris, ubi hieme, quisquilias legentes, viſæ ſunt, verſantur: interdum etiam in viis ſtercora equina, nutrimenti gratia, rimari videntur.

63. Corvus *Monedula* Fn. 72. eo modo, ac Cornix, *Smolandiam* & *Oſtrogothiam* ſat cito, & quidem vix peracta meſſe, relinquit, & *Sturni* vere aſſecla redit, circa Upſaliam vero totam per hiemem catervis magnis, in turribus altis, e. g. Upſaliæ antiquæ, reſidere videtur.

64. Coracias *Garrulus* Fn. 73. peracta meſſe, maturæ abit, ad adventum Cuculi rediens.

65. CUCULUS *canorus*, Fn. 77. a cantu circa medium *menſis graſſificationis* ceſſans *b)*, in autumnum

 usque

g) Ex adventu hujus in Norcopiam, appropinquantem præſagiunt incolæ æſtatem.

h) Narravit mihi quidam, cui fidem habere non dubito, ſe autumno adulto, *& quidem exeunte* menſe deſolia-

usque nihilominus commoratur, dum in ſeptis olerum & lupuli larvas legendo occupatus ſæpiſſime reperitur. Hieme nunquam conſpicitur, ſed, adveniente vere, primis diebus *frondeſcentiæ* rediens, cantu ſe facile prodit.

66. JYNX *Torquilla* Fn. 78. hieme non apparet, vere autem remigrans, *Cuculi*, poſt quatuordecim dies, adventum ruricolis annunciat.

PICI omnes apud nos hibernant; larvis enim illis veſcuntur inſectorum, quæ totam per hiemem arboribus abſconduntur demortuis. Hanc eandem ob cauſam.

67. SITTA *europæa* nos neque deſerit, larvis illis *Dermeſtidum*, quæ lignum intra corticem ſculpunt, plerumque victitans.

68. CERTHIAM *familiarem* Fn. 213. omnium avium noſtrarum ſylvaticarum minime meticuloſam, hieme etiam, in truncis arborum reptantem, inveni.

69. UPUPA *Epops* Fn. 185. Hanc eſſe, quam hieme media, palude quadam aperta aliquando videbam, opinor. Æſtate & autumno in Oſtrogothia interdum apparet, hieme vero nunquam; ut, ſi *Upupa* erat avis, quam videbam, caſu retardatam exiſtimem.

* AN-

---

tionis, *ad pagum pertica, qua fulcitur lupulus, inſidentem, & quidem* cantantem, *vidiſſe* Cuculum. *Sed ſingulare hoc, &, quod ab adventu ad autumnum usque continuo non cantet, unusquisque novit. De proprietate vero illa, quam in quibusdam obſervavi avibus, quod ſcilicet geſtus & ſonum* autumno *recipiant vernalem, derivandum exiſtimo: ſic* Tetraonem Urogallum *&* Tetricem *autumno muſſitantes audivi*; Picas *quoque eodem modo, ac dum vere matrimonio junguntur, garrientes ac ſe mutuo proſequentes* autumno *ſæpius vidi.*

* ANSERES plurimi migratorii ſunt; hieme enim, dum congelantur aquæ, ex illis ulterius nutrimentum plurimum, ut antea, ſibi quærendis eis adimitur poteſtas. Regiones itaque omnes petunt calidiores, exceptis non nullis, qui littora ſolummodo marina, ubi occupationibus ſuis a glacie non impediuntur, advolant.

ANATES autumno evaneſcunt omnes.

70. Anas *Cygnus* Fn. 88. non procul hibernat, ſed in littora Scaniæ, præcipue Malmogiam prope, avolat.

71. Anas *Anſer* Fn. 90. Sub finem *menſis exſolationis* catervatim emigrantibus, nullibi in Sveciæ maritimis hiberna ſumere placet, quos vel ſinus Belgicos, vel magis longinquos, hieme frequentari exiſtimo. Vere novo, & quidem vergente *menſe regelationis* altum ſcindentes aërem, in phalanges regulares ad angulum plerumque obtuſum inſtructi, remigrant, & nos prætervolantes, in Lapponiam usque, immo ulterius quidam, antequam æſtiva attingant, properant.

72. Anas *Bernicla.* Fn. 91. In Belgio frequentiſſimæ hiemant, tantaque ibi copia capiuntur hæ, ut tabernæ, quibus Amſtelodami aves venduntur, illis impletæ omnino ſint. Verſus plagam borealem omnes vere migrantes nos prætervolant, exceptis pauciſſimis, in Lapponiæ finitimis æſtivantibus; reliquæ ſeptentrionem pro meta habent ulteriorem.

73. Anas *hiemalis* Fn. 95. rariſſime, & quidem dum duriſſima affligtamur hieme, ad nos deſcendit, & fontibus, quæ frigore non conſtringuntur, reperitur. Quo indicatur, Mare glaciale, inter Lapponiam & polum arcticum, ipſi patriam eſſe, & quod ad nos rigor eam compellat acerrimus.

74. Anas *acuta* Fn. 96. oras noſtras maritimas, vere migrans, advenit; profectionem tamen ſuam ultra quatuordecim dies non tardans, utpote quæ nunquam apud nos nidulatur, iter ſeptentrionem verſus, & dubito an non ad mare album usque, accelerat. Ineunte autumno nos iterum præterit, regiones petens auſtraliores.

75. Anas *Boſchas* Fn. 9 . una eſt Anatum, quæ breviſſimum expediendum inſtituunt iter: in maritimis Scaniæ per totum ſæpe brumale tempus manet, leniore in primis hieme; vehementiore autem, ad ripas Daniæ & Germaniæ ſe confert, & primas ſubſequitur remigrantes.

76. Anas *Clangula* Fn. 100. totam interdum hiemem fluviis & cataractis non conglaciantibus, aſſidue ſe mergendo, terere conſpicitur. Earum tamen plurimæ emigrant, omnium vero primæ reduces; & dum *menſe regelationis* franguntur glacies, hiatibus primis, in magnas collectæ innatant catervas. *Conchiliis* enim victitant & affinibus, quas profundo inveſtigatas devorant, omnibusque anni temporibus, dum, glacie non impeditæ, ſe mergere ſolummodo poſſunt, eis obviis.

77. Anas *fuſca*, Fn 106. eodem modo cum *Clangula* vitam ſuſtinens, in omnibus comes ejus eſt; iisdem cum ipſa temporibus & abit & redit.

78. Anas *Querquedula* Fn. 109. & reliquæ omnes eminentia aufugiunt frigora, & hieme redeunt finita.

79. MERGI omnes autumno abeunt præcipiti vere redituri *i*).

PELECANUS *Carbo* Fn. 116. Sinum Bothnicum, antequam a glacie ad ſedem mutandam coactus

---

i) *Quod ægypto hiemes, ut apud nos æſtates, ova ponendo & excludendo agant, urget* Bellonius.

actus fuerit, non relinquit. Dum hieme media Sveciam, Oceanum magnum petens, transmigerat, arboribus tectisque requiei gratia inſidentem comperire licet.

81. ALCA *Torda* Fn. 120. in rupes inſularum maris præcipites ad d. 12. Maji immigrat. Unicum nido ſuo ovum parit, cum primis, ineunte Septembri, avolans.

82. COLYMBUS *arcticus*, Fn. 121. in lacubus ubique Sveciæ, provinciarum vero borealium frequentior, æſtiva agens, autumno nos deſerit, & provincias Germaniæ, proxime nobis adjacentes, quos vix transgreditur, adit. Ovorum pullorumque cura immunis, lacus intervolitat duos, rationem tempeſtatis habens, ut ruſticis noſtratibus volatus hujus pro eminentium pluviarum adſtantisque æſtus prognoſtico valeat.

83. Colymbus *auritus*, Fn. 123. in aquis noſtris haud frequenter conſpectus, in regionibus deget ſeptentrionalibus, lacubus præſertim Lapponiæ, ubi nidulum ſuum, ſuper aquas natantem ex ſcirpo Arundineque conficit. Singulare illud, eum, volandi poteſtate non gaudentem, autumno, hirundinum inſtar, aquis ſe ſubmergere, D. D. Montin narratum *k*), aliter ſeſe habere, quod ſcilicet volare poſſit, a Dn. Solandro in Lapponia poſtea obſervatum eſt. Eum itaque æque, ac omnes aliæ generis hujus, revera emigrare, cum hieme ſemper abſit, & hac ſua fuga mare continuo incedere, terras enim continentes transmigrantem nunquam vidimus, probabiliter concludi poteſt.

84. PROCELLARIA *pelagica* Fn. 149. Mare Balthicum noſtrum non, niſi caſu quodam pulſa, adve-

k) *Amœn. acad. T. 2. p. 265.*

advenit *l*), ſed Oceani incola vaſtiſſimi, in eo ſemper manens, procellas ſtridentes, fluctus rapidos, qui parvulam hancce omnino operire viderentur, tempeſtatesque horridiſſimas, navigiis grandibus, illisque quos vehunt, præſentem interitum minantes, magnopere, quod mirandum, ſuperba ſpernit.

85. LARI & STERNÆ omnes appropinquantem aufugiunt hiemem; utrum vero oras ſolummodo maritimas adeant, an regiones petant calidiores, mihi non patet.

* GRALLÆ tanquam conjuratæ unanimiter in fugam ſe conjiciunt, ne earum unicam quidem, inter nos habitantem, invenire poſſimus; ut enim æſtate in auſtralibus degere nequeunt ob defectum lumbricorum terramque ſiccam; ita nec in frigidis ob eandem cauſſam.

ARDEÆ omnes autumno diſparent, vere autem redeunt.

86. Ardeæ *Grues*, Fn. 131. in turmas congregatæ, tempore vernali nos reviſuræ veniunt, peractisque inter eas ſponſaliis, per omnia ſparguntur, loca plerumque adeuntes eadem, quibus antea per annos plures nidificare conſvetæ fuerint *m*).

87. Ardea *Ciconia* Fn. 136. ultra Scaniam, vere prodiens, vix progreditur, ut provinciis ſuperioribus

---

l) *In maritimis tamen Lapponiæ, quemadmodum etiam prope Hedemora, rariſſima inventa eſt.*

m) *Grues in Ægypto hibernare, & in Europam vere remigrantes Helleſpontum, Podoliam & Lithuaniam prætermittere, exiſtimarunt antiqui. Hinc Plinius: X:23.* Certum eſt, Pontum transvolaturas primo omnium anguſtias petere inter duo promontoria Criu Metopon & Carambin.

Hieme ingruente avolant Grues. & in Ægyptum ac Æthiopiam tendunt. *Sperl. Zool. Phyſ. p.* 319.

bus æſtate viſa quædam; futuri cujusdam præſagium habeatur. Circa finem Auguſti abeunt, & redeunt ineunte Aprili. An vero hæ, ut conjicit Cl. Kleinius, autumno ſe mergant, non equidem novi; quod vero, ſecundum ſenſum Bellonii, in regiones immigrent auſtraliores *n)*, analogiæ magis congruum videtur.

88. Ardea *nigra*. Fn. 135. In catervas magnas conſociatæ, ex auſtro ſeptentrionem verſus tendentes, vere revolant, & nos omnino prætervolantes, ut, dum quasdam heic nidificaſſe invenimus, ſingulare habeatur; in plagam borealem ultro properant. Altiſſime volant, ut magnitudinem Paſſeris ſuperantes non appareant: ad paludes per noctes ſæpe quieſcunt, nec tota æſtate, donec, nos iterum autumno prætermittentes, abeant. videndæ ſunt.

89. OTIS *Tetrax* inter aves, æſtate quæ apparent, noſtratibus rariſſimas eſt; utrum vero in ſeptentrionem hucusque non procedat, an totam transmigret Sveciam, dicere neſcio.

90. RALLUS *Crex* Fn. 162. menſe floreſcentiæ æſtate venit, in careſtis, & agris inter ſegetes degens, ubi gemino ſono ſtridulo continuo auditur, noctibus præcipue, dum e terra prorepunt Lumbrici, quibus victitat. A cantu eo fere tempore, quo *Cuculus*, abſtinet; in autumnum usque nihilominus inter nos verſari, inde colligitur, quod pulli ejus adhuc

n) Ciconiæ Ægyptum tanta accedunt in copia, ut agri & prata inde albeſcant; has tamen amant ægyptii, cum Ranæ illic tanta abundantia generentur, ut niſi Ciconiæ eas vorarent, nihil illis eſſet frequentius, tum etjam quod ſerpentes capiant & devorent. Bell. Obſ. p. 102. & *Ciconiæ aliquot millium d. 28. Auguſti prætervolabant Conſtantinopolin, quæ ex Ruſſia vel Tartaria advenire credebantur.* Idem.

adhuc non adulti inter piſa eo tempore, quo illa metuntur, inventi ſint.

91. Rallus *aquaticus* æſtate interdum, rariſſime licet, invenitur.

92. Rallus *Lariformis* loca maritima æſtate adit; in continente autem nunquam conſpicitur.

TRINGÆ omnes migratoriæ ſunt.

93. Tringa *pugnax* Fn. 145. in Scania plerumque conſiſtit, ubi totam conſumit æſtatem, ut non, niſi rariſſime, in ſuperioribus reperiatur provinciis.

94. Tringa *Vanellus*, Fn. 148. pratis noſtris depreſſis & paludibus æſtate vulgatiſſima, primo vere, glacie vix dum dilapſa, redit, pulliſque tempore meſſis adultis, nos aufugiens deſerit. Sub judice eſt, an in ægyptum abeat. (47.)

95. Tringa *Interpres* Fn. 154. Inſulas Maris Balthici vere occupat, ibi in autumnum habitans.

96. Tringa *lobata* e regionibus auſtralibus alpes Lapponicas & Norvegicas vere advolat, nidos vero nullibi Sveciæ fingit.

97. Tringa *littorea* Fn. 151. hieme Angliam petit.

98. CHARADRIUS *apricarius* Fn. 157. inter ultimas vere revenit, & tempore exiguo, quo inter nos degit, in locis uliginoſis & Campis Oelandiæ nidificat; cum primis autumno avolat.

99. Charadrius *Pluvialis* Fn. 157. earum in numero eſt, quæ, terris peregrinis diutiſſime moratæ, turmas conſtituunt nos prætervolantes ultimas, & in regiones properant magis boreales. Conſiſtit hicce in Oelandia interdum; plurimi vero in Dalekarliam avolant, ubi juxta alpes in campeſtribus habitant, & multiplicati mature abeunt.

100. Cha-

100. Charadrius *Hiaticula*, Fn. 159. menſe Majo redux, paludes creberrima adit, excluſis vero pullis, prata frequentat, & autumno decedit.

101. RECURVIROSTRO *Avoſetta*, Fn. 137. maritima noſtra vere, maxime infrequens, advenit, & littoribus Oelandiæ, apicis inprimis ad meridiem vergentis, invenienda eſt *o*). Hiemem in Italiam usque eam fugare, exiſtimant auctores.

102. SCOLOPAX *ruſticola* Fn. 141. pullis in ſilvis noſtris excluſis, mare transmigrans, in Angliam avolat; ut ex Auſtria in Italiam. Vere autem novo, dum blatire incipit *Tetrao Tetrix*, illinc diſcedunt, matrimonio junctæ ad nos revertentes.

103. HÆMATOPUS *oſtralegus*, Fn. 161. ad littora marina æſtate habitans, ab illis autumno ſemigrat.

104. FULICA *atra* Fn. 130. earum pauciſſimæ loca noſtra maritima vere adveniunt; ſingulare itaque & apprime inſolitum habemus, ſi ad paludes & lacus aliquando videantur.

* GALLINÆ plurimæ per totam apud nos manent hiemem.

105. TETRAO *Urogallus* 166. &

106. *Tetrix*, Fn. 168. in ſilvis noſtris aceroſis habitantes, autumno *Vacciniis*, hieme *baccis Juniperi* & *amentis Betulæ* victitant, pullos ſuos *Culicibus*, quibus abundant ſilvæ, præſertim Norlandiæ, alunt: quas *Tetraonum* præcipuam eſſe patriam novimus. Totum tempus hibernum in provinciis noſtris frigidis conſumunt, & copioſæ dum labuntur nives, humi proſtrati quieſcunt, adeoque nive omnino obruuntur. Hoc ſub operculo in ambulacris, quæ ſibi efformant, per dies ſæpe quaterdenas vivere poſſunt.

107. Te-

---

o) *It. Oeland. p.* 189.

107. Tetrao *Bonaſia* Fn. 170. in ſilvis noſtris, Norlandiæ vero frequentior, per totum tempus brumale conſpicitur.

108. Tetrao *Perdix* Fn. 172. in agris noſtris autumno *ſecale*, cujus foliis veſcitur, conſertis, ſemper hieme verſatur. Nivem interdum ſuffodiens cuniculos, foraminibus duobus, eo facilioris reſpirationis gratia inſtructos agit, quibus tota ſemper familia latet.

109. Tetrao *Coturnix* Fn. 173. vere adulta, & quidem initio *menſis Frondeſcentiæ* prata noſtra fertiliſſima advenit, ubi inter gramina per noctes curſitans, ſibilo ſuo tergemino *mas*, unica vero *fœmina*, e longinquo auditur. Autumno & hieme earum ullam nec vidi nec audivi unquam; utrum itaque, quæ æſtate apud nos fuerunt, in Scaniam emigrent, ibique conſiſtant, an multis illis, in Scania habitantibus, conſociatæ ulterius procedant, dijudicare neſcio: neque novi an *Coturnices*, quas Cl. Kleinius Sendomiriam, Ukraniam, Podoliam & Valachiam petere dicit *p*), eædem ſint, quæ in Svecia noſtra æſtivaverint.

* PASSERES quidam evaneſcunt, manent vero alii.

110. COLUMBA *Palumbus* Fn. 175. rigorem climatis noſtri ſuſtinet quidem, utpote quæ per hiemes plures, & quidem maxime acerbas, ſub cœlo aperto, cavea Horti Academici incluſa vixit, autumno tamen ſilvas noſtras relinquit, nutrimenti ſine dubio defectu compulſa: quo vero in hiberna eam mittant frigora, me omnino fugit; quod tamen longe non aufugiat, credibile eſt, cum inter primas vere appareat redux. Dum nives altæ, illa jam dudum

p) *Prod. hiſt. av. p.* 190.

dum reverſa lapſæ, hiemsque inopinata, quod interdum accidit, nutrimentum adimunt, pagos, timidiſſima licet, victum quæſita inviſere cogitur.

111. Columba *Oenas* Fn. 174. vergente *menſe Defoliationis*, ad *deſtructionem æſtatis*, vel paulo prius evaneſcunt, & primis diebus *Germinationis*, cum Motacilla alba vere redeunt. De hibernis harum multas diverſasque fovet vulgus opiniones, quas narrationibus variis de *Columbis*, quas hieme invenerunt, confirmare conatur; narratum a quodam mihi eſt, quod dum quercum hieme aliquando cæderat, Columbam Oenatem ibi inveniſſet, quæ rigida, domum perula aſportata, calore admiſſo vires & motum recuperaverat, quamque deinde per annos plures domo ejus ſat manſvetam vixiſſe dicebat. Quod vero *Oenates* omnes talia ſibi eligant hiberna, nec novi, nec contendo.

112. ALAUDÆ plurimæ ut *pratenſis*, Fn. 191. *arborea* Fn. 192. & *campeſtris* Fn. 193. per hiemem adultam, vel dum acerrima eſt, inter nos deſiderantur, menſe vero Februario, frigora ſi tempeſtate excipiantur mitiori, iterum apparent.

113. Alauda *arvenſis* Fn. 190. avium migrantium omnium prima redux, cantu ſuo tremulo appropinquans ruricolis prima quoque annunciat ver. Primas, quas vere offendimus, non alte a terra ſe tollere, ſed valde humiles turmatim volare videmus *q*). Autumno, diebus ultimis *exfoiationis*, in agris undique congregari, & veſperis quaſi auſtrum verſus migrare videmus. De hibernis earum, utrum ſub radices arborum abſconditæ hiemem agant, an in Scaniam migrent, quod quidem ob infinitam earum multitudinem, quæ hieme ibi reperitur, credibile eſt,

q) *Alaudam, ante feſtum purgationis Mariæ quæ prodit, non altius a terra unquam volare, exiſtimant ruſtici, quam boves jugum ſibi impoſitum portent.*

quid certum contendere non adeo: id autem verum eſt, quod autumno abeuntes, & vere dum redeunt, in catervas ſemper congeſtæ ſint.

114. STURNUS *vulgaris*, Fn. 183. comes *Monedulæ*, *tempore meſſis* plerumque abit, Uplandiæ vero paulo diutius moratur. In campis Scaniæ & adjacentibus ut plurimum avolans, frequentiſſimus ibi hibernat. Si autem acerrima hiemis ſint frigora, in Daniam, interdum etiam Holſatiam transmigrat.

115. TURDI in ſilvis noſtris per totam hiemem habitant, baccis Juniperi potiſſimum veſcentes, & neminem eorum nos deſerere crediderim; cum per autumnum totum, ad ſolſtitium usque hybernum tendiculis promiſcue capiantur.

116. Turdus *roſeus* limites Lapponiæ nunquam transgreditur.

117. Turdus *iliacus* transmigrat Auſtriam vere & fine autumni, nec ibi nidificat.

118. Sturnus *Ciclus* Fn. 216. omnibus anni temporibus ad Aquas & læviſſima hyeme ad cataractas & fontes non congelatos Inſecta aquatica, ut *Oniſcos* & alia, aquis ſe immergendo legens invenitur.

119. Lanius *Garrulus* Fn. 179. Autumno catervatim accedunt, & per totam hiemem manentes, Sorbis avide veſcuntur, vere autem appropinquante diſparent, & æſtate nunquam conſpiciuntur; ſeptentrionem itaque verſus eos migrare & æſtivare credibile eſt.

120. LOXIA *Pyrrhula* Fn. 178. in ſilvis æſtivat, hieme autem pagos frequentat, ſemina *Sophiæ*, *Jaceæ*, *Artemiſiæ* &c. quærens.

121. Loxia *Chloris* Fn. 202. per totum annum, ſine emigratione, in ſilvis habitat; autumno autem, *Cannabe* maturata, quo ſemina ejus, quibus delectatur, edat, pagos inviſit.

122. Loxia *Coccothrauſtes* It. Scan. 332. nuper Scaniam temporibus recentioribus vere immigrare, ibique

ibique nidos fingere advena incepit; hiemes in Germania & Europa auſtrali terit.

123. Loxia *Enucleator*, Fn. 176. Weſtrobotniæ & Lapponiæ avis, ſilvas noſtras ineunte Octobri advenit, & aliquot dies commorata in auſtrum ulterius procedit.

124. EMBERIZA *nivalis*. Fn. 194. Nidos ſuos in alpibus Lapponiæ fingunt, ibique æſtivant; hieme autem adulta ad nos deſcendunt, frigoribus patri ſuæ fugatæ; in viis & agris noſtris, Scaniam usque, ſparſæ volitant. Harum ex adventu frigora augurantur ruricolæ intentiſſima.

125. Emberiza *Citrinella* Fn. 205. in ſilvis per totam æſtatem habitat, hieme autem pagos advolans, horreas noſtras proterve frequentat.

126. Emberiza *Hortulana* Fn. 208. menſe Martio rariſſime Sveciam noſtram, ibi ut nidum conſtruat, aggreditur, regnorum Europæ magis auſtralium incola. Autumno regiones Europæ maxime in meridiem vergentes petit, & putant Auctores plurimi in Africam hiemem eam fugare.

127. FRINGILLA *celebs*. Fn. 199. *Mares* inter primas ſunt aviculas, quæ ſonum ſuum hieme uſitatum in cantum vertunt jucundiſſimum: vere primo, ſub initium *menſis regelationis*, arboribus ad pagos inſidentes garruli, *fœminis* adhuc *abſentibus*, ver indicant adſtans. Redeuntibus denique turmis maximis, quæ cœlum fere abſcondunt, *fœminis*, omnes conjuges requirunt, quibus conjuncti ſilvas petunt, ibi ut nidulos conſtruant & multiplicentur. Initio *menſis defoliationis* mares ſuos, apud nos remanentes, *fœminæ* deſerunt mutabiles, ſolæ regiones petentes peregrinas. In hanc dum ſe conjiciunt fugam, comites ſe invicem præbentes, & undique convenientes innumeræ, in turmas denique coaleſcunt maximas: quæ omnes Scaniam, Daniam, Holſatiam & Belgium prætervolantes, in Europam emi-

 grant

grant auſtralem. Dies circiter poſt Feſtum Michaëlis quatuordecim Belgium adveniunt, ubi in eas capiendo oblectamentum habent Nobiliores: quem itaque in finem ædiculam ruris & prædiis eorum prope arbores quasdam conſtructam, reticulis in perniciem harum tenſis, frumentisque, vel *ſeminibus Cannabis* circa arbores ſparſis, primo diluculo intrant: & peregrinantium harum multa millia arboribus dum irruunt, quo ex frumentis eſurientes jentaculum capiant, in terram audaces deſiliunt, & ſibi cavere neſcientes, ab infuſum *Theæ* intus bibentibus circumretiuntur. Has inter aviculas captas vix centena *mas* invenitur, amore ſexus *feminas* paulullum proſecutus. Hæc quæ evitant inſidia, in Flandriam, Galliam & Italiam usque iter continuantes, avolant; hinc Italus Alcati Embl. 10.

Advenisse hiemen Fringilla *renunciat ales*:
Ad nos vere novo garrula Hirundo venit:
Indicat æſtatem ſeſe exſpectare Cuculus:
Autumnum adſtantem cernere Ficedulas.

Hieme præterlapſa, dum *menſe regelationis* glacies ſolvi incipiunt, domum catervatim revertuntur.

124. Fringilla *Montifringilla*, Fn. 198. in ſilvis Norlandiæ æſtate nidificans, ad nos interdum hieme ſæviſſima accedit.

129. Fringilla *Carduelis* Fn. 195. ſemper inter nos verſatur, æſtate in ſilvis habitans, hieme autem ad pagos adit, ſemina *Arctii* & *Cardui* legens.

130. Fringilla *Spinus*, Fn. 203. in ſilvis, & juniperitis præſertim per æſtatem habitans, hieme alneta, *Linariæ* aſſociata advolat, amentisque Alni victitat: rariſſime pagos advenit.

131. Fringilla *cannabina*, Fn. 209. æſtate in ſeptis Cannabis frequentiſſima, hieme vix conſpicitur; utrum itaque migret, nec ne, non facile dixerim.

132. Fringilla *Linaria* Fn. 210. in Alnetis per æſtatem, quemadmodum etiam hiemen plerumque degit,

degit, tempore hiberno pagos, tecta imprimis haud raro frequentat, ſeminæ *Sophiæ*, *Centaureæ* & *Bromi* potiſſimum legens.

133. Fringilla *domeſtica* Fn. 212. per totum annum ad pagos habitat, æſtate avis hortis inviſa, hieme horreas viſitat.

MOTACILLÆ pleræque autumno evaneſcunt, excepto *Paro*.

134. Motacilla *Luſcinia* Fn. 221. nemora noſtra in medio *frondeſcentiæ* advenit, cantu ſuo nocturno ſe facile prodens: recedit ſub fæneſcium.

135. Motacilla *alba* Fn. 214. & *flava* Fn. 215. initio *menſis germinationis*, iisdem diebus cum *Falcone Tinnunculo* & Flore primo redeunt: vergente menſe *Diſſeminationis* cum *Hirundine* abeunt.

136. Motacilla *Oenanthe* Fn. 217. ſerius paulo, & quidem floreſcente *Anemone nemoroſa*, circa finem *menſis germinationis* prodit, ut ex illo prognoſticum ſumant ruricolæ, ejus poſt adventum frigoribus nocturnis ſe liberandos ſperantes *r*), tempore meſſis diſcedit.

137. Motacilla *Phœnicurus* Fn. 224. redit tempore *frondeſcentiæ*, decedit vero cum *Oenanthe menſe meſſis*.

138. Motacilla *ſvecica* Fn. 220. in Lapponiæ finitimis habitat, & quod emigraret veriſimile non eſt, cum apud nos Upſaliæ nunquam reperta ſit.

139. Motacilla *Rubecula* Fn. 226. initio menſis *congelationis* ſilvis quidem inveni, per totam vero hiemem reliquam non videtur.

140. Motacilla *Regulus* Fn. 236. & reliquæ omnes Motacillæ, quantum mihi notum eſt, autumno evaneſcunt, ubi vero hiberna habent, utrum revera emigrent, an ſub lapidibus, radicibus arborum & aliis ejusmodi, intra limites patriæ, ſeſe per hiemem abſcondant, aliis exquirendum relinquo. PARI

r) *Calend. Flor. III.*

PARI omnes per annum totum remanent, &

141. Parus *major* Fn. 238. autumno, frigore inſtante, pagos adit, quos per totum plerumque tempus hibernum frequentat. Villas dum advenit, ruſticis eminentis hiemis indicium eſt.

HIRUNDINES, utpote quæ inſectis veſcuntur, non niſi æſtate præſentia ſua nos delectant.

142. Hirundo *ruſtica* Fn. 244, &

143. *urbica* Fn. 245. aquis ſubmerſæ hibernant. Sub finem menſis *exſolationis* ad ripas amnium lacuumque turmatim, continue cantilantes, volitant: arundine vel ſcirpo uno primo inſidet, involat alia, advenit tertia, & ſic numerus continuo augetur, usque dum gravitatem non ſuſtinens flectitur arundo, & cum inſidentibus aquæ immergitur *Hirundinibus*. Primis diebus *Frondeſcentiæ*, jucundiſſimæ anni partis adventum nunciantes, mira naturæ diſpoſitione iterum emergunt *s*).

144. Hirundo *Apus* Fn. 236 in cavis arborum & fornicibus Templorum, ut vulgo narratur, hibernat.

145. *Caprimulgus europæus* Fn. 247. cum *Hirundinibus* & abit & redit, ubi vero hiemem agit, adhuc latet.

§. VII.
CONCLUSIO.

Avium noſtratum e regionibus noſtris frigidis emigrare plurimas, ex præcedentibus colligitur.

Nos quæ non deſerunt, partim cadaveribus victitantes, quales ſunt *Accipitres* & *Picæ* plurimæ, partim Seminibus, frumentis, baccis *Juniperi* vel conis Abietis, ut *Gallinæ* & *Paſſerum* pars magna *coniroſtrorum*, per hiemem vitam inter nos, difficulter licet, ſuſtinere poſſunt. Reli-

---

s) *Venit Hirundo albo ventre & nigro dorſo, pulchra tempora adducens & pulchros annos. Heſychius.* Cui adſtipulatur Ovidius:

Fallimur, an veris prænuncia venit Hirundo. Et alibi:
Tum blandi Soles ignotaque prodit Hirundo.

Reliquæ nutrimenti præſertim defectu coactæ, alia in loca ad vitam illis ſuſtinendam neceſſaria, quæ præbent, & quibus potiri licet, aufugiunt: *Anſeres*, quibus in aquis degere, & ex illis penum ſuum colligere plurimum injunxit natura, dum lacus & amnes noſtri, Mare ipſum Balticum glacie concreſcunt, ut patriam relinquant, neceſſum habent: *Scolopaces*, quæ ex paludibus veſcuntur lectis, glacie etiam præpediuntur: *Paſſeres tenuiroſtres* ſive *Inſectivori*, abſconditis Inſectis, ipſi abſconduntur.

§. VIII.

FINIS.

Quæ vero per emigrationes haſce avium in ampliſſima Oeconomia Divina efficiuntur res, quas magnas exiſtimo, inveſtigare difficilius eſt. Sub hac ſua peregrinatione ipſæ variis gentibus exteris, quemadmodum etiam ſine dubio animalibus quibusdam, in prædam cedunt. Quomodo Anſeres, dum ſub hac ſua fuga piſcium vere veſcuntur ovis, eorum multa diglutiunt integra, eademque poſt diem, vel ultra, in aliis emittunt aquis æque indemnia ac ea devoraverant, *Piſcium* ita ſementim facientes, temporibus recentioribus pulcherrime demonſtravit *Gmelinus t)*. Plantarum imprimis ſemina legunt & deglutiunt Paſſeres, copioſus aſſumta reddunt integra, quæ projecta germinant in remotiſſimo ſæpe loco. Sic Ager puriſſimus ab Alaudis aliisque ſæpe contaminatur copioſiſſimis plantis aliis: Medicagine lupulina &c. quarum ſemina ponderoſiora non venti aut alia adminicula, quam ſolæ aves transtulerunt. Quomodo herbæ *alpinæ*, in alpibus, a Lapponicis noſtris longiſſime remotis, habitantes, illis tamen communicentur, adhuc latet: numne cum tabulariis hiſce ſemina transportentur earum?

Cico-

---

t) Fl. Sib. p. 25.

Ciconiæ Ægyptum a *Ranis* & *Amphibiis u*), quæ poſt inundinationem Nili totam illam terram obtegunt, quemadmodum etiam Falcones Palæſtinam a *muribus x*), liberant.

§. IX.

V I A.

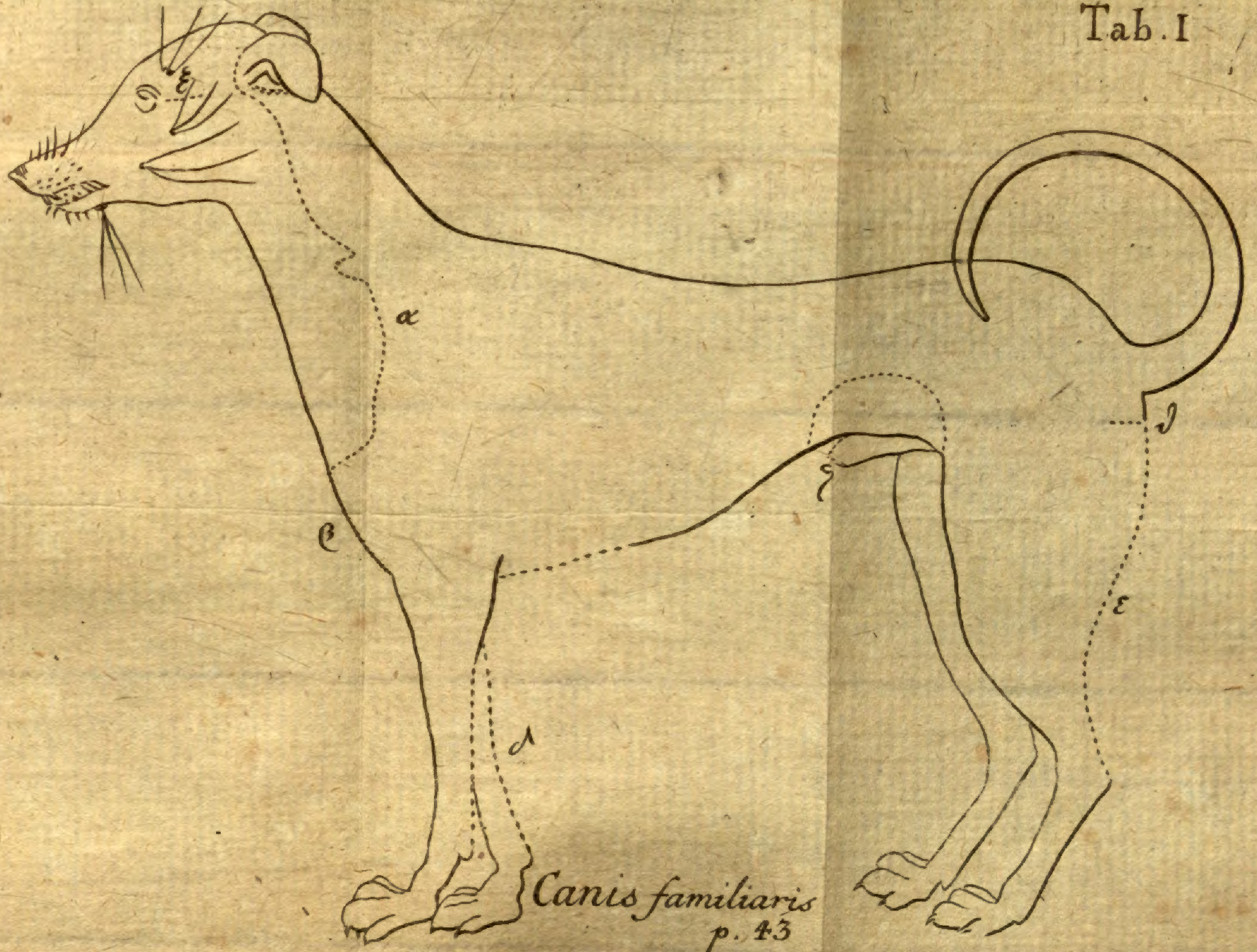
Quod præterea, in terras valde longinquas iter facientes, nunquam a *via*, qua ſemper incedunt breviſſima, aberrent, & præterlapſo *certo temporis* intervallo loca reviſant conſveta, tempus acceſſus & receſſus omnes exacte obſervantes, ſumma videmus cum admiratione. Qua vero, finibus transgreſſis patriæ, iter continuant *via* emigrantes noſtrates, plerumque ignoramus: *Paſſeres* & aviculas minores e Scania in Daniam vel Germaniam transmigrare, & ſic porro *continente* ſemper proficiſci, opinor; *Anſeres* vero plurimos in Poloniam & Lithuaniam abire, & illinc *per lacus* & *flumina* plura in Turciam usque pergere. Hanc vero rem poſteri, dum variæ gentes in emigrationes avium diverſis locis factas obſervationes cum orbe erudito communicaverint, fuſius clariusque expoſituri ſunt.

---

u) *Bell. Obſ. p.* 102. *vid.* §. *VI. de Cicon. alb.*

x) Hanc in rem ita Bellonius: *Inter Belbam & Gazam Palæſtinæ agri ſæpe deſeruntur ob murium copiam & Soricum abundantiam, quas niſi devorarent Percnopteri, naturæ inſtinctu huc advolantes, nullum ſementum poſſent incolæ facere. Obſ.* 2. 78.

Tab. I

Canis familiaris p. 43

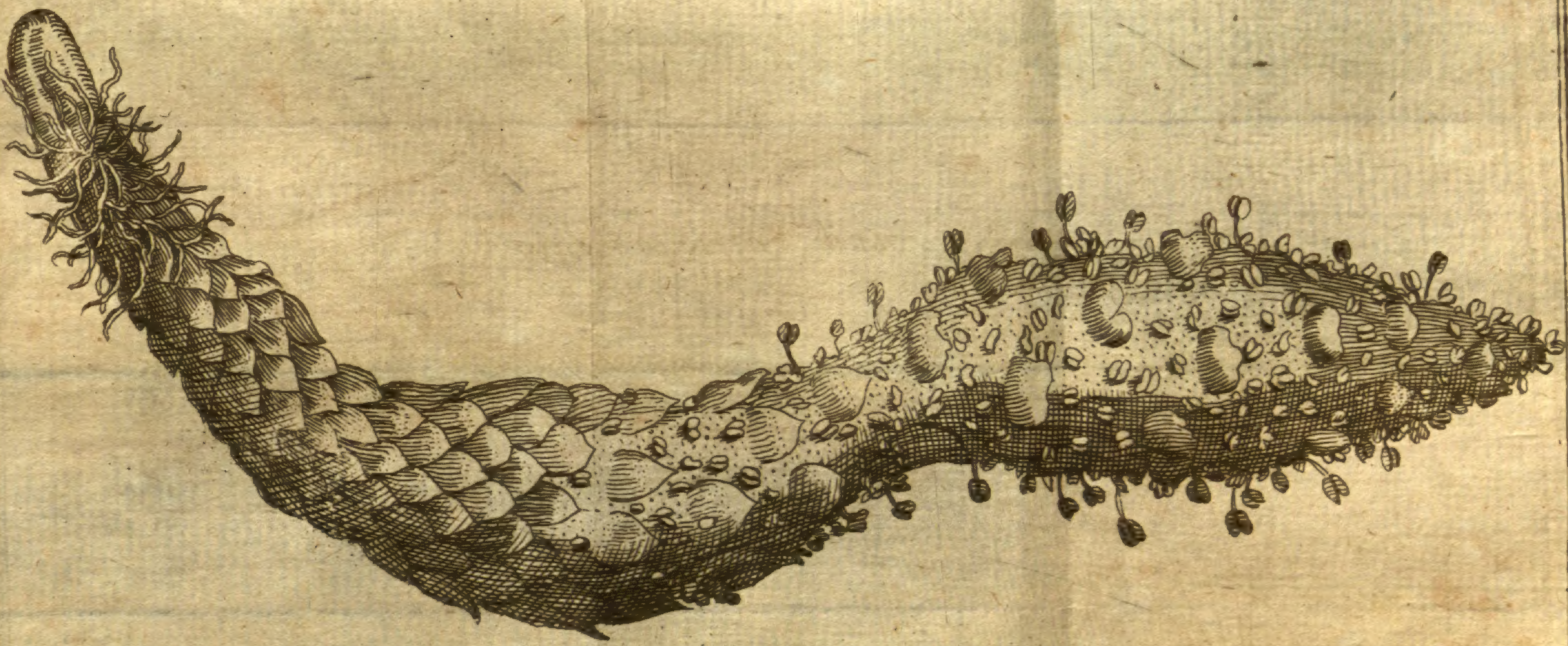

Cervus Tarandus. p. 144

Tab. II

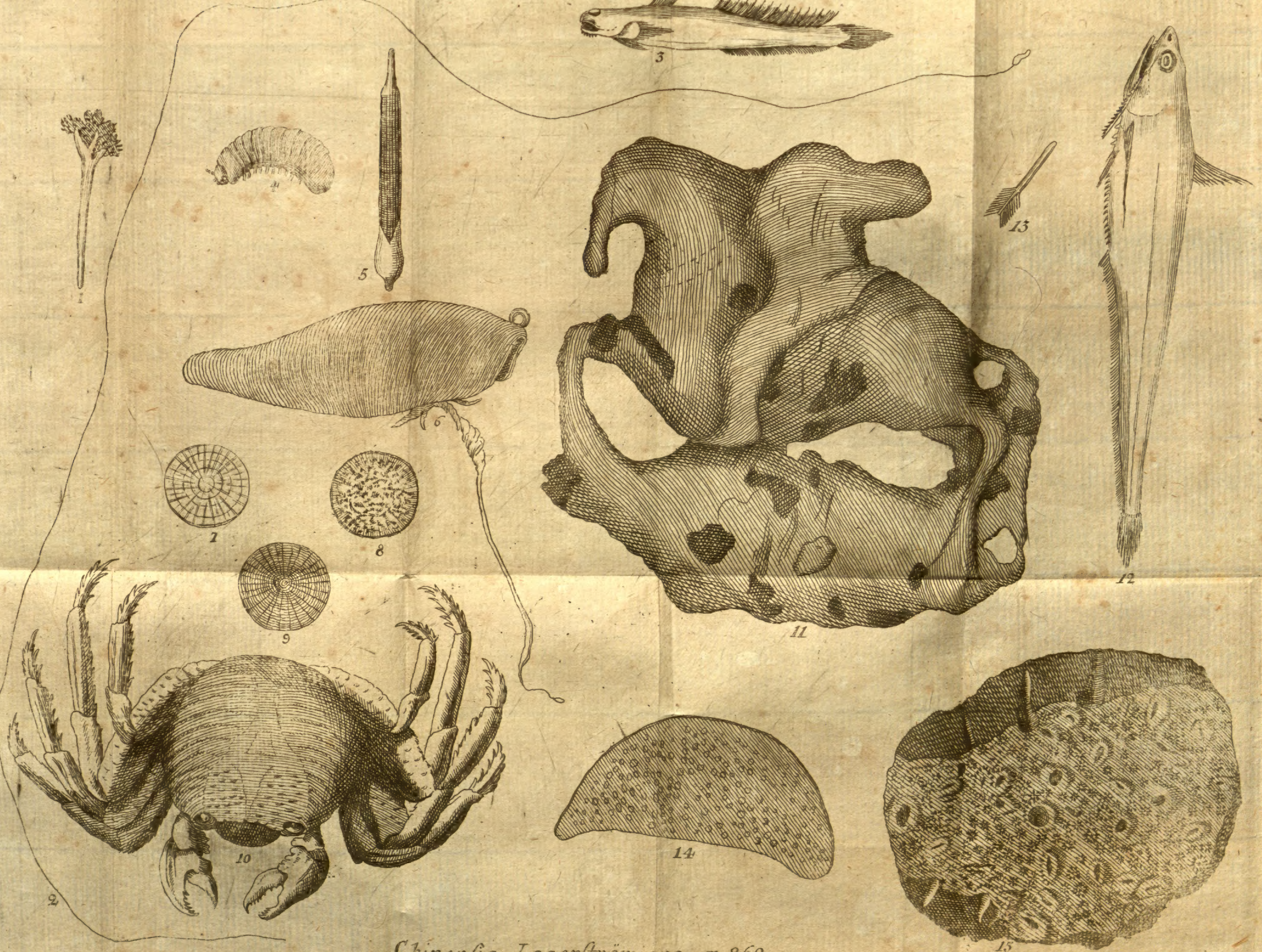

Mus Porcellus. p. 190.

Fungus melitenſis pag. 351.

Tab. III

Chinenſia Lagerſtrömiana p. 260.

Tab. IV.

Somnus Plantarum p. 333.